
EX LIBRIS H. LIPSII.
OMNIA CONANDO DOCILIS
SOLLERTIA VINCIT

Eduard Fraenkel
1938

hoc volumen continet:
Hel.
Androm.
Cyclops
Phoen.
Orestes

EURIPIDIS

TRAGOEDIAE.

RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

Voluminis II. Pars I.

HELENA.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCXXXVII.

EURIPIDIS

HELENA.

LIPSIAE
EX OFFICINA C. P. MELZERI.

EURIPIDIS

HELENA.

RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCXXXVII.

PRAEFATIO.

Dum Aeschyli tragoedias multi a me requirunt, ego interim, maiora professos exspectans, Helenam Euripidis edere institui. Videbatur enim ne haec quidem inutilis opera fore, si efficerem, ut legi sine offensione haec posset tragoedia. Corruptissima enim quum esset, multa emendatione indigebat. Eam vero nolui tacens facere. Nam de tripode dictiones edere Apollinis est: nos homunculos, qui erroris non immunes sumus, rationes reddere decet. Atque quum ad emendationem necessaria sit interpretatio, non ut adsit ubi non opus est, sed ut, ubi opus est, ne desit, tantum tribuendum duxi interpretationi, quantum accommodatum esset iis qui lectione tragicorum satis essent exercitati. Nam sive quis dissimulat inscitiam interpretandi superbo silentio, sive scientiam multa loquacitate simulat, facile qualis sit deprehenditur, ubi ventum est ad difficilia. Itaque curandum putavi, ne caussae emendationum laterent lectorem, neve deesset ad faciendum iudicium materia. Propterea per omnem fabulam adnotavi veterum librorum scripturas. Et de Florentinis quidem duobus codicibus libroque Victoriano rettuli quae tradidit A. Matthiae. Parisiensium autem librorum Musgravius, sed rariorem quam vellemus notitiam suppeditavit. Eos notavit litteris E. et G. Ac prior ille interdum meliora caeteris praebet. Quos vero H. Stepha-

nus commemoravit duos veteres libros, nimis creduli fuere, qui putarunt scriptos codices fuisse. Quae ex iis prolata sunt, manifestissime aut ipsius Stephani, aut alius hominis docti coniecturae sunt, margini alicuius libri adscriptae. Editiones ipse inspexi Aldinam, Brubachianam, Hervagianam alteram anni 1544. Basileensem anni 1562. Canterianam anni 1571. Commelinianam anni 1597. P. Stephani anni 1602. deinde etiam recentiores. Sed quos duos viros nostra aetate diligentiorem curam impendisse Euripidi crederes, saepissime inopes consilii reperiuntur. Ac Matthiae quidem, vir doctus et subtilis, sed alienior a poesi, invito sibi Euripidis edendi provinciam passus erat imponi: itaque quod illibenter faciebat, agebat etiam incuriosius et segnius, interdum autem temerius, in metris praesertim, quorum non satis gnarus erat. Pflugkius autem quid consilii sequutus sit, non satis potui intelligere. Nam et librorum scripturas sine delectu alias attulit, alias praeteriit; explicavit plerumque quae explicatione aut nulla aut alia indigerent; difficilia aut silentio transiit, aut attigit leviter; denique in emendando metri rationem est ubi nullam habuerit, quod est proponere quae se ipsa confutent. De caeteris nonnulla bene emendavit L. Dindorfius, raro etiam Bothius; interpunctiones quasdam et accentus Schaeferus. Multa hic illic, nonnumquam audacius, correxit Elmsleius, observator dictionis tragicae diligentissimus, etiam in rebus orthographicis. Cuiusmodi est, quod εἰς ubique, nisi ubi per metrum ἐς necessarium esset, scribi voluit: de qua re dixit in praefatione Oedipi Regis et ad Medeae v. 55. Comprobat id autem in Euripide Aldina: quare hanc ita sequutus sum, ut ibi tantum eius scripturam adnotaverim, ubi praeter metri necessitatem ἐς vel solum vel in verbis compositis exhibet. Praeterea aliquot eximias emendationes ab A. Seidlero accepi, qui ipse de Helena Euripidis aliquid scribere in animo habebat, fecissetque, nisi crebrae vale-

tudinis interpellationes languidiorem reddidissent. Denique quum iam prelo traditurus essem librum, etiam F. V. Fritzschius suam de aliquot locis sententiam mecum communicavit: unde huius quoque facta est mentio. Utrique amico testatam volo gratiam.

In metris qui longos versus amant, discerptaque inter duos versus verba formidant, meminerint, quod saepe dixi, neque omnia, quae una numeri perpetuitate cohaerent, etiam versu uno per paginarum spatia comprehendi posse, et iustae recitationi consulendum fuisse membris numerorum separandis. Praestat enim, legentem statim brevitate membrorum, quo modo quid recitandum sit, admoneri, quam titubantem haesitare, excidentemque coepto numero revertere, ut perperam pronunciata recte proferat.

De tempore quo acta sit Helena Matthiae nihil. Pflugkius vero nescio quid in Theonoae cum Helena et Menelao confabulatione sibi visus est invenire, quod spectaret ad ea quae inter Athenienses et Lacedaemonios acta sunt pace facta Olymp. LXXXIV. 4. de quibus affert verba Thucydidis V. 39. *ἐγίγνοντο γὰρ ἀεὶ λόγοι τοῖς τε Ἀθηναίοις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις περὶ ὧν εἶχον ἀλλήλων.* Ineptus vero fuisset Euripides, si quae ipse de custodienda reddendaque muliere loquentes fecisset, ab Atheniensibus ad oppida, quae in sua Lacedaemoniorumque potestate essent, referri putasset; inepti etiam Athenienses, si isto illa consilio dicta existimassent. Quid vero attinebat hariolari, ubi testimonia exstabant luculentissima? Scholiastes ad Thesmoph. 1012. de Andromeda: *συνδεδίδακται γὰρ τῇ Ἑλένῃ.* Quod si ostendi potest quo anno acta sit Andromeda, constabit etiam de Helena. Nondum editam fuisse Andromedam quum Aves doceret Aristophanes, tradit scholiastes ad Avium v. 347. reprehendens Asclepiadem, qui respici eam in Avibus crediderat. Aves autem actae sunt Ol. XCI. 2. archonte Chabria. Ranas edidit Aristophanes Ol. XCIII. 3.

Callia archonte. Ad eius fabulae v. 53. observat scholiastes octavo ante anno actam esse Andromedam. Is vero est Ol. XCI. 4. quo archon fuit Cleocritus. Anno post, Ol. XCII. 1. archonte Callia actae sunt Thesmophoriazusae, ipso in ea fabula teste Aristophane v. 1060. quapropter eam v. 850. τὴν καινὴν Ἑλένην vocat, quod recte interpretatur scholiastes ὑπόγυον δεδιδαγμένην. Mirabilis Welckeri explicatio est in Iahnii Annalibus vol. IX. 1829. fasc. 3. p. 278. seq. Apertissimum ex his est actam esse Helenam Ol. XCI. 4. archonte Cleocrito. Errantem in temporibus Musgravium notavit in Fastis Hellenicis Clintonus.

Argumentum tragoediae ductum videtur partim ex celebratissima palinodia Stesichori, de qua omnium prolixissime disputavit Welckerus in Iahnii Annalibus vol. IX. a. 1829. fasc. 3. p. 267. seqq. partim ex iis, quae se ab sacerdotibus Aegyptiis accepisse narravit Herodotus II. c. 112. seqq. Nam parum considerate scripsit Valckenarius ad c. 116. *Helenam Euripidis legerat, ni fallor, Herodotus.* Putasse videtur, Herodotum, quod legisset Euripidis tragoediam, ex sacerdotibus Aegyptiis quid veri esset in illa fabula esse sciscitatum. At quis facile credat Herodotum, qui natus est Olymp. LXXIV. 1. tertio aetatis post septuagesimum anno iter illud in Aegyptum fecisse? Facilius Euripides sequutus videatur Herodotum.

De Stesichori narratione valde discrepant testimonia: sed quae fide digna sint, res ipsa prodit. Plato in Phaedro p. 243. A. ἔστι δὲ τοῖς ἁμαρτάνουσι περὶ μυθολογίαν καθαρμὸς ἀρχαῖος, ὃν Ὅμηρος μὲν οὐκ ᾔσθετο, Στησίχορος δέ. τῶν γὰρ ὀμμάτων στερηθεὶς διὰ τὴν Ἑλένης κακηγορίαν, οὐκ ἠγνόησεν, ὥςπερ Ὅμηρος, ἀλλ', ἅτε μουσικὸς ὤν, ἔγνω τὴν αἰτίαν, καὶ ποιεῖ εὐθύς· οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος οὗτος, οὐδ' ἔβας ἐν νηυσὶν ἐϋσσέλμοις, οὐδ' ἵκεο πέργαμα

Τροίας. Quod difficilius intellectu in Platonis verbis est, ἅτε μουσικὸς ὤν, non attigerunt novissimi editores, sed explicavit Astius in commentario Phaedri p. 274. Recte videtur Welckerus p. 274. ex iis quae Plato refert coniecisse, non esse ab Stesichoro mentionem acceptae alicuius ab Helena admonitionis factam. Narraverat vero simulacrum eius ab Alexandro eiusque comitibus Troiam advectum esse, ut ex hoc apud Tzetzam ad Lycophronis v. 113. fragmento apparet: Τρῶες, οἵ τότ' ἴσαν Ἑλένας εἴδωλον ἔχοντες. Item pugnatum de eo ad Troiam esse, ut haec Platonis docent de rep. IX. p. 586. C. περιμαχήτους εἶναι, ὥςπερ τὸ τῆς Ἑλένης εἴδωλον ὑπὸ τῶν ἐν Τροίᾳ Στησίχορός φησι γενέσθαι περιμάχητον ἀγνοίᾳ τοῦ ἀληθοῦς. Porro Helenam omnino non navi avectam esse dixerat. Nam id ut credamus Dioni Chrysostomo sic scribenti in oratione XI. p. 162. A. (323. ed. Reisk.) καὶ τὸν μὲν Στησίχορον ἐν τῇ ὕστερον ᾠδῇ λέγειν, ὅτι τὸ παράπαν οὐδὲ πλεύσειεν ἡ Ἑλένη οὐδαμόσε, res ipsa cogit, quod qui liberare opprobrio Helenam volebat, non potuit abduci se ab Alexandro passam narrare. Non magis vero potuit Spartae manentem facere, quod sic caussam belli sustulisset. Quocirca veri simile est, ut eam ab aliquo deorum in Leucen insulam finxerit esse translatam: ducit enim eo Pausanias III. 19, 11. sic scribens: ὃν δὲ οἶδα λέγοντας Κροτωνιάτας περὶ Ἑλένης λόγον, ὁμολογοῦντας δέ σφισι καὶ Ἱμεραίους, ἐπιμνησθήσομαι καὶ τοῦδε. ἔστιν ἐν τῷ Εὐξείνῳ νῆσος κατὰ τοῦ Ἴστρου τὰς ἐκβολὰς Ἀχιλλέως ἱερά· ὄνομα μὲν τῇ νήσῳ Λευκή, περίπλους δὲ αὐτῇ στάδια εἴκοσι, δασεῖα δὲ ὕλῃ πᾶσα καὶ πλήρης ζῴων ἀγρίων καὶ ἡμέρων, καὶ ναὸς Ἀχιλλέως καὶ ἄγαλμα ἐν αὐτῇ. πολέμου γὰρ Κροτωνιάταις συνεστηκότος πρὸς τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρούς, τῶν Λοκρῶν κατὰ οἰκειότητα πρὸς Ὀπουντίους Αἴαντα τὸν Ὀϊλέως ἐς τὰς μάχας ἐπι-

καλουμένων, ὁ Λεώνυμος Κροτωνιάταις στρατηγῶν ἐπῄει τοῖς ἐναντίοις κατὰ τοῦτο ᾗ προτετάχθαι σφίσι τὸν Αἴαντα ἤκουε. τιτρώσκεται δὴ τὸ στέρνον, καί, ἔκαμνε γὰρ ὑπὸ τοῦ τραύματος, ἀφίκετο ἐς Δελφούς. ἐλθόντα δὲ ἡ Πυθία Λεώνυμον ἀπέστελλεν ἐς νῆσον τὴν Λευκήν, ἐνταῦθα εἰποῦσα αὐτῷ φανήσεσθαι τὸν Αἴαντα καὶ ἀκέσεσθαι τὸ τραῦμα. χρόνῳ δὲ ὡς ὑγιάνας ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Λευκῆς, ἰδεῖν μὲν ἔφασκεν Ἀχιλλέα, ἰδεῖν δὲ τὸν Ὀϊλέως καὶ τὸν Τελαμῶνος Αἴαντα, συνεῖναι δὲ καὶ Πάτροκλόν σφισι καὶ Ἀντίλοχον· Ἑλένην δὲ Ἀχιλλεῖ μὲν συνοικεῖν, προςτάξαι δέ οἱ πλεύσαντι ἐς Ἱμέραν πρὸς Στησίχορον ἀγγέλλειν ὡς ἡ διαφθορὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐξ Ἑλένης γένοιτο αὐτῷ μηνίματος. Στησίχορος μὲν ἐπὶ τούτῳ τὴν παλινῳδίαν ἐποίησεν. Eadem fere alii quoque narrant. Alia alii permira de Helena commenti sunt, ut quae ex Ptolemaeo Hephaestionis f. Photius in Bibliotheca cod. CXC. p. 149. ed. Bekk. refert, aut quae de Helena δενδρίτιδι apud Pausaniam III. 19. et Aelianum de N. A. IX. 21. leguntur. Mirabilius etiam, quod nescio qui vir doctus in Iahnii Annalium Supplem. IV. 1. a. 1836. non ille quidem Uscholdianae sapientiae admirator, tamen Helenam deam Peloponnesiam fuisse sibi persuasit, auctores adhibens Müllerum in Doriens. vol. II. p. 282. qui id non dixit, et Heffterum in fasc. III. de religionibus Rhodiorum, qui virgines Spartanas pompam non Therapnas, ut Müllerus, sed ad templum Helenae, quod Spartae fuerit, duxisse ait, non rectius: Amyclas enim ibant, ut ex Xenophontis Agesilao c. 8, 7. intelligitur: videndusque Meursius in Graecia feriata v. Ὑακίνθια. Et Heffterus quidem etiam Homericum Achillem deum fuisse a Völckero accepit. Sed haec in transitu, miraculis hodie, ut fungis, nascentibus. Euripides illam sequutus est famam, quam Herodotus, quum apud Memphitas fanum Veneris pere-

grinae coniecisset Helenae esse, ab sacerdotibus se accepisse refert II. 112. Alexandrum, quum rapta Helena domum tenderet, adversis ventis ad Aegyptum esse delatum. Ibi ministros eius in fanum Herculis ad ostium Canopicum, cognita lege, qua qui se ei deo consecrassent inviolabiles haberentur, confugisse, patefecisseque scelerose facta Alexandri. Itaque Thonin, ostii illius praefectum, Memphin misisse nuncium ad regem Proteum, qui quaereret quid faciendum isto hospite esset. Qui quum comprehendi Alexandrum unaque cum Helena atque opibus Menelao ereptis ad se adduci iussisset, re cognita, Alexandrum intra triduum abire Aegypto iussum, Proteum autem Helenam opesque Menelao, donec ipse repetiturus veniret, servare decrevisse. Interea Graecos a Teucris Helenam opesque repetivisse: quibus non apud se, sed in Aegypto eam esse asseverantibus quum non crederent, oppugnasse urbem, cepisseque: quumque tum quoque idem affirmaretur, neque inveniretur Helena, misisse Menelaum in Aegyptum, ubi illum amissa recuperasse, sed mactatis duobus adolescentulis, quum id facinus patefactum sensisset, Aegypto aufugisse. Tractavit quaedam horum etiam Sophocles, de quo infra dicetur.

Euripides igitur, sive hac sive alia simili fama accepta, Helenam a Mercurio Sparta sublatam primo in insula Atticae vicina, quae inde Helenae nomen acceperit, depositam (v. 1689. seqq.), deinde traditam Proteo regi Aegypti esse finxit: quo mortuo connubium eius appetivisse filium Protei Theoclymenum, cuius soror esset Idothea, quae ubi adolevisset vocata fuerit Theonoe, quod et praesentia et praeterita et futura cognita haberet. Has res postquam Helena ad tumulum Protei, quo confugerat, ut se Theoclymeno subtraheret, in prologo exposuit, narravitque simulacrum suum Troiae esse, adest Teucer, exsul Cypriam Salamina petens, persona non necessaria ac propemodum inutilis, nisi ut ex eo

captam esse Troiam, Menelaumque non esse Argis nec Spartae Helena cognoscat. Non poterat illa quidem haec ab Theonoa, quamvis gnara, accipere, quod hanc fratri suo non adversari decebat. At poterat somnio moneri. Sed Teucer, ut levi praetextu venit, quaesiturus ex Theonoa itineris designationem, sic re infecta abit, monitus ab Helena, interfici Graecos a Theoclymeno. Illud vero recte fecit Euripides, quum semel Teucrum introduxisset, ut ei se non cognoscendam praeberet Helena. Cognitam enim abduxisset secum Teucer. Inde lamenta Helenae et chori, qui est ex captivis virginibus Spartanis. Is Helenam, perisse putantem Menelaum, quum de morte sibi consciscenda cogitaret, consolatur, suadetque ut ex Theonoa quaerat, mortuusne sit ille an vivat. Tum iterum lamenta chori et Helenae, cum quibus discedunt. Vacua et scena et orchestra Menelaus prodit, naufragus, lacera et squallida veste, simulacro Helenae cum reliquis ex naufragio sociis in spelunca quadam abdito, conquerens sortem suam. Pultantem fores regias ferociter repellit anus ianitrix, a qua vix impetrato colloquio cognoscit intus esse Helenam Iovis filiam, seque intempestive venisse, domo casu quodam turbata, periturumque, si rex redeat. His dictis confusus, sed tamen aliquem hic virum Iovis filiamque eius Helenae nomen habere posse existimans, experiri regis animum constituit. Revertitur chorus, quumque brevi carmine dixisset, secundum Theonoae effata nondum mortuum esse Menelaum, sed per maria iactari, exit ex regia etiam Helena, et, quoniam in vicinia esse Menelaum acceperat, verita amplius quid ex Theonoa exquirere, optat ut veniat. Ibi conspecto peregrino confugiens ad sepulcrum Protei, restare ab eo iubetur. Ambobus similitudine conturbatis, ubi Menelaus nomen suum edidit, amplexuram eum Helenam ab se arcet, quippe veram in spelunca custodiri existimans, nec credit Helenae, simu-

lacrum eius Troiam fuisse deductum. Relinquit igitur quam non esse veram Helenam putat. Ibi ei obviam venit nuncius, referens quae in spelunca custodiebatur Helenam in auras abisse, confessam nihil se nisi simulacrum fuisse Helenae. Id audiens accurrit Helena atque agnoscitur. Mutuae inde consalutationes, longique etiam cum nuncio sermones, qui ubi abiit, consultatione facta, iurant, si exorare Theoneam nequeant, una perituros. Prodit tum Theonoa, quam postquam longis orationibus oraverunt et Helena et Menelaus, impetrant, ut, si effugiendi aliquam viam inveniant, non se fratri indicaturam promittat. Itaque hanc componunt fallaciam, ut navem poscant, quasi iusta funebria facturi mortuo in mari Menelao. Dum intro abit Helena, Menelausque considet ad sepulcrum Protei multa religione cultum Theoclymeno, chorus belli Troiani mala Helenaeque immeritam infamiam carmine celebrat. Tum vero redit a venatione rex, desertumque ab Helena sepulcrum videns, aufugisse ratus, quam celerrime currum poscit ut persequuturus. Sed ibi exeuntem ex regia pullis vestibus conspicit Helenam, quae ei mortuum esse Menelaum significat, monstrans sub sepulcro sedentem eius rei nuncium. Ab rege, laeto spe potiundi tandem connubii, callidis dictis omnia quibus opus est impetrant. Tum chorus adaptato aliunde longo carmine canit, quomodo placata fuerit ira Idaeae matris ob raptam Proserpinam. Reversa ex aedibus Helena choro parata esse omnia indicat. Advenit cum ministris rex, datque mandata, apparaturus interim nuptias. Ita digressis, chorus faustum iter Spartam precatur Helenae. Exeunti rursum ex aedibus regi occurrit nuncius, qui vix salvus evaserat, exponens quo pacto potitus navi Menelaus Helenam abduxerit. Theoclymeno occisuro sororem, quae sibi non fecerit indicium, se opponit chorus: sed apparent ex improviso Dioscuri, et quum Theoclymeno, tum ex lon-

ginquo Helenae ac Menelao decreta deorum exponunt, quibus placatur Theoclymenus.

Haud sane optima haec tragoedia est, non quod non habet tristem exitum: nam in exitu nec vis tragoediae nec virtus posita est: sed quod nec gravis metus in ea, nec magna miseratio invenitur. Nam Helenae quidem querimoniae, ubi mortuum esse Menelaum putat, partim tumidiores et doctiores, partim languidiores et frigidiores sunt, ut quum deliberat, quod mortis genus eligat: in Menelao autem praeter detritam vestem et squallorem, quibus rebus libenter utebatur Euripides, nihil est, quod spectatorem eius misereat. Metus autem nusquam magnus: quippe nec praesens ullum periculum, neque in futuris nisi ex casu. Neque agnitio, ut eximia illa Iphigeniae et Orestis, spe metuque anceps, sed plana nec nisi errore Menelai paullisper impedita, quo per nuncium sublato omnia subito laeta. Sed molles illae amoris inter coniuges testificationes, Helenae potissimum, tam diu viduae, Menelaus enim nihil nisi falsam cum vera Helena commutavit, ea pars fabulae sunt, quae magis quam caetera tragoediae convenit. Habent tamen etiam orationes, quibus Helena et Menelaus Theonoam flectere student, virtutes suas, credique potest eas valde placuisse Atheniensibus, qui quantum caussis orandis delectati fuerint notissimum est. Similis ratio est fallaciae, qua decipitur Theoclymenus. Cesserat enim paullatim antiquae simplicitatis gravitas artificiosioribus fabulae implicationibus, quae et ipsae aliquid similitudinis cum caussis forensibus haberent, quoque plus astutiae continerent, eo magis retinerent attentionem spectatorum. Aliud quod placere debuit, relatio nuncii est eorum, quae acta sunt in navi, qua Helenam abduxit Menelaus, quae ille omnia accuratissime et ad vivum expressa descripsit. In moribus vero non est, quod magnopere admiremur, quia non

magni animorum motus sunt. Sed tamen satis inter se distinctae sunt personae. Helena amans viri vafra mulier: Menelaus magnificentius quam pro rebus gestis virtutem suam laudans, sed fortis moriendi consilio, in quo tamen nihil admiratione dignum, non praesente periculo. Theonoae pia moderatique animi et decorae humanitatis femina. Rex, ut barbarus, ferocia praeceps, nec valde sagax. Inferioris conditionis personae immemorabiles, nisi anus ianitrix, semiapertis foribus Menelaum repellens, propior comoediae, et, quales gaudebat fingere Euripides, probus fidusque servus. Chorus non multum consilio, plus silentio Helenam adiuvans, in fine fabulae praeter exspectationem fortis in defendenda Theonoa.

Mentionem supra feci Sophoclis, qui et ipse res Helenae tractaverit: de quo quae accepimus propter paucitatem perobscura sunt. Memorantur eius *Ἑλένη*, *Ἑλένης ἁρπαγή*, *Ἑλένης γάμος*, *Ἑλένης ἀπαίτησις*. Sed fabula Sophoclis, quae simpliciter Helenae nomen habuerit, nulla fuit, nec qui eius memoriam conservasse putabatur scholiastes Aristophanis ad Equitum v. 84. fabulam, sed personam, cuius verba afferret, nominavit. De eo loco infra dicetur. Tenuissima *Ἑλένης ἁρπαγῆς* notitia est, servata in argumento Aiacis his verbis: *τὸ δρᾶμα τῆς Τρωϊκῆς ἐστὶ πραγματείας, ὥςπερ οἱ Ἀντηνορίδαι καὶ Αἰχμαλωτίδες καὶ Ἑλένης ἁρπαγὴ καὶ Μέμνων.* Crediderim, si diversa haec fabula a Nuptiis vel Repetitione fuit, satyricam tamen, ut illas, fuisse. Crebrior mentio *Ἑλένης γάμου*. Photius p. 377, 21. *πανόν: ἀπὸ τοῦ πάντα φαίνειν σχηματισθέντα, κατὰ μεταβολὴν τοῦ φ· Σοφοκλῆς Ἑλένης γάμῳ.* Fragmentum grammatici Cantabrigiense Photio adiectum p. 674, 20. *ὑροσάγγαι μὲν οἱ σωματοφύλακες· ὡς Ἑλένης γάμῳ καὶ Τρωΐλῳ.* Etymologicum M. p. 601, 20. *ἔστι γὰρ νῶ ῥῆμα τρίτης συζυγίας, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ· νῶον;*

Ἑλένης γάμῳ νένωται, καὶ παρὰ Ἀνακρέοντι ἡ μετοχή, ὁ δ' ὑψηλὰ νενωμένος. Quum ibi ipsa aliquot Anacreontis verba afferantur, idem factum esse in Sophocleis credibile est: sed huius utrum sit *Ἑλένης γάμῳ νένωται*, an, quod veri similius, grammaticus scripserit, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ Ἑλένης γάμῳ, οἷον νένωται, aliorum fortasse librorum inspectio aliquando docebit. Hesychius *νένωται* interpretatur *ἐν νῷ ἔχει*. Athenaeus III. p. 76. D. Σοφοκλῆς δ' ἐν Ἑλένης γάμῳ τροπικῶς τῷ τοῦ δένδρου ὀνόματι τὸν καρπὸν ἐκάλεσεν εἰπών, πέπων ἐρινὸς ἀχρεῖος ὢν ἐς βρῶσιν ἄλλους ἐξερινάζεις λόγῳ. πέπων δ' ἐρινὸς εἴρηκεν ἀντὶ τοῦ πέπον ἐρινόν. Eodem modo scripta Sophoclis verba apud Eustathium p. 1205, 3. qui addit: παροιμιακὸν δὲ αὐτὸ τὸ νόημα, ὅμοιον τῷ ἀπαίδευτος ὢν πῶς ἂν ἑτέρους παιδεύσειας. Priorem versum Scaliger in versibus proverbialibus 803. inserto *παντελῶς* integravit; Porsonus autem in Advers. p. 59. coniecerat *πέπων δ' ἐρινὸς ὡς ἀχρεῖος αὐτὸς ὤν*: nam *δ'* deteriores libri apud Athenaeum addunt. Satius erat *ὡς* addere, non metuentem numeris, interpunctione primum pedem a superstitibus verbis separante:

πέπων ἐρινὸς ὡς ἀχρεῖος ὢν
ἐς βρῶσιν, ἄλλους ἐξερινάζεις λόγῳ.

Ex his fragmentis etsi non patet quas Helenae nuptias fabula ista continuerit, tamen, quoniam satyrica fuisse videtur, in illis, quibus Paris eam sibi in insula ab nomine eius vocata iunxit, describendis versatam esse veri simile est.

Ἑλένης ἀπαίτησις utrum ad repetitionem Helenae ab Troianis, postquam expugnata erat urbs, pertinuerit, an Sophocles quoque Menelaum non inventam Troiae Helenam in Aegypto a Proteo repetentem fecerit, per fragmenta ambiguum videri potest. Dirimeretur ea du-

bitatio, si constaret, quae de Calchante in ea fabula prodita sunt, utrum ut iam facta, an ut futura narrentur. Si ut facta, in Aegypto rem agi oportuit; sin ut futura, Troiae. Afferam quae a Strabone accepta habemus, simul ut versus Hesiodi corruptos probabili coniectura emendem. Sic igitur Strabo XIV. p. 642. de luco Apollinis Clarii: *λέγεται δὲ Κάλχας ὁ μάντις μετ' Ἀμφιλόχου τοῦ Ἀμφιαράου κατὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον πεζῇ δεῦρο ἀφικέσθαι· περιτυχὼν δ' ἑαυτοῦ κρείττονι μάντει κατὰ τὴν Κλάρον Μόψῳ τῷ Μαντοῦς τῆς Τειρεσίου θυγατρός, διὰ λύπην ἀποθανεῖν. Ἡσίοδος μὲν οὖν οὕτω πως διασκευάζει τὸν μῦθον· προτεῖναι γάρ τι τοιοῦτο τῷ Μόψῳ τὸν Κάλχαντα.*

θαῦμά μ' ἔχει κατὰ θυμόν, ἐρινεὸς οὗτος· ὀλύνθους
οὓς ὅδ' ἔχει, μικρός περ ἐών, εἴποις ἂν ἀριθμόν;

τὸν δ' ἀποκρίνασθαι·

μύριοί εἰσιν ἀριθμόν, ἀτὰρ μέτρον γε μέδιμνος·
εἷς δὲ περισσεύει, τὸν ἐπενθέμεν οὔ κε δύναιο.
ὣς φάτο· καί σφιν ἀριθμὸς ἐτήτυμος εἴδετο μέτρου.
καὶ τότε δὴ Κάλχανθ' ὕπνος θανάτοιο κάλυψεν.

Φερεκύδης δέ φησιν ὗν προβαλεῖν ἔγκυον τὸν Κάλχαντα, καὶ ἐρωτῆσαι πόσους ἔχει χοίρους· τὸν δ' εἰπεῖν ὅτι τρεῖς, ὧν ἕνα θῆλυν· ἀληθεύσαντος δ' ἀποθανεῖν ὑπὸ λύπης. οἱ δὲ τὸν μὲν Κάλχαντα προβαλεῖν τὴν ὗν φασί, τὸν δὲ τὸν ἐρινεόν· καὶ τὸν μὲν εἰπεῖν τἀληθές, τὸν δὲ μή, ἀποθανεῖν δὲ ὑπὸ λύπης καὶ κατά τι λόγιον. λέγει δ' αὐτὸ Σοφοκλῆς ἐν Ἑλένης ἀπαιτήσει, ὡς εἱμαρμένον εἴη ἀποθανεῖν, ὅταν κρείττονι ἑαυτοῦ μάντει περιτύχῃ· οὗτος δὲ καὶ εἰς Κιλικίαν μεταφέρει τὴν ἔριν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Κάλχαντος. Et p. 675. *πλησίον δὲ καὶ Μαλλός, ἐφ' ὕψους κειμένη, κτίσμα Ἀμφιλόχου καὶ Μόψου τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Μαντοῦς, περὶ ὧν πολλὰ μυθολογεῖται, καὶ δὴ καὶ ἡμεῖς ἐμνήσθημεν αὐτῶν ἐν*

τοῖς περὶ Κάλχαντος λόγοις καὶ τῆς ἔριδος, ἣν ἤρισαν περὶ τῆς μαντικῆς ὅ τε Κάλχας καὶ ὁ Μόψος. ταύτην γὰρ τὴν ἔριν μεταφέρουσιν ἔνιοι, καθάπερ καὶ Σοφοκλῆς, εἰς τὴν Κιλικίαν, καλέσας ἐκεῖνος αὐτὴν Παμφυλίαν τραγικῶς, καθάπερ καὶ τὴν Κιλικίαν Καρίαν καὶ τὴν Τροίαν καὶ Λυκίαν Φρυγίαν· καὶ τὸν θάνατον δὲ τοῦ Κάλχαντος ἐνταῦθα παραδιδόασιν ἄλλοι τε καὶ Σοφοκλῆς. οὐ μόνον δὲ τὴν περὶ τῆς μαντικῆς ἔριν μεμυθεύκασιν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρχῆς. τὸν γὰρ Μόψον φασὶ καὶ τὸν Ἀμφίλοχον ἐκ Τροίας ἐλθόντας κτίσαι Μαλλόν· εἶτ' Ἀμφίλοχον εἰς Ἄργος ἐλθεῖν· δυςαρεστήσαντα δὲ τοῖς ἐκεῖ πάλιν ἀναστρέψαι δεῦρο· ἀποκλειόμενον δὲ τῆς κοινωνίας συμβαλεῖν εἰς μονομαχίαν πρὸς τὸν Μόψον· πεσόντας δ' ἀμφοτέρους ταφῆναι μὴ ἐν ἐπόψει ἀλλήλοις· καὶ νῦν οἱ τάφοι δείκνυνται περὶ Μάγαρσα τοῦ Πυράμου πλησίον. **Horum postrema valde dubium an apud Sophoclem quoque tradita fuerint.**

Sive Troiae sive in Aegypto repetitam esse Helenam Sophocles fecit, non defuisse patet quae in risum verti potuerint. Eiusmodi est, quod vel de Helena, quae sermonis genere Laconico cognosceretur, vel, si in Aegypto res acta est, de Menelao eiusve sociis, quos lingua Lacedaemonios esse proderet, dici potuit, servatum ab scholiasta Euripidis ad Phoeniss. v. 301. εἰ γὰρ καὶ Ἑλληνικῶς ἐλάλουν, ἀλλ' οὖν γε τὴν πάτριον ἀπήχησιν ἔσωζον τῆς φωνῆς, ὡς Σοφοκλῆς ἐν Ἑλένης ἀπαιτήσει·

καὶ γὰρ χαρακτὴρ ἀὐτὸς ἐν γλώσσῃ τί με
παρηγορεῖ Λάκωνος ὀσμᾶσθαι λόγου.

Legebatur αὐτός, **inutile pronomen, quod** ἀὐτὸς **scribendum erat. Apertum est enim verba haec esse agnoscentis aliquem popularem suum. Cod. Taur.** προσηγορεῖ **et** ὁρμᾶσθαι. **Sed cur Blomfieldius in Museo critico Cantabrigiensi fasc. II. p. 143.** ἐν γλώσσῃ μέ τι **scribi iusserit, non perspicio.**

Vehementer corruptum aliud fragmentum est apud Erotianum in *θράσσει* p. 180. *ἔστι δὲ ὀχλεῖ, ὡς καὶ Σοφοκλῆς ἐν Ἑλένης ἀπαιτήσει φησί, γυναῖκα δ' ἐξελόντες ἢ θράσσει γέννυν τε. ὡς τοῦ μὲν ἕωλον γραφίοις ἐνημμένοις.* Cod. Dorv. *αἰολόν*. Apud Casaubonum in Animadv. ad Athenaeum VII. 4. ubi ille fragmenta Sophoclis collegit, p. 486, 7. scriptum est *γραφείοις ἐνημμένοι*, errore, non consilio. Brunckius in fragmentis Sophoclis edidit: *ἢ θράσσει γέννυν, ὡς τοῦ μὲν αἰόλον γραφίοις ἐνημμένοις*, sensum se elicere non posse fassus. Blomfieldius et in Museo critico et in glossario Promethei ad v. 649. *γέννυν* in *γε νῦν* mutari iussit: quod genus emendandi patet frustra esse: nam qui scire possis recte mutatam esse partem aliquam, nisi totum quale sit intellexeris? Non ausim ego quidem certum quid de his versibus affirmare, qui, donec a meliore codice auxilium venerit, non possunt nisi audaciore coniectura corrigi: sed tamen hoc videor intelligere, de Helena sermonem esse, quae tandem recuperata, quum etiam anus formosa videri vellet, marcidam senio faciem fuco pingeret, quo pristinam speciem mentiretur. Quare haec sic scripta fuisse suspicor:

γυναῖκα δ' ἐξελόντες, ἣ θράσσει γέννυν
χραΐζουσ' ἕωλον, γραφιδίοις ἐνημμένην.

Muliere potiti, quae pingendo vexat marcidam genam, penicillis incensam, i. e. rubentem ope penicillorum.

Denique Hesychius: *ἀναχαιτίζει· ἀναπείθει, ἀναχαλινοῖ, ἀνακρούεται, ἀναποδίζει. κυρίως δὲ ἐπὶ τῶν ἵππων. Σοφοκλῆς Ἑλένης ἀπαιτήσει.* Eodem pertinet hoc Suidae: *ἀναχαιτίζει. ἀναποδίζει, ἐγκόπτει. ἀναχαιτίζειν Σοφοκλῆς τὸ ἀπειθεῖν καὶ ἀντιτείνειν.*

Addidit his Brunckius probabiliter sane fragmentum, quod non nominata fabula servavit Plutarchus in comparatione Lycurgi et Numae, sic scribens: *τῷ γὰρ ὄντι τοῦ*

παρθενικοῦ χιτῶνος αἱ πτέρυγες οὐκ ἦσαν συνεῤῥαμμέναι κάτωθεν, ἀλλ' ἀνεπτύσσοντο καὶ συνανεγύμνουν ὅλον ἐν τῷ βαδίζειν τὸν μηρόν. καὶ σαφέστατα τὸ γινόμενον εἴρηκε Σοφοκλῆς ἐν τούτοις·

καὶ τὰν νέορτον, ἇς ἔτ' ἄστολος χιτὼν
θυραῖον ἀμφὶ μηρὸν
πτύσσεται, Ἑρμιόναν.

Sic, quum *νέοργον* scriptum esset, haec emendavit Valckenarius in diatribe de fragm. Eurip. p. 221. Non contenderim tamen haec non aliunde quam ex Ἑλένης ἀπαιτήσει sumi potuisse, quae Brunckii sententia est, illud quidem recte, opinor, monentis, nihil tale de Hermiona dudum nupta in cognomine dramate dici potuisse.

Certius ac potius sine dubio ad Ἑλένης ἀπαίτησιν pertinuit, quod scholiastes Aristophanis ad Equitum v. 84. his verbis affert: ἔστι γοῦν ἀπὸ Σοφοκλέους Ἑλένης· ἐμοὶ δὲ λῷστον αἷμα ταύρου γ' ἐκπιεῖν, καὶ μή γε πλείω τῶνδ' ἔχειν δυσφημίας. In Dindorfii editione scholiorum quum excidisset Ἑλένης, omissum est id nomen etiam in Bekkeri editione Londinensi. Brunckius, qui insigni levitate iudicii hoc fragmentum ad Aegeum rettulit, correxit *αἷμα ταύρεον πιεῖν*. Blomfieldius in Museo critico scribi iussit *μὴ πλέω γε*: Dindorfius autem, qui *ταύρειον* scribendum vidit, dubitanter *με* pro *γε* proposuit. Versus hi vix dubitari potest quin Helenae sint, ipsis indicium facientibus verbis scholiastae. Videntur autem sic scribenda esse:

ἐμοὶ δὲ λῷστον αἷμα ταύρειον πιεῖν,
καὶ μή γε πλείω τῶνδ' ἔχειν δυσφημίαν.

Non repugnem tamen, si quis *καὶ μή γε πλείω τῆσδ' ἔχειν δυσφημίας* scribendum censeat.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἡρόδοτος ἱστορεῖ περὶ Ἑλένης, καί φησιν ἐλθεῖν μὲν αὐτὴν εἰς Αἴγυπτον, καὶ τοῦτο φάσκειν καὶ τὸν Ὅμηρον, ποιοῦντα τὴν Ἑλένην παρέχειν τῷ Τηλεμάχῳ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ λαθικηδὲς φάρμακον, τό οἱ πόρε Πολυδάμνα Θόωνος παράκοιτις, οὐ μὴν δὲ οὕτως, ὡς Εὐριπίδης φησίν. οἱ μὲν γὰρ πλανωμένην φασὶν αὐτὴν μετὰ τοῦ Μενελάου μετὰ τὴν τῆς Ἰλίου πόρθησιν καὶ εἰς Αἴγυπτον παραγενέσθαι, κἀκεῖθεν πεπορίσθαι τὰ φάρμακα· ὁ δὲ τὴν μὲν ἀληθῶς Ἑλένην φησὶ μηδ' ὁπωσοῦν ἐλθεῖν εἰς Τροίαν, τὸ εἴδωλον δὲ αὐτῆς. κλέψας γὰρ αὐτὴν ὁ Ἑρμῆς Ἥρας βουλῇ Πρωτεῖ τῷ βασιλεῖ τῆς Αἰγύπτου φυλάττειν παρέδωκε. τούτου δὲ θανόντος ὁ υἱὸς αὐτοῦ Θεοκλύμενος ἐπειρᾶτο γαμεῖν αὐτήν. ἡ δὲ ἱκέτις παρεκάθητο τῷ τοῦ Πρωτέως μνημείῳ, ὅθεν αὐτῇ ἐπιφαίνεται Μενέλεως, τὰς μὲν ναῦς ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀπολέσας, ὀλίγους δέ τινας τῶν ἑταίρων ἐν ἄντρῳ καθειργμένους σώζων. εἰς λόγους δὲ ἐλθόντες καὶ μηχανοῤῥαφήσαντες ἀπατῶσι μὲν τὸν Θεοκλύμενον, αὐτοὶ δὲ νηῒ ἐμβάντες, ὡς δὴ τῷ Μενέλεῳ θανόντι κατὰ θάλατταν θύσοντες, εἰς τὴν ἰδίαν διασώζονται.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΕΛΕΝΗ.
ΤΕΥΚΡΟΣ.
ΧΟΡΟΣ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
ΓΡΑΥΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΘΕΟΝΟΗ.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
ΕΤΕΡΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ. *)
ΔΙΟΣΚΟΥΡΟΙ.

Προλογίζει δὲ ἡ Ἑλένη.

*) Haec persona in edd. vett. omissa.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ.

ΕΛΕΝΗ.

Νείλου μὲν αἵδε καλλιπάρθενοι ῥοαί,

V. 1. Primi tres versus afferuntur in fragmento, quod est de incremento Nili, in fine libri secundi epitomes Athenaei, et in Aristidis Aegyptio T. II. p. 334. sive Vol. II. p. 442. ed. Dind. Scholiastes Apollonii Rhodii ad IV. 269. omisso medio versu posuit: Νείλου μὲν ἥδε καλλιπάρθενος ῥοὴ λευκῆς τακείσης χιόνος ὑγραίνει γύην. Aristophanes in Thesmophoriazusis v. 855. primis duobus versibus sic scriptis usus est, ut in Euripidis libris leguntur, tertium autem ludibrii caussa sic mutavit: λευκῆς νοτίζει μελανοσυρμαῖον λεών. Καλλιπάρθενοι ῥοαὶ quo significatu dictae sint, dubitarunt interpretes. Novissimi probarunt Schaeferi sententiam, qui ad scholiastam Apollonii p. 287. nihil aliud quam ῥοὰς καθαράς, καλάς significari dixit, auctores afferens Valckenarium ad Hippol. p. 271. b. A. et Ruhnkenium ad hymn. Cer. v. 99. a quibus discimus, quod nemo nescit, aquam puram dici virginem posse, nempe si est pura. At Nilus quum exiguus est, puram habet aquam: quum increvit et irrigat Aegyptum, de qua re hic sermo est, turbidus et limosus fluit. Si in re per se aperta testimonio opus est, praebet Aristides in Aegyptio p. 453. ὅτι μὲν γὰρ τοῦ χειμῶνος καθαρώτατός ἐστιν, ὁμολογεῖται παρὰ πάντων· τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος αὔξοιτ' ἂν τοῦ θέρους, ὅτ' ἐστὶ μείζων ἅμα καὶ θολερώτερος. Et magis Galenus de simplicium medicamentorum temperamentis lib. I. T. II. p. 6. ed. Bas. (T. XI. ed. Lips. p. 389.) ἔστι δὲ δήπου τὸ ἰλυῶδες ὕδωρ σύνθετον, ὡς καὶ τὸ τοῦ Νείλου καὶ κατ' Αἴγυπτον· ἀλλὰ διὰ τῶν κεραμίων ἀγγείων διηθούμενον ἀκριβῶς γίνεται καθαρόν. χρὴ δὲ μὴ ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ δὶς ἢ τρὶς διηθεῖν αὐτό· καίτοι καὶ οὕτως ἀδύνατον ἀκριβῶς ἐργάσασθαι καθαρόν· ἀλλ' ὅταν ἐκφύγῃ πᾶσαν αἴσθησιν ἡ ἐπιφερομένη τοῖς ὕδασιν ἰλύς, ἀρκεῖ πρός γε τὴν τοιαύτην χρείαν τὰ τοιαῦτα καθαρὰ καὶ εἰλικρινῆ λέγειν ὕδατα. Quodsi non propter puritatem καλλιπάρθενος vocari Nilus potuit, alia eius appellationis ratio quaeratur necesse est. Inepte quidem Latinus interpres *formosis nymphis decora flumina* vertit: neque vero aliquanto rectius versum esse in Athenaei fragmento *fluenta amoenissima* cum Schaefero dixerim, cuius interpretationis ratio reddi nulla potest. Non videtur dubitandum esse, quin aquas Nili nullius cum alius fluvii aquis commixtas, sed ex solis nivibus prognatas significare voluerit Euripides.

ὃς ἀντὶ δίας ψακάδος Αἰγύπτου πέδον
λευκῆς τακείσης χιόνος ὑγραίνει γύας.
Πρωτεὺς δ', ὅτ' ἔζη, τῆςδε γῆς τύραννος ἦν,
Φάρον μὲν οἰκῶν νῆσον, Αἰγύπτου δ' ἄναξ,
ὃς τῶν κατ' οἶδμα παρθένων μίαν γαμεῖ,

V. 2. Euripidis libri ψεκάδος. Apud Aristophanem, et in melioribus libris Athenaei atque Aristidis ψακάδος.

V. 3. Euripidis libri, Athenaeus, scholiastes Apollonii ὑγραίνει. Aristides ἀρδεύει, quod iterat addens: πῶς οὖν, ὦ σοφώτατε Εὐριπίδη, λευκῆς τακείσης χιόνος ἀρδεύει Νεῖλος Αἰγύπτου γύας; Id probasse Brunckium adnotatio eius ad Aristophanem monstrat. Praeferrem ego quoque non solum ut magis poeticum, sed etiam quod in ὑγραίνει potius correptam quam productam primam exspectabamus, nisi memoria fefellisse Aristidem videretur, quod eo facilius accidere potuit, si animo obversabatur Aeschyli in Prometheo versus 851.

ὅσην πλατύῤῥους Νεῖλος ἀρδεύει χθόνα.

Quare Hesychii glossam, ἀρδεύει, ποτίζει, ad Aeschylum potius, quam ad Euripidem rettulerim. Copiose de eo verbo Lobeckius ad Phryn. p. 763. — Αἰγύπτου πέδον ὑγραίνει γύας quum offensui esset, Reiskius ῥοαῖς, Lobeckius ad Ai. v. 459. χοαῖς coniecerat, cui Matthiae opposuit suas ad Orest. 1452. et ad Phoen. 1136. 1517. adnotationes. In altera editione nequaquam se tueri illam coniecturam dixit Lobeckius, sed exempla, quae attulerit Matthiae, parum opportuna iudicare, partim propter lectionis et interpretationis ambiguitatem, partim quia, quae ambigua non sint, duo nomina longe diversae significationis contineant. Simul recte notat etiam Reisigium in comment. crit. ad Oed. Col. v. 682. p. 290. quo auctore usus est Matthiae, monetque non indiscrete talia proponenda esse tironibus. Non male Pflugkius interpositis λευκῆς τακείσης χιόνος quasi novo impetu decurrentem orationem alterius accusativi capacem factam censuit. Comparat ille Aeschyli Pers. 820.

θῖνες νεκρῶν δὲ καὶ τριτοσπόρῳ γονῇ
ἄφωνα σημανοῦσιν ὄμμασιν βροτῶν,

et Eurip. Troad. 1105.

Ἰλιόθεν ὅτι με πολυδάκρυτον
Ἑλλάδι λάτρευμα γᾶθεν ἐξορίζει,

ac Philippi Thessalonicensis in Anthol. Pal. IX. 89. T. II. p. 32. sive in Iacobsii Delectu epigr. p. 305. epigr. 109.

τῇ δ' ἐκ καλάμης συνέριθοι
νῆσαν πυρκαϊὴν ἄξυλον ἐκ σταχύων,

ubi elegantem Iacobsii coniecturam, αἱ καλάμης συνέριθοι, non necessariam esse putat Pflugkius. Mihi ille recte coniecisse videtur. Omnino isti ἐκ παραλλήλου figurae sic tantummodo locus est, si in

Ψαμάθην, ἐπειδὴ λέκτρ' ἀφῆκεν Αἰακοῦ.
τίκτει δὲ τέκνα δισσὰ τοῖςδε δώμασιν,
Θεοκλύμενον μὲν ἄρσεν', ὃς θεοὺς σέβων
βίον διήνεγκ', εὐγενῆ τε παρθένον
Εἰδώ, τὸ μητρὸς ἀγλάϊσμ', ὅτ' ἦν βρέφος,
ἐπεὶ δ' ἐς ἥβην ἦλθεν ὡραίων γάμων,
καλοῦσιν αὐτὴν Θεονόην· τὰ θεῖα γὰρ
τά τ' ὄντα καὶ μέλλοντα πάντ' ἠπίστατο,
προγόνου λαβοῦσα Νηρέως τιμὰς πάρα.

---

altero nomine paullo alia eaque definitior notio inest: ut in illo ex Troadibus exemplo. Nam quod ex Persis attulit Pflugkius, in eo potius apud tertiam generationem oculis hominum cladem monstraturi dicuntur tumuli. De Helenae versibus monui ad Oed. Col. 506. Explicari talia possunt repetito verbo, quasi dicat *Αἴγυπτον ὑγραίνων ὑγραίνει γύας.*

V. 7. Libri *Αἰόλου.* Emendarunt Musgravius et Valckenarius ad fragm. Callimachi p. 114. Nihil constat de Psamathe, nisi invitam et reluctantem coniugatam esse Aeaco, quumque filium eius Phocum interemisset Telamo, gregibus immisisse lupum. Prius illud memoravit Apollodorus III. 12, 6, 9. de lupo Ovidius Metam. XI. 346. seqq.

V. 9. Libri: *Θεοκλύμενον ἄρσεν', ὅτι δὴ θεοὺς σέβων.* Numeros recte emendavit Scaliger inserto *μέν*, cui imperite contradictum est. Musgravius pro *μὲν* in *οὔνομ'* incidit, quod rectius scripsisset *ὄνομ'.* Ita *ὅτι δὴ* iustam rationem haberet. Nam Pflugkii interpretatio, *οὕτω καλούμενον, ὅτι δή*, indicat magis quid fuerit dicendum, quam liberat reprehensione non ita loquutum. Non dubitandum videtur, quin, quum *μὲν* excidisset, aliquis metri utcumque restituendi studiosus illud *ὅτι δὴ* posuerit. Quare quod dici debebat *ὃς* scripsi.

V. 11. Egregie Matthiae, quum Musgravius versum excidisse putaret, potius *εἶδος*, quod libri habent, in *Εἰδὼ* mutandum esse vidit, quod pro *Εἰδοθέα* dictum memoretur in Etym. M. p. 264, 7. 505, 34. 760, 54. et in Etym. Gud. p. 316, 31. 531, 26. Adde Bekkeri Anecd. p. 857, 9. De his formis v. Valcken. ad Phoen. 458.

V. 12. Libri *ὡραίων γάμων.* Tritam loquendi formam *ὡραίαν γάμων* adsciverunt Musgravii iussu novissimi editores, recte fortasse, sed tamen nescio an praestet, quod minus vulgare est. Amat autem Euripides hoc genus permutationis. Sic v. 130. *μέσον πέλαγος Αἰγαίου πόρου* dicit, quod potius *μέσον πόρον πελάγους Αἰγαίου* dictum oportebat.

ἡμῖν δὲ γῆ μὲν πατρὶς οὐκ ἀνώνυμος
Σπάρτη, πατὴρ δὲ Τυνδάρεως· ἔστιν δὲ δὴ
λόγος τις ὡς Ζεὺς μητέρ᾽ ἔπτατ᾽ εἰς ἐμὴν
Λήδαν, κύκνου μορφώματ᾽ ὄρνιθος λαβών,
ὃς δόλιον εὐνὴν ἐξέπραξ᾽ ὑπ᾽ αἰετοῦ
δίωγμα φεύγων, εἰ σαφὴς οὗτος λόγος.
Ἑλένη δ᾽ ἐκλήθην· ἃ δὲ πεπόνθαμεν κακὰ
λέγοιμ᾽ ἄν. ἦλθον τρεῖς θεαὶ κάλλους πέρι
Ἰδαῖον εἰς κευθμῶν᾽ Ἀλέξανδρον πάρα,
Ἥρα Κύπρις τε Διογενής τε παρθένος,
μορφῆς θέλουσαι διαπεράνασθαι κρίσιν.
τοὐμὸν δὲ κάλλος, εἰ καλὸν τὸ δυστυχές,
Κύπρις προτείνασ᾽ ὡς Ἀλέξανδρος γαμεῖ,
νικᾷ· λιπὼν δὲ βούσταθμ᾽ Ἰδαῖος Πάρις
Σπάρτην ἀφίκεθ᾽, ὡς ἐμὸν σχήσων λέχος.
Ἥρα δέ, μεμφθεῖσ᾽ οὕνεκ᾽ οὐ νικᾷ θεάς,
ἐξηνέμωσε τἄμ᾽ Ἀλεξάνδρῳ λέχη,
δίδωσι δ᾽ οὐκ ἔμ᾽, ἀλλ᾽ ὁμοιώσασ᾽ ἐμοὶ
εἴδωλον ἔμπνουν οὐρανοῦ ξυνθεῖσ᾽ ἄπο,

V. 16. Pro *ἡμῖν* Aristophanes in Thesm. 859. *ἐμοί*, qui haec usque ad *Τυνδάρεως* fabulae suae inseruit.

V. 19. Musgravius ad Bacch. 1364. videtur *κύκνου ὄρνιθος* iunxisse. At sententia est *ὀρνίθεια μορφώματα κύκνου*.

V. 20. Ambigua est oratio, ut dubitari possit utrum *τὸ ὑπ᾽ αἰετοῦ δίωγμα φεύγων*, an, quod veri similius est, *ὑπ᾽ αἰετοῦ φεύγων τὸ δίωγμα αὐτοῦ*.

V. 22. *Ἑλένη δ᾽ ἐκλήθην*. Haec quoque habet Aristophanes Thesm. 862.

V. 27. Non apparet cur in Hervag. 2. et inde in Canteri et P. Stephani edd. *ὅτι*, quod Barnesius *ὅ,τι* scripsit, positum sit pro *εἰ*, quod codd. et edd. antiquiores habent.

V. 29. Nihil est quod non possit labefactari eiusmodi argumentis, quibus Elmsleius ad Iphig. Taur. 824. *βούσταθμ᾽ Ἰδαίας χθονὸς* ab Euripide scriptum esse iudicavit.

V. 34. Quod in libris est *οὐρανοῦ ξυνθεῖσ᾽ ὕπο* Stiblinus vertit *compactam ex aere*. Id vero dicendum erat *ἄπο*, quod reposui, i. e. ex parte aliqua caeli. Confirmat poeta ipse declaratque v. 602. his verbis:

Πριάμου τυράννῳ παιδί· καὶ δοκεῖ μ' ἔχειν,
κενὴν δόκησιν, οὐκ ἔχων. τὰ δ' αὖ Διὸς
βουλεύματ' ἄλλα τοῖσδε συμβαίνει κακοῖς·
πόλεμον γὰρ εἰςήνεγκεν Ἑλλήνων χθονὶ
καὶ Φρυξὶ δυστήνοισιν, ὡς ὄχλου βροτῶν
πλήθους τε κουφίσειε μητέρα χθόνα,
γνωτόν τε θείη τὸν κράτιστον Ἑλλάδος.
Φρυγῶν δ' ἐς ἀλκὴν προὐτέθην, ἐγὼ μὲν οὔ,
τὸ δ' ὄνομα τοὐμόν, ἆθλον Ἕλλησιν δορός.
λαβὼν δέ μ' Ἑρμῆς ἐν πτυχαῖσιν αἰθέρος

ΜΕΝ. καὶ τίς βλέποντα σώματ' ἐξεργάζεται;
ἙΛ. αἰθήρ, ὅθεν σὺ θεοπόνητ' ἔχεις λέχη.
ΜΕΝ. τίνος πλάσαντος θεῶν; ἄελπτα γὰρ λέγεις.
ἙΛ. Ἥρας· διάλλαγμ', ὡς Πάρις με μὴ λάβοι.

V. 35. Libri *Πριάμου τυράννου παιδί.* Valde languet epitheton, quo minime indigebat Priamus. Paridem potius sic dici oportebat, ne pastori coniux data videretur Helena. Quare *τυράννῳ* reposui. Sic in Alcest. 1153. *Σθενέλου τυράννῳ παιδί.*

V. 36. Etsi *δοκεῖ κενὴν δόκησιν* iungi possunt, tamen significantius ipsa Helena *κενὴ δόκησις* vocatur. V. ad Iphig. Taur. 173. Boissonadus coniiciebat *κἀδόκει*: non opus, praesertim inter alia praesentia.

V. 40. Stasini versus in carminibus Cypriis, ex quibus sua hausit Euripides, scholiastae ad Iliad. I. 5. sic scriptos praebent:

ἦν ὅτε μυρία φῦλα κατὰ χθόνα πλαζόμενα
βαθυστέρνου πλάτος αἴης.
Ζεὺς δὲ ἰδὼν ἐλέησε, καὶ ἐν πυκιναῖς πραπίδεσσιν
σύνθετο κουφίσαι ἀνθρώπων παμβώτορα γαῖαν,
ῥιπίσσας πολέμου μεγάλην ἔριν Ἰλιακοῖο,
ὄφρα κενώσειεν θανάτῳ βάρος· οἱ δ' ἐνὶ Τροίῃ
ἥρωες κτείνοντο· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.

Post alios infeliciter haec tractavit F. G. Welckerus in Zimmermanni diurn. antiq. a. 1834. p. 26. seqq. In primo versu *πλαζόμεν' ἀνδρῶν* Barnesius, Wassenberghius, Wolfius in appendice Odysseae restituerunt. Secundum versum quum pateat non uno modo impleri posse, difficilius est quid scripserit poeta, quam quid scribere non potuerit, dicere. In tertio versu qui *κουφίσσαι θνητῶν* vel *μερόπων* scribendum putarunt, numeris quidem consuluerunt, sed vereor ne non aptis vocabulis: quod vitans Wolfius quum *κουφίσσαι ἀνδρῶν* scripsit, hiatum intulit valde inelegantem. Laudarem, si quis *δῖαν* coniecisset. Caeterum confer Orest. 1639. seqq.

V. 42. Libri *προὐθέμην*, quod correxit Musgravius.

νεφέλῃ καλύψας, οὐ γὰρ ἠμέλησέ μου
Ζεύς, τόνδ᾽ ἐς οἶκον Πρωτέως ἱδρύσατο,
πάντων προκρίνας σωφρονέστατον βροτῶν,
ἀκέραιον ὡς σώσαιμι Μενέλεῳ λέχος.
κἀγὼ μὲν ἐνθάδ᾽ εἴμ᾽, ὁ δ᾽ ἄθλιος πόσις
στράτευμ᾽ ἀθροίσας τὰς ἐμὰς ἀναρπαγὰς
θηρᾷ, πορευθεὶς Ἰλίου πυργώματα.
ψυχαὶ δὲ πολλαὶ δι᾽ ἔμ᾽ ἐπὶ Σκαμανδρίοις
ῥοαῖσιν ἔθανον· ἡ δὲ πάντα τλᾶσ᾽ ἐγὼ
κατάρατός εἰμι, καὶ δοκῶ προδοῦσ᾽ ἐμὸν
πόσιν συνάψαι πόλεμον Ἕλλησιν μέγαν.
τί δῆτ᾽ ἔτι ζῶ; θεοῦ τόδ᾽ εἰςήκουσ᾽ ἔπος
Ἑρμοῦ, τὸ κλεινόν μ᾽ ἔτι κατοικήσειν πέδον
Σπάρτης σὺν ἀνδρί, γνόντος ὡς ἐς Ἴλιον
οὐκ ἦλθον, ἵνα μὴ λέκτρ᾽ ὑποστρώσω τινί.
ἕως μὲν οὖν φῶς ἡλίου τόδ᾽ ἔβλεπεν
Πρωτεύς, ἄσυλος ἦν γάμων· ἐπεὶ δὲ γῆς
σκότῳ κέκρυπται, παῖς ὁ τοῦ τεθνηκότος
θηρᾷ γαμεῖν με. τὸν πάλαι δ᾽ ἐμὸν πόσιν
τιμῶσα, Πρωτέως μνῆμα προςπίτνω τόδε
ἱκέτις, ἵν᾽ ἀνδρὶ τἀμὰ διασώσῃ λέχη,

V. 48. Legebatur genitivo casu *Μενέλεω*. Dativo potius utendum fuisse intellexit sollertis ingenii iuvenis, Car. Keilius.

V. 49. Hoc versu usus Aristophanes in Thesm. 866. mutavit quae sequuntur.

V. 52. Haec usque ad ἔθανον habet ibidem Aristoph. v. 864.

V. 56. τί δῆτ᾽ ἔτι ζῶ; ibidem Aristophanes v. 868.

V. 57. Inserui μ᾽, omissum in libris.

V. 61. Hesychius ἄσυλον interpretatur ἀβλαβές. Helena se dicit ἄσυλον γάμων fuisse, quod sibi salvum manserit Menelai connubium, neque ab eo fuerit avulsa.

V. 64. Edd. vett. προςπιτνῶ.

V. 65. Fuit qui διασώσω scribendum putaret, quod receptum ab L. Dindorfio rursus expulerunt Matthiae aliique.

ὡς, εἰ καθ' Ἑλλάδ' ὄνομα δυςκλεὲς φέρω,
μή μοι τὸ σῶμά γ' ἐνθάδ' αἰσχύνην ὄφλῃ.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

τίς τῶνδ' ἐρυμνῶν δωμάτων ἔχει κράτος;
Πλούτου γὰρ οἶκος ἄξιος προςεικάσαι,
βασίλειά τ' ἀμφιβλήματ' εὔθριγκοί θ' ἕδραι.
ἔα.
ὦ θεοί, τίν' εἶδον ὄψιν; ἐχθίστην ὁρῶ
γυναικὸς εἰκὼ φόνιον, ἥ μ' ἀπώλεσεν,
πάντας τ' Ἀχαιούς. θεοί σ', ὅσον μίμημ' ἔχεις
Ἑλένης, ἀποπτύσαιεν. εἰ δὲ μὴ 'ν ξένῃ
γαίᾳ πόδ' εἶχον, τῷδ' ἂν εὐστόχῳ πτερῷ
ἀπόλαυσιν εἰκοῦς ἔθανες ἂν Διὸς κόρης.

V. 69. Non repugnem, si quis hoc cum Pflugkio sic interpretetur, οἶκος ἄξιός ἐστι προςεικάσαι Πλούτου εἶναι, sed simplicius tamen videtur οἴκῳ subintelligi: quod Matthiae quum animadvertisset, mirum est eum de confusis duabus locutionibus cogitare potuisse. Imitatus est Euripides illud Homeri Odyss. IV. 74.

Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή.

V. 74. Edd. vett. Vict. θεοί σ' ὅσον μίσημ' ἔχεις Ἑλένης. „Flor. 1. 2.", inquit Matthiae, „θεοῖς (sic) ὅσον μίσημ' ἔχ. Ἑλένη σ' ἀποπτ., sed in 2 correctum, ut est in Musgrav. ed. qui μίμημ' e Stephani MSS. recepit post Canterum et Barnes." Non intelligas ex his, habeatne Flor. 2. etiam μίμημ', an non habeat. Sed etiam si nihil hoc nisi coniectura est Stephani MSS. suos praetexentis, verissima est.

V. 76. Libri: γαίᾳ πότ' εἶχον, τῷδ' ἂν εὐστόχῳ πέτρῳ. Tan. Faber πόδ', Elmsleius autem ad Iphig. Taur. 646. Med. 1131. Bacch. 89. πτερῷ restituit. Teucrum arcu nobilem, quo non dubitandum quin in scena instructus comparuerit, sagittas minari decebat, non lapidem tollere. Mirabatur Matthiae, unde didicisset istam vocabuli significationem Elmsleius. Scilicet ex Aeschyli Sept. ad Theb. 682. ubi quum et πέτρων et πτερῶν προβλήματα legatur, alter scholiastes adscripsit: τὰ δὲ πτερῶν προβλήματα τοὺς ὀϊστοὺς νόει. Audacissime id a tragico dictum censebat Naekius in Choerilo p. 191. Iam minor audacia videbitur, imitato Euripide.

V. 77. Libri ἀπώλλυσ' ἵν' εἰκοῦς, nisi quod Par. E. ἀπώλεσ'. Praeclaram Reiskii emendationem ἀπόλαυσιν εἰκοῦς merito collaudarunt viri docti.

ΕΛΕΝΗ.

τί δ', ὦ ταλαίπωρ', ὅςτις ὤν μ' ἀπεστράφης,
καὶ ταῖς ἐκείνης συμφοραῖς ἐμὲ στυγεῖς;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ἥμαρτον· ὀργῇ δ' εἶξα μᾶλλον ἢ μ' ἐχρῆν·
μισεῖ γὰρ Ἑλλὰς πᾶσα τὴν Διὸς κόρην.
σύγγνωθι δ' ἡμῖν τοῖς λελεγμένοις, γύναι.

ΕΛΕΝΗ.

τίς δ' εἶ; πόθεν γῆς τῆςδ' ἐπεστράφης πέδον;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

εἷς τῶν Ἀχαιῶν, ὦ γύναι, τῶν ἀθλίων.

ΕΛΕΝΗ.

οὔτἄρα σ' Ἑλένην εἰ στυγεῖς θαυμαστέον.
ἀτὰρ τίς εἶ; πόθεν; τίν' ἐξαυδᾶν σε χρή;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ὄνομα μὲν ἡμῖν Τεῦκρος, ὁ δὲ φύσας πατὴρ
Τελαμών, Σαλαμὶς δὲ πατρὶς ἡ θρέψασά με.

V. 78. Matthiae haec sic explicat: τί δέ μ' ἀπεστράφης, ὅςτις ὤν μ' ἀπεστράφης. Non est ita, neque hanc rationem iniisset, si animadvertisset καὶ pertinere ad ἐμέ· τί δὲ κἀμὲ στυγεῖς;

V. 84. Non recte diceret cum articulo εἷς τῶν Ἀχαιῶν, nisi iam v. 74. Achivos nominasset.

V. 85. Edd. οὐκ ἆρα, sed Flor. 1. 2. οὔτ' ἆρα, quod in 2. correctum. Scribendum fuisse οὔτἄρα monui in praefat. Oed. Col. p. 24.

V. 86. Libri: ἀτὰρ τίς εἶ; πόθεν; τίνος; ἐξαυδᾶν σε χρή. Infeliciter tentarunt viri docti, Porsonus in Adv. p. 269. τίνος τ'; αὐδᾶν σε χρή. V. D. in censuris trimestr. V. p. 393. πόθεν πότ'; L. Dindorfius τίνος, σ' αὐδᾶν ἐχρῆν. Elmsleius ad Oed. T. 329. πόθεν; τὰ σ' ἐξαυδᾶν σε χρή, id ut sit τὰ σά: quod valde quis miretur. Meam emendationem video etiam Pflugkio in mentem venisse. Quam recepi.

ΕΛΕΝΗ.

τί δῆτα Νείλου τούςδ' ἐπιστρέφει γύας;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

φυγὰς πατρῴας ἐξελήλαμαι χθονός.

ΕΛΕΝΗ.

τλήμων ἂν εἴης. τίς δέ σ' ἐκβάλλει πάτρας;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Τελαμὼν ὁ φύσας. τίν' ἂν ἔχοις μᾶλλον φίλον;

ΕΛΕΝΗ.

ἐκ τοῦ; τὸ γάρ τοι πρᾶγμα συμφορὰν ἔχει.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Αἴας μ' ἀδελφὸς ὤλεσ' ἐν Τροίᾳ θανών.

ΕΛΕΝΗ.

πῶς; οὔτι που σῷ φασγάνῳ βίον στερείς;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

οἰκεῖον αὐτὸν ὤλεσ' ἅλμ' ἐπὶ ξίφος.

V. 89. Libri τάςδ'. Correxit Elmsleius ad Heracl. 839.

V. 91. Libri τλήμων ἂν εἴης, quo non video quemquam offensum esse. At non dubium est, miserum esse, qui patria sit expulsus. Malim τλήμων ἄρ' εἶ σύ. In Phoenissis v. 419.

ΙΟΚ. κοίτας ματεύων, ἢ φυγὰς πλανώμενος;
ΠΟΛ. ἦν· ταῦτα· κατά γ' ἦλθεν ἄλλος αὖ φυγάς.
ΙΟΚ. τίς οὗτος; ὡς ἄρ' ἄθλιος κἀκεῖνος ἦν.

V. 92. Musgravius legendum cum Tyrwhitto dicit τίν' ἂν ἔχοιμ' ἄλλον φίλον; Aegre adducor, ut Tyrwhittum, acutissimi iudicii virum, aliquid inepti protulisse credam: et tamen quid ista coniectura sibi voluerit non expedio. Librorum scripturam non modo bonam, sed etiam necessariam esse video, quia Teucro, patrem sibi debuisse amicissimum esse dicenti, Helena respondet, profecto infelicem aliquem casum in caussa fuisse, ut filium exsulare iusserit pater.

ΕΛΕΝΗ.

μανέντ'; ἐπεὶ τίς εὖ φρονῶν τλαίη τάδ' ἄν;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

τὸν Πηλέως τίν' οἶσθ' Ἀχιλλέα γόνον;

ΕΛΕΝΗ.

μνηστήρ ποθ' Ἑλένης ἦλθεν, ὡς ἀκούομεν.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

θανὼν ὅδ' ὅπλων ἔριν ἔθηκε συμμάχοις.

ΕΛΕΝΗ.

καὶ δὴ τί τοῦτ' Αἴαντι γίγνεται κακόν;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ἄλλου λαβόντος ὅπλ' ἀπηλλάχθη βίου.

ΕΛΕΝΗ.

σὺ τοῖς ἐκείνου δῆτα πήμασιν νοσεῖς;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ὁθούνεκ' αὐτῷ γ' οὐ ξυνωλόμην ὁμοῦ.

ΕΛΕΝΗ.

ἦλθες γάρ, ὦ ξέν', Ἰλίου κλεινὴν πόλιν;

V. 97. Libri ἐπεὶ τίς σωφρονῶν τλαίη τάδ' ἄν; quae Elmsleius quoque ad Iphig. Taur. 1173. et, nisi fallor, etiam alibi sine vitii suspicione affert. At ut aliquando nihil intersit, σωφρονεῖν an εὖ φρονεῖν dicatur, hic tamen εὖ φρονῶν potius dicendum fuisse patet. Quare hoc restitui.

V. 99. Neque ab Hesiodo in Catalogo mulierum Achillem in procis Helenae numeratum esse, ab Homero autem ne potuisse quidem in iis numerari, nec temporum rationem id ferre demonstravit, ut sibi visus est, Pausanias III. 24.

V. 100. Libri θανὼν δ' ὅπλων. Emendavit Aem. Portus.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

καὶ ξύν γε πέρσας αὐτὸς ἀνταπωλόμην.

ΕΛΕΝΗ.

ἤδη γὰρ ἧπται καὶ κατείργασται πυρί;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ὥςτ' οὐδ' ἴχνος γε τειχέων εἶναι σαφές.

ΕΛΕΝΗ.

ὦ τλῆμον Ἑλένη, διὰ σ' ἀπόλλυνται Φρύγες.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

καὶ πρός γ' Ἀχαιοί· μεγάλα δ' εἴργασται κακά.

ΕΛΕΝΗ.

πόσον χρόνον γὰρ διαπεπόρθηται πόλις;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ἑπτὰ σχεδόν τι καρπίμους ἐτῶν κύκλους.

ΕΛΕΝΗ.

χρόνον δ' ἐμείνατ' ἄλλον ἐν Τροίᾳ πόσον;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

πολλὰς σελήνας, δέκα διελθούσας ἔτη.

ΕΛΕΝΗ.

ἦ καὶ γυναῖκα Σπαρτιᾶτιν εἵλετε;

V. 112. Septimo a Troia capta anno Menelaum ad Aegyptum appulisse fecit Euripides, quia Homerus eum octavo anno Spartam venisse dixit Odyss. IV. 81.

ἦ γὰρ πολλὰ παθὼν καὶ πόλλ' ἐπαληθεὶς
ἠγαγόμην ἐν νηυσὶ καὶ ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Μενέλαος αὐτὴν ἦγ᾽ ἐπισπάσας κόμης.

ΕΛΕΝΗ.

εἶδες σὺ τὴν δύστηνον; ἢ κλύων λέγεις;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ὥςπερ σέ γ᾽, οὐδὲν ἧσσον, ὀφθαλμοῖς ὁρῶν.

ΕΛΕΝΗ.

σκοπεῖτε μὴ δόκησιν εἴχετ᾽ ἐκ θεῶν.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ἄλλου λόγου μέμνησο, μὴ κείνης ἔτι.

ΕΛΕΝΗ.

οὕτω δοκεῖτε τὴν δόκησιν ἀσφαλῆ;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

αὕτως γὰρ ὄσσοις εἰδόμην καὶ νῦν σ᾽ ὁρᾷ.

ΕΛΕΝΗ.

ἤδη δ᾽ ἐν οἴκοις σὺν δάμαρτι Μενέλεως;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

οὔκουν ἐν Ἄργει γ᾽, οὐδ᾽ ἐπ᾽ Εὐρώτα ῥοαῖς.

ΕΛΕΝΗ.

αἰαῖ. κακὸν τόδ᾽ εἶπας οἷς κακὸν λέγεις.

V. 118. Libri *ὁρῶ.*

V. 122. Libri: *αὐτὸς γὰρ ὄσσοις εἰδόμην καὶ νοῦς ὁρᾷ.* Quod ineptum esse solus Reiskius sensit. Apertum est scripsisse poetam: *αὕτως γὰρ ὄσσοις εἰδόμην καὶ νῦν σ᾽ ὁρῶ.*

V. 124. Omissum in libris veteribus *γ᾽* addidit Musgravius.

V. 125. Non videtur sententiam perspexisse Pflugkius, quum

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ὡς κεῖνος ἀφανὴς σὺν δάμαρτι κλῄζεται.

ΕΛΕΝΗ.

οὐ πᾶσι πορθμὸς αὑτὸς Ἀργείοισιν ἦν;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ἦν, ἀλλὰ χειμὼν ἄλλοσ' ἄλλον ὥρισεν.

ΕΛΕΝΗ.

ποίοισιν ἐν νώτοισι ποντίας ἁλός;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

μέσον περῶσι πέλαγος Αἰγαίου πόρου.

ΕΛΕΝΗ.

κἀκ τοῦδε Μενέλαόν τις οἶδ' ἀφιγμένον;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

οὐδείς· θανὼν δὲ κλῄζεται καθ' Ἑλλάδα.

ΕΛΕΝΗ.

ἀπωλόμεσθα· Θεστιὰς δ' ἔστιν κόρη;

---

dixit, se ipsam significare Helenam. Hoc enim si vellet, dictum oportebat: κακὸν τόδ' εἶπας οἷς λέγεις ἔπος. At illa quum dicit malum esse iis, quibus malum esse dixerit Teucer, quod non domi sit cum uxore Menelaus, Menelao hoc significat malum esse, non sibi, cui illud potius malum esset, si ille et revertisset in patriam, neque ei ereptum esset uxoris simulacrum. Nunc nondum reducem sperare potest errantem per maria in Aegyptum delatum iri.

V. 127. Veteres libri αὐτός.

V. 128. Videntur interpretes ἄλλον alium Achivorum intellexisse. At Euripides ἄλλον πορθμὸν intelligi voluit. Aliter v. 130. non dativo casu περῶσι, sed περῶντας dixisset.

V. 131. Quum in libris scriptum esset κἀκ τοῦδε Μενέλαον οὔτις οἶδ' ἀφιγμένον, Barnesius scripsit Μενέλεων, dura parumque eleganti contractione syllabarum: receperuntque editores. Servandum erat Μενέλαον et scribendum Μενέλαόν τις.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Λήδαν ἔλεξας; οἴχεται θανοῦσα δή.

ΕΛΕΝΗ.

οὔ πού νιν Ἑλένης αἰσχρὸν ὤλεσεν κλέος;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

φασίν, βρόχῳ γ' ἅψασαν εὐγενῆ δέρην.

ΕΛΕΝΗ.

οἱ Τυνδάρειοι δ' εἰσὶν ἢ οὐκ εἰσὶν κόροι;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

τεθνᾶσι κοὐ τεθνᾶσι· δύο δ' ἐστὸν λόγω.

ΕΛΕΝΗ.

πότερος ὁ κρείσσων; ὦ τάλαιν' ἐγὼ κακῶν.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

ἄστροις σφ' ὁμοιωθέντε φάσ' εἶναι θεώ.

ΕΛΕΝΗ.

καλῶς ἔλεξας τοῦτο· θάτερον δὲ τί;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

σφαγαῖς ἀδελφῆς οὕνεκ' ἐκπνεῦσαι βίον.
ἅλις δὲ μύθων· οὐ διπλᾶ χρήζω στένειν.
ὧν δ' οὕνεκ' ἦλθον τούςδε βασιλείους δόμους,
τὴν θεσπιῳδὸν Θεονόην χρήζων ἰδεῖν,

V. 135. Libri οὔπω. Musgravius ἤπου. Id supra scripserat Victorius, videturque probasse Elmsleius ad Heracl. 987. et ad Med. 1275. Seidlerus οὔ που, recte: de quo dixi ad Iph. Aul. 676. et ad Iph. Taur. 994.

V. 138. Recepi cum aliis Schaeferi in Melet. crit. p. 16. emendationem λόγω pro librorum scriptura λόγοι.

σὺ προξένησον, ὡς τύχω μαντευμάτων
ὅπῃ νεὼς στείλαιμ' ἂν οὔριον πτερὸν
εἰς γῆν ἐναλίαν Κύπρον, οὗ μ' ἐθέσπισεν
οἰκεῖν Ἀπόλλων, ὄνομα νησιωτικὸν
Σαλαμῖνα θέμενον τῆς ἐκεῖ χάριν πάτρας.

ΕΛΕΝΗ.

πλοῦς, ὦ ξέν', αὐτὸς σημανεῖ· σὺ δ' ἐκλιπὼν
γῆν τήνδε φεῦγε, πρίν σε παῖδα Πρωτέως
ἰδεῖν, ὃς ἄρχει τῆσδε γῆς· ἄπεστι δὲ
κυσὶν πεποιθὼς ἐν φοναῖς θηροκτόνοις·
κτείνει γὰρ Ἕλλην' ὅντιν' ἂν λάβῃ ξένον.
ὅτου δ' ἕκατι, μήτε σὺ ζήτει μαθεῖν
ἐγώ τε σιγῶ· τί γὰρ ἂν ὠφελοῖμί σε;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

καλῶς ἔλεξας, ὦ γύναι. θεοὶ δέ σοι
ἐσθλῶν ἀμοιβὰς ἀντιδωρησαίατο.
Ἑλένῃ δ' ὅμοιον σῶμ' ἔχουσ' οὐ τὰς φρένας
ἔχεις ὁμοίας, ἀλλὰ διαφόρους πολύ.
κακῶς δ' ὄλοιτο, μηδ' ἐπ' Εὐρώτα ῥοὰς
ἔλθοι· σὺ δ' εἴης εὐτυχὴς ἀεί, γύναι.

V. 146. Legebatur *συμπροξένησον*. Recepi Iacobsii emendationem Animadv. p. 140.

V. 147. Non recte me haec ad Hec. 1052. de contrahendis velis interpretatum esse puto. Simplicior hic et aptior significatio mittendi est, ut, velum navis quum dicit, ipsam navem intelligere debeamus.

V. 154. Quod Matthiae refert, Blomfieldium in glossario Persarum Aeschyli ad v. 55. suspicari *γεγηθὼς* legendum esse pro *πεποιθώς*, ex prima editione sumptum est. In altera, ex qua est Lipsiensis expressa, deleta est ista coniectura, citato pro ea Apollonio Rhod. I. (immo IV.) 110. ubi est *ἀγρόται, οἵτε κύνεσσι πεποιθότες*.

V. 157. Edd. vett. *ὠφέλοιμί σε*.

ὦ μεγάλων ἀχέων μεταβαλλομένα μέγαν οἶκτον,
ποῖον ἁμιλλαθῶ γόον; ἢ τίνα μοῦσαν ἐπέλθω,
δάκρυσιν, ἢ θρήνοις, ἢ πένθεσιν; ἒ ἕ.

στροφὴ α΄.

πτεροφόροι νεάνιδες,
παρθένοι, Χθονὸς κόραι,

V. 164. Libri καταβαλλομένα, quod Pflugkius defendere studuit, ut significaret *quasi fundamentum iaciens, exordiens.* Non dubitavi tamen Musgravii emendationem μεταβαλλομένα recipere, quam Matthiae ne commemoravit quidem. Eam vero res ipsa poscit. Nam Helena quum connubium Theoclymeni metueret, quae sunt illa μεγάλα ἄχη, nunc ea commutavit cum alio multo graviore malo, quoniam ei Menelaus, quem mortuum perhiberi Teucer dixit, est lugendus.

V. 166. Recte edd. vett. huic versui adiiciunt ἒ ἕ, quas interiectiones recentiores critici ab eo separarunt. Est autem hic versus pentameter dactylicus, nisi, quod valde credibile est, iterandae sunt istae voculae, aut geminatum αἰαῖ ponendum.

V. 167. In Aldina haec stropha sic scripta et versibus distincta legitur:

πτεροφόροι νεάνιδες,
παρθένοι χθονὸς κόραι
σειρῆνες, εἴθ' ἐμοῖς
μόλοιτ', ἔχουσαι τὸν λίβυν
λωτὸν, ἢ σύριγγας αἰλίνοις κακοῖς
τοῖς ἐμοῖσι, σύνοχα δάκρυα,
πάθεσι πάθεα, μέλεσι μέλεα,
μουσεῖά τε θρηνήμασι ξυνῳδὰ
πέμψειε Φερσέφασσα,
φόνια, φόνια, χάριτας,
ἵν' ἐπὶ δάκρυσι, παρ' ἐμέ
θ' ὑπὸ μέλαθρα νύχια παι
ἄνας νέκυσιν ὀλομένοις λάβῃ.

Versu tertio γόοις ex cod. E. addidit Musgravius. Idem etiam totius strophae sententiam rectius quam caeteri interpretes perspexit, quum Φερσέφασσα vocativum esse ratus, κακοῖς ὡς ἐμοῖσι et μουσεῖα τεὰ scribendum coniecit: quae sic est interpretatus: *una habentes Libycam lotum, arundinemque, ut ad recessus tuos, o Proserpina, lamentis resonantes mittat questus, dolores, naenias, meis deplorandis malis sociatas.* Non possunt tamen haec probari, quia neque ὡς commode positum est, (rectius enim esset αἴλιν' ἵνα κακοῖς τοῖς ἐμοῖσι) neque iambica dipodia, μουσεῖα τεά, etsi eam fert antistrophicum ὅ τι πότ' ἔλακεν, iambica, sed potius tro-

Σειρῆνες, εἴθ᾽ ἐμοῖς γόοις
μόλοιτ᾽ ἔχουσαι Λίβυν λωτὸν ἢ σύ-
ριγγας, αἴλιν᾽ ὃς κακοῖς
τοῖς ἐμοῖσι σύνοχα δάκρυα,
πάθεσι πάθεα, μέλεσι μέλεα
Μύσι᾽, ἅτ᾽ ἒ ἒ
θρηνήμασι ξυνῳδά,
πέμψειε Φερσεφάσσᾳ,
φόνια, φόνια, χάριτας ἵν᾽ ἐπὶ
δάκρυσι παρ᾽ ἐμέθεν ὑπὸ μέλαθρα

---

chaica esse debet, nec facile audienti patet constructio orationis ista, ὡς μέλεα πέμψειε μουσεῖα τεά. Illud vero recte Musgravius, quod non, ut alii, Proserpina ut lugubrem cantum mittat, optari putavit. Quo factum, ut Elmsleius ad Iphig. Taur. 566. φόνι᾽ ἀχάριτά θ᾽ et Lobeckius ad Ai. 611. (610. ed. sec.) φόνι᾽, ἀχάριτας ἵν᾽ ὑπὸ μέλαθρα νύχια παιᾶνας νέκυσιν ὀλομένοις, vel etiam νέκυσι μελομένους coniicerent. Potissimam vitii sedem in μουσεῖά τε quaerendam esse patet, quae quum dipodia trochaica esse debeat, vix dubitari potest, quin his in vocibus lateat *Μύσι᾽*, ἅτε. Satis notae Mysiae naeniae: unde Aeschylus in Persis v. 1059.

καὶ στέρν᾽ ἄρασσε, καὶ βόα τὸ *Μύσιον*.

Videndi ibi interpretes et Welckerus in dissertatione de Lino, quae est in Diurnis scholasticis 1830. n. 2—5. Praeterea vero, ut metrum constet, scribendum erat *Μύσι᾽*, ἅτ᾽, ἒ ἔ. Sic in media oratione ἒ ἒ posuit etiam Aeschylus in Prometheo v. 604.

δυςδαιμόνων δὲ τίνες, οἳ ἒ ἒ
οἷ᾽ ἐγὼ μογοῦσιν;

Et alibi. Reliquum erat, ut, quo cohaereret oratio, v. 171. αἴλιν᾽ ὃς scriberetur. Pertinet ὃς ad *Λίβυν* λωτόν, ut ad primariam notionem, cui deinde leviter adiectum ἢ σύριγγας.

V. 169. Ἐμοῖς γόοις est *ad meum luctum*. Aliter quae sequuntur non recte cohaererent.

V. 170. Legebatur τὸν *Λίβυν* λωτόν, quod servavit Elmsleius ad Bacch. 163. Delevi articulum ob versum antistrophicum.

V. 173. Elmsleius ad Bacch. 163. nescio an errore posuerit πάθεα πάθεσι, μέλεα μέλεσι.

V. 176. Φερσέφασσα nominativum in dativum mutavi. Ita simul patet recte se habere quae sequuntur.

V. 178. Seidleri emendatio est παρ᾽ ἐμέθεν pro παρ᾽ ἐμέθ᾽, de vers. dochm. p. 102.

νύχια παιᾶνας
νέκυσιν ὀλομένοις λάβῃ.

ΧΟΡΟΣ.

ἀντιστροφὴ α'.

κυανοειδὲς ἀμφ' ὕδωρ
ἔτυχον ἑλικά τ' ἀνὰ χλόαν
φοίνικας ἁλίῳ πέπλους
αὐγαῖσιν ἐν χρυσέαις ἀμφιθάλπουσ'
ἔν τε δόνακος ἔρνεσιν·
ἔνθεν οἰκτρὸν ἀνεβόασεν
ὅμαδον ὀλοόν, ἄλυρον ἔλεγον,

V. 179. G. Dindorfius delevit *παιᾶνας*, quod putabat explicando *χάριτας* adscriptum fuisse. Sequutus est Pflugkius. At nec vocabulo isto usus esset interpres, nec, si deletur, integri sunt numeri.

V. 183. Edd. vett. *ἁλιωπέπλους*. In Par. E. supra scriptum *ἁλίου*, uti scribendum coniecit Canterus, quem Musgravius aliique sunt sequuti. Quod scripsit Matthiae: *ἁλίου superscriptum habet Par. E. Vict. et solum sine ἁλίω Par.* 1. 2. non puto errore vacuum esse. Certe codices dicere voluit Florentinos. Ego *ἁλίῳ* scribendum duxi. Vestes dicit sole siccandas in luce, quod est in loco aprico.

V. 184. Libri: *αὐγαῖσιν ἐν ταῖς χρυσέαις*. Intolerabilem articulum delendum esse monui in praefatione Iphig. Aul. p. 19. Flor. 1. *ἐν ταῖς χρυσέαις αὐγαῖσιν*.

V. 185. Libri: *θάλπουσ' ἀμφί τ' ἐν δόνακος ἔρνεσιν*. Matthiae aliique receperunt Seidleri coniecturam in libro de vers. dochm. p. 102., in quam Erfurdtius quoque inciderat. Videturque id verum esse. *Ἀμφιθάλπουσα* dicit, quod verterentur vestes, ut utrimque siccarentur.

V. 186. Edd. vett. *ἔνθεν οἰκτρὸν ἀνεβόασεν. ὅμαδον ἔκλυον ἄλυρον, ἔλεγον*. Postrema male distincta esse, quod *ἔλεγος* non sit adiectivum, vidit L. Dindorfius. In Flor. deest *ἔλεγον*. Quod Matthiae statuit persuasitque aliis, hunc versum *ὅμαδον ἔκλυον, ἄλυρον ἔλεγον* in parenthesi additum esse, cohaerereque *ἀνεβόασεν ὅ τι πότ' ἔλακεν αἰάγμασι στένουσα*, durum atque invenustum est. Reiskius sagaciter sensit vitiosum esse *ἔκλυον*, sed valde erravit, quum id in *ἔκλυρον* mutatum voluit, deleto *ἄλυρον*, quod sit ab interprete profectum. Reposui *ὀλοόν*, quo etiam strophico similior hic versus redditur.

ὅ τι πότ' ἔλακεν
αἰάγμασι στένουσα
νύμφα τις οἷα Ναῒς
ὄρεσι φυγάδα νόμον ἱεῖσα
γοερόν, ὕπο δὲ πέτρινα μύχατα
γύαλα κλαγγαῖσιν
Πανὸς ἀναβοᾷ γάμους.

ΕΛΕΝΗ.

στροφὴ β'.

ἰὼ ἰώ.
θήραμα βαρβάρου πλάτας,
Ἑλλανίδες κόραι,
ναύτας Ἀχαιῶν
τις ἔμολεν, ἔμολε, δάκρυα δάκρυσί μοι φέρων
δαΐῳ κατασκαφὰν
πυρὶ μέλουσαν Ἰλίου
δι' ἐμὲ τὰν πολυκτόνον,
δι' ἐμὸν ὄνομα πολύπονον.

V. 188. Edd. vett. ὅτί ποτ' ἔλακεν. Vict. ὅ τι ποτ' ἔλακεν. Flor. 1. ποδέλακεν. 2. πόδ' ἔλακεν.

V. 191. Libri γάμον. Musgravii emendatio est νόμον.

V. 192. Libri μύχαλα. Emendavit Canterus.

V. 193. Edd. vett. γύαλα Πανός. Inter has voces inserunt Flor. 1. Vict. κλαγγάς, quod in Florentino alia manus circumscripta linea reiecit. Scribendum erat κλαγγαῖσιν, non κλαγγαῖς, ut Boissonadus edidit, laudandus tamen quod recepit vocem non admissam ab aliis editoribus. Vide ad v. 179.

V. 199. Edd. vett. ἔμολεν, ἔμολεν. Flor. 1. 2. ἔμολεν, ἔμολε. Trimetrum recte animadvertit Elmsleius ad Bacch. 984.

V. 200. 201. Edd. vett. Ἰλίου κατασκαφὰν, πυρὶ μέλλουσαν ἰδαίῳ. Male Elmsleius ad Aiac. 599. coniecerat κατασκοπάν. Μέλουσαν iam H. Stephanus, viderique id in Flor. 1. 2. esse ait Matthiae. Dein δαΐῳ Musgravius. Sed commutare etiam sedes suas debebant Ἰλίου et δαΐῳ. Origo erroris aperta.

V. 203. Libri veteres πουλύπονον.

Λήδα δ' ἐν ἀγχόναις
θάνατον ἔλαβεν
αἰσχύνας ἐμᾶς ὑπ' ἀλγέων.
ὁ δ' ἐμὸς ἐν ἁλὶ πολυπλανὴς
πόσις ὀλόμενος οἴχεται,
Κάστορός τε συγγόνου τε
διδυμογενὲς ἄγαλμα πατρίδος
ἀφανές, ἀφανὲς ἱππόκροτα λέ-
λοιπε δάπεδα
γυμνάσιά τε δονακόεντος
Εὐρώτα, νεανίαν πόνον.

ΧΟΡΟΣ.

ἀντιστροφὴ β'.

αἰαῖ αἰαῖ.
ὢ δαίμονος πολυστόνου
μοίρας τε σᾶς, γύναι.
αἰὼν δυσαίων
τις ἔλαχεν, ἔλαχεν, ὅτε σε τέκετο ματρόθεν
Ζεὺς πρέπων δι' αἰθέρος
χιονόχρως κύκνου πτερῷ·
τί γὰρ ἄπεστί σοι κακῶν;
τίνα δὲ βίοτον οὐκ ἔτλας;
μάτηρ μὲν οἴχεται,

V. 206. Edd. vett. *αἰσχύνασ' ἡμᾶς ἐπ' ἀλγέων*. Par. E. *αἰσχύνασ' ὑμᾶς*, et in margine *ἐμῆς*. Vera scriptura, quam coniectura invenerat Muretus Varr. lectt. IV. 14., confirmata est a Flor. 1. 2.

V. 215. Edd. vett. quater *αἶ*. Flor. 1. bis.

V. 220. Flor. 1. hoc ordine: *χιονόχρως κύκνου πτερῷ Ζεὺς πρέπων δι' αἰθέρος*.

V. 223. Flor. 1. 2. *ἔτλησας*, quod sit *ἔτλης* et *ἔτλας*. Vict. *ἔτλησα*.

δίδυμά τε Διὸς
οὐκ εὐδαιμονεῖ τέκεα φίλα,
χθόνα δὲ πάτριον οὐχ ὁρᾷς,
διὰ δὲ πόλεας ἔρχεται
βάξις, ἅ σε βαρβάροισι
λέχεσι, πότνια, παραδίδωσιν,
ὁ δὲ σὸς ἐν ἁλὶ κύμασί τε λέ-
λοιπε βίοτον,
οὐδέ ποτ' ἔτι πάτρια μέλαθρα
καὶ τὰν Χαλκίοικον ὀλβιεῖς.

ΕΛΕΝΗ.

στροφὴ γ'.

φεῦ, τίς ἦν Φρυγῶν, τίς ἦν,
τὰν δακρυόεσσαν Ἰλίῳ τε πεύκαν
ὃς ἔτεμε τοῖς θ' Ἑλλανίας ἀπὸ χθονός;

V. 231. Non dixisset, opinor, sic nude *ὁ δὲ σός*, nisi praecessisset *βαρβάροισι λέχεσι*, quod idem est ac *βαρβάρῳ πόσει*.

V. 234. Libri omnes *ὀλβιοῖς*. Scaliger et H. Stephanus *ὀλβιεῖς*.

V. 235. In libris antiquis deest personae nota, cuius vestigium in veteri codice repperit Victorius. Hanc partem carminis mirum est pro epodo habitam esse, quum apertissime sit antistrophica, depravatis quidem nonnullis versibus vitio antiquissimi codicis, ex quo ita detrito, ut legi recte non possent, descriptos esse oportet. Initium strophae in libris ita legitur: *φεῦ. φεῦ. τίς ἦν Φρυγῶν; ἢ τίς Ἑλλανίας ἀπὸ χθονός, ἔτεμε τὰν δακρυόεσσαν Ἰλίῳ πεύκαν;* Non dubium videtur, haec ex lacerati libri vestigiis utcumque composita esse: nam et sententia inepta est, nec sani numeri. Respicit Euripides Phereclum, quem Homerus Iliad. V. 59. seqq. Paridi naves illas *ἀρχεκάκους* fabricatum esse prodidit: itaque recte dictum *τίς ἦν Φρυγῶν;* sed absurda sunt, quae sequuntur. Nam etsi credibile est, ut Pflugkius ait, ignorasse Helenam nomen istius hominis, tamen quomodo ei in mentem venire potuit, Graecum hominem in Phrygia abietes cecidisse, ex quibus Paris sibi navem faceret? Immo Graeciae eam navem aeque atque Ilio perniciosam fuisse eo magis dicere debuit, quod non tam excidium Troiae, quam interitum Menelai luget. Itaque correxi haec sic, ut res postulabat, et monstrabant versus antistrophici, e quibus apparet hic tertium versum ante secundum collocatum fuisse.

ἔνθεν ὀλόμενον σκάφος
συναρμόσας ὁ Πριαμίδας
ἔπλευσε βαρβάρῳ πλάτᾳ
τὰν ἐμὰν ἐφ' ἑστίαν,
ἐπὶ τὸ δυςτυχές τε κάλλος
ὡς γάμον ἐμόν, ἅ τε δόλιος,
ἁ πολυκτόνος Κύπρις,
Δαναΐδαις θάνατον ἄγουσα
Πριαμίδαισί τ',
ὢ τάλαινα συμφορᾶς.

ἀντιστροφὴ γ'.

ἐν δὲ χρυσέοις θρόνοις

V. 242. Libri: ἐπὶ τὸ δυςτυχὲς κάλλος. Inserui τε.

V. 243. Libri: ὡς ἕλοι γάμον ἐμόν. ἃ δὲ δόλιος, ἁ πολύκτονος Κύπρις, redundante integro pede, sententiaque enunciata languidissime. Adiecit aliquis ἕλοι, qui non videret ὡς praepositionis loco esse. Qui usus etsi alienior a melicis est, tamen sic quam ἐς γάμον dicere maluit, quod id usitatum est de iis, qui ad celebrationem nuptiarum veniunt. In iis quae sequuntur accentu mutato πολυκτόνος restituit L. Dindorfius. Quod ad sententiam attinet, Matthiae suspicari aliquem posse dicit, scribendum esse ἅ τε δόλιος, iungendaque haec cum praecedentibus, ut ex communi verbo ἔπλευσε pendentia. Sed melius esse ait, haec tamquam in parenthesi posita, neque ad primariam sententiam pertinentia accipere, ita ut ad nominativum ἀπὸ κοινοῦ repetendum sit ἔπλευσε, vel verbum cognatae significationis cogitandum, ἐφέσπετο. At id multo impeditius, ideoque deterius est: immo, si servandum ἁ δέ, interpungi deberet sic: ἁ δὲ δόλιος, ἁ πολυκτόνος, Κύπρις: *quae autem dolosa fuit, quae perditrix multorum, Venus fuit.* Sed praestat, quod recepi, ἅ τε δόλιος, ipso auctore Euripide, quem citavit Matthiae, Troad. v. 940. ubi Helena:

ἦλθ' οὐχὶ μικρὰν θεὸν ἔχων αὐτοῦ μέτα
ὁ τῆςδ' ἀλάστωρ, εἴτ' Ἀλέξανδρον θέλεις
ὀνόματι προςφωνεῖν νιν, εἴτε καὶ Πάριν.

Et v. 983. ex Hecubae persona:

Κύπριν δ' ἔλεξας, ταῦτα γὰρ γέλως πολύς,
ἐλθεῖν ἐμῷ ξὺν παιδὶ Μενέλεω δόμους.

V. 245. Libri: Δαναΐδαις ἄγουσα θάνατον Πριαμίδαις τε, quae metris indicium facientibus corrigenda fuerunt.

V. 248. Libri: ἡ δὲ χρυσέοις θρόνοις Διὸς ὑπαγκάλισμα.

ἁ Διὸς ὑπαγκάλισμα σεμνὸν Ἥρα
τὸν ὠκύπουν ἔπεμψε Μαιάδος γόνον,
ὅς με χλοερὰ δρεπομέναν
ῥόδεά τε πέταλ' ἔσω πέπλων,
τὰν Χαλκίοικον ὡς μόλοιμ',
ἁρπάσας δι' αἰθέρος
τάνδε γαῖαν εἰς ἄνολβον,
ἔριν, ἔριν τάλαιναν ἔθετο
Πριαμίδαισιν Ἑλλάδος.
τὸ δ' ἐμὸν ὄνομα παρὰ Σιμουντί-
οις ῥοαῖσι
μαψίδιον ἔχει φάτιν.

ΧΟΡΟΣ.

ἔχεις μὲν ἀλγείν', οἶδα· σύμφορον δέ τοι
ὡς ῥᾷστα τἀναγκαῖα τοῦ βίου φέρειν.

ΕΛΕΝΗ.

φίλαι γυναῖκες, τίνι πότμῳ συνεζύγην;
ἆρ' ἡ τεκοῦσά μ' ἔτεκεν ἀνθρώποις τέρας;

Scripsi ἐν δὲ et restitui articulum ante Διός, qui per similitudinem litterarum fugerat antiquum scribam.

V. 249. Elmsleius ad Iph. Taur. 824, 1. et ad Bacch. 1153. ignoratione antistrophicorum Ἥρα additamentum interpretis esse pronunciavit. Itaque sequaces uncis incluserunt Dindorfii et Pflugkius.

V. 250. Flor. 1. 2. γόνος.

V. 251. Libri: ὅς με χλοερὰ δρεπομέναν ἔσω πέπλων ῥόδεα πέταλα, χαλκίοικον ὡς Ἀθάναν μόλοιμ'. Patet et τε ante πέταλα excidisse et turbatum esse ordinem verborum, Ἀθάναν autem ab interprete esse adiectum. Eo expulso scribendum fuit τὰν Χαλκίοικον, ut v. 234., quo simul metrum restitutum.

V. 254. Libri ἀναρπάσας.

V. 257. Flor. 1. Πριαμίδεσσιν.

V. 261. Flor. 1. et edd. vett. συμφέρον. Musgravius ex codd. Par. E. G. σύμφορον. Sic etiam, superscripto ab alia manu ε, Flor. 2. et Vict. In fine versus quod libri habent σοι, recte L. Dindorfius τοι scribendum vidit.

γυνὴ γὰρ οὔθ' Ἑλληνὶς οὔτε βάρβαρος
τεῦχος νεοσσῶν λευκὸν ἐκλοχεύεται,
ἐν ᾧ με Λήδαν φασὶν ἐκ Διὸς τεκεῖν.
τέρας γὰρ ὁ βίος καὶ τὰ πράγματ' ἐστί μοι,
τὰ μὲν δι' Ἥραν, τὰ δὲ τὸ κάλλος αἴτιον.
εἴθ' ἐξαλειφθεῖσ', ὡς ἄγαλμ', αὖθις πάλιν
αἴσχιον εἶδος ἀντὶ τοῦ καλοῦ λάβοιν,

V. 270. Etiam de pictura dici ἄγαλμα Suidas et grammaticus in Bekkeri Anecd. p. 324, 4. 334, 18. atque ibidem p. 82, 9. Antiatticista his verbis testatur: ἄγαλμα καὶ γραφὴν καὶ ἀνδριάντα ἀδιαφόρως. Ἀντιφάνης Ζωγράφῳ. Boissonado Euripides de statua picta loqui visus.

V. 271. Edd. vett. λάβω. Par. E. G. Flor. 1. 2. Vict. λαβεῖν, quorum in Flor. 2. et Vict. adscriptum γρ. λάβω. Porsonus Adv. p. 269. V. D. in censuris Britannorum trimestribus XXIX. p. 123. ego ad Philoct. 1081. scribendum censebamus ἀντὶ τοῦ καλοῦ ῎λαβον. Schaeferus ad Poesin gnomicam p. 156. λαβεῖν genuinum putabat. Sequuti sunt Matthiae in adnotatione et in gramm. Gr. §. 546. a. ac Pflugkius. Quid vero afferunt? Phocylidi adscriptum ποίημα νουθετικὸν v. 40.

εἴθε σε μὴ θνητοῖσι γενέσθαι πῆμα ποθεινόν.

Antipatri Thessal. epigr. 35. in Anthol. Pal. T. II. p. 144. n. 408.

εἴθε με παντοίοισιν ἔτι πλάζεσθαι ἀήταις,
ἢ Λητοῖ στῆναι μαῖαν ἀλωομένῃ.

Crinagorae epigr. 20. in Anthol. Pal. T. II. p. 98. n. 284.

αὐτίκα καὶ Γάζης χθαμαλωτέρη εἴθε Κόρινθε
κεῖσθαι, καὶ Λιβυκῆς ψάμμου ἐρημοτέρη.

Quibus addidit Matthiae Odyss. ω. 311. quod fideliter repetivit Pflugkius non inspecto libro: alioqui monuisset lectorem ne quaereret ibi, quod inventurus non esset. At haec epici sermonis, eiusque recentioris sunt. Sensitque incommodum esse apud Euripidem infinitivum Buttmannus ad Philoct. 1092. p. 159. Apud Euripidem codicum scriptura indicat λάβοιν scribendum esse. Eodem errore apud Suidam ἁμαρτεῖν scriptum est, apud quem Porsonus in Dobraei addendis ad Aristoph. Eccles. 607. Cratino ἁμάρτοιν restituit. Ipse Euripides in Etym. M. v. τρέφοιν:

ἄφρων ἂν εἴην εἰ τρέφοιν τὰ τῶν πέλας.

Falsum est, quod dicit Matthiae, non hoc optare posse Helenam, ut nunc demum turpem pro pulcra formam induat, sed ut olim accepisset. Nam illa quod in mente habet, hoc est: facile se passuram, si sibi eripiatur haec forma, si modo oblivisci malae suae famae, meminisse autem fidei erga maritum Graeci possent.

καὶ τὰς τύχας μὲν τὰς κακάς, ἃς νῦν ἔχω,
Ἕλληνες ἐπελάθοντο, τὰς δὲ μὴ κακὰς
ἔσωζον, ὥςπερ τὰς κακὰς σώζουσί μου.
ὅςτις μὲν οὖν εἰς μίαν ἀποβλέπων τύχην
πρὸς θεῶν κακοῦται, βαρὺ μέν, οἰστέον δ' ὅμως·
ἡμεῖς δὲ πολλαῖς συμφοραῖς ἐγκείμεθα.
πρῶτον μὲν οὐκ οὖσ' ἄδικος, εἰμὶ δυςκλεής.
καὶ τοῦτο μεῖζον τῆς ἀληθείας κακόν,
ὅςτις τὰ μὴ προςόντα κέκτηται κακά.
ἔπειτα πατρίδος θεοί μ' ἀφιδρύσαντο γῆς
εἰς βάρβαρ' ἤθη, καὶ φίλων τητωμένη
δούλη καθέστηκ', οὖσ' ἐλευθέρων ἄπο·
τὰ βαρβάρων γὰρ δοῦλα πάντα πλὴν ἑνός.
ἄγκυρα δ' ἥ μου τὰς τύχας ὤχει μόνη,

V. 272. 273. Edd. vett. et Flor. 1. 2. *τὰς καλὰς* et altero versu *τὰς δὲ μὴ καλάς*. Sic etiam Par. E. sed utrique *καλὰς* superscripto *κακάς*: quod merito probarunt Musgravius et qui sequuti sunt editores. Pro *καὶ* videri potest *κἂν* scribendum esse, ut haec non optans, sed rationem concludens dicat. Non opus tamen, si hoc dicere putatur: *εἴθε, λαβούσης αἴσχιον εἶδος, ἐπελάθοντο τὰς κακὰς τύχας*. Itaque recte monuit Matthiae etiam *ἐπελάθοντο* et *ἔσωζον* ex *εἴθε* pendere, sed *τὰς καλὰς τύχας* non debebat felix connubium interpretari. Infelicissimum enim est seiunctae a marito. Felicem sortem hanc dicit Helena, quod ei contigerit experti culpae esse, et neque adulterii rea sit, neque exitiosi tot fortibus viris belli caussa exstiterit.

V. 275. Quoniam, qui unam aliquam in fortunam intuetur, in ea felicitatem suam positam putat, recte sane dictum est *εἰς μίαν ἀποβλέπων τύχην*. Non male tamen scriberetur: *ὅςτις μὲν οὖν εἰς μίαν ἀπόβλεπτον τύχην πρὸς θεῶν κακοῦται*.

V. 278. Recte in veteribus libris et Schaeferi editione distinctum: *οὐκ οὖσ' ἄδικος, εἰμὶ δυςκλεής*, non *ἄδικός εἰμι*, quae absurda notandi accentus ratio est.

V. 285. Libri: *ἄγκυρα δή μου τὰς τύχας ὀχεῖ μόνη*. Scaliger *δ' ἥ μου*, quod probans Musgravius etiam *ὤχει* corrigebat, recte. Servarunt *δή*, receperunt *ὤχει* Brunckius ad Prometh. 1021. et Porsonus ad Orest. 68. Matthiae, libros sequutus, comparari hos versus posse putabat cum his Androm. 407.

πόσιν πόθ' ἥξειν καί μ' ἀπαλλάξειν κακῶν,
εἴπερ τέθνηκεν οὗτος, οὐκέτ' ἔστι δή.
μήτηρ δ' ὄλωλε, καὶ φονεὺς αὐτῆς ἐγώ,
ἀδίκως μέν, ἀλλὰ τἄδικον τοῦτ' ἔστ' ἐμόν·
ὃ δ' ἀγλάϊσμα δωμάτων ἐμοῦ τ' ἔφυ,
θυγάτηρ ἄνανδρος, πολιὰ παρθενεύματα·

εἷς παῖς ὅδ' ἦν μοι λοιπός, ὀφθαλμὸς βίου.
τοῦτον κτανεῖν μέλλουσιν οἷς δοκεῖ τάδε.

At quam inter se dissimiles sint, apparet ex v. 287.

V. 286. Edd. vett. *ἀπαλλάξαι*. Flor. 1. 2. Vict. *ἀπαλλάξειν*, quod admisit Brunckius l. c. Tenue admodum discrimen est, sed ut praeferendum videatur concinnitatis caussa futurum, sicuti aoristus praestaret, si pro *ἥκειν* scriptum esset *ἐλθεῖν*.

V. 287. Libri: *οὗτος τέθνηκεν· οὗτος οὐκ ἔτ' ἔστι δή*. Patienter tulerunt editores hanc ineptissimam et quum satis per se, tum magis etiam propter additum *δή* languidissimam repetitionem eiusdem sententiae. At ea dormitanti cuipiam veteri librario debetur. Reposui, quod res ipsa requirebat: ex quo simul patet, quum *οὐκ ἔτ' ἔστι δή* de ancora dictum sit, recte emendatam a Scaligero et Musgravio esse scripturam versus 285.

V. 289. Elmsleius ad Medeae v. 326. s. de quinto trimetri pede disputans, confusis valde dissimilibus, pro *τοῦτ'* scribi voluit *τόδ'*. Iacobsius in Pflugkii editione adnotavit, multo planiorem fore sententiam, si poeta scripsisset: *καὶ φονεὺς αὐτῆς δοκῶ, ἀδίκως μέν*. De eo dubito. Non enim *ἀδίκως μέν*, sed *ἀλλὰ τἄδικον τοῦτ' ἔστ' ἐμὸν* intellectu difficilius est. Hoc dicit: *interfectrix matris ego sum, falso quidem, sed quod id falso creditur, meum est, nec possum id a me repellere.*

V. 291. Libri: *πολιὰ παρθενεύεται*. In Flor. 1. 2. *πολιᾶ* scriptum. Pro adverbio esse *πολιὰ* dictitant. Aptissime, ait Pflugkius, comparaverunt Soph. El. 962. *ἄλεκτρα γηράσκουσαν ἀνυμέναιά τε*. Phoen. 1740. *ἀπαρθένευτ' ἀλωμένα*. Bacch. 435. *οὐδ' ἄκρανθ' ὡρμήσαμεν*. Persae Theb. epigr. VII. 3. *ἐλεεινὰ καταδρύψασα παρειάς*. Antip. Sidon. LXXXVIII. 4. *τέκνων γνήσια καδομέναν*. Video haec omnia, si in vera adverbia commutantur, recte dici. Sed qui *πολιὰ* pro adverbio esse vult, concedat necesse est ipsi locum esse adverbio, dicique posse *πολιῶς παρθενεύεσθαι*: quod quid est? Scilicet adverbia non rerum, sed actionum praedicata sunt: quare quod in actionem non cadit, id neque adverbio nec vocabulo potestatem habente adverbii significari potest. Hinc colorum appellationes carent adverbiis, nisi quum non proprio significatu usurpantur, ut ab Latinis *candide*. Nec iuvenem quisquam *μελάνως ἡβᾶν*, nec senem *λευκῶς γηράσκειν* dixit. Omnino autem quid cogitant, qui nomen generis neutri pro adverbio esse censent? Ve-

τὼ τοῦ Διὸς δὲ λεγομένω Διοςκόρω
οὐκ ἐστόν, ἀλλὰ πάντ' ἔχουσα δυςτυχῆ
τοῖς πράγμασιν τέθνηκα, τοῖς δ' ἔργοισιν οὔ.
τὸ δ' ἔσχατον τοῦτ', εἰ μόλοιμεν εἰς πάτραν,
κλῄθροις ἂν εἰργοίμεσθα, τὴν ὑπ' Ἰλίῳ
δοκοῦντες Ἑλένην Μενέλεώ μ' ἐλθεῖν μέτα.
εἰ μὲν γὰρ ἔζη πόσις, ἀνεγνώσθημεν ἄν,

---

reor ne nihil. Non est enim pro adverbio, sed potestatem habet eam, quae ei propria est: ut ἄκραντα ὁρμᾶν quid aliud est quam ἄκραντα πράττειν ὁρμῶντα? Semper enim aliqua actio adsignificatur eo verbo, ex quo pendet accusativus, sed ea saepe obscurius, ut non ubique eodem modo declarari possit. Sic ἄλεκτρα ἀνυμέναιά τε γηράσκειν est γηράσκουσαν ἄλεκτρα καὶ ἀνυμέναια τὰ τοῦ βίου διάγειν. Ad eum modum facile intelligeretur χρόνια παρθενεύεσθαι: sed πολιὰ παρθενεύεσθαι vehementer vereor ut defendi possit, nisi quis ostendat πολιὰ idem quod χρόνια significare. Haec qui consideraverit, recte, credo, me reposuisse fatebitur: θυγάτηρ ἄνανδρος, πολιὰ παρθενεύματα.

V. 294. Operosius haec quam opus erat explicari video. Τοῖς πράγμασιν idem est atque τοῖς πάθεσιν. Perisse se dicit iis quae perpessa sit, non illis quae fecerit.

V. 296. Κλῄθροις Elmsleius in censura Marklandi Iphig. Taur. 719. Libri κλείθροις.

V. 297. Libri: δοκοῦντες Ἑλένην Μενέλεω μ' ἐλθεῖν μέτα. Id servavit Elmsleius l. c. ubi de constructione dixit sic facta, ut si praecessisset εἴργοιεν ἄν με. Brunckius ad Prometh. 1021., quod Helena, quae mortuum esse Menelaum audiverit, contrarium dicere debeat, scribi voluit Μενέλεω μ' ἐλθεῖν ἄτερ. Quod Matthiae opponit, potuisse Helenam cum Menelao Troia redisse, hunc autem in itinere mortuum esse, etsi iure a Pflugkio ut mirum nec probabile reiectum est, tamen quod ipse putat, nihil obstare quo minus cum Menelao redire credatur Helena, qui quum non adesset, ne spem quidem ullam relinqui fore ut illa reciperetur, id vereor ne magis etiam mirum et improbabile sit. Nam non modo nihil obstabat quo minus cum Menelao redire crederetur Helena, sed ne poterat quidem credi sine Menelao venire. Bona sententia, sed iusto audacius Siebelis μιμούμενοι pro μ' ἐλθεῖν μέτα coniecerat. Lentingius ad Medeam p. 99. Μενέλεων μ' ἐλθεῖν μέτα, i. e. ἐμὲ μετελθεῖν τὸν Μενέλεων. At non putabant, sed sciebant Menelaum ad repetendam Helenam profectum esse. Quod quid ad rem, ubi redire eum cum illa quae Troiae fuerit Helena dicendum erat? Brunckium laudarem, si coniecisset Μενέλεω μὴ 'λθεῖν ἄτερ. Nam in carcerem se coniectum iri putat Helena, quod, si sine Menelao veniat, Spartani eam non illam, quae Troiae fuerit, quam ipsi ve-

εἰς ξύμβολ' ἐλθόνθ', ἃ φανέρ' ἂν μόνοις ἂν ἦν.
νῦν δ' οὔτε τοῦτ' ἔστ', οὔτε μὴ σωθῇ ποτέ.
τί δῆτ' ἔτι ζῶ; τίν' ὑπολείπομαι τύχην,
γάμους ἑλομένη τῶν κακῶν ὑπαλλαγάς,
μετ' ἀνδρὸς οἰκεῖν βαρβάρου, πρὸς πλουσίαν
τράπεζαν ἵζουσ'; ἀλλ' ὅταν πόσις πικρὸς
ξυνῇ γυναικί, καὶ τὸ σῶν ἐστιν πικρόν.
θανεῖν κράτιστον· πῶς θάνοιμ' ἂν οὖν καλῶς;
ἀσχήμονες μὲν ἀγχόναι μετάρσιοι,
κἂν τοῖσι δούλοις δυςπρεπὲς νομίζεται·
σφαγαὶ δ' ἔχουσιν εὐγενές τι καὶ καλόν,
σμικρὸν δ' ὁ καιρὸς σάρκ' ἀπαλλάξαι βίου.

---

ram esse Helenam credebant, sed esse aliam mulierem, quae ob formae similitudinem Helenae nomen mentiatur, existimaturi sint. Sententiam intellexit Heathius, qui scribendum coniecit *Μενέλεώ γ' ἐλθεῖν μέτα*, non male, quod esset: *istam ad Ilium Helenam saltem cum Menelao venturam.* Sed nulla correctione opus, si sic interpretamur: *putantes, si illa ad Ilium Helena essem, cum Menelao me fuisse venturam.*

V. 299. Libri: *εἰς ξύμβολ' ἐλθόντες, ἃ φανερὰ μόνοις ἂν ἦν.* Porsonus ad Orest. 51. *εἰς ξύμβολ' ἐλθόνθ', ἃ φανέρ' ἂν μόνοις ἂν ἦν.* Seidlerus: *ἐλθόνθ', ἃν φανερὰ μόνοις ἂν ἦν.* Numeris, quos magis etiam depravavit Reisigius in Coniect. p. 245., utroque modo consulitur; an item sententiae, dubitari potest, quae simplicius enunciata esset, si legeretur: *εἰς ξύμβολ' ἐλθοῦσ' οἷς φανερὰ μόνοις ἂν ἦν.* Praetuli tamen ut aptissimum ad numeros, quod Porsonus coniecit, in quo eadem est participii, quae in praecedente disticho, ratio. Nam *ἀνεγνώσθημεν* de sola Helena a Spartanis agnoscenda dictum.

V. 301. Musgravius, quem deinceps sequuti sunt editores, signo interrogandi post *τύχην* distinxit.

V. 302. Libri: *ὑπαλλαγάς.* Non mutem in *ἀπαλλαγάς*, quod fecit Matthiae, cum eoque alii. Aptissime enim hic cum acerbitate commutationem malorum, non liberationem vocat barbari viri connubium.

V. 305. Libri: *καὶ τὸ σῶμ' ἐστὶ πικρόν.* Matthiae scripsit: *καὶ τὸ σώζεσθαι πικρόν*, quod receperunt alii. Scaliger *καὶ τὸ δῶμ' ἐστὶν πικρόν.* Seidlerus *τὸ σῶν.*

V. 306. Libri: *προθάνοιμ' ἂν οὖν καλῶς.* In Par. E. supra scriptum *κακῶς.* Emendavit Stephanus.

V. 310. Libri: *σμικρὸν δ' ὁ καιρὸς ἄρτ' ἀπαλλάξαι βίου,*

εἰς γὰρ τοσοῦτον ἤλθομεν βάθος κακῶν·
αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι διὰ τὸ κάλλος εὐτυχεῖς
γυναῖκες, ἡμᾶς δ᾽ αὐτὸ τοῦτ᾽ ἀπώλεσεν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἑλένη, τὸν ἐλθόνθ᾽, ὅςτις ἐστὶν ὁ ξένος,
μὴ πάντ᾽ ἀληθῆ δοξάσῃς εἰρηκέναι.

ΕΛΕΝΗ.

καὶ μὴν σαφῶς γ᾽ ἔλεξ᾽ ὀλωλέναι πόσιν.

ΧΟΡΟΣ.

πόλλ᾽ ἂν γένοιτο, χἀ διὰ ψευδῶν σαφῆ.

ΕΛΕΝΗ.

καὶ τἄμπαλίν γε τῶνδ᾽ ἀληθείας ἔπη.

---

quod vel propter elisionem vitiosum est. G. Dindorfius in Poet. scen. κάρτ᾽, ex Boissonadi coniectura. At desideratur accusativus. C. Keilius ἄρθρ᾽. Mihi aptius et lenius visum σάρκ᾽.

V. 316. Libri veteres ἔλεξεν.

V. 317. 318. Libri: *ΧΟΡ.* πόλλ᾽ ἂν γένοιτο καὶ διὰ ψευδῶν ἔπη. *ἙΛ.* καὶ τἄμπαλίν γε τῶνδ᾽ ἀληθείας σαφῆ. Scaliger: καὶ τοὔμπαλίν γε τῶνδ᾽ ἀληθῆ καὶ σαφῆ, quem L. Dindorfius servato τἄμπαλιν sequutus non habuit numerorum rationem. Musgravius: καὶ τἄμπαλίν γε τῶνδ᾽ ἀλήθειαι σαφεῖς. A quo leviter discessit Th. Bergkius, ἀλήθεια σαφὴς scribi volens, in quod τοὔμπαλιν scribens iam Heathius inciderat. Lentingius ad Med. p. 99. καὶ τοὔμπαλίν γε τὰ δι᾽ ἀληθείας σαφῆ. Matthiae coniecit: καὶ τἄμπαλίν γε τῶν ἀληθείας σαφῆ, id ut esset *contraria ratione quam ea quae vera sunt*, quod haec nonnumquam falsa esse videantur, quum ea quae falsa videntur saepe vera sint. Hoc quidem nimis argutum est. Denique G. Dindorfius in praefatione Poet. scen. p. 27. locum sanissimum coniecturis vexatum censens, ex praecedentibus chori verbis ad ἀληθείας repetendum esse διὰ dicit. Id vereor ut cuiquam persuadeat. Τἄμπαλιν τῶνδε significat *contraria horum*. Aeschylus Pers. 223.

τἄμπαλιν δὲ τῶνδε γαίας κάτοχ᾽ ἀμαυροῦσθαι σκότῳ.

Iam si chorus dicit, πόλλ᾽ ἂν γένοιτο καὶ διὰ ψευδῶν ἔπη, quod est *multa possunt falsa narrari*, necessario, quae Helena horum contraria vocat, vera esse debent: ex quo prodit haec ineptissima

ΧΟΡΟΣ.

εἰς ξυμφορὰν γὰρ ἀντὶ τἀγαθοῦ φέρει.

ΕΛΕΝΗ.

φόβος γὰρ εἰς τὸ δεῖμα περιβαλών μ' ἄγει.

ΧΟΡΟΣ.

πῶς δ' εὐμενείας τοισίδ' ἐν δόμοις ἔχεις;

ΕΛΕΝΗ.

πάντες φίλοι μοι πλὴν ὁ θηρεύων γάμους.

ΧΟΡΟΣ.

οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον; μνήματος λιποῦσ' ἕδραν,

---

sententia: *etiam vera vera sunt et certa.* Patet haec corrupta esse: sed longius pertinet depravatio. Nam quum chorus admonuisset Helenam, ne omnia vera esse crederet quae hospes ille dixisset, minime placere potest, quod Helenae aperte tamen interitum mariti commemoratum esse dicenti nihil aliud respondet, quam quod iam dixerat, multa falso narrari. Denique quod v. 318. molestiam facit σαφῆ quis non aptius ita positum existimet, ut ad σαφῶς v. 316. referatur? Quod si una littera leviter correcta duarumque vocum, quibus duo contigui versus finiuntur, sedibus commutatis ita scribitur: *ΧΟΡ.* πόλλ' ἂν γένοιτο, χἀ διὰ ψευδῶν σαφῆ. *ΕΛ.* καὶ τἄμπαλίν γε τῶνδ' ἀληθείας ἔπη· nihil usquam relinquitur difficultatis aut incommodi, sed potius et planissima omnia sunt et aptissima. *Πόλλ' ἂν γένοιτο,* ut in Andromedae fragm. XIII. apud Stobaeum CXI. 2.

γένοιτό τἂν πόλλ', ὧν δόκησις οὐκ ἔνι.

Itaque sic procedit colloquium: HEL. *atqui certo dixit periisse virum.* CHOR. *multa eveniunt etiam quae per mendacium certa sunt.* HEL. *at contraria quoque his vera fama.* Consolanti igitur Helenam choro, quod evenire multa soleant, quae mendaciis ut certa praedicata fuerint, ideoque fieri posse ut vivat Menelaus, quum illa respondet, multa quoque quae contraria mendaciis sint vera dicta evenire, quo significat potuisse illum tamen etiam vera dixisse, intelligit chorus eam omnia in peiorem partem trahere: unde dicit εἰς ξυμφορὰν γὰρ ἀντὶ τἀγαθοῦ φέρει.

V. 319. Edd. veteres φέρει, etsi alibi in passivis η habent. Ac φέρῃ Par. E. Flor. 1. 2.

ΕΛΕΝΗ.

εἰς ποῖον ἕρπεις μῦθον ἢ παραίνεσιν;

ΧΟΡΟΣ.

ἐλθοῦσ᾽ ἐς οἴκους, ἣ τὰ πάντ᾽ ἐπίσταται,
τῆς ποντίας Νηρῇδος ἐκγόνου κόρης,
πυθοῦ πόσιν σὸν Θεονόης εἴτ᾽ ἔστ᾽ ἔτι
εἴτ᾽ ἐκλέλοιπε φέγγος· ἐκμαθοῦσα δ᾽ εὖ,
πρὸς τὰς τύχας τὸ χάρμα τοὺς γόους τ᾽ ἔχε.
πρὶν δ᾽ οὐδὲν ὀρθῶς εἰδέναι, τί σοι πλέον
λυπουμένῃ γένοιτ᾽ ἄν; ἀλλ᾽ ἐμοὶ πιθοῦ·
τάφον λιποῦσα τόνδε σύμμιξον κόρῃ,
ὅθενπερ εἴσει πάντα, τἀληθῆ φράσαι·
ἔχουσ᾽ ἐν οἴκοις τοῖσδε, τί βλέπεις πρόσω;
θέλω δὲ κἀγὼ σοὶ συνεισελθεῖν δόμους,
καὶ συμπυθέσθαι παρθένου θεσπίσματα·
γυναῖκα γὰρ δὴ συμπονεῖν γυναικὶ χρή.

ΕΛΕΝΗ.

στροφή.

φίλαι, λόγους ἐδεξάμαν.
βᾶτε, βᾶτε δ᾽ εἰς δόμους,
ἀγῶνας ἐντὸς δόμων
ὡς πύθησθε τοὺς ἐμούς.

V. 333. Libri veteres: ὅθενπερ εἴσῃ πάντα τἀληθῆ φράσαι. Musgravio auctore Matthiae interpunxit: ὅθενπερ εἴσει πάντα. τἀληθῆ φράσαι ἔχουσ᾽ ἐν οἴκοις τοῖσδε, τί βλέπεις πρόσω; Sequuti sunt reliqui editores. Istud τἀληθῆ φράσαι interpretatur Matthiae *dictu vera*. Pflugkio hoc dici visum: *quum in hac domo habeas qui vera edoceat, quid longius spectas?* Sane interpunctione verba laborabant, sed τἀληθῆ φράσαι pendet ex σύμμιξον. *Conveni*, inquit, *virginem, ex qua omnia potes cognoscere, ut vera dicat. Quum in hac domo habeas, quid longius spectas?* Opusne erat dici, quid domi haberet?

V. 340. Solus Flor. 2. ἐντὸς οἴκων, quod receperunt Dindorfii et Pflugkius non animadversis antistrophicis.

ΧΟΡΟΣ.

θέλουσαν οὐ μόλις καλεῖς.

ΕΛΕΝΗ.

ἰὼ μέλεος ἅδ' ἁμέρα.
τίν' ἄρα τάλαινα, τίνα λόγον
δακρυόεντ' ἀκούσομαι,

ΧΟΡΟΣ.

μὴ πρόμαντις ἀλγέων
προλάμβαν', ὦ φίλα, γόους.

ΕΛΕΝΗ.

ἀντιστροφή.
τί μοι πόσις μέλεος ἔτλα,
πότερα δέρκεται φάος
τέθριππά τ' εἰς ἁλίου,
εἰς κέλευθά τ' ἀστέρων,

V. 342. Elmsleius ad Med. 580. k. scribendum putabat οὔ με δὶς καλεῖς, similibus adductus exemplis. Θέλουσαν οὐ μόλις est *non parum cupidam*. Vide ad Vig. p. 787.

V. 343. Libri: ἰὼ μέλεος ἁμέρα. Insertum ἅδ' ab Seidlero.

V. 344. Mutavi ordinem verborum, qui in libris est, δακρυόεντα λόγον, ne ultima versus syllaba solveretur. Nisi forte etiam δακρήεντα dictum est, sicuti θυόεις et θυήεις in usu fuit. Suspicionem certe aliquam capere licet ex Crameri Anecd. I. p. 121.

V. 345. Interrogationis signum et huic versui et versui 348. erat appositum. At usque ad finem versus 355. omnia pendent ex ἀκούσομαι.

V. 346. Edd. vett. μὴ πρόμαντις ἄλγεται; Par. E. Flor. 1. 2. Vict. ἀλγέων.

V. 350. Libri: τέθριππά τ' ἀελίου. Metro indicante scripsi τέθριππά τ' εἰς ἁλίου.

V. 351. Hic Ald. ἐς. Flor. 1. 2. post ἀστέρων addunt δέ. Vide ad v. 354. Indicavi hic defectum duorum versuum. Nam etsi liberior est huius carminis compositio, ut videri possit stropha tantum interpellata esse versibus 342. 343., tamen vere hic exci-

ΧΟΡΟΣ.

* * * * * * * *

ΕΛΕΝΗ.

* * * * * * * *
ἦ 'ν νέκυσι δὴ κατὰ χθονὸς
τὰν χθόνιον ἔχει τύχαν;

ΧΟΡΟΣ.

εἰς τὸ φέρτερον τίθει
τὸ μέλλον, ὅ τι γενήσεται.

ΕΛΕΝΗ.

παρομοιόστροφα.

σὲ γὰρ ἐκάλεσα, σὲ δὲ κατώμοσ'
* * τὸν ὑδρόεντα δόνακι
χλωρὸν Εὐρώ-

---

disse qui istis versibus responderent, eo probabile est, quod tam non necessarii sunt versus 342. 343. ut nemo desideraturus esset omissos. Itaque hic quoque tale quid scriptum fuisse consentaneum est, suntque in promptu, quae simillima istis dici potuerint: ΧΟΡ. ἔτ' ἐλπίς ἐστί σ' εὐτυχεῖν. ΕΛ. οἴμοι δόλιος ἅδ' ἀδονά.

V. 354. Libri: ἦ νέκυς κατὰ χθονός. Lentingius et Matthiae ἦ 'ν νέκυσι: quos sequuti sunt editores. Metri indicio inserui δή. Id in codd. Flor. δὲ scriptum et post ἀστέρων positum est.

V. 358. Nimis audacter Elmsleius ad Iphig. Taur. 96, 1. ita legit: σὲ γὰρ ἐκάλεσα, σὲ δὲ κατόμοσα, τὸν ὑδρόεντα δόνακι χλωρῷ χλωρὸν Εὐρώταν, θανόντος εἴ τι βάξις ἔτυμος ἀνδρὸς ἅδε μοι. Metris consuli lenius poterat, nec recte sine augmento κατόμοσα positum in systemate trochaico. Libri σὲ δὲ κατώμοσα τὸν ὑδρόεντα. Facillime scriberetur σὲ δὲ κατώμοσ', ὦ, τὸν ὑδρόεντα, nisi non veri similis esset productio ista. Scripsisset enim potius τὸν ὑδατόεντα. Nec tamen ὑδρόεντα, licet vix alibi occursurum, etsi notum insulae nomen Ὑδροῦσσα, mutare ausim. Quare omissionis signa posui. Excidisse videtur tale quid, quale ὤ 'να, vel ἁγνέ, vel εἰπέ.

V. 360. Libri χῶρον. Χλωρὸν Stephanus.

ταν, θανόντος ἀνδρὸς εἰ
βάξις ἔτυμος ἅδε μοι,
τί τάδ' ἀσύνετα; φόνιον αἰώ-
ρημα διὰ *
* δέρης ὀρέξομαι,
ἢ ξιφοκτόνον δίωγμα
λαιμορύτου σφαγᾶς
αὐτοσίδαρον ἔσω πελάσω διὰ σαρκὸς ἅμιλλαν,
θῦμα τριζύγοις θεαῖσι
τῷ τε συρίγ-
γων ἀοιδὰν σεβί-
ζοντι Πριαμί-
δᾳ πότ' ἀμφὶ βουστάθμους.

V. 361. Libri: θανόντος εἰ βάξις ἔτυμος ἀνδρὸς ἅδε μοι. Loco suo motum ἀνδρὸς ubi oportebat reposui.

V. 363. Libri: τί τάδ' ἀσύνετα; φόνιον etc. Scaliger verba ista, τί τάδ' ἀσύνετα, choro tribuebat. Et sic Par. E. Flor. 1. 2. At ea ineptissima hic esset interrogatio. Recte in vett. edd. haec Helenae verbis accensentur. Quod dicere debebat, τί τάδ' ἀσύνετα, εἰ φόνιον αἰώρημα ὀρέξομαι; sic eloquitur, ut dicat: *quid hoc insanum? privabo me vita.*

V. 364. Libri: φόνιον αἰώρημα διὰ δέρης ὀρέξομαι. Verte, inquit, Pflugkius: *laqueum letiferum collo iniiciam.* Vertere facilius est, quam ostendere verti ita posse. Quid esset διὰ δέρης monstrare poterat v. 41. Orestis:

ὧν οὔτε σῖτα διὰ δέρης ἐδέξατο.

Nec metrum recte procedit. Scripsisse videtur: φόνιον αἰώρημα διὰ βρόχων δέρης ὀρέξομαι. Itaque lacunae signa posui.

V. 368. Edd. vett. διὰ σάρκας, ἅμιλλα. Flor. 1. 2. Vict. διὰ σαρκός. Ἅμιλλαν restituit Musgravius. Pflugkio ξιφοκτόνον δίωγμα visum est per appositionis figuram additum. Immo sic accipienda sunt verba, ut dicere potuerit: ἢ ξιφοκτόνον δίωγμα (i. e. ξίφος) λαιμορύτου σφαγῆς ἔσω διὰ σαρκὸς πελάσω αὐτοσιδήρῳ ἁμίλλᾳ.

V. 370. Libri: τῷ τε σύραγγ' ἀοιδαὶ σέβιζον Πριαμίδας πότ' ἀμφὶ βουστάθμους. Par. E. τάν τε. Musgravio debetur σεβίζοντι. A Brodaeo ad σύραγγ' ἀοιδαὶ adnotatum, alios legere σύριγγ' ἀοιδόν. Σύριγγ' e Canteri editione receptum in caeteris. Qui insigni audacia hos versus refingebat Elmsleius ad Med. 1224. u. unum recte fecisse videtur, quod scripsit συρίγγων. Matthiae

ΧΟΡΟΣ.

ἄλλοσ' ἀποτροπὰ κακῶν
γένοιτο, τὸ δὲ σὸν εὐτυχές.

ΕΛΕΝΗ.

ἰὼ τάλαινα Τροία,
δι' ἔργ' ἄνεργ' ὄλλυσαι, μέλεά τ' ἔτλας·
τὰ δ' ἐμὰ δῶρα Κύπριδος ἔτεκε
πολὺ μὲν αἷμα, πολὺ δὲ δάκρυον,
ἄχεά τ' ἄχεσι, δάκρυα δάκρυσιν.
ἔλαβε πάθεα * * *   * * *
* * *   * * *   * * *   * * *
ματέρες τε παῖδας·
ἄπο δὲ παρθένοι κόμας

---

ex sua coniectura edidit: σύριγγ' ἀν' Ἴδην σεβίζοντι Πριαμίδᾳ, melius fortasse se ἀν' Ἴδᾳ, ut ἀνὰ Γαργάρῳ, scripturum fuisse putans. Et istud ἀν' Ἴδᾳ receperunt Dindorfii et Pflugkius. Reddidi Euripidi συρίγγων ἀυιδάν.

V. 376. Libri: ἰὼ Τροία τάλαινα. Numerorum caussa ordinem verborum mutavi. Videtur haec carminis pars a v. 377. paromoeostropha habere. Respondent enim sibi et initia v. 377. et qui in fine sunt ithyphallici, inter quos continui decurrunt trochaei, sed, quantum existimari licet, pauciores in antistropha. Inter strophas autem mesodus est v. 383 — 385.

V. 378. Libri Κύπρις. Bene L. Dindorfius Κύπριδος: sed his verbis quod Helenam sui donationem significare putavit, comparans v. 898. τοὺς Ἀλεξάνδρου γάμους, δώρημα Κύπριδος, possunt illa quidem sic explicari, verum multo simplicius formositatem intelligi monent sic ab Homero Iliad. III. 54. dicta δῶρ' Ἀφροδίτης. Et concinunt cum hac interpretatione supra v. 312. seq. et hoc ipso in carmine v. 392. seqq.

V. 380. Libri: δάκρυα δάκρυσιν ἔλαβε πάθεα. ματέρες τε παῖδας ὤλεσαν. Interpretes ἔλαβε πάθεα de Troia dictum putant. Ea non solum nimia, praesertim in Euripide, sed etiam absurda brevitas foret. Apertissimum esse puto excidisse nonnulla, ostenditque vel ieiunum illud et metro adversum ὤλεσαν, quod non dubitandum quin sit ab aliquo librario profectum, qui hiantem sententiam integrare vellet. Quare delevi posuique lacunae signa. Scripserat Euripides tale quid: ἔλαβε πάθεα πόσιν ὀλόμενον ἄλοχος εὖνις ἀνακαλοῦσα, ματέρες τε παῖδας.

ἔθεντο σύγγονοι νεκρῶν Σκαμάνδριον
ἀμφὶ Φρύγιον οἶδμα.
βοάν, βοὰν δ' Ἑλλὰς ἐκελάδησε κἀν-
ωτότυξεν, ἐπὶ δὲ κρατὶ
χέρας ἔθηκεν, ὄνυχι δ' ἁπαλό-
χροα γένυν ἔδευσε * *
φοινίαισι πλαγαῖς.
ὦ μάκαρ Ἀρκαδίᾳ ποτὲ παρθένε
Καλλιστοῖ, Διὸς
ἃ * * λεχέων ἐπέβας τετραβάμοσι γυίοις,
ὡς πολὺ ματρὸς ἐμᾶς ἔλαχες πλέον,
ἃ μορφᾶς θηρῶν λαχνογυίων

V. 387. Edd. vett. κελάδησε, κἀνοτότυξεν. Ne novissimi quidem editores ἐκελάδησε scripserunt.

V. 390. Legebatur ἔδευσε φονίαισι πλαγαῖς. Scripsi φοινίαισι et posui lacunae signa. Nam excidisse aliquid et metrum et sententia ostendit. Satis integer locus videbitur, si scribatur ἔδευσεν αἷμα φοινίαισι πλαγαῖς. Sed πλαγαὶ tamen quum aptius de pectoribus tundendis dicatur, nescio an plura exciderint. Ac fortasse antistropha totidem quot stropha versus habuit.

V. 394. Libri ἃ λεχέων sine lacunae indicio. Sed videtur hic versus heroicus fuisse, ut 399. excidisseque ζαθέων.

V. 396. Edd. vett. ἅ μορφᾷ θηρᾶν λάχνα γυίων, ὄμματι λάβρῳ σχῆμα λεαίνης, ἐξαλλάξασ' ἄχεα λύπης. Brodaeus θηρῶν. Deinde λαχνογυίων scribendum esse viderunt Reiskius et Musgravius. Ἁ — ἐξαλλάξασα autem quum Matthiae, qui ἃ — ἐξαλλάξας edidisset, non mutandum fuisse dixit, non cogitavit, participium cum articulo definitioni, non reddendae rationi inservire. Omnino et pronomen ἃ et verbum hic requiritur, quod quum alii viderunt, tum Sigonius, qui Emend. lib. I. c. 45. in Gruteri Face crit. vol. II. p. 240. λύπης in λείπεις (sic enim, credo, non λείπης, scripsit) mutari voluit. Porro ὄμματι λάβρῳ interpretantur *truci adspectu, torvo lumine*. At id non significat illud nomen. Multo magis mirum est, quod Matthiae λάβρῳ σχῆμα coniungi voluit, id ut esset οὗ τὸ σχῆμα λάβρον ἐστί. Callisto sive in ursam, sive in leaenam mutata dicitur, non de oculis, sed de corporis specie dicendum erat. Ac de leaena potius χάσματι λάβρῳ dixisset poeta. Sed num ita tradidit Euripides, leaenam factam esse? Videri dicit Matthiae. Valckenarius ad Callimachi fragm. p. 174. hunc locum tractanti expendenda commendavit haec in Homiliis Clementinis V. c. 13. Ζεὺς — Καλλιστοῖ ἠγριώθη λέων, καὶ ἄλλον τίκτει

ὄμματι λάβρῳ σχῆμα διαίνεις,
ἐξαλλάξασ᾽ ἄχθεα λύπης·
ἄν τέ ποτ᾽ Ἄρτεμις ἐξεχορεύσατο
χρυσοκέρατ᾽ ἔλαφον, Μέροπος Τιτανίδα κούραν,
καλλοσύνας ἕνεκεν· τὸ δ᾽ ἐμὸν δέμας
ὤλεσεν, ὤλεσε Πέργαμα Δαρδανίας
ὀλομένους τ᾽ Ἀχαιούς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ τὰς τεθρίππους Οἰνομάῳ Πῖσαν κάτα

Ἀρκάδα. Pflugkius quum videndum ait, an σχῆμα λεαίνης dictum sit, ut apud Aeschylum τρόπον αἰγυπιῶν, Euripidem dicentem fecit aut puellam more leaenae in ursam mutatam esse, aut more leaenae liberatam esse malis. Communem famam sequutum esse Euripidem minime dubium relinquit μορφὰ θηρῶν λαχνογυίων, quod in ursam, non in leaenam quadrat. Sed verba si consideramus, ex ursa in leaenam mutata dicitur Callisto. Patet ex his praecipuum vitium in λεαίνης esse. Videor mihi omnia expedivisse, quum sic emendavi: ἃ μορφᾶς θηρῶν λαχνογυίων ὄμματι λάβρῳ σχῆμα διαίνεις, ἐξαλλάξασ᾽ ἄχθεα λύπης. *Quae formae hirsutarum ferarum speciem largo oculo defles, commutato pondere doloris.* Sic ὄμματι λάβρῳ recte de uberibus lacrimis dictum. Σχῆμα μορφῆς dixit in Ione v. 992.

ποῖόν τι μορφῆς σχῆμ᾽ ἔχουσαν ἀγρίας;

Διαίνειν πῆμα dixit Aeschylus in Persis v. 1043. Denique quod commutasse pondus doloris dicitur, eo refertur, quod quum prius propter virginitatem amissam doluisset, nunc dolet ob formae mutationem. Praesenti usus est poeta, quod manet in caelo ursa.

V. 399. Quae hic commemoratur Meropis filia, de cuius in cervam mutatione nihil constat, fortasse Cos est, a qua nomen accepit insula. Ἐξεχορεύσατο comparari potest cum eo, quod apud Ovidium Met. II. 465. Callisto experta est:

deque suo iussit secedere coetu.

V. 400. Edd. vett. χρυσοκέρω τ᾽. Flor. 1. 2. Vict. χρυσοκέρατ᾽, sed in Flor. 2. Vict. superscripto ω. Hanc iustam esse formam ostendit Elmsleius ad Ai. 382. et ad Bacch. 919.

V. 402. Nescio an scripserit Euripides Δαρδάνι᾽. Facillime apostrophus cum compendio ας syllabae permutari potuit. Habet tamen interdum penultimus in dactylicis systematis versus, si ultimus aliis numeris est, aliquid ultra usitatam mensuram.

V. 404. Ante L. Dindorfium legebatur Πίσαν. Vide ad Iph. Taur. 1.

Πέλοψ ἁμίλλας ἐξαμιλληθείς ποτε,
εἴθ' ὤφελες τόθ', ἡνίκ' ἔρανον εἰς θεοὺς
* * * * * * * * * * * *
πεισθεὶς ἐποίει σ', εὐθέως λιπεῖν βίον,
πρὶν τὸν ἐμὸν Ἀτρέα πατέρα γεννῆσαί ποτε,
ὃς ἐξέφυσεν Ἀερόπης λέκτρων ἄπο
Ἀγαμέμνον' ἐμέ τε Μενέλεων, κλεινὸν ζυγόν·
πλεῖστον γὰρ οἶμαι, καὶ τόδ' οὐ κόμπῳ λέγω,
στράτευμα κώπῃ διορίσαι Τροίαν ἔπι,
τύραννος οὐδὲν πρὸς βίαν στρατηλατῶν,
ἑκοῦσι δ' ἄρξας Ἑλλάδος νεανίαις·
καὶ τοὺς μὲν οὐκέτ' ὄντας ἀριθμῆσαι πάρα,
τοὺς δ' ἐκ θαλάσσης ἀσμένως πεφευγότας,
νεκρῶν φέροντας ὀνόματ' εἰς οἴκους πάλιν.
ἐγὼ δ' ἐπ' οἶδμα πόντιον γλαυκῆς ἁλὸς

V. 406. Flor. 1. 2. Vict. edd. vetustissimae: εἴθ' ὤφελες τόθ', ἡνίκ' ἔρανον εἰς θεοὺς πεισθεὶς ἐποίεις, ἐν θεοῖς λιπεῖν βίον. H. Stephanus quum in codd. suis, qui nulli fuerunt, πρισθεὶς legi dixisset, Canterus et reliqui editores in ea scriptura ita acquieverunt, ut ne illi quidem, a quibus explicatio exspectabatur, aliud fecerint quam, quod facillimum est, ut tacerent. Si quidquam, certissimum est excidisse versum. Neque aut ἔρανον εἰς θεοὺς aut ἐν θεοῖς sanum esse potest, quorum prius vix dubitabit quin scriptum fuerit ἔρανον εἰς θεῶν, qui meminerit Pindari de ea re dicentis ὁπότ' ἐκάλεσε πατὴρ τὸν εὐνομώτατον ἐς ἔρανον, alterum autem res ipsa monet fuisse εὐθέως. Quae de ista re tradita sunt ab scholiastis Pindari ad Ol. I. veri simile faciunt, ad hunc fere modum scripsisse Euripidem:

εἴθ' ὤφελες τόθ', ἡνίκ' ἔρανον εἰς θεῶν
σφαγέντα καινὸν Ζεὺς πάλιν Δηοῦς λιταῖς
πεισθεὶς ἐποίει σ', εὐθέως λιπεῖν βίον.

V. 410. Male Flor. 1. 2. οὓς ἐξέφυσεν.

V. 413. Edd. vett. διορίσας. Sed διορίσαι, quod Canterus coniecit, habent Flor. 1. 2. Vict. Frequens apud tragicos est commemoratio Atridarum, ut supremorum ducum: sed ubi unus qui exercitui praefuerit nominatur, est is Agamemno, ut suspicari quis possit, διορίσας Aldinae indicium facere omissionis alicuius post v. 415. Non erat tamen hic ulla caussa, ut de Agamemnone potius quam de se ipso loqueretur Menelaus, quod eum facere etiam illa produnt, καὶ τόδ' οὐ κόμπῳ λέγω.

τλήμων ἀλῶμαι χρόνον ὅσονπερ Ἰλίου
πύργους ἔπερσα, κεἰς πάτραν χρῄζων μολεῖν,
οὐκ ἀξιοῦμαι τοῦδε πρὸς θεῶν τυχεῖν,
Λιβύης δ' ἐρήμους ἀξένους τ' ἐπιδρομὰς
πέπλευκα πάσας· χὤταν ἐγγὺς ὦ πάτρας,
πάλιν μ' ἀπωθεῖ πνεῦμα, κοὔποτ' οὔριον
εἰςῆλθε λαῖφος, ὥςτε μ' εἰς πάτραν μολεῖν.
καὶ νῦν τάλας ναυαγός, ἀπολέσας φίλους,
ἐξέπεσον εἰς γῆν τήνδε· ναῦς δὲ πρὸς πέτρας
πολλοὺς ἀριθμοὺς ἄγνυται ναυαγίων.
τρόπις δ' ἐλείφθη ποικίλων ἁρμοσμάτων,
ἐφ' ἧς ἐσώθην μόλις ἀνελπίστῳ τύχῃ
Ἑλένη τε, Τροίας ἣν ἀποσπάσας ἔχω.
ὄνομα δὲ χώρας, ἥτις ἥδε καὶ λεώς,
οὐκ οἶδ'· ὄχλον γὰρ εἰςπεσεῖν ᾐσχυνόμην,
ὥςθ' ἱστορῆσαι τὰς ἐμὰς δυςχλαινίας,

V. 421. Flor. 1. 2. καὶ εἰς. In 2. ab alia manu superscriptum κεἰς. Edd. vett. χρῄζω. Flor. 1. 2. Vict. Steph. χρῄζων.

V. 423. Edd. vett. Λιβύος τ' ἐρήμους ἀξένους τ' ἐπιδρομάς. Flor. 1. 2. Vict. ut Canterus, Λιβύης. Musgravius ὑποδρομὰς vel ὑποδρόμους scribi volebat. Exemplis addere poterat Arrianum in Periplo maris Erythraei p. 2. ubi perperam legitur: ὁ δὲ τόπος ἀλίμενος καὶ σκάφαις μόνον τὴν ἀποδρομὴν ἔχων. Sed ἐπιδρομάς, quod est *accessus*, non mutandum: sumpsitque hinc, ut videtur, interpolator Iphigeniae in Aulide v. 1597. Ἰλίου τ' ἐπιδρομάς. Seidlerus coniiciebat ἀξένους τ' ἐς ἐπιδρομάς, quod sane ad numeros convenientius est. Malim tamen ἀν' ἐπιδρομάς. Praeterea vitium est etiam in nexu sententiarum. Nam praegressa negatione, οὐκ ἀξιοῦμαι τοῦδε πρὸς θεῶν τυχεῖν, quod sequitur non per copulam, sed per ἀλλὰ aut δὲ inferendum erat. Quare minore in fine praecedentis versus interpunctione posita Λιβύης δ' ἐρήμους scripsi.

V. 430. Libri ἐλήφθη, quod emendavit Stephanus.

V. 431. Edd. vett. Flor. 2. Vict. ἐφ' οἷς. Canterus et Flor. 1. ἐφ' ἧς.

V. 433. Edd. vett. ὄνομα δὲ χώρας, ἠδὲ καὶ λεών. Sic etiam, sed λεώς, MS. G. Veram scripturam praebuerunt Par. E. Flor. 1. 2. Vict.

V. 434. Libri εἰςπεσεῖν, non ἐςπεσεῖν.

κρύπτων ὑπ' αἰδοῦς τὰς τύχας. ὅταν δ' ἀνὴρ
πράξῃ κακῶς ὑψηλός, εἰς ἀηθίαν
πίπτει κακίω τοῦ πάλαι δυςδαίμονος.
χρεία δὲ τείρει μ'· οὔτε γὰρ σῖτος πάρα
οὔτ' ἀμφὶ χρῶτ' ἐσθῆτες· αὐτὰ δ' εἰκάσαι
πάρεστι· ναὸς ἐκβόλοις ἀμπίσχομαι.
πέπλους δὲ τοὺς πρὶν λαμπρά τ' ἀμφιβλήματα
χλιδάς τε πόντος ἥρπασ'· ἐν δ' ἄντρου μυχοῖς
κρύψας γυναῖκα τὴν κακῶν πάντων ἐμοὶ
ἄρξασαν, ἥκω, τούς τε περιλελειμμένους
φίλων, φυλάσσειν τἄμ' ἀναγκάσας λέχη.
μόνος δὲ νοστῶ, τοῖς ἐκεῖ ζητῶν φίλοις
τὰ πρόςφορ' ἤν πως ἐξερευνήσας λάβω.
ἰδὼν δὲ δῶμα περιφερὲς θριγκοῖς τόδε
πύλας τε σεμνὰς ἀνδρὸς ὀλβίου τινός,
προςῆλθον· ἐλπὶς δ' ἔκ γε πλουσίων δόμων
λαβεῖν τι ναύταις· ἐκ δὲ μὴ 'χόντων βίον,
οὐδ' εἰ θέλοιεν, ὠφελεῖν ἔχοιεν ἄν.
ὠή· τίς ἂν πυλωρὸς ἐκ δόμων μόλοι,
ὅςτις διαγγείλειε τἄμ' εἴσω κακά;

ΓΡΑΥΣ.

τίς πρὸς πύλαισιν; οὐκ ἀπαλλάξει δόμων,
καὶ μὴ πρὸς αὐλείοισιν ἑστηκὼς πύλαις
ὄχλον παρέξεις δεσπόταις; ἢ κατθανεῖ,
Ἕλλην πεφυκώς, οἷσιν οὐκ ἐπιστροφαί.

V. 437. Non opus erat ut Portus et Reiskius *ἀηδίαν* coniicerent.

V. 439. Libri *σῖτον*. Ex Barnesii et Musgravii coniectura *σῖτος* Matthiae, dicentem de eo vocabulo afferens Schaeferum ad Soph. Electr. 1366. p. 247.

V. 445. Libri: *τούς γε περιλελειμμένους φίλων φυλάσσειν τἄμ' ἀναγκάσας λέχη*. Nimis importuna hic *γε* particula. Eam in *τε* mutavi, ut etiam *τούς τε περιλελειμμένους φίλων* ex *κρύψας* penderet, ad *φυλάσσειν* autem intelligeretur *αὐτούς*.

V. 451. Libri *ἔκ τε*. Correxit Musgravius.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ γραῖα, ταῦτα πάντ' ἔπη καλῶς λέγεις.
ἔξεστι· πείσομαι γάρ· ἀλλ' ἄνες μόνον.

ΓΡΑΥΣ.

ἄπελθ'· ἐμοὶ γὰρ τοῦτο προςκεῖται, ξένε,
μηδένα πελάζειν τοισίδ' Ἑλλήνων δόμοις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἆ μὴ προςείλει χεῖρα, μηδ' ὤθει βίᾳ.

ΓΡΑΥΣ.

πείθει γὰρ οὐδὲν ὧν λέγω· σὺ δ' αἴτιος.

V. 460. Edd. vett. ταῦτα ταῦτ' ἔπη καλῶς λέγεις. Quod Stephanus ex suis MSS. si qui fuerunt attulit, ταῦτα πάντ' ἔπη, praebuerunt codd. Parisini et Florentini.

V. 461. De ἔξεστι, quo, sicut praecedentibus verbis, placare studet anum, quasi probans omnia quae illa dixit, monui ad Bacchas v. 835. Sed quod in libris legitur ἄνες λόγον, nullo pacto significare potest *permitte sermonem, sermonis facultatem da*, ut cum Musgravio Pflugkius putat. Immo id esset *remitte mihi sermonem, permitte ut taceam*. Sic in Andromacha v. 532. ἄνες θάνατόν μοι. Quam Matthiae attulit interpretationem, *mitioribus verbis utere*, etsi per verbi naturam ferri potest, tamen repugnat praecedentibus, omninoque, etiam si non repugnaret, admitti non posset, quia ista languidissima esset sententia. Anus vix paullum laxatam ianuam rursus occlusura est: quod ut impediat Menelaus, probat omnia quae illa dixit, dummodo aperiat fores, nec se ei subtrahat. Id restitui λόγον in μόνον mutato. Comparari potest hoc in Bacchis v. 448.

κλῇδές τ' ἀνῆκαν θύρετρ' ἄνευ θνητῆς χερός.

V. 464. Edd. vett. προςείλα. Par. E. G. προςείλει, sed in G. superscripto προςείλα. Matthiae, quem sequuti sunt alii, πρόσειε scripsit, comparans Herc. fur. 1218.

τί μοι προσείων χεῖρα σημαίνεις φόνον;

At non satis fuisse huic anui motu manus monere Menelaum ut abiret, non modo res ipsa quae agitur, sed etiam verba quae sequuntur ostendunt, μηδ' ὤθει βίᾳ. Recte codices μὴ προςείλει χεῖρα, quod est *ne admove pugnum, ut me arceas*. Usus eo verbo Homerus est Iliad. X. 347.

αἰεί μιν προτὶ νῆας ἀπὸ στρατόφιν προτιειλεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἄγγειλον εἴσω δεσπόταισι τοῖσι σοῖς.

ΓΡΑΥΣ.

πικρῶς ἂν οἶμαί γ' ἀγγελεῖν τοὺς σοὺς λόγους.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ναυαγὸς ἥκω, ξένος, ἀσύλητον γένος.

ΓΡΑΥΣ.

οἶκον πρὸς ἄλλον νύν τιν' ἀντὶ τοῦδ' ἴθι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὔκ, ἀλλ' ἔσω πάρειμι· καὶ σύ μοι πιθοῦ.

ΓΡΑΥΣ.

ὀχληρὸς ἴσθ' ὤν· καὶ τάχ' ὠσθήσει βίᾳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

αἰαῖ· τὰ κλεινὰ ποῦ 'στί μοι στρατεύματα;

ΓΡΑΥΣ.

οὐκοῦν ἐκεῖ πού σεμνὸς ἦσθ', οὐκ ἐνθάδε.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ δαῖμον, ὡς ἀνάξι' ἠτιμώμεθα.

ΓΡΑΥΣ.

τί βλέφαρα τέγγεις δάκρυσι; πρὸς τί δ' οἰκτρὸς εἶ;

V. 467. Si quis ἂν cum infinitivo futuri ferre nolit, scribere poterit ἄρ': vide de ea particula dissertationem IV. 2. p. 180. Sed quum recte diceretur πικρῶς ἂν ἀγγελοῖμι, nihil est cur ἀγγελεῖν ἂν reiiciatur. De οἶμαί γ', etsi id defendi potest, est quod dubites an scriptum fuerit οἶμαι 'γώ. Potuit etiam ἀγγελοῖν.

V. 469. Libri νῦν. Mutavit accentum Matthiae.

V. 475. Libri πρὸς τίν'. Recepi quod Matthiae ad Phoen.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πρὸς τὰς πάροιθε συμφορὰς εὐδαίμονας.

ΓΡΑΥΣ.

οὔκουν ἀπελθὼν δάκρυα σοῖς δώσεις φίλοις;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τίς δ' ἥδε χώρα; τοῦ δὲ βασίλειοι δόμοι;

ΓΡΑΥΣ.

Πρωτεὺς τάδ' οἰκεῖ δώματ', Αἴγυπτος δὲ γῆ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Αἴγυπτος; ὢ δύστηνος, οἷ πέπλευκ' ἄρα.

ΓΡΑΥΣ.

τί δὴ τὸ Νείλου μεμπτόν ἐστί σοι γάνος;

---

878. coniecit, πρὸς τί δ'. Illo loco, qui in vulgatis est v. 885., scribendum:

> ἀγὼ τί τοι δρῶν, ποῖα δ' οὐ λέγων ἔπη
> εἰς ἔχθος ἦλθον παισὶ τοῖσιν Οἰδίπου;

Quod Pflugkius putat, πρὸς τίνα dictum esse, ut significetur: *quem tu aures tuis querelis praebere vis?* ut per verba ferri possit, non potest propter ea quae respondet Menelaus.

V. 476. Legebatur πάροιθεν. Abiecit ultimam litteram L. Dindorfius.

V. 477. Libri οὐκοῦν. Merito receptum ab aliis, quod suasit Matthiae, οὔκουν, ut interrogantis oratio sit.

V. 479. Aristophanes Thesm. 874. Πρωτέως τάδ' ἐστὶ μέλαθρα.

V. 480. Libri οἷ πέπλευκ' ἄρα. Aristophanes Thesm. 877.

> ΜΝ. Αἴγυπτον. ΕΥΡ. ὢ δύστηνος, οἷ πεπλώκαμεν.

Inde non improbabiliter C. Keilius coniiciebat Euripidem οἷ πέπλωκ' ἄρα scripsisse. Ridet enim Aristophanes formam Ionicam, ut monuit Buttmannus in gramm. Gr. II. p. 220. Sed si hic, quidni etiam v. 424. scriberetur πέπλωκα? Satius duxi libros sequi, quum Aristophanes istam formam ex v. 551. sumpsisse videatur.

V. 481. Recipiendum putavi, quod Vict. praebuit, etsi non

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὐ τοῦτ' ἐμέμφθην· τὰς ἐμὰς στένω τύχας.

ΓΡΑΥΣ.

πολλοὶ κακῶς πράσσουσιν, οὐ σὺ δὴ μόνος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἔστ' οὖν ἐν οἴκοις ὅντιν' ὀνομάζεις ἄναξ;

ΓΡΑΥΣ.

τόδ' ἐστὶν αὐτοῦ μνῆμα, παῖς δ' ἄρχει χθονός.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ποῦ δῆτ' ἂν εἴη; πότερον ἐκτὸς ἢ 'ν δόμοις;

ΓΡΑΥΣ.

οὐκ ἔνδον· Ἕλλησιν δὲ πολεμιώτατος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τίν' αἰτίαν σχὼν ἧς ἐπηυρόμην ἐγώ;

ΓΡΑΥΣ.

Ἑλένη κατ' οἴκους ἐστὶ τούσδ' ἡ τοῦ Διός.

---

commemoratum ex aliis codd. γάνος. Edd. γένος. Quum non de hominibus Aegyptiis, sed de regione loqui videatur Menelaus, miratur anus quid sit quod terram vituperet saluberrima Nili aqua fecundatam.

V. 482. Par. E. οὐ κτῖν.

V. 484. Matthiae sic interpretans, *quocumque tandem nomine eum appellas*, assentientem habuit Pflugkium. At nominaverat anus Proteum. Quare haec est verborum sententia: *estne intus ille nescio quis, quem dominum vocas.*

V. 488. Non σχὼν participium, sed verbi ἐπηυρόμην tempus adnotatione indigebat. Hoc dicit: *quae ei caussa exstitit, cuius ego fructum perciperem?*

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πῶς φῄς; τίν' εἶπας μῦθον; αὖθίς μοι φράσον.

ΓΡΑΥΣ.

ἡ Τυνδαρὶς παῖς, ἣ κατὰ Σπάρτην πότ' ἦν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πόθεν μολοῦσα; τίνα τὸ πρᾶγμ' ἔχει λόγον;

ΓΡΑΥΣ.

Λακεδαίμονος γῆς δεῦρο νοστήσασ' ἄπο.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πότ'; οὔτι που λελήσμεθ' ἐξ ἄντρων λέχος;

ΓΡΑΥΣ.

πρὶν τοὺς Ἀχαιοὺς, ὦ ξέν', εἰς Τροίαν μολεῖν.
ἀλλ' ἕρπ' ἀπ' οἴκων· ἔστι γάρ τις ἐν δόμοις
τύχη, τύραννος ᾗ ταράσσεται δόμος.
καιρὸν γὰρ οὐδέν' ἦλθες· ἢν δὲ δεσπότης

---

490. Hic quoque versus in iis est, de quorum numero dubitatio Porsoni in Hecubae praefationis supplemento p. 31. (33. ed. noviss. Lips.) sublata est iis, quae in Elementis doctr. metr. p. 113. seqq. monita sunt.

493. Ald. Λακεδαίμονος τῆς, δεῦρο νοστήσας ἄπο. Flor. 1. τοῖς. Flor. 2. et Vict. τοῖς, superscripto ῆς. Id γῆς scribendum esse Victorius, Brodaeus, Canterus viderunt. Deinde Flor. 1. Vict. ut Canterus, νοστήσασ' ἄπο.

494. Ald. οὔτι που λελήσμεθ' ἐξ ἄντρων λέχους. Λελήσμεθ' Brodaeo, λέχος Musgravio et Heathio debetur. Submissa voce haec dicit Menelaus.

497. Veterem distinctionem, τύχη τύραννος, ᾗ ταράσσεται δόμος', correxit Musgravius. Brunckius, quem negligenter inspexit Matthiae, ad Orest. 1326. scribi volebat τυράννων ᾗ ταράσσεται νόος.

498. Οὐδέν, quod in libris est, in οὐδέν' a Musgravio mutatum, receptumque ab Elmsleio ad Med. 126.

λάβῃ σε, θάνατος ξένιά σοι γενήσεται.
εὔνους γάρ εἰμ' Ἕλλησιν, οὐχ ὅσον πικροὺς
λόγους ἔδωκα δεσπότην φοβουμένη.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τί φῶ; τί λέξω; συμφορὰς γὰρ ἀθλίας
ἐκ τῶν πάροιθε τὰς παρεστώσας κλύω,
εἰ τὴν μὲν αἱρεθεῖσαν ἐκ Τροίας ἄγων
ἥκω δάμαρτα καὶ κατ' ἄντρα σώζεται,
ὄνομα δὲ ταὐτὸν τῆς ἐμῆς ἔχουσά τις
δάμαρτος ἄλλη τοισίδ' ἐνναίει δόμοις.
Διὸς δ' ἔλεξε παῖδά νιν πεφυκέναι.
ἀλλ' ἦ τίς ἐστι Ζηνὸς ὄνομ' ἔχων ἀνὴρ
Νείλου παρ' ὄχθας; εἷς γὰρ ὅ γε κατ' οὐρανόν.
Σπάρτη δὲ ποῦ γῆς ἐστι πλὴν ἵνα ῥοαὶ
τοῦ καλλιδόνακός εἰσιν Εὐρώτα μόνον;
ἁπλοῦν δὲ Τυνδάρειον ὄνομα κλῄζεται.
Λακεδαίμονος δὲ γαῖά τις ξυνώνυμος
Τροίας τ'; ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω τί χρὴ λέγειν.
πολλοὶ γάρ, ὡς εἴξασιν, ἐν πολλῇ χθονὶ
ὀνόματα ταὔτ' ἔχουσι, καὶ πόλις πόλει
γυνή γυναικί τ'· οὐδὲν οὖν θαυμαστέον,

---

503. Legebatur πάροιθεν. Mutavit L. Dindorfius.

508. Edd. Διός γ'. Flor. 1. 2. Vict. Διὸς δ'. Debebat hic aut μὲν dici, aut ἀλλά, aut, quod confirmantis est, δέ, *autem*.

509. Elmsleius ad Heracl. 987. scribi iubebat ἀλλ' οὔτις. At mirari, si quis Aegyptius id nominis haberet, non asseverare neminem habere poterat Menelaus.

510. Edd. vett. παρ' ὄχθαις. Ex Flor. 1. 2. παρ' ὄχθας edidit Matthiae, sequutique sunt alii. Citavit Matthiae ad Medeae v. 1048. adnotationem suam ad grammaticae §. 588. c. ubi multos nominavit, qui de ista constructione dixerint: sed illi tamen non satis distincte. Si recte se habet accusativus, intellige *secundum ripas fluminis*.

511. Libri ἵν' αἱ ῥοαί. Eiecit articulum Matthiae.

517. Ταὔτ' Matthiae pro vulgato ταῦτ'.

οὐδ' αὖ τὸ δεινὸν προςπόλου φευξούμεθα.
ἀνὴρ γὰρ οὐδεὶς ὧδε βάρβαρος φρένας,
ὃς ὄνομ' ἀκούσας τοὐμὸν οὐ δώσει βοράν.
κλεινὸν τὸ Τροίας πῦρ, ἐγώ θ', ὃς ἧψά νιν,
Μενέλαος, οὐκ ἄγνωστος ἐν πάσῃ χθονί.
δόμων ἄνακτα προςμενῶ δ'· ἔχει δέ μοι
δισσὰς φυλάξεις· ἢν μὲν ὠμόφρων τις ᾖ,
κρύψας ἐμαυτόν, εἶμι πρὸς ναυάγια·
ἢν δ' ἐνδιδῷ τι μαλθακόν, τὰ πρόςφορα
τῆς νῦν παρούσης συμφορᾶς αἰτήσομαι.
κακῶν δέ γ' ἡμῖν ἔσχατον τοῖς ἀθλίοις

---

524. Libri *προςμενῶ. ἔχει δέ μοι.* Barnesium, qui hiatus vitandi caussa *γ'* inseruit, sequuti sunt editores. Musgravius dubitabat an mutato ordine verborum scribendum esset *δισσὰς δέ μοι ἔχει φυλάξεις.* Illud ego nescio an quaeri possit, num aliquando, si pausa in recitando fieret, hiatum Graeci, ut Latinorum poetae scenici, admiserint. Id hic factum esse suspicari licebit. Certe non aptum est *γε.* Sed consultius visum est *δ'* inserere. Refertur quod dicit ad illud, *οὐδ' αὖ τὸ δεινὸν προςπόλου φευξούμεθα.*

528. Libri: *τὰ πρόςφορα τῆς νῦν παρούσης συμφορᾶς αἰτήσομαι.* Non immerito haec loquendi ratio offensui fuit Reiskio, ut scribi vellet *ταῖς νῦν παρούσαις συμφοραῖς.* Memorant quidem *πρόςφορος* cum genitivo constructum adnotationes insertae Stephani Thesauro Britannico, sed ex hoc dumtaxat loco, et, quis credat? ex Aesopi fabula VII. ed. Schneideri, ubi *τὰ τῆς ἐπιστήμης πρόςφορα ἐργαλεῖα* medici lector inveniet. Non magis Euripides sic verba construxit, quem ego, si dativo uti voluisset, suaviore sono scripsisse crederem, *τὰ πρόςφορα τῇ νῦν παρούσῃ συμφορᾷ σφ' αἰτήσομαι.* Sed tueri licet librorum scripturam, si genitivi non ad *πρόςφορα* referuntur, sed per se putantur positi esse participio minus usitatum locum tenente pro *τῆς νῦν συμφορᾶς παρούσης.*

529. Libri *κακῶν δέ θ' ἡμῖν.* Porsonus ad Aristoph. Nub. 1472. et Blomfieldius ad Sept. ad Th. 212. (Persas nominavit Matthiae, et qui securus illius notam exscripsit Pflugkius) et ad Choeph. 483. *δέ θ'* corrigendum putabant. Id non aptum huic loco. Bene ad sententiam Lobeckius in priore ed. Aiacis ad v. 534. p. 302. *κακῶν τόδ' ἡμῖν.* Meam emendationem, *κακῶν δέ γ' ἡμῖν*, ex adnotatione ad Viger. 316. Matthiae aliique receperunt.

ἄλλους τυράννους αὐτὸν ὄντα βασιλέα
βίον προςαιτεῖν· ἀλλ᾽ ἀναγκαίως ἔχει.
λόγος γάρ ἐστιν οὐκ ἐμός, σοφὸν δ᾽ ἔπος
δεινῶς, ἀνάγκης οὐδὲν ἰσχύειν πλέον.

ΧΟΡΟΣ.

ἤκουσα τᾶς Θεσπιῳδοῦ κόρας,
ἃ χρήζουσ᾽ ἔφηνε τυράν-

---

532. Edebatur: σοφῶν δ' ἔπος, δεινῆς ἀνάγκης οὐδὲν ἰσχύειν πλέον. Par. E. G. σοφὸν δ' ἔπος. Nemini haec video offensioni fuisse. At quid non modo langnidius, sed ineptius, quam illud δεινῆς ἀνάγκης? Aliter se res haberet, si τῆς δεινῆς ἀνάγκης diceretur. Nam sic omnis necessitatis natura describeretur; omisso autem articulo gravis necessitas ab non gravi, quae ne dici quidem recte potest necessitas, distinguitur. Quare qui hanc posuerunt sententiam nudo sunt necessitatis nomine usi: Thales apud Diog. Laert. I. 35. ἰσχυρότατον ἀνάγκη. Pindarus: σὺν δ' ἀνάγκᾳ πᾶν καλόν. Simonides: ἀνάγκᾳ δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται. Aeschylus:

τὸ τῆς ἀνάγκης ἔστ' ἀδήριτον σθένος.

Euripides ipse Alcest. 968.

κρεῖσσον οὐδὲν ἀνάγκας
εὗρον.

Quodsi emendatione opus est, duplex via patet, aut, si recte vulgo σοφῶν scriptum, ut σοφῶν δ' ἔπος ἀνδρῶν posuisse Euripidem putemus, quumque excidisset ἀνδρῶν, imperitum aliquem librarium δεινῆς integrando versui adiecisse, aut, quod veri similius visum praetuli, ut adscita codicum scriptura σοφὸν δ' ἔπος, mutemus δεινῆς in δεινῶς.

535. Ald. χρῄζουσ'. Ex grammaticorum praecepto, quod vereor ne distinguendarum significationum caussa excogitatum sit, hodie χρήζουσ' scribitur, sine iota. Deinde vulgo ἐφάνη τυράννοις δόμοις. Flor. 2. Vict. ἐφάνην. Id vix dubitari potest quin conflatum sit ex duplici scriptura ἔφανε et ἔφηνε. Non patet cur χρήζουσ' ἐφάνη quam, quod aptissimum est, χρήζουσ' ἔφηνε scribere maluerit poeta. Quare hoc recepi. Non magis intelligi potest, cur scripserit τυράννοις δόμοις, quum non solum aut τυράννοις aut δόμοις satis esset, sed etiam metrum Glyconeum ista scriptura, et quidem etiam ad sententiam haud apte, interpellaretur. Servavi quidem quod libri habent in Elementis doctr. metr. p. 549. sed magis quod vererer aliquid mutare, quam quod probarem versus hoc modo distinctos:

νοις δόμοις, Μενέλαος ὡς
οὔπω μελαμφαὲς οἴχεται
δι' ἔρεβος, χθονὶ κρυφθείς,
ἀλλ' ἔτι κατ' οἶδμ' ἅλιον
τρυχόμενος οὔπω λιμένων
ψαύσειεν πατρίας γᾶς,
ἀλατείᾳ βιότου
ταλαίφρων, ἄφιλος φίλων,
παντοδαπᾶς ἐπὶ γᾶς
πόδα χριμπτόμενος εἰναλίῳ
κώπᾳ Τρῳάδος ἐκ γᾶς.

ΕΛΕΝΗ.

ἥδ' αὖ τάφου τοῦδ' εἰς ἕδρας ἐγὼ πάλιν
στείχω, μαθοῦσα Θεονόης φίλους λόγους,

ἃ χρήζουσ' ἔφηνε τυράννοις
δόμοις, ὡς Μενέλαος οὔ-
πω μελαμφαὲς οἴχεται
δι' ἔρεβος, χθονὶ κρυφθείς.

Nam ut ferri per se quidem Glyconeus hypercatalectus possit, tamen, quum *τυράννοις δόμοις* unam notionem efficiant, nullo modo placere potest pausa, quam isti numeri inter utramque vocem constituunt. Quare *Μενέλαος ὡς* scripsi. Concinnius est enim sequentem Glyconeum una syllaba ab initio esse auctum.

539. Hic versus et v. 542. ex amphibracho et choriambo compositi esse putandi sunt. Versus 540. dimeter choriambicus est, in priore sede dipodiam iambicam habens.

541. Vulgo *ψαύσειε*. Flor. 1. *ψεύσειε*. Nemo non videat addendum fuisse *ν*, quod fecit L. Dindorfius.

544. Versus distincti, ut in Aldina. Nolim enim *πόδα* huic versui adiicere, ut ille Glyconeus fieret dactylum in basi habens, quia non amant poetae, ubi sententia orationem non iubet subsistere, brevem in fine versus syllabam pro longa ponere.

545. Libri *ἐναλίῳ*. Scripsi iam in Elem. doctr. metr. *εἰναλίῳ*, ut hic versus Glyconeus esset, quales Euripidi exprobravit Aristophanes in Ranis v. 1322.

περίβαλλ', ὦ τέκνον, ὠλένας.
ὁρᾷς τὸν πόδα τοῦτον;

Nisi tamen poeta *χριμπτόμενος πόδ' εἰναλίῳ* posuit.

ἢ πάντ' ἀληθῶς οἶδε· φησὶ δ' ἐν φάει
πόσιν τὸν ἀμὸν ζῶντα φέγγος εἰςορᾶν,
πορθμοὺς δ' ἀλᾶσθαι μυρίους πεπλωκότα
ἐκεῖσε κἀκεῖσ', οὐδ' ἀγύμναστον πλάνοις
ἥξειν, ὅταν δὴ πημάτων λάβῃ τέλος.
ἓν δ' οὐκ ἔλεξεν, εἰ μολὼν σωθήσεται.
ἐγὼ δ' ἀπέστην τοῦτ' ἐρωτῆσαι σαφῶς,
ἡσθεῖσ', ἐπεί νιν εἶπέ μοι σεσωσμένον.
ἐγγὺς δέ νίν που τῆςδ' ἔφασκ' εἶναι χθονός,
ναυαγὸν ἐκπεσόντα σὺν παύροις φίλοις,
ὅς μοι πόθ' ἥξεις; ὡς ποθεινὸς ἂν μόλοις.
ἔα, τίς οὗτος; οὔτι που κρυπτεύομαι
Πρωτέως ἀσέπτου παιδὸς ἐκ βουλευμάτων;
οὐχ ὡς δρομαία πῶλος ἢ βάκχη θεοῦ
τάφῳ ξυνάψω κῶλον; ἄγριος δέ τις
μορφὴν ὅδ' ἐστίν, ὅς με θηρᾶται λαβεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

σὲ τὴν ὄρεγμα δεινὸν ἡμιλλημένην

---

549. Iacobsius et Matthiae, quod tautologia displiceret, pro ἐν φάει scribendum coniecerant ἐμφανῶς. Probarem, si εἰςορᾶν φάος sequeretur. Sed quum diversa sint cognatae significationis vocabula, facile patiar in luce viventem lumen cernere dici.

551. Libri πεπλωκότα, quod Matthiae inconsiderate in πεπλευκότα mutavit, quem sequuti sunt alii. Vide ad v. 480.

552. Edd. vett. ἐκεῖσ' ἐκεῖσε. Flor. 1. 2. ἐκεῖσε κεῖσε. Emendavit Canterus.

559. Libri: ὡς μοι πόθ' ἥξεις; Musgravius coniiciebat οἴμοι. Non dubitavi egregiam Seidleri emendationem recipere, qui virgula in fine praecedentis versus posita ὅς μοι πόθ' ἥξεις; scribendum vidit.

560. Hesychius, fortasse ex hoc loco: κρυπτεύομαι, ἐνεδρεύομαι. Dixit de hoc verbo Elmsleius ad Bacch. 886.

561. Flor. 1. 2. Πρωτέος, sed in 2. superscripto ω.

565. Edd. vett. ὄρυγμα. Vict. ὄραγμα. Par. E. G. Flor. 1. 2. ὄρεγμα.

τύμβου 'πὶ κρηπῖδ' ἐμπύρους τ' ὀρθοστάτας,
μεῖνον· τί φεύγεις; ὡς δέμας δείξασα σὸν
ἔκπληξιν ἡμῖν ἀφασίαν τε προστίθῃς.

ΕΛΕΝΗ.

ἀδικούμεθ', ὦ γυναῖκες· εἰργόμεσθα γὰρ
τάφου πρὸς ἀνδρὸς τοῦδε, καί μ' ἑλὼν θέλει
δοῦναι τυράννοις, ὧν ἐφεύγομεν γάμους.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὐ κλῶπές ἐσμεν, οὐχ, ὑπηρέται κακῶν.

ΕΛΕΝΗ.

καὶ μὴν στολήν γ' ἄμορφον ἀμφὶ σῶμ' ἔχεις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

στῆσον, φόβους μεθεῖσα, λαιψηρὸν πόδα.

---

566. Ald. et Par. G. τύμβου 'πὶ δ' ἐμπύρους τ' ὀρθοστάτας. Praebuerunt τύμβου 'πὶ κρηπῖδ' Par. E. Flor. 1. 2. Vict. Quod ad ἐμπύρους ὀρθοστάτας attinet, ὀρθοστάδη, εἶδος πέμματος apud Hesychium Musurus scripsit. Codex ὀρθοστα (δ superscr.). Sed Pollux VI. 73. ὁ δὲ ὀρθοστάτης ἱεροῦ ἄρτου τι εἶδος.

568. Vulgatum προστιθεῖς scripsit προστίθῃς Matthiae.

572. Libri: οὐ κλῶπές ἐσμεν, οὐχ ὑπηρέται κακῶν. Haec si esset sententia horum verborum, scripsisset credo· οὐδ' ὑπηρέται κακῶν. Quare aliter distinxi. Aeschylus Agam. 1308.

οὐκ ἔστ' ἄλυξις, οὔ, ξένοι, χρόνον πλέω.

574. Libri: στῆσον φόβου μεθεῖσα, λαιψηρὸν πόδα. Valckenarius ad Phoen. 522. quod μεθιέναι non cum genitivo construatur, φόβον μεθεῖσα scribi iussit. Matthiae interpunxit, στῆσον φόβου μεθεῖσα λαιψηρὸν πόδα. Idem voluisse videntur, qui interpunxerunt, στῆσον, φόβου μεθεῖσα, λαιψηρὸν πόδα. Eodem iure poterant sic: στῆσον φόβου, μεθεῖσα λαιψηρὸν πόδα. Verum neque horum quidquam placet, quia φόβος Homero quidem, non autem tragicis de fuga dictum est, nec Valckenarii emendatio propter homoeotelenta στῆσον φόβον commendabilis videtur. Quare φόβους scripsi. Pluralis, rarior ille quidem in hoc nomine apud tragicos, tamen hic aptissimus est.

ΕΛΕΝΗ.

ἵστημ', ἐπεί γε τοῦδ' ἐφάπτομαι τόπου.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τίς εἶ; τίν' ὄψιν σὴν, γύναι, προσδέρκομαι;

ΕΛΕΝΗ.

σὺ δ' εἶ τίς; αὑτὸς γὰρ σὲ κἄμ' ἔχει λόγος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὐπώποτ' εἶδον προσφερέστερον δέμας.

ΕΛΕΝΗ.

ὦ θεοί. θεὸς γὰρ καὶ τὸ γιγνώσκειν φίλους.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἑλληνὶς εἶ τις ἢ 'πιχωρία γυνή;

---

575. Non video qua caussa Elmsleius ad Heracl. 1041. hic ut *τάφου* pro *τόπου* scribatur non minus quam illic sensui necessarium esse dixerit.

576. Aristophanes Thesm. 905.

ὦ θεοί, τίν' ὄψιν εἰςορῶ; τίς εἶ, γύναι;

577. Libri *αὐτός*. Corrigendum monuit Valckenarius ad Phoen. 927.

578. Flor. 1. 2. *προςφερέστερον*, quod praetuli edd. vett. scripturae *προςφερεστέραν*.

579. Huic versui in edd. vett. non adscriptum est personae nomen, continuata oratione Menelai. Animadvertit errorem Marklandus ad Suppl. 189. qui hunc versum,

Ἑλληνίς εἶ τις ἢ 'πιχωρία γυνή;

qui in libris Euripideis omissus est, ex Aristophanis Thesmophoriazusis v. 907. restituit, ubi quae apud Euripidem sequuntur, repetita sunt omnia usque ad *ἐγὼ δὲ Μενελάῳ σ'*. De omissione versus in Euripidis editionibus nihil adnotavit Matthias, sed deesse istum versum dixit in Flor. 1. Mirarer, si legeretur in Flor. 2. et Vict.

ΕΛΕΝΗ.

Ἑλληνίς· ἀλλὰ καὶ τὸ σὸν θέλω μαθεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἑλένῃ σ᾽ ὁμοίαν δὴ μάλιστ᾽ εἶδον, γύναι.

ΕΛΕΝΗ.

ἐγὼ δὲ Μενελάῳ γε σ᾽· οὐδ᾽ ἔχω τί φῶ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἔγνως γὰρ ὀρθῶς ἄνδρα δυστυχέστατον.

ΕΛΕΝΗ.

ὢ χρόνιος ἐλθὼν σῆς δάμαρτος εἰς χέρας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ποίας δάμαρτος; μὴ θίγῃς ἐμῶν πέπλων.

ΕΛΕΝΗ.

ἥν σοι δίδωσι Τυνδάρεως, ἐμὸς πατήρ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ φωσφόρ᾽ Ἑκάτη, πέμπε φάσματ᾽ εὐμενῆ.

ΕΛΕΝΗ.

οὐ νυκτίφαντον πρόπολον Ἐνοδίας μ᾽ ὁρᾷς.

---

583. In Aldina scriptum: ἐγὼ δὲ Μενελάῳ γε σέ. οὐδ᾽ ἔχω τί φῶ. Ex Flor. 1. Matthiae affert σε. οὐκ ἔχω. Aristophanes in Thesm. 910. Euripidis matrem notans:

ἐγὼ δὲ Μενελάῳ σ᾽, ὅσα γ᾽ ἐκ τῶν ἰφύων.

584. Hunc quoque et sequentem versum eodem loco posuit Aristophanes, sed apud eum est ἔγνως ἄρ᾽ ὀρθῶς.

585. Hic ex Aldina edebatur ἐς χέρας.

589. Libri πρόσπολον. Emendavit Canterus.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὐ μὴν γυναικῶν γ᾽ εἷς δυοῖν ἔφυν πόσις.

ΕΛΕΝΗ.

ποίων δὲ λέκτρων δεσπότης ἄλλων ἔφυς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἣν ἄντρα κεύθει κἀκ Φρυγῶν κομίζομαι.

ΕΛΕΝΗ.

οὐκ ἔστιν ἄλλη σή τις ἀντ᾽ ἐμοῦ γυνή.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὔπου φρονῶ μὲν εὖ, τὸ δ᾽ ὄμμα μου νοσεῖ;

ΕΛΕΝΗ.

οὐ γάρ με λεύσσων σὴν δάμαρθ᾽ ὁρᾶν δοκεῖς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τὸ σῶμ᾽ ὅμοιον, τὸ δὲ σαφές μ᾽ ἀποστερεῖ.

---

594. Edd. ἤπου. Flor. 1. οὔπου. Sic etiam Flor. 2. Vict. Par. G. sed hi superscripto ἤπου. Vide ad v. 135.

596. Matthiae haec sic interpretatur: τὸ σῶμα ἀποστερεῖ με τὸ σαφές: *eripit, negat mihi certam persuasionem.* At vix invenietur, qui hunc versum vel legens vel audiens non τὸ δὲ σαφὲς quoque, ut τὸ σῶμα, nominativum esse putet, ne quid dicam de ipsa sententia: nam similitudo formae recte quidem dici potest non permittere ut alicui plane persuadeatur, sed non eripere persuasionem, quod est dissimilitudinis. Quod Musgravius coniiciebat, ἀποστρέφει, sic demum recte se haberet, si scriberetur τὸ δ᾽ ἀσαφές μ᾽ ἀποστρέφει. Schneiderus in lexico librorum scripturam ita interpretabatur, ut sententia esset: *sed certa fides me destituit.* Id quidem perobscure dictum esset. Immo hoc dicit: *sed id quod certum est* (veram Helenam in antro esse) *privat me te uxore.*

ΕΛΕΝΗ.

σκέψαι· τί σοὔνδεῖ; πίστις οὐ σαφέστερος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἔοικας· οὔτοι τοῦτό γ' ἐξαρνήσομαι.

ΕΛΕΝΗ.

τίς οὖν διδάξει σ' ἄλλος ἢ σά γ' ὄμματα;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἐκεῖ νοσοῦμεν, ὅτι δάμαρτ' ἄλλην ἔχω.

ΕΛΕΝΗ.

οὐκ ἦλθον εἰς γῆν Τρῳάδ', ἀλλ' εἴδωλον ἦν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

καὶ τίς βλέποντα σώματ' ἐξεργάζεται;

ΕΛΕΝΗ.

αἰθήρ, ὅθεν σὺ θεοπόνητ' ἔχεις λέχη.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τίνος πλάσαντος θεῶν; ἄελπτα γὰρ λέγεις.

---

597. Libri: σκέψαι τί σου δεῖ. τίς ἐστί σου σοφώτερος; Satis infelices sunt, ut alias praeteream, Wyttenbachii coniecturae p. 239. ad Plutarchi p. 23. D. σκέψαι τί δεῖ· τίς ἐστί σου σοφώτερος; et σκέψαι· τὸ δ' οὐδείς ἐστί σου σοφώτερος. Boissonadus edidit: σκέψαι· τίς οὖν, τίς ἐστί σου σοφώτερος; Melius Elmsleius ad Oed. R. 329. σκέψαι· τὰ σ' οὐδείς ἐστι σοῦ σοφώτερος.; debebat id tamen alio potius vocabulo quam isto σοφώτερος dici. Egregie vero Seidlerus: σκέψαι· τί σοὔνδεῖ; πίστις οὐ σαφεστέρα. Id recepi, servata tamen terminatione masculina.

599. Libri ἢ τὰ σά γ' ὄμματα. Matthiae τὰ σ' ὄμματα. Sic etiam Elmsleius ad Oed. R. 329. Credibilius est τὰ adiectum esse a scribis. Γέ est nostrum *eben*. *Quis alius tibi fidem faciet, quam hoc ipsum, oculi tui?*

600. Edd. vett. ἐκεῖνο σοῦ μέν. Id quid esset vidit Scaliger.

ΕΛΕΝΗ.

Ἥρας, διάλλαγμ᾽, ὡς Πάρις με μὴ λάβοι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πῶς οὖν ἂν ἐνθάδ᾽ ἦσθ᾽ ἂν ἐν Τροίᾳ θ᾽ ἅμα;

ΕΛΕΝΗ.

τοὔνομα γένοιτ᾽ ἂν πολλαχοῦ, τὸ σῶμα δ᾽ οὔ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

μέθες με, λύπης ἅλις ἔχων ἐλήλυθα.

---

605. Edd. vett. Ἥρα. Flor. 1. 2. Ἥρα. Scaliger Ἥρας, quod confirmare codicem E. si scripturam eius h. l. paullo difficiliorem recte legerit, dicit Musgravius. Dobraeus ad Aristoph. Plut. 314. distingui iussit: Ἥρας· διάλλαγμ᾽, ὡς Πάρις με μὴ λάβοι. Eius mentem non videtur perspexisse, ac ne perlegisse quidem adnotationem illam Matthiae, quum dixit nudum διάλλαγμα vix esse cuiquam placiturum. Hoc volebat Dobraeus, ac rectissime: Ἥρας πλασάσης βλέπον σῶμα, διάλλαγμα, i. e. ἵνα διάλλαγμα εἴη. Aptior visa est virgulae distinctio.

606. Libri: πῶς οὖν ἂν ἐνθάδ᾽ ἦσθ᾽, ἐν Τροίᾳ θ᾽ ἅμα; Barnesius: πῶς οὖν ἂν ἐνθάδ᾽ ἦσθά τ᾽ ἐν Τροίᾳ θ᾽ ἅμα; V. D. in Britannorum censuris trimestribus XIX. p. 392.: πῶς οὖν ἅμ᾽ ἐνθάδ᾽ ἦσθ᾽ ἄρ᾽ ἐν Τροίᾳ θ᾽ ἅμα; Seidlerus: πῶς; οὐκ ἄρ᾽ ἐνθάδ᾽ ἦσθά τ᾽ ἐν Τροίᾳ θ᾽ ἅμα; Scribendum erat: πῶς οὖν ἂν ἐνθάδ᾽ ἦσθ᾽ ἂν ἐν Τροίᾳ θ᾽ ἅμα; Matthiae quum se non videre diceret quomodo ἂν conveniret, sic loqui debere Menelaum putabat: *quomodo et hic et simul Troiae fuisti?* Potuit sane sic loqui, sed potuit etiam aliter. Intellexit id Pflugkius, sed explicatio eius aliquid obscuritatis habet. Hoc dicit Menelaus: *quomodo ergo et hic et simul Troiae fuisses?* Id est: *si vera narrares, quomodo Troiae simulque hic fuisses? Atqui fuisti Troiae.* Clarius loquentem fecisset Euripides hoc modo: *quomodo ergo Troiae fuisses, quae te hic fuisse ais?*

608. Libri λύπας. Elmsleius ad Heracl. 471. et in censura meae Supplicum editionis ad v. 731. λύπης, cui obsequendum putavi, non quod accusativum cum ἅλις ἔχειν coniungi non posse crederem, sed quod id hic non apte fieri videretur. Nam ἅλις ἔχειν τι significat *contentum aliqua re esse*, ut in Oreste v. 1039.

ἅλις τὸ μητρὸς αἷμ᾽ ἔχω, σὲ δ᾽ οὐ κτενῶ.

ΕΛΕΝΗ.

λείψεις γὰρ ἡμᾶς, τὰ δὲ κέν᾽ ἐξάξεις λέχη;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

καὶ χαῖρέ γ᾽, Ἑλένη προςφερὴς ὀθούνεκ᾽ εἶ.

ΕΛΕΝΗ.

ἀπωλόμην· λαβοῦσά σ᾽ οὐχ ἕξω πόσιν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τοὐκεῖ με μέγεθος τῶν πόνων πείθει, σὺ δ᾽ οὔ.

ΕΛΕΝΗ.

οἲ ᾽γώ· τίς ἡμῶν ἐγένετ᾽ ἀθλιωτέρα;
οἱ φίλτατοι λείπουσί μ᾽, οὐδ᾽ ἀφίξομαι
Ἕλληνας οὐδὲ πατρίδα τὴν ἐμήν ποτε.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Μενέλαε, μαστεύων σε κιγχάνω μόλις,

Ex quo apparet, quae Matthiae ad defendendam librorum scripturam duo exempla attulit, non esse idonea. Nam alterum plane diversi generis est, quod est in Medea v. 1107.

καὶ δὴ γὰρ ἅλις βίοτόν θ᾽ εὗρον,
σῶμά τ᾽ ἐς ἥβην ἤλυθε τέκνων.

Id significat ἅλις ἐπλούτησαν. Alterum autem si integrum apposuisset, vidisset male ab se intellectum esse. Legitur in Electr. v. 71.

δεῖ δή με κἀκέλευστον, εἰς ὅσον σθένω,
μόχθου ᾽πικουφίζουσαν, ὡς ῥᾷον φέρῃς,
συνεκκομίζειν σοι πόνους. ἅλις δ᾽ ἔχεις
τἄξωθεν ἔργα.

Id est πόνων δὲ ἅλις ἔχεις τἄξωθεν ἔργα.

611. Ex Hervagiana secunda λαβοῦσά τ᾽ in vulgatas propagatum est. Aldina, Brubachiana, Par. E. G. recte λαβοῦσά σ᾽.

614. Legebatur οἱ φίλτατοι λείπουσιν. Recte Musgravius proposuit λείπουσί μ᾽.

616. Κιγχάνω pro κιχάνω primus Matthiae.

πᾶσαν πλανηθεὶς τήνδε βάρβαρον χθόνα,
πεμφθεὶς ἑταίρων τῶν λελειμμένων ὕπο.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τί δ' ἔστιν; οὔπου βαρβάρων συλᾶσθ' ὕπο;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

θαυμάστ'· ἔλασσον τοὔνομ' ἢ τὸ πρᾶγμ' ἔχον.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

λέγ', ὡς φέρεις τι τῇδε τῇ σπουδῇ νέον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

λέγω πόνους σε μυρίους τλῆναι μάτην.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

παλαιὰ θρηνεῖς πήματ'· ἀγγέλλεις δὲ τί;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

βέβηκεν ἄλοχος σὴ πρὸς αἰθέρος πτυχὰς
ἀρθεῖσ' ἄφαντος· οὐρανῷ δὲ κρύπτεται,
λιποῦσα σεμνὸν ἄντρον οὗ σφ' ἐσώζομεν,
τοσόνδε λέξασ'· ὦ ταλαίπωροι Φρύγες,
τάλανές τ' Ἀχαιοί, δι' ἔμ' ἐπὶ Σκαμανδρίοις

---

619. Recepi ex Flor. 2. οὔπου. Caeteri ut videtur libri omnes ἤπου. Vide ad v. 135.

620. Libri: θαυμάστ', ἔλασσον τοὔνομ' ἢ τὸ πρᾶγμ' ἔχων. Scaliger: θαῦμ' ἔστ' ἔλασσον τοὔνομ' ἢ τὸ πρᾶγμ' ἔχον. Recte Musgravius: θαυμάστ'· ἔλασσον τοὔνομ' ἢ τὸ πρᾶγμ' ἔχον. Duo respondet ad τί δ' ἔστιν; primo θαυμαστά, deinde per singularem.

624. Legebatur πτύχας. Scripsi πτυχὰς secundum Elmsleii ad Med. 1264. observationem, quam de aliis tum de hoc loco monentis, ad quam non videntur attendisse editores.

628. Libri: ὦ ταλαίπωροι Φρύγες πάντες τ' Ἀχαιοί. Adeone ineptum atque insanum fuisse credamus Euripidem, ut istud πάν-

ἀκταῖσιν Ἥρας μηχαναῖς ἐθνήσκετε,
δοκοῦντες Ἑλένην οὐκ ἔχοντ᾽ ἔχειν Πάριν·
ἐγὼ δ᾽, ἐπειδὴ χρόνον ἔμειν᾽ ὅσον μ᾽ ἐχρῆν,
τὸ μόρσιμον σώσασα, πατέρ᾽ ἐς οὐρανὸν
ἄπειμι· φήμας δ᾽ ἡ τάλαινα Τυνδαρὶς
ἄλλως κακὰς ἤκουσεν οὐδὲν αἰτία.
ὦ χαῖρε, Λήδας θύγατερ, ἐνθάδ᾽ ἦσθ᾽ ἄρα;
ἐγὼ δέ σ᾽ ἄστρων ὡς βεβηκυῖαν μυχοὺς
ἤγγελλον, εἰδὼς οὐδὲν ὡς ὑπόπτερον
δέμας φοροίης. οὐκ ἐῶ σε κερτομεῖν
ἡμᾶς τόδ᾽ αὖθις, ὡς μάτην ἐν Ἰλίῳ
πόνους παρεῖχες σῷ πόσει καὶ συμμάχοις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τοῦτ᾽ ἔστ᾽ ἐκεῖνο· ξυμβεβᾶσιν οἱ λόγοι
οἱ τῆσδ᾽ ἀληθεῖς· ὦ ποθεινὸς ἡμέρα·
ὥς σ᾽ εἰς ἐμὰς ἔδωκεν ὠλένας λαβεῖν.

ΕΛΕΝΗ.

ὦ φίλτατ᾽ ἀνδρῶν Μενέλεως, ὁ μὲν χρόνος

τες τ᾽ Ἀχαιοὶ scriberet, quum subiiceret δι᾽ ἔμ᾽ ἐθνήσκετε? Immo quis dubitet ei suum reddere, quod fuit τάλανές τ᾽ Ἀχαιοί?

635. Menelaus, ubi postremum Helenae responderat v. 612. abibat a tumulo ad quem confugerat Helena. Itaque longius progressum alloquitur nuncius, solum sine Helena videns. Sed illa ubi audivit nuncii narrationem, relicto tumulo accurrit ad Menelaum. Sic eam conspiciens nuncius alloquitur.

639. Ald. aliaeque edd. vett. ὡς ἅδην; aliae ὡς ἄδην. Pro ἅδην Flor. 1. δαψιλῶς, quod in Flor. 2. supra scriptum. Barnesii emendationem ὡς μάτην Musgravius aliique probaverunt; Matthiae autem, qui ἅδην inconsiderate defendebat, refutatus est a Pflugkio, respici monente quod nuncius v. 622. dixerat:

λέγω πόνους σε μυρίους τλῆναι μάτην.

640. Libri ῷ πόσει. Correxit Miltonus.

643. Libri ὡς εἰς ἐμάς. Canterus, Scaliger, Musgravius ἤ σ᾽ εἰς ἐμάς. Poterant facilius: ὡς σ᾽ εἰς ἐμάς.

644. Musgravius πόνος pro χρόνος scribendum coniiciebat;

παλαιός, ἡ δὲ τέρψις ἀρτίως πάρα.
ἔλαβον ἀσμένα πόσιν ἐμόν, φίλαι,
πέρι τ᾽ ἐπέτασα χέρα φίλιον ἐν μακρᾷ
φλογὶ φαεσφόρῳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

κἀγὼ σέ· πολλοὺς δ᾽ ἐν μέσῳ λόγους ἔχων
οὐκ οἶδ᾽ ὁποίου πρῶτον ἄρξωμαι τανῦν.

---

parum apto vocabulo. Recte dictum χρόνος. *Diu quidem est*, inquit, scilicet ex quo non sum gavisa: *modo autem paratum est gaudium*.

646. Carmen, cuius hic fit initium, etsi non effugit risum Aristophanis in Thesm. 913. seqq., eximia arte compositum est. Menelaum ut virum, ut regem, ut ducem exercitus, ut multa aspera expertum, quique non desideratam diu uxorem invenisset, sed simulacrum nihil a vera uxore diversum commutasset cum ea quae vera est, sedatiorem et minus agitatum esse conveniebat quam Helenam, quae vi marito erepta, diuturno cruciata desiderio, barbari viri connubium timens, ubi vivere maritum audivit, ubi praesentem vidit, ubi frustra ut ab eo agnosceretur operam dedit, ubi abeunte iam ex insperato potita est, non potest non et gaudio propter praesentem felicitatem et recordatione praeteritorum malorum et pudore propter indignam infamiam et dolore ob domesticam calamitatem, cuius ipsa quamvis insons caussa fuit, commoveri variisque his animi affectionibus perturbari vehementissime. Itaque Menelai gravior ac tranquillior oratio est, trimetros plerumque habens; Helenae autem sermo vehementior et rapidior, fere dochmiacis numeris luxurians: neque vero antistrophicum esse in tam variis animi motibus carmen potest, nisi paucissimis in partibus. Idque scite a poeta sic factum est, ut praeter bina sibi respondentia versuum paria tantummodo initium carminis, ubi propemodum par utriusque coniugis gaudium est, stropham unam cum sua antistropha habeat, utrimque tamen inclusam trimetris Menelai, praemissa proodo Helenae.

647. Libri περιπετάσασα χέρα. Non est credibile inter dochmios hunc esse ex tribus iambis versum insertum. Quare non dubitavi hunc quoque dochmiacum facere, quum scripsi πέρι τ᾽ ἐπέτασα χέρα.

649. Edd. vett. κἀγώ σε.

650. Libri ἄρξομαι. Scripsi ἄρξωμαι, ut scribendum dixi in dissertatione de ἄν particula II. 12. p. 128. Videtur id refutare voluisse Pflugkius, qui servato ἄρξομαι attulerit Xenophontis hoc in Conviv. 6, 10. ἀλλ᾽ οὐ μέντοι γε σκωπτῶν οἶδα ὅπως

ΕΛΕΝΗ.

στροφή.

γέγηθα, κρατὶ δ' ὀρθίους ἐθείρας
ἀνεπτέρωκα, καὶ δάκρυ σταλάσσω,
περὶ δὲ γυῖα χέρας ἔβαλον ἔβαλον ἡ-
δονὰν ὡς λάβω, ὦ πόσις, ὦ πόσις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἀντιστροφή.

ὦ φιλτάτη πρόσοψις, οὐκ ἐμέμφθην·
ἔχω τὰ τῆς Διός τε λέκτρα Λήδας θ',

ἄξια τοῦ δείπνου ἐργάσομαι, et Thucydidis VII. 14.: οὐδ' ὁπόθεν ἐπιπληρωσόμεθα τὰς ναῦς ἔχομεν. His vero exemplis confirmavit potius quae a me sunt disputata.

651. Elmsleius nescio qua caussa ad Med. 581. not. *m.* posuit ὀρθίας.

653. Libri: περὶ δὲ γυῖα χεῖρας ἔβαλον, ἡδονὰν ὡς λάβω. ὦ πόσις, ὦ φιλτάτη πρόσοψις. *ME.* οὐκ ἐμέμφθην. Menelao adiiciendum esse ὦ φιλτάτη πρόσοψις apertissimum est, viditque Reisigius in Coniect. p. 280. et probavit merito Elmsleius ad Med. 581. not. *m.* quos sequi editores oportebat. Sed Elmsleium scribentem, περὶ δὲ γυῖα χέρας ἔβαλον, ἁδονὰν, ὦ πόσις, ὡς λάβω, vix laudaverit, qui sententiam et dictionem poeticam pensi habeat: nihil enim fingi poterat languidius. Geminanda erant et ἔβαλον et ὦ πόσις, non solum dochmiis monstrantibus, sed etiam indicio antistrophae.

656. Libri: ἔχω τὰ τοῦ Διὸς λέκτρα, Λήδας τε. Schaeferus recte edidit τὰ τῆς Διός. Τε post Διὸς inseruit Reisigius. Elmsleius maiore quam quae probari possit audacia ad Med. 581. not. *m.* totum locum sic constituit:

ὦ φιλτάτη πρόσοψις, οὐκ ἐμέμφθην.
ἔχω τὰ τᾶς Διός τε λέκτρα Λήδας θ',
ἂν ὑπὸ λαμπάδων κόροι λευκόπω-
λοι ξυνομαίμονές τ' ὤλβισαν, ὤλβισαν
τὸ πρόσθεν, ἐκ δόμων δὲ νοσφίσας ἐμοῦ,
πρὸς ἄλλαν ἐλαύνει θεὸς ξυμφορὰν τᾶςδε κρείσσω.
τὸ κακὸν δ' ἀγαθὸν σέ τε κἀμὲ συνάγαγεν πάλιν
χρόνιον, ἀλλ' ὅμως ὀναίμην τύχας.

In quibus omnium minime illud languidissimum et a dictione poetica plane alienum ξυνομαίμονές τε ferri potest.

ἂν ὑπὸ λαμπάδων κόροι λεύκιπποι,
σοὶ ξυνομαίμονες, ὤλβισαν ὤλβισαν
τὸ πρόσθεν, ἐκ δόμων δ' ἐνόσφισαν θεοί,
ὁμοῦ δ' ἐλαύνει, συμφορὰν ἄλλην, θεός.

ΕΛΕΝΗ.

τὸ κακὸν δ' ἀγαθὸν σέ τε κἀμὲ συνάγαγεν, πόσι,
χρόνιον, ἀλλ' ὅμως ὀναίμαν τύχας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὄναιο δῆτα. ταὐτὰ δὴ ξυνεύχομαι·
δυοῖν γὰρ ὄντοιν οὐχ ὃ μὲν τλήμων, ὃ δ' οὔ.

---

658. Libri: κόροι λεύκιπποι, ξυνομαίμονες, ὤλβισαν, ὤλβισαν. Res ipsa ostendit, comprobatque metrum, excidisse σοί. Nec de producta ultima in ξυνομαίμονες est quod quis sollicitus sit. Nam quum in strophico versu eo loco hiatus sit et sequatur exclamatio, apertum est pausam aliquam in recitando factam esse. Itaque idem fieri in antistropha consentaneum erat.

659. Libri: τὸ πρόσθεν· ἐκ δόμων δ' ἐνόσφισαν θεοί σ' ὁμοῦ. πρὸς ἄλλαν δ' ἐλαύνει θεὸς συμφορὰν τᾶσδε κρείσσω. Par. E. συμφορᾶς. Aemilius Portus σ' ἐμοῦ coniecerat. Corrupit scripturam Matthiae, quocum novissimi editores dederunt: τὸ πρόσθ', ἐκ δόμων δ' ἐνόσφισαν θεοί σ' ἐμοῦ. Exspectamus hic trimetrum Menelai, suspectaque librorum scriptura est etiam propter numeros caeteris dissimillimos. Atqui fuit ille, si quid video, trimeter, sed corruptus est interpretamentis. Eum sic restitui:

ὁμοῦ δ' ἐλαύνει, συμφορὰν ἄλλην, θεός.

I. e. *sed adducit te mihi alio casu deus*. Intelligendum est enim ex praecedentibus σέ, illa autem, συμφορὰν ἄλλην, accusativi sunt rei explicandae adiecti. Quod quum non animadvertissent antiqui interpretes, πρὸς adiecerunt, ἄλλην recte per τῆσδε κρείσσω explicantes.

661. Libri: συνάγαγε πόσιν. Correxi pro metri huius ratione, de qua dictum in Elem. doctr. metr. p. 275. Continuant autem libri Menelao hunc et sequentem versum. Tyrwhittus Helenae personam ad πρὸς ἄλλαν δ' ἐλαύνει adscribendam censebat: quem sequuti sunt novissimi editores.

663. In libris hi duo trimetri et qui eos sequuntur versus usque ad πολυετῆ μολεῖν Helenae tributi sunt. Iustas personas Tyrwhittus restituit.

664. Libri δυεῖν, sed in Flor. 2. superscriptum οἶν. Id praetuli. Vide Elmsleium ad Med. 1256.

ΕΛΕΝΗ.

φίλαι, φίλαι, τὰ πάρος οὐκέτι
στένομεν, οὐδ᾽ ἀλγῶ.
πόσιν ἔχομεν, ἔχομεν, ἐμόν, ἐμόν, ὃν ἔμενον,
ἔμενον ἐκ Τροίας πολυετῆ μολεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἔχεις μ᾽ ἔχω τέ σ᾽· ἡλίους δὲ μυρίους
μόγις διελθὼν ᾐσθόμην τὰ τῆς θεοῦ.
ἐμὰ δὲ δάκρυα χαρμονᾷ πλέον ἔχει
χάριτος ἢ λύπας.

ΕΛΕΝΗ.

τί φῶ; τίς ἂν τόδ᾽ ἤλπισεν βροτῶν ποτέ;
ἀδόκητον ἔχω σε πρὸς στέρνοις.

---

665. Non contenderim non scripsisse Euripidem ὦ φίλαι, ὦ φίλαι, ut hic non diiambus, sed dochmius sit. Eadem ratio est versuum 677. 679.

667. Libri: πόσιν ἐμὸν ἔχομεν, ἔχομεν. Seidlerus de verss. dochm. p. 67. ἐμὸν geminandum esse vidit: sed mutandus etiam ordo verborum erat, ut recitari recte et percipi numerus dochmiacus posset, nec verba pessime distorta balbutiem sonare viderentur.

671. Edd. χαρμονὰν. Flor. 1. 2. Viet. Par. G. χαρμονὰ, sed in Viet. et G. superscripto ὰν. Recepit χαρμονὰ Matthiae, sequutique sunt Dindorfii, ratus appositum id nomen esse ad δάκρυα: quod merito improbavit Pflugkius. Heathius et Reiskius χαρμονᾶς. Elmsleius in censura meae Supplicum editionis ad v. 731. veram scripturam esse putabat χαρμονᾶν, quod penderet e χάριτος, quocum comparabat in Suppl. v. 79.

ἄπληστος ἥδε μ᾽ ἐξάγει χάρις γόων.

At χάρις γόων est desiderium lugendi. Quare non satis quadrat hoc exemplum. Ego quidem facilius iudicavi χαρμονᾷ scribere. Expertum se dicit iram Iunonis, ut habeat sane cur laborum recordatione lacrimas fundat, sed prae gaudio lacrimas suas plus grati quam acerbi habere addit.

673. Ald. ἤλπισε. Flor. 1. 2. ἤλπισεν.

674. Idem metrum, quod v. 697. 698.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

κἀγὼ σὲ τὴν δοκοῦσαν Ἰδαίαν πόλιν
μολεῖν Ἰλίου τε μελέους πύργους.

ΕΛΕΝΗ.

ἒ ἔ, πικρὰς ἐς ἀρχὰς βαίνεις·

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πρὸς θεῶν, δόμων πῶς τῶν ἐμῶν ἀπεστάλης;

ΕΛΕΝΗ.

ἒ ἔ, πικρὰν δ' ἐρευνᾷς φάτιν.

---

675. Edd. vett. κἀγώ σε. In libris haec sic scripta leguntur:

ΜΕ. κἀγὼ σὲ τὴν δοκοῦσαν Ἰδαίαν πόλιν
μολεῖν Ἰλίου τε μελέους πύργους.
πρὸς θεῶν, δόμων πῶς τῶν ἐμῶν ἀπεστάλης;
ΕΛ. ἒ ἔ. πικρὰς ἐς ἀρχὰς βαίνεις.
ἒ ἔ. πικρὰν δ' ἐρευνᾷς φάτιν.

Permirum vero est non solum quod in Menelai dicto contra regulam in hoc carmine observatam alter additus est trimeter, verum etiam quod sic ex abrupto quaerit Menelaus, qui factum sit ut ex domo sua Helena evaderet. Nihil esset in sententia, quo quis offenderetur, si id quod dicit sic esset eloquutus: ἀλλ' εἰπέ, πῶς δόμων ἐμῶν ἀπεστάλης. At vero quum πρὸς θεῶν dicat, aperte id est aliqua re subita commonefacti. Quod si consuetudinem colloquiorum respicimus, vix dubium videri debet, Helenam aliquid respondisse ad illa: κἀγὼ σὲ τὴν δοκοῦσαν Ἰδαίαν πόλιν μολεῖν Ἰλίου τε μελέους πύργους, quo ad istam quaestionem excitaretur Menelaus. Quod recte fieri potuit his verbis: ἒ ἔ, πικρὰς ἐς ἀρχὰς βαίνεις: quo versiculo ante istum Menelai posito omnia bene procedunt. Non est enim credibile histrionis arti relictum esse, ut, quum aliquamdiu in amplexu Helenae haesisset Menelaus, dein suis ipse quae postrema dixerat verbis admonitus in illud πρὸς θεῶν, δόμων πῶς τῶν ἐμῶν ἀπεστάλης erumperet. Quae quum ita sint, ordine versuum mutando et sententiae et metrorum rationi prospiciendum duxi. Nescio an transposuerit versus, qui propter δὲ post πικρὰς cohaerere versus Helenae putabat.

677. Edd. et credo Par. E. πικρὰς ἐς ἀρχάς. Flor. 1. 2. Vict. Par. G. πικρὰν ἐς ἀρχάν. Hic quoque et qui mox sequitur versus iterando ἒ ἔ facile in dochmiacos mutari possunt, ut v. 665.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

λέγ', ὡς ἀκουστά· πάντα δῶρα δαιμόνων.

ΕΛΕΝΗ.

ἀπέπτυσα μὲν λόγον, οἷον, οἷον ἐσοίσομαι,

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὅμως δὲ λέξον· ἡδύ τοι μόχθων κλύειν.

ΕΛΕΝΗ.

οὐκ ἐπὶ λέκτρα βαρβάρου νεανία,
πετομένας κώπας, πετομένου δ' ἔρω-
τος ἀδίκων γάμων.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τίς γάρ σε δαίμων ἢ πότμος συλᾷ πάτρας;

ΕΛΕΝΗ.

ὁ Διὸς ὁ Διός, ὦ πόσι, με παῖς Ἑρμᾶς
ἐπέλασεν Νείλῳ.

---

680. Interpunxi post ἀκουστά.

681. Matthiae male alterum οἷον uncis inclusit, quem sequuti sunt alii. Vide ad v. 661. Non opus Lentingii coniectura ad Med. p. 100. ἐσοίσομεν, praesertim quum de sermone in hoc inter ipsos colloquium inferendo loquatur.

682. Non inutile fuerit monuisse, typothetae errorem ex editione L. Dindorfii, ὅπως δὲ λέξον, migrasse in Corpus poetarum scenicorum.

683. Edd. vett. et Flor. 2. ἐπὶ λέκτρου. Flor. 1. ἐπιλέκτρου. Canterus ἐπὶ λέκτρον. Quivis metri dochmiaci sciens corrigat ἐπὶ λέκτρα, quod fecit L. Dindorfius.

685. Edd. vett. ἀθλίων γάμων. Quod metro conveniens est, ἀδίκων γάμων, praebuerunt Par. E. Flor. 1. 2.

686. Edd. vett. τίς σε δαίμων. Primus γὰρ Barnesius.

687. Libri: ὁ Διός, ὁ Διός, ὦ πόσι, παῖς μ' ἐπέλασε Νείλῳ. Flor. 1. ἐπέλασεν. Iovis multi fuerunt filii, ut, nisi

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

θαυμαστά· τοῦ πέμψαντος; ὦ δεινοὶ λόγοι.

ΕΛΕΝΗ.

κατεδάκρυσα καὶ βλέφαρον ὑγραίνω
δάκρυσιν· ἁ Διός μ' ἄλοχος ὤλεσεν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἥρα; τί νῷν χρῄζουσα προςθεῖναι κακῶν;

ΕΛΕΝΗ.

ᾤμοι ἐμῶν δεινῶν, λουτρῶν καὶ κρηνῶν,
ἵνα θεαὶ μορφὰν ἐφαίδρυναν ἔν-
θεν ἔμολεν κρίσις.

---

qui eorum intelligendus sit indicetur, inepta sit oratio. Id sentiens Elmsleius ad Iph. Taur. 884, 1. scribi iussit: *ὁ Διός, ὁ Διός, ὦ πόσι, Μαίας τε παῖς ἐπέλασεν Νείλῳ.* At num necesse erat sic ista corrigi, ut insolens correptio inferretur? Potuerat saltem: *ὁ Διός, ὁ Διός, ὦ πόσι, με παῖς Μαίας τ' ἐπέλασεν Νείλῳ.* Sed quis spondeat poetam non *Ἑρμᾶς* posuisse? Id ut simplicius ego adscivi.

689. Libri: *θαυμαστὰ τοῦ πέμψαντος ὦ δεινοὶ λόγοι.* Quod suspicatus erat Matthiae, scribendum esse: *θαυμαστά· τοῦ πέμψαντος;* merito recepit Pflugkius.

692. Libri, *Ἥρα* praecedentibus Helenae verbis adiicientes: *ΜΕ. τίνων χρῄζουσα προςθεῖναι κακῶν;* Dixi in praefatione Draconis Stratonicensis totum versum Menelai esse, scribique hoc modo debere: *Ἥρα; τί νῷν χρῄζουσα προςθεῖναι κακῶν;* Probavitque Schaeferus ad schol. Apollonii Rhodii p. 175. Ac receperunt eatenus Matthiae, Dindorfii, Pflugkius, ut *Ἥρα* darent Menelao. Caetera Matthiae sic explicanda putavit, ut confusae sint duae locutiones, *τίνων κακῶν χρῄζουσα*, et *τίνα κακὰ προςθεῖναι χρῄζουσα.* Hoc tam argutum, quam invenustum est. Pflugkius vero, cui *τί νῷν* inutilem coniecturam vocare placuit, pro vulgari *τίνα χρῄζουσα προςθεῖναι κακὰ* exquisitius poetam scripsisse censuit *τίνων κακῶν χρῄζουσα, προςθεῖναι.* Vellem vir optimus doctrinam, quam in tuenda ista constructione exprompsit, melius collocasset, cogitassetque illud inutile esse, si quis contorta et longe quaesita planis et rei convenientibus praeferret.

695. Edd. vett. *ἔμολε.*

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τὰ δ' εἰς κρίσιν τί τῶνδ' ἔθηχ' Ἥρα κακῶν;

ΕΛΕΝΗ.

Κύπριν ὡς ἀφέλοιτο

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πῶς, αὔδα.

ΕΛΕΝΗ.

Πάριν, ᾧ μ' ἐπένευσεν,

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ τλάμων.

ΕΛΕΝΗ.

τλάμονα, τλάμον' ὧδ' ἐπέλασ' Αἰγύπτῳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

εἶτ' ἀντέδωκ' εἴδωλον, ὡς σέθεν κλύω;

---

696. Libri: τάδ' εἰς κρίσιν σοι τῶνδ' ἔθηχ' Ἥρα κακῶν; Musgravius coniecit: τί δ' εἰς κρίσιν σοι τήνδ' ἔθηχ' Ἥρα κακόν. Τήνδ', quod non scripsisse Euripidem certum est, probabat Reisigius in comm. crit. in Sophoclis Oed. Col. p. 299. Matthiae κακὰ scribendum suspicabatur. Seidlerus: τάδ' εἰς κρίσιν σοι τήνδ' ἐφῆχ' Ἥρα κακῶν; Mihi satis visum est τὰ δ' et τί pro σοι scribi. Respondet ad hanc quaestionem Helena his: ἐπέλασ' Αἰγύπτῳ.

697. Edd. vett. et Mss. Par. Κύπρις. Canterus Κύπριν, quod confirmarunt Flor. 1. 2.

698. Libri ἐπένευσ'. Recte Lachmannus ἐπένευσεν. Respondet enim hic versus praecedenti. Deinde ὦ τλάμων scripsi. Libri ὦ τλᾶμον.

699. Libri: τλάμων, τλάμων. Hic vero accusativis opus fuisse, et res et metrum ostendit. Non enim ferenda longa finalis ante ultimam arsin dochmii, quo in genere aliquoties peccatum etiam in Oreste.

700. Apposui huic versui interrogandi signum.

ΕΛΕΝΗ.

τά τε σὰ κατὰ μέλαθρα πάθεα πάθεα, μᾶ-
τερ, οἲ 'γώ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τί φής;

ΕΛΕΝΗ.

οὐκ ἔστιν μάτηρ· ἀγχόνιον βρόχον
δι' ἐμὲ κατεδήσατο δύςγαμον αἰσχύνᾳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὤμοι· θυγατρὸς δ' Ἑρμιόνης ἔστιν βίος;

ΕΛΕΝΗ.

ἄγαμος, ἄτεκνος, ὦ πόσι, καταστένει
γάμον ἄγαμον ἐμόν.

---

701. In libris scriptum: τὰ δὲ κατὰ μέλαθρα πάθεα, πάθεα, μᾶτερ, οἲ ἐγώ. Primo dochmio deesse syllabam patet, neque cohaeret sententia aut cum Menelai quaestione, aut cum ipsius Helenae praegressis verbis. Quare τά τε σὰ scripsi. Nam et simulacrum et simul etiam obitum matris datum pro se esse dicit.

703. Libri: οὐκ ἔστι μάτηρ· ἀγχόνειον δὲ βρόχον δι' ἐμὲ κατεδήσατο δύςγαμος αἰσχύναν. In prioribus manifestus conatus est metricorum trimetrum efficere volentium: ut recte Reisigius in Coni. p. 113. ἔστιν scripserit, eieceritque δέ, modo etiam ἀγχόνειον, quod metrici fecerunt, in Nonno usitatum ἀγχόνιον mutasset, quod fecit L. Dindorfius. Δύςγαμον restituerunt Brodaeus et Canterus; debebant etiam αἰσχύνᾳ.

705. Ald. ἐστί.

706. Flor. 1. 2. ὦ πόσις. Apparet, hic quoque dochmios ea scriptura in trimetrum iambicum esse mutatos. Recte vero Ald. ὦ πόσι. Deinde in libris legitur: καταστένει γάμον ἄγαμον, αἰσχύναν. Musgravius ex Par. E. G. αἰσχύνᾳ. Flor. 2. Vict. αἰσχύνα, superscripto αν. Matthiae eiiciendum putabat γάμον. Id per metrum non posset aliter fieri, quam ut maiore interpunctione post ὦ πόσι posita scriberetur καταστένει δ' ἄγαμον αἰσχύναν: praetereaque parum eleganter ita diceret, praegresso ἄγα-

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὢ πᾶν κατ' ἄκρας δῶμ' ἐμὸν πέρσας Πάρις,
τάδε καὶ σὲ διώλεσε μυριάδας τε
χαλκεόπλων Δαναῶν.

ΕΛΕΝΗ.

ἐμὲ δὲ πατρίδος ἄπο κακόποτμον ἀραίαν
ἔβαλε θεὸς ἀπό τε πόλεος ἀπό τε σέθεν,
ὅτι μέλαθρα λέχεά τ' ἔλιπον, οὐ λιποῦσ'
ἐπ' αἰσχροῖς γάμοις.

ΧΟΡΟΣ.

εἰ καὶ τὰ λοιπὰ τῆς τύχης εὐδαίμονος
τύχοιτε, πρὸς τὰ πρόσθεν ἀρκέσειεν ἄν.

μος. Elegantius est, sed metro non aptum, quod Musgravio in mentem venit, γάμων ἀγάμων αἰσχύναν. L. Dindorfius αἰσχύνᾳ ut ex v. 704. repetitum, deleri scribique γάμον ἐμὸν ἄγαμον volebat. Id recte iudicatum puto, sed ad numeros, praesertim in fine systematis, melius postremum locum tenet ἐμόν. Quare sic verba posui.

710. Elmsleius ad Iphig. Taur. 884. non male, inquit, legeretur, μυριάδας τε χαλκεόπλων Δαναῶν ψυχάς. At neque opus est, nec placet ista catalexis.

712. Legebatur: ἔβαλλε θεὸς ἀπὸ πόλεος. Sed quum Flor. 1. ἔβαλε, quod omnino necessarium est, praebuisset, recepit id Matthiae addiditque τε ante πόλεος, quem sequuti sunt, ut par erat, alii.

715. Sententia horum versuum haec est: *si in posterum quoque prospera fortuna vobis contingat, satis erit ut compensare priorem possit.* Si cui τὰ λοιπὰ isto significatu insolens videretur, is facile scriberet εὐδαίμονα. Prorsus vero mirabili genere demonstrandi usus est Pflugkius, qui illud *caeteris in rebus* interpretatus, aliud esse τὰ λοιπά, aliud τὸ λοιπὸν constiturum dicit inspicientibus quinque quae indicat exempla. At quomodo ex quinque exemplis, in quibus τὸ λοιπὸν *in posterum* significat, qualia quingenta aut quinque millia qui otio abundaret posset congerere, constabit τὰ λοιπὰ quid significet aut non significet? Uno satis est ad refellendam istam opinionem. Sophocles in Electra v. 1226.

ΗΛ. ἔχω σε χερσίν; *ΟΡ.* ὡς τὰ λοίπ' ἔχοις ἀεί.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Μενέλαε, κἀμοὶ τῆςδε πρόςδοθ' ἡδονῆς,
ἣν μανθάνω μὲν καὐτός, οὐ σαφῶς δ' ἔχω.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἀλλ', ὦ γεραιέ, καὶ σὺ κοινώνει λόγων.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

οὐχ ἥδε μόχθων τῶν ἐν Ἰλίῳ βραβεύς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὐχ ἥδε, πρὸς θεῶν δ' ἦμεν ἠπατημένοι,

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τί φῄς;

---

717. Libri: *Μενέλαε, κἀμοὶ πρόςδοτέ τι τῆς ἡδονῆς.* Matthiae egregie languere dicit *τί.* Quid languidi sit in voce, quae si omissa esset tamen subintelligi deberet, vereor ut quisquam possit ostendere. Si quid displicere in hoc versu potest, est id ictus in brevi syllaba finali, quem Musgravius ut removeret, *πρόςδοτ' ἔτι τῆς ἡδονῆς* scribendum coniiciebat: hoc vero languet: Elmsleius autem ad Iphig. Aul. 1502. non dubitabat scribere *προςδοτέα τῆς ἡδονῆς*, idque Seidlero quoque placebat. Mihi quidem haec ratio rogandi valde displicet. L. Dindorfius coniecit *προςδίδοτε*, vix satis apto tempore verbi. Habet quidem aliquid excusationis iste ictus ab accentu ex *τι* accepto, sed tamen vix credi potest sic istum versum a poeta esse procusum. Immo factus est ita a metricis quum *τῆςδε* excidisset. Quare ad hunc modum eum refinxi. Fritzschius scribendum putabat: *κἀμοί γ' ἡδονῆς τι πρόςδοτε*, comparabatque Aeschyli hoc in Prom. 632. *μοῖραν δ' ἡδονῆς κἀμοὶ πόρε.*

718. Flor. 1. *ἣν μανθάνομεν καὶ αὐτός.* Etiam Flor. 2. *καὶ αὐτός*, sed superscripto *καὐτός.*

722. Libri sic:

> *ΜΕ. οὐχ ἥδε· πρὸς θεῶν δ' ἦμεν ἠπατημένοι,*
> *νεφέλης ἄγαλμ' ἔχοντες ἐν χεροῖν λυγρόν.*
> *ΑΓΓ. τί φῄς· νεφέλης ἄρ' ἄλλως εἴχομεν πόνους πέρι;*

Aliquid veri vidit V. D. qui in Diario classico fasc. III. p. 614. scribi iussit: *ΑΓΓ. τί φῄς; ΜΕ. ἄγαλμ' ἔχοντες ἐν χεροῖν λυγρόν.* Nam sane illud *τί φῄς*, etiam si non respiciatur *στιχομυ-*

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

νεφέλης ἄγαλμ' ἔχοντες ἐν χεροῖν λυγρόν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

νεφέλης ἄρ' ἄλλως εἴχομεν πόνους πέρι;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἥρας τάδ' ἔργα καὶ θεῶν τρισσῶν ἔρις.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἡ δ' οὖσ' ἀληθῶς ἐστὶν ἥδε σὴ δάμαρ;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

αὕτη· λόγοις δ' ἐμοῖσι πίστευσον τάδε.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ὦ θύγατερ, ὁ θεὸς ὡς ἔφυ τι ποικίλον
καὶ δυστέκμαρτον. εὖ δέ πως ἀναστρέφει,

θία, statim ab nuncio dici debebat, ubi audiverat πρὸς θεῶν δ' ἦμεν ἠπατημένοι. Sed non erat νεφέλης delendum: immo aperta est caussa erroris, quum librarius, quod ante prius νεφέλης ponere debebat τί φῄς, ante alterum posuerit. Quare mutavi ordinem versuum. Caeterum v. 721. δ' exciderat in quibusdam vett. edd. sed habent Ald. Flor. 1. 2. Vict. Recte autem τί φῄς pro integro versu est, stupente aliquamdiu nuncio, nec statim respondente Menelao: quod quivis in tali caussa faciat, confirmans istum stuporem.

723. Valckenario, exquisita captare amanti, ad Phoen. 1448. aptius scribi videbatur ὑγρόν. Rem non solidam, sed vanam atque inanem si quis metaphorice nubem appellat, non apte eiusmodi epitheton adiiciet, quod in vera nube proprium est ita, ut aliud quid quam vanitatem designet. Non enim sic vanum nubis simulacrum, sed vere humidum dicere videbitur.

728. Ald. per errorem ἔφη, correctum a doctis, ut est in Flor. 1. 2. Vict. ἔφυ. Versus 728 — 732. affert Stobaeus Ecl. phys. I. 8, 6. p. 214. qui primum versum ita immutavit: σκέψαι γὰρ ὁ θεὸς ὡς ἔχει τι ποικίλον.

ἐκεῖσε κἀκεῖσ' ἀναφέρων· ὃ μὲν πονεῖ,
ὁ δ' οὐ πονήσας αὖθις ὄλλυται κακῶς,
βέβαιον οὐδὲν τῆς ἀεὶ τύχης ἔχων.
σὺ γὰρ πόσις τε σὸς πόνων μετέσχετε,
σὺ μὲν λόγοισιν, ὃ δὲ δορὸς προθυμίᾳ.
σπεύδων δ', ὅτ' ἔσπευδ', οὐδὲν εἶχε· νῦν δ' ἔχει
αὐτόματα πράξας τἀγάθ' εὐτυχέστατα.
οὐκ ἄρα γέροντα πατέρα καὶ Διοςκόρω
ᾔσχυνας, οὐδ' ἔδρασας οἷα κλῄζεται.
νῦν ἀνανεοῦμαι τὸν σὸν ὑμέναιον πάλιν,
καὶ λαμπάδων μεμνήμεθ', ἃς τετραόροις
ἵπποις τροχάζων παρέφερον· σὺ δ' ἐν δίφροις
σὺν τῷδε νύμφη δῶμ' ἔλειπες ὄλβιον.
κακὸς γὰρ ὅςτις μὴ σέβει τὰ δεσποτῶν
καὶ ξυγγέγηθε καὶ ξυνωδίνει κακοῖς.
ἐγὼ μὲν εἴην, κεἰ πέφυχ' ὅμως λάτρις,
ἐν τοῖσι γενναίοισιν ἠριθμημένος
δούλοισι, τοὔνομ' οὐκ ἔχων ἐλεύθερον,
τὸν νοῦν δέ. κρεῖσσον γὰρ τόδ' ἢ δυοῖν κακοῖν
ἕν' ὄντα χρῆσθαι, τὰς φρένας τ' ἔχειν κακὰς
ἄλλων τ' ἀκούειν δοῦλον ὄντα τῶν πέλας.

---

742. Flor. 1. 2. Ald. ἔλιπες. Copiose de hoc vitio Elmsleius ad Heracl. 710.

743. Flor. 1. σέβη. Versus 743 — 750. posuit Stobaeus Serm. LXII. 1. 2.

744. Flor. 1. 2. συνωδίνει. Ex Aldina manavit Attica forma ξυνωδίνει.

745. Euripidis libri: ἐγὼ μὲν εἴην, καὶ πέφυχ' ὅμως λάτρις. Et sic hunc versum apud Stobaeum edidit Gaisfordius, recepto tamen a Musgravio κεἰ. Stobaei codd. A. B. ἐγὼ δ' εἰ δοῦλος. Trincavelli editio: ἐγὼ δὲ δοῦλος εἰ πέφυκεν ὅμως λάτρις. Alia ibi in his versibus alii libri peccant.

748. Flor. 1. 2. δυεῖν, sed οῖ in 2. superscripto. Vide supra ad v. 664.

750. Stobaei codd. A. B. δῆλον.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἄγ', ὦ γεραιέ, πολλὰ μὲν παρ' ἀσπίδα
μοχθήματ' ἐξέπλησας ἐκπονῶν ἐμοί,
καὶ νῦν μετασχὼν τῆς ἐμῆς εὐπραξίας
ἄγγειλον ἐλθὼν τοῖς λελειμμένοις φίλοις
τάδ' ὡς ἔχονθ' εὕρηκας οἵ τ' ἐσμὲν τύχης,
μένειν τ' ἐπ' ἀκταῖς τούς τ' ἐμοὺς καραδοκεῖν
ἀγῶνας, εἰ μένουσί μ', οὓς ἐλπίζομεν,
κεἰ τήνδε πως δυναίμεθ' ἐκκλέψαι χθονός,
φρουρεῖν, ὅπως ἂν εἰς ἓν ἐλθόντες τύχης
ἐκ βαρβάρων σωθῶμεν, ἢν δυνώμεθα.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἔσται τάδ', ὦναξ. ἀλλά τοι τὰ μάντεων
ἐςεῖδον ὡς φαῦλ' ἐστὶ καὶ ψευδῶν πλέα.
οὐδ' ἦν ἄρ' ὑγιὲς οὐδὲν ἐμπύρου φλογός,

---

752. Libri ἐκ πόνων ἐμῶν. Recte Barnesius emendavit ἐκπονῶν ἐμοί.

755. Tyrwhittus οὗ τ' ἐσμὲν τύχης, quo non opus.

757. Quum in libris legeretur, οἳ μένουσιν, οὓς ἐλπίζομεν, Musgravius scribendum putavit, οἳ μένουσί μ', ὡς ἐλπίζομεν. Recepit L. Dindorfius; repudiavit Pflugkius, ut quo non opus sit, conferri iubens adnotationem suam ad Androm. 560. et Hom. Iliad. XVI. 153. 546. ac Phoen. 808. seqq. credo ex editione, quam fecit Matthiae, qui locus in Barnesiana est v. 815. Quasi de eo dubitaretur, an excipere se possint sententiae a pronomine relativo incipientes. Sententiam, non verba si considerasset vir doctissimus, non bis idem idque satis inepte dicere voluisset Euripidem. Sed poterat lenius aptiusque hoc corrigi, οἳ in εἰ mutato, quod fecit Musgravius.

758. Edd. vett. καὶ τήνδε πῶς δυναίμεθ' ἐκπλεῦσαι χθονός. A Cantero profectum τῆςδε receperant alii. Sed Flor. 1. 2. quum haberent καὶ τήνδε πῶς δυναίμεθ' ἐκπλέξαι χθονός, Matthiaeque coniecisset καὶ τήνδε πῶς δυναίμεθ' ἐκπλέξαι χθονός, perfecit emendationem L. Dindorfius, scribens κεἰ τήνδε πως δυναίμεθ' ἐκκλέψαι χθονός.

762. Ex Aldina editum ἐςεῖδον, etsi nulla metri necessitate, servavi, ut suavioris soni caussa praelatum. Εἰςεῖδον necessario positum v. 864.

οὔτε πτερωτῶν φθέγματ᾽· εὔηθες δέ τοι
τὸ καὶ δοκεῖν ὄρνιθας ὠφελεῖν βροτούς.
Κάλχας γὰρ οὐκ εἶπ᾽ οὐδ᾽ ἐσήμηνε στρατῷ,
νεφέλης ὕπερ θνήσκοντας εἰςορῶν φίλους,
οὐδ᾽ Ἕλενος, ἀλλὰ πόλις ἀνηρπάσθη μάτην.
εἴποις ἄν, οὕνεχ᾽ ὁ θεὸς οὐκ ἠβούλετο·
τί δῆτα μαντευόμεθα; τοῖς θεοῖσι χρὴ
θύοντας αἰτεῖν ἀγαθά, μαντείας δ᾽ ἐᾶν·
βίου γὰρ ἄλλως δέλεαρ εὑρέθη τόδε,
κοὐδεὶς ἐπλούτησ᾽ ἐμπύροισιν, ἀργὸς ὤν.
γνώμη δ᾽ ἀρίστη μάντις ἥ τ᾽ εὐβουλία.

ΧΟΡΟΣ.

εἰς ταὐτὸ κἀμοὶ δόξα μάντεων πέρι
χωρεῖ γέροντι· τοὺς θεοὺς ἔχων τις ἂν
φίλους ἀρίστην μαντικὴν ἔχοι δόμοις.

ΕΛΕΝΗ.

εἶεν· τὰ μὲν δὴ δεῦρ᾽ ἀεὶ καλῶς ἔχει.
ὅπως δ᾽ ἐσώθης, ὦ τάλας, Τροίας ἄπο,
κέρδος μὲν οὐδὲν εἰδέναι, πόθος δέ τις
τὰ τῶν φίλων φίλοισιν αἰσθέσθαι κακά.

---

767. Edd. vett. *εἰςορῶ*. Par. E. Flor. 1. 2. Vict. *εἰςορῶν*, quod praeceperat Scaliger.

768. Libri *οὐδέν γε, ἀλλά*. Eximia Porsoni emendatio est in Kiddii Miscellaneis p. 226. et apud Gaisfordium ad Hephaest. p. 240. *οὐδ᾽ Ἕλενος, ἀλλά*. Memoravit etiam Maltby in Morelli Thes. p. 299.

770. Ald. *τί δεῖτα μαντευόμεσθα;* Servatum *δεῖτα* in Hervagianis: sed Brubachiana *τί δῆτα μαντευόμεθα;* Non contenderim recte correctum esse. Nam et *τί δ᾽; εἶτα μαντευόμεθα* et *τί δὴ μεμαντεύμεσθα;* scribere poeta potuit.

774. Hic de scena abit nuncius.

779. Flor. 2. *ὑπὸ*, puto *ὕπο*, pro *ἄπο*.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἢ πόλλ' ἀνήρου μ' ἑνὶ λόγῳ μιᾷ θ' ὁδῷ.
τί σοι λέγοιμ' ἂν τὰς ἐν Αἰγαίῳ φθοράς,
τὰ Ναυπλίου τ' Εὐβοικὰ πυρπολήματα,
Κρήτην τε, Λιβύης θ' ἃς ἐπεστράφην πόλεις,
σκοπιάς τε Περσέως; οὐ γὰρ ἐμπλήσαιμί σε
μύθῳ· λέγων τ' ἂν σοι κάκ' ἀλγοίην ἔτι,
πάσχων τ' ἔκαμνον· δὶς δὲ λυπηθεῖμεν ἄν.

---

782. Libri ἐν ὀλίγῳ. Piersonus Veris. p. 181. probatus Porsono, ut Dobraeus in addendis ad Aristoph. Nub. 23. p. 118. refert, ἑνὶ λόγῳ. Recepitque Elmsleius in addendis ad Med. 566. Crebra haec permutatio, de qua Wyttenbachius ad Plat. Phaedon. p. 256.

783. Edd. vett. τὰς ἐν Αἰγαίῳ συμφοράς. Quod Reiskius reponendum viderat, φθοράς, praebuerunt Par. E. Flor. 1. 2. Vict.

784. Scribebatur Εὐβοϊκά.

785. Legebatur Λιβύην θ', ἅς. Reposui, quod iam Reiskius coniecerat, Λιβύης θ' ἃς ἐπεστράφην πόλεις.

786. In libris veteribus haec sic scripta atque distincta: οὐ γὰρ ἐμπλήσαιμί σε μύθων· λέγων τ' ἂν σοι κάκ' ἀλγοίην ἔτι. πάσχων τ' ἔκαμνον. L. Dindorfius, quum scribendum fuisse οὐ γὰρ ἐμπλήσαιμί σ' ἂν μύθων monuisset, tamen sic potius scripsisse Euripidem putabat: οὔτ' ἂν ἐμπλήσαιμί σε μύθων, λέγων τ' ἂν σοι κάκ' ἀλγοίην ἔτι, πάσχων τ' ἔκαμνον. Recepit id frater eius in Corpus poetarum scenicorum. Postrema duo membra inter se opponi apertum est: sed si etiam quod iis praecedit eadem particula τε distinguitur, inconcinna est nec satis iusta partitio. Pflugkius non male coniecit οὐ γὰρ ἂν πλήσαιμί σε: sed quid, obsecro, eo facit, quod ex Iphig. Taur. 1049. affert: οὐ γὰρ ἂν λάθοιμί γε? Praeterea, si haec est horum verborum sententia, non recte dictum est μύθων: nam id potius aut μυθούμενος aut μύθῳ dicendum erat. At μύθῳ reposui. Neque enim, si recte haec interpretamur, aut mutatione alia, aut adiectione ἂν particulae opus est, qua carere hic locus non posse videbatur Pflugkio. Scilicet haec verba οὐ γὰρ ἐμπλήσαιμί σε μύθῳ pars sunt praecedentis sententiae, nec minus hic optativus ἐμπλήσαιμι, quam qui praecessit λέγοιμι, cum isto quod post λέγοιμ' est ἂν copulatus est: eaque caussa est, quare omitti potuerit ἄν. Apparet hoc, si in pauca contrahas: τί σοι λέγοιμ' ἂν τὰ πόλλ' ἐκεῖνα; οὐ γὰρ ἐμπλήσαιμί σε μύθῳ.

ΕΛΕΝΗ.

κάλλιον εἶπας ἢ σ' ἀνηρόμην ἐγώ.
ἓν δ' εἰπὲ πάντα παραλιπών, πόσον χρόνον
πόντου 'πὶ νώτοις ἅλιον ἐφθείρου πλάνον.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἐνιαυσίων πρὸς τοῖσιν ἐν Τροίᾳ δέκα
ἔτεσι διῆλθον ἑπτὰ περιδρομὰς ἐτῶν.

ΕΛΕΝΗ.

φεῦ φεῦ· μακρόν γ' ἔλεξας, ὦ τάλας, χρόνον.
σωθεὶς δ' ἐκεῖθεν ἐνθάδ' ἦλθες εἰς σφαγάς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πῶς φῇς; τί λέξεις; ὥς μ' ἀπώλεσας, γύναι.

ΕΛΕΝΗ.

θανεῖ πρὸς ἀνδρὸς οὗ τάδ' ἐστὶ δώματα.

---

792. Haec praeiverat Homerus Od. III. 305. IV. 81. seqq., quae conferenda cum IV. 546. sq. Libri habent: ἐνιαύσιον, πρὸς τοῖσιν ἐν Τροίᾳ δέκα ἔτεσι. διῆλθον δ' ἑπτὰ περιδρομὰς ἐτῶν. Patet haec perverse dicta esse. Recte Heathius deleto δ' intellexit ἐνιαυσίων scribendum esse. Sic Aristophanes Ran. 348. χρονίους ἐτῶν παλαιῶν ἐνιαυτούς. Boissonadus scribendum coniiciebat ἐνιαυσίας.

797. Ante hunc versum hic alius Helenae in libris tributus est:

φεῦγ' ὡς τάχιστα τῆσδ' ἀπαλλαχθεὶς χθονός,

quem ut ex Phoenissis v. 979. huc translatum delendum esse monuit Valckenarius. Ac ne forte quis hic quoque positum ab Euripide credat, et potius post eum excidisse putet Menelai aliquem versum, res ipsa prohibet. Absurde enim hic Helena diceret φεῦγ' ὡς τάχιστα sic ex abrupto: quod aut dicere debebat antequam de itinere eius quaereret, aut differre donec cur fugiendum esset appareret. Et hoc quidem facit v. 821. φεῦγε δ' ἐκ τῆσδε χθονός, ad quae verba in summo margine adscriptum fuisse patet istum ex Phoenissis versum, quum primus paginae esset versus 797. quo factum est ut hic insereretur.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τί χρῆμα δράσας ἄξιον τῆς συμφορᾶς;

ΕΛΕΝΗ.

ἥκεις ἄελπτος ἐμποδὼν τ' ἐμοῖς γάμοις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἦ γὰρ γαμεῖν τις τἄμ' ἐβουλήθη λέχη;

ΕΛΕΝΗ.

ὕβριν θ' ὑβρίζειν εἰς ἔμ' ἣν ἔτλην ἐγώ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἰδίᾳ σθένων τις ἢ τυραννεύων χθονός;

ΕΛΕΝΗ.

ὃς γῆς ἀνάσσει τῆσδε Πρωτέως γόνος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τόδ' ἔστ' ἐκεῖν' αἴνιγμ', ὃ προσπόλου κλύω.

ΕΛΕΝΗ.

ποίοις ἐπιστὰς βαρβάροις πυλώμασιν;

---

801. Non dicunt interpretes quam huius versus sententiam esse putent. Reiskius, soloece quidem, ἦν ἔτλην, *si sustinuissem*, scribendum coniecerat, quod dici debebat εἴ γ' ἔτλην. Ac Boissonadus scribendum putabat ὕβριν γ' ὑβρίζειν εἰς ἔμ', εἴ γ' ἔτλην ἐγώ. Sed nihil mutandum. Opprobrio, quod subierit, usurum dicit Theoclymenum, servitutem intelligens. Nam v. 283. dixerat:

δούλη καθέστηκ', οὖσ' ἐλευθέρων ἄπο.

804. Libri αἶαγμ', nisi Florentini, ut videri ait Matthiae, αἴνιγμ' habent, quod Canterus et Miltonus reponendum viderunt. Respicit v. 487. seqq.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τοῖςδ', ἔνθεν ὥςπερ πτωχὸς ἐξηλαυνόμην.

ΕΛΕΝΗ.

οὔπου προςῄτεις βίοτον; ὢ τάλαιν' ἐγώ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τοὔργον μὲν ἦν τοῦτ', ὄνομα δ' οὐκ εἶχον τόδε.

ΕΛΕΝΗ.

πάντ' οἶσθ' ἄρ', ὡς ἔοικας, ἀμφ' ἐμῶν γάμων.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οἶδ'· εἰ δὲ λέκτρα διέφυγες τάδ' οὐκ ἔχω.

ΕΛΕΝΗ.

ἄθικτον εὐνὴν ἴσθι σοι σεσωσμένην.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τίς τοῦδε πειθώ; φίλα γάρ, εἰ σαφῆ λέγεις.

ΕΛΕΝΗ.

ὁρᾷς τάφου τοῦδ' ἀθλίους ἕδρας ἐμάς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὁρῶ, τάλαινα, στιβάδας, ὧν τί σοὶ μέτα;

---

806. Edd. vett. Flor. 1. 2. *τοῖς*. A Scaligero acceptum *τοῖςδ'*.

807. Edd. vett. *ἤπου*, quod supra scriptum in Flor. 2. Par. E. G. in quibus est *οὔπου*. Id recepi. Vide ad v. 135.

812. Distinguebatur: *φίλα γάρ, εἰ σαφῆ λέγεις*. Non multum interest, sic, an ut L. Dindorfius fecit, interpungatur, *φίλα γάρ, εἰ σαφῆ, λέγεις*.

814. Musgravius scribi volebat *ταλαίνας*.

ΕΛΕΝΗ.

ἐνταῦθα λέκτρων ἱκετεύομεν φυγάς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

βωμοῦ σπανίζουσ', ἢ νόμοισι βαρβάροις;

ΕΛΕΝΗ.

ἐῤῥύεθ' ἡμᾶς τοῦτ' ἴσον ναοῖς θεῶν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὐδ' ἄρα πρὸς οἴκους ναυστολεῖν σ' ἔξεστί μοι;

ΕΛΕΝΗ.

ξίφος μένει σε μᾶλλον ἢ τοὐμὸν λέχος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὕτως ἂν εἴην ἀθλιώτατος βροτῶν.

ΕΛΕΝΗ.

μή νυν καταιδοῦ· φεῦγε δ' ἐκ τῆςδε χθονός.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

λιπών σε; Τροίαν ἐξέπερσα σὴν χάριν.

ΕΛΕΝΗ.

κρεῖσσον γὰρ ἤ σε τἄμ' ἀποκτεῖναι λέχη.

---

818. Omissum in libris σ' ex Musgravii sententia addidit Matthiae aliique.

819. Edd. vett. *ξίφος μὲν εἶσι.* Canterus et Scaliger *μενεῖ σε.* Musgravius *μένει σε*, quod in Florentinis esse videri ait Matthiae, ut ex quibus nihil diversitatis sit enotatum.

821. Legebatur *μὴ νῦν.* Mutavit L. Dindorfius.

823. Libri *ἢ σέ.* L. Dindorfius *ἤ σε.*

MENEΛΑΟΣ.

ἄνανδρ' ἄρ' εἶπας Ἰλίου τ' οὐκ ἄξια.

ΕΛΕΝΗ.

οὐκ ἂν κτάνοις τύραννον, ὃ σπεύδεις ἴσως.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὕτω σιδήρῳ τρωτὸν οὐκ ἔχει δέμας;

ΕΛΕΝΗ.

εἴσει. τὸ τολμᾶν δ' ἀδύνατ' ἀνδρὸς οὐ σοφοῦ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

σιγῇ παράσχω δῆτ' ἐμὰς δῆσαι χέρας;

ΕΛΕΝΗ.

εἰς ἄπορον ἥκεις· δεῖ δὲ μηχανῆς τινός.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

δρῶντας γὰρ ἢ μὴ δρῶντας ἥδιον θανεῖν.

ΕΛΕΝΗ.

μί' ἐστὶν ἐλπίς, ᾗ μόνῃ σωθεῖμεν ἄν.

---

824. Ἄνανδρα et οὐκ ἄξια non ad λέχη referuntur, sed absolute dicta sunt: *ignava et indigna Ilio praecipis.*

825. Legebatur οὐκ ἂν κτάνῃς, quod correxit Musgravius. Deinde libri ὃν σπεύδεις ἴσως: quod etsi defendi potest, tamen recepi, quod ut simplicius et venustius Seidlerus proposuit ὃ σπεύδεις ἴσως.

826. Paullo insolentius loquutus est sic, ubi exspectares οὕτω σιδήρῳ ἄτρωτον ἔχει δέμας; Comparari potest Sophocles in Philoct. v. 104. ubi Ulyssi dicenti: πρὸς βίαν δ' οὐκ ἂν λάβοις, Neoptolemus respondet: οὕτως ἔχει τι δεινὸν ἰσχύος θράσος.

827. Libri ἀδύνατον. Emendaverunt Scaliger aliique.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὠνητὸς ἢ τολμητὸς ἢ λόγων ὕπο;

ΕΛΕΝΗ.

εἰ μὴ τύραννός σ᾽ ἐκπύθοιτ᾽ ἀφιγμένον.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἐρεῖ δὲ τίς μ᾽; οὐ γνώσεταί γ᾽ ὅς εἰμ᾽ ἐγώ.

ΕΛΕΝΗ.

ἔστ᾽ ἔνδον αὐτῷ ξύμμαχος θεοῖς ἴση.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

φήμη τις οἴκων ἐν μυχοῖς ἱδρυμένη;

ΕΛΕΝΗ.

οὔκ, ἀλλ᾽ ἀδελφή· Θεονόην καλοῦσί νιν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

χρηστήριον μὲν τοὔνομ᾽· ὅ τι δὲ δρᾷ φράσον.

ΕΛΕΝΗ.

πάντ᾽ οἶδ᾽, ἐρεῖ τε συγγόνῳ παρόντα σε.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

θνήσκοιμεν ἄν· λαθεῖν γὰρ οὐχ οἷόν τέ μοι.

---

833. Omissum in libris σ᾽ addidit Schaeferus Melet. p. 132. et in editione.

834. Non erat quod de scriptura dubitaret Reiskius. *Quis me*, inquit, *nominabit? Certe non noscet qui sim:* quare nominare non poterit.

839. Edd. vett. εἶδ᾽. Vict. Barnes. aliique, atque, ut videtur, codd. Flor. οἶδ᾽.

ΕΛΕΝΗ.

εἴπως ἂν ἀναπείσαιμεν ἱκετεύοντέ νιν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τί χρῆμα δρᾶσαι; τίν' ὑπάγεις μ' ἐς ἐλπίδα;

ΕΛΕΝΗ.

παρόντα γαίᾳ μὴ φράσαι σε συγγόνῳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πείσαντε δ' ἐκ γῆς διορίσαιμεν ἂν πόδα;

ΕΛΕΝΗ.

κοινῇ γ' ἐκείνῃ ῥᾳδίως, λάθρᾳ δ' ἂν οὔ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

σὸν ἔργον, ὡς γυναικὶ πρόςφορον γυνή.

ΕΛΕΝΗ.

ὡς οὐκ ἄχρωστα γόνατ' ἐμῶν ἕξει χερῶν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

φέρ', ἢν δὲ δὴ νῷν μὴ 'ποδέξηται λόγους;

---

842. Aldina et vulgatae εἰς.

845. Legebatur κοινῇ τ'. Emendarunt Reiskius et Musgravius. Deinde edd. vett. λάθρ' οὐδαμοῦ. Flor. 1. 2. λάθρα δ' ὁμοῦ, sed in 2. superscripta vulgata. Recte λάθρᾳ δ' ἂν οὔ L. Dindorfius.

846. Edd. vett. et Mss. γύναι. Emendavit Brodaeus ex his versibus apud Plutarchum de differentia adulatoris et amici p. 51. E.

γέρων γέροντι γλῶσσαν ἡδίστην ἔχει·
παῖς παιδί, καὶ γυναικὶ πρόςφορον γυνή.

847. Exempla huiusmodi sententiarum per ὡς οὐ illatarum contulit Elmsleius ad Med. 596.

848. Ald. μὴ ἀποδέξηται. Similia plene scripta in Aldina memoravit Elmsleius ad Heracl. 460.

ΕΛΕΝΗ.

θανεῖ· γαμοῦμαι δ' ἡ τάλαιν' ἐγὼ βίᾳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

προδότης ἂν εἴην, σὺ δὲ βίαν σκήψασ' ἔχοις.

ΕΛΕΝΗ.

ἀλλ' ἁγνὸν ὅρκον σὸν κάρα κατώμοσα.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τί φῄς; θανεῖσθαι; κοὔποτ' ἀλλάξεις λέχη;

ΕΛΕΝΗ.

ταὐτῷ ξίφει γε· κείσομαι δὲ σοῦ πέλας.

---

850. Edd. vett. Flor. 1. 2. προδότης ἂν εἴης. τήνδε βίαν σκήψασ' ἔχεις. In Flor. 2. ad ης in προδότης supra scriptum ι. Ac προδότις iam Barnesius auctore Scaligero ac τὴν βίαν edidit. Acquieverunt in his reliqui editores, non cogitantes non solum inhumanum ac pene iniuriosum esse Menelaum, si uxorem, quam sibi fidam mansisse intellexit, tantae inconstantiae insimulet, sed etiam se ipsum praebere ignavum, si prodi se ab uxore, et non potius ipse eam prodere metuat. Verissime προδότης scriptum in libris: sed corrigi versus ita debebat: προδότης ἂν εἴην, σὺ δὲ βίαν σκήψασ' ἔχοις. *Proditor*, inquit, *essem*, *tu vero posses vim praetexere.*

852. Edd. vett. τί φῄς; θανεῖσθαι κοὔποτ' ἀλλάξειν λέχη; Tacent critici, etsi admonere poterat falsa in iurando negatio. Scio quidem apud Theocritum XX. 59. legi:

ὤμοσα δ' οὐκέτι λοιπὸν ὑπὲρ πελάγευς πόδα θεῖναι,
ἀλλὰ μένειν ἐπὶ γᾶς.

ubi Brunckium, ὤμοσα μηκέτι scribentem, recte vituperat Schaeferus ad Demosth. vol. I. p. 591. Theocritum autem soloece loquutum fatetur: sed vereor ne, sicuti plurima in illo scriptore valde corrupta sunt, ita hic quoque versus librariorum culpa vitium contraxerit, quum interpres aliquis ὤμοσα δὲ μηκέτι supra scripsisset, ubi poeta posuerat,

μηκέτι δ' ὤμοσα λοιπὸν ὑπὲρ πελάγευς πόδα θεῖναι.

Potuerat autem etiam sic scribere: λοιπὸν δ' ὤμοσα μηκέθ'.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἐπὶ τοῖςδε τοίνυν δεξιᾶς ἐμῆς θίγε.

ΕΛΕΝΗ.

ψαύω, θανόντος σοῦ τόδ' ἐκλείψειν φάος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

κἀγώ, στερηθεὶς σοῦ τελευτήσειν βίον.

ΕΛΕΝΗ.

πῶς οὖν θανούμεθ' ὥςτε καὶ δόξαν λαβεῖν;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τύμβου 'πὶ νώτῳ σὲ κτανὼν ἐμὲ κτενῶ.
πρῶτον δ' ἀγῶνα μέγαν ἀγωνιούμεθα
λέκτρων ὕπερ σῶν· ὁ δὲ θέλων ἴτω πέλας·

Aliter se res habet in oratione recta, ut apud Apollonium Rhodium II. 289.

ὅρκια δ' αὐτὴ
δώσω ἐγών, ὡς οὔ οἱ ἔτι χρίμψουσιν ἰοῦσαι.

Euripidi alia parata est medela per codd. Flor. 1. 2. scripturam valde mirabilem: ἀλλάξειν σὸν λέχη. Nam illud σὸν nihil aliud esse videtur, quam σ adscriptum ad praecedentis vocabuli ultimam litteram, quod quum casu ea linea qua ον significant notatum esset, σὸν esse visum est, quod erat diversae scripturae signum ἀλλάξεις. Hoc igitur restitui.

854. Edd. vett. et Mss. ἐπὶ τοῖςδε τοῖς νῦν. Emendavit Canterus.

855. 856. Quod legebatur θανόντος σου et στερηθεὶς σου, L. Dindorfius scripsit θανόντος σοῦ et στερηθεὶς σοῦ. Id praetuli, etsi non plane falsa est inclinatio accentus.

856. Libri: κἀγὼ στερηθεὶς σου τελευτήσω βίον. Recte Fritzschius: κἀγώ, στερηθεὶς σοῦ τελευτήσειν βίον.

858. Libri in fine versus κτανεῖ. Id Heathius et Tyrwhittus ex v. 999. in κτανῶ mutatum voluerant, Matthiae aliique ex Porsoni sententia ad Orest. 929. κτενῶ scripserunt.

τὸ Τρωικὸν γὰρ οὐ καταισχυνῶ κλέος,
οὐδ' Ἑλλάδ' ἐλθὼν λήψομαι πολὺν ψόγον,
ὅςτις Θέτιν μὲν ἐστέρησ' Ἀχιλλέως,
Τελαμωνίου δ' Αἴαντος εἰςεῖδον σφαγάς,
τὸν Νηλέως τ' ἄπαιδα· διὰ δὲ τὴν ἐμὴν
οὐκ ἀξιώσω κατθανεῖν δάμαρτ' ἐγώ;
μάλιστά γ'· εἰ γὰρ εἰσιν οἱ θεοὶ σοφοί,
εὔψυχον ἄνδρα πολεμίων θανόνθ' ὕπο
κούφῃ καταμπίσχουσιν ἐν τύμβῳ χθονί,
κακοὺς δ' ἐφ' ἕρμα στερεὸν ἐκβάλλουσι γῆς.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ θεοί, γενέσθω δήποτ' εὐτυχὲς γένος
τὸ Ταντάλειον καὶ μεταστήτω κακῶν.

---

861. Libri et scripti et impressi λέχος. Scaligeri emendationem κλέος Barnesius et caeteri receperunt.

865. Matthiae et Pflugkius tanta fuerunt socordia, ut non modo servarent librorum scripturam τὸν Θησέως τε παῖδα, sed ne verbo quidem de vitio admonerent. Nestorem hic nominandum fuisse iam Brodaeus viderat, quumque Musgravius τὸν Νηλέως τε παῖδα, ut id ex ἐστέρησα penderet, scribi voluisset, laudandus est Bothius, qui verissime scripsit τὸν Νηλέως τ' ἄπαιδα. Expressit hic quoque Euripides illa Nestoris apud Homerum Odyss. III. 109.

ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται ἀρήιος, ἔνθα δ' Ἀχιλλεύς,
ἔνθα δὲ Πάτροκλος, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντός
ἔνθα δ' ἐμὸς φίλος υἱός, ἅμα κρατερὸς καὶ ἀμύμων,
Ἀντίλοχος, πέρι μὲν θείειν ταχύς, ἠδὲ μαχητής.

870. Edd. et Mss. κακοὺς δ' ἐφ' ἕρμα στερεὸν ἐκβάλλουσι γῆς. Stephanus ὑφ' ἕρμα, ut ex Mss. suis. Receperunt id novissimi editores, non illi tamen laudandi, quod elegantem coniecturam Scaligeri, praesertim receptam a Barnesio, memorare dedignati sunt, κακοῖς δ' ἔφ' ἕρμα στερεὸν ἐμβάλλουσι γῆς. Non erat autem mutanda librorum scriptura. Ignavos proiici ab diis duro in solo dicit, ubi insepulti iaceant: quod putabatur esse tristissimum. Deinde Flor. 2. ἐκβάλουσι.

871. 872. In libris continuati hi versus sunt Menelao, quos ita sequutus est Matthiae, ut ne adnotaret quidem, Musgravium choro tribuendos monuisse. Hunc recte sequuti sunt Dindorfii,

ΕΛΕΝΗ.

οἲ 'γὼ τάλαινα· τῆς τύχης γὰρ ὦδ' ἔχω·
Μενέλαε, διαπεπράγμεθ'· ἐκβαίνει δόμων
ἡ θεσπιῳδὸς Θεονόη. κτυπεῖ δόμος
κλῄθρων λυθέντων· φεῦγ'· ἀτὰρ τί φευκτέον;
ἀποῦσα γάρ σε καὶ παροῦσ' ἀφιγμένον
δεῦρ' οἶδεν· ὦ δύστηνος, ὡς ἀπωλόμην.
Τροίας δὲ σωθεὶς κἀπὸ βαρβάρου χθονὸς
εἰς βάρβαρ' ἐλθὼν φάσγαν' αὖθις ἐμπεσεῖ.

ΘΕΟΝΟΗ.

ἡγοῦ σύ μοι φέρουσα λαμπτήρων σέλας,
θείου δὲ σεμνὸν θεσμὸν αἰθέρος μυχόν,

Bothius, et, qui casu diversitatem lectionis indicare solitus de libris tacet, Pflugkius. Vel sententia illa, qua orationem suam concludit Menelaus, scenae finem commonstrat.

881. Libri ἡγοῦ σύ μοι. Non opus, quod propter sequens σὺ δ' αὖ ab Elmsleio ad Med. 481. not. *a*. commendatum Dindorfii et Pflugkius receperunt, ἡγοῦ σὺ μέν.

882. Edd. habent: θεῖον δὲ σεμνοῦ θεσμὸν αἰθέρος μυχῶν. Sed Ms. Flor. 1. θεῖον δὲ εἰς σεμνοῦ. Flor. 2. θεῖον δὲ σεμνοῦ, ut edd. sed ab alia manu superscripto εἰς. Emendandi viam monstraverat Musgravius ex iis, quae de Aegyptiorum sacerdotibus refert Plutarchus in libro, qui est de Iside et Osiride, cap. 80. p. 383. B. ἐπεὶ τοίνυν ὁ ἀὴρ ᾧ πλεῖστα χρώμεθα καὶ σύνεσμεν οὐκ ἀεὶ τὴν αὐτὴν ἔχει διάθεσιν καὶ κρᾶσιν, ἀλλὰ νύκτωρ πυκνοῦται καὶ πιέζει τὸ σῶμα καὶ συνάγει τὴν ψυχὴν εἰς τὸ δύςθυμον καὶ πεφροντικὸς οἷον ἀχλυώδη γενομένην καὶ βαρεῖαν, ἀναστάντες εὐθὺς ἐπιθυμιῶσι ῥητίνην, θεραπεύοντες καὶ καθαίροντες τὸν ἀέρα τῇ διακρίσει, καὶ τὸ σύμφυτον τῷ σώματι πνεῦμα μεμαρασμένον ἀναῤῥιπίζοντες, ἐχούσης τι τῆς ὀσμῆς σφοδρὸν καὶ καταπληκτικόν. αὖθις δὲ μεσημβρίας αἰσθανόμενοι σφόδρα πολλὴν καὶ βαρεῖαν ἀναθυμίασιν ἀπὸ γῆς ἕλκοντα βίᾳ τὸν ἥλιον καὶ καταμιγνύντα τῷ ἀέρι, τὴν σμύρναν ἐπιθυμιῶσι. διαλύει γὰρ ἡ θερμότης καὶ σκίδνησι τὸ συνιστάμενον ἐν τῷ περιέχοντι θολερὸν καὶ ἰλυῶδες· καὶ γὰρ οἱ ἰατροὶ πρὸς τὰ λοιμικὰ πάθη βοηθεῖν δοκοῦσι φλόγα πολλὴν ποιοῦντες, ὡς λεπτύνουσαν τὸν ἀέρα· λεπτύνει δὲ βέλτιον, ἐὰν εὐώδη ξύλα καίωσιν, οἷα κυπαρίττου καὶ ἀρκεύθου καὶ πεύκης. Igitur quum Elmsleius haud vulgaris critici acuminis specimen datorum dixisset, qui hunc

ὡς πνεῦμα καθαρὸν οὐρανοῦ δεξώμεθα·
σὺ δ' αὖ κέλευθον, εἴ τις ἔβλαψεν ποδὶ
στείβων ἀνοσίῳ, δὸς καθαρσίῳ φλογί,
κροῦσον δὲ πεύκην, ἵνα διεξέλθω, πάρος.
νόμον δὲ τὸν ἐμὸν θεοῖσιν ἀποδοῦσαι, πάλιν
ἐφέστιον φλόγ' εἰς δόμους κομίζετε.
Ἑλένη, τί τἀμὰ πῶς ἔχει θεσπίσματα;

---

versum emendaret, non melius id cessit Pflugkio coniicienti *θείου δὲ σεμνόθεσμον αἰθέρος μυχόν*, quam Bothio, qui *θεῖον δὲ σέμνου θεσμὸν αἰθέρος μυχὸν* scripsit. Aeque ineptum verbum est *σέμνου* ac *σεμνόθεσμος*: nam quid est aetheris recessus sanctis legibus consecratus? Sic enim interpretatus est Pflugkius. Matthiae quid cogitaverit, quum *θεσμὸς* non legi in tragicis diceret, nescio. Apud Euripidem hoc solo loco legi adnotaverat Elmsleius: apud Aeschylum autem et Sophoclem compluribus locis inveniri quomodo ignorare Matthiae potuit? Huius infelicissimam mutationem, *θεῖον δὲ σέμνου θεσμὸν αἰθέρος μυχῶν*, receperunt Dindorfii, posuitque in textu Pflugkius. Scribendum erat: *θείου δὲ σεμνὸν θεσμὸν αἰθέρος μυχόν*: *Sulfure purga*, inquit, *sanctam legem observans, omnem aethera*. Saepissime vicinorum verborum terminationes permutantur, ut facillima fuerit ab *θείου σεμνὸν* aberratio ad *θεῖον σεμνοῦ*. Accusativi autem *σεμνὸν θεσμὸν* adiecti sunt, quia in imperativo *θείου* illud inest, imple legem, quod genus loquendi usitatissimum est: ut apud Sophoclem in Ai. 1108. *τὰ σέμν' ἔπη κόλαζ' ἐκείνους*. Quem hic *θεσμόν*, mox v. 887. *νόμον* dicit Theonoe.

883. Libri *δεξαίμεθα*. Coniunctivum reposuit Schaeferus.

886. Male Matthiae non solum ad linguae leges, sed etiam ad sententiam *ἵνα διεξέλθω* pro *ἵν' ἂν διεξέλθω* dictum putavit, *ubicumque transiero* interpretans. Quid? num pone se lustrari viam iubeat Theonoe, quasi ipsa eam impuratura sit, et non potius ante se, ne in impurata pedem ponat? In libris scriptum et distinctum: *κροῦσον δὲ πεύκην, ἵνα διεξέλθω πυρός*. Dura ratio est, qua cum L. Dindorfio Pflugkius distinxit: *κροῦσον δὲ πεύκην, ἵνα διεξέλθω, πυρός*. Plane enim inutile est *πυρός*, eoque magis, quod iam non exspectatur. Quare ex Reiskii et Musgravii coniectura, quam Matthiae quoque probabilem iudicabat, *πάρος* scripsi. Rarius de praecedentibus dictum sic posuit Sophocles in Electra v. 1502. ubi Aegistho *ὑφηγοῦ* dicenti Orestes respondet: *σοὶ βαδιστέον πάρος*.

887. *Νόμον τὸν ἐμὸν* non tam est *legem a me observandam*, ut Matthiae interpretatur, quam *legem a me observari suetam*.

ἥκει πόσις σοι Μενέλεως ὅδ' ἐμφανής,
νεῶν στερηθεὶς τοῦ τε σοῦ μιμήματος.
ὦ τλῆμον, οἵους διαφυγὼν ἦλθες πόνους,
οὐδ' οἶσθα νόστον οἴκαδ', εἴτ' αὐτοῦ μενεῖς·
ἔρις γὰρ ἐν θεοῖς, σύλλογός τε σοῦ πέρι
ἔσται πάρεδρος Ζηνὶ τῷδ' ἐν ἤματι.
Ἥρα μέν, ἣ σοι δυςμενὴς πάροιθεν ἦν,
νῦν ἐστὶν εὔνους, κεἰς πάτραν σῶσαι θέλει
ξὺν τῇδ', ἵν' Ἑλλὰς τοὺς Ἀλεξάνδρου γάμους
δώρημα Κύπριδος ψευδονύμφευτον μάθῃ·
Κύπρις δὲ νόστον σὸν διαφθεῖραι θέλει,
ὡς μήτ' ἐλεγχθῇ, μηδὲ πριαμένη φανῇ
τὸ κάλλος Ἑλένης οὕνεκ' ἀνοήτοις γάμοις.

---

891. Edd. vett. Par. G. Flor. 1. 2. Vict. τοῦ τε σοῦ τιμήματος. Correxit H. Stephanus.

892. Edd. vett. οἴκους. Quod Stephanus codices praetendens scribendum vidit, οἵους, habent Flor. 1. 2.

894. Edd. vett. et Flor. 1. 2. unius litterae adiectione integro pede hunc versum auxerunt: ἔρις γὰρ ἐν θεοῖσι σύλλογός τε σοῦ πέρι.

899. Ex Hervagianis quod edebatur ψευδονυμφεύτου Barnesius Aldinae et Brubachianae scripturae ψευδονυμφεύτους cedere iussit, sequutique eum sunt caeteri editores: sed tamen illud ψευδονυμφεύτου coniectura est hominis non indocti, qui sentiret interesse aliquid, utrum δώρημα Κύπριδος explicationi inserviret, an adiectivi partibus fungeretur. Nam in Aldinae scriptura nimis debile atque adeo inutile additamentum est δώρημα Κύπριδος. Quare vellem coniecisset ille, ἵν' Ἑλλὰς τοὺς Ἀλεξάνδρου γάμους δώρημα Κύπριδος ψευδονύμφευτον μάθῃ. Id ego ab Euripide profectum ratus reposui.

901. Libri: ὡς μήτ' ἐλεγχθῇ, μὴ δὲ πριαμένη φανῇ τὸ κάλλος. L. Dindorfius coniecit ὡς μὴ 'ξελεγχθῇ. Non sunt sane, quae hic memorantur, diversa, sed tamen, quoniam in altero plus inest, distingui inter se opponique potuerunt: *ut neque convinceretur decepta fuisse, neque emisse videretur palmam formae vano quasi quod Helenae esset connubio.*

902. In libris scriptum: τὸ κάλλος, Ἑλένης οὕνεκ' ὠνητοῖς γάμοις. Merito ab editoribus recepta Piersoni in Verisim. p. 182. emendatio, ἀνοήτοις γάμοις. Nam emptam a Venere esse formae

τέλος δ' ἐφ' ἡμῖν, εἴθ', ἃ βούλεται Κύπρις,
λέξασ' ἀδελφῷ σ' ἐνθάδ' ὄντα διολέσω,
εἴτ' αὖ μεθ' Ἥρας στᾶσα σὸν σώσω βίον,
κρύψασ' ὅμαιμον, ὅς με προστάσσει τάδε
εἰπεῖν, ὅταν γῆν τήνδε νοστήσας τύχῃς.
τίς εἶσ' ἀδελφῷ τόνδε σημανῶν ἐμῷ
παρόνθ', ὅπως ἂν τοὐμὸν ἀσφαλῶς ἔχῃ;

ΕΛΕΝΗ.

ὦ παρθέν', ἱκέτις ἀμφὶ σὸν πίτνω γόνυ,
καὶ προςκαθίζω θᾶκον οὐκ εὐδαίμονα
ὑπέρ τ' ἐμαυτῆς τοῦδέ θ', ὃν μόλις ποτὲ

---

victoriam constabat: illud autem pudori erat, quod non assequuta esset, quod voluerat, ut Helena potiretur Paris. Ἑλένης οὕνεκα referendum ad πριαμένη ἀνοήτοις γάμοις, ut cui propter Helenam, cuius sibi potestas fieret, victoriam adiudicaverit Paris. Illa, ὡς μήτ' ἐλεγχθῇ, ad Graeciam spectant, cui se non ridendam praebere Venus voluerit.

904. Edd. vett. ἀδελφῷ γ'. Emendavit Reiskius.

906. Edd. vett. ὁμαίμονι. Canterus ὁμαίμον', eumque sequuti editores. Mirum si elidere vocalem, quam ὅμαιμον scribere maluisset Euripides. Quare hoc exhibui.

908. Ante Scaligerum, qui veram scripturam restituit, legebatur: τίς εἷς; ἀδελφῷ τόνδε σημανῶ γ' ἐμῷ. Haec dicit Theonoe, quasi aliquam famularum ad arcessendum Theoclymenum mittere volens. Sed nulla abit, quoniam vident Helenam anxie orantem ne se perdat Theonoe.

910. Vulgatum πιτνῶ L. Dindorfius cum πίτνω commutavit ex Elmsleii sententia. Vide quae dixi ad Elmsleii Medeam v. 53. (in Opusc. vol. III. p. 164. sqq.) et Lobeckii disputationem in secunda ed. Aiacis ad v. 239. qui huius verbi p. 184. mentionem fecit.

912. Edd. vett. ὃν σὺ μόλις ποτέ. Eiectum σὺ in Canteri et insequutis edd. Fuit illud, opinor, οὐ. Nam quemadmodum scribere poeta debuit, si μόλις ad λαβοῦσα referret, ὃν μόλις ποτὲ λαβοῦσα, sic, si pertinere vellet ad ἐπ' ἀκμῆς εἰμί, scribendum erat οὐ μόλις πόθ' ὃν vel ὅν ποτ' οὐ μόλις. Nam οὐ μόλις est *non parum*, de quo dixi ad Viger. p. 787. et supra ad v. 342.

λαβοῦσ᾽ ἐπ᾽ ἀκμῆς εἰμὶ κατθανόντ᾽ ἰδεῖν·
μή μου κατείπῃς σῷ κασιγνήτῳ πόσιν
τόνδ᾽ εἰς ἐμὰς ἥκοντα φιλτάτας χέρας·
σῶσον δέ, λίσσομαί σε· συγγόνῳ δὲ σῷ
τὴν εὐσέβειαν μὴ προδῷς τὴν σήν ποτε,
χάριτας πονηρὰς κἀδίκους ὠνουμένη.
μισεῖ γὰρ ὁ θεὸς τὴν βίαν, τὰ κτητὰ δὲ
κτᾶσθαι κελεύει πάντας, οὐκ ἐς ἁρπαγάς.
ἐατέος δ᾽ ὁ πλοῦτος ἅδικός τις ὤν.
κοινὸς γάρ ἐστιν οὐρανὸς πᾶσιν βροτοῖς
καὶ γαῖ᾽, ἐν ᾗ χρὴ δώματ᾽ ἀναπληρουμένους
τἀλλότρια μὴ ᾽χειν μηδ᾽ ἀφαιρεῖσθαι βίᾳ.
ἡμᾶς δὲ μακαρίως μέν, ἀθλίως δ᾽ ἐμοί,
Ἑρμῆς ἔδωκε πατρὶ σῷ σώζειν πόσει
τῷδ᾽, ὃς πάρεστι κἀπολάζυσθαι θέλει.
πῶς οὖν θανὼν ἂν ἀπολάβοι; κεῖνος δὲ πῶς
τὰ ζῶντα τοῖς θανοῦσιν ἀποδοίη ποτέ;

---

914. Seidlerus scribendum putabat *μή μοι*, quod valde placet. Certe, si *μου* retinetur, non est id cum *πόσιν*, sed cum *κατείπῃς* iungendum.

918. Flor. 1. 2. *καὶ ἀδίκους*.

920. De his, *οὐκ ἐς ἁρπαγάς*, quod est *non eo usque ut rapias*, dixit Matthiae ad Iphig. Aul. 940.

921. Edd. vett. *ἐατέος ὁ πλοῦτος, ἄδικός τις ὤν*. Par. E. Flor. 1. 2. Vict. *δ᾽* addunt post *ἐατέος*. Porsonus Adv. p. 269. corrigebat *ἄδικος ὥς τις ὤν*. Elmsleius ad Med. 807. scripsit *ἔκδικός τις ὤν*. Mihi ad eumdem Medeae versum totus versus suspectus videbatur. Nec sane, si abesset, desideraretur. Sed servari potuit nulla in codicum scripturis littera mutata, si spiritus asper adiiceretur.

922. Edd. vett. *πᾶσι βροτοῖς*.

929. Edd. vett. *τὸν ζῶντα τοῖς θανοῦσιν ἂν ἀποδοίη ποτέ;* Porsonus in Append. Toupii ad Suid. vol. IV. p. 450. *τὸν ζῶντα τοῖς θανοῦσιν ἀποδοίη ποτ᾽ ἄν*, quem Matthiae aliique sequuti sunt. Mihi satius visum delere *ἄν*. Subintelligitur e versu praegresso.

ἤδη τὰ τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τοῦ πατρὸς σκόπει·
πότερον ὁ δαίμων χὠ θανὼν τὰ τῶν πέλας
βούλοιντ' ἂν ἢ οὐ βούλοιντ' ἂν ἀποδοῦναι πάλιν.
δοκῶ μέν. οὔκουν χρή σε συγγόνῳ πλέον
νέμειν ματαίῳ, μᾶλλον ἢ χρηστῷ πατρί.
εἰ δ', οὖσα μάντις καὶ τὰ θεῖ' ἡγουμένη,
τὸ μὲν δίκαιον τοῦ πατρὸς διαφθερεῖς,
τῷ δ' οὐ δικαίῳ συγγόνῳ δώσεις χάριν,
αἰσχρὸν τὰ μέν σε θεῖα πάντ' ἐξειδέναι,
τά τ' ὄντα καὶ μή, τὰ δὲ δίκαια μὴ εἰδέναι.
* * * * * * * * * * * *
τήν τ' ἀθλίαν ἔμ', οἷσιν ἔγκειμαι κακοῖς,
ῥῦσαι, πάρεργον δοῦσα τοῦτο τῆς τύχης·

---

930. Edd. antiquissimae et Canteriana ἡ δή. Basileensis a. 1562. ἤ δή. Commeliniana et P. Stephani ἦ δή, quam viri docti in margine Aldinae coniecturam esse ait Musgravius. A Barnesio profectum videtur ἤδη.

932. Edd. vett. βούλοιντ' ἂν ἢ βούλοιντ' ἄν. Inserendum esse οὐ monuit Canterus.

934. Interpungebatur in libris: οὔκουν χρή σε συγγόνῳ πλέον νέμειν ματαίῳ μᾶλλον, ἢ χρηστῷ πατρί. Et ratio ipsa et usus ante μᾶλλον interpungi iubent: monuitque Musgravius.

937. Libri δώσεις δίκην. Merito receperunt editores Reiskii et Tyrwhitti emendationem δώσεις χάριν, confirmatam responso Theonoae v. 1017. Probavitque exempla locutionis afferens Elmsleius ad Bacch. 720.

941. Ante hunc versum lacunae signa posui. Nam et tota oratio ostendit non solum pro sua, sed etiam pro Menelai salute preces facere Helenam, et fidem facit scriptura librorum τήν τ' ἀθλίαν ἔμ'. Id Barnesius, quem caeteri sequuti sunt, quum scripsit τὴν δ' ἀθλίαν ἔμ', haud optime poetae consuluit. Non enim hic δέ, sed ἀλλὰ dicendum erat. Matthiae, qui οἷσιν ἔγκειμαι κακοῖς pro ὅτι τούτοις ἔγκειμαι κακοῖς dictum putavit, ob id reprehensus est a Schaefero ad Porsoni Oresten 1119. Ac sane neque iste locus, nec quod Matthiae ex Iphig. Taur. 148. exemplum addit, illam explicationem confirmat. Verum ne cum Schaefero quidem τούτων subintelligendum esse, si in tali re exemplo opus est, monstrat ἐν τροπῇ δορὸς ἐῤῥύσατο in Aiace v. 1275.

Ἑλένην γὰρ οὐδεὶς ὅςτις οὐ στυγεῖ βροτῶν·
ἢ κλῄζομαι καθ' Ἑλλάδ' ὡς προδοῦσ' ἐμὸν
πόσιν Φρυγῶν ᾤκησα πολυχρύσους δόμους.
ἢν δ' Ἑλλάδ' ἔλθω κἀπιβῶ Σπάρτης πάλιν,
κλύοντες, εἰςιδόντες, ὡς τέχναις θεῶν
ὤλοντ', ἐγὼ δὲ προδότις οὐκ ἄρ' ἦν φίλων,
πάλιν μ' ἀνάξουσ' εἰς τὸ σῶφρον αὖθις αὖ,
ἐδνώσομαί τε θυγατέρ', ἣν οὐδεὶς γαμεῖ,
τὴν δ' ἐνθάδ' ἐκλιποῦσ' ἀλητείαν πικράν,
ὄντων ἐν οἴκοις χρημάτων ὀνήσομαι.
κεἰ μὲν θανὼν ὅδ' ἐν πέρᾳ κατεσφάγη,

---

945. Edd. vett. *Φρυγῶν τ'*. Omittunt *τ'* Par. E. Flor. 1. 2.

946. Omissum est *πάλιν* in Flor. 1. 2.

948. Libri: *ἐγὼ δὲ προδότις οὐκ ἄρ' ἦν φίλων*. Etym. M. in *ἤμην* p. 430, 15. *ὁ παρατατικὸς ἤμην. ἀπαγορεύεται δέ· πλὴν εὑρήσεις παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Ἑλένης ἀπαιτήσει, οἷον· ἐγὼ δὲ προδότης οὐκ ἤμην τέκνον· ἀντὶ τοῦ οὐκ ἦν. ζήτει.* Hunc quo de agimus versum a grammatico memoratum esse vidit Piersonus ad Moer. p. 172. quo auctore Dindorfii et Pflugkius istud *ἤμην* receperunt. Recte vero Lipsiensis editor Moeridis Piersoniani refutavit misellum grammaticum exemplis, quae *οὐκ ἄρ' ἦν* tuerentur. Atque haud scio an quod addidit grammaticus *ζήτει* hic non, ut alibi, alium locum, ubi de ista forma dictum sit, sed dubitationem de veritate scripturae indicet.

949. Libri *αὖθις ἄν*. Correxit Canterus.

950. Libri *ἐδνάσομαι*. Quae quum neque usitata neque ulli alii ex *ἕδνον* facto vocabulo cognata forma sit, *ἐδνώσομαι* scripsi. Elmsleio ad Med. 303. placebat *ἐκδώσομαι*.

952. Flor. 1. 2. *ὠνήσομαι*.

953. Libri: *κεἰ μὲν θανὼν ὅδ' ἐν πυρᾷ κατεσφάγη*, nisi quod Par. E. *εἰς πυράν*. Varia tentarunt viri docti, quae partim probabilia sunt, partim huic loco non conveniunt. Non male tamen Fritzschius: *κεἰ μὲν θανὼν ὅδ' ἐν πυρᾷ κατεσκάφη*, comparans Sophocl. Antig. 920. *ζῶσ' ἐς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς*. Apertum est, aut in bello aut alia in terra mortuum dici debere Menelaum. Id vero unius litterae mutatione restitui, *ἐν πέρᾳ*. Lexica fere hanc vocem ignorant, quae autem eam habet Londinensis editio Thesauri Stephaniani, onerata vulgaribus et inutilibus, inops non in tritis interpretum commentariis depositorum, nihil nisi Aeschyli in Supplicibus v. 270. habet:

Ἆπις γὰρ ἐλθὼν ἐκ πέρας Ναυπακτίας,

πρόσω σφ᾽ ἀπόντα δακρύοις ἂν ἠγάπων,
νῦν δ᾽ ὄντα καὶ σωθέντ᾽ ἀφαιρεθήσομαι;
μὴ δῆτα, παρθέν᾽, ἀλλά σ᾽ ἱκετεύω τόδε·
δὸς τὴν χάριν μοι τήνδε, καὶ μιμοῦ τρόπους
πατρὸς δικαίου· παισὶ γὰρ κλέος τόδε
κάλλιστον, ὅςτις ἐκ πατρὸς χρηστοῦ γεγὼς
εἰς ταὐτὸν ἦλθε τοῖς τεκοῦσι τοὺς τρόπους.

ΧΟΡΟΣ.

οἰκτρὸν μὲν οἱ παρόντες ἐν μέσῳ λόγοι,
οἰκτρὰ δὲ καὶ σύ. τοὺς δὲ Μενέλεω ποθῶ
λόγους ἀκοῦσαι, τίνας ἐρεῖ ψυχῆς πέρι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἐγὼ σὸν οὔτ᾽ ἂν προςπεσεῖν τλαίην γόνυ,
οὔτ᾽ ἂν δακρῦσαι βλέφαρα· τὴν Τροίαν γὰρ ἂν

---

eumque suspectum esse ait. At constans haec librorum non vitiatorum scriptura est, confirmata illa etiam ab Eustathio ad Dionysii v. 414. Idem Eustathius mentionem huius vocabuli fecit ad Homerum p. 84, 4. 1475, 42. et p. 306, 23. ubi scribit *πέρα γὰρ ἡ γῆ κατὰ γλῶσσαν*, Non recte autem interpretatur. Nam ex ipso nomine patet significari quae alias *ἡ περαία* dicitur, regio trans mare sita. Scholiastes ad Supplicum versum: *τοῦ πέρατος*. Nec praetereundum, in Persis v. 390. uno in codice scriptum esse:

ἀντηλάλαξε νησιώτιδος πέρας
ἠχώ.

ubi caeteri libri *πέτρας*.

958. Edd. et Mss. *παιδί*. Apud Stobaeum, qui Serm. LXXXIX. 2. versus 957—960. posuit, legitur *παισί*, quod cum Porsono in Adv. p. 217. aliisque praeferendum videbatur.

961. Hos tres versus, qui in libris Theonoae tributi sunt, recte L. Dindorfius chori esse vidit. Aem. Portus non male coniiciebat *οἰκτροί*.

962. Inepte libri: *τοῦ δὲ Μενέλεω*: quod etiam novissimos editores fugit. Reposui *τούς*.

965. Rigandi potestatem hic habet *δακρῦσαι*: quem rariorem usum praeivit Homerus illis *δεδάκρυνται δὲ παρειαί*, et *τίπτε δεδάκρυσαι*;

δειλοὶ γενόμενοι πλεῖστον αἰσχύνοιμεν ἄν.
καίτοι λέγουσιν ὡς πρὸς ἀνδρὸς εὐγενοῦς
ἐν ξυμφοραῖσι δάκρυ᾽ ἀπ᾽ ὀφθαλμῶν βαλεῖν.
ἀλλ᾽ οὐχὶ τοῦτο τὸ καλόν, εἰ καλὸν τόδε,
αἱρήσομαι ᾽γὼ πρόσθε τῆς εὐανδρίας.
ἀλλ᾽ εἰ μὲν ἄνδρα σοι δοκεῖ σῶσαι ξένον,
ζητοῦντά γ᾽ ὀρθῶς ἀπολαβεῖν δάμαρτ᾽ ἐμήν,
ἀπόδος τε καὶ πρὸς σῶσον· εἰ δὲ μὴ δοκεῖ,
ἐγὼ μὲν οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις
ἄθλιος ἂν εἴην, σὺ δὲ γυνὴ κακὴ φανεῖ.
ἃ δ᾽ ἄξι᾽ ἡμῶν καὶ δίκαι᾽ ἡγούμεθα,
λέξω τόδ᾽ ἀμφὶ μνῆμ᾽· ἃ σοῦ πατρὸς πόθῳ
καὶ σῆς μάλιστα καρδίας ἀνθάψεται.
ὦ γέρον, ὃς οἰκεῖς τόνδε λάϊνον τάφον,
ἀπόδος, ἀπαιτῶ τὴν ἐμὴν δάμαρτά σε,
ἣν Ζεὺς ἔπεμψε δεῦρό σοι σώζειν ἐμοί.
οἶδ᾽ οὕνεχ᾽ ἡμῖν οὔποτ᾽ ἀποδώσεις θανών·

---

970. Libri: *αἱρήσομαι, τόπροσθε τῆς εὐδαιμονίας.* Quod Tyrwhittus coniecit *τῆς εὐψυχίας*, ut quod primo in *εὐτυχίας*, deinde in *εὐδαιμονίας* corruptum fuerit, Matthiae et caeteri receperunt. Etiam Heathius *εὐκαρδίας* vel *εὐψυχίας* proposuit. Seidlerus scribi volebat: *αἱρήσομαι τοι πρόσθε τῆς εὐανδρίας. Εὐανδρίας* non dubito quin recte restituerit, sed *τοι* non placet isto loco positum. Rectius Porsonus ad Med. 722. *αἱρήσομαι ᾽γώ*, qui Tyrwhitti emendationem adscivit *πρόσθε τῆς εὐψυχίας*, vehementer laudatus a Schaefero in Melet. p. 118.

976—978. In libris hi versus sic scripti:
ἃ δ᾽ ἄξι᾽ ἡμῶν, καὶ δίκαι᾽ ἡγούμεθα,
καὶ σῆς μάλιστα καρδίας ἀνθάψεται,
λέξω τάδ᾽, ἀμφὶ μνῆμα σοῦ πατρὸς πόθῳ.
Tyrwhittus: *λέξω, τόδ᾽ ἀμφὶ μνῆμα, τοῦ πατρὸς πόθῳ.* Heathius *πόθῳ* in *πιτνῶν* mutandum, Reiskius *σποδῷ* scribendum censebat; Bothius *λέξαι τόδ᾽ ἀμφὶ μνῆμα σοῦ πατρὸς ποθῶ* edidit. At id *λέξαι θέλω* dixisset poeta: nam *ποθεῖν* refertur ad ea, quae non sunt in potestate cupientis. Recte Tyrwhittus *τόδ᾽ ἀμφὶ μνῆμα.* Sed id scribendum erat *μνῆμ᾽· ἃ*, mutato ordine versuum. Sic patet omnia recte apteque procedere.

982. Edd. et Flor. 1. 2. *ἀπολέσεις.* Brodaeus et H. Stephanus *ἀποδώσεις.*

ἀλλ' ἥδε πατέρα νέρθεν ἀνακαλούμενον
οὐκ ἀξιώσει τὸν πρὶν εὐκλεέστατον
κακῶς ἀκοῦσαι· κυρία γάρ ἐστι νῦν.
ὦ νέρτερ' Ἅιδη, καὶ σὲ σύμμαχον καλῶ,
ὃς πόλλ' ἐδέξω τῆσδ' ἕκατι σώματα
πεσόντα τῷ 'μῷ φασγάνῳ, μισθὸν δ' ἔχεις·
ἢ νῦν ἐκείνους ἀπόδος ἐμψύχους πάλιν,
ἢ τήνδ' ἀνάγκασόν γε, μὴ εὐσεβοῦς πατρὸς
ἥσσω φανεῖσαν, τἀμά γ' ἀποδοῦναι λέχη.
εἰ δέ με γυναῖκα τὴν ἐμὴν συλήσετε,
ἅ σοι παρέλιπεν ἥδε τῶν λόγων, φράσω.
ὅρκοις κεκλήμεθ', ὡς μάθῃς, ὦ παρθένε,
πρῶτον μὲν ἐλθεῖν διὰ μάχης σῷ συγγόνῳ·
κἀκεῖνον ἢ 'μὲ δεῖ θανεῖν· ἁπλοῦς λόγος.
ἢν δ' ἐς μὲν ἀλκὴν μὴ πόδ' ἀντιθῇ ποδί,
λιμῷ δὲ θηρᾷ τύμβον ἱκετεύοντε νώ,

---

989. L. Dindorfium sequutus Pflugkius ἢ νυν exhibuit. Libri ἢ νῦν.

990. 991. Libri: ἢ τήνδ' ἀνάγκασόν γ' εὐσεβοῦς πατρὸς κρείσσω φανεῖσαν, τἄμ' ἀποδοῦναι λέχη. Barnesius γ' in ποτ' mutavit, et restituit τἀμά γ', hoc recte, illud alterum ita, ut non removerit, quod dictum est ineptissime, meliorem se patre praebere debere Theonoen. Non peiorem se ut praeberet, optandum erat. Scripsit Euripides: ἢ τήνδ' ἀνάγκασόν γε, μὴ εὐσεβοῦς πατρὸς ἥσσω φανεῖσαν. Quum omissum esset μὴ colliquescens cum sequente diphthongo, quae saepe vel omissionis vel ut μ' scriberetur caussa fuit, ἥσσω sententiae iam repugnans in κρείσσω ab librariis erat mutatum. Elmsleius, qui ad Bacch. 263. se alias ostensurum dixit legendum esse ἢ τήνδ' ἀνάγκασόν γε δυσσεβοῦς πατρὸς κρείσσω φανεῖσαν, quomodo id se effecturum putaverit, non video.

993. Par. E. τῷ λόγῳ.

997. Edd. vett. ἢν δ' ἐς μὲν ἀλκὴν μή ποτ'. Brodaeus μὴ πόδ', et sic inde a Cantero editum. Notandum hic ἐς pro consueto εἰς.

998. Edd. vett. et Flor. 2. θηρᾶν. Par. E. Fl. 1. Canterus et quae sequutae sunt edd. θηρᾷ.

κτανεῖν δέδοκται τήνδε μοι, κἄπειτ' ἐμὸν
πρὸς ἧπαρ ὦσαι δίστομον ξίφος τόδε,
τύμβου 'πὶ νώτοις τοῦδ', ἵν' αἵματος ῥοαὶ
τάφου καταστάζωσι· κεισόμεσθα δὲ
νεκρὼ δύ' ἑξῆς τῷδ' ἐπὶ ξεστῷ τάφῳ,
ἀθάνατον ἄλγος σοί, ψόγος δὲ σῷ πατρί.
οὐ γὰρ γαμεῖ τήνδ' οὔτε σύγγονος σέθεν
οὔτ' ἄλλος οὐδείς· ἀλλ' ἐγώ σφ' ἀπάξομαι,
εἰ μὴ πρὸς οἴκους δυνάμεθ', ἀλλὰ πρὸς νεκρούς.
τί ταῦτα; δακρύοις εἰς τὸ θῆλυ τρεπόμενος,
ἐλεινὸς ἦν ἂν μᾶλλον ἢ δραστήριος.
κτεῖν', εἰ δοκεῖ σοι· δυσκλεῶς γὰρ οὐ κτενεῖς·
μᾶλλόν γε μέντοι τοῖς ἐμοῖς πείθου λόγοις,
ἵν' ἧς δικαία καὶ δάμαρτ' ἐγὼ λάβω.

ΧΟΡΟΣ.

ἐν σοὶ βραβεύειν, ὦ νεᾶνι, τοὺς λόγους.
οὕτω δὲ κρῖνον, ὡς ἅπασιν ἁνδάνῃς.

ΘΕΟΝΟΗ.

ἐγὼ πέφυκά τ' εὐσεβεῖν καὶ βούλομαι·
φιλῶ τ' ἐμαυτήν, καὶ κλέος τοὐμοῦ πατρὸς
οὐκ ἂν μιάναιμ', οὐδὲ συγγόνῳ χάριν
δοίην ἄν, ἐξ ἧς δυσκλεὴς φανήσομαι.

---

999. Libri τήνδ' ἐμοί. Corrigendum monuit L. Dindorfius.

1002. Nescio an scripserit τάφον καταστάζωσι. Dicitur utrumque, sed gravius videtur, rigari sanguine sepulcrum, quam defluere de eo sanguinem. Matthiae quum ex Flor. 2. καταστάζουσι, et ex eodem καταστάζουσι superscripto ω attulit, alterum secundum pro primo nominavit.

1009. Deerat ἂν in edd. vett. quod addendum esse vidit Canterus, habetque Par. E. quod nec Matthiae nec Pflugkius memoraverunt. Ἐλεεινός, quod in libris est, ex Porsoni observatione in praef. Hec. p. 7. L. Dindorfius ἐλεινὸς scripsit.

ἔνεστι δ' ἱερὸν τῆς δίκης ἐμοὶ μέγα
ἐν τῇ φύσει· καὶ τοῦτο Νηρέως πάρα
ἔχουσα, σώζειν Μενέλεων πειράσομαι.
Ἥρα δ' ἐπείπερ βούλεταί σ' εὐεργετεῖν,
εἰς ταὐτὸν οἴσω ψῆφον· ἡ Κύπρις δέ μοι
ἵλεως μὲν εἴη, συμβέβηκε δ' οὐδαμοῦ·
πειράσομαι δὲ παρθένος μένειν ἀεί.
ἃ δ' ἀμφὶ τύμβῳ τῷδ' ὀνειδίζεις πατρί,
ἡμῖν ὅδ' αὑτὸς μῦθος. ἀδικοίημεν ἄν,
εἰ μὴ 'ποδώσω· καὶ γὰρ ἂν κεῖνος βλέπων
ἀπέδωκεν ἄν σοι τήνδ' ἔχειν, ταύτῃ δὲ σέ.
καὶ γὰρ τίσις τῶνδ' ἐστὶ τοῖς τε νερτέροις
καὶ τοῖς ἄνωθεν πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ νοῦς
τῶν κατθανόντων ζῇ μὲν οὔ, γνώμην δ' ἔχει
ἀθάνατον, εἰς ἀθάνατον αἰθέρ' ἐμπεσών.
ὡς οὖν περαίνω μὴ μακράν, σιγήσομαι
ἅ μου καθικετεύσατ', οὐδὲ μωρίᾳ
ξύμβουλος ἔσομαι τοῦ κασιγνήτου ποτέ.
εὐεργετῶ γὰρ κεῖνον οὐ δοκοῦσ' ὅμως,
ἐκ δυςσεβείας ὅσιον εἰ τίθημί νιν.

1021. Edd. vett. *Μενέλεως*. Flor. 1. 2. Brodaeus, Canterus *Μενέλεων*.

1023. Edd. vett. Flor. 1, 2. *ἡ χάρις*. Emendavit Canterus. Quod legebatur *δ' ἐμοί*, Matthiae *δέ μοι* scripsit.

1027. Vulgo *ὅδ' αὐτός*. Correxit Matthiae.

1028. Plene scriptum in edd. vett. *ἀποδώσω*.

1029. Musgravius *τήνδ'*, quum antea legeretur *τήν γ'*.

1031. Merito Valckenarius in diatriba de fragm. Euripidis p. 57. laudavit horum versionem Grotii:

anima post fati diem
iam non ut ante vivit: at sensus tamen
servat perennes, hospes aeterni aetheris.

1034. Edd. vett. *παραινῶ*. Flor. 1. 2. Stephanus *περαίνω*.

1038. Libri: *ἐξ εὐσεβείας ὅσιον εἰ τίθημι νῦν*. H. Stephanus ex suis ut ait codicibus *ἐκ δυςσεβείας* et *νιν*, quod a Cantero receptum est. Videndus Elmsleius ad Bacch. 263.

αὐτοὶ μὲν οὖν εὑρίσκετ' ἔξοδόν τινα·
ἐγὼ δ' ἀποστᾶσ' ἐκποδὼν σιγήσομαι.
ἐκ τῶν θεῶν δ' ἄρχεσθε, χἰκετεύετε
τὴν μέν σ' ἐᾶσαι πατρίδα νοστῆσαι Κύπριν,
Ἥρας δὲ τὴν ἔννοιαν ἐν ταὐτῷ μένειν,
ἣν εἰς σὲ καὶ σὸν πόσιν ἔχει σωτηρίας.
σὺ δ', ὦ θανών μοι πάτερ, ὅσον γ' ἐγὼ σθένω,
οὔποτε κεκλήσει δυςσεβὴς ἀντ' εὐσεβοῦς.

ΧΟΡΟΣ.

οὐδείς ποτ' εὐτύχησεν ἔκδικος γεγώς,
ἐν τῷ δικαίῳ δ' ἐλπίδες σωτηρίας.

ΕΛΕΝΗ.

Μενέλαε, πρὸς μὲν παρθένου σεσώσμεθα.
τοὐνθένδε δὴ σὲ τοὺς λόγους φέροντα χρὴ
κοινὴν ξυνάπτειν μηχανὴν σωτηρίας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἄκουε δή νυν· χρόνιος εἶ κατὰ στέγας,
καὶ συντέθραψαι προςπόλοισι βασιλέως.

ΕΛΕΝΗ.

τί τοῦτ' ἔλεξας; εἰςφέρεις γὰρ ἐλπίδας,
ὡς δή τι δράσων χρηστὸν εἰς κοινόν γε νῷν.

1039. Libri: αὐτοὶ μὲν οὖν τὴν ἔξοδόν γ' εὑρίσκετε. Patienter tulerunt versum nec sententia bonum et numeris pessimum. Nisi forte εὑρίσκετε pro alio verbo scriptum est, mutandus erat ordo verborum, ut feci, correcto τήν.

1045. Edd. vett. σὺ δ' αὖ θανών μοι πάτερ, ὅσον ἐγὼ σθένω. Flor. 1. 2. ὦ praebuerunt et ὅσον γ', quod est etiam in Par. E.

1046. Abit Theonoa.

1052. Edd. vett. ἄκουε δὴ νῦν. Blomfieldius ad Iphig. Aul. 1009. ἄκουε δή νυν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πείσειας ἂν τιν', οἵτινες τετραζύγων
ὄχων ἀνάσσουσ', ὥςτε νῷν δοῦναι δίφρους;

ΕΛΕΝΗ.

πείσαιμ' ἄν· ἀλλὰ τίνα φυγὴν φευξούμεθα,
πεδίων ἄπειροι βαρβάρου τ' ὄντες χθονός;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἀδύνατον εἶπας. φέρε, τί δ', εἰ κρυφθεὶς δόμοις
κτάνοιμ' ἄνακτα τῷδε διστόμῳ ξίφει;

ΕΛΕΝΗ.

οὐκ ἄν σ' ἀνάσχοιτ' οὐδὲ σιγήσειεν ἂν
μέλλοντ' ἀδελφὴ σύγγονον κατακτανεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἀλλ' οὐδὲ μὴν ναῦς ἔστιν ᾗ σωθεῖμεν ἂν
φεύγοντες; ἣν γὰρ εἴχομεν θάλασσ' ἔχει.

ΕΛΕΝΗ.

ἄκουσον, ἤν τι καὶ γυνὴ λέξῃ σοφόν.
βούλει λέγεσθαι, μὴ θανὼν ἔργῳ, θανεῖν;

1058. Non solum in Flor. 1. 2. quos solos Matthiae nominat, sed, ut videtur, etiam in caeteris codd. et in edd. vett. deest ἄν, quod addidit Canterus.

1059. Libri βαρβάρου τ'. Minime tamen malum, quod Reiskius suasit, βαρβάρου γ'.

1060. In libris ἀδύνατον εἶπας Helenae continuatum erat. Στιχομυθίαν restituit Matthiae.

1062. Deest in edd. vett. et codd. σ', insertum ab Aem. Porto. Est hic versus in iis, quibus G. Dindorfius productum ἂν defendi posse opinabatur. Vide quae dixi in Opusc. vol. IV. p. 378. et Elmsleium ad Herc. fur. 1254.

1067. Libri: βούλει λέγεσθαι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

κακος μὲν ὄρνις· εἰ δὲ κερδανῶ λέγων,
ἕτοιμός εἰμι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν.

ΕΛΕΝΗ.

καὶ μὴν γυναικείοις σ᾽ ἂν οἰκτισαίμεθα
κουραῖσι καὶ θρήνοισι πρὸς τὸν ἀνόσιον.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

σωτηρίας δὲ τοῦτ᾽ ἔχει τί νῷν ἄκος;
ἀπαιόλη γὰρ τῷ λόγῳ γ᾽ ἔνεστί τις.

Reiskius coniiciebat: βούλει νυν ἔργῳ μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν; Recte vero Fritzschius pro λόγῳ scribendum vidit ἔργῳ. Nam ut per se defendi possit λέγεσθαι λόγῳ, tamen valde iuvenustum est propterea, quod iisdem verbis μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν statim aliter utitur Menelaus. Accedit quod facillime oculus librarii ad ista Menelai verba aberrare potuit.

1068. Libri: εἰ δὲ κερδανῶ λέγειν, ἕτοιμός εἰμι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν. A Barnesio propositum λέγων pro λέγειν tenuerunt deinceps editores. Seidlerus: εἰ δὲ κερδανῶ, λέγε.

1070. Inserui σ᾽.

1073. Hic versus in libris sequenti Helenae disticho adiectus erat. Menelao restituit Tyrwhittus. Legitur autem sic: παλαιότης γὰρ τῷ λόγῳ γ᾽ ἔνεστί τις. Non memoratur παλαιότης alibi inventum. Hic qui interpretantur stultitiam vel simplicitatem non solum in ipso vocabulo falluntur: nam si Laconum παλαιὸρ ita usurpatum est, non sequitur ut παλαιότης apud Atticos hanc potestatem habeat: verum etiam sententiam inferunt plane absurdam, absurdeque enunciatam. Certe, si quid istiusmodi hic dici potuisset, ματαιότης potius diceretur. Fallaciam hic nominandam fuisse vidit Pflugkius, sed frustra conatus est ex librorum scriptura istam notionem eruere. Fefellit librarios rarioris usus vocabulum ἀπαιόλη, ut παλαιότης scriberent. Hesychius: ἀπαιόλη, ἀπάτη, ἀποστέρησις. Αἰσχύλος Περραιβοῖς. Aeschyli versum,

τέθνηκεν αἰσχρῶς χρημάτων ἀπαιόλη,

servavit Eustathius p. 352, 33. ex eoque Favorinus. Vide etiam Bekkeri Anecd. p. 419, 12. Nota Aristophanis παμβασίλει᾽ Ἀπαιόλη Nub. v. 1153. unde παιόλη apud Suidam. Verbo ἀπαιολεῖν usus Euripides Ion. 549. Caeterum quod dicit Menelaus sic intelligendum: *nam fallacia in dictis quidem tuis inest.*

ΕΛΕΝΗ.

ὡς δὴ θανόντα σ᾽ ἐνάλιον κενῷ τάφῳ
θάψαι τύραννον τῆςδε γῆς αἰτήσομαι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

καὶ δὴ παρεῖκεν· εἶτα πῶς ἄνευ νεὼς
σωθησόμεσθα κενοταφοῦντ᾽ ἐμὸν δέμας;

ΕΛΕΝΗ.

δοῦναι κελεύσω πορθμίδ᾽, ᾗ καθήσομεν
κόσμον τάφῳ σῷ πελαγίους ἐς ἀγκάλας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὡς εὖ τόδ᾽ εἶπας, πλὴν ἕν· εἰ χέρσῳ ταφὰς
θεῖναι κελεύσει σ᾽, οὐδὲν ἡ σκῆψις φέρει.

ΕΛΕΝΗ.

ἀλλ᾽ οὐ νομίζειν φήσομεν καθ᾽ Ἑλλάδα
χέρσῳ καλύπτειν τοὺς θανόντας ἐναλίους.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τοῦτ᾽ αὖ κατορθοῖς· εἶτ᾽ ἐγὼ συμπλεύσομαι
καὶ συγκαθήσω κόσμον ἐν ταὐτῷ σκάφει.

1077. Flor. 1. 2. κενοταφοῦντ᾽ superscripto δν, in quo quid lateret non assequebatur Matthiae. Nimirum κεδνοταφοῦντ᾽.

1078. Flor. 1. 2. κελεύων. Deinde libri καθήσομαι. Heathius et Musgravius restitui iusserunt καθήσομεν.

1079. Libri πελαγίας ἐς ἀγκάλας. Recte Fritzschius πελαγίους scribendum censuit, ut infra v. 1457.

1085. Matthiae auctor fuit L. Dindorfio et Pflugkio ut signum interrogandi in fine huius versus ponerent. Potuerunt haec quidem interrogari a Menelao, nec sane dicta sunt quasi ipse hoc consilium capiat, sed recte etiam sine interrogatione pronuncientur ut verba coniectantis, quasi dicat: *intelligo, me vis una navem conscendere.*

ΕΛΕΝΗ.

σὲ καὶ παρεῖναι δεῖ μάλιστα τούς τε σοὺς
πλωτῆρας, οἵπερ ἔφυγον ἐκ ναυαγίας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

καὶ μὴν ἐάνπερ ναῦν ἐπ' ἀγκύρας λάβω,
ἀνὴρ παρ' ἄνδρα στήσεται ξιφηφόρος.

ΕΛΕΝΗ.

σὲ χρὴ βραβεύειν πάντα· πόμπιμοι μόνον
λαίφει πνοαὶ γένοιντο καὶ νεὼς δρόμος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἔσται· πόνους γὰρ δαίμονες παύσουσί μου.
ἀτὰρ θανόντα τοῦ μ' ἐρεῖς πεπυσμένη;

ΕΛΕΝΗ.

σοῦ· καὶ μόνος γε φάσκε διαφυγεῖν μόρον
Ἀτρέως πλέων σὺν παιδί, καὶ θανόνθ' ὁρᾶν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

καὶ μὴν τάδ' ἀμφίβληστρα σώματος ῥάκη
ξυμμαρτυρήσει ναυτικῶν ἐρειπίων.

1096. Matthiae iungit ***ἀμφίβληστρα σώματος ῥάκη ναυτικῶν ἐρειπίων*****, comparans v. 441.** ***ναὸς ἐκβόλοις ἀμπίσχομαι.*** **Credas eum** ***ἀμφίβληστρα*** **pro adiectivo accepisse. Eo modo Boissonadus coniecit** ***ἀμφίβλητα.*** **Recte Pflugkius genitivos ex** ***ῥάκη*** **pendere vidit: sed quid ad rem, quae affert** ***ἐν πέπλων ἐρειπίοις*** **in Troad. 1025. et** ***καὶ σκευοθηκῶν ναυτικῶν τ' ἐρειπίων*** **ex Aeschyli fragm. 258. apud Pollucem X. 10.? Verba ita sunt constructa:** ***τάδ' ἀμφίβληστρα σώματος ξυμμαρτυρήσει ῥάκη ναυτικῶν ἐρειπίων.***

ΕΛΕΝΗ.

εἰς καιρὸν ἦλθε, τότε δ' ἄκαιρ' ἀπώλλυτο.
τὸ δ' ἄθλιον κεῖν' εὐτυχὲς τάχ' ἂν πέσοι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πότερα δ' ἐς οἴκους σοὶ συνεισελθεῖν με χρή,
ἢ πρὸς τάφῳ τῷδ' ἥσυχοι καθώμεθα;

ΕΛΕΝΗ.

αὐτοῦ μέν· ἢν γάρ καί τι πλημμελές σε δρᾷ,
τάφος σ' ὅδ' ἂν ῥύσαιτο φάσγανόν τε σόν.
ἐγὼ δ' ἐς οἴκους βᾶσα βοστρύχους τεμῶ,
πέπλων τε λευκῶν μέλανας ἀνταλλάξομαι,
παρῇδί τ' ὄνυχα φόνιον ἐμβαλῶ χροός.
μέγας γὰρ 'ἀγών, καὶ βλέπω δύο ῥοπάς·
ἢ γὰρ θανεῖν δεῖ μ', ἢν ἁλῶ τεχνωμένη,
ἢ πατρίδα τ' ἐλθεῖν καὶ σὸν ἐκσῶσαι δέμας.
ὦ πότνι', ἣ Δίοισιν ἐν λέκτροις πίτνεις,
Ἥρα, δύ' οἰκτρὼ φῶτ' ἀνάψυξον πόνων,
αἰτούμεθ', ὀρθὰς ὠλένας πρὸς οὐρανὸν
ῥιπτοῦνθ', ἵν' οἰκεῖς ἀστέρων ποικίλματα.

1098. Ἀπώλλυτο, *quibus tum indutus eras.* Nam quae nunc gerit vestimenta reliquiae sunt illorum, quae perierunt in mari, de quibus supra dixit v. 442.

1106. Me ad Bacch. 760. coniungere φόνιον cum χροός aiunt Matthiae et Pflugkius. Fecerat id iam Heathius. Errat Elmsleius ad Bacch. 767. παρῇδι χροὸς iungens, pariterque in Baccharum loco.

1107. Flor. 1. 2. μέγας γὰρ ἀγών. Edd. vett. μέγας γὰρ ὁ ἀγών. Deinde libri veteres δύω.

1109. Ex Flor. 1. 2. ἢ πατρίδα τ' ἐλθεῖν recepit Matthiae. Edd. vett. ἢ πατρίδ' ἀπελθεῖν.

1110. Libri πιτνεῖς. L. Dindorfius πίτνεις. Vide ad v. 910.

1113. Libri ῥιπτοῦνθ'. L. Dindorfius Elmsleium ad Heracl.

σύ θ', ἡ 'πὶ τῷ 'μῷ κάλλος ἐπτήσω γάμῳ,
κούρη Διώνης Κύπρι, μή μ' ἐξεργάσῃ.
ἅλις δὲ λύμης, ἥν μ' ἐλυμήνω πάρος,
τοὔνομα παρασχοῦσ', οὐ τὸ σῶμ', ἐν βαρβάροις.
θανεῖν δ' ἔασόν μ', εἰ κατακτεῖναι θέλεις,
ἐν γῇ πατρῴᾳ. τί ποτ' ἄπληστος εἶ κακῶν,
ἔρωτας, ἀπάτας, δόλιά τ' ἐξευρήματα
ἀσκοῦσα, φίλτρα θ' αἱματηρὰ σωμάτων;
εἰ δ' ἦσθα μετρία, τἄλλα γ' ἡδίστη θεῶν
πέφυκας ἀνθρώποισιν· οὐκ ἄλλως λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ α'.

σὲ τὰν ἐναυλείοις ὕπο δενδροκόμοις
μουσεῖα καὶ θάκους ἐνίζουσαν ἀναβοάσω,
σὲ τὰν ἀοιδοτάταν

---

150. et ad Iph. Taur. 777. sequutus ῥίπτουθ'. Vide Lobeckium ad. Ai. v. 239.

1121. Libri: φίλτρα θ' αἱματηρὰ δωμάτων. Matthiae, quem sequitur Pflugkius ad illud v. 1106. φόνιον χροός, δωμάτων ex αἱματηρὰ pendere putat. Huius quidem adiectivi vereor ne dissimilis ratio sit. Quare de Musgravii sententia σωμάτων scripsi.

1124. Edd. vett. ἐν αὐλείοις. Flor. 1. 2. ἐναυλείοις, quod revocavit Matthiae, quum Barnesius ex Scaligeri coniectura ἐναύλοις edidisset. Heathio, Reiskio, Seidlero placebat ἐναυλίοις, quod etsi defendi potest, tamen recte, opinor, Matthiae adiectivum τὰ ἐναύλεια, quo syllabae exaequantur, pro substantivo usurpatum iudicavit.

1125. Singularis est metrica compositio. Exspectet aliquis integros epitritos,

μουσεῖα καὶ θάκους ἐνίζουσαν βοάσω,

possentque illi quodam modo restitui, si in antistrophico versu μέλαν' scriberetur, cuius scripturae aliqua suspicio ex editione Aldina peti potest, nisi parum veri similis videretur solutio longae syllabae. Ut nunc leguntur hi versus, dubitari potest, alterum membrum sitne trochaicum ithyphallicum, hoc modo:

ὄρνιθα μελῳδὸν ἀηδόνα δακρυόεσσαν,
ἔλθ', ὦ διὰ ξουθᾶν γενύων ἐλελιζομένα,
θρήνοις ἐμοῖς ξυνεργός,
Ἑλένας μελέους πόνους
τὸν Ἰλιάδων τ' ἀει-
δούσᾳ δακρυόεντα πόνον
Ἀχαιῶν ὑπὸ λόγχαις,
ὅτ' ἔμολεν, ἔμολε, πεδία βαρβάρῳ πλάτᾳ
ὃς ἔδραμε ῥόθια, μέλεα Πριαμίδαις ἄγων
Λακεδαίμονος ἄπο λέχεα
σέθεν, ὦ Ἑλένα, Πάρις αἰνόγαμος
πομπαῖσιν Ἀφροδίτας.

μουσεῖα καὶ θάκους ἐνί | ζουσαν ἀναβοάσω,

an penthemimeres iambicum:

μουσεῖα καὶ θάκους ἐνίζου | σαν ἀναβοάσω.

Hoc praefero, ut concinnius et melius cum reliquis numeris conspirans.

1128. Libri ἐλθὲ διὰ ξουθᾶν. Musgravius ἔλθ', ὦ. Cum Valckenario alii quoque ξουθᾶν γενύων obversatum putarunt Aristophani in Av. 214. quos errare patet, si Aves editae sunt ante Helenam: de quo in praefatione.

1129. Nisi et aptissimum esset metrum iambicum, et eodem versu finiretur stropha, libenter scriberem θρήνοις ἐμοῖσι συνεργός, ne in antistrophico ferendum esset εἷλ'.

1130. Libri Ἑλένας μελέας πόνους. Non tam Helena, quam labores eius μέλεοι dicendi erant. Accedit ut etiam ad sonum insuavior sit ista scriptura. Quare μελέους dedi.

1131. Edd. vetustissimae ἀεὶ δοῦσα. Sed iam Herv. 2. ἀείδουσα. Et mensura antistrophici versus et sententia suadent, ut hoc de se potius, quam de luscinia dicat chorus. Quare dativum posui.

1134. Libri: ὃς ἔμολεν, ἔμολε πεδία βαρβάρῳ πλάτᾳ ὃς ἔδραμε ῥόθια μέλεα Πριαμίδαις ἄγων, Λακεδαίμονος ἄπο, λέχεα σέθεν. Musgravius coniecit, ὅτ' ἔδραμε. Verum vidit Io. Leonardus Hoffmannus, qui in Societate Graeca hunc locum tractans, ὅτ' ἔμολε scribendum monuit, verbis ita, ut feci, distinctis.

1137. Libri: σέθεν ὡς εἷλε. Recepi egregiam Seidleri emendationem σέθεν, ὦ Ἑλένα.

ἀντιστροφὴ α΄.

πολλοὶ δ᾽ Ἀχαιῶν ἐν δορὶ καὶ πετρίναις
ῥιπαῖσιν ἐκπνεύσαντες ᾅδαν μέλεον ἔχουσιν,
τάλαιναν ὧν ἀλόχων
κείραντες ἔθειραν· ἄνυμφα δὲ μέλαθρα κεῖται·
πολλοὺς δὲ πυρσεύσας φλογερὸν σέλας ἀμφιρύταν
Εὔβοιαν εἷλ᾽ Ἀχαιῶν
μονόκωπος ἀνήρ, πέτραις
Καφηρίσιν ἐμβαλών,
Αἰγαίαις τ᾽ ἐνάλοις δόλιον
ἀκταῖς ἀστέρα λάμψας.

1140. Edd. vett. *μέλεαν* (hoc accentu) *ἔχουσι.* Vide ad v. 1125. Brodaeus, Stephanus, Flor. 1. 2. Vict. *μέλεον.* Florentini etiam *ἔχουσιν.*

1141. Libri *τῶν ἀλόχων.* Matthiae, metro admonitus, *ὧν ἀλόχων* reposuit, commemorans Elmsleium ad Med. 925. et Blomfieldium in glossario (debebat in adnotationibus dicere) ad Agamemnonis v. 519. Unicus tamen, quod sciam, hic Helenae locus apud tragicos est, in quo hoc pronomen, uti saepius apud poetas Alexandrinos, de eo quod plurium est dictum invenitur.

1142. Expressit Homericum *δόμον ἡμιτελῆ* Iliad. II. 701. ubi videndi interpretes.

1143. Edd. vett. *πολλοὺς δέ.* Quod codd. Florentini habent, *πολλὰ δέ,* videtur a metrico profectum esse, qui in strophico versu *ἐλθὲ διὰ* scriptum videret. Deinde libri *ἀμφὶ ῥυτάν. Ἀμφιρύταν* scripsisset Matthiae, si *πυρσεύειν τόπον* dici posset pro *locum illustrare.* Quidni possit? Videndus Suidas. Et quoniam potuit, adiectus est alter accusativus, *φλογερὸν σέλας.*

1145. *Μονόκωπος* non simpliciter pro *μόνος* positum. Nam navi ex Ilio ad littus Euboeae vectus esse dicitur Nauplius. Vide scholiastam Euripidis ad Orest. 422.

1146. Libri *Καφηρίαις.* Emendarunt Heathius et Musgravius.

1147. 1148. Libri: *Αἰγαίαις τ᾽ ἐναλίοις ἀκταῖς, δόλιον ἀστέρα λάμψας.* Musgravius *ἐνάλοις.* Praeterea vero etiam metro strophico monstrante mutandus erat ordo verborum. Perturbaverunt eum librarii, *Αἰγαίαις ἀκταῖς* cum *ἐμβαλὼν* coniuncta esse rati, nec videntes *πολλοὺς δ᾽ Ἀχαιῶν πέτραις Καφηρίσιν ἐμβαλὼν εἷλε πυρσεύσας Εὔβοιαν δόλιόν τ᾽ ἀστέρα λάμψας Αἰγαίαις ἀκταῖς* dici.

ἀλίμενα δ' ὄρεα Μάλεα, βαρβάρου στολᾶς
ὅτ' ἔσυτο πατρίδος ἀποπρὸ χειμάτων πνοᾷ

1149. Edd. veteres: *ἀλίμενα δ' ὄρεα* (Ald. *ὄρε'*) *μέλεα, βαρβάρου στολᾶς, ὅτε σὺ τὸ πατρίδος ἄπο, προχευμάτων πνοᾷ τέρας, οὐ τέρας, ἀλλ' ἔριν Δαναῶν νεφέλας ἐπὶ ναυσὶν ἄγων, εἴδωλον ἱερὸν Ἥρας*. Parvae sunt codicum discrepantiae. In his, *ὅτε σὺ τό*, Flor. 1. omittit *τό*. Deinde *νεφέλαν* Par. E. et, in quibus *ας* supra scriptum, Par. G. Flor. 2. Ex virorum doctorum coniecturis memorandae sunt *ὅτε σύτο* Canteri in Nov. lectt. VI. 29. quod Musgravius recte scripsit *ὅτ' ἔσυτο*; deinde Heathii *ἀποπρὸ χειμάτων*. Illud vero prorsus temere factum, quod, quum Tyrwhittus et Reiskius *δόλιον ἀστέρα λάμψας ἀλίμεν' ἀν' ὄρεα μέλεα* scribendum putassent, Matthiae, quem caeteri sequuti sunt, edidit: *δόλιον ἀστέρα λάμψας ἀλίμεν' ἀν' ὄρεα μέλεα βαρβάρου στολᾶς, ὅτε σύτο πατρίδος ἀποπρὸ χειμάτων πνοᾷ τέρας, οὐ τέρας, ἀλλ' ἔριν Δαναῶν νεφέλαν ἐπὶ ναυσὶν ἄγων, εἴδωλον ἱερὸν Ἥρας*. Fatentur haec obscura esse: ac profecto non modo obscura, sed absurda sunt. Itaque aut abstinendum ab emendatione erat, aut emendanda sic, ut possent intelligi: alioqui verendum erat, ne, quod factum est, conatus emendandi in depravationem verteret. Rectissime libri *ἀλίμενα δ' ὄρεα*, nova sententia, ut in stropha. Barnesius quid somniaverit, quum *σύτο ἄγων* de Paride dictum putavit, non intelligo, etsi idem placet Pflugkio. Quid pridem mortuo Paridi ad saxa Capharea? Atque adeo quid Menelao? Nam hunc et Homerus Od. III. 287. et, ut ex Procli Chrestomathia scimus, *Νόστων* scriptores, ipseque Euripides in Oreste v. 362. a promontorio Malea ventis in Aegyptum narrant delatum esse, neque consociant cum illis, qui ad Caphareum fecerunt naufragium. Atqui chorus hic aperte de Menelao loquitur. Ex quo apparet scripsisse Euripidem: *ἀλίμενα δ' ὄρεα Μάλεα*. Singularis quidem haec forma est, sed quum *Μαλέα* proprie videatur adiectivum fuisse, recte potuit *ὄρεα Μάλεα* dici. Itaque mala enumerans chorus ex Helenae raptu orta, quum dixisset, multos Graecorum in bello, multos in reditu ad saxa Capharea perisse, addit hoc: *Maleae autem montes inhospitales fuere, quum longe a patria reiectus est ventis, qui barbaro vestitu pulcrum monstrum, inanem rixarum Danais caussam, secum ducebat.*

1150. Non dubitandum videtur quin recte Heathius scribi iusserit *χειμάτων*: sed notandum, non alibi apud tragicos id nomen plurali numero dictum inveniri, ut dubium videatur an *χείματος* scripserit poeta. *Χειμῶνας* aliquoties Sophocles, sed de variis tempestatibus dixit. Si scripsit Euripides *χειμάτων*, comparari potest Aeschylus Choeph. 199.

ἀλλ' εἰδότας μὲν τοὺς θεοὺς καλούμεθα,
οἵοισιν ἐν χειμῶσι ναυτίλων δίκην
στροβούμεθ'.

τέρας οὐ τέρας, ἔριν ἔριδι
Δαναῶν, νεφέλας ἐπὶ ναυσὶν ἄγων
εἴδωλον ἱρὸν Ἥρας.

στροφὴ β΄.

ὅ τι θεός, ἢ μὴ θεός, ἢ τὸ μέσον,
τίς φύσιν ἐρευνήσας βροτῶν
μακρότατον πέρας εὗρεν,
ὃς τὰ θεῶν ἐσορᾷ
δεῦρο καὶ αὖθις ἐκεῖσε

1151. Libri: τέρας οὐ τέρας, ἀλλ' ἔριν Δαναῶν. Vel sententia ostendit, ἀλλὰ ineptum esse, quia ista inter se opponi nequeunt. Est id a metricis adiectum, quum excidisset ἔριδι post ἔριν. Id metro strophico confirmatur. Ἔριν dicit belli ad Troiam, ἔριδι autem refertur ad procorum Helenae inter se contentionem.

1152. Utraque scriptura et νεφέλαν et νεφέλας bona est. Praetuli exquisitiorem.

1153. Pro ἱερὸν G. Dindorfius ἱρόν, qui de ea forma suam protulit sententiam in praefatione poetarum scenicorum p. 13. seq.

1154. In libris veteribus scriptum: ὅτι θεὸς, ἢ μὴ θεὸς, ἢ τὸ μέσον, τὶ φῂς, ἐρευνήσας βροτῶν μακρότατον πέρας εὑρεῖν. Flor. 1. 2. τί φῇς. Stephanus in suis Mss. esse ὅ,τι et τί φαίη dixit, cui qui fidem habuerunt, scripserunt τίς φαίη. Matthiae autem, quem sequuti sunt alii, sua ex coniectura τίς φησιν edidit, conformato ad id exemplum versu antistrophico. Ponunt illi autem βροτῶν in sequentis versiculi initio. At metra eadem etiam v. 1161. seqq. redeunt: ex quo apertum est secundum strophae versum dimetrum esse iambicum. Itaque ego φύσιν scripsi et εὗρεν, quod id et metrum postularet, et εὑρεῖν librarii scripsissent, postquam φύσιν in φῂς erat mutatum. *Quid deus sit, inquit, aut quid non deus, aut quid intermedium, quis; qui naturam hominum consideraverit, postremo inveniat, si quam fortuita sint quae diis adscribuntur intellexerit?* Τὰ θεῶν ab Elmsleio ad Heracl. 618. explicatum memoravit Matthiae.

1158. Libri: ὃς τὰ θεῶν ἐσορᾷ δεινὰ καὶ αὖθις ἐκεῖσε καὶ πάλιν ἀντιλόγοις πηδῶντ' ἀνελπίστοις τύχαις. Dobraeus non ad Aristoph. Ran. 1109. ut Matthiae ait, sed ad Aves v. 649. in Appendice p. 140. pro δεινὰ scribi iussit δεῦρο, pro ἀντιλόγοις autem, sed dubitanter, ἀμφιλόγοις, comparans Troadum locum, in quo v. 1203. haec leguntur:

καὶ πάλιν ἀντιλόγοις
πηδῶντ᾽ ἀνελπίστοις τύχαις.
σὺ Διὸς ἔφυς, ὦ Ἑλένα, θυγάτηρ·
πτανὸς γὰρ ἐν κόλποις σε Λή-
δας ἐτέκνωσε πατήρ.
κᾆτ᾽ ἰαχήθης καθ᾽ Ἑλλανίαν
προδότις, ἄπιστος, ἄδικος, ἄθεος· οὐδ᾽ ἔχω
τί τὸ σαφές, ὅ τι πότ᾽ ἐν βροτοῖς.
τό τοι θεῶν ἔπος ἀλαθὲς εὗρον.

θνητῶν δὲ μῶρος, ὅςτις εὖ πράσσειν δοκῶν
βέβαια χαίρει· τοῖς τρόποις γὰρ αἱ τύχαι
ἔμπληκτος ὡς ἄνθρωπος ἄλλοτ᾽ ἄλλοσε
πηδῶσι, κοὐδεὶς αὐτὸς εὐτυχεῖ ποτέ.

Recepit usitatum Euripidi derisumque ab Aristophane δεῦρο καὶ ἐκεῖσε L. Dindorfius, probasseque videtur Matthiae, cui tamen δεῦρο optime, non item δεινὰ sensui satisfacere dicenti non ex omni parte assentior. Defendi enim potest δεινά, si non τὰ θεῶν δεινά, sed δεινὰ πηδῶντα coniungitur. Sed tamen hoc durius est, praesertim statim praegresso τὰ θεῶν. Ἀντιλόγοις defendit Matthiae his in Troad. 284. ὃς πάντα τἀκεῖσ᾽ ἔθετ᾽ ἀντίπαλ᾽ αὖθις ἐκεῖσε διπτύχῳ γλώσσᾳ.

1164. Libri: καὶ ἰαχὴ σὴ καθ᾽ Ἑλλανίαν, ἄδικος, προδότις, ἄπιστος, ἄθεος. Matthiae ex sua coniectura edidit καὶ ἰαχὴ σέθεν, quod non displicebat Pflugkio. At debebat vel maxime displicere. Elmsleio in addendis ad Herael. 752. de ἰαχὴ et ἰάχειν disputanti in corruptis verbis latere videbatur καίτοι κέκλησαι, comparanti v. 944. ἢ κλῄζομαι καθ᾽ Ἑλλάδ᾽ ὡς προδοῦσ᾽ ἐμὸν πόσιν. Quid sententia requireret pulcre vidit: sed nec veri simile est ut quae posuit verba ita corrumpi potuerint, nec satis aptum est καίτοι, quoniam gravior aliqua particula exspectatur. Facili mutatione scripsi κᾆτ᾽ ἰαχήθης.

1165. Etsi librorum scriptura, ἄδικος, προδότις, ἄπιστος, ἄθεος· οὐδ᾽ ἔχω, trimetrum praebet, tamen neque anapaestus initio poni debuit, qui pes non est in versu antistrophico, nec, quod gravius est, ad sententiam iusto ordine posita sunt verba. Quare mutavi ordinem: habetque id ab ipsa librorum scriptura commendationem. Nam quum in Aldina et edd. vett. ac sine dubio etiam in Mss. ἄδικος praecedenti versui adiectum sit, facile intelligitur omissum suo loco fuisse et ad ἄθεος superscriptum: unde in praecedentem versum venit, non vidente librario ante ἄθεος esse inserendum.

1167. Libri: τὰ θεῶν ἔπος ἀλαθὲς εὗρον. Barnesius

ἀντιστροφὴ β'.

ἄφρονες, ὅσοι τὰς ἀρετὰς πολέμῳ
κτᾶσθε δορὸς ἀλκαίου τε λόγ-
χαις, καταπαυόμενοι πό-
θους θανάτων ἀμαθῶς.
εἰ γὰρ ἅμιλλα κρινεῖ νιν
αἵματος, οὔποτ᾽ ἔρις
λείψει κατ᾽ ἀνθρώπων πόλεις·
ἃ Πριαμίδος γᾶς ἔπελεν θαλάμοις,

---

scripsit τὸ θεῶν δ'. Inserui τοι, quod et sententia et metrum quum alibi tum in finiendis strophis usitatissimum postulabant.

1169. Libri: κτᾶσθε, δορὸς ἀλκαίου λόγχαισι καταπαυόμενοι πόνους θνατῶν ἀπαθῶς. Musgravius ἀμαθῶς, quod recepit Matthiae, simulque tacite scripsit κτᾶσθ', ἐν δορὸς ἀλκαίου λόγχαισιν, sequutique sunt Dindorfii et Pflugkius, hic quoque, quippe non inspecto ullo vetere libro, lectorem non certiorem faciens de veteri scriptura. De metro dictum ad v. 1154. Id ostendebat non debuisse inseri ἐν, sed post ἀλκαίου adiiciendum esse τε, scribendumque λόγχαις. Πόθους pro πόνους Seidleri coniectura est, qui nescio an etiam θνατῶν, quod ineptum est, sic, ut ego feci, in θανάτων, quod etiam metrum poscit, mutatum voluerit. Hoc dicit chorus: *insani sunt, qui virtutis laudem bello et auxiliatricis hastae cuspide quaerunt, mutuo moriendi desiderium explentes stultissime.* Δορὸς λόγχαν dixit etiam in Troad. 1318.

1172. Vulgatum κίνει correxit Heathius.

1175. Libri: αἳ Πριαμίδος γᾶς ἔλιπον θαλάμους. Duportus coniecerat ἔριπον. Ad sensum bene, inquit Matthiae. Recte vero Pflugkius dubitasse videtur an umquam haec aoristi forma activam potestatem habuerit. Exiguae certe aut suspectae auctoritatis sunt haec Hesychii, ἐριπεῖ, καταβάλει, quod recte correxerunt καταβαλεῖ, et ἐρίπων, sic, ἀνατρέπων, καταπεσών. Credo si augmentum omittere voluisset Euripides, scripturum fuisse κατέρειψε δόμους. Nam θαλάμους Πριαμίδος γᾶς vix potuit scribere, nisi connubia respiceret. Idem vero Pflugkius quum sibi non dubium esse ait, quin pro αἳ scribendum sit οἳ, quod L. Dindorfio placuerit, vellem alteruter dixisset, qui sint illi, quos hic dici Priamidis terrae thalamos reliquisse existimarent. Immo metrum ostendit, non dubium esse, quin ἃ sit scribendum. Ipse Pflugkius quum coniecit, οἳ Πριαμίδος γᾶς ἔλαχον θαλάμους, quod significare voluit, *qui in Troiana terra occubuerunt*, non cogitavit, ea verba neminem eorum qui audissent sic accepturum

ἐξὸν διορθῶσαι λόγοις
σὰν ἔριν, ὦ Ἑλένα.
νῦν δ' οἳ μὲν Ἅιδᾳ μέλονται κάτω,
τείχεα δὲ, φλογμὸς ὥςτε Διός, ἐπέσυτο φλόξ,
ἐπὶ δὲ πάθεα πάθεσι φέρεις
ἐν ἀθλίοις πάθεσιν Ἰλίοισιν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ὦ χαῖρε, πατρὸς μνῆμ'· ἐπ' ἐξόδοισι γὰρ
ἔθαψα, Πρωτεῦ, σ' ἕνεκ' ἐμῆς προςρήσεως·
ἀεὶ δέ σ' ἐξιών τε κεἰςιὼν δόμους
Θεοκλύμενος παῖς ὅδε προςεννέπει, πάτερ.
ὑμεῖς μὲν οὖν κύνας τε καὶ θηρῶν βρόχους,
δμῶες, κομίζετ' εἰς δόμους τυραννικούς·

---

fuisse, praesertim ubi de Helena sermo esset. Mihi facillimum visum est, ἃ Πριαμίδος γᾶς ἔπελεν θαλάμοις. Ἃ dicit, quas modo memoraverat, cruentas rixas. Sic thalamos recte nominare potuit, quia ob thalamum Paridis rixa et bellum exstitit. Caeterum, ut singulare, tenendum est, imperfectum hoc ἔπελε, quod ego quidem meminerim, apud tragicos non inveniri, sed tantum praesentia πέλειν, et raro πέλεσθαι.

1178. Libri Ἀΐδα, servatum etiam in novissimis.

1179. Edd. vett. τείχεα δὲ, φλογερὸς ὥςτε Διὸς ἐπέσυτο φλόξ. Editum nunc pro φλογερὸς ex Par. G. φλογμός, quod etiam Stephanus ex suis, si ulli fuerunt, Mss. attulerat.

1180. Edd. vett. ἐπὶ πάθεα πάθεσι φέρεις, ἀθλίοις ἐν συμφοραῖς Ἰλίοις. H. Stephanus hic quoque ex illis Mss. φέρουσ', consentientibus Par. E. G. Sed Flor. 1. 2. Vict. tenent φέρεις, et habent ἐπὶ δὲ πάθεα. Pro Ἰλίοις Flor. 2. αἰλίνοις, sed alia manu supra scriptum Ἰλίοις. Matthiae, ἀθλίοις ex varia lectione ortum suspicatus, edidit, ἐπὶ πάθεα πάθεσιν φέρουσ' [ἀθλίοις] ἐν συμφοραῖς Ἰλίοισιν. Sequuti sunt L. Dindorfius et Pflugkius. Non ἀθλίοις suspectum esse debebat, sed συμφοραῖς, quod metro repugnat. Posui, quod facillimum videbatur, ἐν ἀθλίοις πάθεσιν Ἰλίοισιν. Certo tamen non affirmaverim πάθεσιν ab Euripide scriptum esse, etsi παθήματα, συμφοραί, apud Hesychium est, dummodo alia huius mensurae vox substituatur, ut ἄχεσιν, πέσεσιν.

1185. Nescio an scripserit προςεννέπω.

ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν πόλλ' ἐλοιδόρησα δή·
οὐ γάρ τι θανάτῳ τοὺς κακοὺς κολάζομεν.
καὶ νῦν πέπυσμαι φανερὸν Ἑλλήνων τινὰ
εἰς γῆν ἀφῖχθαι καὶ λεληθέναι σκοπούς,
ἤτοι κατόπτην ἢ κλοπαῖς θηρώμενον
Ἑλένην· θανεῖται δ', ἤν γε δὴ ληφθῇ μόνον.
ἔα·
ἀλλ', ὡς ἔοικε, πάντα διαπεπραγμένα
εὕρηκα· τύμβου γὰρ κενὰς λιποῦσ' ἕδρας
ἡ Τυνδαρὶς παῖς ἐκπεπόρθμευται χθονός.
ὠή, χαλᾶτε κλῇθρα, λύεθ' ἱππικὰς
φάτνας, ὀπαδοί, κἀκκομίζεθ' ἅρματα,
ὡς ἂν πόνου γ' ἕκατι μὴ λάθῃ με γῆς
τῆσδ' ἐκκομισθεῖσ' ἄλοχος, ἧς ἐφίεμαι.
ἐπίσχετ'· εἰςορῶ γὰρ οὓς διώκομεν
παρόντας ἐν δόμοισι κοὐ πεφευγότας.
αὕτη, τί πέπλους μέλανας ἐξήψω χροὸς
λευκῶν ἀμείψασ', ἔκ τε κρατὸς εὐγενοῦς
κόμας σίδηρον ἐμβαλοῦσ' ἀπέθρισας,
χλωροῖς τε τέγγεις δάκρυσι σὴν παρηΐδα
κλαίουσα; πότερον ἐννύχοις πεπεισμένη
στένεις ὀνείροις, ἢ φάτιν τίν' οἴκοθεν
κλύουσα λύπῃ σὰς διέφθαρσαι φρένας;

1193. Edd. vett. *ἤν γε συλληφθῇ μόνον.* **Par. E. Flor. 1. 2. Vict.** *ἤν γε δὴ ληφθῇ μόνον.* **Par. G.** *ἤν γε ληφθῇ μόνον.*

1199. Flor. 1. 2. *πόνον.*

1206. Mirum haesisse in *χλωροῖς δάκρυσι* **Elmsleium ad Med. 876. interpretatumque esse** ***humidas lacrimas*****, non recordantem Homerum dixisse** *θαλερὸν κάτα δάκρυ χέουσα.*

1207. Lobeckius ad Phrynichum p. 611. recentiorum quorumdam exemplis adductus *πεπληγμένη* **scribendum censebat. Id Fritzschius ad Aristoph. Thesm. 179. non improbat, valde sibi displicere** *πεπεισμένη* **dicens.**

ΕΛΕΝΗ.

ὦ δέσποτ', ἤδη γάρ τόδ' ὀνομάζω σ' ἔπος,
ὄλωλα· φροῦδα τἀμὰ κοὐδέν εἰμ' ἔτι.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ἐν τῷ δὲ κεῖσαι συμφορᾶς; τίς ἡ τύχη;

ΕΛΕΝΗ.

Μενέλαος, οἴμοι, πῶς φράσω; τέθνηκέ μοι.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

οὐδέν τι χαίρω σοῖς λόγοις, τὰ δ' εὐτυχῶ.

ΕΛΕΝΗ.

* * * * * * * * * * * *

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

πῶς οἶσθα; μῶν σοι Θεονόη λέγει τάδε;

ΕΛΕΝΗ.

κείνη τέ φησιν ὅ τε παρὼν ὅτ' ὤλλυτο.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ἥκει γὰρ ὅςτις καὶ τάδ' ἀγγέλλει σαφῆ;

ΕΛΕΝΗ.

ἥκει· μόλοι γάρ, ὡς ἐγὼ χρῄζω μολεῖν.

1212. Edd. vett. ἐν τῷ, δὲ. Barnesius male ἐν τῷδε.

1214. Edd. vett. τάδ' εὐτυχῶ. Emendavit Heathius.

1215. Excidisse hic versum Helenae στιχομυθία prodit, et quod Theoclymenus πῶς οἶσθα, non πῶς δ' οἶσθα dicit.

1219. Prorsus a vero aberravit Pflugkius, quum dicere Helenam putavit: *venit ille sane: vellem vero ita discederet, ut ego eum discedere cupio:* simulantem se diris illum exsecraturam, iterque abeunti peius multo quam advenienti imprecaturam. Immo hoc dicit: *utinam venerit, sic ut ego venisse cupio.* Id ipsa de

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

τίς ἐστι; ποῦ 'στίν; ἵνα σαφέστερον μάθω.

ΕΛΕΝΗ.

ὅδ', ὃς κάθηται τῷδ' ὑποπτήξας τάφῳ.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Ἄπολλον, ὡς ἐσθῆτι δυςμόρφῳ πρέπει.

ΕΛΕΝΗ.

οἴμοι δοκῶ μὲν κἀμὸν ὧδ' ἔχειν πόσιν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ποδαπὸς δ' ὅδ' ἁνὴρ καὶ πόθεν κατέσχε γῆν;

ΕΛΕΝΗ.

Ἕλλην, Ἀχαιῶν εἷς, ἐμῷ σύμπλους πόσει.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

θανάτῳ δὲ ποίῳ φησὶ Μενέλεων θανεῖν;

ΕΛΕΝΗ.

οἰκτρόταθ', ὑγροῖσιν ἐν κλυδωνίοις ἁλός.

Menelao cogitans, Theoclymenum sic vult accipere quasi optaret perisse illum in mari, qui ei mortem mariti nunciatum venisset.

1223. Edd. δοκῶ μοι. Matthiae recte ex Flor. 1. 2. δοκῶ μέν.

1227. Edd. vett. οἰκτρότατον, ὑγροῖσι κλυδωνίοις ἁλός. Tyrwhittus: οἰκτρόταт' ἐν ὑγροῖσι κλυδωνίοις ἁλός. Quod ὑγροῖσιν scripto recepit Matthiae. Piersonus ad Moer. p. 135. οἴκτιστον, ὑγροῖς ἐν κλυδωνίοις ἁλός. Elmsleius in censura meae Supplicum editionis ad v. 303. XXX. p. 240. ed. Lips. cum Scaligero scribi iussit οἰκτρότατον ὑγροῖς ἐν κλυδωνίοις ἁλός. Id Elmsleio addicti posuerunt Dindorfii. Pflugkius sua ex coniectura: οἰκτρότατά γ', ὑγροῖς ἐν κλυδωνίοις ἁλός, quod neque sono suave est, neque apte additum γε, etsi propter hanc ipsam particulam eam rationem iniit, neque non satis perspecta defendit ad Heracl. 683. Hic, quali morte perisset Menelaus quaerenti simpliciter

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ποῦ βαρβάροισι πελάγεσιν ναυσθλούμενον;

ΕΛΕΝΗ.

Λιβύης ἀλιμένοις ἐκπεσόντα πρὸς πέτραις.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

καὶ πῶς ὅδ᾽ οὐκ ὄλωλε κοινωνῶν πλάτης;

ΕΛΕΝΗ.

ἐσθλῶν κακίους ἐνίοτ᾽ εὐτυχέστεροι.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

λιπὼν δὲ ναὸς ποῦ πάρεστιν ἔκβολα;

ΕΛΕΝΗ.

ὅπου κακῶς ὄλοιτο, Μενέλεως δὲ μή.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ὄλωλ᾽ ἐκεῖνος· ἦλθε δ᾽ ἐν ποίῳ σκάφει;

ΕΛΕΝΗ.

ναῦταί σφ᾽ ἀνεῖλον ἐντυχόντες, ὡς λέγει.

---

respondendum erat, miserrima. Facile autem apparet, quum praecessisset *ποίῳ θανάτῳ*, respondendum fuisse aut *οἰκτροτάτῳ*, aut per adverbium. Atqui *οἰκτρότατον* vel *οἴκτιστον* eo minus hic apte pro adverbio usurparetur, quod id et insolentius est et facile videtur accusativus esse. Id senserat, opinor, Tyrwhittus, nisi quod immodulatum versum dedit. Quare ego aliter scripsi, recepto tamen plurali.

1228. Edd. vett. *ποῦ; βαρβάροισι πελάγεσι ναυσθλούμενον;* Flor. 1. 2. *πελάγεσιν.* Recte signum interrogandi post *ποῦ* deleri iussit Matthiae.

1230. Flor. 2. *καινῶν*, superscripto *ων.* Idem *πλάταις.*

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ποῦ δὴ τὸ πεμφθὲν ἀντὶ σοῦ Τροίᾳ κακόν;

ΕΛΕΝΗ.

νεφέλης λέγεις ἄγαλμ'; ἐς αἰθέρ' οἴχεται.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ὦ Πρίαμε καὶ γῆ Τρῳὰς, ὡς ἔῤῥεις μάτην.

ΕΛΕΝΗ.

κἀγὼ μετέσχον Πριαμίδαις δυςπραξίας.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

πόσιν δ' ἄθαπτον ἔλιπεν ἢ κρύπτει χθονί;

ΕΛΕΝΗ.

ἄθαπτον· οἳ 'γὼ τῶν ἐμῶν τλήμων κακῶν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

τῶνδ' οὕνεκ' ἔταμες βοστρύχους ξανθῆς κόμης;

ΕΛΕΝΗ.

φίλος γάρ ἐστιν, ὥςπερ ἐστίν, ἐνθάδ' ἂν.

1236. Edd. vett. *ποῦ δὲ*. Correxit Scaliger.

1238. Omissum in libris *ὡς* addidit Scaliger.

1243. Libri: *φίλος γάρ ἐστιν, ὅς ποτ' ἐστὶν ἐνθάδ' ὤν.* Pflugkius mavult *ἔνθ' ἂν ὦ*, vel quod ei etiam magis placet, *ἔνθ' ἂν ᾖ*. Vellem vertisset versum potius, quam multis verbis disseruisset de ista coniectura. Vertendo non solum optime et facillime declaratur sententia, sed etiam ipse interpres an eam intellexerit cognoscit. Vidisset, non quae putavit, sed *ὅς ποτ' ἐστὶν* emendatione indigere. Nam hoc quid est? aut quomodo verteret? Seidlerus, quid dici hic apte posset intelligens, *οὗ πότ' ἐστὶν* coniecerat. At id dicendum erat *ὅπου πότ' ἐστὶν*. Ego *ὥςπερ ἐστίν* scripsi. Theoclymenum hoc ad inferos

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ὀρθῶς μὲν ἥδε συμφορὰ δακρύεται;

ΕΛΕΝΗ.

ἐν εὐμαρεῖ γοῦν σὴν κασιγνήτην λαθεῖν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

οὐ δῆτα. πῶς οὖν; τόνδ' ἔτ' οἰκήσεις τάφον;

ΕΛΕΝΗ.

τί κερτομεῖς με, τὸν θανόντα δ' οὐκ ἐᾷς;

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

πιστη γὰρ εἶ σὺ σῷ πόσει φεύγουσά με.

ΕΛΕΝΗ.

ἀλλ' οὐκέτ'· ἤδη δ' ἄρχε τῶν ἐμῶν γάμων.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

χρονία μὲν ἦλθες, ἀλλ' ὅμως αἰνῶ τάδε.

---

referre vult, ipsa sepulcrum, sub quo sedet Menelaus, in mente habet.

1245. Libri: ἐν εὐμαρεῖ γοῦν σὴν κασιγνήτην θανεῖν; Scripsi ex mea et Iacobsii emendatione λαθεῖν. Ironice respondet: *quasi facile sit, si simularem, latere sororem tuam.*

1246. In Canteri et quibusdam aliis editionibus sine interpunctione: πῶς οὖν τόνδ' ἔτ' οἰκήσεις τάφον; Recte Matthiae veterem interpunctionem, qua separatur πῶς οὖν; revocavit.

1248. Libri: πιστὴ γὰρ ἐσσὶ σῷ πόσει, φεύγουσά με. Matthiae εἶ σὺ ex emendatione Elmsleii ad Ach. 788. non 795. ut Matthiae et inde Elmsleii libro non inspecto Pflugkius dicunt. Deinde Matthiae melius putabat φεύγουσ' ἐμέ. Non opus, quia φεύγουσα potissimum opponitur.

1250. Edd. etiam novissimae χρόνιά, praeter Schaeferianam et Pflugkianam, in quibus recte scriptum χρονία, quod alios ponere adnotavit Barnesius. Probabiliter Seidlerus μετῆλθες, afferens hoc Hesychii: μετῆλθεν, ἐτιμωρήσατο, μετεμελήθη. Non videtur tamen necessarium esse.

ΕΛΕΝΗ.

οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον, τῶν πάρος λαθώμεθα;

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ἐπὶ τῷ; χάρις γὰρ ἀντὶ χάριτος ἐλθέτω.

ΕΛΕΝΗ.

σπονδὰς τέμωμεν καὶ διαλλάχθητί μοι.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

μεθίημι νεῖκος τὸ σόν, ἴτω δ' ὑπόπτερον.

ΕΛΕΝΗ.

πρός νύν σε γονάτων τῶνδ', ἐπείπερ εἶ φίλος,

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

τί χρῆμα θηρῶσ' ἱκέτις ὠρέχθης ἐμοῦ;

ΕΛΕΝΗ.

τὸν κατθανόντα πόσιν ἐμὸν θάψαι θέλω.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

τίς δ' ἔστ' ἀπόντων τύμβος; ἢ θάψεις σκιάν;

ΕΛΕΝΗ.

Ἕλλησίν ἐστι νόμος, ὃς ἐν πόντῳ θάνῃ,

1251. Libri: οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον; τῶν πάρος λαθοίμεθα. Emendavit postremum verbum Elmsleius ad Oed. Col. 11. quod iam prius fecerat Schaeferus. Interpunctionem veterem servarunt editores novissimi.

1253. Par. E. χέωμεν, sed τέμωμεν in margine.

1255. Legebatur πρὸς νῦν σε. Mutavit accentus Schaeferus.

1258. Flor. 1. 2. τί δ' ἔστ'. Id ferri potest hoc modo scriptum: τί δ'; ἔστ' ἀπόντων τύμβος; Tum Matthiae suo arbitrio scripsit ἢ θάψεις σκιάν.

1259. Libri: ὃς ἂν πόντῳ θάνῃ. Reposui ἐν. Non opus, ut dicatur quicumque, sed ut is qui in mari mortuus sit.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

τί δρᾶν; σοφοί τοι Πελοπίδαι τὰ τοιάδε.

ΕΛΕΝΗ.

κενοῖσι θάπτειν ἐν πέπλων ὑφάσμασιν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

κτέριζ'· ἀνίστη τύμβον οὗ χρήζεις χθονός.

ΕΛΕΝΗ.

οὐχ ὧδε ναύτας ὀλομένους τυμβεύομεν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

πῶς δαί; λέλειμμαι τῶν ἐν Ἕλλησιν νόμων.

ΕΛΕΝΗ.

εἰς πόντον ὅσα χρὴ νέκυσιν ἐξορμίζομεν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

τί σοι παράσχω δῆτα τῷ τεθνηκότι;

ΕΛΕΝΗ.

οὐκ οἶδ' ἔγωγ', ἄπειρος, εὐτυχοῦσα πρίν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ὦ ξένε, λόγων μὲν κληδόν' ἤνεγκας φίλην.

1261. Libri ἐν πέπλοις ὑφάσμασιν. Emendationem Scaligeri Schaeferus restituit.

1262. Flor. 1. κτένιζ'.

1264. Edd. vett. ἐν Ἕλλησι.

1267. Libri: οὐκ οἶδ'· ἐγὼ δ' ἄπειρος, εὐτυχοῦσα πρίν. Non recte haec procedunt. Nam neque ἐγὼ nec δὲ sic recte dicta. Scripsi, quod sententia postulabat, οὐκ οἶδ' ἔγωγ', ἄπειρος, εὐτυχοῦσα πρίν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὔκουν ἐμαυτῷ γ', οὐδὲ τῷ τεθνηκότι.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

πῶς τοὺς θανόντας θάπτετ' ἐν πόντῳ νεκρούς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὡς ἂν παρούσης οὐσίας ἕκαστος ᾖ.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

πλούτου λέγ' οὕνεχ' ὅ τι θέλεις ταύτης χάριν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

προσφάζεται μὲν αἷμα πρῶτα νερτέροις.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

τίνος; σύ μοι σήμαινε, πείσομαι δ' ἐγώ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

αὐτὸς σὺ γίγνωσκ'· ἀρκέσει γὰρ 'ἂν διδῷς.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ἐν βαρβάροις μὲν ἵππον ἢ ταῦρον νόμος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

διδούς γε μὲν δή, δυςγενὲς μηδὲν δίδου.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

οὐ τῶνδ' ἐν ἀγέλαις ὀλβίαις σπανίζομεν.

1271. Edd. vett. ὡσάν.

1275. Edd. vett. γίνωσκ'. ἀρκέσειε γὰρ 'ἂν δίδως. Emendavit Barnesius.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

καὶ στρωτὰ φέρεται λέκτρα σώματος κενά.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ἔσται· τί δ' ἄλλο προςφέρειν νομίζεται;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

χαλκήλαθ' ὅπλα· καὶ γὰρ ἦν φίλος δορί.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ἄξια τάδ' ἔσται Πελοπιδῶν, ἃ δώσομεν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

καὶ τἄλλ' ὅσα χθὼν καλὰ φέρει βλαστήματα.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

πῶς οὖν; ἐς οἶδμα τίνι τρόπῳ καθίετε;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ναῦν δεῖ παρεῖναι κἀρετμῶν ἐπιστάτας.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

πόσον δ' ἀπείργει μῆκος ἐκ γαίας δόρυ;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὥςτ' ἐξορᾶσθαι ῥόθια χερσόθεν μόλις.

1279. Edd. vett. Flor. 1. 2. φέρετε. Canterus edidit φέρεται.

1284. Edd. vett. interpungunt, πῶς οὖν ἐς οἶδμα; τίνι τρόπῳ καθίετε; Correxit Canterus.

1285. Edd. vett. Flor. 2. Vict. νῦν δεῖ. Flor. 1. νῦν δή. Par. E. νηῦν δεῖ. Canterus ναῦν δεῖ. Tum edd. vett. καὶ 'ρετμῶν.

1287. Flor. 1. μόλοις.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

τί δή; τόδ' Ἑλλὰς νόμιμον ἐκ τίνος σέβει;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὡς μὴ πάλιν γῇ θύματ' ἐκβάλλῃ κλύδων.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Φοίνισσα κώπη ταχύπορος γενήσεται.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

καλῶς ἂν εἴη, Μενέλεῴ τε πρὸς χάριν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

οὐκοῦν σὺ χωρὶς τῆςδε δρῶν ἀρκεῖς τάδε;

1288. Vulgo post *τί δή* virgula interpungebatur. Sustulit interpunctionem L. Dindorfius. Schaeferus interrogandi signum posuit, quem sequendum duxi.

1289. Edd. vett. *ὡς μὴ πάλιν γῇ λύματ' ἐκβάλλῃ κλύδων.* Flor. 1. 2. *ἐκβάλῃ.* Praestare videtur praesens, quia non de uno facto loquitur. *Λύματα* interpretantur *piamenta,* nescio quo vel auctore vel argumento. Nam quod grammatici *καθάρματα* vocant, ea vox aliam habet in istius verbi explicatione potestatem. Nec fore puto, qui *αὐτὰ* suppleat, putetque dici, ne tamquam sordes ad terram deferantur quae mersa sint mari. Illud cavendum erat, ne sacra frustra facta essent, si rursum a fluctibus eiicerentur. Quare *θύματα* scripsi.

1291. Libri: *καλῶς ἂν εἴη Μενέλεῴ γε πρὸς χάριν.* Recte Schaeferus Reiskii emendationem recepit *Μενέλεῴ τε,* neglectam ab iis, qui postea Euripidem ediderunt. *Μενέλεῴ γε* si diceret, videretur Helenam excludere: nunc, si copula utitur, aptissime significat quum omnino recte facere Theoclymenum, tum Menelao id gratum fore.

1292. Suspicari quis possit, ante hunc versum excidisse distichon, in quo Theoclymenus quaesiverit num quid amplius opus esset, Menelaus autem responderit, nihil, nisi ut aliquis ex propinquis iusta funebria perageret. Verum non est ita. Nam poscendi finem se fecisse indicaverat Menelaus, quum diceret *καλῶς ἂν εἴη.* Itaque Theoclymenus dicit: *poteris, opinor, tu ista sine Helena facere.*

MENEΛAOΣ.

μητρὸς τόδ᾽ ἔργον ἢ γυναικὸς ἢ τέκνων.

ΘEOKΛYMENOΣ.

ταύτης ὁ μόχθος, ὡς λέγεις, θάπτειν πόσιν.

MENEΛAOΣ.

ἐν εὐσεβεῖ γοῦν νόμιμα μὴ κλέπτειν νεκρῶν.

ΘEOKΛYMENOΣ.

ἴτω· πρὸς ἡμῶν ἄλοχον εὐσεβῆ τρέφειν.
ἐλθὼν δ᾽ ἐς οἴκους ἐξέλω κόσμον νεκρῷ.
καὶ σ᾽ οὐ κεναῖσι χερσὶ γῆς ἀποστελῶ,

1296. Edd. vett. ἤτω πρὸς ἡμῶν ἄλοχον εὐσεβῆ τρέφειν. Habet ἤτω etiam Flor. 1. Sed Flor. 2. ἴτω cum hac glossa: γρ. ἤτω· ἤτω ἡ δόξα κυρίου εἰς τοὺς αἰῶνας. Etiam Vict. Herv. 2. et caeterae ἴτω. Non est haec formula concedendi, ut Matthiae voluit, cuius verba repetivit Pflugkius. Nam quis non videat Theoclymenum dicere, *eat Helena?*

1297. Libri: ἐλθὼν δ᾽ ἐς οἴκους, ἐξελῶ κόσμον νεκρῷ, καὶ σ᾽ οὐ κεναῖσι χερσὶ γῆς ἀποστελῶ. De rariore forma futuri Matthiae inspici iussit Reisigii comm. crit. in Oed. Col. p. 365. Nihil effici iis, quae et illic dixit Reisigius et in Coniect. p. 188. monui ad Oed. Col. 1454. p. 286. Nam quis ita superstitiose adhaereat codici Ravennati, ut in Lysistratae v. 542. ἐλεῖ defendat, aut quis non audiat Elmsleium ad Oed. Col. 1454.* Apud Herodotum III. 59. Bekkerus nuper ἐξελῶντες edidit. Neque Alciphron, credo, I. 9. ἐξελοῦνται quam ἐξέλοιντ᾽ ἂν scribere maluit. Recentioribus haec facile condonamus, ut καθελεῖ Antiphilo epigr. 15. quem memoravit Buttmannus in gramm. Gr. II. p. 66. aut ἀφελοῦμεν Diophanto in propositione nona de numeris multangulis. Neque audiendus Süvernius, qui in diss. de Oed. Col. p. 29. in illius tragoediae v. 1375. ἑλεῖ inferendum putabat. Dixi ad Oed. Col. 1454. in Helenae versu aut ἐξέλω aut ἐξελὼν scribendum esse. Prius illud praetuli, ut huic sermoni convenientius, plena interpunctione in fine versus posita. Coniunctivi ratio explicata est in diss. de ἂν particula II. 4. p. 89.

1298. Quod καί σ᾽ scriptum erat, recte L. Dindorfius non inclinato accentu scripsit. Nam καὶ est *etiam*.

θράσαντα τῇδε πρὸς χάριν. φήμας δέ μοι
ἐσθλὰς ἐνεγκών, ἀντὶ τῆς ἀχλαινίας
ἐσθῆτα λήψει σῖτά τ', ὥςτε σ' εἰς πάτραν
ἐλθεῖν, ἐπεὶ νῦν γ' ἀθλίως ἔχονθ' ὁρῶ.
σὺ δ', ὦ τάλαινα, μὴ 'πὶ τοῖς ἀνηνύτοις
* * * * * * * * * * * *
τρύχουσα σαυτήν· Μενέλεως δ' ἔχει πότμον,
κοὐκ ἂν δύναιτο ζῆν ὁ κατθανὼν πόσις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

σὸν ἔργον, ὦ νεᾶνι· τὸν παρόντα μὲν

1300. Libri ἐνεγκών γ'. Inutile et ineptum γ' eieci. Edd. vett. ἀχλανίας. Veram scripturam, quam restituit Canterus, habent Flor. 1. 2. Vict.

1305. Edd. vett. μὴ 'πὶ τοῖς ἀνηνύτοις τρύχου σὺ σαυτήν. Non id eiusmodi est, ut necessario corrigi debere videatur, quoniam, ubi σὺ σαυτὴν adiicitur, etiam activa potestate medium usurpari potest. Sed Elmsleius quum in auctario adnotationum ad Acharn. v. 68. τρύχου σεαυτῆς, eo fere modo quo σαυτῆς κατόναιο dictum, probabat, non videtur cogitasse, id significaturum esse *ne contere te tui desiderio*, ut in Aristophanis Pace v. 989. quo loco ipse in ea adnotatione usus est:

> ἡμῖν, οἵ σου τρυχόμεθ' ἤδη
> τρία καὶ δέκ' ἔτη.

L. Dindorfius et Pflugkius ex Scaligeri coniectura τρύχου σεαυτὴν ediderunt. Sed quum Flor. 1. 2. Vict. τρύχουσα σαυτὴν praebeant, recte videtur Matthiae versum ab librario omissum statuere, quem sequutus G. Dindorfius lacunae signa posuit.

1307. In edd. vett. interpungebatur virgula post νεᾶνι: quare haec sic interpretabantur, ut diceret Menelaus, Helenae officium esse praesentem maritum carum habere, mortuum autem missum facere. Id si ita esset, rectius scriberetur: σὸν ἔργον, ὦ νεᾶνι, τὸν παρόντα μὲν στέργειν πόσιν δή, τὸν δὲ μηκέτ' ὄντ' ἐᾶν. Aeschylus Prom. 636.

> σὸν ἔργον, 'Ιοῖ, ταῖςδ' ὑπουργῆσαι χάριν.

Sophocl. Philoct. 15.

> ἀλλ' ἔργον ἤδη σόν, τὰ λοίφ' ὑπηρετεῖν.

Euripides Phoen. 447.

> σὸν ἔργον, μῆτερ 'Ιοκάστη, λέγειν
> τοιούςδε μύθους, οἷς διαλλάξεις τέκνα.

στέργειν πόσιν χρή, τὸν δὲ μηκέτ' ὄντ' ἐᾶν·
ἄριστα γάρ σοι ταῦτα πρὸς τὸ τυγχάνον.
ἢν δ' Ἑλλάδ' ἔλθω καὶ τύχω σωτηρίας,
παύσω ψόγου σε τοῦ πρίν, ἢν γυνὴ γένῃ
οἵαν γενέσθαι χρή σε σῷ ξυνευνέτῃ.

ΕΛΕΝΗ.

ἔσται τάδ'· οὐδὲ μέμψεται πόσις ποτὲ
ἡμῖν· σὺ δ' αὐτὸς ἐγγὺς ὢν εἴσει τάδε.
ἀλλ', ὦ τάλας, εἴςελθε καὶ λουτρῶν τύχε,
ἐσθῆτά τ' ἐξάλλαξον. οὐκ ἐς ἀμβολὰς
εὐεργετήσω σ'. εὐμενέστερον γὰρ ἂν
τῷ φιλτάτῳ μοι Μενέλεῳ τὰ πρόςφορα
δρῴης ἄν, ἡμῶν τυγχάνων οἵων σε χρή.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ α'.

ὀρεία ποτὲ δρομάδι κώ-
λῳ μάτηρ θεῶν ἐσύθη

Iphig. Taur. 1079.

σὸν ἔργον ἤδη καὶ σόν, εἰςβαίνειν δόμους.

At alia in istis Menelai verbis ratio est, recteque coli signo post νεᾶνι distinxit Schaeferus. Nam Menelaus quum dicit σὸν ἔργον, non quae deinde addit, sed illud Theoclymeni ἴτω respicit, monens Helenam ut iam sacra funebria curet. Sic supra v. 846. dixerat:

σὸν ἔργον, ὡς γυναικὶ πρόςφορον γυνή.

1311. 1312. Edd. vett. et Mss. hos versus inverso ordine scriptos habent. Iustum ordinem restitui iussit Canterus.

1319. Libri χρῆν. L. Dindorfius, ut Matthiae iussit, χρή.

1320. Hoc carmen, in quo aperte in unum coniuncta sunt cognata Cereris et magnae matris numina, vellem intentatum immemorabilibus coniecturis reliquisset Theodorus Bergkius in Zimmermanni diurnis antiquariis a. 1836. n. 7. 8. Valde ego eum amo ob egregias animi, ingenii, doctrinae virtutes, sed non probo incredibilem omnia sollicitandi et insolentissima quaeque captandi libidinem. Primos versus attigit Elmsleius ad Bacch. 370.

ἀν᾽ ὑλᾶντα νάπη
ποτάμιόν τε χεῦμ᾽ ὑδάτων
βαρύβρομόν τε κῦμ᾽ ἅλιον
πόθῳ τᾶς ἀποιχομένας
ἀῤῥήτου κούρας·
κρόταλα δὲ Βρόμια διαπρύσιον
ἱέντα κέλαδον ἀνεβόα,
θηρῶν ὅτε ζυγίους
ζευξάσᾳ θεᾷ σατίνας
τὰν ἁρπασθεῖσαν κυκλίων
χορῶν ἔξω παρθενίων
μέτα κοῦραι ἀελλόποδες,
ἁ μὲν τόξοις Ἄρτεμις, ἁ δ᾽
ἔγχει Γοργῶπα πάνοπλος,

1322. Libri ὑλάεντα. L. Dindorfius ὑλᾶντα. Sic Aeschylus Agam. 116. ἀργᾶς. Sophocles nondum certo constat in Antig. 123. scripseritne ut in libris legitur, an Ἥφαιστον πευκᾶνθ᾽ ἑλεῖν.

1329. Par. G. ὅττε.

1330. Libri ζεύξασα θεὰ σατίναν. Musgravius restituit σατίνας. Priora verba quum alii, tum Elmsleius ad Iph. Taur. 153, 1. infeliciter tentarunt, sede vitii non animadversa. Quod sententia et metrum iubebant, ζευξάσᾳ θεᾷ scripsi.

1333. Libri: μετὰ κουρᾶν δ᾽ ἀελλόποδες. Tyrwhittus aliique κοῦραι. Δ᾽ eiiciendum esse vidit Pflugkius, non perspecta tamen loci ratione.

1335. Libri: ἁ δ᾽ ἔγχει Γοργὼ πάνοπλος, unde creduli quidam mythologi Minervam ab Euripide Gorgo dictam crediderunt. De ea re dictum in dissertatione de Graeca Minerva. Matthiae, ut versum expleret, ἐν ἔγχει Γοργὼ πάνοπλος scripsit, sequutique sunt caeteri. Non dubitavi ego Γοργῶπα scribere, iteratis duabus sequentis vocabuli litteris. Quod formam fortasse non alibi usurpatam praetuli, quum scribere γοργῶπις potuerim, haec caussa fuit, quod γοργῶπις adiectivum est, neque id, ut γλαυκῶπις, substantivi loco dici solitum, Γοργῶπα autem convenientior substantivo forma est. De femininis formis in dearum nominibus videndus Lobeckius in secunda ed. Aiacis ad v. 175. Minerva et Diana multis monumentis testatae comites flores legentis Proserpinae. V. Welckeri *Zeitschrift für Geschichte und Auslegung*

* * * * * * * *

αὐγάζων ἐξ οὐρανίων
ἄλλαν μοῖραν ἔκραινεν.

ἀντιστροφὴ α'.

δρομαίων δ' ὅτε πολυπλανή-
των μάτηρ ἔπαυσε πόνων,
ματεύουσ' ἀπόρους

---

der alten Kunst, I. 1. et Vossium ad Hom. h. Cer. 425. Vid. Pausan. VIII. 31, 2.

1336. Ultimus antistrophae versus, quem codices servarunt, quum in edd. deesset, integram rati stropham esse critici non potuerunt non in ea incidere, quae minime possent probari. Primus istum versum qui restituit L. Dindorfius, quum recte vidisset in stropha excidisse versiculum, in quo ad *ἐξ οὐρανίων* additum esset *ἑδράνων* vel simile nomen, tamen in eo aperte a vero aberravit, quod versum qui proximus ante ultimum esset deesse putans, ibi lacunae signa posuit. Neque errorem aut frater aut Pflugkius, ac ne Bergkius quidem animadvertit. Nam qui excidit versus, non alter, sed tertius a fine strophae est. Is vero facili coniectura restitui potest; quo facto omnia sunt planissima:

θηρῶν ὅτε ζυγίους
ζευξάσᾳ θεᾷ σατίνας
τὰν ἁρπασθεῖσαν κυκλίων
χορῶν ἔξων παρθενίων
μέτα κοῦραι ἀελλόποδες,
ἃ μὲν τόξοις Ἄρτεμις, ἃ δ'
ἔγχει Γοργῶπα πάνοπλος,
προὐξωρμῶντο· Ζεὺς δ' ἑδράνων
αὐγάζων ἐξ οὐρανίων
ἄλλαν μοῖραν ἔκραινεν.

1337. Libri: *αὐγάζων δ' ἐξ οὐρανίων.* Facile apparet δ' additum esse, ut aliquo modo cohaereret oratio, postquam qui praecedebat versus omissus erat.

1338. Libri *ἔκραινε.*

1341. Edd. vett. et Par. G. *μαστεύουσα πόνους.* Consentiunt, ut videtur, caeteri libri, ex quibus nihil adnotatum. Sed H. Stephanus, non suos hic Mss. nominans, ut Musgravius, Matthiae, Pflugkius referunt, scribit afferri et aliam lectionem *πόρους*, quae sibi parum probetur. Receptum *πόρους* inde a Cantero. Matthiae coniecit *ἐκμαστεύουσ' ἀπόρους θυγατρὸς ἁρ-*

θυγατρὸς ἁρπαγὰς δολίους,
χιονοθρέμμονας διέπερσ'
Ἰδαιᾶν νυμφᾶν σκοπιάς,
ῥίπτει δ' ἐν πένθει
πέτρινα κατὰ δρία πολυνιφέα·

παγὰς δολίους, in textu autem posuit * μαστεύουσ' ἀπόρους θυγατρὸς ἁρπαγὰς δολίους. Mirum est, quod Dindorfii et Pflugkius cum Scaligero ediderunt μαστεύουσα πόρους θυγατρὸς ἁρπαγᾶς δολίους. Recte Matthiae, modo ματεύουσ' scripsisset.

1342. Libri recte ἁρπαγὰς.

1343. Libri: χιονοθρέμμονας δ' ἐπέρασ' ἰδαίαν νυμφᾶν σκοπιᾶς. Ex Scaligeri coniectura Canterum sequuti edebant. χιονοθρέμμονας διεπέρασ' Ἰδαίαν νυμφᾶν σκοπιάς. Etiam Par. E. habet δ' ἐπέρασ'. Sed Par. G. Flor. 2. Vict. γ' ἐπέρασ'. Hanc quamvis ineptam scripturam cum Musgravio exhibuerunt Schaeferus, Matthiae et novissimi editores. Elmsleius ad Med. 1217. (non 1317. ut Matthiae ex eoque Pflugkius) χιονοθρέμμονάς τ' ἐπέρασ' Ἰδαιᾶν νυμφᾶν σκοπιὰς, ῥίπτει τ' ἐν πένθει πέτρινα κατὰ δρία πολυνιφέα. Ita satis habuerunt docti grammatici curare, ut construi verba possent, non quaerentes sententia utrum apta an inepta exoreretur. Quid? Idaea mater, postquam finem quaerendi fecit, transgrediatur Idam? quo tandem itura? Mansuram crederes in sede sua, fessam quaerendo. Quin etiam si nihil nisi rationem grammaticam verborum respicimus, quis credat, si ἐπέρασε legitur, ad ῥίπτει intelligi posse σκοπιάς, aut, si id non potest, κατὰ eo quo positum est loco ad ῥίπτει posse referri, ut sit καταῤῥίπτει δρία? Apodosin esse χιονοθρέμμονας et quae sequuntur, recte quidem viderat Elmsleius: sed ab sententia verborum longe aberravit. Prostravisse ac disiecisse Idaea cacumina dici debebat dea, iisque obruisse saltus nivosos: ex quo sponte intelligitur reversam cogitari ad consuetas sedes. Itaque διέπερσε scribendum erat. Non semper de urbibus dicitur πέρθειν. Praeter ea quae Lobeckius in altera editione Aiacis ad v. 1198. attulit, his uti licebit: Sophoclis in Oed. R. v. 1455.

καίτοι τοσοῦτόν γ' οἶδα, μήτε μ' ἂν νόσον
μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδέν.

In Oed. Col. 703. de olea:

τὸ μέν τις οὐ νεαρὸς οὔτε γήραι
σημαίνειν ἁλιώσει χερὶ πέρσας.

Aeschylus Pers. 1061.

καί μοι γενείου πέρθε λευκήρη τρίχα.

1346. Edd. vett. δρύα. Herv. 2. Canter. Barnes. θρύα. Par. E. G. Flor. 1. 2. δρία.

βροτοῖσι δ' ἄχλοα πεδία, γᾶς
οὐ καρπίζουσ' ἀρότοις
λαῶν φθείρει γενεάν·
ποίμναις δ' οὐχ ἵει θαλερὰς
βοτὰς εὐφύλλων ἑλίκων·
πολέων δ' ἀπέλειπε βίος,
οὐδ' ἦσαν θεῶν θυσίαι,
βωμοῖς τ' ἄφλεκτοι πέλανοι·
πηγάς τ' ἀμπαύει δροσερὰς
λευκῶν ἐκβάλλειν ὑδάτων
πένθει παιδὸς ἀλάστῳ.

1347. Libri: *βροτοῖσι δ' ἄχλοα πεδία γᾶς οὐ καρπίζουσ' ἀρότοις. λαῶν δὲ φθείρει γένναν.* Cohaerere haec vidit Elmsleius ad Iph. Taur. 153, 1. sed quum recte scriberet *γενεάν*, ut Seidlerus de verss. dochm. p. 345., non recte *δὲ* mutavit in *τε.* Matthiae, quem sequuti sunt L. Dindorfius et Pflugkius, uncis inclusit *δέ*; eiecit G. Dindorfius.

1350. Flor. 1. 2. edd. vett. *ποίμνας.* Scaligero et Cantero debetur *ποίμναις.*

1351. Libri *βοσκάς.* Etsi ferri potest in hoc metri genere spondeus qui iambo respondeat, tamen quoniam quantum fieri potest exaequare syllabas consueverunt tragici, *βοτὰς* scripsi. Qui non notam aliunde vocem vituperet, cogitet velim apud Suidam et in Bachmanni Anecd. I. p. 181. legi: *βοτός, τροφὴ ἢ βοσκή.* Item apud Arcadium p. 123, 17. *βοτόν, ἡ βοτάνη,* quod neglectum est in novissima editione Thesauri Stephaniani.

1352. In Herv. 2. et Basileensi *πόλεων* scriptum, quod interpres vertit: *unde victus civitates deficere.* Recte vero Ald. et reliqui libri *πολέων*, quod vertunt *multorum*, ut videantur homines intellexisse. At de his dictum v. 1349. Pecudes multas perisse dicit, eoque factum ut hostiae deessent.

1354. Ex Hervagiana 2. typographi error *ἄφεκτοι* migravit in alias edd.

1356. Libri *ἐκβαλεῖν.* Scripsi *ἐκβάλλειν*, quod et praesenti hic opus erat, et mensura congruit versus strophici.

1357. Hunc versum, omissum in edd., restituit L. Dindorfius, sic, ut in codd. Par. E. G. Flor. 2. scriptus est: *πένθει παιδὸς ἀλάστωρ*, sed malle se dixit *ἀλάστῳ.* Id non cunctanter reponendum erat. Quid enim hic *ἀλάστωρ*? Non fecerunt tamen G. Dindorfius Pflugkiusque. In codd. qui illum versum serva-

στροφὴ β΄.

ἐπεὶ δ' ἔπαυσ' εἱλαπίνας
θεοῖς βροτείῳ τε γένει,
Ζεὺς μειλίσσων στυγίους
ματρὸς ὀργὰς ἐνέπει·
βᾶτε, σεμναὶ Χάριτες,
ἴτε, τὰν περὶ παρθένῳ
Δηοῖ θυμωσαμένᾳ
λύπαν ἐξαλλάξατ' ἄλας,
Μοῦσαί θ' ὕμνοισι χορῶν.
χαλκοῦ δ' αὐδὰν χθονίαν,

---

runt, adscriptum περισσόν. Redundare enim credebant metrici, quod non animadverterant excidisse unum ex strophicis versibus. Hinc factum, ut omitteretur in edd.

1361. Legebatur ἐννέπει. Correxit Matthiae.

1363. L. Dindorfii coniectura τᾷ non opus esse recte monuit Pflugkius, quia cohaerent τὰν περὶ παρθένῳ λύπαν. Ac ne apte quidem ad Δηοῖ adderetur articulus.

1364. Edd. vett. δηίῳ. Canterus Δηοῖ, quod Stephanus in suis codd. esse ait.

1365. Libri: λύπαν ἐξαλλάξατ' ἀλαλᾷ. Matthiae ex Musgravii coniectura intulit λύπαν ἀλλάξαιτ' ἀλαλᾷ. At neque optativus bene cum ἴτε convenit, nec σεμνὰς Χάριτας decere videtur ἀλαλή, nec denique de nihilo existimandum, quod non ἀλλάξατ', sed ἐξαλλάξατ' in libris est. Quare hoc verbum ego servandum, pro ἀλαλᾷ autem ἄλας, quod cum λύπαν coniungeretur, scribendum duxi. Movit, opinor, correctores antiquos ἀλαλαγμῷ v. 1373. ut ἀλαλᾷ scriberent.

1366. Libri: Μοῦσαί θ' ὕμνοισι χορόν. Facilius Matthiae χορῶν, quam Musgravius Μουσᾶν θ' ὕμνοισι χοροί.

1367. Edd. vetustissimae, nulla praegressa interpunctione: χαλκοῦ δ' αὐδὰν χθονίαν, τύμπανά τε λάβετε πυρσογενῆ, κάλλιστα τότε πρῶτα μακάρων, Κύπρις γέλασέ τε θεά. Primum in Herv. 2. virgula posita post χορόν. Stephanum non perspecta loci sententia rectius esse χαλκοῦ τ' existimantem sequuti sunt eodem in errore versantes Dindorfii et Pflugkius, quumque Musgravius τε ante λάβετε deleri voluisset, uncis eam particulam circumscripserunt Matthiae, L. Dindorfius, Pflugkius, eiecit G. Dindorfius. Putarunt enim omnes Iovis illa verba esse, tum autem primam inter deos risisse dici Venerem, gavisam sonitu tibiarum

τύπανα τ' ἔλαβε βυρσοτενῆ
κάλλιστα τότε πρῶτα μακάρων
Κύπρις· γέλασέν τε θεά,
δέξατο τ' εἰς χέρα
βαρύβρομον αὐλόν,
τερφθεῖσ' ἀλαλαγμῷ.

ἀντιστροφὴ β'.

ὃν οὐ θέμις σ', οὐδ' ὁσία,

---

ac tympanorum. At id non modo per se non aptum est: quid enim ad rem, Venus utrum rideat an non rideat? sed perturbat etiam totum poetae consilium, qui id agebat, ut narraret, quo pacto magna mater, quam eamdem cum Cerere esse voluit, placata fuerit atque moerore liberata. Itaque Venerem fecit primam deorum tibias et tympana cepisse, ut eam exhilararet, quo facto risisse Idaeam matrem dicit, gavisamque isto concentu tibias manibus suis acceptasse. Neque id absurde invenit. Venus enim caussa doloris exstiterat, ut per quam amore incensus Pluto rapuisset Proserpinam. Quare scribendum erat: χαλκοῦ δ' αὐδὰν χθονίαν, τύπανά τ' ἔλαβε βυρσοτενῆ κάλλιστα τότε πρῶτα μακάρων Κύπρις· γέλασέν τε θεά, δέξατό τ' εἰς χέρα βαρύβρομον αὐλόν, τερφθεῖσ' ἀλαλαγμῷ.

1368. Libri veterrimi: τύμπανά τε λάβετε πυρσογενῆ. Herv. 2. βυρσογενῆ. Canterus aliique βυρσοτενῆ scribendum viderunt, Heathius autem τύπανα.

1369. Κάλλιστα et πρῶτα librorum Matthiae scripsit καλλίστα et πρώτα.

1370. Legebatur: Κύπρις γέλασέ τε θεά. Distinxi post Κύπρις, scripsique γέλασέν τε θεά. Ultima vox monosyllaba est.

1371. Libri: δέξατό τ' εἰς χέρας. Propter antistrophicum versum scripsi χέρα.

1374. Legebatur: ὧν οὐ θέμις οὔθ' ὁσία ἐπύρωσας ἐν θαλάμοις. Vict. et, si quis credit, Mss. Stephani, ὡς οὐ θέμις. Canterus recte emendavit ὃν οὐ θέμις. Sed metro indicante scribendum erat ὃν οὐ θέμις σ'. Caetera varie quum ab aliis tum a me ipso olim tentata nunc lenissime corrigi posse intellexi, restituta quae deest syllaba, etsi quae ea sit ambiguum est. Etenim duplex maxime in promptu ratio est, ὃν οὐ θέμις σ', οὐδ' ὁσία 'πύρωσας ἄνδρ'. ἐν θαλάμοις, et ὃν οὐ θέμις σ', οὐδ' ὁσία 'πύρωσας ἐν σοῖς θαλάμοις, quarum hanc posteriorem praeferendam duxi. Alloquitur autem chorus Helenam, infortunii eius caus-

᾽πύρωσας ἐν σοῖς θαλάμοις,
μῆνιν δ᾽ εἶχες μεγάλας

---

sam ab neglectis magnae matris sacris repetens. Similiter in Hippolyto v. 141.

σὺ τἄρ᾽ ἔνθεος, ὦ κούρα,
εἴτ᾽ ἐκ Πανός, εἴθ᾽ Ἑκάτας,
ἢ σεμνῶν Κορυβάντων,
ἢ ματρὸς φοιτᾷς ὀρειάς.
σὺ δ᾽ ἀμφὶ τὰν πολύθηρον
Δίκτυνναν ἀμπλακίαις
ἀνίερος ἀθύτων πελάνων τρύχει.

1376. Edd. vett. μῆνιν δ᾽ ἔχεις μεγάλας μητρος ὦ παῖ, θυσίας οὐ σεβίζουσα θεοῖς. Flor. 1. 2. ματρὸς, quod restituit Matthiae, qui Musgravii emendationem εἶχες et Heathii θεᾶς ne commemoravit quidem: nec magis Pflugkius. Et tamen utrumque erat recipiendum, ut sententia recte procederet. Caeterum non inepte mihi videtur Heathius iudicasse, qui totum hoc chori carmen ex alia sumptum esse tragoedia est suspicatus. Vix enim credibile est, ea caussa, ut paucis verbis adversi Helenae casus ex ira Idaeae matris repeterentur, cuius rei in tota tragoedia nullum vestigium est, raptum Proserpinae, luctum matris, gravem omnibus animantibus iram, singularem denique rationem, qua placata fuerit, esse descripta. Quod nisi fallor, histrionibus hoc debemus, qui pro eo carmine, quod Euripides posuerat, aliud inseruerunt, leviter mutatum, ut aliquo certe modo pertinere ad Helenae tragoediam videretur. Non negaverim tamen, fieri potuisse, ut ipse id fecerit Euripides. Nam Aristoteles Poet. 18, 22. postquam dixit chorum aliquid ad eam rem quae in scena agatur conferre debere, non tamen ut apud Euripidem, sed ut apud Sophoclem, sic pergit: τοῖς δὲ λοιποῖς τὰ ᾀδόμενα οὐ μᾶλλον τοῦ μύθου ἢ ἄλλης τραγῳδίας ἐστί, δι᾽ ὃ ἐμβόλιμα ᾄδουσι, πρώτου ἄρξαντος Ἀγάθωνος τοῦ τοιούτου. καίτοι τί διαφέρει ἢ ἐμβόλιμα ᾄδειν ἢ εἰ ῥῆσιν ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο ἁρμόττοι ἢ ἐπεισόδιον ὅλον; Quod dicebam leviter mutatum esse carmen, ut locum invenire in Helena posset, ad hos ipsos versus pertinet, qui primi sunt secundae antistrophae. Eos illic, unde huc translatum est carmen, sic scriptos fuisse puto:

ὃν οὐ θέμις σ᾽, οὐδ᾽ ὁσία,
πύρωσας ἐν γᾶς θαλάμοις,
μῆνιν δ᾽ ἔσχες μεγάλας
ματρός, ὦ παῖ, θυσίας
εὖ σεβίζουσα θεοῖς.

Sic totum carmen apparet pulcerrimum esse et venustissimum. Venerem enim alloquitur chorus, quae et amore incenderit Plutonem, etsi ei non fas esset etiam in inferos potestatem suam exercere, et, sicuti hoc peccaverat, sic etiam deam, quae raptu filiae

ματρός, ὦ παῖ, θυσίας
οὐ σεβίζουσα θεᾶς.
μέγα τοι δύναται νεβρῶν
παμποίκιλοι στολίδες,
κισσῷ τε στεφθεῖσα χλόα
νάρθηκας εἰς ἱερούς,
ῥόμβων θ' ἑλισσομένα
κύκλιος ἔνοσις αἰθερία,
βακχεύουσά τ' ἔθειρα Βρομίῳ
καὶ παννυχίδες θεᾶς,
εὖτέ νιν ὄμμασιν

---

per eam laesa erat, placaverit, feceritque ut dii, quorum sacra intermissa v. 1353. 1354. dictum erat, iam rursus solitis honoribus fruerentur. Intelligitur iam cur finxerit poeta Venerem fuisse, quae leniverit iram magnae matris, eamque in gratiam cum diis reduxerit: quod aliter plane sine caussa inventum videretur.

1379. Libri: μέγα τοι δύνανται. Δύναται scribendum docuit Musgravius.

1381. Libri: κισσῷ τε στεφθεῖσα χλόα. Matthiae de Musgravii sententia κισσοῦ scripsit, sequutique sunt alii, et Lobeckius in Aglaophamo p. 624. Ego quidem et ad Bacchas v. 115. non opus ista mutatione esse iudicavi, et nunc ita sentio, praesertim quum conum, quem praefigebant thyrsis (nam eos dicit νάρθηκας), χλόην appellare videatur. Copiose de thyrso et narthece disserentem, qui accuratius rem cognoscere volent, adire poterunt F. G. Schoenium in commentatione de personarum in Euripidis Bacchabus habitu scenico p. 89. seqq.

1382. Libri ἐς. Correxit Heathius.

1383. Libri ῥόμβω. Musgravium sequuti ῥόμβου ediderunt, quod adscivit Lobeckius in Aglaophamo p. 624. Mihi id ex ῥόμβων natum videbatur.

1384. Libri κυκλίοις. Emendavit Scaliger.

1385. Edd. vett. βακχεύουσά τ' ἔθειρα βρομίων. Flor. 2. Vict. βρομίω. Unde Matthiae restituit Βρομίῳ. Firmari si opus, fecit Elmsleius ad Bacch. 65.

1387. Libri corruptissime: εὖ δέ νιν ἅμασιν ὑπέρβαλε σελάνα. μορφᾶ μόνον ηὔχεις. Ex his si quis aliquid, quod probabile videri possit, efficere volet, non inveniet ullum in toto Euripide magis desperatum locum. Bergkio coniecturas festinanti hic, quod saepenumero, accidit, ut, quae alicubi legisset audissetve,

ἔβαλε σελάνα
[μορφᾷ μόνον ηὔχεις].

ΕΛΕΝΗ.

τὰ μὲν κατ᾽ οἴκους εὐτυχοῦμεν, ὦ φίλαι·
ἡ γὰρ συνεκκλέπτουσα Πρωτέως κόρη,
πόσιν παρόντα τὸν ἐμὸν ἱστορουμένη,
οὐκ εἶπ᾽ ἀδελφῷ· κατθανόντα δ᾽ ἐν χθονὶ
οὔ φησιν αὐγὰς εἰςορᾶν ἐμὴν χάριν.
* * * * * * * * * * * *
κάλλιστα δῆθεν ἥρπασ᾽ ἐν τύχῃ πόσις·

---

oblitus, ut nova atque ab sese inventa proferret. Nam eadem omnia, quae Bothius, in his verbis mutavit. Sed ea tam inepta sunt, ut taceri debuerint. Pflugkium quoque a coniectando abstinere satius erat, si non afferret quod et recte dictum esset et conveniret metro. Laudo vero Canterum, qui primus viderit haec cohaerere cum praecedentibus, scribique voluerit, etsi vix recte, εὖτέ νιν ηὔγασεν ὕπερθε σελάνα. Quum in tali loco aut prorsus abstinendum ab emendatione, aut aliquid audacius tentandum sit, feci ego huius rei periculum in Elementis doctr. metr. p. 558. sed ista iam quum propter violentiores mutationes, tum propter metra indicta velim. Profectus enim eram ab ultimis verbis, quae qui genuina esse putant, non video quomodo praecedentes duos versiculos constituere possint, ut ista μορφᾷ μόνον ηὔχεις, quae non possunt sola per se stare, aliqua probabili ratione cum istis connectantur. Haec tria verba nunc persuasum habeo ab aliquo grammatico, satis inepte quidem, adscripta esse, ut stropha, cuius ultimus versus excidisset, impleretur. Itaque uncis ea inclusi, caetera autem sic scripsi: εὖτέ νιν ἄμμασιν ἔβαλε σελάνα. Ex Troadibus v. 1071. intelligitur, Phrygia illa sacra singulis mensibus plenilunio esse celebrata:

φροῦδαί σοι θυσίαι χορῶν τ᾽
εὔφημοι κέλαδοι κατ᾽ ὄρ-
φναν καὶ παννυχίδες θεῶν,
χρυσέων τε ξοάνων τύπος,
Φρυγῶν τε ζάθεοι σελᾶ-
ναι συνδώδεκα πλήθει.

Quorum versuum qui quartus est, eum sic ab Euripide scriptum crediderim: χαλκέων τε κροτάλων κτύποι.

1395. 1396. Nullo lacunae vestigio in libris scriptum: κάλλιστα δῆτ᾽ ἀνήρπασεν ἐν τύχῃ πόσις. Par. E. ἐνήρπασεν. Bar-

ἃ γὰρ καθήσειν ὅπλ' ἔμελλεν εἰς ἅλα,
ταῦτ' ἐμβαλὼν πόρπακι γενναίαν χέρα
αὐτὸς κομίζει, δόρυ τε δεξιᾷ λαβών,
ὡς τῷ θανόντι χάριτα δὴ συνεκπονῶν.
προὔργου δ' ἐς ἀλκὴν σῶμ' ὅπλοις ἠσκήσατο,
ὡς βαρβάρων τρόπαια μυρίων χερὶ
θήσων, ὅταν κωπῆρες εἰςβῶμεν σκάφος,
πέπλους ἀμείψας ἀντὶ ναυφθόρου στολῆς,
ἅγώ νιν ἐξήσκησα, καὶ λουτροῖς χρόα
ἔδωκα, χρόνια νίπτρα ποταμίας δρόσου.
ἀλλ' ἐκπερᾷ γὰρ δωμάτων ὁ τοὺς ἐμοὺς
γάμους ἑτοίμους ἐν χεροῖν ἔχειν δοκῶν,
σιγητέον μοι· καὶ σὲ προςποιούμεθα

---

nesius tacens edidit: κάλλιστα δῆτ' ἀνήρπασεν τεύχη πόσις, numeris, de quibus nota est Porsoni in praefatione Hecubae disputatio. Is in Kiddii Porsonianis p. 383. non attingere se manifestam huius versus corruptelam dixit. Ac sane ut numeris, sic etiam sententiae ratione ineptissima est lectio Barnesii. Nam quis hic nexus aut quae copulatio sententiarum, omisso, quod illis, τὰ μὲν κατ' οἴκους, opponi debebat, positoque, quod non habet quo referatur, δῆτα? Quae denique ordinis verborum perversitas, quum non κάλλιστα, sed τεύχη primum sibi locum postularet? Apertissimum est, nisi plures, unum certe versum excidisse, ut hunc fere in modum processerit oratio:

τὰ δ' ἄλλ' ὅμοια· τῶν γὰρ ἐν δόμοις ὅπλα
κάλλιστα δῆθεν ἥρπασ' ἐν τύχῃ πόσις.

1398. Libri ὅρπακι. Vict. et Steph. πόρπακι.

1403. Flor. 1. 2. εἰςβῶμεν εἰς σκάφος.

1404. Libri: πέπλους δ' ἀμείψας ἀντὶ ναυφθόρου στολῆς, ἃ 'γώ νιν ἐξήσκησα, non, ut Matthiae refert, κἀγώ. In quibus quum imperfecta sit sententia, Barnesius Helenam subito adventu Theoclymeni perculsam abrumpere sermonem putabat. Id ei egregie factum a poeta videbatur. At Graecorum tragoedia has recentiorum vitae communis imitationes merito aspernabatur. Accedit narrationis perversitas, quum prius arma induisse, tum vero postea vestes mutasse, balneoque se refecisse dicatur Menelaus. Id nec Piersono in mentem venit nec qui eum in Veris. p. 183. sic scribentem sequuti sunt novissimis editoribus: πέπλους δ' ἀμείψας' ἀντὶ ναυφθόρου στολῆς ἐγώ νιν ἐξήσκησα. Verissima est

εὔνουν, κρατεῖν γε στόματος, ἢν δυνώμεθα
σωθέντες αὐτοὶ καὶ σὲ συσσῶσαί ποτε.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

χωρεῖτ' ἐφεξῆς, ὡς ἔταξεν ὁ ξένος,
δμῶες, φέροντες ἐνάλια κτερίσματα.
Ἑλένη, σὺ δ', ἤν σοι μὴ κακῶς δόξω λέγειν,
πείθου, μέν' αὐτοῦ· ταὐτὰ γὰρ παροῦσά τε
πράξεις τὸν ἄνδρα τὸν σὸν ἤν τε μὴ παρῇς.
δέδοικα γάρ σε μή τις ἐμπεσὼν πόθος
πείσῃ μεθεῖναι σῶμ' ἐς οἶδμα πόντιον,
τοῦ πρόσθεν ἀνδρὸς χάρισιν ἐκπεπληγμένην·
ἄγαν γὰρ αὐτὸν οὐ παρόνθ' ὅμως στένεις.

ΕΛΕΝΗ.

ὦ καινὸς ἡμῖν πόσις, ἀναγκαίως ἔχει,

---

librorum scriptura, nisi quod delendum erat δὲ post πέπλους, nectendique hi versus cum praecedentibus.

1410. Libri κρατεῖν τε. Magna socordia est novissimorum editorum, qui κρατοῦντα ediderunt Stephani Mss. freti. Apertissimum est hoc ipsius esse Stephani inventum, non cogitantis feminas esse, quibus haec dicat Helena. Luculentum hoc documentum inter alia plurima est, ementitum esse Stephanum istos codices. Correxi, ut sententia et res iubebat.

1411. Par. E. G. Flor. 1. 2. συνσῶσαι.

1413. Flor. 1. 2. στερίσματα.

1417. Edd. vett. δέδοικα γάρ σοι. Sed σε Par. E. Flor. 1. 2. Vict.

1421. Libri ὦ κλεινὸς ἡμῖν πόσις. Elmsleio ad Herc. fur. 38. scribendum videbatur καινός, quod Pflugkius cum aliis recepit, credo quod τὰ πρῶτα λέκτρα opponi putarent, nec propter aliam caussam. At ne recte quidem ὦ κλεινὸς ἡμῖν πόσις nominativo casu diceretur, qui non appellantis, sed declarantis est: de qua re dicam ad Androm. 1. Ex quo consequitur, recte dictum esse ὦ καινὸς ἡμῖν πόσις, si id dixit Euripides. Ambigi enim potest, aptiusne hic ad captandam benevolentiam sit ὦ καινὸς ἡμῖν πόσις, an ὦ κλεὶν' ὃς ἡμῖν πόσις. Sic enim illud scribendum esset. Sed tamen, quoniam hoc quoque blandiri Theo-

τὰ πρῶτα λέκτρα νυμφικάς θ' ὁμιλίας
τιμᾶν· ἐγὼ δὲ διὰ τὸ μὲν στέργειν πόσιν
καὶ ξυνθάνοιμ' ἄν· ἀλλὰ τίς κείνῳ χάρις
ξὺν κατθανόντι κατθανεῖν; ἔα δέ με
αὐτὴν μολοῦσαν ἐντάφια δοῦναι νεκρῷ.
θεοὶ δὲ σοί τε δοῖεν οἷ' ἐγὼ θέλω,
καὶ τῷ ξένῳ τῷδ', ὅτι συνεκπονεῖ τάδε.
ἕξεις δέ μ' οἵαν χρή σ' ἔχειν ἐν δώμασιν
γυναῖκ', ἐπειδὴ Μενέλεων εὐεργετεῖς
κἄμ'· ἔρχεται γὰρ δή τιν' εἰς τύχην τάδε·
ὅστις δὲ δώσει ναῦν, ἐν ᾗ τάδ' ἄξομεν,
πρόσταξον, ὡς ἂν τὴν χάριν πλήρη λάβω.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

χώρει σύ, καὶ ναῦν τοῖσδε πεντηκόντορον
Σιδωνίαν δὸς κἀρετμῶν ἐπιστάτας.

ΕΛΕΝΗ.

οὔκουν ὅδ' ἄρξει ναὸς ὃς κοσμεῖ τάφον;

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

μάλιστ'· ἀκούειν τοῦδε χρὴ ναύτας ἐμούς.

---

clymeno atque pignus aliquod spei suae videri debuit, et ipse Elmsleii sequutus sum emendationem. Singulari errore Berglerus ad Aristoph. Avium v. 1467. ὦ κλεινὸς πόσις ut ex Aeschyli Septem ad Thebas attulit.

1425. Libri ξυγκατθανόντι. Divisit Piersonus p. 184. Verisimilium.

1429. Edd. vett. οἵαν χρῆν ἔχειν. Flor. 1. 2. χρή. Unde Matthiae οἵαν χρή σ' ἔχειν.

1431. Sententia haec est: *nam haec ad aliquam bonam fortunam tendunt.*

1435. Edd. vett. καὶ 'ρετμῶν.

1437. Edd. vett. μάλιστ' ἀκούειν τοῦδε χρῆν ναύτας ἐμούς. Par. E. τούσδε. Reiskius χρή. Interpunxi post μάλιστα, quod fecerunt etiam Bothius et Pflugkius.

ΕΛΕΝΗ.

αὖθις κέλευσον, ἵνα σαφῶς μάθωσί σου.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

αὖθις κελεύω, καὶ τρίτον γ', εἴ σοι φίλον.

ΕΛΕΝΗ.

ὄναιο, κἀγὼ τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

μή νυν ἄγαν σὸν δάκρυσιν ἐκτήξῃς χρόα.

ΕΛΕΝΗ.

ἥδ' ἡμέρα σοι τὴν ἐμὴν δείξει χάριν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

τὰ τῶν θανόντων οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πόνος.

ΕΛΕΝΗ.

ἔστιν τι κἀκεῖ κἀνθάδ', ὧν ἐγὼ λέγω.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

οὐδὲν κακίω Μενέλεώ μ' ἕξεις πόσιν.

ΕΛΕΝΗ.

οὐδὲν σὺ μεμπτός· τῆς τύχης με δεῖ μόνον.

1441. Vulgo μὴ νῦν. L. Dindorfius μή νυν Elmsleii monitu ad Med. 156. in addendis.

1443. Edd. vett. ἀλλ' ἁπλῶς πόνος. Flor. 1. 2. Vict. ἀλλ' ἄλλως πόνος, quod altero aptius videtur.

1444. Non ineleganter Musgravius coniiciebat ὧν ἔγωγ' ἐρῶ, id ut esset: *quorum amore teneor*. Sed non opus quidquam mutari, quia quum aliquid hic, aliquid illic esse eorum quae in mente habeat dicit, simul et Theoclymeni et Menelai se curam habere significat.

1446. Libri: τῆς τύχης μέλει μόνον. Musgravii coniectu-

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ἐν σοὶ τόδ', ἣν σὴν εἰς ἔμ' εὔνοιαν διδῷς.

ΕΛΕΝΗ.

οὐ νῦν διδαξόμεσθα τοὺς φίλους φιλεῖν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

βούλει ξυνεργῶν αὐτὸς ἐκπέμψω στόλον;

ΕΛΕΝΗ.

ἥκιστα· μὴ δούλευε σοῖς δούλοις, ἄναξ.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ἀλλ' εἶα· τοὺς μὲν Πελοπιδῶν ἐῶ νόμους.
καθαρὰ γὰρ ἡμῖν δώματ'· οὐ γὰρ ἐνθάδε
ψυχὴν ἀφῆκε Μενέλεως· ἴτω δέ τις
φράσων ὑπάρχοις τοῖς ἐμοῖς φέρειν γάμων
ἀγάλματ' οἴκους εἰς ἐμούς· πᾶσαν δὲ χρὴ
γαῖαν βοᾶσθαι μακαρίαις ὑμνῳδίαις

---

ram, τῆς τύχης με δεῖ μόνον, quam probavit Elmsleius ad Med. 552. recepit Schaeferus. Matthiae vulgatam defendit, quae sane quodammodo potest defendi: sed ea verentis potius, quam spem ostendentis oratio est. Non male scriberetur: τῇ τύχῃ μέλοι μόνον. Et coniecerat μέλοι Brodaeus. Similiter loquutus est in Iph. Taur. 909. τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλειν τοῦδε ξὺν ἡμῖν.

1455. Libri χρῆν, servatum ab Elmsleio ad Herc. fur. 57.

1456. Βοᾶσθαι quomodo dictum sit si quis quaerat, non multum opis petere poterit ex Parisiensi editione Thesauri Stephaniani, in quo neque hic locus, nec quae ad eum Matthiae adnotavit, nec, quod mirere, aut Dobraeus in addendis Aristophaneis p. 136. ad Vesp. 1223. aut Elmsleius ad Herc. fur. 57. et ad Oed. Tyr. 1094. sunt memorati. Et Dobraeus quidem haud sane firmo argumento medium potestate activa dictum statuebat, in quam rem Matthiae ex Iphig. Aul. 437. affert:

ὑμέναιον εὐτρέπιζε καὶ κατὰ στέγας
λωτὸς βοάσθω καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος.

Elmsleius autem passivum defendit comparans αὐλεῖται πᾶν μέ-

ὑμέναιον Ἑλένης κἀμόν, ὡς ζηλωτὸς ᾖ.
σὺ δ᾽, ὦ ξέν᾽, ἐλθὼν, πελαγίους ἐς ἀγκάλας
τῷ τῆςδε πρίν ποτ᾽ ὄντι δοὺς πόσει τάδε,
πάλιν πρὸς οἴκους σπεῦδ᾽, ἐμὴν δάμαρτ᾽ ἔχων,
ὡς τοὺς γάμους τοὺς τῆςδε συνδαίσας ἐμοὶ
στέλλῃ πρὸς οἴκους, ἢ μένων εὐδαιμονῇς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ Ζεῦ, πατήρ τε καὶ σοφὸς κλῄζει θεός·
βλέψον πρὸς ἡμᾶς καὶ μετάστησον κακῶν.
ἕλκουσι δ᾽ ἡμῖν πρὸς λέπας τὰς συμφορὰς
σπουδῇ σύναψαι· κἂν ἄκρᾳ θίγῃς χερί,
ἥξομεν ἵν᾽ ἐλθεῖν βουλόμεσθα τῆς τύχης.
ἅλις δὲ μόχθων οὓς ἐμοχθοῦμεν πάρος.
κέκλησθέ μοι, θεοὶ, πολλά, χρήστ᾽ ἐμοὶ τυχεῖν

λαθρον in Iphig. Taur. 367. cui ad Heracl. 402. addit quod ibi legitur θυηπολεῖται ἄστυ, illa autem, ὑμέναιον Ἑλένης κἀμόν, accusativos esse putat, quibus totius rei eventus significetur. Nisi me fallit coniectura, βοᾶσθαι, sic dictum, ut, quae proprie passiva significatio est, resonare indicet, recte construitur ut simul activum cum accusativo.

1465. Libri πρὸς λύπας. Emendavit Musgravius, comparans Alcest. 502.

> καὶ τόνδε τοὐμοῦ δαίμονος πόνον λέγεις·
> σκληρὸς γὰρ αἰεὶ καὶ πρὸς αἶπος ἔρχεται.

1469. Libri: κέκλησθέ μοι θεοὶ, πολλὰ χρήστ᾽ ἐμοῦ κλύειν καὶ λυπρά γ᾽. Scaliger καὶ λύπρ᾽. Musgravium, qui κέκτησθέ μοι et πόλλ᾽ ἄχρηστα scribendum putabat, quod vertit: *meruistis, o dii mei, ut multa de me audiatis inamoena et tristia,* ego non magis me intelligere fateor, quam quod Bothius edidit: κέκλησθέ μοι, θεοὶ, πόλλ᾽ ἄχρηστ᾽ ἐμοῦ κλύειν καὶ λύπρ᾽· aut, quam Pflugkius, qui servavit πολλὰ χρήστ᾽, incredibilem in his verbis sententiam invenit: *testes vos saepe adhibui, dii, ut quam essem probus quamque idem miser cognosceretis.* Animi caussa haec attuli omnipotentum interpretum commenta. Porsonus ad Orest. 1662. hunc se locum pro corrupto habere significavit: et quis hunc virum id non vidisse credat? Qui invocant deos, invocant, ut audiant dii: sed id dici valde inutile est, nisi dicant, quid orent. Posui, quod sententia flagitabat: κέκλησθέ μοι, θεοί, πολλά,

κἄλυπ'. ὀφείλω δ' οὐκ ἀεὶ πράσσειν κακῶς,
ὀρθῷ δὲ βῆναι ποδί. μίαν δ' ἐμοὶ χάριν
δόντες, τὸ λοιπὸν εὐτυχῆ με θήσετε.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ α'.

Φοίνισσα Σιδωνιὰς ὦ
ταχεῖα κώπα, ῥοθίοισι μάτηρ,
εἰρεσίᾳ φίλα,
χοραγὲ τῶν καλλιχόρων
δελφίνων, ὅταν αὔραις πέλαγος νήνεμον ᾖ,
γλαυκὰ δὲ Πόντου θυγάτηρ
Γαλάνεια τάδ' εἴπῃ·
κάτα μὲν ἱστία πετάσατ' αὔ-
ραις λείποντες εἰναλίαις,
λάβετε δ' ἐλατίνας πλάτας,
ἰὼ ναῦται, ἰὼ ναῦται,

χρῆστ' ἐμοὶ τυχεῖν κἄλυπ'. Similiter Amphitruo in Herc. fur. 501. Iovem orans:

καίτοι κέκλησαι πολλάκις· μάτην πονῶ.

1473. Discedunt Menelaus et Helena cum ministris a Theoclymeno datis ad portum, rex autem in domum se recipit.

1474. Edd. vetustissimae: ῥόθοισι μήτηρ εἰρεσία φίλα. Primus Canterus ῥοθίοισι scripsit. Μάτηρ Matthiae. Deinde Barnesius εἰρεσίᾳ.

1477. Coniunxi duos versiculos in unum choriambicum. Musgravius antistrophici versus caussa, in quo scriptum videret νύχιον εἰς εὐφροσύναν, absurdumque esse hic πέλαγος νήνεμον ratus, coniecerat πέλαγος εὐήνεμον. Apte comparavit Pflugkius Virgilii in Ecl. 26. verba: *quum placidum ventis staret mare.* Videndus acute de hoc genere disputans Lobeckius ad Aiac. 674.

1481. Legebat λιπόντες ἐναλίαις. Recte Seidlerus λείποντες εἰναλίαις.

1483. Libri ὦ ναῦται, ἰὼ ναῦται, nisi quod Flor. 1. omittit ἰώ. Hinc Elmsleius in Bacchis v. 577. edidit ὦ Βάκχαι, ἰὼ Βάκχαι, quum libri bis ἰὼ Βάκχαι exhiberent. Non debebam eum sequi, quum ederem Bacchas. Potius hic quoque bis ἰὼ ναῦ-

πέμποντες εὐλιμένους
Περσείων οἴκων Ἑλέναν ἐπ' ἀκτάς.

ἀντιστροφὴ α'.

ἤπου κόρας ἂν ποταμοῦ
παρ' οἶδμα Λευκιππίδας, ἢ πρὸ ναοῦ
Παλλάδος ἂν λάβοις,
χρόνῳ ξυνελθοῦσα χοροῖς
ἢ κώμοις Ὑακίνθου νυχίαν εὐφροσύναν,
ὃν ἐξαμιλλησάμενος
τροχῷ τέρμονι δίσκου

ται scribendum esse, intelligi potest quamvis ex corrupto versu antistrophico.

1485. Perseus condidisse Mycenas credebatur, de quo Pausanias II. 15, 4. 16, 3. Memorat autem poeta Mycenas non, quod Menelaum infra precantem facit ut ad Naupliam feratur, sed antiquos auctores sequutus, qui eum priusquam Spartam veniret in portu Argivo navem appulisse tradiderant. Id illi autem collegerant ex Odysseae III. 311. seqq. etsi nihil de ea re est in IV. 583. seqq.

1487. Non adnotavit Matthiae edd. vett. προνάου habere, mutatumque id in πρὸ ναοῦ esse a Cantero. Minervam intelligi χαλκίοικον ex v. 252. monuit Barnesius. De Leucippi filiarum, quas Dioscuri rapuerunt, fabula videndus Werferus in Actis Monac. T. II. fasc. 4. p. 502. seqq. Sed quae hic Leucippides dicuntur, illae sunt, de quibus Pausanias III. 16, 1. πλησίον δὲ Ἱλαείρας καὶ Φοίβης ἐστὶν ἱερόν. ὁ δὲ ποιήσας τὰ ἔπη τὰ Κύπρια θυγατέρας αὐτὰς Ἀπόλλωνός φησιν εἶναι. κόραι δὲ ἱερῶνταί σφισι παρθένοι καλούμεναι κατὰ ταὐτὰ ταῖς θεαῖς καὶ αὐταὶ Λευκιππίδες.

1490. Libri: νύχιον εἰς εὐφρόναν. Matthiae scripsit νυχίαν εὐφροσύναν. De Hyacinthiis praeter eos, qui de festis Graecorum scripserunt, disseruit Welckerus in illa quae de Lino est disputatione, in diurnis scholasticis a. 1830. fasc. 3. p. 20. seqq. Nocturna illa sacra fuisse non est traditum a Polycrate in Laconicis, cuius de eo festo narrationem rettulit Athenaeus IV. p. 139. D.

1492. Libri: τροχῷ τέρμονι δίσκου. Matthiae quum scriberet τέρμονα, quod regeretur ab ἐξαμιλλησάμενος, per incuriam edidisse videtur τρόχῳ: nam si consulto fecisset, maluisset, opinor, distinguere verba, τρόχῳ, τέρμονι δίσκου, quam accusativum ponere. Sed tamen, ut ipse, Dindorfii quoque et Pflugkius, ea

ἔκανε Φοῖβος, ὅθεν Λακαί-
νᾳ γᾷ βούθυτον ἁμέραν
ὁ Διὸς εἶπε σέβειν γόνος,
μόσχον θ', ἂν λιπέτην οἴκοις
* * * * * * *
ἃς οὔπω πεῦκαι πρὸ γάμων ἔλαμψαν.

---

dem, ut videtur, incuria: τρόχῳ τέρμονα δίσκου. Mihi, quamquam si ἐξαμιλλησάμενος τροχῷ τέρμονα δίσκου scribitur, plana est sententia, tamen propter posituram verborum et consuetudinem Euripidis, verbum illud de eo qui vincitur aut expugnatur dicere amantis, ἐξαμιλλησάμενος cum ὃν coniungendum atque ad Hyacinthum videtur referendum esse. Quare nihil mutandum duxi. Credo enim audacius loquutum esse poetam, ut substantivo potestatem tribueret adiectivi, quasi diceret τροχῷ τερμονίῳ δίσκου. Scio inverti hoc posse, ut τροχῷ pro adiectivo sit, siquidem grammatici τρόχον τὸν τρεχόμενον, τροχὸν autem τὸν τρέχοντα interpretantur: vid. Valcken. animadv. ad Ammonium p. 216. sed res qua de hic agitur commendat alterum.

1493. Libri: ἔκανε Φοῖβος τᾷ Λακαίνᾳ γᾷ, βούθυτον ἁμέραν. Flor. 1. 2. tamen ἐβούθυτον. Matthiae τᾷ uncis inclusit, et post γᾷ addidit metri caussa δέ, quo nec metrum restituitur, sententiae autem non apte connectuntur. Tenuerunt tamen hoc L. Dindorfius et Pflugkius. Pro isto τᾷ scribendum esse ὅθεν dixi in praefatione Iphigeniae Aul. p. 17.

1495. Edd. vett. et codd. ὁ Διὸς δ'. Deletum δ' a Musgravio.

1496. Libri: μόσχον θ' ἂν λίποιτ' οἴκοις. Malam Musgravii coniecturam, ἂν λιπόντ', quod sit *quam reliquerunt* Menelaus et Helena, isto etiam cum pravo accentu Matthiae, L. Dindorfius, Pflugkius repraesentarunt, etsi Matthiae in adnotatione posuit λίποντ'. Absurda est tertia persona, ne de ipso verbo dicam. Pflugkium, qui ἃ λίπετ' οἴκοις scribendum coniecit, vellemus et hic et alibi nec metra negligere neque antiquata Homerici aevi verba in tragicos inferre sibi licitum putavisse. Scripsi ἂν λιπέτην. Hanc secundae personae formam esse satis demonstravit Elmsleius ad Acharn. 733.

1497. Qui excidit versus, θάλλουσαν ἐν πατρῴοις fuisse putabat Musgravius. Quidni potius: θάλλουσαν ἐν θαλάμοις?

1498. Edd. vett. πρὸς γάμων: quod quum in Hervag. 2. scriptum esset πρὸς γάμ῀, non satis nitida compendii nota, in Basileensi scriptum est πρὸς γάμ', ex qua id propagatum in Canterianam, Commelinianam, et P. Stephani. Barnesius dedit πρὸ γάμων.

στροφὴ β'.

δι' ἀέρος εἴθε ποτανοὶ
γενοίμεθ' ὅθι στολάδες
οἰωνοὶ Λίβυες
ὄμβρον χειμέριον λιποῦ-
σαι νίσσονται πρεσβυτάτᾳ
σύριγγι πειθόμεναι
ποιμένος, ὃς ἄβροχα πεδία καρποφόρα τε γᾶς
ἐπιπετόμενος ἰακχεῖ.
ὦ πταναὶ δολιχαύχενες,
σύννομοι νεφέων δρόμου,
βᾶτε Πλειάδας ὑπὸ μέσας

1499. Libri: *δι' ἀέρος, εἰ ποτανοί.* Recte Barnesius edidit *εἴθε.*

1500. Edd. vetustissimae *γενοίμεθα.* A Cantero invectum *γενοίμεσθα.* Habent autem edd. haec sic scripta: *γενοίμεσθα Λίβυες οἰωνοὶ στοχάδες.* Ordo verborum idem in codd. sed in Par. E. G. Flor. 1. 2. Vict. est *στολάδες*, cui in Vict. superscriptum *χα.* Merito hoc probavit Musgravius. Sed et ordinem verborum mutandum et *ὅθι* inserendum esse et metrum et sententia monstrare poterant.

1502. Libri: *ὄμβρον λιποῦσαι χειμέριον.* Male Heathius et Musgravius *λείπουσαι*, quod deinde ab aliis receptum. Restituendus erat ordo verborum is, qui Glyconeos praeberet. Expressit Euripides Homerica Iliad. III. 3.

ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρό,
αἵτ' ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον,
κλαγγῇ ταίγε πέτονται ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων.

1503. Edd. ante Canterum *νίσονται.*

1505. Trimetrum, qui in duos divisus erat versiculos, non animadvertens, corrupit Matthiae post *ὃς* inserto *τ'.* Sequuti eum sunt Dindorfii et Pflugkius.

1506. Libri *ἰαχεῖ.* Matthiae dedit *ἰακχεῖ.*

1507. Libri: *ὁπόταν αἱ δολιχαύχενες.* Stephanus hic, quippe certo assensuris lectoribus, non Mss. suos, sed coniecturam suam attulit *ὦ ποταναί.* Id scribendum erat *ὦ πταναί*, quod Canteri monitu fecit L. Dindorfius.

1509. Edd. antiquissimae et Flor. 2. Vict. *πελειάδες.* Flor. 1. *πελιάδες.* Herv. 2. atque inde aliae *πελειάδας*, quod tenuerunt

Ὠρίωνά τ' ἐννύχιον,
καρύξατ' ἀγγελίαν,
Εὐρώταν ἐφεζόμεναι,
Μενέλεως ὅτι Δαρδάνου
πόλιν ἑλὼν δόμον ἥξει.

ἀντιστροφὴ β'.

μόλοιτέ ποθ' ἵππιον ἅρμα
δι' αἰθέρος ἱέμενοι
παῖδες Τυνδαρίδαι,
λαμπρῶν οἵτ' ἄστρων ὑπ' ἀέλ-

---

etiam novissimi editores, etsi iam Stephanus, Mss. suos memorans, cum eoque Barnesius *Πλειάδας* scripserat, eaque forma nominis semper usum esse Euripidem Matthiae ipse adnotavit.

1512. Edd. vetustissimae *Εὐρώπαν*. Primo in Herv. 2. emendate *Εὐρώταν*, quod est etiam in Flor. 1. 2. Vict.

1513. Libri *Μενέλαος*. Scribendum esse *Μενέλεως* vidit Matthiae, nec tamen aut ipse aut qui post eum Helenam ediderunt recipere sunt ausi.

1515. Edd. *μόλοιτέ ποθ' ἵππειον ἅρμα*. Deest hic versus in Flor. 1. In Flor. 2. autem circumscriptis lineis inclusus, adscripto *περισσόν*. In eo codice pro *ἅρμα* est *οἶδμα*, sed in margine *γρ. ἅρμα*. Hinc coniiciat quis forsitan *οἶμα*, praesertim quum equis potius quam curru vectos fingi Tyndaridas videamus. Verum ea perantiqua et non tragici sermonis vox esse videtur. Quod Pindarus Isthm. I. 23. scripsit de Castore et Iolao: *κεῖνοι γὰρ ἡρώων διφρηλάται Λακεδαίμονι καὶ Θήβαις ἐτέκνωθεν κράτιστοι*, scholiastes, quod ad currum attineat, tantummodo propter Iolaum dixisse poetam monet. Sed Pyth. V. 11. legimus *ἕκατι χρυσαρμάτου Κάστορος*, ubi Castorem bigas invenisse narrant scholiastae. *Ἵππιον ἅρμα* scripsit Elmsleius ad Heracl. 845.

1517. Edd. vett. *Τυνδαρίδες*, opportunum cuidam viro docto, cui Aeacidae dicti *Αἰακίδες*. *Τυνδαρίδαι*, ut Scaligero auctore Barnesius scripsit, Vict. Flor. 1. 2. quorum in 2. supra scriptum *ες*.

1518. Libri: *λαμπρῶν ἄστρων ὑπ' ἀέλλαισιν, οἳ ναίετ' οὐράνιοι*. *Ἀέλλας* de motu siderum accipiendas esse observavit Musgravius. Novissimi editores interpunctionem sustulerunt, qua *ἀέλλαισιν* ad *μόλοιτε δι' αἰθέρος ἱέμενοι* referebatur: et sane magis poetica est oratio, si *ναίεσθαι ὑπ' ἀέλλαις ἄστρων* dicuntur.

λαισι ναίετ᾽ οὐράνιοι·
σωτῆρες εἶθ᾽ Ἑλένας
γλαυκὸν ὑπὲρ οἶδμα κυανόχροά τε κυμάτων
ῥόθια πολιὰ θαλάσσας,
ναύταις εὐαεῖς ἀνέμων
πέμποντες Διόθεν πνοάς·
δύςκλειαν δ᾽ ἀπὸ συγγόνου
βάλετε βαρβάρων λεχέων,
ἂν Ἰδαίων ἐρίδων
ποιναθεῖσ᾽ ἐκτήσατο, γᾶν
οὐκ ἐλθοῦσά ποτ᾽ Ἰλίου
Φοιβείους ἐπὶ πύργους.

Idque etiam metra postulant. Nam scribendum est, ut ex litteris ad se meis rettulit Matthiae, *λαμπρῶν οἵτ᾽ ἄστρων ὑπ᾽ ἀέλλαισι ναίετ᾽ οὐράνιοι.*

1520. Ald. *σωτῆρες τὰς Ἑλένας.* Non id correctum, ut Matthiae refert, iam in Brubachiana, sed, nisi in prima Hervagiana, quae mihi non ad manum erat, certe in altera. Musgravius metri caussa *σωτῆρε.* Displicere potius articulus debebat, ut significavi in praefatione Iphig. Aul. p. 17. verum nunc non, quod tum volebam, *ἔσθ᾽*, sed propter praecedentem optativum *εἶθ᾽* scripsi. Id nescientes scribae pro communi *εἴητε* dictum esse, articulum posuere.

1521. Libri: *γλαυκὸν ἐπ᾽ οἶδμ᾽ ἅλιον, κυανόχροά τε κυμάτων*, pessumdato a metricis trimetro, qui quum per errorem *ἐπ᾽ οἶδμα* pro *ὑπὲρ οἶδμα* scriptum esset, addiderant *ἅλιον.*

1525. Edd. *δύςκλειαν ἀπὸ συγγόνου.* Matthiae ex Flor. 1. 2. *δ᾽* inseruit.

1526. Flor. 1. et edd. inde ab Hervag. 2. *βάλλετε*, citatque sic Elmsleius ad Med. 212. Sed Ald. Brub. Flor. 2. *βάλετε.*

1528. Libri *πονηθεῖσ᾽*, quod servarunt novissimi editores, ut ne mentionem quidem fecerint Scaligeri corrigentis *ποινηθεῖσ᾽.* Usus est hoc verbo Euripides in Iph. Taur. 1433. Sed scribendum erat *ποιναθεῖσ᾽.* Deinde libri: *ἐκτήσατο τὰν οὐκ ἐλθοῦσαν Ἰλίου Φοιβείους ἐπὶ πύργους.* Nulla fides Stephano in Mss. suis *ταῖς ἐλθούσαις* esse dicenti. Recte Musgravius *τὰν* in *γᾶν* mutandum vidit. Incredibiles doctorum coniecturas pudet commemorare, ubi quid scripsisset poeta vel caecus videre poterat.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἄναξ, τὰ μάκιστ᾽ ἐν δόμοις σ᾽ εὑρήκαμεν·
ὡς καίν᾽ ἀκούσει πήματ᾽ ἐξ ἐμοῦ τάχα.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

τί δ᾽ ἔστιν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἄλλης ἐκπόνει μνηστεύματα
γυναικός· Ἑλένη γὰρ βέβηκ᾽ ἔξω χθονός.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

πτεροῖσιν ἀρθεῖσ᾽ ἢ πεδοστιβεῖ ποδί;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Μενέλαος αὐτὴν ἐκπεπόρθμευται χθονός,
ὃς αὐτὸς αὐτὸν ἦλθεν ἀγγέλλων θανεῖν.

1531. Libri: *ἄναξ, τὰ κάκιστ᾽ ἐν δόμοις εὑρήκαμεν.* Barnesius ex Duporti coniectura dedit *τὰ χείριστ᾽*, etsi id ei non satisfaciebat. Proxime verum accessit Piersonus, qui scribendum putabat: *τὰ κάλλιστ᾽ ἐν δόμοις σ᾽ εὑρήκαμεν*, comparans Iphig. Aul. 1106.

Λήδας γένεθλον, ἐν καλῷ σ᾽ ἔξω δόμων
εὕρηχ᾽, ἵν᾽ εἴπω παρθένου χωρὶς λόγους.

Quem locum adversari Piersoni sententiae ratus Matthiae, quod ibi *ἔξω δόμων*, hic *ἐν δόμοις* dictum sit, nec cogitans *ἐν δόμοις* non necessario intus in domo, sed etiam domi, quod est non perlonge a domo significare, in qua praepositionis potestate declaranda insuperabilem laboriositatem ostendit Spohnius ad Nicephorum Blemmidam p. 26. seqq., ex sua coniectura edidit: *κάκιστα τἀν δόμοις εὑρήκαμεν*: quae etsi alienissima est, tamen est in novissimas editiones recepta. Quomodo enim in domo invenerit mala, eaque exeunti e domo regi nunciare potest is, qui a portu venit? Nihil enim proficitur eo, quod *τἀν δόμοις* res domesticas, i. e. matrimonium cum Helena ineundum significare vult Matthiae: obstat enim *εὑρήκαμεν*, ineptum verbum, ubi *ἀγγέλλομεν* erat dicendum. Scribendum erat *τὰ μάκιστ᾽ ἐν δόμοις σ᾽ εὑρήκαμεν.* Id est *postremo tandem*, ut apud Homerum Odyss. V. 299. 465. *τί νύ μοι μήκιστα γένηται;* Dicunt autem tragici etiam in iambis *μάκιστος*, ut Aeschylus in Orithyia apud Longinum c. 3.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ὦ δεινὰ λέξας· τίς δέ νιν ναυκληρία
ἐκ τῆςδ' ἀπῆρε χθονός; ἄπιστα γὰρ λέγεις.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἣν γε ξένῳ δίδως σύ, τούς τε σοὺς ἔχων
ναύτας βέβηκεν, ὡς ἂν ἐν βραχεῖ μάθῃς.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

πῶς; εἰδέναι πρόθυμος· οὐ γὰρ ἐλπίδων
εἴσω βέβηκα μίαν ὑπερδραμεῖν χέρα
τοσούςδε ναύτας, ὧν ἀπεστάλης μέτα.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἐπεὶ λιποῦσα τούςδε βασιλείους δόμους
ἡ τοῦ Διὸς παῖς πρὸς θάλασσαν ἐστάλη,
σοφώταθ' ἁβρὸν πόδα τιθεῖσ', ἀνέστενεν
πόσιν πέλας παρόντα κοὐ τεθνηκότα.
ὡς δ' ἤλθομεν σῶν περίβολον νεωρίων,
Σιδωνίαν ναῦν πρωτόπλουν καθείλκομεν
ζυγῶν τε πεντήκοντα κἀρετμῶν μέτρα
ἔχουσαν· ἔργου δ' ἔργον ἐξημείβετο·
ὁ μὲν γὰρ ἱστόν, ὃ δὲ πλάτην καθίστατο,
ταρσόν τε χειρί· λευκά θ' ἱστί' εἰς ἓν ἦν,

1538. Flor. 1. ναυκληρίαν.

1540. Defendi potest, quod in libris est ἣν γε ξένῳ δίδως σύ, id ut sit *haec ipsa*; sed tamen mallem legeretur ἥδ', ἣν δίδως σύ, vel ἥνπερ δίδως σύ.

1551. Edd. vett. καὶ 'ρετμῶν μέτα. Quod Reiskius reponendum vidit, μέτρα, praebuerunt Par. E. Flor. 1. 2.

1553. Edd. vett. et Flor. 1. 2. scripturam καθίσατο, quam Barnesius in καθίστατο mutavit, defendat quis forsitan auctoritate Hesychii, qui καθίσατο interpretatur ἱδρύσατο. Formam hanc iustam esse hodie constat. Sed non est huic loco aoristus accommodatus.

1554. Libri: ταρσόν τε χειρί· λευκά θ' ἱστί' εἰς ἓν ἦν.

πηδάλιά τε ζεύγλαισι παρακαθίετο.
κἀν τῷδε μόχθῳ, τοῦτ' ἄρα σκοπούμενοι,
Ἕλληνες ἄνδρες Μενέλεῳ ξυνέμποροι
προςῆλθον ἀκταῖς, ναυφθόροις ἠσθημένοι
πέπλοισιν, εὐειδεῖς μέν, αὐχμηροὶ δ' ὁρᾶν.

Matthiae offendebat in pleonasmo *πλάτην ταρσόν τε.* Musgravius coniiciebat *ταρσόν τ' ἐπεῖρα.* Ad id vero vix otium erat strenue imperata agentibus, parumque exercitati fuissent isti homines, si iis experiundum fuisset rectene aptassent remos. Ego quidem nihil mutandum duxi. Significat quidem *ταρσὸς* palmam remi, ut idem sit quod *πλάτη*, sed dicitur etiam de ordine remorum. Nec *χειρὶ* interpreter *manu*, sed *manui*, ut remos eo modo ad paxillos alligasse dicantur, quo apte prehendi moverique possent: quam rem propriis vocabulis dixit Aeschylus in Persis v. 376. *κώπην τροποῦσθαι σκαλμὸν ἀμφ' εὐήρετμον.* Postrema versus verba, *εἰς ἓν ἦν*, desperata a criticis, Seidlerus ita corrigenda putabat, *οἷς ἐνῆν*, Hesychii afferens testimonium, *ἐνῆν, ἐχρῆν*, quo mihi quidem non satis communiri haec verbi potestas videtur. Eo magis autem abstinendum a mutatione censui, quod, nisi fallor, recte se habet librorum scriptura. Dixerat nuncius quid hic, quid ille fecisset: nunc mutata describendi ratione res memorat, quid iis factum sit dicens, vela, gubernacula. Accedit quod *εἰς ἓν* familiaris Euripidi locutio est, qua et supra usus est v. 759. et Orest. 1640. Phoen. 465. Androm. 1173. Iph. Aul. 1127. Iph. Taur. 1016. Troad. 1155. Heracl. 404. Ion. 1016. Herc. fur. 489. Archelai fr. 20, (14) 2. Non est autem de consuendis velis, quod nescio quo pacto Musgravius istis verbis significari putabat, sermo, sed referendum *λευκά θ' ἱστί' εἰς ἓν ἦν* ad ea, quae modo de remis dicebantur. *Alius*, inquit, *remos remigiumque constituebat manui, in unumque coniuncta cum his vela erant:* i. e. dum alii remos aptabant, idem fiebat velis.

1555. Apte comparavit Musgravius Orphei Argonaut. 277.

ἔπι δ' αὖτ' οἴηκας ἔδησαν,
πρυμνόθεν ἀρτήσαντες, ἐπεσφίγξαντο δ' ἱμᾶσιν.

et Act. Apostol. XXVII. 40. ubi qui navigaturi sunt, sublatis ancoris *ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων* vela dare dicuntur.

1558. Edd. vett. *ναυφόροις.* Flor. 1. 2. Vict. *ναυφθόροις*, uti Brodaeus, Canterus, Scaliger correxerant. Porsonum, qui teste Blomfieldio in glossario Persarum ad v. 187. pro *ἠσθημένοι* scribebat *ἠσκημένοι*, refutavit Matthiae, *ἐσθῶ* verbum ex Etym. M. p. 382, 52. afferens, quasi non Herodotus aliique complures *ἠσθημένος* dixissent.

ἰδὼν δέ νιν παρόντας Ἀτρέως γόνος,
προςεῖπε, δόλιον οἶκτον εἰς μέσον φέρων,
ὦ τλήμονες, πῶς ἐκ τίνος νεώς ποτε
Ἀχαΐδος θραύσαντες ἥκετε σκάφος;
ἆρ' Ἀτρέως παῖδ' ὀλόμενον συνθάπτετε,
ὃν Τυνδαρὶς παῖς ἥδ' ἀπόντα κενοταφεῖ;
οἳ δ', ἐκβαλόντες δάκρυα ποιητῷ τρόπῳ,
εἰς ναῦν ἐχώρουν, Μενέλεῳ ποντίσματα
φέροντες. ἡμῖν δ' ἦν μὲν ἥδ' ὑποψία
λόγος τ' ἐν ἀλλήλοισι, τῶν ἐπειςβατῶν
ὡς πλῆθος εἴη· διεσιωπῶμεν δ' ὅμως,

1561. Flor. 1. οἰκτρόν.

1563. Edd. vett. Ἀχαιΐδος.

1564. Edd. vett. Flor. 1. 2. ἆρ' Ἀτρέως παῖδ' ὀλούμενον συνθάπτετε. Stephanus, ut ex Mss. suis, ὀλόμενον, quod reposuit Canterus. Συνθάπτετε Musgravius eleganter pro συνθάψετε dictum iudicavit. Necessario hic praesente utendum erat. Non enim quaerit Menelaus velintne secum iusta facere mortuo, nec iubet eos id facere: sed, quasi credat eos comperisse quid agatur, quaerit: *qua navi confracta huc venistis? num Menelaum sepelientibus nobis adestis socii?*

1565. Edd. vetustissimae ἄκοντα. Herv. 2. Cant. pravo accentu ἄποντα. Brodaeus, Stephanus, Flor. 1. 2. ἀπόντα.

1566. Edd. vett. οἵδ'.

1567. Ante Barnesium legebatur: εἰς ναῦν ἐχώρουν Μενέλεω, ποντίσματα φέροντες.

1568. Libri: ἡμῖν δ' ἦν μὲν ἥδ' ὑποψία, λόγος δ' ἐν ἀλλήλοισι, τῶν ἐπειςβατῶν ὡς πλῆθος εἴη. Heathius, non perspecta insolentiore attractione, qua ἥδ' ὑποψία pro τούτων ὑποψία dictum est, inaudita crasi ἤδη ὑποψία scribi volebat. Si corruptum esset ἥδ', erat id potius in οὐχ mutandum, ut diceret nuncius, suspectum id quidem non fuisse, sed tamen aegre eos tulisse tantam multitudinem vectorum. Non est tamen verisimile sic loqui nuncium, ut qui sic et se et socios suos socordiae accusaret, poenamque metuere deberet. Quare recte L. Dindorfius λόγος τ' edidit. Comparari potest in Iphig. Taur. 1334.

καὶ τάδ' ἦν ὕποπτα μέν,
ἤρεσκε μέντοι σοῖσι προςπόλοις, ἄναξ.

1570. Edd. vett. διεσκοπῶμεν, cui verbo in Brub. stellula praefixa est, non lacunae signum, ut putabat Matthiae, sed ut

τοὺς σοὺς λόγους σῴζοντες· ἄρχειν γὰρ νεὼς
ξένον κελεύσας πάντα συνέχεας τάδε.
καὶ τἄλλα μὲν δὴ ῥᾳδίως εἴσω νεὼς
ἐθέμεθα κουφίζοντα· ταύρειος δὲ ποὺς
οὐκ ἤθελ' ὀρθὸς σανίδα προςβῆναι κάτα,
ἀλλ' ἐξεβρυχᾶτ' ὄμμ' ἀναστρέφων κύκλῳ,
κυρτῶν τε νῶτα κεἰς κέρας παρεμβλέπων
μὴ θιγγάνειν ἀπεῖργεν. ὁ δ' Ἑλένης πόσις
ἐκάλεσεν, ὦ πέρσαντες Ἰλίου πόλιν,
οὐκ εἶ' ἀναρπάσαντες Ἑλλήνων νόμῳ
νεανίαις ὤμοισι ταύρειον δέμας
εἰς πρῷραν ἐμβαλεῖτε, (φασγάνῳ θ' ἅμα

---

de vitio lector admoneretur. Quod Stephanus in Mss. esse dixit, recepitque Canterus, διεσιωπῶμεν, confirmarunt Flor. 1. 2. Vict.

1573. Edd. vett. Flor. 1. 2. καὶ ταῦτα μὲν δή. Stephanus, ut ex Mss., καὶ πάντα μὲν δή. Recte Canterus correxit καὶ τἄλλα μὲν δή, quod recepit Barnesius.

1574. Edd. ἐθέμεσθα. Flor. 1. ἐθέμεθα. Ad κουφίζοντα Heathius adhibuit Hesiodi versum in O. et D. 463. de quo dixi in censura editionis Göttlingii in Opusc. vol. VI.

1577. Edd. vett. παρ' ἐμβλέπων. Brodaei monitu Barnesius, ut Vict. et fortasse Florentini, παρεμβλέπων. Descriptionem illustravit Elmsleius ad Bacch. 742.

1580. Edd. vett. οὔκουν ἀναρπάσαντες. Flor. 1. οὐκ ἦν. Par. E. G. Flor. 2. Vict. οὐκ εἶ', superscripto in Florentino οὔκουν, in Vict. οὖν.

1582. Libri: εἰς πρῶραν ἐμβαλεῖτε; φάσγανόν θ' ἅμα πρόχειρον ὥσει σφάγια τῷ τεθνηκότι; Musgravius, perperam, iudice Ruhnkenio in Epist. crit. I. p. 100. (154. ed. noviss.) coniiciebat: ἐς πρῶραν ἐμβαλεῖτε, (φάσγανόν θ' ἅμα πρόχειρον ὡρεῖ) σφάγια τῷ τεθνηκότι: ut, quae parenthesis contineret, non Menelai, sed nuncii verba essent; credo quod recordaretur illud in Electra v. 695.

φρουρήσω δ' ἐγώ,
πρόχειρον ἔγχος χειρὶ βαστάζουσ' ἐμῇ.

Matthiae, assentiens Ruhnkenio, nihil nisi signum interrogandi post ἐμβαλεῖτε in virgulam mutavit, non dicens, quam putaret sententiam verborum esse. Qui alteram virgulam cum Schaefero post ὥσει addidit, L. Dindorfius, saltem ut intelligi verba possent effecit, sed

πρόχειρος ὤθει) σφάγια τῷ τεθνηκότι;
οἱ δ' εἰς κέλευσμ' ἐλθόντες ἐξανήρπασαν
ταῦρον, φέροντές τ' εἰς ἔθεντο σέλματα.
μονάμπυκον δὲ Μενέλεως ψήχων δέρην

Schaeferus reliquerat signum interrogandi post ἐμβαλεῖτε, non recte, quum aperte σφάγια τῷ τεθνηκότι adiectum sit ad ταύρειον δέμας. Non laudaverim ego quidem coniecturam Musgravii, sed tamen in universum recte eum iudicasse video. Nam qui humeris sublatum auferri in navem iubet taurum, insanus esset, si eum simul gladiis propelli vellet: saucius enim multo ferocius resisteret. Neque vero trudi gladiis potest, sed pungitur. Quis autem victimam, quam integram atque illaesam mactari oportebat, compunctam ferro laniatamque vulneribus ausus esset diis immolare? Quod nisi egregie fallor, scripsit Euripides ex nuncii persona: φασγάνῳ θ' ἅμα πρόχειρος ὤθει. Menelaus ipse propellebat taurum, idque stricto ense, in speciem parati ad defendendum ab se taurum, re vera autem quo paratior aggrederetur Aegyptios.

1584. Edd. vett. οἶδ'. Non intellexit Pflugkius quid esset εἰς κέλευσμ' ἐλθόντες, quum id κελευσθέντες interpretatur, quam phrasin non perinde cognitam esse ait atque illam, quae sit ἔρχεσθαι διά τινος, cuius simillima sit. Immo dissimillimam esse vidisset, si cogitasset, quid faciendum esset taurum in humeros sublaturis. Nempe acclamare sibi simul omnes oportet, ut cuncti simul prehendant pecudem, quo ne, si alius post alium manus iniiciat, singuli prosternantur. Id Graece dicitur ἐκ κελεύσματος, cerniturque potissimum in remigantibus, qui nisi cuncti simul remos eodem modo moveant, impediant magis cursum navis quam adiuvent. Aeschylus in Persis v. 396.

εὐθὺς δὲ κώπης ῥοθιάδος ξυνεμβολῇ
ἔπαισαν ἅλμην βρύχιον ἐκ κελεύσματος.

Et Euripides Iphig. Taur. 1405.

1585. Edd. φέροντές τ' εἰςέθεντο σέλματα. Flor. 1. 2. Vict. φέροντες δ'. Facile verba neutralia cum accusativo loci, in quem quid sese infert, coniunguntur, ut εἰςπίπτειν, ἐςθορεῖν, non item quae activa potestate etiam alterum accusativum additum habent. Quare hoc, sicuti pronunciatum esse puto, divisim εἰς ἔθεντο scripsi.

1586. Permira est Pflugkii interpretatio: *vix quamvis unius vittis evinctum tauri collum frontemque permulcendo obtinuit Menelaus, ut in navi consisteret.* Ubinam istud *vix* in Graecis est? ubinam *quamvis unius?* quo profecto nihil ineptius dixisset Euripides. Nam quis tandem homo cum grege taurorum congrediatur? quasi non vel unum mitigare difficillimum sit. Denique quid id ad Menelaum, qui praeter illum unum non habebat alios quos domare posset? Unde vero etiam vittae? Funem iste tauros

μέτωπά τ᾽ ἐξέπεισεν εἰςβῆναι δόρυ.
τέλος δ᾽ ἐπειδὴ ναῦς τὰ πάντ᾽ ἐδέξατο,
πλήσασα κλιμακτῆρας εὐσφύρου ποδὸς
Ἑλένη καθέζετ᾽ ἐν μέσοις ἑδωλίοις,
ὅ τ᾽ οὐκέτ᾽ ὢν λόγοισι Μενέλεως πέλας·
ἄλλοι δὲ τοίχους δεξιοὺς λαιούς τ᾽ ἴσοι
ἀνὴρ παρ᾽ ἄνδρ᾽ ἕζονθ᾽, ὑφ᾽ εἵμασι ξίφη
λαθραῖ᾽ ἔχοντες, ῥόθιά τ᾽ ἐξεπίμπλατο
βοῆς, κελευστοῦ φθέγμαθ᾽ ὡς ἠκούσαμεν.
ἐπεὶ δὲ γαίας ἦμεν οὔτ᾽ ἄγαν πρόσω
οὔτ᾽ ἐγγύς, οὕτως ἤρετ᾽ οἰάκων φύλαξ·
ἔτ᾽, ὦ ξέν᾽, εἰς τὸ πρόσθεν, ἢ καλῶς ἔχει,
πλεύσωμεν; ἀρχαὶ γὰρ νεὼς μέλουσι σοί.
ὁ δ᾽ εἶφ᾽, ἅλις μοι· δεξιᾷ δ᾽ ἑλὼν ξίφος

---

circum cornua religatum habebat, quo duceretur: ex quo dictus est μονάμπυκος. Neque enim Graecorum tauri mansuetiores nostris fuere. Sed obliviscuntur homines docti, quum inter libros sedent, quae suis quotidie oculis vident. Iuvisset hic consuluisse Brodaeum, qui *uno vinculo ligatam cervicem* interpretatus erat.

1589. Edd. antiquissimae κλιμαντῆρας cum Flor. 1. 2. Sed in Herv. 2. restitutum κλιμακτῆρας. Πλήσασα explicatum esse dicunt a Porsono ad Orest. 54. At non satis accurate ille id spatium aliquem explere dici censuit, cuius varias partes oberraret: immo, quod quis totum pervadit.

1590. Flor. 1. 2. ἑδωλίων, superscripto tamen οις.

1593. Edd. vett. ἕζοντο, ὑφ᾽, quod correxit Barnesius.

1594. Flor. 1. 2. edd. vett. ὄρθριά τ᾽. Brodaeus ὄρθιά τ᾽, quod receptum, usque dum Piersonus in Verisim. p. 186. scribi iussit ῥόθιά τ᾽ ἐξεπίμπλατο βοῆς.

1595. Hoc quoque ibidem correxit Piersonus, quum in libris ita legeretur: ὄρθριά τ᾽ ἐξεπίμπλατο βοῆς κελεύθου φθέγμαθ᾽, ὡς ἠκούσαμεν. Praeter alia, quae ille confirmandae emendationi suae attulit, aptissima sunt haec Longi verba III. 21. εἷς μὲν αὐτοῖς κελευστὴς ναυτικὰς ᾖδεν ᾠδάς, οἱ δὲ λοιποὶ καθάπερ χορὸς ὁμοφώνως κατὰ καιρὸν τῆς ἐκείνου φωνῆς ἐβόων.

1599. Libri: ἀρχαὶ γὰρ νεὼς μέλουσί μοι. Elmsleius ad Iphig. Taur. 199. σοι scribi iussit, quod reposuit Matthiae.

1600. Edd. ante Barnesium: ὁ δ᾽ εἶπεν.

εἰς πρῷραν εἷρπε, κἀπὶ ταυρείῳ σφαγῇ
σταθεὶς νεκρῶν μὲν οὐδενὸς μνήμην ἔχων,
τέμνων δὲ λαιμὸν εὔχετ', ὦ ναίων ἅλα
πόντιε Πόσειδον Νηρέως θ' ἁγναὶ κόραι,
σώσατέ μ' ἐπ' ἀκτὰς Ναυπλίας δάμαρτά τε
ἄσυλον ἐκ γῆς. αἵματος δ' ἀποῤῥοαὶ
ἐς οἶδμ' ἐςηκόντιζον οὔριαι ξένῳ.
καί τις τότ' εἶπε· δόλιος ἡ ναυκληρία·
πάλιν πλέωμεν, ἀξιῶ· 'γκέλευε σύ·
σὺ δὲ στρέφ' οἴακ'. ἐκ δὲ ταυρείου φόνου
'Ατρέως σταθεὶς παῖς ἀνεβόησε συμμάχους·

1603. Edd. vett. Flor. 1. 2. *δαίμον'*. Stephanus ut ex Mss. *λαιμὸν*, quod restituit Canterus.

1607. Tenuerunt novissimi editores librorum scripturam *οὔρια*, quae defendi quidem potest, sed tamen ut deterior videatur, quam *οὔριοι*, quod ab Elmsleio ad Heracl. 822. et ad Med. 43. not. *x*. positum L. Dindorfius recepit. Mihi et facilius et hic quidem, post nomen aliquot interiectis verbis posito adiectivo, aptius videbatur *οὔριαι*. Vide ad v. 1631. *'Ες* hic Ald.

1608. Libri: *καί τις τόδ' εἶπε*, et hic et in Herc. fur. 951. ad quem locum utrubique *τότ'* esse scribendum recte iudicavit Elmsleius.

1609. Libri: *πάλιν πλέωμεν Ναξίαν; κέλευε σύ*, nisi quod Par. G. *ἀξίαν*, sed superscripto *ναξίαν*. Quae viri docti tentarunt pleraque sileri satius est. Bothius haud dubie verum se repperisse ratus edidit: *πάλιν πλέωμεν. ἄξιον. κέλευε σύ.* Pflugkius coniecit *ἐξανεὶς*, scilicet *κάλως*, coniungens, ut videtur, cum *κέλευε σύ*, in eamque rem citavit Schaeferum ad Lamb. Bos. p. 520. ubi frustra quaeras aliquid, quod ad hanc rem pertineat, et sese ad Medeae v. 278. ubi eum videas diversissima confudisse. Nam *πάντα κάλων ἀνιέναι* quid esset, ex scholio apud Morellium ad Dion. Chrysost. Or. IV. p. 165. ed. Reisk. quem locum affert, cognoscere poterat. Qui enim idem sit *ἐξιέναι* vel *ἐκτείνειν πάντα κάλων* et, quod contrarium est, *ἀνιέναι*, cui par est *ἐξανιέναι*? Et quis *ἐξανιέναι* sic nude dixit? Non adeo difficile erat aliquid probabilius invenire: *πάλιν πλέωμεν, ἀξιῶ· 'γκέλευε σύ.* Erat haec singularis ars Euripidis, ut scite mores atque ingenia hominum exprimeret. Ac solent in tali caussa fere omnes velle quidem aliquid agi, sed nemo primus rem aggredi. Itaque timidius quid faciendum censeat dicentem introducit, poscentemque ab alio, is ut det signum. Nam hoc est *ἐγκελεύειν*.

τί μέλλετ᾽, ὦ γῆς Ἑλλάδος λωτίσματα,
σφάζειν, φονεύειν βαρβάρους, νεώς τ᾽ ἄπο
ῥίπτειν ἐς οἶδμα; ναυβάταις δὲ τοῖσι σοῖς
βοᾷ κελευστὴς τὴν ἐναντίαν ὄπα·
οὐκ εἶ᾽ ὃ μέν τις λοῖσθον ἀρεῖται δόρυ,
ὃ δὲ ζυγ᾽ ἄξας, ὃ δ᾽ ἀφελὼν σκαλμοῦ πλάτην,
καθαιματώσει κρᾶτα πολεμίων ξένων;
ὀρθοὶ δ᾽ ἀνῇξαν πάντες, οἱ μὲν ἐν χεροῖν
κορμοὺς ἔχοντες ναυτικούς, οἱ δὲ ξίφη.
φόνῳ δὲ ναῦς ἐῤῥεῖτο· παρακέλευσμα δ᾽ ἦν

1612. Hesychius: λώτισμα (nescio an λωτίσματα ex hoc ipso Euripidis versu posuerit), οἱ πρῶτοι καὶ ἐπίλεκτοι.

1614. Edd. vett. ναυάταις.

1616. Edd. οὔκουν ὁ μέν τις. Par. E. Flor. 2. οὐκ εἶ᾽ ὁ μέν τις. In Flor. 2. additum: γρ. οὔ | κουν ἤ μέ τις, quod ipsum in Flor. 1. esse ait Matthiae. Λοῖσθος non invenitur apud tragicos, nisi apud Sophoclem in Oed. Col. 583. ubi fluctuat scriptura, et in Philoctetae ad Troiam fr. 1. Deinde libri αἱρεῖται, quod in ἀρεῖται mutatum ab Elmsleio ad Heracl. 323. et ad Med. 481. not. *b*. Nimia vero mira narrat Pflugkius, qui λοῖσθον δόρυ contos intelligi iubet, quos extrema sui parte corripi iubeat portisculus, quo gravior plaga deorsum feratur. Ne commemorem, quod isto significatu λοῖσθον dici ostendere debebat, quis tandem, qui in magno periculo quodvis telum corripi iubet, qua ratione eo utendum sit praecipiat? Immo ultimam, si quae forte relicta sit, hastam ille rapi iubet; quod si hastae nullae supersint, transtra confringi remosque paxillis exsolvi vult.

1620. Quos κορμοὺς ναυτικοὺς vocat, hi vero conti sunt: Homero ξυστὰ ναύμαχα Iliad. XV. 389. 677. Plutarcho in vita Marcelli c. 12. δόρατα τῶν ναυμάχων μεγάλα.

1621. Libri: φόνῳ δὲ ναῦς ἐῤῥεῖτο· παρακέλευσμα δ᾽ ἦν. Elmsleius in meae Supplicum editionis censura ad v. 303. XXXI. correxit: φόνῳ δὲ ναῦς ἔῤῥει· τὸ παρακέλευσμα δ᾽ ἦν, comparans Iphig. Taur. 320.

οὗ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσμ᾽ ἠκούσαμεν.

Quod recepit Pflugkius. L. Dindorfius autem, nescio quomodo molestum in Elmsleii emendatione articulum esse nec defendi Iphigeniae loco, quod ibi δεινὸν additum sit, censens, hanc edidit valde languidam scripturam: φόνῳ δὲ ναῦς ἔῤῥει τότ᾽ ἄρα· ᾽κέλευσμα δ᾽ ἦν. Non animadverterat in Elmsleii lectione hoc dici:

πρύμνηθεν Ἑλένης· ποῦ τὸ Τρωϊκὸν κλέος;
δείξατε πρὸς ἄνδρας βαρβάρους· σπουδῆς δ' ὕπο
ἔπιπτον, οἱ δ' ὠρθοῦντο, τοὺς δὲ κειμένους
νεκρούς τ' ἂν εἶδες. Μενέλεως δ' ἔχων ὅπλα,
ὅποι νοσοῖεν ξύμμαχοι κατασκοπῶν,

---

quae vox ad dimicandum adhortaretur, in puppi stantis Helenae erat. Matthiae, etsi ῥέομαι barbarum vocavit, reliquit veterem scripturam, quam Musgravius ex Luciano et Philone Iudaeo adstruxerat. Lucianum et Plutarchum ita loquutos esse exemplis ostendit C. Iacobitz ad Cataplum c. 3. p. 8. Sic etiam Dionysius Hal. Antiq. IV. 38. p. 738. aliique recentiorum, memoratque ἐῤῥεῖτο ut Atticam formam, quum Iones ἐῤῥέετο dixerint, Phrynichus p. 220. Neque vero hic passivi usus non est ab antiquioribus acceptus. Certe ἱδρῶτι ῥεούμενον est in oraculo apud Herodotum VII. 140. Formae isti defendendae Buttmannus in gramm. Gr. II. p. 114. admovit μαχεούμενον, corruptam putans esse scripturam, quae est apud Clementem ῥεεύμενον. Dubitari tamen potest, an fuerit ἐῤῥευμένον. Non igitur barbare scripsit Euripides, si scripsit ἐῤῥεῖτο.

1622. Intelligi sane potest, nec sat gravis caussa est cur improbetur, quod scriptum est in libris: *ποῦ τὸ Τρωϊκὸν κλέος; δείξατε πρὸς ἄνδρας βαρβάρους:* sed tamen, si tam brevis esse vellet Helena, hoc potius exspectaremus: *ποῦ τὸ Τρωϊκὸν κλέος δείκνυτε πρὸς ἄνδρας βαρβάρους;* de quo genere loquendi videndus Elmsleius ad Heracl. 371. Nunc, quum *δείξατε* scriptum videam, vereor ne exciderit aliquid. Quanto enim fortius sic loqueretur: *ποῦ τὸ Τρωϊκὸν κλέος; Ἕλληνες ὄντες καὶ Φρυγῶν πορθήτορες δείξατε πρὸς ἄνδρας βαρβάρους.*

1624. Ald. Brub. *τοὺς δὲ κειμένους, νεκροὺς ἂν εἶδες:* quod esset, *qui autem iacebant, mortuos videres.* Ex Herv. 2. in alias propagatum est *τούςδε κειμένους νεκροὺς ἂν εἶδες.* Barnesius revocavit *τοὺς δὲ.* Et recte sane dici potuit, *alios mortuos iacentes videres.* Sed tam inutile et languidum est istud *κειμένους*, ut non dubitaverim *νεκρούς τ'* exhibere. Nam *κείμενοι* sunt prostrati vulneribus, necdum mortui: qui sunt alii, quam de quibus modo dictum erat *σπουδῆς ὕπο ἔπιπτον:* hi enim non per hostes, sed quod prae festinatione ruerent, vel inter sese collisi vel offendentes ad ea quae in navi obstarent, prolabebantur.

1626. Libri *ὅποι.* Elmsleius ad Iph. Taur. 110. *ὅπῃ*, quod receperunt Dindorfii et Pflugkius. Ego quidem recte se habere puto *ὅποι*, quod est *ἐκεῖσε ὅπου*, *ad ea loca convertebat oculos, ubi suos laborare animadverteret.* De differentia istarum formarum dictum ad Hecubae v. 1028.

ταύτῃ προσῆγε χειρὶ βαρβάροις ξίφος,
ὥστ' ἐκκολυμβᾶν ναός· ἠρήμωσε δὲ
σῶν ναυβατῶν ἐρετμ'. ἐπ' οἰάκων δὲ βὰς
ἀλλὰξ ἐς Ἑλλάδ' εἶπεν εὐθύνειν δόρυ.
οἱ δ' ἱστὸν ᾖρον, οὔριοι δ' ἧκον πνοαί,

1627. Libri: ταύτῃ προσῆγε χειρὶ δεξιᾷ ξίφος, ὥστ' ἐκκολυμβᾶν ναός. Acquiescant his, atque acquieverunt, quibus satis est intelligi verba posse: ego non credam sic scripsisse Euripidem. Nam et nimis nude positum est illud, ὥστ' ἐκκολυμβᾶν ναός, quod per grammaticam rationem, quo non potest, vel ad ipsum Menelaum vel ad socios eius Graecos referendum esset, et, quod peius etiam est, χειρὶ δεξιᾷ tam languide dictum est, ut, quum utroque vocabulo facile careamus, alterum utrum certe omnino eiiciendum sit, si orationem talem esse volumus, qualem a poeta non plane imperito profectam existimare possimus. Utrique me perversitati medelam adhibuisse puto, quum βαρβάροις posui pro δεξιᾷ, quod vel scripsisse videtur aliud agens librarius, cui obversaretur δεξιᾷ δ' ἑλὼν ξίφος v. 1600., vel inseruisse emendator, quum βαρβάροις excidisset. Barbari apud tragicos se ipsi βαρβάρους vocare solent.

1630. Libri: ἐπ' οἰάκων δὲ βὰς ἄναξ, εἰς Ἑλλάδ' εἶπεν εὐθύνειν δόρυ. Barnesius ἐς. Sed nemo ad ineptissimum istud ἄναξ offendit. Quid opus erat nomine, quo Menelaus designaretur, ubi non poterat de quoquam alio cogitari? quid autem nuncio in mentem venit, cui solus Theoclymenus ἄναξ est, ut Menelaum isto nomine appellaret, quem nullo modo poterat ἄνακτα vocare, nisi saltem ναὸς adiiceret? Id scribendum fuit ἀλλάξ. Hesychius: ἀλλάξ, ἐνηλλαγμένως. Ideo dixit Euripides ἐπ' οἰάκων βάς. Nam gubernator, ut ex v. 1609. intelligitur, retro verterat navem, Aegyptum repetiturus.

1631. Legebatur οὔριαι δ' ἧκον πνοαί. Dicitur feminino genere et οὔριος et οὐρία. Hic quidem scribendum duxi οὔριοι, sicuti οὔριοι πνοαὶ in Hecuba v. 900. et Troadibus v. 882. legitur, etsi supra v. 1607. οὔριαι ad ἀποῤῥοαὶ adiectum praetuli. In formarum electione subtili elegantiae sensu ducuntur poetae, modo soni diversitate verba similiter cadentia vitantes, ut quum prope coniuncta sunt talia, qualia οὔριαι πνόαί, modo quod generis in forma diversitas gravior videtur, ut in Philocteta v. 355.

κἀγὼ πικρὸν Σίγειον οὐρίῳ πλάτῃ
κατηγόμην·

alibi autem servantes propriam generis formam, si longius remota ab nomine, praesertim postposita est, ut supra v. 1607., vel si

βεβᾶσι δ' ἐκ γῆς· διαφυγὼν δ' ἐγὼ φόνον
καθῆκ' ἐμαυτὸν εἰς ἅλ' ἄγκυραν πάρα.
ἤδη δὲ κάμνονθ' ὁρμιὰν τείνων μέ τις
ἀνείλετ', εἰς δὲ γαῖαν ἐξέβησέ σοι
τάδ' ἀγγελοῦντα. σώφρονος δ' ἀπιστίας
οὐκ ἔστιν οὐδὲν χρησιμώτερον βροτοῖς.

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ ἄν ποτ' ηὔχουν οὔτε σ' οὔθ' ἡμᾶς λαθεῖν
Μενέλαον, ὦναξ, ὡς ἐλάνθανεν παρών.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ὦ γυναικείοις τέχναισιν αἱρεθεὶς ἐγὼ τάλας.
ἐκπεφεύγασιν γάμοι με. κεἰ μὲν ἦν ἁλώσιμος
ναῦς διώγμασιν, πονήσας εἷλον ἂν τάχα ξένους·
νῦν δὲ τὴν προδοῦσαν ἡμᾶς τισόμεσθα σύγγονον,
ἥτις ἐν δόμοις ὁρῶσα Μενέλεων, οὐκ εἶπέ μοι.
τοιγὰρ οὔποτ' ἄλλον ἄνδρα ψεύσεται μαντεύμασιν.

ΧΟΡΟΣ.

οὗτος ὤ, ποῖ σὸν πόδ' αἴρεις, δέσποτ', εἰς ποῖον φόνον;

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

οἷπερ ἡ δίκη κελεύει μ'. ἀλλ' ἀφίστασ' ἐκποδών.

---

in eum versus locum incidit, in quo longa vocalis aptior, quam brevis est: qua caussa Aeschylus in Choephoris v. 812. posuit

πρᾶξιν οὐρίαν θέλων.

1634. Par. G. Flor. 1. 2. Vict. ὁρμιατόνων, sed in Flor. 2. in margine γρ. ὁρμιὰν τίνων.

1640. Libri: ὦ γυναικείαις τέχναισιν. Scripsi γυναικείοις ea caussa, quae explicata est ad v. 1631.

1641. Ante Barnesium legebatur ἐκπεφεύγασι, et versu sequente διώγμασι.

1647. Libri: ἀλλ' ἀφίστασθ' ἐκποδών. Quod etsi defendi potest, tamen non dubito quin recte novissimi editores secuti sint Porsonum in praefatione Hecubae p. 43. corrigentem ἀφίστασ'.

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ ἀφήσομαι πέπλων σῶν· μεγάλα γὰρ σπεύδεις κακά.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ἀλλὰ δεσποτῶν κρατήσει δοῦλος ὤν;

ΧΟΡΟΣ.

φρονῶ γὰρ εὖ.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

οὐκ ἔμοιγ', εἰ μή μ' ἐάσεις

ΧΟΡΟΣ.

οὐ μὲν οὖν σ' ἐάσομεν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

σύγγονον κτανεῖν κακίστην.

ΧΟΡΟΣ.

εὐσεβεστάτην μὲν οὖν.

1649. Libri: ἀλλὰ δεσποτῶν κρατήσεις δοῦλος ὤν; Vix credibile est, tantam fuisse omnium editorum socordiam, ut non cogitaverint feminas esse, ex quibus constet chorus. Fugerat me hic locus, quum ad Vigerum in adnotatione 50. unicum exemplum, quo chorus singularis numeri genere masculino significari creditus esset, in Hippolyti v. 1105. inveniri dicerem: quod exemplum falso allatum esse ostendi. Non plus ponderis hoc Helenae habet. Scribendum est enim κρατήσει, ut sententia sit universalis. Pollucem IV. 111. vehementer errasse credo, quum de Euripide, qui comicorum parabasin quodammodo imitatus fuerit, scribit: ἐν μέν γε τῇ Δανάῃ τοῦ χοροῦ τὰς γυναῖκας ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιήσας παρειπεῖν, ἐκλαθόμενος ὡς ἄνδρας λέγειν ἐποίησε τῷ σχήματι τῆς λέξεως τὰς γυναῖκας. De Sophocle quod addit, non ad generis permutationem, sed ad imitationem parabasis spectat.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ἥ με προὔδωκεν,

ΧΟΡΟΣ.

καλήν γε προδοσίαν δίκαια δρᾶν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

τἀμὰ λέκτρ' ἄλλῳ διδοῦσα;

ΧΟΡΟΣ.

τοῖς γε κυριωτέροις.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

κύριος δὲ τῶν ἐμῶν τίς;

ΧΟΡΟΣ.

ὃς ἔλαβεν πατρὸς πάρα.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ἀλλ' ἔδωκεν ἡ τύχη μοι.

ΧΟΡΟΣ.

τὸ δὲ χρεὼν ἀφείλετο.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

οὐ σὲ τἀμὰ χρὴ δικάζειν.

ΧΟΡΟΣ.

ἤν γε βελτίω λέγω.

1652. Ante Barnesium legebatur προὔδωκε. Deinde Flor. 1 καλὴν δὲ προδοσίαν.

1654. Hic quoque, quum in libris esset: ὃς ἔλαβε πατρὸς πάρα, Barnesius restituit ἔλαβεν. Dubitari tamen potest, an scripserit poeta: ὅς σφ' ἔλαβε πατρὸς πάρα.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ἀρχόμεσθ' ἄρ', οὐ κρατοῦμεν.

ΧΟΡΟΣ.

ὅσια δρᾶν, τὰ δ' ἔκδικ' οὔ.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

κατθανεῖν ἐρᾶν ἔοικας.

ΧΟΡΟΣ.

κτεῖνε· σύγγονον δὲ σὴν
οὐ κτενεῖς ἡμῶν ἑκόντων, ἀλλ' ἔμ', ὡς πρὸ δεσποτῶν
τοῖσι γενναίοισι δούλοις εὐκλεέστατον θανεῖν.

ΔΙΟΣΚΟΥΡΟΙ.

ἐπίσχες ὀργὰς, αἷσιν οὐκ ὀρθῶς φέρει,
Θεοκλύμεν', ὦ γῆς τῆσδ' ἄναξ· δισσοὶ δέ σε
Διόςκοροι καλοῦμεν, οὓς Λήδα ποτὲ
ἔτικτεν, Ἑλένην θ', ἣ πέφευγε σοὺς δόμους·
οὐ γὰρ πεπρωμένοισιν ὀργίζει γάμοις,
οὐδ' ἡ θεᾶς Νηρῇδος ἔκγονος κόρη

1657. Libri: ὅσια δρᾶν τάνδ' ἐκδικῶ. Correxit Porsonus ad Hec. 1262.

1659. Edd. vetustissimae: ἀλλ' ἐμὲ πρὸ δεσποτῶν. τοῖσι γενναίοισι δούλοις, εὐκλεέστατον θανεῖν. Ex Herv. 2. in insequutas venit haec distinctio: ἀλλ' ἐμέ. πρὸ δεσποτῶν τοῖσι γενναίοισι δούλοις εὐκλεέστατον θανεῖν. Flor. 1. πρὸς. Porsonus ad Hec. 1262. et ego, ut Erfurdtius in maiore ed. Aiacis p. 629. adnotavit, ὡς inseruimus.

1662. Libri: Θεοκλύμενε, γῆς τῆσδ' ἄναξ. Quum secundam in Theoclymeni nomine syllabam, ubi hoc nomen invenitur, brevem esse voluerit Euripides, ὦ inserui.

1663. Ante Barnesium legebatur Διόςκουροι.

1666. Libri: ἐκγόνη κόρη. Correxit Matthiae.

ἀδικεῖ σ', ἀδελφὴ Θεονόη, τὰ τῶν θεῶν
τιμῶσα πατρός τ' ἐνδίκους ἐπιστολάς.
εἰς μὲν γὰρ ἀεὶ τὸν παρόντα νῦν χρόνον
κείνην κατοικεῖν σοῖσιν ἐν δόμοις ἐχρῆν·
ἐπεὶ δὲ Τροίας ἐξανεστάθη βάθρα,
καὶ τοῖς θεοῖς παρέσχε τοὔνομ', οὐκέτι·
ἐν τοῖσι δ' αὐτοῖς δεῖ νιν ἐζεῦχθαι γάμοις,
ἐλθεῖν τ' ἐς οἴκους καὶ συνοικῆσαι πόσει.
ἀλλ' ἴσχε μὲν σῆς συγγόνου μέλαν ξίφος,

1669. Libri veteres: εἰ μὲν γὰρ ἀεί. Quod Stephanus ut ex Mss. suis reponebat, εἰς μὲν γὰρ αἰεί, a Cantero receptum, qui tamen ἀεὶ servavit, ut Porsonus ad Orest. 1679. Flor. 1. χρόνον νῦν.

1672. Edd. vetustissimae et Basileensis: καὶ τοῖς θεοῖς παρέσχετ' οὔνομα, οὐκέτι. Herv. 2. Cant. Commel. P. Steph. καὶ τοῖς θεοῖς παρέσχε τ' οὔνομα, οὐκέτι. Barnes. καὶ τοῖς θεοῖς παρέσχετ' οὔνομ'. Sententia haec est: *postquam Helena nomen praebuit diis*, ut simulacrum ab Iunone ex aethere factum Helena diceretur. Quae sequuntur, in edd. omnibus, etiam novissimis, excepta Bothiana, ita scripta sunt: οὐκέτι ἐν τοῖσιν αὐτοῖς δεῖ νιν ἐζεῦχθαι γάμοις, ἐλθεῖν δ' ἐς οἴκους καὶ συνοικῆσαι πόσει. Sensit aliquid turbatum esse Pflugkius, qui non protulisset malam coniecturam, si, quod officium erat editoris, Bothii editionem inspexisset. Is recte vidit interpungendum esse post οὐκέτι, et deinde scribendum ἐν τοῖσι δ' αὐτοῖς δεῖ νιν ἐζεῦχθαι γάμοις. Debebat vero etiam ἐλθεῖν τ' ἐς οἴκους scribere.

1675. Libri: ἀλλ' ἴσχε μὲν σῆς συγγόνου μέλαν ξίφος. Sed Flor. 1. σὺ pro σῆς, ad quod non attendendum esset, nisi aliqua inde concipi suspicio posset, scriptum fuisse: ἀλλ' ἴσχε μὲν σὺ συγγόνου τῆς σῆς ξίφος. Certe supervacaneum hic epitheton est μέλαν, pro quo mallet quis μεθεὶς legi: sed quoniam additum videtur atrocitatis significandae caussa, quam in se admissurus erat Theoclymenus, multo sane rectius positum est, quam in his versibus Orestis, 1147.

μὴ γὰρ οὖν ζῴην ἔτι,
εἰ μὴ 'π' ἐκείνῃ φάσγανον σπάσω μέλαν.

Aliud est enim, si praecedit epitheton, quo facto in unam cum nomine notionem coniungitur; aliud, si sequitur, praesertim interposito alio verbo: disiunctum enim etiam notione separatur, coniungique potius cum verbo principali postulat. Quod sentiens scho-

νόμιζε δ' αὐτὴν σωφρόνως πράσσειν τάδε.
πάλαι δ' ἀδελφὴν καὶ πρὶν ἐξεσώσαμεν,
ἐπείπερ ἡμᾶς Ζεὺς ἐποίησεν θεούς·
ἀλλ' ἥσσον' ἦμεν τοῦ πεπρωμένου θ' ἅμα
καὶ τῶν θεῶν, οἷς ταῦτ' ἔδοξεν ὧδ' ἔχειν.
σοὶ μὲν τάδ' αὐδῶ· συγγόνῳ δ' ἐμῇ λέγω
πλεῖν ξὺν πόσει σῷ. πνεῦμα δ' ἕξετ' οὔριον·
σωτῆρε δ' ἡμεῖς σὼ κασιγνήτω διπλῶ
πόντον παριππεύοντε πέμψομεν πάτραν.
ὅταν δὲ κάμψῃς καὶ τελευτήσῃς βίον,
θεὸς κεκλήσει, καὶ Διοσκόρων μέτα

---

liastes ad Oresten θανάτου πρόξενον interpretatur. Magis placeret, si legeretur: εἰ μὴ 'π' ἐκείνῃ φάσγανον σπάσαιμ' ἐγώ. Non est tamen contemnenda codicis Mosc. scriptura, εἰ μὴ 'π' ἐκείνης φάσγανον σπάσω μέλαν, quod est, *nisi ex eius corpore ensem extraham atratum sanguine.*

1676. Vulgatum πράττειν corrigendum monuit Matthiae, quod fecit L. Dindorfius.

1677. Soli Matthiae et Bothius κἂν πρὶν ex Heathii sententia pro vulgato καὶ πρὶν ediderunt, sed Matthiae, quum id in secunda editione grammaticae §. 508. adnot. 2. probasset, in tertiae eadem §. *c.* p. 1153. vulgatam defendit. Eam ego quoque servandam duxi, propterea maxime, quod non suo loco ponendum esset ἂν: nam dicendum potius erat πάλαι δ' ἂν ἀδελφὴν καὶ πρὶν ἐξεσώσαμεν. Potuit autem omitti, quia quod sequitur ἀλλ' ἥσσον' ἦμεν mutata constructionis forma dictum est pro εἰ μὴ ἥσσον' ἦμεν.

1679. Libri ἥσσονες. Piersono auctore in Veris. p. 66. seq. a Musgravio restitutum ἥσσον'.

1681. Eodem modo etiam in Iphigenia Taurica Minerva v. 1446. seqq. ex longinquo Oresten alloquitur, addens:

κλύεις γὰρ αὐδήν, καίπερ οὐ παρών, θεᾶς.

1682. Edd. vetustissimae: πνεῦμα δ' ἄξετ' οὔριον. Correctum in Herv. 2.

1683. Legebatur διπλῷ. Correxit accentum Schaeferus.

1685. Eadem praedicit Apollo in Oreste v. 1635. seqq.

σπονδῶν μεθέξεις, ξένιά τ' ἀνθρώπων πάρα
ἕξεις μεθ' ἡμῶν. Ζεὺς γὰρ ὧδε βούλεται.
οὗ δ' ὥρισέν σε πρῶτα Μαιάδος τόκος
Σπάρτης, ἀπάρας τῶν κατ' οὐρανὸν δόμων,
κλέψας δέμας σόν, μὴ Πάρις γήμειέ σε,
φρουρὸν παρ' Ἀκτῇ τεταμένην νῆσον λέγω,

1687. De his sacris, quae ξένια dicit, videndi interpretes ad Pindari Olymp. III.

1689. Edd. vett. οὐδ' ὥρισέν σε. Scribendum esse οὗ δ' a Cantero monitum erat. Vict. οὗ δ' ὥρισέν σοι. Ac σοι etiam Florentini 1. 2. Matthiae addit: *quod non dubitavi recipere: sic iam Canter*. Credat, qui haec legat, et ipsum et Canterum οὗ δ' ὥρισέν σοι probavisse, sed dicere voluit οὗ δ' ὥρισέν σε: patetque ex versione, quam adiecit: *ubi te Mercurius constituit*, comparans ὁρίζειν et ὁρίζεσθαι βωμοὺς in Sophoclis Trach. 237. 754.

1690. In Aldina atque antiquioribus Canteriana editionibus haec sic interpuncta sunt: οὐδ' ὥρισέν σε πρῶτα Μαιάδος τόκος, Σπάρτης ἀπάρας τῶν κατ' οὐρανὸν δόμων κλέψας δέμας σόν. Canterus nescio quo errore interpunxit: οὗ δ' ὥρισέν σε πρῶτα Μαιάδος τόκος, Σπάρτης ἀπάρας, τῶν κατ' οὐρανὸν δόμων κλέψας δέμας σόν. Servavit hoc Schaeferus, servavit Matthiae sine ulla adnotatione, servarunt sola post τόκος virgula omissa Dindorfii et Pflugkius, qui et ipse tacuit. Perversitatem sentientes Heathius et Reiskius coniecerunt τῶν κατ' Εὐρώταν δόμων, quod recepit Bothius, laudandi certe, quod ultra phrases sapuerunt, Helenamque viderunt nec simul Sparta et caelo, nec caelo ullo modo auferri, notandi autem, quod coniecerunt pro quo Euripides dixisset τῶν παρ' Εὐρώτᾳ δόμων, nec cogitarunt ἀπαίρειν etiam neutrali significatu dici, iustisque adhibitis interpunctionibus sana esse omnia: οὗ δ' ὥρισέν σε πρῶτα Μαιάδος τόκος Σπάρτης, ἀπάρας τῶν κατ' οὐρανὸν δόμων, κλέψας δέμας σόν. Dicitur et ὁρίζειν ἀπό τινος, ut in Hecuba v. 941. καί μ' ἀπὸ γᾶς ὥρισεν Ἰλιάδος, et ὁρίζειν τινός, ut apud Sophoclem in Philocteta v. 635.

ἀλλ', ὦ τέκνον, χωρῶμεν, ὡς ἡμᾶς πολὺ
πέλαγος ὁρίζῃ τῆς Ὀδυσσέως νεώς.

1692. Edd. vett. φρουροῦ παρ' ἀκτὴν τεταγμένη. νῆσον λέγω. Flor. 1. 2. φρουροῦ παρ' ἀκτὴν τεταγμένους. Deinde Flor. 2. μνῆσον et in margine γρ. νῆσον. Stephanus ut ex Mss. suis: φρουρὰ παρ' ἀκτὴν τεταμένη, quod receptum a Cantero servatumque fideliter a caeteris. Sed librorum veterum scripturae, etsi

Ἑλένη τὸ λοιπὸν ἐν βροτοῖς κεκλήσεται,
ἐπεὶ κλοπὰς σὰς ἐκ δόμων ἐδέξατο.
καὶ τῷ πλανήτῃ Μενέλεῳ θεῶν πάρα
μακάρων κατοικεῖν νῆσόν ἐστι μόρσιμον·
τοὺς εὐγενεῖς γὰρ οὐ στυγοῦσι δαίμονες,
τῶν δ' ἀναριθμήτων μᾶλλόν εἰσιν οἱ πόνοι.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

ὦ παῖδε Λήδας καὶ Διός, τὰ μὲν πάρος
νείκη μεθήσω σφῶν κασιγνήτης πέρι.
ἐγὼ δ' ἀδελφὴν οὐκέτ' ἂν κτάνοιμ' ἐμήν.
κείνη δ' ἴτω πρὸς οἶκον, εἰ θεοῖς δοκεῖ.
ἴστον δ' ἀρίστης σωφρονεστάτης θ' ἅμα
γεγῶτ' ἀδελφῆς ὁμογενοῦς ἀφ' αἵματος.
καὶ χαίρεθ', Ἑλένης οὕνεκ' εὐγενεστάτης
γνώμης, ὃ πολλαῖς ἐν γυναιξὶν οὐκ ἔνι.

---

non inscite a Stephano mutatae, monstrare poterant reponendum esse: φρουρὸν παρ' Ἀκτῇ τεταμένην νῆσον λέγω.

1704. Tacuit Matthiae, tacuit Pflugkius, etsi cum caeteris servarunt librorum scripturam: ἴστον δ' ἀρίστης σωφρονεστάτης θ' ἅμα γεγῶτ' ἀδελφῆς μονογενοῦς ἀφ' αἵματος. Duportus coniecit ἀδελφοὶ, quod scribere ἀδελφὼ debebat. Musgravio non displicebat: ἀλλ' ἴστ' (ita aberrans, non consulto scripsit) ἀρίστῃ σωφρονεστάτῃ θ' ἅμα γεγῶτ' ἀδελφῇ μονογενοῦς ἀφ' αἵματος, interpretaturque postrema *ab ipsissimo sanguine, ab uno eodemque sanguine*. Id vero apertum est nec per se fieri posse, multo autem minus, quod, quum unica Ledae ex Iove filia fuerit Helena, nemo non Helenam μονογενὲς αἷμα dici crederet. Quid verum esset, viderat Canterus, qui ὁμογενοῦς ἀφ' αἵματος correxit. *Scitote*, inquit, *vos optimae castissimaeque sororis communi genitore sanguine esse natos*. Dixit Euripides ὁμογενοῦς activa potestate, ut αἷμα ὁμογενὲς ἀδελφῆς sit Iovis sanguis, qui una cum Dioscuris Helenam genuerit. Similiter eo vocabulo usus est Sophocles in his Oedipi R. v. 1360.

νῦν δ' ἄθεος μέν εἰμ', ἀνοσίων δὲ παῖς,
ὁμογενὴς δ' ἀφ' ὧν αὐτὸς ἔφυν τάλας.

Ubi, ut apud Euripidem cum genitivo generatae coniunctum est, sic ad intellectum dativum genitricis refertur.

ΧΟΡΟΣ.

πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων,
πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί.
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.
τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα.

1707. De his versibus dixi ad extremas Bacchas.

INDEX GRAECUS.

Numeri paginas indicant.

INDEX LATINUS.

INDEX SCRIPTORUM.

EURIPIDIS

TRAGOEDIAE.

RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

VOLUMINIS II. PARS II.

ANDROMACHA.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCXXXVIII.

EURIPIDIS

ANDROMACHA.

LIPSIAE
EX OFFICINA C. P. MELZERI.

EURIPIDIS

ANDROMACHA.

RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCXXXVIII.

PRAEFATIO.

In Andromacham aliquanto benignior quam in plerasque alias Euripidis tragoedias fuit fortuna, nec tamen ut fructus numerum aequaret codicum. Collati sunt quattuor codices Parisienses, A. n. 2712. membranaceus, B. n. 2713. D. n. 2818. E. n. 2888. quorum primum Brunckius, qui Andromacham cum Sophoclis Electra Argentorati a. 1779. edidit, tantum non ubique est sequutus. Omnes illos libros denuo excussit Ioannes Lentingius. His accedunt Florentini, A. collatus ab Is. Vossio, qui scriptus est mendosissime: deinde tres alii, notati numeris 2. 10. 15. quorum scripturas rettulit A. Matthiae, praetereaque Taurinensis, Guelferbytanus, Havniensis, lectionesque a P. Victorio adnotatae, unde translatae sunt in impressum exemplar bibliothecae Parisinae, qui liber Puteani a quibusdam vocatus est, et fragmentum Ambrosianum, hoc est, charta, qua in Homeri codice Ambrosiano pictura Hectoris et Andromachae velata est: de qua rettulit Ang. Maius. Vide Buttmanni editionem Scholiorum in Odysseam p. 582. seq. Denique ex impressis libris instar manu scriptorum sunt editio quattuor tragoediarum Florentina Iani Lascaris a. 1496.

et Aldina 1503. unde vulgata manavit scriptura, quae non indoctum correctorem nacta est in Hervagiana altera a. 1544. Scholia ex codd. hic illic auxit Io. Lentingius, qui Zutphaniae a. 1829. Andromacham edidit, operosis molesteque scriptis adnotationibus instructam, in quibus quaedam bona, plura autem sunt, quae quis vellet non esse scripta. Eius libri censuram scripsit Pflugkius in Diurnis scholasticis a. 1832. II. n. 92. 93. Memoranda praeterea editio Andromachae cum variis lectionibus librorum Parisiensium, Florentini A. libri Puteani, editionumque Lascaris et Aldi, quam curasse dicitur P. Elmsleius, Oxonii a. 1807.

Librorum, qui fontes scripturae sunt, tres classes constituit Lentingius in praefatione p. 14. primam, in qua ponit Paris. A. et Havniensem; alteram, quae contineat Florentinos A. 10. 15. Parisinum B. quemque huius exemplum chartaceum esse p. 10. dicit, D. et Lascaris codicem; tertiam, cuius sint Parisinus E. Florentinus 2. liber Victorianus, codices Taurinensis et Guelferbytanus, atque editio Aldina. Verum etsi plerumque illi libri, quos unius classis esse dicit, inter se consentiunt, tamen saepe etiam discrepant, conveniuntque cum alius classis codicibus, nec recte unam classem alteri ubique praetuleris. In quo genere magna cernitur Lentingii temeritas, qui nescio qua caussa tam iniquus est in Aldum, ut, si quam eius scripturam improbat, Aldum ut ineptum correctorem accuset, nec cogitet, veteres illos editores religiosissime quos ante oculos habebant codices reddidisse. Mihi quidem, qui se uni istarum classium addicat, non videtur probabilem huius tragoediae recensionem posse efficere. Nam quantum intelligere potui, omnes illi codices ex perpaucis ac nescio an ex uno eoque mendoso aut male habito libro manarunt, ut nunc hic, nunc ille codex veram scripturam exhibeat, multis

autem in locis manus deprehendantur correctorum, qui vel ambigue scripta pro suo arbitrio mutaverint, vel omissa suppleverint, vel metra laborare visa in ordinem redigere studuerint, tantusque est numerus versuum, in quibus voculae quaedam, quum in antiquissimo libro omissae essent, in aliis codicibus cum aliis vocabulis commutatae sunt, ut saepenumero, etiam ubi omnes libri consentiunt, librarii hiantia imperite sarcientis manus appareat. Quare nullus liber est, quem ubique sequi liceat, sed modo hinc modo illinc decerpendum est, quod a poeta profectum videri possit, saepeque etiam contra libros omnes restituendum, quod ab indoctis correctoribus positum usus et ratio erroris arguit. In qua re minimam utilitatem praebent codices Taurinensis et Guelferbytanus, qui perraro aliquid offerunt, quod non in Aldina aut in aliis sit codicibus scriptum. Itaque quum propositum haberem, ut eam tragoediae formam repraesentarem, quae nec barbare aut soloece dictis, neque ineptis sententiis, neque inconditis numeris lectorem moraretur, hoc est talem, qualem ab Euripide profectam esse non esset incredibile, iis quae quoque in loco optimae viderentur scripturae esse usus sum, indicata potissima diversitate lectionis, quo lector ipse iudicare, et, si aliter sentiret, praeferre aliam scripturam posset. Non omnes autem indicavi discrepantias, quod earum permultae nihil nisi mendae sunt, nullam ad verum inveniendum utilitatem habentes. Et vel sic vereor ne plura quam opus erat adnotaverim. Quamquam in hanc quam in contrariam partem peccare consultius duxi.

Quo tempore Andromacham docuerit Euripides, non constat. Si urbs, quam Menelaus v. 720. dicit, Argos est, verisimile est scriptam esse exeunte Olympiade LXXXIX. quo tempore Argivi ad partes Atheniensium transierunt, ut ad eum locum indicavi. Samuel Petitus

in Miscell. III. 16. p. 168. ex eodem loco collegisse sibi visus est actam esse Ol. XC. 2. archonte Archia. Hardio vero in commentatt. Acad. Inscriptt. vol. VIII. p. 268. factam ostendere studuit paullo ante finem vicesimi anni belli Peloponnesii, quod est Ol. XCII. 1. Petito assensus est Boeckhius in libro quem de tragicis Graecis scripsit p. 189. Hardio quidem, quum p. 272. quae in tertio chori cantico de duplici in civitate imperio dicuntur, ad collegium quadringentorum rettulit, non videtur cogitasse ea multo melius in Alcibiadis et Niciae aemulationem convenire. Non primum, sed secundum inter eos, qui de victoria certabant, iudicatum esse Euripidem, proditum est in argumento his verbis: *τὸ δὲ δρᾶμα τῶν δευτέρων.* Et profecto male composita est fabula. Nam et duas actiones, quemadmodum etiam aliae Euripidis tragoediae, continet, et neutra illarum actionum ita uti debebat tractata est. Prior in Andromachae, posterior in Pelei fortuna versatur: in utraque quod institutum est non ad iustum finem perducitur, sed abrumpitur violenter in altera casu, in altera dea in auxilium adhibita. Sed de his statim dicetur, postquam de consilio, quo hanc tragoediam scripserit Euripides, quaesivero. Sunt enim qui putant non aliter Graecos poetas ad tragoedias scribendas accessisse, quam ut aliquam communem sententiam, quae vel ad rem publicam recte gerendam, vel ad vitam sapienter pieque degendam spectaret, multa diuturnaque deliberatione pensitatam aliquo ex veteri historia facto quam accuratissime illustrarent: in eoque poetarum consilio indagando explicandoque laudem positam existimant interpretis. Qui nescio an haud raro quaerant, quod quum repperisse sibi videantur, repertum veteres illi poetae vehementer essent miraturi. In Andromacha quidem frustra huiusmodi quid quaereretur. Non in iis rebus operam ponebant antiqui poetae,

quas nemo eos in mente habuisse crederet, sed tragoediam si scribere vellent, argumentum circumspiciebant, quod metum et miserationem excitare posset: quali in argumento eligendo probabile est eos nunc ipsius argumenti ea gravitate et commoditate, quae victoriam promitteret, nunc aemulatione, ut superarent alios in eadem re minus feliciter versatos, nunc temporum ratione ductos esse, cui aliud prae alio argumento conveniret. Quocirca Andromacham vix dubitari potest quin odio Lacedaemoniorum scripserit Euripides, cuius rei quum apertissimae vituperationes, tum mores testes sunt Hermionae et Menelai.

Videamus nunc quomodo fabulam composuerit. In prologo Andromacha coram una fida famula crudelissimam sortem suam conqueritur, quod nobili genere orta, Hectoris quondam coniux, postquam maritum ab Achille occisum, filium Astyanactem de turri praecipitatum viderit, serva et concubina Neoptolemi facta, filioque ex eo genito ad aliquam solatii spem erecta, ab Hermiona, quam ille uxorem duxerit, malarum artium, quibus eam sterilem faciat, insimuletur, mortique et ab ipsa et a patre eius Menelao, qui ad id Sparta venerit, sit destinata, dum Neoptolemus Delphis esset, veterem in deum culpam expiaturus: quare se, filio alia in domo abscondito, ad Thetidis sacellum confugisse. Famula ad haec respondet, comperisse videri Menelaum ubi lateret puer, ad eumque adducendum abisse. Hinc novo timore anxia mater famulam rogat, ut ipsa Peleo haec nunciatum eat, ad quem alii frustra missi fuerint nuncii. Haec omnia optime et inventa et exposita sunt, prudenterque etiam unum, neque, ut alii scriptores, tres filios esse Andromachae fecit. Nam ad abstrahendam ex fano Thetidis satis erat unus, neque opus pluribus.

Sequitur egregia querela Andromachae versibus ele-

giacis, quod unicum est huius rei exemplum in iis quas habemus tragoediis, et fortasse novum quid ausi poetae: dein chori carmen, miserantis infortunium Andromachae.

Tum prodit in scenam Hermiona, auro gemmisque et pretiosis vestibus splendens, quae se ingenti fastu ferocissimaque superbia efferens opprobriis et contumeliis onerat Andromacham, graviter et decenter respondentem, eique certam mortem minatur, habere se significans, quo eam relinquere fanum deae cogat. Huius mulieris tam stolida est iactatio, tam immanis saevitia, tam impudens turpitudo, ut eius ingenium moresque nemo non detestari debeat abominarique vehementissime. Credo ego quidem haec placuisse Atheniensibus, verum odio Lacedaemoniorum, non quod hanc valde dignam tragoedia personam esse putarent. Quamquam vis certe quaedam et robur in ista atrocitate est.

Plane vero foedum est et contemnendum Menelai ingenium, qui, postquam digressa Hermiona chorus mala e Paridis iudicio orta cecinit, in scenam procedit puerum secum adducens Andromachae. Is tranquillior animo quam filia, sed par impudentia aut turpior etiam, optionem dat Andromachae, utrum sese necandam tradere, an interfici filium velit. Cui illa eo quo dignus est contemptu respondet, atque ubi videt non dimoveri illum ab ista conditione, conquesta tristissimam sortem suam, pueri servandi caussa relinquit sacellum seque dedit Menelao. Ibi ille non solum vinciri eam iubet, sed etiam de puero statuendi arbitrium Hermionae, utrum vivere eum an necari velit, se dicit relinquere, deceptamque se querenti Andromachae fallaciam confitetur impudentissime. Unde illa hanc turpitudinem hominis ignavi acerbissima et se dignissima oratione exagitat.

Abit tum de scena Menelaus, quem sequuntur mini-

stri Andromacham cum puero abducentes. Interea chorus neque unius viri duplex coniugium, neque ullo in negotio divisam inter plures potestatem sibi probari dicit. Redeunt tum qui ad mortem ducantur Andromacha et filius, flebili carmine fortunam suam lamentantes, quos asperrimis verbis mori iubet Menelàus, nihilque commoveri se precibus eorum affirmat.

Ibi vero Peleus advenit, cui quum quaerenti quid hic agatur paucis rem aperuisset Andromacha, graviter ille obiurgat Menelaum. Inde vehemens inter utrumque altercatio, solvitque ipse Peleus vincula Andromachae, non audente prohibere Menelao: qui aperte timens minas quamvis grandaevi senis, subigendae cuiusdam urbis praetexto negotio Spartam abit, caussam suam reverso Neoptolemo se acturum dicens. Ea in scena cum fortitudine Pelei ita composita est Menelai ignavia, ut ille nunc non minus contemnendus, quam paullo ante detestandus appareat. Haec scena memorabilis est eo, quod, ut Elmsleius ad Medeam p. 72. (58. ed. Lips.) dicit, quattuor personae in scena stant. Putabat autem Elmsleius concessum fuisse, ut pueri loquentes extra numerum introducerentur. Id non credo verum esse, sed pueros dumtaxat ad agendum esse adhibitos, quod necessarium erat, ne ipsa species adultos ostenderet; quae illi autem recitare vel canere deberent, curatum puto ut histrio sipario oculis spectatorum subtractus recitaret caneretve. Itaque idem histrio, qui deinde Peleum agit, cecinisse putandus erit paullo ante Molossi lamenta et preces.

Liberatis periculoque ereptis Andromacha et filio eius chorus quam praeclarum sit nobili genere ortum esse praedicat, Peleumque etiam propter eius olim fortia facta laudibus extollit.

Acta est res potissima: in tuto sunt enim, quorum

vita periclitabatur. Reliquum si quid est, positum id esse debet in puniendis iis, quorum malitia perituri erant Andromacha et filius. At alter eorum, Menelaus, poenae sese subduxit, Spartam repetens. Restat tamen Hermiona. Prodit igitur nutrix eius, patris praesidio destitutam metuentemque vitae suae ab Neoptolemo, si is redeat, ipsam sibi manus inferre velle narrans. Subsequitur statim ipsa Hermiona, vehementissime animo agitata, seseque abominans, et de salute desperans. Quam ubi consolari studet nutrix, de improviso advenit Orestes, qui postquam quid actum sit audivit, non ignotum sibi Hermionae cum Andromacha dissidium fuisse, sed exspectasse se dicit, utrum mansura apud Neoptolemum, an relictura eius domum esset, et ad se, cui olim a Menelao desponsata fuisset, concessura. Illa igitur orat, ut quam celerrime se hinc abducat Orestes, isque significat ab se structas apud Delphos insidias esse Neoptolemo, ex quibus ille non sit vivus evasurus. Chorus autem mala memorat ex bello Troiano Graecis et barbaris nata, quod carmen Hardio p. 279. graviter vituperat, periculum Neoptolemi potius sollicitum habere chorum debere existimans. At de hac re si caneret chorus, desereret officium suum, neque consolaretur, quod eum facere decet, Hermionam, sed invidiam excitaret Oresti.

Ita igitur etiam Hermiona poenas effugit, et quidem casu, qui modus omnium minime probandus. Tegere id quidem studuit Euripides eo, quod promissam olim Oresti fecit, hunc autem exspectantem quid factura esset metu Neoptolemi. At nihilo minus plane fortuitus manet adventus Orestis. Nam fortuitum in fabulis scenicis est, quidquid non ex iis, quae initio posita sunt elementa, necessario consequitur.

Quod si non recte rem ita instituit Euripides, ut Menelaus et Hermiona, quorum malitiosam saevitiam qui-

vis punire vellet, casu salvi evaderent, multo gravius peccavit eo, quod illorum loco Peleum, cuius generosa intercessione periculo liberati sunt Andromacha et eius filius, in malum incidentem, et veluti poenas iustitiae suae luentem fecit. Idque eo deterius est, quod quae nunc sequitur pars tragoediae plane aliam et novam actionem, eamque idcirco tantum adiectam, ut iustam longitudinem acciperet tragoedia, ac ne recte quidem tractatam, continet. Nam si abducenda ab Oreste erat Hermiona, quid opus erat, ut ille simul Neoptolemum ab Delphis occidendum curaret? Poterat enim vindicare sibi mulierem, quam suam esse contenderet, et exspectare an eam repetiturus esset Neoptolemus. Nunc autem istas insidias eo consilio commemoratas esse apparet, ut mors Neoptolemi non plane casu hoc tempore facta posset consequi, lamentaque audiri Pelei caede nepotis afflicti. Repetivit hanc rem Euripides in extremo Oreste, valde dissentientem a communi fama. Scholiastes ad Orestis v. 1649. *οὐκ ἐγάμησεν αὐτὴν κατὰ τοῦτο, ὅτι τέκνα οὐκ εἶχεν ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ὁ μὲν Εὐριπίδης διὰ τοῦτο ἀνῃρῆσθαί φησι τὸν Νεοπτόλεμον ὑπὸ τῶν Δελφῶν, ὅτι παρεγένετο εἰς Δελφοὺς δίκας ἀπαιτήσων τὸν θεὸν ὑπὲρ τῆς τελευτῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Φερεκύδης δέ φησι περὶ παίδων χρησμὸν αἰτοῦντα τὸν Νεοπτόλεμον ἀναιρεθῆναι. ἐπεὶ Νεοπτόλεμος Ἑρμιόνην γαμεῖ τὴν Μενελάου, ἔρχεται εἰς Δελφοὺς περὶ παίδων χρησόμενος· οὐ γὰρ αὐτῷ ἐγένοντο ἐξ Ἑρμιόνης· καὶ ὁρᾷ κατὰ τὸ χρηστήριον κρέα διαρπάζοντας τοὺς Δελφούς, ἀφαιρεῖται τὰ κρέα αὐτούς, αὐτὸν δὲ κτείνει Μαχαιρεύς, ὁ τούτων ἱερεύς, καὶ κατορύσσει αὐτὸν ὑπὸ τὸν οὐδὸν τοῦ νεώ.* Alia ibi testimonia attulit Matthiae. Hanc igitur narrationem sprevit Euripides, quod sic et amantior Hermionae spectatoribus vi-

deri debuisset Neoptolemus, quam ut illa tam infestam se praeberet Hermionae, et mors Neoptolemi ex aliena a fabulae argumento caussa consequuta nihil ad augendum in Hermionam odium conferret. Haec autem quae in Neoptolemi interitu versatur actio tantopere festinata est, ut initium statim finis sequatur, nec locus relictus sit metui instantis mali. Nam simulatque audivit Peleus mortem Delphis parari Neoptolemo, adsunt nuncii corpus mortui afferentes, nec quidquam relinquitur, quam ut Peleus cum eoque chorus lamententur: quem luctum consolatur Thetis eo, quod Neoptolemi posteris regnum Molossiae, Achilli sedem insulam Leucen, ipsi autem Peleo immortalitatem promittit. Ita tragoedia, quam oportebat Menelai et Hermionae infortunio finiri, assuta parte aliena iustam quidem magnitudinem adepta est, sed ita ut scelerati impuniti abirent, plecteretur autem is, qui non solum ipse innocens erat, sed etiam innocentes liberaverat ab interitu. At nimirum, inquiat aliquis, non licebat famam ab antiquioribus traditam mutare. Ea vero ars est poetae, ut aut non eligat argumentum, ex quo confici bona tragoedia nequeat, aut, si elegit, non ita sequatur fidem historiae, ut eam non accommodet ei formae, quae consentanea sit legibus tragoediae.

Quoniam ad Helenae v. 1421. me ad initium Andromachae de nominativo, qui pro vocativo poneretur, dicturum significavi, eaque adnotatio non potuit commode versui ipsi, ad quem pertinet, subiici, hic de ea re exponam. Legitur enim in primo versu Andromachae in codd. Havn. Taur. Guelf. ut in Ald. et quae hanc sequuntur edd. πόλις; in Par. E. autem et Flor. 2. 10. 15. Vict. Lasc. πόλι; denique in Par. A. B. Flor. A. πτόλι. Vocativus alloquentis et compellantis est, nominativus declarantis et exclamantis: nam exclamatio demonstratio est

eius, quem miramur. Itaque si Asiae ornamentum appellat Andromacha, recte declarandi caussa addet *Θηβαία πόλις*; sin urbem Thebas alloquitur, eamque dicit ornamentum Asiae esse, dicet *Θηβαία πόλι*, ut *σχῆμα* iam non vocativus, sed nominativus sit. Apollonius III. de syntaxi c. 9. p. 218. ed. Sylb. et Bekkeri, ac de pronom. p. 285. negat *ἐκεῖνος* habere vocativum, quia de absente dicatur, habere autem *οὗτος*, quia de praesente. Duplex in his error: nam et absentem alloqui possumus, neque *ὦ οὗτος* vocativus, sed nominativus est, declarans qui sit quem vocemus. Vocativus est *οὗτε*, sed ob id ipsum inusitatus, quia non est nomen hominis quem vocamus, sed declarat hunc esse, qui in conspectu est. *Ἐκεῖνε* vero quidni dici possit, si pro epitheto est? Ut si quis se illum Socratem esse iactet, quid impedit quin eum appellemus *ἐκεῖνε Σώκρατες*? Possessiva, quia epitheta sunt, habent vocativum: *ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη*. Non est tamen, ut *μῆτερ ἐμή*, sic *πάτερ ἐμὲ* dictum, quem vocativum, quia eamdem quam personale pronomen formam habeat, inusitatum esse adnotavit Eustathius p. 1871, 24. Paullo aliter quam Apollonius Etymologicum M. p. 643, 26. et Gudianum p. 443. *καὶ ἡ κλητικὴ ὦ οὗτος, Ἀττικῶς. ὁμοίως καὶ τὸ ἐκεῖνος. ἡ δὲ αὐτὸς κλητικὴν οὐκ ἔχει.* Hic igitur grammaticus *ὦ ἐκεῖνος* vocativum esse vult. *Αὐτὸς* Apollonius, ut de absente, carere vocativo existimavit. Immo quia *αὐτὸς* nemo est, nisi dixeris quem ipsum intelligi velis. Mihi quidem ubique nominativus, quem pro vocativo positum volunt, non vocantis, sed declarantis esse videtur, ut *δός, φίλος* ex Odyss. XVII. 415. allatum ab Apollonio de syntaxi III. 7. p. 213. et de pronom. p. 286. itemque *ὦ φίλος* apud Aeschylum Prom. 548. aliosque, quod est *σύ, ὁ φίλος ὤν*. Errasse Apollonium ostendit, quod affert *Ἠέλιός θ', ὃς*

πάντ᾽ ἐφορᾷς. Nam unde hoc sumpsit, Iliad. III. 277. scriptum est:

> *Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε,*
> *Ἠέλιός θ᾽, ὃς πάντ᾽ ἐφορᾷς καὶ πάντ᾽ ἐπακούεις,*
> *καὶ ποταμοὶ καὶ γαῖα.*

Si Solem primum invocasset, dixisset fortasse *Ἠέλιε* ut Odyss. XII. 385. et in hymno Cereris 64. Quamquam etiam initio orationis isti nominativo locus est, ut Odyss. XIX. 406.

> *γαμβρὸς ἐμὸς θυγάτηρ τε τίθεσθ᾽ ὄνομ᾽ ὅττι κεν εἴπω.*

Ubi Eustathius *θύγατερ* legebat. Sic Aeschylus Prom. 88.

> *ὦ δῖος αἰθὴρ καὶ ταχύπτεροι πνοαί,*
> *ποταμῶν τε πηγαί, ποντίων τε κυμάτων*
> *ἀνήριθμον γέλασμα, παμμῆτόρ τε γῆ.*

Qui omnes nominativi declarandi vim habent, ut ille in Helena *ὦ καινὸς ἡμῖν πόσις,* de quo ad illius fabulae v. 1421. dixi. Sic etiam Latini. Horatius Serm. II. 2, 106.

> *uni nimirum tibi recte semper eunt res,*
> *o magnus posthac inimicis risus.*

Et in epistola ad Pisones v. 291.

> *vos, o*
> *Pompilius sanguis, carmen reprehendite.*

Apollonius non solum nominativum pro vocativo usurpatum, sed etiam ambos casus coniungi solitos putavit, afferens *ὦ φίλτατ᾽ Αἴας,* quod non semel in Sophoclis Aiace legitur. Alii grammatici vocativum apud Atticos eamdem cum nominativo formam habere censent, de quibus Ellendtius in Lexico Sophocleo: iique recte sentire videntur, etsi non contendam coniungi hos casus non posse. Nam etiam *ὦ φίλτατ᾽ Αἴας* sic dici potuit, ut

Αἴας adiectum sit declarandi caussa. Similiter inverso ordine *φίλος, ὦ Μενέλαε,* de quo dixi ad Homericum hymnum Apollinis v. 14. Quod si talia, quale hoc est in Sophoclis Electra v. 1354.

ὦ φίλτατον φῶς, ὦ μόνος σωτὴρ δόμων
Ἀγαμέμνονος, πῶς ἦλθες;

hoc significant, *o tu qui es talis*, eodem modo explicari poterit *ὦ τλάμων πάτερ,* quod est in Aiace v. 641. Nam etsi ibi etiam *τλᾶμον,* quod in quibusdam libris est, scribi potest, tamen nominativum tuetur Andromachae versus 345. in quo per metrum non potuit aliter quam *ὦ τλήμων ἄνερ* dici, nisi quis *ὦ τλήμων ἀνὴρ* scribat. Sed crediderim tamen huiusmodi adiectiva, quae in *ων* terminantur, potius duplicem vocativi formam habere, donec exemplis demonstretur etiam *δύστηνος* aut *δύςμορος πάτερ* vel aliud quid huiuscemodi esse dictum. Non credam Aristophanem in Avibus v. 1467. scripsisse

οὐκ ἀπολιβάξεις, ὦ κάκιστ' ἀπολούμενος,

quum usitatum sit *ὦ κάκιστ' ἀπολούμενε,* quod edd. Suidae in *ἀπολιβάξεις* habent, sed codd. A. B. consentiunt cum libris Aristophanis in nominativo, quem tuentur etiam Suidae libri omnes in *οὐκ ἀπολιβάξεις.* Aristophanem, si nominativum posuit, scripsisse puto:

οὐκ ἀπολιβάξεις; ἦ κάκιστ' ἀπολούμενος
πικρὰν τάχ' ὄψει στρεψοδικοπανουργίαν.

Apparet ex his, in Andromachae versu, si *Θηβαία πόλι* legitur, aperte Thebas appellari, quae autem praecedunt verba, declarandi caussa esse adiecta; sin legitur *Θηβαία πόλις,* ambiguum esse, utrum *Ἀσιάτιδος γῆς σχῆμα* sit vocativus, an et hoc et *Θηβαία πόλις* nominativi sint, indicantes quid alloquatur Andromacha.

Quod si utrumque dici potuit, non utrum rectius, sed utrum elegantius sit, videndum erit. Praestat autem *πόλις* et quia magis probatur gravior in fine versus syllaba, et quia *πόλι ὅθεν* hiatum habet. Illud vero, *πόλις* an *πτόλις* verior scriptura sit, certam videtur rationem habere. Nam epicum *πτόλις*, ut *πτόλεμος*, nisi in compositis quibusdam epicorum usu firmatis, tantummodo ubi metrum postulat ab Atticis usurpatur. Unde *πτόλι* putandum est hic scriptum esse, quod legeretur, ut est in cod. Guelferbytano, *Θηβαῖα*.

Impressa iam magna parte Andromachae Augustus Seidlerus, quum edi tragoediam illam audisset, pro veteris amicitiae necessitudine suam de nonnullis locis communicavit mecum sententiam. Quem praeter quod consentientem mecum inveni v. 190. in *ἄπο*, v. 733. in interpunctione, aliisque quibusdam rebus, has ab eo accepi coniecturas: v. 141. *γυνὰ Ἰλιάς*; 153. *ὥςτ' ἐλευθεροστομεῖν ἡμᾶς μέν, ἣν τῆςδ' ἀνταμείβωμαι λόγοις*; 274. *ὃς Ἰδαίαν ἐς νάπαν*; 276. *ἅμμα*; 295. *τὰν μεγάλαν*, et in antistropha v. 302. *πόνων πόνους, οὓς ἀμφὶ Τροίαν*; v. 329. *πλουτοῖ*; 464. *εἰς μίαν*; 475. *ἐν ἑνὶ δύνασις*; 688. *ὧν εἰσὶν ἀστῶν μυρίοι σοφώτεροι*; 756. *οὐ σπάνις εὐγενέταις ἀλκᾶς*; 758. *τιμα καὶ κλέος· οὔτοι λείψανα τοὶ' ἀγαθῶν*; 764. *ἦδυ γὰρ αὐτίκα τοῦτο βροτοῖσι μέν*; 766. *κὤνειδος ὀνείδεσιν, et ut novum opprobrium familiae opprobriis incidet;* 817. *ἁ κατάρατος*; 855. *δώματ' ἐμπορεύεται*; 858. *ἀτὰρ τί πυνθάνει τίς ὢν τάδε;* 1008. *δύστανοι λεχέων ἄλοχοι*; 1085. *ὁ πάντων*. Denique v. 1090. *ἐξέλκει* interpretatur *extrahit e vulnere*, monetque in scholio pro *τύχας* scribendum esse *στήλας*.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Νεοπτόλεμος ἐν Τροίᾳ γέρας λαβὼν Ἀνδρομάχην τὴν Ἕκτορος γυναῖκα, παῖδα ἔτεκεν ἐξ αὐτῆς Μολοττόν· ὕστερον δὲ ἐπέγημεν Ἑρμιόνην τὴν Μενελάου θυγατέρα. δίκας δὲ πρότερον ᾐτηκὼς τῆς Ἀχιλλέως αναιρέσεως τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα, πάλιν ἀπῆλθεν ἐπὶ τὸ χρηστήριον, μετανοήσας, ἵνα τὸν θεὸν ἐξιλάσηται. ζηλοτύπως δ' ἔχουσα πρὸς τὴν Ἀνδρομάχην ἡ βασιλὶς ἐβουλεύετο κατ' αὐτῆς θάνατον, μεταπεμψαμένη τὸν Μενέλαον· ἡ δὲ τὸ παιδίον μὲν ὑπεξέθηκεν, αὐτὴ δὲ κατέφυγεν ἐπὶ τὸ ἱερὸν τῆς Θέτιδος. οἱ δὲ περὶ τὸν Μενέλαον καὶ τὸ παιδίον ἀνεῦρον, καὶ ἐκείνην ἀπατήσαντες ἀνήγειραν· καὶ σφάττειν μέλλοντες ἀμφοτέρους ἐκωλύθησαν, Πηλέως ἐπιφανέντος. Μενέλαος μὲν οὖν ἀπῆλθεν εἰς Σπάρτην· Ἑρμιόνη δὲ μετενόησεν, εὐλαβηθεῖσα τὴν παρουσίαν τοῦ Νεοπτολέμου. παραγενόμενος δὲ Ὀρέστης ταύτην μὲν ἀπήγαγε πείσας, Νεοπτολέμῳ δὲ ἐπεβούλευσεν· ὃν καὶ φονευθέντα παρῆσαν οἱ φέροντες. Πηλεῖ δὲ μέλλοντι τὸν νεκρὸν θρηνεῖν Θέτις ἐπιφανεῖσα τοῦτον μὲν ἐν Δελφοῖς ἐπέταξε θάψαι, τὴν δὲ Ἀνδρομάχην εἰς Μολοσσοὺς ἀποστεῖλαι μετὰ τοῦ παιδός, αὐτὸν δὲ ἀθανασίαν προσδέχεσθαι· τυχόντα δὲ ταύτης Μακάρων νήσους οἰκήσειν.*)

*) Legebatur τυχὼν et ᾤκησεν, vel ᾤκισεν, vel ἀπῴκησεν.

Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ἐν Φθίᾳ κεῖται· ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐκ Φθιωτίδων γυναικῶν· προλογίζει δὲ Ἀνδρομάχη. τὸ δὲ δρᾶμα τῶν δευτέρων· ὁ πρόλογος σαφῶς καὶ εὐλόγως εἰρημένος. ἔτι) δὲ καὶ τὰ ἐλεγεῖα τὰ ἐν τῷ θρήνῳ τῆς Ἀνδρομάχης· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μέρει ῥῆσις Ἑρμιόνης τὸ βασιλικὸν ἐμφαίνουσα· καὶ ὁ πρὸς Ἀνδρομάχην λόγος οὐ κακῶς εἰρημένος· εὖ δὲ ἔχων καὶ ὁ Πηλεύς, ὁ τὴν Ἀνδρομάχην ἀφελόμενος.*

---

*) **Legebatur ἔστι. Reliquas librorum in hoc scholiastae argumento discrepantias non operae pretium duxi commemorare. Adnotarunt eas Matthiae et Lentingius.**

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
ΧΟΡΟΣ. 1)
ΕΡΜΙΟΝΗ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
ΜΟΛΟΤΤΟΣ.
ΠΗΛΕΥΣ.
ΤΡΟΦΟΣ. 2)
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΘΕΤΙΣ.

---

1) Sic Lasc. Omittit fr. Ambros. In Ald. χορὸς ἐκ Φθιωτίδων.

2) Ald. omittit. Habent fr. Ambros. Guelf. Havn. Pro eo Par. E. Lasc. θεράπων, fortasse ob v. 826. Sed mulierem testatur v. 800. Brunckius: ἄλλη θεράπαινα. τροφός. alterutrum, opinor, delere oblitus. Servarunt utrumque Matthiae, L. Dindorfius, Pflugkius, etsi Matthiae intellexerat sine caussa additum esse ἄλλη θεράπαινα.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἀσιάτιδος γῆς σχῆμα, Θηβαία πόλις,
ὅθεν ποθ' ἕδνων σὺν πολυχρύσῳ χλιδῇ
Πριάμου τύραννον ἑστίαν ἀφικόμην,
δάμαρ δοθεῖσα παιδοποιὸς Ἕκτορι,
ζηλωτὸς ἔν γε τῷ πρὶν Ἀνδρομάχη χρόνῳ,
νῦν δ' οὔτις ἄλλη δυςτυχεστέρα γυνὴ

---

1. De hoc versu videnda praefatio.

6. Ald. Havn. Flor. 2. *νῦν δ' οὔτις ἄλλη δυςτυχεστάτη γυνὴ ἐμοῦ πέφυκεν ἢ γενήσεταί ποτε*, quod probarunt Wesselingius ad Diod. Sic. XX. 72. et ad Herodot. VII. 16. et Davisius ad Max. Tyr. p. 583. a. superlativum pro comparativo positum putantes. Ac certe Homerus ita loquutus est Od. XI. 481. *σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ, οὔτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος, οὐδ' ἄρ' ὀπίσσω.* Io. Miltonus et Scaliger corrigebant *δυςτυχεστέρα*, quod ediderat Lascaris, cuius coniecturam hanc esse dixit Lentingius, nescio quo auctore. Hanc scripturam veram iudicarunt Musgravius, Wyttenbachius ad Plutarchi p. 151. E. Elmsleius ad Medeae v. 67. visaque mihi quoque est praeferenda esse, ut pleniorem gravioremque orationem reddens. Sed codd. Par. A. B. Flor. A. 10. 15. Taur. Guelf. *νῦν δ' εἴ τις ἄλλη δυςτυχεστάτη γυνή*, servantes illi tamen sequentem versum, qui nullo in libro deest. Scholiastes: *νῦν δ' εἴ τις ἄλλη. ἀντὶ τοῦ ὡς οὐδεμία ἄλλη δυςτυχὴς γυνή. ἢ καὶ οὕτως· ἐγὼ δὲ οὐχ ὑπολαμβάνω εἰ ἄρα τις γυνὴ ἀθλιωτέρα μου ἐστίν.* Illorum codicum scripturam probavit Valckenarius, eiiciendum censens qui sequitur versum. Huius iudicium sequuti versum istum uncis incluserunt Brunckius, Matthiae, aliique, eiecit Lentingius. In Par. E. est quidem *οὔ τις*, sed *οὔ* scriptum in alia nunc oblitterata vocula. In hac fluctuatione scripturae coniiciat quis scriptum fuisse: *νῦν δ' αὖ τίς ἄλλη δυςτυχεστέρα γυνὴ ἐμοῦ πέφυκεν ἢ γενήσεταί ποτε;* Matthiae quidem, aliud agens opinor, *οὔτις* et *ἢ* in vulgata lectione sibi respondere putabat, non

ἐμοῦ πέφυκεν ἢ γενήσεταί ποτε,
ἥτις πόσιν μὲν Ἕκτορ' ἐξ Ἀχιλλέως
θανόντ' ἐςεῖδον, παῖδά θ' ὃν τίκτω πόσει
ῥιφθέντα πύργων Ἀστυάνακτ' ἀπ' ὀρθίων,
ἐπεὶ τὸ Τροίας εἷλον Ἕλληνες πέδον,
αὐτὴ δὲ δούλη, τῶν ἐλευθερωτάτων
οἴκων νομισθεῖσ', Ἑλλάδ' εἰςαφικόμην,
τῷ νησιώτῃ Νεοπτολέμῳ δορὸς γέρας
δοθεῖσα λείας Τρωϊκῆς ἐξαίρετον.
Φθίας δὲ τῆςδε καὶ πόλεως Φαρσαλίας
σύγχορτα ναίω πεδί', ἵν' ἡ θαλασσία
Πηλεῖ ξυνῴκει χωρὶς ἀνθρώπων Θέτις,
φεύγουσ' ὅμιλον· Θεσσαλὸς δέ νιν λεὼς

---

videns ἢ γενήσεταί ποτε referri ad πέφυκεν. Illud vero quid esse dicamus, quod Pflugkio in mentem venit, ἐμοῦ ex ἄλλη pendere?

10. Par. A. Havn. Lasc. ῥιφέντα. Caeteri ῥιφθέντα, quam formam, de qua dixi ad Hecub. 333. in primo pede trimetri praeferendam arbitror. Crudelissimam necem Astyanactis ambigi potest utrum poetae cyclici ex Homeri versibus confinxerint, an respiciens antiquius aliquod carmen Homerus Iliad. XXIV. 732. haec dicentem fecerit Andromacham:

σὺ δ' αὖ, τέκος, ἢ ἐμοὶ αὐτῇ
ἕψεαι, ἔνθα κεν ἔργα ἀεικέα ἐργάζοιο,
ἀεθλεύων πρὸ ἄνακτος ἀμειλίχου, ἤ τις Ἀχαιῶν
ῥίψει χειρὸς ἑλὼν ἀπὸ πύργου, λυγρὸν ὄλεθρον,
χωόμενος, ᾧ δήπου ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἕκτωρ,
ἢ πατέρ', ἠὲ καὶ υἱόν.

14. Errat Pflugkius, νησιώτην negans cum quodam contemptu dici, in quam rem et Musgravius Dorvillium ad Charit. p. 558. (541. ed. Lips.) ipse autem Müllerum in Aegineticis p. 193. citavit. Nam etsi Neoptolemum, ut par est, colit Andromacha, tamen quum sese gloriatur τῶν ἐλευθερωτάτων οἴκων habitam esse, impar sibi connubium cum insulano contigisse significat. Aliter sine iusta caussa additum esset τῷ νησιώτῃ.

17. Scholiastes ad Iliad. XI. 774. χόρτοι δὲ οἱ τριγχοί, (Didymus τροχαλοί) ὡς καὶ Εὐριπίδης ἐν Ἀντιόπῃ· σύγχορτα ναίω πεδία ταῖς Ἐλευθέραις· (fr. IX. de quo disputavit O. Müllerus in Aeginet. p. 7.) καὶ ἐν Ἀνδρομάχῃ ὁμοίως.

19. Flor. A. 10. 15. Par. B. Θεσσαλὸς λαὸς δέ νιν.

Θετίδειον αὐδᾷ θεᾶς χάριν νυμφευμάτων.
ἔνθ' οἶκον ἔσχε τόνδε παῖς Ἀχιλλέως,
Πηλέα δ' ἀνάσσειν γῆς ἐᾷ Φαρσαλίας,
ζῶντος γέροντος σκῆπτρον οὐ θέλων λαβεῖν.
κἀγὼ δόμοις τοῖσδ' ἄρσεν' ἐντίκτω κόρον,

Par. A. E. et, ut videtur, caeteri codd. cum edd. *Θεσσαλὸς δέ νιν λεώς*.

20. Apud Stephanum Byz. quum legeretur, *Θεστίδειον, πόλις Θεσσαλονίκης. Ἑλλάνικος δὲ δίχα τοῦ δ φησίν, ἀπὸ Θέτιδος*, Berkelius *Θεσσαλική* et *δίχα τοῦ σ*, ut Holstenius quoque, scripsit. Ego quidem, quum *Θετίδειον* a multis scriptoribus, indicatis a Boeckhio in Expl. Pindari p. 385. *Θεστίδειον* autem, quod sciam, nusquam commemoretur, sic potius scriptum fuisse puto: *Θετίδειον, πόλις Θεσσαλική. Ἑλλάνικος δὲ δίχα τοῦ δ φησίν. ἀπὸ τῆς Θέτιδος*. Inde fortasse est, quod apud Euripidem cod. Havn. habet *Θέτειον*, quod esse *Θετίειον* debebat. Scholiastes Pindari ad Nem. IV. 81. de Thetide a Vulcano icta: *τὴν δὲ κακῶς διατεθεῖσαν ἐλθεῖν εἰς Θετταλίαν καὶ ἰαθῆναι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ* (Phthia) *τῇ ἀπ' ἐκείνης Θετιδείῳ καλουμένῃ. ἔοικε δὲ ὁ Πίνδαρος μνημονεύειν τοῦ Θετιδείου, περὶ οὗ ἐν πρώτῳ Φερεκύδης οὕτω γράφει· ἔπειτα Πηλεὺς ᾤχετο εἰς Φθίαν καὶ Θέτιν ἐπὶ τῶν ἵππων τούτων ἄγων ᾤκει ἐν Φαρσάλῳ καὶ ἐν Θετιδείῳ, ὃ καλεῖται ἀπὸ Θέτιδος ἡ πόλις. ὁ δὲ νοῦς οὕτως· ἡ δὲ Θέτις ἄρχει καὶ δεσποτεύει τῆς Φθίας, ἔνθα ἐστὶ καὶ τὸ Θετίδειον ἱερόν, ὡς καὶ Εὐριπίδης ἐν Ἀνδρομάχῃ.* Vix credibile videatur, Pflugkium in argumento Andromachae p. 6. Pherecydis verba sic interpretari potuisse, ut agrum Pharsalium ab eo *πόλιν* dici crederet. Ipsa verba cogunt *ἡ πόλις* ad Thetideum referre. Strabo IX. p. 431. *ἐν δὲ τῇ χώρᾳ καὶ τὸ Θετίδειόν ἐστι πλησίον τῶν Φαρσάλων ἀμφοῖν, τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς νέας.*

24. Par. E. Flor. 2. Vict. Lasc. *ἄρσενα τίκτω κόρον*. Par. A. B. Flor. A. 10. 15. Havn. Taur. Guelf. Ald. *ἄρσεν' ἐντίκτω κόρον*, quod Lentingio iudice cum linguae ratione pugnat, quae *ἐντίκτειν* dici non patiatur nisi de natura aut numine aliquid ingenerante. Huiusmodi observationes per se inanes sunt. Poeta, quem Valckenarius ad Herodotum VIII. 109. Sophoclem esse suspicabatur, apud Lycurgum §. 132.

οὐδ' ἀγρία γὰρ ὄρνις ἣν πλάσῃ δόμον,
ἄλλῃ νεοσσοὺς ἠξίωσεν ἐντεκεῖν.

Isto igitur argumento adductus et quod scholiastes scribat, *ἕνα παῖδα· ἰδίως δὲ ἕνα φησὶ παῖδα γενέσθαι τῷ Νεοπτολέμῳ, ἄλλων τριῶν λεγόντων, Πύῤῥον, Μολοσσόν, Αἰακίδην, καὶ Τρωάδα*, (Pausanias I. 11, 1. Molossum, Pielum, Pergamum nominat) Lentin-

πλαθεῖσ' Ἀχιλλέως παιδί, δεσπότῃ γ' ἐμῷ.
καὶ πρὶν μὲν ἐν κακοῖσι κειμένην ὅμως
ἐλπίς μ' ἀεὶ προςῆγε σωθέντος τέκνου
ἀλκήν τιν' εὑρεῖν κἀπικούρησιν κακῶν·

---

gius scripsit ἄρσεν' ἕνα τίκτω κόρον. At non liquet, sitne illud ἕνα παῖδα, quod scholio praepositum est, poetae, an scholiastae, cur παῖδα, non παῖδας dixerit Euripides, indicare volentis. Et quae tandem caussa cogitari potest, cur ἕνα παῖδα dicendum putaverit poeta, nisi ut, quo hic non opus erat, se dissentire ab aliis indicaret? Quin si ita scripsisset, ipse fecisset, ut auditores putarent, masculam quidem prolem unam, sed praeterea etiam filiam aut aliquot filias natas esse Andromachae. Brunckii inventum γόνον, Beckiique Brunckianae adnotationis epitomen leniter perstrinxit Schaeferus ad Poesin gnomicam p. 168. Iustinus XXXVII. 1, 4. *namque Laodice ex numero sex filiorum, quos virilis sexus ex Ariarathe rege susceperat.*

25. Taur. Guelf. Ald. rell. πλασθεῖσ'. Lasc. et caeteri codd. πλαθεῖσ'. Omnes etiam libri δεσπότῃ τ' ἐμῷ. Elmsleio ad Med. 940. δεσπότῃ δ' ἐμῷ scribi volenti idem quod Lentingio defendenti librorum scripturam accidit, ut in logicam peccarent. Nam neque *Achillis filio et meo hero* recte diceretur, nisi praecessisset *Neoptolemo,* quia, quae coniunguntur, similia esse oportet: si quis autem Achillis filius pro suo ipsius nomine appellatur, dissimilia inepte coniunguntur, *Neoptolemo et meo hero;* neque dici potuit *Achillis filio, meo autem hero,* nisi ut significaretur, filium, non patrem, aut fratrem, aut aliter cognatum Achilli esse Neoptolemum. Si enim non cogitatur aliquid, quod oppositum sit, rursum habemus ineptam sententiam, *Neoptolemum, meum autem herum.* Recte ergo Brunckius δεσπότῃ γ' ἐμῷ. Pflugkium, quum L. Dindorfium sequutus hoc recepisset, in censura editionis Lentingianae poenituit, poeniturum iterum, quod transiit in Lentingii sententiam.

27. Libri προςῆγε, quod recte sic interpretatus est Reisigius in comm. crit. ad Oed. Col. p. 242. *spes me adduxit ad credendum, me praesidium inventuram.* Valckenarii et Piersoni προὔσηνε merito Graecumne sit dubitatur. Vid. Boissonad. ad Philostr. Her. p. 436. seq. et quae Matthiae dixit, recte ille etiam propositum saepius ab Elmsleio προςῆε in dubitationem vocans.

28. Flor. 10. 15. κἀπικουρήσειν δόμων. Par. D. κἀπικούρησιν δόμων, adscripto in alterius margine γρ. κακῶν. Non opus erat ut Elmsleius κἀπικούρησιν mutatum vellet in κἀπικούφισιν ad Oed. R. 202. Δόμων, quod codices isti habent, mala correctio est grammatici cuiuspiam, non cogitantis Andromacham quod serva sit afflictam esse, nihil autem curam domus ad eam pertinere.

ἐπεὶ δὲ τὴν Λάκαιναν Ἑρμιόνην γαμεῖ
τοὐμὸν παρώσας δεσπότης δοῦλον λέχος,
κακοῖς πρὸς αὐτῆς σχετλίοις ἐλαύνομαι.
λέγει γὰρ ὥς νιν φαρμάκοις κεκρυμμένοις
τίθημ᾽ ἄπαιδα καὶ πόσει μισουμένην,
αὐτὴ δὲ ναίειν οἶκον ἀντ᾽ αὐτῆς θέλω
τόνδ᾽, ἐκβαλοῦσα λέκτρα τἀκείνης βίᾳ·
ἁγὼ τὸ πρῶτον οὐχ ἑκοῦσ᾽ ἐδεξάμην,
νῦν δ᾽ ἐκλέλοιπα· Ζεὺς τάδ᾽ εἰδείη μέγας,
ὡς οὐχ ἑκοῦσα τῷδ᾽ ἐκοινώθην λέχει.
ἀλλ᾽ οὔ σφε πείθω, βούλεται δέ με κτανεῖν,
πατήρ τε θυγατρὶ Μενέλεως συνδρᾷ τάδε.
καὶ νῦν κατ᾽ οἴκους ἔστ᾽, ἀπὸ Σπάρτης μολὼν
ἐπ᾽ αὐτὸ τοῦτο· δειματουμένη δ᾽ ἐγὼ
δόμων πάροικον Θέτιδος εἰς ἀνάκτορον
θάσσω τόδ᾽ ἐλθοῦσ᾽, ἤν με κωλύσῃ θανεῖν.
Πηλεύς τε γάρ νιν ἔκγονοί τε Πηλέως
σέβουσιν, ἑρμήνευμα Νηρῇδος γάμων.
ὃς δ᾽ ἔστι παῖς μοι μόνος, ὑπεκπέμπω λάθρᾳ
ἄλλους ἐς οἴκους, μὴ θάνῃ φοβουμένη.
ὁ γὰρ φυτεύσας αὐτὸν οὔτ᾽ ἐμοὶ πάρα
προςωφελῆσαι, παιδί τ᾽ οὐδέν ἐστ᾽, ἀπών

---

36. Par. A. Havn. Brunck. *τὸ πρόσθεν.*

41. Par. B. Flor. A. 10. 15. *ἀπὸ πάτρας.*

42. Per errorem, non ex ullo libro Brunckius ed. *κατ᾽ αὐτὸ τοῦτο.*

44. Taur. Guelf. Ald. rell. *ἄν.* Lasc. et caeteri codd. *ἤν.*

47. In Taur. ad *ὑπεκπέμπω* supra scriptum *γρ. ὑπεκκλέπτω.*

50. L. Dindorfii coniecturae *παιδί τ᾽ οὐχ οἷός τ᾽* opposuit recte Pflugkius Antiopae fr. XXIII.

ἀνὴρ γάρ, ὅςτις εὖ βίον κεκτημένος
τὰ μὲν κατ᾽ οἴκους ἀμελίᾳ παρεὶς ἐᾷ,
μολπαῖσι δ᾽ ἡσθεὶς, τοῦτ᾽ ἀεὶ θηρεύεται,
ἀργὸς μὲν οἴκοις καὶ πόλει γενήσεται,
φίλοισι δ᾽ οὐδείς.

Δελφῶν κατ' αἶαν, ἔνθα Λοξίᾳ δίκην
δίδωσι μανίας, ὅς ποτ' ἐς Πυθὼ μολὼν
ᾔτησε Φοῖβον πατρὸς οὐ 'κτίνειν δίκην,
εἴ πως τὰ πρόσθε σφάλματ' ἐξαιτούμενος
θεὸν παράσχοιτ' ἐς τὸ λοιπὸν εὐμενῆ.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

δέσποιν', ἐγώ τοι τοὔνομ' οὐ φεύγω τόδε

---

52. Ald. et aliquot codd. *ἣν τότ'*. Alii codd. et Lasc. *ἣν ποτ'*. Deinde Par. A. Guelf. Vict. Ald. *πατρὸς, οὗ τίνει δίκην.* Fragm. Ambros. Lasc. *πατρὸς οὗ κτείνει, δίκην.* Atque etiam Par. B. E. Flor. 2. Havn. *οὗ κτείνει.* Flor. A. 10. *οὗ τείνει.* Flor. 15. *οὗ 'κτίνει.* Pro *ἣν* Reiskius et Musgravius scribi iusserunt *ᾗ* recepitque Brunckius, quod mirum est qui Matthiae dicere potuerit se non videre quomodo locum habere possit. Ipse igitur sic scripsit: *ἔνθα Λοξίᾳ δίκην δίδωσι μανίας, ἣν ποτ' ἐς Πυθὼ μολὼν ᾔτησε Φοῖβον πατρός· οὗ 'κτίνει δίκην, εἴπως τὰ πρόσθε σφάλματ' ἐξαιτούμενος θεὸν παράσχοιτ' ἐς τὸ λοιπὸν εὐμενῆ.* Horum priora non intelligo, illud autem, *οὗ 'κτίνει* nihil aliud esse video, quam quod iam dictum erat his, *δίκην δίδωσι μανίας.* Recepta tamen sunt ista ab Dindorfiis et a Bothio, qui *οὗ*, quod Matthiae *huius rei* interpretatur, *ubi* significare voluit, scholiastae verbis usus: *ὅπου, ἐν Πυθοῖ, τιμωρίαν δίδωσι.* At scholiastae verba pertinent ad *ἔνθα Λοξίᾳ δίκην δίδωσι.* Barnesius: *ἣν ποτ', ἐς Πυθὼ μολὼν, ᾔτησε Φοῖβον, πατρὸς οὗ τίνειν δίκην.* Ab eo non multum recessit Pflugkius, mecum scribens *πατρὸς οὐ 'κτίνειν δίκην.* Sic infra v. 1081. *ᾔτησα γὰρ πατρός ποτ' αὐτὸν αἵματος δοῦναι δίκην.* Sed non ferendum erat *ἣν*, pro quo ne Reiskii quidem et Musgravii *ᾗ* probem. Ego *ὅς* scripsi, quod ab Euripide, si usum teneo, profectum credo. Lentingius: *ἣν ποτ' ἐς Πυθὼ μολὼν ᾔτησε Φοῖβον πατρὸς, οὗ κτείνει, δίκην.* Id *ὃν κτείνει* dicendum fuisse recte in censura monuit Pflugkius. Caeterum *ἐς Πυθὼ* Par. B. E. Ald. rell. Lasc. et credo alii quoque libri. Par. A. *εἰς Πυθώ.*

54. Lasc. Ald. *πρόσθεν.* Par. A. B. Flor. 10. 15. Havn. *πρόσθε.* Nihil opus Lentingii coniectura *ἐξιώμενος.*

55. Par. A. Flor. 2. 10. 15. Vict. Havn. fragm. Ambros. *εἰς τὸ λοιπὸν*, quibus Lentingius addit Par. B. E. Ald. Lasc. falsus saltem in Ald. et Lasc. in quibus est *ἐς τὸ λοιπόν.*

56. In Hervagianis quum omissum esset *τοι*, Canterus aliique non consultis edd. Ald. Lasc. Brub. in quibus, ut in fragm. Ambros. et, credo, caeteris libris, *τοι* est, inserendum putarunt *γὰρ*, servavitque Barnesius.

καλεῖν σ᾿, ἐπείπερ καὶ κατ᾿ οἶκον ἠξίουν
τὸν σόν, τὸ Τροίας ἡνίκ᾿ ᾠκοῦμεν πέδον·
εὔνους δὲ καὶ σοὶ ζῶντί τ᾿ ἦν τῷ σῷ πόσει,
καὶ νῦν φέρουσά σοι νέους ἥκω λόγους,
φόβῳ μέν, εἴ τις δεσποτῶν αἰσθήσεται,
οἴκτῳ δὲ τῷ σῷ· δεινὰ γὰρ βουλεύεται
Μενέλαος εἰς σὲ παῖς θ᾿, ἅ σοι φυλακτέα.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ὦ φιλτάτη σύνδουλε, σύνδουλος γὰρ εἶ
τῇ πρόσθ᾿ ἀνάσσῃ τῇδε, νῦν δὲ δυςτυχεῖ,
τί δρῶσι; ποίας μηχανὰς πλέκουσιν αὖ,
κτεῖναι θέλοντες τὴν παναθλίαν ἐμέ;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

τὸν παῖδά σου μέλλουσιν, ὦ δύστηνε σύ,
κτείνειν, ὃν ἔξω δωμάτων ὑπεξέθου.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

οἴμοι· πέπυσται τὸν ἐμὸν ἔκθετον γόνον;
πόθεν ποτ᾿; ὦ δύστηνος, ὡς ἀπωλόμην.

---

61. **Ex Herv. secunda** *φόβῳ μὲν μή τις* **in alias propagatum. Prima, ut Ald. Lasc. et codd.** *εἴ τις.*

62. **Taur.** *δεινὰ γὰρ βούλεται.* **Flor. 15. Guelf. Ald. rell.** *δεινὰ γάρ τοι βούλεται.* **Genuina scriptura est in Lasc. et caeteris codd.**

63. **Par. B. D. Flor. 10. 15. fragm. Ambros.** *εἰς σὲ παῖδ᾿, ἅ σοι,* **in D. superscripto** *παῖς τε.* **Flor. A. coniunctis duabus lectionibus** *σεὸν παῖδ᾿.* **Vera scriptura** *εἰς σὲ παῖς θ᾿* **est in Par. A. E. Lasc. Ald. rell. Unde Matthiae, quem sequuti alii,** *ἐς σὲ* **scripserit nescio, nisi ex Brunckii verbis ad v. 51.** *ἐς* ***magis Atticum.*** **Sed addidit ille:** ***in his etiam aliquid tribuendum aurium iudicio.*** **Itaque hic servavit** *εἰς.*

66. **Flor. A.** *πλέκουσιν,* **omissa ultima versus voce. Guelf. Taur. Ald.** *πλέκουσι νῦν.* **Lasc. Par. A. B. D. Flor. A. 10. 15. Havn. fragm. Ambros.** *πλέκουσιν αὖ.*

67. **Havn.** *θέλουσι.*

70. **In Ald. Herv. 1. coniuncta sunt** *πέπυσται τὸν ἐμὸν*

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

οὐκ οἶδ', ἐκείνων δ' ᾐσθόμην ἐγὼ τάδε·
φροῦδος δ' ἐπ' αὐτὸν Μενέλεως δόμων ἄπο.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ἀπωλόμην ἄρ'· ὦ τέκνον, κτενοῦσί σε
δισσοὶ λαβόντες γῦπες. ὁ δὲ κεκλημένος
πατὴρ ἔτ' ἐν Δελφοῖσι τυγχάνει μένων.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

δοκῶ γὰρ οὐκ ἂν ὧδέ σ' ἂν πράσσειν κακῶς,
κείνου παρόντος· νῦν δ' ἔρημος εἶ φίλων.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

οὐδ' ἀμφὶ Πηλέως ἦλθεν, ὡς ἥξοι, φάτις;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

γέρων ἐκεῖνος ὥςτε σ' ὠφελεῖν παρών.

ἔκθετον γόνον πόθεν ποτ', puncto in fine posito, nec se quidquam diversitatis e Mss. Par. adnotasse dicit Lentingius. Lascaris post γόνον puncto, Herv. 2. et reliquae signo interrogandi distinxerunt: atque ita etiam Brunckius. Rursum omnia una quaestione coniunxit Matthiae quique eum sequuti sunt, mirifice enervata sententia. Πέπυσται recte Pflugkius ostendit de Hermiona dictum esse, ut quam praecipue in mente habere debuerit Andromacha. Addere poterat, confirmari id eo, quod famula respondet φροῦδος δ' ἐπ' αὐτὸν Μενέλεως. Omisisset enim nomen Menelai, si de hoc dictum esset πέπυσται. Haec si reputasset L. Dindorfius, non contendisset πέπυσθε scripsisse Euripidem, nec putasset ipsas famulas Andromachae quo missus esset puer celatas fuisse.

71. Ald. rell. ἀπωλόμαν. Lasc. et aliquot codd. ἀπωλόμην.

73. Fragm. Ambros. ἐπ' αὐτὸ.

75. Qui vehementer aliquid cupiunt, facile etiam insontibus irascuntur, per quos fieri putant ut non assequantur cupita. Hinc illa Andromachae in Neoptolemum acerbitas, quem credit, si curaret filium, non tam diu Delphis mansurum fuisse. Id apparet ex his, ἔτ' ἐν Δελφοῖς μένων.

77. Havn. δοκῶ γὰρ οὐδὲν ὧδέ σ' ἂν.

79. Mutandi libidine Lentingius ἥξει ex sua coniectura, sine caussa, nisi firmaretur cod. Havniensi.

80. Matthiae, Lentingius, aliique γέρων γ' ἐκεῖνος ex

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

καὶ μὴν ἔπεμψ' ἐπ' αὐτὸν οὐχ ἅπαξ μόνον.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

μῶν οὖν δοκεῖς σου φροντίσαι τίν' ἀγγέλων;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

πόθεν; θέλεις οὖν ἄγγελος σύ μοι μολεῖν;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

τί δῆτα φήσω χρόνιος οὖσ' ἐκ δωμάτων;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

πολλὰς ἂν εὕροις μηχανάς· γυνὴ γὰρ εἶ.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

κίνδυνος· Ἑρμιόνη γὰρ οὐ σμικρὰ φύλαξ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ὁρᾷς; ἀπαυδᾷς ἐν κακοῖς φίλοισι σοῖς.

Flor. 2. Taur. Guelf. Vict. Par. E. quod Lentingius cum alienissimis exemplis contendit. Ald. Lasc. et caeteri libri, ut videtur, omnes omittunt γέ, quo hic minime opus: si esset autem addendum, rectius scriberetur γέρων ἐκεῖνός γ'.

81. In Herv. 1. 2. excidit ἐπ', unde Canterus aliique ἐς αὐτόν.

82. Ald. rell. μῶν οὐ δοκεῖ σοι. Fragm. Ambros. Lasc. μῶν οὖν δοκεῖ σου. Havn. μῶν οὖν δοκεῖς σου, ut scribendum monuit Musgravius. Atque μῶν οὖν Par. et Flor. omnes et Vict.

83. Flor. 2. θέλοις, recte, si ἂν pro οὖν scribatur. Tum vulgo μολεῖν σύ μοι. Par. E. Flor. 2. Havn. Vict. Lasc. fragm Ambros. σύ μοι μολεῖν, quam aptiorem a me iudicatam verborum posituram receperunt Dindorfius, Bothius, Pflugkius, Lentingius. Nam altera scriptura turbat incessum trimetri, in sexto pede statim post graviorem ictum acutius pronunciando σύ.

84. Etsi δῆτα nihil aliud est quam δὲ εἶτα vel δὴ εἶτα, tamen dubitari potest an hic scripserit poeta τί δ' εἶτα φήσω χρόνιος οὖσ' ἐκ δωμάτων; posito εἶτα ante participium, de quo dixi ad Aristoph. Nub. 859. et ad Viger. adnot. 219.

86. Fragm. Ambros. οὐ σμικρὸν φίλον.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

οὐ δῆτα· μηδὲν τοῦτ᾽ ὀνειδίσῃς ἐμοί.
ἀλλ᾽ εἶμ᾽, ἐπεί τοι κοὐ περίβλεπτος βίος
δούλης γυναικός, ἤν τι καὶ πάθω κακόν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

χώρει νυν· ἡμεῖς δ᾽, οἷςπερ ἐγκείμεσθ᾽ ἀεὶ
θρήνοισι καὶ γόοισι καὶ δακρύμασιν,
πρὸς αἰθέρ᾽ ἐκτενοῦμεν· ἐμπέφυκε γὰρ
γυναιξὶ τέρψις τῶν παρεστώτων κακῶν
ἀνὰ στόμ᾽ ἀεὶ καὶ διὰ γλώσσης ἔχειν.
πάρεστι δ᾽ οὐχ ἓν ἀλλὰ πολλά μοι στένειν,
πόλιν πατρῴαν, τὸν θανόντα θ᾽ Ἕκτορα,
στεῤῥόν τε τὸν ἐμὸν δαίμον᾽, ᾧ συνεζύγην,
δούλειον ἦμαρ εἰςπεσοῦσ᾽ ἀναξίως.
χρὴ δ᾽ οὔποτ᾽ εἰπεῖν οὐδέν᾽ ὄλβιον βροτῶν,
πρὶν ἂν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς
ὅπως περάσας ἡμέραν ἥξει κάτω.
Ἰλίῳ αἰπεινᾷ Πάρις οὐ γάμον, ἀλλά τιν᾽ ἀτὰν
ἠγάγετ᾽ εὐναίαν εἰς θαλάμους Ἑλέναν.

---

90. Par. B. Flor. 15. *κακὸν πάθω.* Flor. A. *κακὸν πάθῃ*, omittens *τι*.

91. Flor. 10. *οἷς* pro *οἷςπερ*.

92. Par. E. Flor. 2. Lasc. *δακρύμασιν* pro vulgato *δακρύμασι*.

95. Par. A. B. E. Lasc. et Stobaeus LXXIII. 17. qui hunc et praecedentem versum affert, *ἀεὶ*. Ald. rell. *αἰεὶ*.

100. Herv. 1. 2. Brub. *χρὴ δ᾽ οὔποτ᾽ εἰδέν᾽ ὄλβιον βροτῶν*, negligentia typographi: unde quorumdam emendandi conatus, non inspecta Aldi aut Lascaris editione.

101. Choricius in Villois. Anecd. II. p. 26. *ἐκείνην ὀλβίαν προςεῖπεν ἂν ἡ τραγῳδία, εἴπερ εὐτυχῶς τὴν τελευταίαν ἐπέρασεν ἡμέραν.*

103. In Havn. bis scriptum *οὐ γάμον*, quod admitti posset, si deinde legeretur *ἄταν δ᾽*.

ἃς ἕνεκ', ὦ Τροία, δορὶ καὶ πυρὶ δηϊάλωτον
εἷλέ σ' ὁ χιλιόναυς Ἑλλάδος ὠκὺς Ἄρης,
καὶ τὸν ἐμὸν μελέας πόσιν Ἕκτορα, τὸν περὶ τείχη
εἵλκυσε διφρεύων παῖς ἁλίας Θέτιδος·
αὐτὰ δ' ἐκ θαλάμων ἀγόμαν ἐπὶ θῖνα θαλάσσας,
δουλοσύναν στυγερὰν ἀμφιβαλοῦσα κάρᾳ.
πολλὰ δὲ δάκρυά μοι κατέβα χροός, ἁνίκ' ἔλειπον
ἄστυ τε καὶ θαλάμους καὶ πόσιν, ἐν κονίαις·
ὤμοι ἐγὼ μελέα, τί μ' ἐχρῆν ἔτι φέγγος ὁρᾶσθαι,
Ἑρμιόνας δούλαν; ἃς ὕπο τειρομένα
πρὸς τόδ' ἄγαλμα θεᾶς ἱκέτις πέρι χεῖρε βαλοῦσα
τάκομαι, ὡς πετρίνα πιδακόεσσα λιβάς.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ α'.

ὦ γύναι, ἃ Θέτιδος δάπεδον καὶ ἀνάκτορα θάσσεις
δαρὸν, οὐδὲ λείπεις,
Φθιὰς ὅμως ἔμολον ποτὶ σὰν Ἀσιήτιδα γένναν,
εἴ τί σοι δυναίμαν

---

105. Taur. Guelf. δοριάλωτον. Par. A. B. Flor. A. Havn. δὴ ἁλωτόν. Par. E. Lasc. cum Ald. rell. δηϊάλωτον.

106. Mireris decenne bellum ὠκὺν Ἄρη dici. Videtur Euripides acrem dicere voluisse.

110. Libri ἀμφιβαλοῦσα κάρα. Recte L. Dindorfius κάρᾳ, quae usitata constructio est. Bene se haberet κάρα passivo ἀμφιβεβλημένη iunctum. Scholiastes: περιβαλοῦσα ἑαυτῇ τὴν δουλείαν στολισαμένη, qui videtur de veste servili et tonsis crinibus cogitasse. Non ista respicere credo Euripidem, sed iugum servitutis, cui caput submiserit captiva mulier.

112. Recte videtur Bothius ante ἐν κονίαις distinxisse, haec verba ut ex κατέβα penderent. Non enim Hectorem in pulvere, quum ab Achille circa rogum Patrocli raptaretur, sed redditum Priamo sepultumque reliquit Andromacha. Sic Homerus δάκρυα χαμάδις ῥέειν et βάλλεσθαι dixit Iliad. XVII. 438. Odyss. IV. 114.

119. Par. E. Flor. 2. Vict. Lasc. Ἀσιάτιδα. Ionicam formam, quae magis poetica est, caeteri codd. et Ald. rell. tenent. Sprevit eam Matthiae ad v. 128. Omnes libri ποτὶ σάν. Lentingii cor quum concoquere poeticum σὰν Ἀσιήτιδα γένναν pro σὲ

ἄκος τῶν δυςλύτων πόνων τεμεῖν,
οἵ σε καὶ Ἑρμιόναν ἔριδι στυγερᾷ συνεκλῇσαν,
τλάμον', ἀμφὶ λέκτρων
διδύμων ἐπίκοινον ἐοῦσαν
ἀμφὶ παῖδ' Ἀχιλλέως.

ἀντιστροφὴ α'.

γνῶθι τύχαν, λόγισαι τὸ παρὸν κακόν, εἰς ὅπερ ἥκεις.
δεσπόταις ἁμιλλᾷ,
Ἰλιὰς οὖσα κόρα, Λακεδαίμονος ἐκγενέταισιν.
λεῖπε δεξίμηλον
δόμον τᾶς ποντίας θεοῦ. τί σοι

τὴν Ἀσιᾶτιν dictum non posset, suam coniecturam τὰν recepit, frustra obloquens iis, quae Matthiae opposuerat. Illud τὰν ita tantum ferri posset, si τὰν Ἀσιήτιδα per se de Andromacha dictum, γένναν autem declarandi caussa additum esset, ut significaret κατὰ γένναν, quod quis est qui non videat quam invenustum sit?

121. Par. E. Ald. rell. πόνων εὑρεῖν. Par. A. Havn. Taur. Guelf. Lasc. πόνων τεμεῖν. Par. B. Flor. A. 10. 15. τεμεῖν πόνων. Sic etiam Par. D. sed litteris β α superscriptis ordinem invertendum indicans. Etiam scholiastes legit τεμεῖν.

122. Lasc. et pauci codd. συνέκλεισαν pro vulgato συνεκλήϊσαν.

123. Ald. rell. τλᾶμον. Taur. τλῆμον. Par. E. Flor. 2. Vict. Lasc. τλάμων. Par. A. B. Flor. A. 10. 15. Havn. τλάμονα. Guelf. τλήμονα. Plerique editores probarunt vocativum. Accusativum receperunt Brunckius et Lentingius, contra quem in censura disputavit Pflugkius, re non perspecta. Non est enim σὲ τλάμονα coniungendum; sed τλάμονα per appositionem adiectum, quod explicatur sequentibus verbis, *miseram, quam communicare torum cum Hermiona oporteat.*

128. Par. A. ut Lentingius ait, ἐγγενέταισι cum glossa πολίταις ἢ ἐκγόνοις. Lasc. ἐκ γενέτῃσι. Par. B. Flor. A. 2. Taur. Guelf. ἐνγενέτῃσι. Havn. ἐγγενέταισιν. Ald. rell. ἐκγενέταισι, quod Brunckius etiam in Par. A. esse dixit. Non barbarum est, ut Pflugkio visum, quod Lentingius edidit ἐγγενέτῃσι, sed quum res non Lacedaemone agatur, non apparet cur indigenae potius aut cives Lacedaemonis, quam illinc oriundi dicantur Menelaus et Hermiona. Signum interrogandi a Musgravio acceptum servarunt editores. At etiam sine interrogatione haec graviter dicta sunt, ut declarantia illud λόγισαι τὸ παρὸν κακόν.

130. Par. E. Flor. 2. Lasc. τᾶς ποντίου θεᾶς. Guelf. Taur. τᾶς ποντίας θεᾶς. Plerique codd. cum Ald. rell. τᾶς ποντίας θεοῦ.

καιρὸς ἀτυζομένᾳ δέμας αἰκέλιον καταλείβειν
δεσποτῶν ἀνάγκαις;
τὸ κρατοῦν δέ σ' ἔπεισι. τί μόχθον
οὐδὲν οὖσα μοχθεῖς;

στροφὴ β'.

ἀλλ' ἴθι λεῖπε θεᾶς Νηρηΐδος ἀγλαὸν ἕδραν,
γνῶθι δ' οὖσ' ἐπὶ ξένας
δμωΐς, ἐπ' ἀλλοτρίας
πόλεος, ἔνθ' οὐ φίλων τίν' εἰςορᾷς
τῶν σῶν, ὦ δυςτυχεστάτα,
ὦ παντάλαινα νύμφα.

Vid. Lobeck. ad Aiac. 401. Deinde Par. E. *τί σοι*, ut scholiastes in Par. B. citat, et emendavit Brunckius. Caeteri libri *τίς σοι* cum Lasc. et Ald.

131. Libri *ἀεικέλιον*. Primus *αἰκέλιον* edidit Elmsleius.

133. Par. B. Flor. A. 10. 15. Taur. Guelf. *τὸ κράτος*. Male, inquit Pflugkius. Cur? Omnes *δέ σε πείσει*. Mireris criticorum atque interpretum negligentiam, qui nec numerorum pravitate moniti, nec scholiasta inspecto hoc tulerint. Scholiastes ita: *τὸ κράτος δέ σε πείσει ἀντὶ τοῦ καταλήψεται τὸ κράτος·* (sic, addito articulo, scribendum) *διὸ ὑποχώρει*. Et paullo post: *τινὲς γράφουσι τὸ κρατοῦν δέ σε πείσει, ἵν' ᾖ, εἰ καὶ ἐμοὶ οὐ πείθῃ, πεισάτωσάν σε οἱ δεσπόται· δυςωπήθητι τὸ ἀπηνὲς τῶν δεσποτῶν*. Hanc igitur ineptam cuiusdam grammatici coniecturam patienter tulerunt, ubi manifestissimum erat poetam scripsisse *τὸ κρατοῦν δέ σ' ἔπεισι*.

138. Libri *πόλεως*, adduntque hoc vocabulum praecedenti versui. At neque elegans est in antistrophico brevis syllaba finalis, et veri simile est praecedentem versum *πενθημιμερῆ* esse, hunc autem eo metro, quo v. 121. 130. Quare *πόλεος* scripsi, addidique huic versui. Tum Par. E. Vict. Lasc. *φίλον*.

139. Libri *σῶν ὦ δυςτυχεστάτα*, et in antistrophico *μὴ παῖς τᾶς Διὸς κόρας*, insolito metro, durissimeque *σῶν* in principio versus posito. Quare hic *τῶν σῶν*, in antistropha autem *μὴ παῖς ἁ τᾶς Διὸς κόρας* scripsi.

140. Ald. rell. Lasc. Par. E. *ὦ παντάλαινα νύμφα*. Taur. Guelf. *ὦ τάλαινα νύμφα*. Caeteri codd. Lentingio teste *παντάλαινα νύμφα* sine *ὦ*, quod Matthiae omissum dicit in Flor. A. 10. 15. Havn.

ἀντιστροφὴ β'.

οἰκτροτάτα γὰρ ἔμοιγ' ἔμολες, γύναι Ἰλιάς, οἴκους·
δεσποτῶν δ' ἐμῶν φόβῳ
ἡσυχίαν ἄγομεν,
τὸ δὲ σὸν οἴκτῳ φέρουσα τυγχάνω,
μὴ παῖς ἁ τᾶς Διὸς κόρας
σοί μ' εὖ φρονοῦσαν εὕρῃ.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

κόσμον μὲν ἀμφὶ κρατὶ χρυσέας χλιδῆς

---

145. Vide ad v. **139.**

146. Libri ἴδῃ. Brunckius, quem sequuti sunt caeteri editores, Musgravii coniecturam εἰδῇ recepit. At hoc soloecum est, si quis hoc verbo, ut Matthiae, *cognoscat* significari vult. Nam εἰδῇ, qui est perfecti coniunctivus, non potest aliud quam *sciat* significare. Disserui de hoc loco ad Iphig. Taur. **930.** dixique stare posse ἴδῃ verbis ita collocatis, εὖ σοί μ' ἴδῃ φρονοῦσαν, in quod incidit etiam Lentingius, sed suspicabar tamen scripsisse Euripidem εὕρῃ. Nam ut transpositionis violentius auxilium praeteream, etiam collocatio ista verborum non iusta est, obscurato illa sede eo verbo, cuius potissima hic vis esse debet. Ea caussa praetuli εὕρῃ. Similiter, ubi hoc verbum communius erat, v. **121.** fuit id pro exquisitiore τεμεῖν scriptum. Scholiastes in explicatione αἴσθηται.

147. Musgravius et Brunckius ante hunc versum excidisse nonnulla putabant quae chorus loqueretur, quoniam v. **154.** se respondere diceret Hermiona. Confirmareque id videbatur Musgravio Hesychius, qui ἀγρεύματα ex Andromacha afferret, quod vocabulum non invenitur in hac tragoedia. At ea mala est correctio Musuri, quam adscivit Favorinus. In codice est Ἀνδρομε adiecto compendio, quo ὡς significatur, si recte legit Schowius. Apertum est nominatam esse Andromedam. Hartungus in disputatione de interpolatione Euripidis fabularum adiuncta editioni Iphigeniae in Aulide p. **46.** eo argumento utitur, quod haud facile ulla persona in scenam prodeat, quin eius adventus verbis ab iis qui adsint significetur. Plerumque hoc fit, non semper. Statim exemplo est Menelai adventus v. **306.** Matthiae Hermionam haec dicere putabat nutrici ancillisque intus remanentibus, quae eam deterrere conatae essent ne Andromacham tam superbe tractaret, hac maxime ratione usae, quod periculum esset ne maritum et Peleum offenderet. Huiusmodi artificia hodierni poetae amarunt, non antiqui, qui quae in scena agerentur integra, non dimidiata producenda esse intelligebant. Lentingio visa est Hermiona famu-

στολμόν τε χρωτὸς τόνδε ποικίλων πέπλων,
οὐ τῶν Ἀχιλλέως οὐδὲ Πηλέως ἄπο
δόμων ἀπαρχὰς δεῦρ᾽ ἔχουσ᾽ ἀφικόμην,
ἀλλ᾽ ἐκ Λακαίνης Σπαρτιάτιδος χθονὸς
Μενέλαος ἡμῖν ταῦτα δωρεῖται πατὴρ
πολλοῖς σὺν ἕδνοις, ὥςτ᾽ ἐλευθεροστομεῖν.
ὑμᾶς μὲν οὖν τοῖςδ᾽ ἀνταμείβομαι λόγοις·
σὺ δ᾽ οὖσα δούλη καὶ δορίκτητος γυνὴ
δόμους κατασχεῖν ἐκβαλοῦσ᾽ ἡμᾶς θέλεις
τούςδε, στυγοῦμαι δ᾽ ἀνδρὶ φαρμάκοισι σοῖς,
νηδὺς δ᾽ ἀκύμων διά σέ μοι διόλλυται·
δεινὴ γὰρ ἠπειρῶτις εἰς τὰ τοιάδε
ψυχὴ γυναικῶν· ὧν ἐπισχήσω σ᾽ ἐγώ,
κοὐδέν σ᾽ ὀνήσει δῶμα Νηρῇδος τόδε,
οὐ βωμὸς οὐδὲ ναός, ἀλλὰ κατθανεῖ.
ἢν δ᾽ οὖν βροτῶν τίς σ᾽ ἢ θεῶν σῶσαι θέλῃ,
δεῖ σ᾽ ἀντὶ τῶν πρὶν ὀλβίων φρονημάτων

---

las quae eam comitarentur alloqui. At id illa sine caussa faceret. Pflugkius eam putat vultus et ora chori intuentem haec dicere, qui dum taceat, ipso adventu et praesentia sua exprobrare ei videatur nimiam crudelitatem. In qua interpretatione hoc ego verum esse existimo, quod ex praesentia chori Hermiona coniiciat favere eum Andromachae. Itaque quod dicit, *vobis ego his dictis respondeo*, hanc vim habet: si miramini quod libere loquor, hoc vobis respondeo, me non Neoptolemi aut Pelei munificentia, sed patris Menelai opibus fretam esse.

148. Par. B. D. pro quo hic et paullo post E. ab Lentingio per errorem, ut videtur, nominatus est, Flor. A. 2. 10. 15. Vict. Lasc. *στόλον τε χρωτὸς τόνδε.* Ald. et caeteri libri *στολμόν τε χρωτὸς τῶνδε.* Hesychius: *στολμὸν χρωτός, στολισμὸν σώματος.* Deinde Par. E. *ποικίλον.*

154. Ald. rell. Flor. 10. Guelf. Taur. *τοιοῖςδ᾽ ἀμείβομαι.* Par. A. B. Flor. A. 15. *τοιοῖςδ᾽ ἀνταμείβομαι.* Par. E. Flor. 2. Vict. Lasc. *τοῖςδ᾽ ἀνταμείβομαι.* Vide ad v. 147.

159. *Ἠπειρῶτις ψυχὴ γυναικῶν* cum aliis similiter dictis comparata est ab Lobeckio in altera editione Aiacis p. 74.

163. Ald. rell. Taur. Guelf. Vict. *ἢν δ᾽ οὖν θεῶν τίς σ᾽ ἢ βροτῶν.* Lasc. Par. A. B. Havn. Flor. 2. 10. 15. *ἢν δ᾽ οὖν βροτῶν τίς σ᾽ ἢ θεῶν.* Deinde unus codex *σώζειν*, unus etiam *σώσειν.*

πτῆξαι ταπεινήν, προςπεσεῖν τ' ἐμὸν γόνυ,
σαίρειν τε δῶμα τοὐμόν, ἐκ χρυσηλάτων
τευχέων χερὶ σπείρουσαν Ἀχελῴου δρόσον,
γνῶναί θ' ἵν' εἶ γῆς. οὐ γάρ ἐσθ' Ἕκτωρ τάδε,
οὐ Πρίαμος ὁ ζάχρυσος, ἀλλ' Ἑλλὰς πόλις.
εἰς τοῦτο δ' ἥκεις ἀμαθίας, δύστηνε σύ,
ἣ παιδὶ πατρός, ὃς σὸν ὤλεσεν πόσιν,
τολμᾷς ξυνεύδειν καὶ τέκν' αὐθέντου πάρα
τίκτειν. τοιοῦτον πᾶν τὸ βάρβαρον γένος·
πατήρ τε θυγατρὶ παῖς τε μητρὶ μίγνυται,
κόρη τ' ἀδελφῷ, διὰ φόνου δ' οἱ φίλτατοι
χωροῦσι, καὶ τῶνδ' οὐδὲν ἐξείργει νόμος.
ἃ μὴ παρ' ἡμᾶς εἴςφερ'· οὐδὲ γὰρ καλὸν
δυοῖν γυναικοῖν ἄνδρ' ἕν' ἡνίας ἔχειν,
ἀλλ' εἰς μίαν βλέποντες εὐναίαν Κύπριν
στέργουσιν, ὅςτις μὴ κακῶς οἰκεῖν θέλει.

ΧΟΡΟΣ.

ἐπίφθονόν τι χρῆμα θηλειῶν ἔφυ,
καὶ ξυγγάμοισι δυςμενὲς μάλιστ' ἀεί.

---

167. Taur. Guelf. Ald. rell. περισπείρουσαν. Lasc. et caeteri libri χερὶ σπείρουσαν.

169. Libri οὐ Πρίαμος οὐδὲ χρυσὸς, ἀλλ' Ἑλλὰς πόλις. Quod fuerunt, qui defendere non vererentur. Marklandi coniecturam ad Suppl. 109. οὐ Πρίαμος ὁ ζάχρυσος recepit Brunckius. Valckenarius οὐ Πρίαμος, οὐδὲ Τρῳάς. Propius ad libros accederet, οὐδὲ Φρύγιος, ἀλλ' Ἑλλὰς πόλις. Verum non aliquod Phrygiae aut Troadis oppidum, sed ipsa nominari Troia deberet. Quare ego quoque Marklandi emendationem recepi.

173. Barnesius τοιοῦτο invexit.

174. Havn. πατὴρ θυγατρί.

177. Stobaeus LXXIV. 19. οὐδὲν γὰρ καλόν, haec et tres sequentes versus afferens. Hoc Porsono in Adv. p. 223. melius videbatur, quam quod Euripidis libri habent, οὐδὲ γὰρ καλόν. Contra igitur tum sentiebat, quam quum Hecubam ederet.

180. Apud Stobaeum vulgo θέλῃ, sed cod. A. θέλει, ut Euripidis libri praeter Flor. 2. 15. Guelf. Lasc. in quibus est θέλοι. In E. θέλει, superscripto οι.

181. Stobaeus LXXIII. 18. hunc et sequentem versum

φεῦ φεῦ.
κακόν γε θνητοῖς τὸ νέον, ἐν δὲ τῷ νέῳ
τὸ μὴ δίκαιον ὅςτις ἀνθρώπων ἔχει.
ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ τὸ δουλεύειν μέ σοι
λόγων ἀπώσῃ, πόλλ' ἔχουσαν ἔνδικα, -
ἢν δ' αὖ κρατήσω, μὴ 'πὶ τῷδ' ὄφλω βλάβην·
οἱ γὰρ πνέοντες μεγάλα τοὺς κρείσσους λόγους
πικρῶς φέρουσι τῶν ἐλασσόνων ἄπο·
ὅμως δ' ἐμαυτὴν οὐ προδοῦσ' ἁλώσομαι.
εἴπ', ὦ νεᾶνι, τῷ σ' ἐχεγγύῳ λόγῳ
πεισθεῖσ' ἀπωθῶ γνησίων νυμφευμάτων;

---

afferens habet θηλείας φρενός. Errasse Valckenarium ad Phoen. 206. qui Euripidis librorum scripturam ne Graecam quidem esse censens τὸ χρῆμα scribi volebat, quod recepit obsequentissimus Valckenario Brunckius, iam ostenderunt alii.

184. Euripidis libri ἔν τε τῷ νέῳ. Stobaeus LII. 1. qui hunc et sequentem versum affert, ἐν δὲ τῷ νέῳ. Id Matthiae deterius vulgato esse putabat. Lentingius γε et τε sibi respondere credebat, quod fieri nullo pacto potest: v. ad v. 239. Denique quod magis etiam quam haec mirere, Pflugkius de Stobaei lectione haec scripsit: *male: nam sensus est: periculosa res est mortalibus iuvenilis aetatis fervor, praesertim si quis huic adiunctas habet iniustas cupiditates.* Non sensit igitur se hanc ipsam scripturam interpretari, quam malam esse pronunciat. Aut scribere debebat Euripides κακόν τε θνητοῖς τὸ νέον ἔν τε τῷ νέῳ, aut, si γε poneret, inferre ἐν δὲ τῷ νέῳ.

190. Libri ὕπο. Nescio an ἄπο legerit scholiastes, qui sic interpretatur: οἱ γὰρ μεγαλοφρονοῦντες βαρέως φέρουσιν ἐπὶ τῷ παρὰ τῶν ἐλασσόνων δικαιοτέρους λόγους ἀκούειν καὶ ἐλέγχεσθαι. Nam ὑπὸ verbum requirit, ut in Aiace v. 494. μή μ' ἀξιώσῃς βάξιν ἀλγεινὴν λαβεῖν τῶν σῶν ὑπ' ἐχθρῶν. Et v. 1320. οὐ γὰρ κλύοντές ἐσμεν αἰσχίστους λόγους, ἄναξ Ὀδυσσεῦ, τοῦδ' ὑπ' ἀνδρὸς ἀρτίως; Et in Electra v. 552. ἐρεῖς μὲν οὐχὶ νῦν γέ μ' ὡς ἄρξασά τι λυπηρόν, εἶτα σοῦ τάδ' ἐξήκουσ' ὕπο. Apparet usurpari hanc loquendi rationem, quum quis aliquid de se vel in se ab aliquo dictum audit. Quod non cadit in hunc locum, in quo nihil nisi unde veniret sermo indicandum erat, nisi quis praepositionem non tam verbis quam sententiae accommodatam statuat, quasi dicere voluerit: πικρῶς φέρουσιν ὀρθῶς νουθετούμενοι ὑπὸ τῶν ἐλασσόνων. Sed hoc tam moleste dictum, ut non dubitaverim ἄπο scribere.

ὡς ἡ Λάκαινα τῶν Φρυγῶν μείων πόλις,
τύχῃ θ' ὑπερθεῖ, καί μ' ἐλευθέραν ὁρᾷς;
ἢ τῷ νέῳ τε καὶ σφριγῶντι σώματι
πλούτου τε μεγέθει καὶ φίλοις ἐπηρμένη
οἶκον κατασχεῖν τὸν σὸν ἀντὶ σοῦ θέλω;
πότερον ἵν' αὐτὴ παῖδας ἀντὶ σοῦ τέκω
δούλους, ἐμαυτῇ γ' ἀθλίαν ἐφολκίδα;
ἢ τοὺς ἐμούς τις παῖδας ἐξανέξεται
Φθίας τυράννους ὄντας, ἢν σὺ μὴ τέκῃς;

---

194. Scaliger corrigebat τῆς Φρυγῶν, recte sane, si πόλεως intelligeretur. At nominavit Euripides pro urbe populum. Apte contulit Lentingius Troad. 365. πόλιν τε δείξω τήνδε μακαριωτέραν ἢ τοὺς Ἀχαιούς, et Electr. 1175. οὐκ ἔστιν οὐδεὶς οἶκος ἀθλιώτερος τῶν Ταντάλείων οὐδ' ἔφυ πότ' ἐκγόνων.

195. Inutiles doctorum de hoc loco coniecturas memoravit Matthiae. Ald. rell. τύχῃ θ' ὑπερθεῖ. Lasc. τύχη θ' ὑπερθεῖ. Utriusque scripturae explicatio etiam in scholiis invenitur. Matthiae nominativum cum Heathio, Reiskio, Lentingio ad Med. p. 45. probavit, non tamen ut Andromachae, sed Troiae fortunam dici existimaret. Id fieri non potest: nam quum praecedentia de Sparta dicantur, Spartae esset fortuna intelligenda. Itaque necessario suam Andromacha fortunam dicit. Lentingius quum in Par. A. B. Flor. A. et apud scholiastam κἄμ', atque in Par. B. Flor. 10. 15. ἐλεύθερον scriptum videret, edidit ex sua coniectura, τύχῃ θ' ὑπερθεῖ τἄμ', ἐλεύθερόν θ' ὁρᾷς, quod non est quidem malum, sed tamen minime necessarium.

197. Verissime librorum scripturam πόλεως τε μεγέθει Brunckius ad Ai. 130. in πλούτου τε μεγέθει mutandam intellexit, assensusque ei est, ut par erat, Iacobsius Emend. p. 58. Lentingius vero, etsi id confirmari glossa πλήθει videbat, nec dubitabat quin opes hic nominari deberent, tamen non ausus est mutare scripturam, quod litterarum ductus dissimiles essent. Non hos spectare criticum oportet, ubi manifestum est, oscitantia veteris librarii, cui πόλις ex praecedentibus in mente haerebat, esse peccatum.

200. Vulgo ἐμαυτῇ τ' ἀθλίαν ἐφολκίδα. Flor. A. 10. 15. Par. B. ἀθλίαν τ'. Par. D. ἀθλίαν γ'. Mirum quomodo Matthiae quaerere potuerit: *an igitur* ἐμαυτῇ ἀθλίαν τ' ἐφολκίδα? Illud τ' et γ' insertum post ἀθλίαν nihil aliud esse videtur, quam ab indoctis librariis alieno loco positum γ', quod ad ἐμαυτῇ τ' adscriptum fuerat. Aperte enim sententia postulat ἐμαυτῇ γ' ἀθλίαν ἐφολκίδα.

φιλοῦσι γάρ μ᾽ Ἕλληνες Ἕκτορός τ᾽ ἄπο,
αὐτή τ᾽ ἀμαυρὰ κοὐ τύραννος ἦν Φρυγῶν.
οὐκ ἐξ ἐμῶν σε φαρμάκων στυγεῖ πόσις,
ἀλλ᾽ εἰ ξυνεῖναι μὴ ᾽πιτηδεία κυρεῖς.
φίλτρον δὲ καὶ τόδ᾽· οὐ τὸ κάλλος, ὦ γύναι,
ἀλλ᾽ ἁρεταὶ τέρπουσι τοὺς ξυνευνέτας.
σὺ δ᾽ ἤν τι κνισθῇς, ἡ Λάκαινα μὲν πόλις
μέγ᾽ ἐστί, τὴν δὲ Σκῦρον οὐδαμοῦ τίθης,
πλουτεῖς δ᾽ ἐν οὐ πλουτοῦσι, Μενέλεως δέ σοι
μείζων Ἀχιλλέως. ταῦτά τοί σ᾽ ἔχθει πόσις.
χρὴ γὰρ γυναῖκα, κἂν κακῷ δοθῇ πόσει,
στέργειν, ἅμιλλάν τ᾽ οὐκ ἔχειν φρονήματος.
εἰ δ᾽ ἀμφὶ Θρῃκῶν χιόνι γῆν κατάῤῥυτον
τύραννον ἔσχες ἄνδρ᾽, ἵν᾽ ἐν μέρει λέχος
δίδωσι πολλαῖς εἷς ἀνὴρ κοινούμενος,

---

213. Taur. Guelf. Ald. rell. χρῆν. Lasc. et caeteri libri χρή. Deinde Par. B. Flor. A. 10. 15. δοθῇ πόσει. Par. A. E. Havn. Flor. 2. Taur. Guelf. Lasc. Ald. rell. πόσει δοθῇ. Prius illud Matthiae aliique susceperunt.

215. Libri εἰ δ᾽ ἀμφὶ Θρῄκην χιόνι τὴν κατάῤῥυτον. Exempla sic positi articuli varia et ego ad Soph. Ai. 1007. et, quos Pflugkius nominavit, Dobraeus ad Aristoph. Eq. 971. et Heindorfius ad Plat. Phaedon. 84. attulerunt. Plerumque hic ordo verborum caussam habet rhetoricam, nunc praeponendi gravioris verbi necessitatem, nunc numerum, nunc suaviorem sonum, aliquando etiam metrum. Hic quidem, si scripsit Euripides quod in libris est, vix effugere reprehensionem potest. Sic enim collocata sunt verba, ut si nives aliquid ad rem faciant, eamdemque vim habet articulus, nomini Θρῄκην postpositus. Quem si vellet postponere, cur non scripsit εἰ δ᾽ ἀμφὶ Θρῄκην τὴν χιόνι κατάῤῥυτον? Si hoc non scripsit, multo minus id, quod in libris est. Videor mihi veram scripturam reposuisse Θρῃκῶν χιόνι γῆν κατάῤῥυτον. Aperta est vitii origo. Quum τὴν pro γῆν scriptum esset, necessario Θρῃκῶν in Θρῄκην erat mutandum.

217. Par. B. E. Flor. A. 10. 15. Vict. Lasc. κοιμώμενος. Par. A. Havn. Taur. Guelf. Ald. rell. κοινούμενος. Luzacius quum in Lectt. Att. p. 35. not. 32. rectius legi κοινουμέναις diceret, non videtur reputasse, etiam quod elegantius est rectum esse, si sententia eadem evadat.

ἔκτεινας ἂν τάςδ'; εἶτ' ἀπληστίαν λέχους
πάσαις γυναιξὶ προςτιθεῖσ' ἂν εὑρέθης.
αἰσχρόν γε. καίτοι χείρον' ἀρσένων νόσον
ταύτην νοσοῦμεν, ἀλλὰ προσταῖμεν καλῶς.
ὦ φίλταθ' Ἕκτορ, ἀλλ' ἐγὼ τὴν σὴν χάριν
σοὶ καὶ ξυνήρων, εἴ τί σε σφάλλοι Κύπρις,
καὶ μαστὸν ἤδη πολλάκις νόθοισι σοῖς
ἐπέσχον, ἵνα σοι μηδὲν ἐνδοίην πικρόν.
καὶ ταῦτα δρῶσα τῇ ἀρετῇ προςηγόμην
πόσιν· σὺ δ' οὐδὲ ῥανίδ' ὑπαιθρίας δρόσου

---

220. Brunckius *χεῖρον* ex Par. A. Ac Lascaris *χείρον* sine apostropho. Matthiae Brunckianae scripturae certe hoc non debebat opponere, quod *νόσον νοσεῖν* non addito adiectivo Graece non diceretur. Viditne additum esse *ταύτην*? Deinde Par. B. Flor. A. *ἀνων* Par. E. Flor. 10. 15. Lasc. et lemma scholii *ἀνθρώπων*. Par.' A. Ald. rell. *ἀρσένων*.

221. Libri *προὔστημεν*. Id Matthiae interpretatur *moderabar morbum*. At quum praecedentia de omnibus dicta sint mulieribus, nemo qui illud *προὔστημεν καλῶς* audiret, de se id Andromacham dicere crederet. Nec si de se dixisset, inferre potuit *ἀλλ' ἐγώ*. Lentingius, qui quidem recte verba ista ad omne genus muliebre rettulit, tamen valde a vero aberravit, quum aoristo significari putavit *solemus decore hoc morbo defungi*. Hanc enim notionem non aliter habere potest aoristus, quam quum ex reliquis verbis apparet, unum factum ut exemplum eorum quae saepius fiant commemorari, ut si dicatur, *εἴ τις ἡμῶν ταύτην τὴν νόσον νοσοίη, προὔστημεν καλῶς*. Vitium orationis sentiebat, credo, Valckenarius apud Lentingium, qui unum versum post hunc deesse putabat: quamquam quod id ex scholiis apparere dixit, non video quidquam in scholiis scriptum, unde id coniici possit. Immo nihil aliud librorum scriptura est, quam mutatio ob male intellectam litteram facta. Quum enim scriptum esset, quod debebat, *προσταῖμεν καλῶς*, supra posito *η*, eo aliquis non videns *προσταίημεν* significari, scripsit *πρόστημεν*, quod alius addito augmento correxit. Optativum autem sententia requirit. Non potest enim Andromacha hic dicere quid soleant facere mulieres: non enim omnes temperantes sunt, et non est, quicum loquitur, Hermiona: sed quid optandum sit ut faciant, dicere eam oportet.

223. Qui haec contra fidem historiae ficta dixerunt, Anaxicratis in II. Argolicorum testimonio refutantur ab scholiasta.

225. Taur. Guelf. Ald. rell. *ἐνδῴην*. Lasc. et caeteri libri *ἐνδοίην*.

τῷ σῷ προςίζειν ἀνδρὶ δειμαίνουσ' ἐᾷς.
μὴ τὴν τεκοῦσαν τῇ φιλανδρίᾳ, γύναι,
ζήτει παρελθεῖν· τῶν κακῶν γὰρ μητέρων
φεύγειν τρόπους χρὴ τέκν', ὅσοις ἔνεστι νοῦς.

ΧΟΡΟΣ.

δέσποιν', ὅσον σοι ῥᾳδίως παρίσταται,
τοσόνδε πείθου τῇδε συμβῆναι λόγοις.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

τί σεμνομυθεῖς κεἰς ἀγῶν' ἔρχει λόγων,
ὡς δὴ σὺ σώφρων, τἀμὰ δ' οὐχὶ σώφρονα;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

οὔκουν ἐφ' οἷς γε νῦν καθέστηκας λόγοις.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ὁ νοῦς ὁ σός μοι μὴ ξυνοικοίη, γύναι.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

νέα πέφυκας καὶ λέγεις αἰσχρῶν πέρι.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

σὺ δ' οὐ λέγεις γε, δρᾷς δέ μ' εἰς ὅσον δύνῃ.

---

229. Hunc et duos sequentes versus affert Stobaeus LXXIV. 21.

230. Elmsleius in censura Hecubae Porsonianae p. 261. ed. Lips. sive in Cens. Edinburg. XXXVII. p. 79. vereor ne nimis sollicitus in tuendo canone Porsoniano, τῶν κακῶν δὲ μητέρων scribi voluit. Cum Euripidis libris consentit Stobaeus.

231. Par. A. E. Havn. Guelf. Flor. 2. a prima manu, Ald. τέκν' οἷς ἔνεστι νοῦς. Par. B. Flor. A. 10. 15. τέκνα οἷς. Stobaeus τέκνα αἷς. Barnes. τέκνα γ' οἷς. Vict. et Flor. 2. ab altera manu, ut Reiskius ex coniectura, τέκν' ὅσοις.

232. Taur. Guelf. Ald. rell. παρίσταται. Lasc. et caeteri codd. προςίσταται.

239. Huiusmodi exemplis, quale hoc est, imperiti adduci possunt, ut γε et δὲ sibi respondere posse credant. Nam hic

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

οὐκ αὖ σιωπῇ Κύπριδος ἀλγήσεις πέρι;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

τί δ'; οὐ γυναιξὶ ταῦτα πρῶτα πανταχοῦ;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

καλῶς γε χρωμέναισιν· εἰ δὲ μή, οὐ καλά.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

οὐ βαρβάρων νόμοισιν οἰκοῦμεν πόλιν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

κἀκεῖ τά γ' αἰσχρὰ κἀνθάδ' αἰσχύνην ἔχει.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

σοφή, σοφὴ σύ· κατθανεῖν δ' ὅμως σε δεῖ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ὁρᾷς ἄγαλμα Θέτιδος εἴς σ' ἀποβλέπον;

---

quidem etiam σὺ δ' οὐ λέγεις μὲν dici potuit. At γὲ est *adeo*. Exempla quaedam vide apud Elmsleium ad Med. 800.

240. Par. A. Flor. A. οὐκ αὖ. Lasc. Ald. et caeteri libri οὐκ ἄν. Par. B. Flor. 15. ἀλγήσῃς. Havn. ἀλγήσοις. De isto οὐκ αὖ vel οὐδ' αὖ in interrogando dixerunt A. G. Winckelmannus ad Plat. Euthydem. p. 103. et Th. Bergkius ad Anacr. fr. 55. p. 174. Scilicet οὐκ αὖ σὺ παύσει et similia propterea dicuntur, quod in mente est *rursum tu hoc facis*.

241. Par. A. E. Flor. A. 2. 10. 15. Lasc. πρῶτα ταῦτα. Ald. rell. et caeteri libri ταῦτα πρῶτα. Dein Taur. Guelf. Ald. rell. πανταχῆ. Caeteri et Lasc. πανταχοῦ.

242. Par. A. B. Havn. tres Flor. ναί. καλῶς γε χρωμέναισιν, quod Matthiae aliique receperunt. Nimis inepto loco se osorem mulierum praebuisset Euripides, si id scripsisset. Recte Lasc. Ald. rell. non habent istud ναί, quod interpretis est, ut v. 578. et pro eo positum καὶ v. 500. Deinde Par. A. Ald. rell. εἰ δὲ μή, οὐ καλά. Lasc. et caeteri codd. εἰ δὲ μή, οὐ καλῶς.

246. Par. A. εἴς σ' ἐπιβλέπον.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

μισοῦν γε πατρίδα σὴν Ἀχιλλέως φόνῳ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἑλένη νιν ὤλεσ', οὐκ ἐγώ, μήτηρ γε σή.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ἦ καὶ πρόσω γὰρ τῶν ἐμῶν ψαύσεις κακῶν;

ΑΝΡΔΟΜΑΧΗ.

ἰδοὺ σιωπῶ κἀπιλάζυμαι στόμα.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ἐκεῖνο λέξον, οὗπερ οὕνεκ' ἐστάλην.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

λέγω σ' ἐγὼ νοῦν οὐκ ἔχειν ὅσον σε δεῖ.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

λείψεις τόδ' ἁγνὸν τέμενος ἐναλίας θεοῦ;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

εἰ μὴ θανοῦμαί γ'· εἰ δὲ μή, οὐ λείψω ποτέ.

---

248. Ald. rell. μήτηρ γε σή, quem Lentingius temere typographi errorem esse pronunciat, quod codd. omnes et Lasc. μήτηρ δὲ σή habeant: quae scriptura defendi quidem potest, si plenius post ὤλεσ' interpungatur: sed quis non videat multo aptiorem esse Aldinae scripturam? quam tuetur etiam Elmsleius ad Med. 940.

249. Heathium ἦ καὶ πρόσω γε scribi volentem recte ab Lentingio reprehendi ait Matthiae: indignationem enim exprimere γάρ. Id et per se falsum est, et, si verum esset, defendendo quidem γάρ, non refutando γε inserviret, quod si scriptum esset, significaret *adeo*.

254. Inconsiderate Brunckius ex Par. A. dedit εἰ μὲν θανοῦμαί γ', nec Matthiae caeterorum librorum omnium scripturam εἰ μὴ θανοῦμαί γ', ac non potius Brunckianam contra sensum esse dixisset, si cogitasset quid sensus et responsio Hermionae

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ὡς τοῦτ' ἄραρε, κοὐ μενῶ πόσιν μολεῖν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μὴν πρόσθεν ἐκδώσω μέ σοι.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

πῦρ σοι προςοίσω, κοὐ τὸ σὸν προσκέψομαι,

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

σὺ δ' οὖν κάταιθε· θεοὶ γὰρ εἴσονται τάδε.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

καὶ χρωτὶ δεινῶν τραυμάτων ἀλγηδόνας.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

σφάζ', αἱμάτου θεᾶς βωμόν, ἥ μέτεισί σε.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ὦ βάρβαρον σὺ θρέμμα καὶ σκληρὸν θράσος,
ἐγκαρτερεῖς δὴ θάνατον; ἀλλ' ἐγώ σ' ἕδρας

---

requireret. Recte Pflugkius restitutum ab L. Dindorfio εἰ μὴ θανοῦμαί γ' approbavit, interpretatus *linquam sane, si de mortis periculo metum removeris.*

255. Par. E. Flor. 2. Lasc. Ald. rell. ἄρηρε. Caeteri ἄραρε. Par. A. ἄραρ' οὐκ οὐ μενῶ. Ex quo portentosam scripturam composuit Brunckius, ὡς τοῦτ' ἄραρ' οὖν, οὐ μενῶ, quum deberet, si uti istis vellet, sic scribere: ὡς τοῦτ' ἄραρ'· οὐκ οὖν μενῶ. Lasc. Ald. rell. μένω, probatum Lentingio. Iam Aem. Portus μενῶ correxerat.

256. Guelf. Taur. Ald. rell. ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μὲν. Caeteri libri et Lasc. μὴν.

258. Par. A. τόδε pro τάδε.

260. Taur. Guelf. Ald. rell. αἵματος. Lasc. et caeteri codd. αἱμάτου, quod coniectura assequutus erat Duportus. Grammaticus in Bekkeri Anecd. p. 362, 12. αἱμάτου. ἀντὶ τοῦ ἐξαιμάτου. Εὐριπίδης· αἱμάτου θεᾶς βωμόν.

ἐκ τῆσδ' ἑκοῦσαν ἐξαναστήσω τάχα·
τοιόνδ' ἔχω σου δέλεαρ. ἀλλὰ γὰρ λόγους
κρύψω, τὸ δ' ἔργον αὐτὸ σημανεῖ τάχα.
κάθησ' ἑδραία· καὶ γὰρ εἰ πέριξ σ' ἔχει
τηκτὸς μόλυβδος, ἐξαναστήσω σ' ἐγώ,
πρὶν, ᾧ πέποιθας, παῖδ' Ἀχιλλέως μολεῖν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

πέποιθα· δεινὸν δ' ἑρπετῶν μὲν ἀγρίων
ἄκη βροτοῖσι θεῶν καταστῆσαί τινα,
ἃ δ' ἔστ' ἐχίδνης καὶ πυρὸς περαιτέρω,
οὐδεὶς γυναικὸς φάρμακ' ἐξεύρηκέ πω
κακῆς· τοσοῦτόν ἐσμεν ἀνθρώποις κακόν.

---

266. Havn. *ἔχῃ*. Dubitari potest an scripserit *ἔχοι*.

267. Par. E. Flor. 2. Taur. Guelf. Lasc. Ald. *μόλιβδος*. Etym. M. p. 590, 8. docet *μόλιβος* per *ι*, *μόλυβδος* per *υ* dici. Et sic caeteri codd.

268. Taur. Guelf. Ald. rell. *ὃν πέποιθας*. Lasc. et caeteri libri *ᾧ πέποιθας*. Quum per linguae leges utrumque dici potuerit, Matthiae non multum aberat quin *ὃν πέποιθας* verius haberet, ex quo alterum facilius oriri potuerit quam contra. Sententiae convenientius videtur *ᾧ πέποιθας*. Consentaneum est enim id ipsum potius dicere Hermionam, quod proximum est, fretam Neoptolemi praesidio esse Andromacham, quam quod remotius, adventurum sperare eum, quo freta sit. Idem cadit etiam in *πέποιθα* Andromachae.

269. Hos quinque versus attulit Stobaeus LXXIII. 19.

270. Ald. rell. *ἄκη βροτοῖς θεῶν ἐγκαταστῆσαί τινα*. Par. B. D. E. *βροτοῖσιν θεῶν ἐγκαταστῆσαι*. Par. A. Flor. A. 2. 10. 15. Vict. Havn. *βροτοῖσι θεῶν ἐγκαταστῆσαι*. Lasc. autem omisso *θεῶν* habet *βροτοῖσιν ἐγκαταστῆσαι*. Quod Musgravius coniecit, *ἄκη βροτοῖσι θεῶν καταστῆσαί τινα*, habet Stobaeus, receperuntque Brunckius, Matthiae, alii, sed Matthiae postea veriorem habuit Aldinam scripturam, quod non crederet *ἐγκαταστῆσαι* a correctore esse profectum. At quid est *ἐγκαταστῆσαι*? Non enim innata hominibus sunt remedia adversus morsus viperarum. Similis mutatio facta v. 154.

273. Taur. Guelf. Ald. *τοιοῦτον*. Lasc. caeterique libri, ut Stobaeus, *τοσοῦτον*.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ α΄.

ἦ μεγάλων ἀχέων ἄρ᾽ ὑπῆρξεν, ὅτ᾽ Ἰδαίαν
ἐς νάπαν ἦλθ᾽ ὁ Μαίας τε καὶ Διὸς τόκος,
τρίπωλον ἅρμα δαιμόνων
ἄγων τὸ καλλιζυγές,
ἔριδι στυγερᾷ κεκορυθμένον εὐμορφίας
σταθμοὺς ἐπὶ βούτα,
βοτῆρά τ᾽ ἀμφὶ μονότροπον νεανίαν,
ἐρημόν θ᾽ ἑστιοῦχον αὐλάν.

ἀντιστροφὴ α΄.

ταὶ δ᾽ ἐπεὶ ὑλόκομον νάπος ἤλυθον, οὐρειᾶν
πιδάκων νίψαν αἰγλᾶντα σώματ᾽ ἐν ῥοαῖς,
ἔβαν τε Πριαμίδαν. ὑπερ-

---

275. Par. A. Havn. Taur. Guelf. Ald. rell. *ἐς.* Lasc. et caeteri libri *εἰς.* Deinde Par. E. Flor. 2. Lasc. *ἦλθ᾽ ὁ Μαίας.* Par. A. B. Flor. A. 10. 15. Havn. *ἦλθεν ὁ Μαίας.* Ald. rell. *ἦλθ᾽ ὁ τῆς Μαίας.* Taur. Guelf. *ὅτ᾽ ἐς Ἰδαίαν ἦλθεν ἅπαν.*

279. Matthiae aliique *ἔπι* pro *ἐπὶ* scripserunt.

282. Lasc. *ταίδε δ᾽ ἐπεὶ.* Ald. rell. *ταίδ᾽ ἐπεὶ.* Lasc. et Mss. *ἤλυθον,* praeter Taur. et Guelf. qui cum Ald. et rell. habent *ἦλθον.* Deinde Ald. et alii libri *ὀρείαν,* alii *ὀρείων,* alii *οὐρείαν.*

283. Par. B. Flor. A. 10. 15. *ἔνιψαν.* Par. A. Havn. *ἐνίψαντ᾽.* Par. E. Flor. 2. Taur. Guelf. Lasc. Ald. *νίψαντο.* Ex mea emendatione *νίψαν* L. Dindorfius. *Αἰγλᾶντα* Musgravius: libri *αἰγλάεντα.* Deinde Ald. rell. *σώματ᾽ ἐν ῥοαῖς.* Lasc. et caeteri libri *σώματα ῥοαῖς.*

284. Taur. Guelf. Ald. rell. *ἔβαν τε Πριαμίδαν, ὑπερβολαῖς λόγων δυςφρόνων* (Taur. Guelf. *δυςφόρων*) *περιβαλλόμεναι, Κύπρις εἷλε λόγοις δολίοις.* Caeteri *ἔβαν δὲ.* Par. E. *σωφρόνων.* Plerique *παραβαλλόμεναι.* Fortasse ex hoc loco Hesychius: *παραβαλλόμεναι. ἐξαπατῶσαι, παρακατατιθέμεναι.* Quoniam non cohaerere videbant orationem librarii, in Par. B. Flor. A. *δὲ* insertum post *παραβαλλόμεναι,* in Havn. post *Κύπρις.* Nihil extricarunt critici, quamvis re aperta: Scribendum: *ἔβαν τε Πριαμίδαν. ὑπερβολαῖς λόγων δ᾽ εὐφρόνων παραβαλλόμεναι, Κύπρις εἷλε. Παραβαλλόμεναι inter se aemulantes,* sic incepta oratione, ut si pergere vellet, *Κύπρις μὲν εἷλε, Ἥρα δὲ καὶ Ἀθηνᾶ ἐνικήθησαν.*

βολαῖς λόγων δ' εὐφρόνων
παραβαλλόμεναι, Κύπρις εἷλε δόλοις ***
τερπνοῖς μὲν ἀκοῦσαι,
πικρὰν δὲ σύγχυσιν βίου Φρυγῶν πόλει
ταλαίνᾳ περγάμοις τε Τροίας.

στροφὴ β'.

εἴθε δ' ὑπὲρ κεφαλᾶς ἔβαλεν κακὸν
ἁ τεκοῦσά νιν μόρον,
πρὶν Ἰδαῖον κατοικίσαι λέπας,
ὅτε νιν παρὰ θεσπεσίῳ δάφνᾳ
βόασε Κάσσανδρα κτανεῖν,
μεγάλαν Πριάμου πόλεως λώβαν.
τίν' οὐκ ἐπῆλθε, ποῖον οὐκ ἐλίσσετο
δαμογερόντων βρέφος φονεύειν;

ἀντιστροφὴ β'.

οὔτ' ἂν ἐπ' Ἰλιάσι ζυγὸν ἤλυθε

---

286. Lasc. et Mss. λόγοις δολίοις. Ald. rell. λόγοισι δολίοις, quae est metrici alicuius mala correctio. Musgravius coniecit λόγοις αἱμύλοις vel αἰόλοις. Non videtur in hoc loco quidquam certi sine melioribus libris constitui posse. Nam aut interpretatio est λόγοις δολίοις vocabuli quale est γοητεύμασιν, aut, quod nescio an veri similius sit, δόλοις scripsit Euripides addito participio, quod aut ad Venerem, aut ad Parim referretur, λόγοις autem aliorum librorum scriptura est, ad δόλοις adnotata. Ea caussa δόλοις posui, additis signis lacunae. Πικρὰν δὲ σύγχυσιν effectus indicandi caussa dictum esse vidit Matthiae.

290. Par. E. Flor. 2. Lasc. Ald. εἴθε δ'. Mss. caeteri ἀλλ' εἴθ'. Deinde Ald. rell. cum scholiasta ὑπὲρ κεφαλᾶς. Lasc. et Mss. ὑπὲρ κεφαλάν.

291. Ald. rell. ἅτις τέκεν ποτὲ Πάριν. Lasc. et Mss. omnes ἁ τεκοῦσά νιν Πάριν, nisi quod Lasc. plene interpungit post Πάριν. Scholiastae: εἴθε ὑπὲρ κεφαλῆς τοῦ Πάριδος ἔβαλε θάνατον ἡ τεκοῦσα τὸν Πάριν. εἴθε ὑπὲρ κεφαλῆς Πάριδος θάνατον κατέθηκεν ἡ τεκοῦσα τὸν Πάριν. Ex his apertum est scripsisse poetam: εἴθε δ' ὑπὲρ κεφαλᾶς ἔβαλεν κακὸν ἁ τεκοῦσά νιν μόρον.

292. Aliquot codd. κατοικῆσαι.

294. Libri Κάσανδρα.

298. Par. E. Flor. 2. Taur. Guelf. Ald. Lasc. ζυγὸς — δούλειος. Caeteri codd. ζυγὸν — δούλειον.

δούλιον, σύ τ' ἂν, γύναι,
τυράννων ἔσχες ἂν δόμων ἕδρας·
παρέλυσε δ' ἂν Ἑλλάδος ἀλγεινοὺς
πόνους, ὅτ' ἀμφὶ Τρωΐᾳ
δεκέτεις ἀλάληντο κενοὶ λόγχᾳ·

---

299. Ald. rell. *οὔτε σὺ γύναι τυράννων ἔσχες ἂν δόμων ἕδραν.* Lasc. *δούλειος. γ' οὔτ' ἂν σὺ γύναι τυράννων τάνδ' ἔσχες ἂν δόμων ἕδραν.* Sic etiam Par. E. sed, ut videtur, sine interpunctione ante *γ'*. Pro isto *γ'* Flor. 2. *τ'*, nullus liber *δ'*. Nam quae de Par. A. B. et Flor. A. rettulit Matthiae, quo errore nitantur docuit Lentingius. Guelf. Ald. *τύραννον.* Par. E. Flor. 2. Vict. *τυράννων τάσδ' ἔσχες ἂν δόμων ἕδρας.* Par. A. B. Flor. A. 10. 15. Havn. *ἕδρας* sine *τάσδ'*, adscripto in cod. Par. B. *οἰκήσεις.* Havn. *δόμον ἕδρας.* Par. A. *δόμους ἕδρας.* Scholiastes, qui adnotavit *οἰκήσεις τοῦ Νεοπτολέμου ἐνταῦθα αἰχμαλωτισθεῖσα*, legisse videtur *σύ τ' οὐ, γύναι, τυράννων ἔσχες ἂν δόμων ἕδρας.* At id Euripides non *ἕδρας* dixisset, quod nomen dominae potius et reginae, quam captivae mulieri convenit. Praeterea si de praesente statu Andromachae sermo esset, non translatio in domum Neoptolemi, quam illa iam reliquit, sed quae in conspectu est sessio in fano Thetidis erat commemoranda. Eo si spectat adiectum in quibusdam libris *τάνδε* vel *τάσδε*, vellet quis legi *σύ τ' οὐ, γύναι, θεᾶς τάνδ' ἔσχες ἂν δόμων ἕδραν.* Sed alio ducit accuratius considerata librorum scriptura. Nam *οὔτ' ἂν σὺ* nihil aliud est quam *οὔτ' ἄν*, cui supra scripta erat correctio *σύ*, legi iubens *σύ τ' ἄν.* Id intellexisse videtur Pflugkius, qui in censura Lentingii recte scribit *σύ τ' ἂν, γύναι, τυράννων ἔσχες ἂν δόμων ἕδρας*, sed non recte interpretatur *et tu, mulier regiae domus sedes etiamnunc teneres.* Id enim *εἶχες ἂν* dixisset Euripides. Debebat sic reddere: *tuque nacta esses regiae domus sedes*, Hectore nimirum Priamo succedente.

302. Legebatur *πόνους οὓς ἀμφὶ Τροίαν δεκέτεις ἀλάληντο νέοι λόγχαις.* Lentingius, ubique posse repeti *ἂν* ratus, coniecit *μόχθους* (sic Par. A. B. Flor. A. 2. 10. 15.) *ἄν, ἀμφὶ Πέργαμ' οὕς.* Pflugkius in censura *ὅσ' ἀμφὶ τείχεσιν.* Scholiastes: *ἔπαυσεν, παρήλλαξεν τοὺς μόχθους, περὶ οὓς ἐπλανῶντο κατὰ τὴν Τροίαν δέκα ἔτη.* Ex his nulla salus. Bothium, qui multa in hoc carmine corrupit, praetereo. Nec placet Pflugkii *ὅσα*, quod ut indefinitum minus poeticum est. Praeterea etiam *νέοι* et inutile vocabulum est, quia non opus ullo substantivo, et minime aptum ac pene ridiculum praegresso *δεκέτεις.* Denique ne *λόγχαις* quidem sic nude additum cuiquam placere potest. Itaque reposui, quod scripsisse poetam, qui convenientia dicere vellet, veri simile est: *πόνους, ὅτ' ἀμφὶ Τρωΐᾳ δεκέτεις ἀλάληντο κενοὶ λόγχᾳ.*

λέχη τ' ἔρημ' ἂν οὐκ ἂν ἐξελείπετο,
καὶ τεκέων ὀρφανοὶ γέροντες.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἥκω λαβὼν σὸν παῖδ', ὃν εἰς ἄλλους δόμους
λάθρᾳ θυγατρὸς τῆς ἐμῆς ὑπεξέθου.
σὲ μὲν γὰρ ηὔχεις θεᾶς βρέτας σῶσαι τόδε,
τοῦτον δὲ τοὺς κρύψαντας· ἀλλ' ἐφευρέθης
ἧσσον φρονοῦσα τοῦδε Μενέλεω, γύναι.
κεὶ μὴ τόδ' ἐκλιποῦσ' ἐρημώσεις πέδον,
ὅδ' ἀντὶ τοῦ σοῦ σώματος σφαγήσεται.
ταῦτ' οὖν λογίζου, πότερα κατθανεῖν θέλεις,
ἢ τόνδ' ὀλέσθαι σῆς ἁμαρτίας ὕπερ,
ἣν εἰς ἔμ' εἴς τε παῖδ' ἐμὴν ἁμαρτάνεις.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ὦ δόξα, δόξα, μυρίοισι δὴ βροτῶν
οὐδὲν γεγῶσι βίοτον ὤγκωσας μέγαν.
εὔκλεια δ' οἷς μέν ἐστ' ἀληθείας ὕπο,
εὐδαιμονίζω· τοὺς δ' ὑπὸ ψευδῶν ἔχειν
οὐκ ἀξιώσω πλὴν τύχῃ φρονεῖν δοκεῖν.
σὺ δὴ στρατηγῶν λογάσιν Ἑλλήνων ποτὲ
Τροίαν ἀφείλου Πρίαμον, ὧδε φαῦλος ὤν;
ὅςτις θυγατρὸς ἀντίπαιδος ἐκ λόγων
τοσόνδ' ἔπνευσας, καὶ γυναικὶ δυςτυχεῖ

---

304. Taur. Guelf. Flor. 2. 10. 15. Ald. rell. λέχη τ' ἔρημ' ἂν οὐκ ἄν. Par. B. Vict. Lasc. ἂν οὔκοτ'.

308. Taur. Guelf. Ald. rell. σὺ μὲν γάρ. Lasc. et caeteri codd. σὲ praebuerunt.

309. Taur. Guelf. Ald. rell. τοῦτόν τε, καὶ κρύψαντας. Lasc. et codd. caeteri τοῦτον δὲ τοὺς κρύψαντας.

311. Havn. ἐκλείπουσ'.

317. Par. A. μέγα.

321. Havn. Ἀργείων.

323. Lasc. ἀντίπαιδος. Caeteri ἀντὶ παιδὸς.

δούλη κατέστης εἰς ἀγῶν᾽· οὐκ ἀξιῶ
οὔτ᾽ οὖν σὲ Τροίας οὔτε σοῦ Τροίαν ἔτι,
ἔξωθέν εἰσιν οἱ δοκοῦντες εὖ φρονεῖν
λαμπροί, τὰ δ᾽ ἔνδον πᾶσιν ἀνθρώποις ἴσοι,
πλὴν εἴ τι πλούτῳ· τοῦτο δ᾽ ἰσχύει μέγα.
Μενέλαε, φέρε δὴ διαπεράνωμεν λόγους·
τέθνηκα δὴ σῇ θυγατρὶ καί μ᾽ ἀπώλεσεν·
μιαιφόνον μὲν οὐκέτ᾽ ἂν φύγοι μύσος,
ἐν τοῖς δὲ πολλοῖς καὶ σὺ τόνδ᾽ ἀγωνιεῖ
φόνον· τὸ συνδρῶν γάρ σ᾽ ἀναγκάσει χρέος.
ἢν δ᾽ οὖν ἐγὼ μὲν μὴ θανεῖν ὑπεκδράμω,
τὸν παῖδά μου κτενεῖτε; κᾆτα πῶς πατὴρ
τέκνου θανόντος ῥᾳδίως ἀνέξεται;
οὐχ ὧδ᾽ ἄνανδρον αὐτὸν ἡ Τροία καλεῖ·
ἀλλ᾽ εἶσιν οἷ χρή· Πηλέως γὰρ ἄξια
πατρός τ᾽ Ἀχιλλέως ἔργα δρῶν φανήσεται.
ὤσει δὲ σὴν παῖδ᾽ ἐκ δόμων· σὺ δ᾽ ἐκδιδοὺς
ἄλλῳ τί λέξεις; πότερον ὡς κακὸν πόσιν
φεύγει τὸ ταύτης σῶφρον; ἀλλ᾽ ἐψεύσεται.
γαμεῖ δὲ τίς νιν; ἤ σφ᾽ ἄνανδρον ἐν δόμοις

---

329. Soli Taur. Guelf. *πλὴν δ᾽ εἴ τι.* Sine caussa Brunckius hunc versum ut spurium uncis inclusit. Acerbe tangitur Menelaus, cuius opulentiam paullo ante iactaverat Hermiona.

331. Libri *τέθνηκα τῇ σῇ θυγατρί.* Recte Reiskius et Lentingius *τέθνηκα δὴ σῇ θυγατρί.* Nam articulo nihil, valde autem particula opus, fingi ista indicante.

334. Taur. Guelf. *τὸ συνδρᾷν.*

343. Libri *ἀλλὰ ψεύσεται.* Scholiastes: *ἀλλὰ ψεύσεται τὸ σὸν ῥῆμα, καὶ ὡς ψευδῆ σε νομίσει ὁ ἀκούων καὶ οὐ πεισθήσεται.* Porsonus quum in praefatione Hecubae p. 37. hunc versum iuniorum sagacitati emendandum commisisset, vir doctus in Censuris Britannorum trimestribus fasc. V. p. 396. *ἀλλ᾽ ἐψεύσεται,* quod ipsum Porsonus in mente habuisse videtur, scribendum dixit. Recte. Hoc enim passiva significatione dici non mirum: sed *ψεύσεται* nemini non active dictum videretur, ut scholiastae, qui propterea utcumque explicare est conatus.

χήραν καθέξεις πολιόν; ὦ τλήμων ἄνερ,
κακῶν τοσούτων οὐχ ὁρᾷς ἐπιῤῥοάς;
πόσας ἂν εὐνὰς θυγατέρ' ἠδικημένην
βούλοι' ἂν εὑρεῖν ἢ παθεῖν ἁγὼ λέγω;
οὐ χρὴ 'πὶ μικροῖς μεγάλα πορσύνειν κακά,
οὐδ', εἰ γυναῖκές ἐσμεν ἀτηρὸν κακόν,
ἄνδρας γυναιξὶν ἐξομοιοῦσθαι φύσιν.
ἡμεῖς γὰρ εἰ σὴν παῖδα φαρμακεύομεν
καὶ νηδὺν ἐξαμβλοῦμεν, ὡς αὐτὴ λέγει,
ἑκόντες, οὐκ ἄκοντες, οὐδὲ βώμιοι
πίτνοντες, αὐτοὶ τὴν δίκην ὑφέξομεν
ἐν σοῖσι γαμβροῖς, οἷσιν οὐκ ἐλάσσονα
βλάβην ὀφείλω, προστιθεῖσ' ἀπαιδίαν.
ἡμεῖς μὲν οὖν τοιοίδε· τῆς δὲ σῆς φρενὸς
ἕν σου δέδοικα· διὰ γυναικείαν ἔριν
καὶ τὴν τάλαιναν ὤλεσας Φρυγῶν πόλιν.

ΧΟΡΟΣ.

ἄγαν ἔλεξας, ὡς γυνὴ πρὸς ἄρσενας,
καί σου τὸ σῶφρον ἐξετόξευσεν φρενός.

---

345. Vide praefationem.

347. Vulgo *πόσας δ' ἄν*. Omittunt *δ'* Par. A. B. Havn. quos recte sequutus Lentingius. Non enim additur aliquid praecedentibus, sed colligitur, quod ex iis sequitur.

353. Corruptus affertur hic versus a Choerobosco in Bekkeri Anecd. p. 1402. ob correptam finalem in *νηδύν*.

355. Libri *πιτνοῦντες*, *πιτνῶντες*, *πίπτοντες*, cui in Par. D. superscriptum *πιτνόντες*. L. Dindorfius *πίτνοντες*.

359. Scaligeri coniectura est, mala quidem, sed facta etiam a Musgravio, quam recepit Brunckius, *ἕν που δέδοικα*. Melius Reiskius *τῆς δὲ σῆς φρενὸς ἕνεκα δέδοικα*. Nihil mutandum. *Tuae mentis unum* (mulierositatem) *a te metuo*.

360. Brunckius ex solo Par. A. *πόλιν Φρυγῶν*.

361. Ald. Herv. 1. 2. rell. *ἄγαν γ'*. Brub. *ἄγαν δ'*. Flor. A. 2. 10. 15. Par. A. Guelf. Havn. Lasc. *ἄγαν ἔλεξας*.

362. Flor. 10. 15. *ἐξετόξευσεν* pro vulgato *ἐξετόξευσε*. Quod Lascaris in margine posuit, *ἐκτετόξευται*, ipsius coniectura esse

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

γύναι, τάδ' ἐστὶ σμικρὰ καὶ μοναρχίας
οὐκ ἄξι', ὡς φῄς, τῆς ἐμῆς, οὐδ' Ἑλλάδος;
εὖ δ' ἴσθ', ὅτου τις τυγχάνει χρείαν ἔχων,
τοῦτ' ἔσθ' ἑκάστῳ μεῖζον ἢ Τροίαν ἑλεῖν.
κἀγὼ θυγατρί, μεγάλα γὰρ κρίνω τάδε,
λέχους στέρεσθαι, σύμμαχος καθίσταμαι.
τὰ μὲν γὰρ ἄλλα δεύτερ', ἂν πάσχῃ γυνή·
ἀνδρὸς δ' ἁμαρτάνουσ' ἁμαρτάνει βίου.
δούλων δ' ἐκεῖνον τῶν ἐμῶν ἄρχειν χρεών,
καὶ τῶν ἐκείνου τοὺς ἐμοὺς ἡμᾶς τε πρός·
φίλων γὰρ οὐδὲν ἴδιον, οἵτινες φίλοι
ὀρθῶς πεφύκασ', ἀλλὰ κοινὰ χρήματα.
μένων δὲ τοὺς ἀπόντας, εἰ μὴ θήσομαι
τἄμ' ὡς ἄριστα, φαῦλός εἰμι κοὐ σοφός.

---

videtur. Hesychius: ἐξετόξευσε, ἐξέπεσε. Quod ex hoc loco petitum esse scholia ostendunt. Frustra et infelicissime coniecturis atque interpretationibus vexatus est hic versus a viris doctis. Propius verum accessit Matthiae, ἐξετόξευσεν absolute dictum existimans, sed non debebat explicare hoc modo: *telum emisit in adversarium* ἐκ τῆς σῆς φρενός. Iungenda sunt enim τὸ σῶφρον φρενός. Ἐκτοξεύειν est tela omnia emittere, ut nulla supersint. Itaque quum chorus dicere deberet fines modestiae transgressam esse Andromacham, dixit exhausisse iaculando modestiam, ut nos diceremus: *deine Bescheidenheit hat verschossen*: iam inermis est.

364. Scholiastes: τὸ κρατῆσαί σου, φησίν, οὐκ ἔστι τῆς ἐμῆς στρατηγίας ἄξιον, οὔσης αἰχμαλώτου, ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς κάμνω καὶ τούτου χρείαν ἔχω, μέγα τοῦτο νομίζω. Hac explicatione decepti interpretes non attenderunt ad ὡς φῄς, quod εὖ οἶδα potius dixisset Menelaus, si vera essent ista. Respicit illa v. 325. οὐκ ἀξιῶ οὔτ' οὖν σὲ Τροίας οὔτε σοῦ Τροίαν ἔτι. Ex his patet, quaerere Menelaum, *haec parva sunt et indigna, ut ais, Troia et Graecia?* Itaque signum interrogandi apposui.

369. Havn. Taur. Guelf. Ald. rell. δεύτερ' ἂν πάσχοι. Lasc. Par. A. B. E. Flor. 2. 10. 15. Vict. δεύτερ' ἂν πάσχῃ. Nullus editorum commemoravit Stobaeum LXXIV. 23. qui hunc et sequentem versum afferens πάσχῃ tuetur, nisi quod Trinc. πάσχει habet. Musgravius δεύτερ', ἂν πάσχῃ. Quod quum sequutus esset cum Brunckio Matthiae, postea praeferendam duxit Aldinam lectionem. At haec quidem correctorem videtur prodere.

ἀλλ' ἐξανίστω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς·
ὡς, ἢν θάνῃς σύ, παῖς ὅδ' ἐκφεύγει μόρον,
σοῦ δ' οὐ θελούσης κατθανεῖν, τόνδε κτενῶ.
δυοῖν δ' ἀνάγκη θατέρῳ λιπεῖν βίον.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

οἴμοι, πικρὰν κλήρωσιν αἵρεσίν τέ μοι
βίου καθίστης, καὶ λαχοῦσά τ' ἀθλία
καὶ μὴ λαχοῦσα δυςτυχὴς καθίσταμαι.
ὦ μεγάλα πράσσων αἰτίας μικρᾶς πέρι,
πιθοῦ· τί καίνεις μ'; ἀντὶ τοῦ; ποίαν πόλιν
προὔδωκα; τίνα σῶν ἔκτανον παίδων ἐγώ;
ποῖον δ' ἔπρησα δῶμ'; ἐκοιμήθην βίᾳ
σὺν δεσπόταισι· κᾆτ' ἔμ', οὐ κεῖνον, κτενεῖς,
τὸν αἴτιον τῶνδ', ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν ἀφεὶς
πρὸς τὴν τελευτὴν ὑστέραν οὖσαν φέρει;
οἴμοι κακῶν τῶνδ'· ὦ τάλαιν' ἐμὴ πατρίς,
ὡς δεινὰ πάσχω· τί δέ με καὶ τεκεῖν ἐχρῆν,
ἄχθος τ' ἐπ' ἄχθει τῷδε προςθέσθαι διπλοῦν;
ἀτὰρ τί ταῦτ' ὀδύρομαι, τὰ δ' ἐν ποσὶν

---

377. Lasc. Ald. cum multis codd. *τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.* Flor. 10. 15. *τῶν θεᾶς ἀνακτόρων.* Flor. A. *τῶν θεῶν ἀνακτόρων.*

379. Debebat dicere *σοῦ δὲ μὴ θελούσης, si tu non vis. Οὐ θελούσης* quum dixit, est id pro una notione *ἀναινομένης, si tu nevis.* Poterat tamen scribere *μὴ γὰρ θελούσης*, vel *μὴ δ' αὖ θελούσης κατθανεῖν*, vel *σοῦ δ' αὖ θελούσης μὴ θανεῖν.*

382. Quod legebatur *καὶ λαχοῦσά γ' ἀθλία* L. Dindorfius et Pflugkius ex mea emendatione scripserunt *καὶ λαχοῦσά τ' ἀθλία.* Improbat hoc Lentingius temere, temerius etiam eo, quod *γε* significet *γάρ.*

385. Brunckii tanta suarum fuit membranarum reverentia, ut etiam ineptum *πιθοῦ τι. καίνεις μ';* reciperet.

394. Libri: *ἀτὰρ τί ταῦτ' ὀδύρομαι;* Melioribus numeris Porsonus ad Hec. 728. *ἀτὰρ τί ταῦτα δύρομαι;* Hunc et sequentem versum Brunckius, Musgravium ut solebat sequutus, post v. 400. collocavit, eorumque loco hic posuit versus 401. 402. Perturbatione in scholiis facta deceptum esse Musgravium ostendit

οὐκ ἐξικμάζω καὶ λογίζομαι κακά;
ἥτις σφαγὰς μὲν Ἕκτορος τροχηλάτους
κατεῖδον οἰκτρῶς τ' Ἴλιον πυρούμενον,
αὐτὴ δὲ δούλη ναῦς ἐπ' Ἀργείων ἔβην,
κόμης ἐπισπασθεῖσ'· ἐπεὶ δ' ἀφικόμην
Φθίαν, φονεῦσιν Ἕκτορος νυμφεύομαι.
τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν ἡδύ; πρὸς τί χρὴ βλέπειν;
πρὸς τὰς παρούσας ἢ παρελθούσας τύχας;
εἷς παῖς ὅδ' ἦν μοι λοιπὸς ὀφθαλμὸς βίου·
τοῦτον κτανεῖν μέλλουσιν, οἷς δοκεῖ τάδε.
οὐ δῆτα τοῦ 'μοῦ γ' οὕνεκ' ἀθλίου βίου·
ἐν τῷδε μὲν γὰρ ἐλπίς, εἰ σωθήσεται·

---

apud Kiddium p. 381. Porsonus, cuius adnotationem scholiis apposuit Matthiae. Nihil mutandum. *Quid querar*, inquit, *quod prolem peperi, et non potius praesentia defleo mala, quae Hectore, patria, libertate amissa, nihil habeam, quo vita mihi iucunda sit, sive praesentem, sive praeteritam fortunam spectem. Unum mihi solatium relictum erat, filius. Hunc necare volunt.*

395. Ἐξικμάζω recte scholiastes per δακρύω explicat. In Hesychii glossa, ἐξικμάζεται, ἐξόλλυται, ἐξικνεῖται, prior explicatio ad ea spectat, quae detracto humore arefacta dispereunt, altera ad ipsum humorem.

396. Barnesius post hunc versum de suo hunc inseruit non optimum καὶ παῖδ' ἀποβληθέντα Περγάμων ἄκρων, quia Astyanactis mentionem praeteritam esse non sit credibile. Sane illius crudelis obitus commemoratus ab Andromacha est in prologo v. 9. At etiam infra v. 452. seqq. quamquam ibi recte, omisit Astyanactem. Neque hic non consulto praetermissus videtur, quia vix commode mentio eius fieri poterat, nisi cum quadam comparatione praesentis mali, ut iterum sibi eripi filium et morti dari diceret. Acerbior autem videri Astyanactis, quam Molossi mors debebat, quorum alter legitimo coniugio et regio loco natus rex Troiae futurus erat, alter ex captiva servili obsequio genitus originem habet non vacuam macula.

399. Lasc. Ald. rell. ἀποσπασθεῖσ'. Par. A. B. D. Flor. 10. 15. Havn. ἐπισπασθεῖσ', ut Piersonus correxerat Veris. p. 72.

400. Ald. rell. φονεῦσί θ' Ἕκτορος. Caeteri φονεῦσιν Ἕκτορος.

404. Ald. rell. κτενεῖν. Lasc. et codd. κτανεῖν.

405. Taur. Guelf. Ald. rell. εἵνεκ'. Lasc. et caeteri libri οὕνεκ'.

ἐμοὶ δ' ὄνειδος μὴ θανεῖν ὑπὲρ τέκνου.
ἰδοὺ προλείπω βωμὸν ἥδε χειρία
σφάζειν, φονεύειν, δεῖν, ἀπαρτῆσαι δέρην.
ὦ τέκνον, ἡ τεκοῦσά σ', ὡς σὺ μὴ θάνῃς,
στείχω πρὸς Ἅιδην· ἢν δ' ὑπεκδράμῃς μόρον,
μέμνησο μητρός, οἷα τλᾶσ' ἀπωλόμην,
καὶ πατρὶ τῷ σῷ, διὰ φιλημάτων ἰὼν
δάκρυά τε λείβων καὶ περιπτύσσων χέρας,
λέγ' οἷ' ἔπραξα. πᾶσι δ' ἀνθρώποις ἄρ' ἦν
ψυχὴ τέκν'· ὅςτις δ' αὔτ' ἄπειρος ὢν ψέγει,
ἧσσον μὲν ἀλγεῖ, δυςτυχῶν δ' εὐδαιμονεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

ᾤκτειρ' ἀκούσασ'· οἰκτρὰ γὰρ τὰ δυςτυχῆ
βροτοῖς ἅπασι, κἂν θυραῖος ὢν κυρῇ.
εἰς ξύμβασιν δὲ χρῆν σε σήν τε παῖδ' ἄγειν,
Μενέλαε, καὶ τήνδ', ὡς ἀπαλλαχθῇ πόνων.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

λάβεσθέ μοι τῆςδ', ἀμφελίξαντες χέρας,
δμῶες· λόγους γὰρ οὐ φίλους ἀκούσεται.

---

415. Brunckius contra omnes libros δ' expunxit. Si inspexisset haec afferentem Philostratum in Vita Apollonii II. 14. p. 66. vidisset gravissime illud δὲ confirmari ab ipso Philostrato.

418. Solus Lasc. ἀκούσασ'. Ald. et Mss. ἀκούσας. Falsa de mea adnotatione 50. ad Viger. rettulit Pflugkius, negligenter inspecta. Vid. ad Helen. 1649.

420. Ald. εἰς ξύμβασιν δὲ χρή σε καὶ σὴν παῖδ' ἄγειν. Sic etiam Taur. Guelf. nisi quod χρήσει pro χρή σε habent. Par. A. χρῆν σε σήν γε παῖδ' ἄγειν. Lasc. Flor. 2. εἰς ξύμβασιν δ' ἐχρῆν σε σὴν παῖδ' ἐξάγειν. Sic etiam Par. B. D. Flor. A. sed δὲ χρῆν habentes. Par. E. Flor. 10. 15. Havn. Vict. δὲ χρὴν σε σὴν παῖδ' ἄγειν. Apertum est hanc scripturam a metricis aliis aliter esse correctam. Elmsleius ad Med. 102. et 226. σήν τε παῖδ' ἄγειν scribendum esse intellexit, idque receptum ab L. Dindorfio.

422. Par. B. Flor. A. 10. 15. ἀμφελίξαντες δέμας.

423. Iidem codd. λόγους γὰρ οὐκ ἀκούσεται φίλους.

ἐγὼ δ', ἵν' ἁγνὸν βωμὸν ἐκλίποις θεᾶς,
προὔτεινα παιδὸς θάνατον, ᾧ σ' ὑπήγαγον
εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τὰς ἐμὰς ἐπὶ σφαγήν.
καὶ τἀμφὶ σοῦ μὲν ὧδ' ἔχοντ' ἐπίστασο·
τὰ δ' ἀμφὶ παιδὸς τοῦδε παῖς ἐμὴ κρινεῖ,
ἤν τε κτανεῖν νιν ἤν τε μὴ κτανεῖν θέλῃ.
ἀλλ' ἕρπ' ἐς οἴκους τούσδ', ἵν' εἰς ἐλευθέρους
δούλη γεγῶσα μήποθ' ὑβρίζειν μάθῃς.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

οἴμοι· δόλῳ μ' ὑπῆλθες, ἠπατήμεθα.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

κήρυσσ' ἅπασιν· οὐ γὰρ ἐξαρνούμεθα.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ἦ ταῦτ' ἐν ὑμῖν τοῖς παρ' Εὐρώτᾳ σοφά;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

καὶ τοῖς γε Τροίᾳ, τοὺς παθόντας ἀντιδρᾶν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

τὰ θεῖα δ' οὐ θεῖ', οὐδ' ἔχειν ἡγεῖ δίκην;

---

424. Libri *ἐγώ σ'*, nisi Flor. A. qui *ἔγωγ'* et alia in hoc versu mendosissima. Scribi iussit *ἔγωγ'* in prima Aiacis editione p. **249**. et in altera p. **151**. Lobeckius. Id ego non credo ab Euripide profectum esse, quem, si recte *σ'* in libris legitur, sic scripsisse veri similius est: *ἐγώ σ', ἵν' ἁγνὸν βωμὸν ἐκλίποις θεᾶς, παιδὸς προτείνας θάνατον ἐξυπήγαγον.* Sed leni mutatione restitui potuit, quod recte se habeat, *ἐγὼ δ'*.

429. Par. A. Havn. Lasc. *ἥν τε κτανεῖ νιν.* Deinde Par. B. Flor. A. 10. 15. Havn. *ἥν τε κτείνειν θέλῃ.* Taur. *κτεῖναι*, superscripto *ανεῖν.* Et *κτανεῖν* hic quoque Par. A. de quo contra Brunckium diserte testatur Lentingius, atque Ald. rell. Quum in Par. B. Flor. A. 15. omissum sit *νιν*, suspicio nasci potest alius scripturae, *ἥν τε κτανεῖν πρόθυμος, ἥν τε μὴ θέλῃ.*

432. Personarum notas v. **432** — **442**. omittit Lasc.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὅταν τάδ' ᾖ, τότ' οἴσομεν. σὲ δὲ κτενῶ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ἦ καὶ νεοσσὸν τόνδ', ὑπὸ πτερῶν σπάσας;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὐ δῆτα· θυγατρὶ δ', ἢν θέλῃ, δώσω κτανεῖν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

οἴμοι· τί δῆτά σ' οὐ καταστένω, τέκνον;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὔκουν θρασεῖά γ' αὐτὸν ἐλπὶς ἀναμένει.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ὦ πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἔχθιστοι βροτῶν,
Σπάρτης ἔνοικοι, δόλια βουλευτήρια,
ψευδῶν ἄνακτες, μηχανοῤῥάφοι κακῶν,
ἑλικτά, κοὐδὲν ὑγιές, ἀλλὰ πᾶν πέριξ
φρονοῦντες, ἀδίκως εὐτυχεῖτ' ἀν' Ἑλλάδα.
τί δ' οὐκ ἐν ὑμῖν ἐστίν; οὐ πλεῖστοι φόνοι;
οὐκ αἰσχροκερδεῖς; οὐ λέγοντες ἄλλα μὲν
γλώσσῃ, φρονοῦντες δ' ἄλλ' ἐφευρίσκεσθ' ἀεί;

---

437. Par. A. B. D. Flor. A. 10. 15. ὅταν τόδ' ᾖ τάδ' οἴσομεν.

440. Ald. rell. τί δῆτα σοῦ καταστένω. Par. B. E. Havn. Vict. Lasc. τί δῆτά σ' οὐ καταστένω, quod merito receperunt Pflugkius et Lentingius. Indicat his verbis Andromacha, actum esse de puero, vita eius Hermionae tradita arbitrio.

443. Ald. rell. βουλεύματα. Lasc. et codd. βουλευτήρια, adscriptum iam in margine Brubachianae.

445. Lasc. Ald. rell. πάντα πέριξ. Codd. et Plutarchus hunc versum afferens περὶ κοινῶν ἐννοιῶν p. 1073. C. et ὅτι οὐδὲ ζῆν ἔστιν ἡδέως κατ' Ἐπίκουρον p. 1102. C. πᾶν πέριξ. Illa, ἑλικτὰ κοὐδὲν ὑγιές, allata apud Athenaeum I. p. 4. B.

447. Porsonus in Adv. p. 224. φονεῖς, fracta vi orationis.

ὄλοισθ᾽· ἐμοὶ δὲ θάνατος οὐχ οὕτω βαρύς,
ὅς σοι δέδοκται. κεῖνα γάρ μ᾽ ἀπώλεσεν,
ἄθ᾽ ἡ τάλαινα πόλις ἀναλώθη Φρυγῶν
πόσις θ᾽ ὁ κλεινός, ὅς σε πολλάκις δορὶ
ναύτην ἔθηκεν ἀντὶ χερσαίου κακόν.
νῦν δ᾽ εἰς γυναῖκα γοργὸς ὁπλίτης φανεὶς
κτείνεις μ᾽. ἀπόκτειν᾽· ὡς ἀθώπευτόν γέ σε
γλώσσης ἀφήσω τῆς ἐμῆς καὶ παῖδα σήν.
ἐπεὶ σὺ μὲν πέφυκας ἐν Σπάρτῃ μέγας,
ἡμεῖς δὲ Τροίᾳ γ᾽. εἰ δ᾽ ἐγὼ πράσσω κακῶς,
μηδὲν τόδ᾽ αὔχει· καὶ σὺ γὰρ πράξειας ἄν.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ α΄.

οὐδέποτε δίδυμα λέκτρ᾽ ἐπαινέσω βροτῶν
οὐδ᾽ ἀμφιμάτορας κόρους,
ἔριν μὲν οἴκων, δυςμενεῖς τε λύπας.
μίαν μοι στεργέτω πόσις γάμοις
ἀκοινώνητον ἀνδρὸς εὐνάν.

---

451. Libri ὡς σοι δέδοκται. Recte Lentingius ὅς σοι δέδοκται, quia δέδοκται non est *visum*, sed *decretum est*.

456. Porsonus in Adv. p. 224. κτενεῖς μ᾽, sine caussa.

460. Stobaeus CXII. 5. καὶ σύ τοι πράξειας ἄν.

461. Par. E. Flor. 2. Lasc. Ald. rell. οὐδέποτ᾽ ἂν δίδυμα. Caeteri codd. οὐδέποτε δίδυμα, recte receptum a G. Dindorfio.

463. Ald. rell. ἔριν μὲν οἴκων. Par. A. Flor. A. 2. 10. 15. Havn. Lasc. ἔριδας οἴκων, quod ferri potest, si in antistrophico legitur cum Flor. 2. ἄχθος ἐπ᾽ ἄχθει, quod recepit Brunckius. Sed tamen non dubitandum puto, quin hic versus fuerit trimeter iambicus catalecticus. Ἔριδας pluralis sine μὲν suspicionem facit, scripsisse Euripidem rariore vocabulo, ἐρίσματ᾽ οἴκων. Homerus Iliad. IV. 37.

μὴ τοῦτό γε νεῖκος ὀπίσσω
σοὶ καὶ ἐμοὶ μέγ᾽ ἔρισμα μετ᾽ ἀμφοτέροισι γένηται.

464. 465. Hi versus eorumque antistrophici quum recte in edd. dispositi essent, turbavit metra Matthiae, quem sequuti Dindorfii. Libri τὴν μίαν. Articulum a glossatoribus adiectum esse vel dialectus prodit.

ἀντιστροφὴ α'.

οὐδέ γ' ἐνὶ πόλεσι δίπτυχοι τυραννίδες
μιᾶς ἀμείνονες φέρειν·
ἄχθος τ' ἐπ' ἄχθει καὶ στάσις πολίταις.
τόνων θ' ὕμνου συνεργάταιν δυοῖν
ἔριν Μοῦσαι φιλοῦσι κραίνειν·

στροφὴ β'.

πνοαὶ δ' ὅταν φέρωσι ναυτίλους θοαί,
κατὰ πηδαλίων διδύμα πραπίδων σοφᾶν

---

466. Libri οὐδὲ γὰρ ἐν πόλεσι, nisi quod Par. A. πόλεσσι et Lasc. πόλεσιν. G. Dindorfius οὐδ' ἐνὶ πόλεσι γὰρ scripsit, laesa lege purorum iamborum. Recte Lentingius οὐδέ γ' ἐνὶ πόλεσι.

467. Par. E. Ald. rell. ἀμείνονες φέρειν. Par. A. Flor. A. et a prima manu Par. B. ἄμεινον ἐςφέρειν, quod invenit a quo reciperetur Lentingium.

469. Ald. rell. τεκτόνοιν θ' ὕμνοισιν ἐργάται δυοῖν. Par. E. Flor. 2. Vict. Lasc. τεκτόνων. In Par. B. D. Flor. 10. 15. omissum θ'. Par. et Flor. omnes ὕμνοιν. Vict. ὕμνον. Duportus ὕμνου συνεργάταιν legendum vidit. Sed scribendum erat etiam τόνων θ' ὕμνου. Herodotus I. 47. 62. V. 60. ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ, I. 174. ἐν τριμέτρῳ τόνῳ.

471. Havn. Herv. 2. Brub. πνοαὶ. Lasc. Ald. caeteri codd. πνοιαὶ. Non vocasset hanc formam Matthiae magis poeticam, si harum rerum rationem perspectam habuisset. Par. B. Flor. A. 10. 15. ναυτίλοις.

472. Scholiastes: τινὲς στίζουσιν εἰς τὸ κατὰ πηδαλίων, φάσκοντες λείπειν τῷ λόγῳ τὸ ἐπιβλαβεῖς εἰσίν. Alius: καὶ δύο κυβερνῆται ἐν μιᾷ νηΐ διχοστατοῦντες κατὰ τῶν πηδαλίων γίνονται, οὐχ ὑπὲρ τῶν πηδαλίων. Reiskius κατὰ πηδάλιον vel παρὰ πηδάλιον. Lentingius, ναυτίλοις probans, post κατὰ πηδαλίων distinguendum putabat, interpretans: *quum nautis rapidi venti adversi flent*, volensque κατὰ πηδαλίων idem esse quod apud Achillem Tatium III. p. 153. κατὰ πρόςωπον τῆς νηός. At gubernaculum non est in prora. Mihi κατὰ πηδαλίων γνώμα iungenda videntur, quo significetur alios non huc, alios non illuc vertendum gubernaculum censere. Primo versui non deest, quod isti apud scholiastam putabant, ἐπιβλαβεῖς εἰσίν. Nam quum venti navem celeriter rapiunt, attendendum maxime ad gubernaculum est, ne nautae alio quam quo volunt auferantur. Legitur autem vulgo διδύμα πραπίδων γνώμα σοφῶν τε πλῆθος, sententia sane bona. Sed Flor. A. 10. 15. Par. B. δίδυμαι — γνῶμαι. Havn. δίδυμα. Brub.

γνώμᾳ τὸ πλῆθος ἀθρόον ἀσθενέστερον
φαυλοτέρας φρενὸς αὐτοκρατοῦς
ἑνός, ὃ δύνασις ἀνά τε μέλαθρα κατά τε πόλιας,
ὁπόταν εὑρεῖν θέλωσι καιρόν.

ἀντιστροφὴ β΄.

ἔδειξεν ἡ Λάκαινα τοῦ στρατηλάτα
Μενέλα· διὰ γὰρ πυρὸς ἦλθ' ἑτέρῳ λέχει,
κτείνει δὲ τὴν τάλαιναν Ἰλιάδα κόραν
παῖδά τε δύςφρονος ἀμφ' ἔριδος,
ἄθεος, ἄνομος, ἄχαρις ὁ φόνος, ἔτι δὲ πότνια
μετατροπὰ τῶνδ' ἔπεισιν ἔργων.

διδύμᾳ — γνώμᾳ. Erit fortasse qui metra syllabis non congruentia sic defendat, ut versum ex dactylis in dochmium terminatum putet. At sic quoque Euripides aut in antistrophico versu *λέκτρῳ*, aut hic non posuisset *γνώμα*. Itaque quum hic incerta scriptura sit, et sequens versus ab iambo, antistrophicus autem a spondeo incipiat, non antistrophica, sed strophica corrigenda esse existimo. Quare scripsi *διδύμᾳ πραπίδων σοφᾶν γνώμᾳ τὸ πλῆθος ἀθρόον ἀσθενέστερον.*

475. Legebatur interpunctione post *αὐτοκρατοῦς* posita, bona quidem sententia *ἑνὸς ἁ δύνασις*, sed metro aperte vitioso. Itaque ex mea emendatione L. Dindorfius, *φαυλοτέρας φρενὸς αὐτοκρατοῦς ἑνός, ἃ δύνασις.* Malui tamen nunc ὃ scribere, quod aptius est. Nec mirum id in ἃ mutasse, qui ante *ἑνὸς* interpungerent. Lentingii coniecturam, ut alia quae nemini in mentem venire debebant, praetereo.

477. Par. B. Flor. 10. 15. Havn. et a prima manu Par. A. *στρατηλάτα.* Lasc. Ald. et reliqui libri *στρατηλάτου.*

478. Ald. rell. *Μενέλαε.* Havn. Par. D. Lasc. *Μενέλα,* positum etiam a Brunckio. Barnesius *Μενέλεω.*

480. Libri *δύςφρονος ἔριδος ὕπερ.* Non sic scripsit Euripides, soluto dactylo. Quare *ἀμφ' ἔριδος* reposui, ut supra v. 123. *ἀμφὶ λέκτρων διδύμων.* Nisi quis *οἴστρου ὕπερ*, aut simile quid scriptum fuisse credat.

481. Ald. rell. *ἄθεός γ'.* Lasc. et Mss. omittunt *γ'*, additum ab imperito metrico. Item *ὁ φθόνος* Ald. rell. pro quo Lasc. et Mss. *ὁ φόνος.* Denique Ald. rell. *ἔτι σοι,* Lasc. et Mss. *ἔτι σε.* Deinde Lasc. Par. E. Flor. 2. Vict. *μετατροπαί.* Accipiebatur *πότνια* pro vocativo, explicatque scholiastes his verbis: *πρὸς τὴν Ἑρμιόνην. οἶον ἴσμεν ὅτι μετανοήσεις, ἐὰν πράξῃς. διὸ*

καὶ μὴν ἐσορῶ τόδε σύγκρατον
ζεῦγος πρὸ δόμων,
ψήφῳ θανάτου κατακεκριμένον.
δύστηνε γύναι, τλῆμων δὲ σύ, παῖ,
μητρὸς λεχέων ὃς ὑπερθνήσκεις,
οὐδὲν μετέχων,
οὐδ' αἴτιος ὢν βασιλεῦσιν.

στροφή.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ἅδ' ἐγὼ χέρας αἱματη-
ρὰς βρόχοισι κεκλημένα
πέμπομαι κατὰ γαίας.

ΜΟΛΟΤΤΟΣ.

μᾶτερ, μᾶτερ, ἐγὼ δὲ σᾷ
πτέρυγι συγκαταβαίνω.

βέλτιόν σοι μηδὲν προπετὲς ἐργάσασθαι, ἀλλὰ μᾶλλον φιλανθρώπως διατεθῆναι. At neque appellari hic Hermionam a choro consentaneum est, nec, si eam appellasset, vocasset, opinor, *πότνιαν.* Scribendum erat *ἔτι δὲ πότνια μετατροπὰ τῶνδ' ἔπεισιν ἔργων,* quod eodem modo eademque sententia dictum in Heracl. 105. *πότνια γὰρ δίκα τάδ' οὐ πείσεται.*

483. Scholiastae *σύγκρατον* interpretantur *συγκεκροτημένον,* (quod ad *σύγκροτον* pertinet, quod Lasc. Ald. rell. Taur. Guelf. habent, quum in caeteris codd. *σύγκρατον* legatur) *συνεζευγμένον, δεδεμένον.* Si sic solum per se positum est *σύγκρατον,* omnino referendum erit eo, quod ambos una mori necesse sit. Nisi tamen *κατακεκριμένον* v. 490. interpretis est, *σύγκρατον* autem coniungi cum *ψήφῳ θανάτου* debet. Soph. Ai. 895. *οἴκτῳ τῷδε συγκεκραμένην.* Antig. 1311. *δειλαίᾳ συγκέκραμαι δύᾳ.* Idem fr. inc. ap. Stobaeum XCVI. 6.

πενία δὲ συγκραθεῖσα δυςσεβεῖ τρόπῳ
ἄρδην ἀνεῖλε καὶ κατέστρεψεν βίον.

quos versus omisit G. Dindorfius, proque iis Diphili versus Sophocleis substituit.

486. Par. A. Havn. Brunck. *δύστηνε.* Caeteri libri *δύστανε.*

491. Libri *κεκλειμένα.* Elmsleius ad Herc. fur. 729. *κεκλημένα.*

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

θῦμα δάϊον, ὦ χθονὸς
Φθίας κράντορες.

ΜΟΛΟΤΤΟΣ.

ὦ πάτερ,
μόλε φίλοις ἐπίκουρος.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

κείσει δή, τέκνον, ὦ φίλος,
μαστοῖς ματέρος ἀμφὶ σᾶς
νεκρὸς ὑπὸ χθονὶ σὺν νεκρῷ τ'.

ΜΟΛΟΤΤΟΣ.

ᾤμοι μοι, τί πάθω; τάλας
δῆτ' ἐγὼ σύ τε, μᾶτερ;

σύστημα.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἴθ' ὑποχθόνιοι· καὶ γὰρ ἀπ' ἐχθρῶν
ἥκετε πύργων· δύο δ' ἐκ δισσαῖν
θνήσκετ' ἀνάγκαιν· σὲ μὲν ἡμετέρα
ψῆφος ἀναιρεῖ, παῖδα δ' ἐμὴ παῖς
τόνδ' Ἑρμιόνη· καὶ γὰρ ἀνοία
μεγάλη λείπειν ἐχθροὺς ἐχθρῶν,

---

495. Haec verba, *θῦμα δάϊον, ὦ χθονὸς Φθίας κράντορες,* quae in libris Molosso continuata erant, Matthiae aliique meo monitu, ut antistropha monstrabat, Andromachae tribuerunt.

496. Ald. rell. *ὦ πάτερ, ὦ μόλε.* Omittunt a metricis positum alterum *ὦ* Lasc. et Mss.

501. Interpungebatur *τί πάθω; τάλας δῆτ' ἐγώ, σύ τε, μᾶτερ.* Matthiae tacens interpunctionem post *πάθω* sustulit. Sequuti alii. Veterem interpunctionem recte retinuit Lentingius. *Τί πάθω* est *quid faciam?* ut in Phoen. 902.

508. Quum Lasc. habeat *ἐχθροὺς ἐχθρόν,* in Par. A. autem omissum *ἐξὸν* minio ad *ἐχθρῶν* supra scriptum sit, dubitationes excitatae sunt et quomodo *ἐχθροὺς ἐχθρῶν* explicandum sit, et de

ἐξὸν κτείνειν
καὶ φόβον οἴκων ἀφελέσθαι.

ἀντιστροφή.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ὦ πόσις, πόσις, εἴθε σὰν
χεῖρα καὶ δόρυ σύμμαχον
κτησαίμαν, Πριάμου παῖ.

ΜΟΛΟΤΤΟΣ.

δύστανος, τί δ' ἐγὼ μόρου
παράτροπον μέλος εὕρω;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

λίσσου, γούνασι δεσπότου
χρίμπτων, ὦ τέκνον.

ΜΟΛΟΤΤΟΣ.

ὦ φίλος,
φίλος, ἄνες θάνατόν μοι.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

λείβομαι δακρύοις κόρας,
στάζω, λισσάδος ὡς πέτρας
λιβὰς ἀνήλιος, ἁ τάλαιν'.

---

scriptura, quam ineptissima coniectura tentavit Brunckius. Non est ἐχθροὺς ἐχθρῶν ut ἔσχατ' ἐσχάτων κακὰ dictum, quod volebat Matthiae, sed est ἐχθροὺς ἐχθρῶν παῖδας. Quis nescit illud:

νήπιος, ὃς πατέρα κτείνας παῖδας καταλείπει.

Adscriptus hic versus etiam in libro Puteani i. e. a Victorio. Sic etiam interpretati sunt Pflugkius et Lentingius.

517. 518. Libri omnes ὦ φίλος, ὦ φίλος. Alterum ὦ eiecit Matthiae.

519. Par. E. Flor. 2. Vict. Lasc. δακρύοις. Ald. δακρύοισιν. Alii libri δακρύοισι, alii δάκρυσι.

ΜΟΛΟΤΤΟΣ.

ὤμοι μοι. τί δ᾽ ἐγὼ κακῶν
μῆχος ἐξανύσωμαι;

ἀντισύστημα.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τί με προςπίτνεις ἁλίαν πέτραν
ἢ κῦμα λιταῖς ὡς ἱκετεύων;
τοῖς γὰρ ἐμοῖσιν γέγον᾽ ὠφελία,
σοὶ δ᾽ οὐδὲν ἔχω φίλτρον, ἐπεί τοι
μέγ᾽ ἀναλώσας ψυχῆς μόριον
Τροίαν εἷλον καὶ μητέρα σήν·
ἧς ἀπολαύων
Ἅιδην χθόνιον καταβήσει.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ μὴν δέδορκα τόνδε Πηλέα πέλας,
σπουδῇ τιθέντα δεῦρο γηραιὸν πόδα.

ΠΗΛΕΥΣ.

ὑμᾶς ἐρωτῶ τόν τ᾽ ἐφεστῶτα σφαγῇ,
τί ταῦτα; πῶς τε κἀκ τίνος λόγου νοσεῖ
δόμος; τί πράσσετ᾽ ἄκριτα μηχανώμενοι;
Μενέλα᾽, ἐπίσχες· μὴ τάχυν᾽ ἄνευ δίκης.
ἡγοῦ σὺ θᾶσσον· οὐ γὰρ ὡς ἔοικέ μοι

---

526. Ald. rell. τοῖς γὰρ ἐμοῖσιν. Lasc. et codd. omnes τοῖς γὰρ ἐμοῖς, ut ex tribus Lentingii coniecturis, quarum duae ineptae sunt, una haec admitti possit, τοῖς μὲν γὰρ ἐμοῖς. Sed veram iudico Aldinam lectionem, quia cur preces non audiat Menelaus, unica caussa est utilitas Hermionae.

535. Lasc. Ald. rell. Taur. Guelf. Flor. 2. Vict. τί ταῦτα; πῶς ταῦτ᾽; ἐκ τίνος λόγου. Par. B. D. Flor. A. 10. 15. τί ταῦτα καὶ πῶς; κἀκ τίνος λόγου. Par. A. Havn. τί ταῦτα καὶ πῶς τ᾽ ἐκ τίνος λόγου. Ex mea emendatione, τί ταῦτα; πῶς τε κἀκ τίνος λόγου dederunt Dindorfii.

σχολῆς τόδ᾽ ἔργον, ἀλλ᾽ ἀνηβητηρίαν
ῥώμην μ᾽ ἐπαινῶ λαμβάνειν, εἴπερ ποτέ.
πρῶτον μὲν οὖν κατ᾽ οὖρον, ὥςπερ ἱστίοις,
ἐμπνεύσομαι τῇδ᾽· εἰπέ, τίνι δίκῃ χέρας
βρόχοισιν ἐκδήσαντες οἵδ᾽ ἄγουσί σε
καὶ παῖδ᾽· ὕπαρνος γάρ τις ὡς ἀπόλλυσαι,
ἡμῶν ἀπόντων τοῦ τε κυρίου σέθεν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

οἵδ᾽, ὦ γεραιέ, σὺν τέκνῳ θανουμένην
ἄγουσί μ᾽ οὕτως ὡς ὁρᾷς. τί σοι λέγω;
οὐ γὰρ μιᾶς σε κληδόνος προθυμίᾳ
μετῆλθον, ἀλλὰ μυρίων ὑπ᾽ ἀγγέλων.
ἔριν δὲ τὴν κατ᾽ οἶκον οἶσθά που κλύων

---

539. 540. Vulgo *ἀλλ᾽ ἀνηβητηρίαν ῥώμην ἐπαινῶ λαμβάνειν, εἴπερ ποτέ.* Par. A. Havn. *μ᾽* inserunt post *ῥώμην*, quod receperunt Dindorfii, Pflugkius, Lentingius. Scholiastes: *ἀνηβητηρίαν. ἀνακμαστικήν, ἀναζέουσαν, νεωτερικήν. καὶ ἄλλως. ἀνηβῶσαν, ἢ τὴν ἀνὰ πρὸς τὸ λαμβάνειν συντακτέον, ἵν᾽ ᾖ ἀναλαμβάνειν ἀκμαστικὴν ἰσχύν. ἐπαινῶ. βούλομαι, ἀσπάζομαι. τουτέστιν ἥδιστ᾽ ἀνηβήσομαι, εἴ τις θεῶν καθ᾽ Ὅμηρον μέλλοι γῆρας ἀποξύσας θήσειν νέον ἡβώοντα.* Inepta quidem haec sunt: sed singularis ratio loquendi *ἐπαινῶ με λαμβάνειν.* Recte eam explicat Pflugkius *αὐτὸς ἐμαυτῷ παρακελεύομαι.* Dubitari tamen potest an scriptum fuerit *ἐπαιτῶ.* Caeterum Hesychius: *ἀνηβητηρίαν. πᾶν ἀνανεάζον νεότητος*: pro quo in Bekkeri Anecd. p. **402**, **4**. legitur *πᾶν ἀνελὼν νεότητος.*

541. Ald. rell. *πρῶτόν γε μέν.* Flor. 2. Guelf. *πρῶτον μὲν κατ᾽ οὖρον.* Caeteri libri et Lasc. *πρῶτον μὲν οὖν.*

543. Piersonus ad Moer. p. **124**. malebat *ἐνδήσαντες.* Libri omnes *ἐκδήσαντες*, quod est *alligatum*, referturque ad eos qui eam trahunt. Non dixit *ἐκδησάμενοι*, quia non ad sese eam alligaverant satellites. Matthiae, qui Andromacham et filium ex se invicem nexos significari putabat, eoque spectare *σύγκρατον* v. **483**. neglexerat solam Andromacham vinctam esse, non puerum, quem neque opus erat vinciri, manusque liberas habuisse eo patet, quod eum una secum exsolvere vinculis matrem Peleus iubet v. **709**. seq.

544. Quis credat Pflugkio *ὕπαρνος* ab *ἀρνοῦμαι* ut *ἔξαρνος* ductum videri potuisse? et quidem contra interpretes omnes, ut ipse ait. Hesychius: *ὕπαρνος ποίμνη, ἄρνας ἔχουσα.*

τῆς τοῦδε θυγατρός, ὧν τ' ἀπόλλυμαι χάριν.
καὶ νῦν με βωμοῦ Θέτιδος, ἣ τὸν εὐγενῆ
ἔτικτέ σοι παῖδ', ἣν σὺ θαυμαστὴν σέβεις,
ἄγουσ' ἀποσπάσαντες, οὔτε τῳ δίκῃ
κρίναντες, οὐδὲ τοὺς ἀπόντας ἐκ δόμων
μείναντες, ἀλλὰ τὴν ἐμὴν ἐρημίαν
γνόντες τέκνου τε τοῦδ', ὃν οὐδὲν αἴτιον
μέλλουσι σὺν ἐμοὶ τῇ ταλαιπώρῳ κτανεῖν.
ἀλλ' ἀντιάζω σ', ὦ γέρον, τῶν σῶν πάρος
πίτνουσα γονάτων, χειρὶ δ' οὐκ ἔξεστί μοι
τῆς σῆς λαβέσθαι φιλτάτης γενειάδος,
ῥῦσαί με πρὸς θεῶν· εἰ δὲ μή, θανούμεθα,
αἰσχρῶς μὲν ὑμῖν, δυςτυχῶς δ' ἐμοί, γέρον.

ΠΗΛΕΥΣ.

χαλᾶν κελεύω δεσμὰ πρὶν κλαίειν τινά,
καὶ τῆςδε χεῖρας διπτύχους ἀνιέναι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἐγὼ δ' ἀπαυδῶ γ' ἄλλος οὐχ ἥσσων σέθεν,
καὶ τῆςδε πολλῷ κυριώτερος γεγώς.

ΠΗΛΕΥΣ.

πῶς; ἢ τὸν ἀμὸν οἶκον οἰκήσεις μολὼν
δεῦρ'; οὐχ ἅλις σοι τῶν κατὰ Σπάρτην κρατεῖν;

---

555. Lentingius οὔτε. Libri οὐδὲ, quod non opus erat mutari. Incepta enim oratio sic erat, οὔτε τῳ δίκῃ κρίναντες, ut sequeretur καὶ τὴν ἐμὴν ἐρημίαν γνόντες, sed mutata deinde est, quum inserta essent haec, οὐδὲ τοὺς ἀπόντας ἐκ δόμων μείναντες.

558. Ald. rell. κτενεῖν. Lasc. et caeteri libri κτανεῖν.

564. Lasc. et Par. E. κλάειν. Ald. κλᾴειν. Par. A. B. Flor. 10. 15. κλαίειν.

568. Lasc. Ald. Par. E. Flor. 2. ἢ τὸν ἀμόν. Flor. A. 10. 15. Guelf. Taur. Havn. Par. B. ἢ τὸν ἐμὸν, bene, si σὺ inseratur, ut placet Lentingio. Is in Par. A. ambiguum esse dicit utrum ἐμὸν an ἀμὸν sit.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

εἷλόν νιν αἰχμάλωτον ἐκ Τροίας ἐγώ.

ΠΗΛΕΥΣ.

οὑμὸς δέ γ' αὐτὴν ἔλαβε παῖς παιδὸς γέρας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὔκουν ἐκείνου τἀμά, τἀκείνου τ' ἐμά;

ΠΗΛΕΥΣ.

δρᾶν εὖ, κακῶς δ' οὔ, μηδ' ἀποκτείνειν βίᾳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὡς τήνδ' ἀπάξεις οὔποτ' ἐξ ἐμῆς χερός.

ΠΗΛΕΥΣ.

σκήπτρῳ δὲ τῷδε σὸν καθαιμάξω κάρα.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ψαῦσον δ', ἵν' εἰδῇς, καὶ πέλας πρόςελθέ μου.

ΠΗΛΕΥΣ.

σὺ γὰρ μετ' ἀνδρῶν, ὦ κάκιστε κἀκ κακῶν;

---

573. Ante hunc versum positum *ναὶ* in Par. A. B. Flor. A. 10. 15. Havn. Taur. Guelf. et a prima manu Flor. 2. Recte omissum istud *ναὶ* in Lasc. Ald. rell. Par. E. Vide supra ad v. 242.

576. Ald. rell. *ψαῦσόν γ'*. Sic etiam Par. A. a prima manu, sed ex correctione *ψαῦσόν θ'*, ut Flor. A. 10. 15. Taur. Guelf. Veram scripturam *ψαῦσον δ'* habent Lasc. Par. E. Flor. 2. Vict. Nam altercantes eadem dicendi forma, qua alter usus erat, respondent. Sophocles Oed. R. 547.

ΚΡ. τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον ὡς ἐρῶ.
ΟΙΔ. τοῦτ' αὐτὸ μή μοι φράζ' ὅπως οὐκ εἶ κακός.
ΚΡ. εἴ τοι νομίζεις κτῆμα τὴν αὐθαδίαν
εἶναί τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς.
ΟΙΔ. εἴ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς
δρῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὖ φρονεῖς.

In fine versus Flor. 2. Par. E. Vict. Lasc. *μοι*. Caeteri libri cum Ald. *μου*.

577. Havn. *τῶν κακῶν*, male.

σοί που μέτεστιν ὡς ἐν ἀνδράσιν λόγου;
ὅςτις πρὸς ἀνδρὸς Φρυγὸς ἀπηλλάγης λέχους,
ἄκληστ', ἄβουλα δώμαθ' ἑστίας λιπών,
ὡς δὴ γυναῖκα σώφρον' ἐν δόμοις ἔχων
πασῶν κακίστην. οὐδ' ἂν εἰ βούλοιτό τις
σώφρων γένοιτο Σπαρτιατίδων κόρη,
αἳ ξὺν νέοισιν ἐξερημοῦσαι δόμους
γυμνοῖσι μηροῖς καὶ πέπλοις ἀνειμένοις

---

580. Guelf. Havn. *ἄκλειστ'*. Deinde Flor. A. *ἄδου δώμαθ'*. Flor. 10. *ᾅδου δώμαθ'*. Caeteri *ἄδουλα δώμαθ'*, quod scholiastes interpretatur *διὰ τὸ εἶναι πολύδουλά τε καὶ ὅμως ἀφύλακτα.* Hoc *ἄδουλα* non puto ullo pacto defendi posse. Absurdum est enim custodiam servis mandari, quum non regina servis, sed servi reginae pareant. Est illud a Phrynicho comico factum vocabulum. Nam quod in Bekkeri Anecdotis p. 25, 14. legitur, *ἄδουλος βίος, ὁ μὴ δουλεύοντα ἔχων*, quo referendum sit, haec ostendunt p. 344, 29. quae sic scribenda: *ἄδουλος βίος ἐρεῖς, τουτέστιν ὁ μὴ δοῦλον ἔχων. ἐρεῖς δὲ καὶ ἀδιάλεκτος βίος καὶ ἀγέλαστος βίος καὶ ἄγαμος βίος. Φρύνιχος ἐν Μονοτρόπῳ·*

ὄνομα δέ μοὔστι Μονότροπος . . . .
. . . . . ζῶ δὲ Τίμωνος βίον·
ἄγαμον, ἄδουλον, ὀξύθυμον, ἀπρόσοδον,
ἀγέλαστον, ἀδιάλεκτον, ἰδιογνώμονα.

Praeter *ἄδουλα* autem etiam aliud in Euripidis versu vitium est. Nam recte quidem dicitur *δῶμα ἑστία τε*, ut in Hecuba v. 353. et *δωματῖτις ἑστία*, ut in Agamemnone v. 977. et *ἑστία δόμων*, ut in Choephoris v. 627. sed *δώμαθ' ἑστίας* qui dixerit, non novi. Bothio certe, *δώμαθ' Ἑστίας* scribenti, quod Vesta aedificationem invenerit, nemo assentietur. Quod si coniungi *δώμαθ' ἑστίας* non possunt, aut scriptura alia aut alia constructio verborum adhibenda est. Si scriptura, quis non facile incidat in *πυλώμαθ' ἑστίας*? At non tamen credi potest Euripidem inutili cum pronomine, quoniam vix aliter expleri versus potest, scripsisse *ἄκληστα σῆς πυλώμαθ' ἑστίας λιπών.* Sin construenda aliter sunt verba, pendere debet *ἑστίας* e praegressis adiectivis. Atque quum pro *ἄδουλα* Brunckius *ἀφρούρητα* sententiae convenire dixisset, Lentingius coniecerat *ἄφρουρα*, sed nescio qua perversitate iudicii rediit ad defendendum *ἄδουλα*. Brunckius *ἀβούλως* scribendum putabat. Ego quidem, quod facillimum videbatur, *ἄβουλα* scripsi, ut *ἄκληστ', ἄβουλα ἑστίας* coniungantur, intelligaturque domus, cuius interior et sanctissimus locus (larem homo Romanus diceret) neque occlusus et sine regimine fuerit a Menelao relictus.

583. Par. A. *γυνή*, sed a correctore.

δρόμους παλαίστρας τ' οὐκ ἀνασχετοὺς ἐμοὶ
κοινὰς ἔχουσι. κᾆτα θαυμάζειν χρεὼν
εἰ μὴ γυναῖκας σώφρονας παιδεύετε;
Ἑλένην ἐρέσθαι χρῆν τάδ', ἥτις ἐκ δόμων
τὸν σὸν λιποῦσα φίλιον ἐξεκώμασεν
νεανίου μετ' ἀνδρὸς εἰς ἄλλην χθόνα.
κἄπειτ' ἐκείνης οὕνεχ' Ἑλλήνων ὄχλον
τοσόνδ' ἀθροίσας ἤγαγες πρὸς Ἴλιον·
ἣν χρῆν σ' ἀποπτύσαντα μὴ κινεῖν δόρυ,
κακὴν ἐφευρόντ', ἀλλ' ἐᾶν αὐτοῦ μένειν,
μισθόν τε δόντα μήποτ' εἰς οἶκον λαβεῖν.
ἀλλ' οὔτι ταύτῃ σὸν φρόνημ' ἐπούρισας·
ψυχὰς δὲ πολλὰς κἀγαθὰς ἀπώλεσας,
παίδων τ' ἄπαιδας γραῦς ἔθηκας ἐν δόμοις,
πολιοὺς τ' ἀφείλου πατέρας εὐγενῆ τέκνα.
ὧν εἷς ἐγὼ δύστηνος, αὐθέντην δὲ σέ,
μιάστορ' ὥς τιν', εἰςδέδορκ' Ἀχιλλέως.
ὃς οὐδὲ τρωθεὶς ἦλθες ἐκ Τροίας μόνος,
κάλλιστα τεύχη δ' ἐν καλοῖσι σάγμασιν
ὅμοι' ἐκεῖσε δεῦρό τ' ἤγαγες πάλιν·
κἀγὼ μὲν ηὔδων τῷ γαμοῦντι μήτε σοὶ

---

596. Vulgo οἴκους. Lasc. Par. E. Flor. 2. οἶκον, idque fortasse etiam Aldus daturus erat, cuius in editione scriptum οἴκους.

597. Ald. rell. ἀλλ' οὔτε. Par. A. B. E. Havn. Lasc. ἀλλ' οὔτι. Fortasse hunc versum spectavit Hesychius, si scripsit, ut Matthiae exaravit, ἐπούρισας, ἐφώρμησας. Legitur apud Hesychium ἐπουρίσας, ἐφορμήσας.

603. Iniuria vituperat Lentingius scholiastam, qui non cogitaverit iratum Peleum dicere potuisse etiam quod aliter ab Homero esset traditum. Recte ille: τρωθεὶς εἶπεν, οὐ βληθείς. καὶ γὰρ ἐβλήθη ὑπὸ Πανδάρου. διαφέρει δὲ τὸ βληθῆναι τοῦ τρωθῆναι. Ὅμηρος· βέβληται μὲν ὁ Τυδείδης κρατερὸς Διομήδης, οὔτασται δ' Ὀδυσεύς. Exprobrat Menelao Peleus, quod non comminus sit cum hoste congressus.

604. Affertur hic versus in Crameri Anecd. II. p. 465, 23.

606. Lasc. Ald. rell. Par. A. E. Havn. Flor. 2. Taur.

κῆδος ξυνάψαι, μήτε δώμασιν λαβεῖν
κακῆς γυναικὸς πῶλον· ἐκφέρουσι γὰρ
μητρῷ' ὀνείδη. τοῦτο καὶ σκοπεῖτέ μοι,
μνηστῆρες, ἐσθλῆς θυγατέρ' ἐκ μητρὸς λαβεῖν.
πρὸς τοῖςδε δ' εἰς ἀδελφὸν οἷ' ἐφύβρισας,
σφάξαι κελεύσας θυγατέρ' εὐηθέστατα;
οὕτως ἔδεισας μὴ οὐ κακὴν δάμαρτ' ἔχῃς.
ἑλὼν δὲ Τροίαν, εἶμι γὰρ κἀνταῦθά σοι,
οὐκ ἔκτανες γυναῖκα χειρίαν λαβών·
ἀλλ' ὡς ἐςεῖδες μαστόν, ἐκβαλὼν ξίφος
φίλημ' ἐδέξω, προδότιν αἰκάλλων κύνα,
ἥσσων πεφυκὼς Κύπριδος, ὦ κάκιστε σύ.
κἄπειτ' ἐς οἴκους τῶν ἐμῶν ἐλθὼν τέκνων
πορθεῖς ἀπόντων, καὶ γυναῖκα δυςτυχῆ
κτείνεις ἀτίμως παῖδά θ', ὃς κλαίοντά σε

ηὔδων. Guelf. ηὔδουν. Par. B. Flor. 10. 15. ἦδον. Flor. A. ἦδυν, teste Lentingio. Receperunt ἦδον, quod vulgarius est, Musgravius, Brunckius, Gaisfordius, Pflugkius, Lentingius.

607. Lasc. Ald. κῆδος συνάψαι, et v. 635. κῆδός συνάψας, quum Aldina alibi ξ post σ ponat, idque recte, ut facilius ad pronunciandum quam duo σ separata, nisi maior inter utrumque pausa est, ut v. 829.

613. Hunc versum Valckenarius apud Lentingium prorsus in alienam sedem migrasse putabat, et quamvis poni possit post versum 617. φίλημ' ἐδέξω, προδότιν αἰκάλλων κύνα, tamen malebat collocari post v. 593. Ἑλλήνων ὄχλον τοσόνδ' ἀθροίσας ἤγαγες πρὸς Ἴλιον. Non opus arbitror hoc refutare, quum neminem fugere possit, tam bene omnia cohaerere, ut rectissime versus ille locum suum tueatur.

616. Libri ἀλλ' ὡς ἐςεῖδες. Hunc et sequentem versum a Galeno de Hippocr. et Plat. dogm. IV. p. 281. (Chart. V. p. 147. E. et vol. V. p. 405. ed. Lips.) et a Clemente Alexandrino Strom. II. p. 485. Pott. (vol. II. p. 187. ed. Lips.) afferri, atque apud utrumque σὺ δ' ὡς ἐςεῖδες scriptum esse, in Adversariis p. 224. adnotavit Porsonus. Tetigit etiam scholiastes Aristophanis ad Vesp. 714. et ad Lysistr. 155. ubi observat haec in Leschis parva Iliade et apud Ibycum esse narrata. Vid. Schneidewin. ad Ibycum p. 136.

καὶ τὴν ἐν οἴκοις σὴν καταστήσει κόρην,
κεἰ τρὶς νόθος πέφυκε. πολλάκις δέ τοι
ξηρὰ βαθεῖαν γῆν ἐνίκησε σπορά,
νόθοι τε πολλοὶ γνησίων ἀμείνονες.
ἀλλ' ἐκκομίζου παῖδα. κύδιον βροτοῖς
πένητα χρηστὸν ἢ κακὸν καὶ πλούσιον
γαμβρὸν πεπᾶσθαι καὶ φίλον· σὺ δ' οὐδὲν εἶ.

ΧΟΡΟΣ.

σμικρᾶς ἀπ' ἀρχῆς νεῖκος ἀνθρώποις μέγα
γλῶσσ' ἐκπορίζει· τοῦτο δ' οἱ σοφοὶ βροτῶν
ἐξευλαβοῦνται, μὴ φίλοις τεύχειν ἔριν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τί δῆτ' ἂν εἴποις τοὺς γέροντας ὡς σοφοί,
καὶ τοὺς φρονεῖν δοκοῦντας Ἕλλησίν ποτε;
ὅτ' ὢν σὺ Πηλεύς, καὶ πατρὸς κλεινοῦ γεγώς,
κῆδος ξυνάψας, αἰσχρὰ μὲν σαυτῷ λέγεις

---

623. Ald. rell. κεἴ τις. Lasc. et plerique codd. κεἰ τρίς.

624. Ald. rell. Guelf. Havn. Florentini tres σπορά. Lasc. Par. A. Flor. A. σπορᾷ.

626. Lasc. Ald. rell. Par. E. κύδιον. Par. A. B. Flor. A. 10. 15. Havn. κύδιστον. Hesychius: κύδιον, κρεῖττον, αἱρετώτερον. Qui quum haud pauca ex Andromacha in lexicon suum receperit, firmare videtur vulgatam scripturam.

635. Musgravius, frigidum et ineptum esse ratus κῆδος ξυνάψας, nisi quale vel cum quibusnam adderetur, coniiciebat, ὅτ' ὢν σὺ Πηλεὺς καὶ πατρὸς κλεινοῦ, θεοῖς κῆδος ξυνάψας, quod more suo recepit Brunckius. Sic quidem scribere Euripides non potuit, nisi si copulam adderet: atqui huic per metrum non est locus. Iacobsio in Curis secundis p. 62. unus alterve versus ante illud κῆδος ξυνάψας intercidisse videbatur: cui assentientes Matthiae aliique lacunae signa posuerunt. Lentingius in librorum lectione acquiescens significari putat ἐμοὶ κῆδος ξυνάψας. Id si explicasset, rectius fecisset, quam quod eos, qui aliter sentirent, nimis elegantes vocavit. Nihil enim impediebat, quin Thetidis connubium hic commemoraretur, modo id recte, nec sic, ut Musgravio placuit, adiiceretur. Non est tamen opus, ut excidisse

ἡμῖν δ' ὀνείδη διὰ γυναῖκα βάρβαρον,
ἣν χρῆν σ' ἐλαύνειν· κἂν ὑπὲρ Νείλου ῥοὰς
ὑπέρ τε Φᾶσιν, κἀμὲ τοῦτο παρακαλεῖν,
οὖσαν μὲν Ἠπειρῶτιν, οὗ πεσήματα
πλεῖσθ' Ἑλλάδος πέπτωκε δοριπετῆ νεκρῶν,
τοῦ σοῦ τε παιδὸς αἵματος κοινουμένην·

---

aliquid putemus, si refertur κῆδος ξυνάψας ad ἡμῖν δ' ὀνείδη, hac sententia: *quando tu, qui Peleus et claro patre natus es, affinitate iuncta, nec te digna et mihi opprobriosa dicis.*

637. Libri ἣν χρῆν σ' ἐλαύνειν τήνδ'. Id Porsono ad Phoen. 1613. propter duplex pronomen videbatur mendosum esse. Ac Reiskius quum τῆλ' ὑπὲρ Νείλου ῥοὰς coniecisset, Brunckius id etiam cum contemptu eorum, qui dubitarent, recepit. Probabilius L. Dindorfius scribendum putavit ὃν χρῆν ἐλαύνειν τήνδ'. Defendit librorum scripturam Matthiae in grammatica §. 468. et ad Phoen. 1597. Ac sane, qui ita loquuntur, videri possunt, quum pronomen relativum pronunciarunt, quasi haesitantes quid dicant, deinde de integro absolvere sententiam. Quod fit in indignatione, ut apud Sophoclem in Philoct. 315. οἷς Ὀλύμπιοι θεοὶ — δοῖέν ποτ' αὐτοῖς ἀντίποιν' ἐμοῦ παθεῖν. Alios qui de hac ratione loquendi dixerint nominavit Pflugkius. Simile, sed paullo diversum est hoc v. 1084. ὧν Κλυταιμνήστρας τόκος εἷς ἦν ἁπάντων τῶνδε μηχανοῤῥάφος. In Andromachae tamen versu ipsa videtur sententia postulare, ut nonnihil restringatur nimia exaggeratio. Quare eiecto versus complemento restitui quam requirimus κἂν particulam.

638. Libri κἀμὲ παρακαλεῖν ἀεί, praeter Par. A. in quo quum καὶ παρακαλεῖν legatur, Brunckius genuinam scripturam esse putabat καὶ παρεκβαλεῖν ἀεί. Quod ego conieceram, καὶ πέρα 'κβαλεῖν ἀεί, recepit Matthiae, sed in adnotatione haerere se dixit in infinitivo aoristi post praesens ἐλαύνειν, quum sermo sit de actione continua. Recte: sed quid obstabat quo minus ἐκβάλλειν scriberet? Vere tamen hoc eum intellexisse puto, non mutandum esse κἀμὲ παρακαλεῖν: sed et ipse in exponenda Menelai sententia, et qui brevius atque exactius sic interpretatus est, Pflugkius, *meque, ut idem agerem, adhortari debebas,* callide omiserunt indicare, quid ἀεὶ sibi vellet, quod mihi quidem videtur esse ineptissimum. Nec puto id aliud esse quam additamentum metrici, quo versum expleret, quum excidisset τοῦτο. Sic enim recte se habent omnia, si scripsit Euripides κἀμὲ τοῦτο παρακαλεῖν. Id non dubitavi reponere.

639. Haec, οὗ πεσήματα πλεῖσθ' Ἑλλάδος πέπτωκε δοριπετῆ νεκρῶν, afferuntur in Crameri Anecd. vol. IV. p. 418, 15.

641. In Par. A. deest τε. Pro eo Brunckius scripsit δέ,

Πάρις γάρ, ὃς σὸν παῖδ' ἔπεφν' Ἀχιλλέα,
Ἕκτορος ἀδελφὸς ἦν, δάμαρ δ' ἥδ' Ἕκτορος.
καὶ τῇδε γ' εἰςέρχει σὺ ταὐτὸν εἰς στέγος,
καὶ ξυντράπεζον ἀξιοῖς ἔχειν βίον,
τίκτειν δ' ἐν οἴκοις παῖδας ἐχθίστους ἐᾷς·
ἅγὼ προνοίᾳ τῇ τε σῇ κἀμῇ, γέρον,
κτανεῖν θέλων τήνδ', ἐκ χερῶν ἁρπάζομαι.
καίτοι φέρ', ἅψασθαι γὰρ οὐκ αἰσχρὸν λόγου,
ἢν παῖς μὲν ἡ 'μὴ μὴ τέκῃ, ταύτης δ' ἄπο
βλάστωσι παῖδες, τῆςδε γῆς Φθιώτιδος
στήσεις τυράννους, βάρβαροι δ' ὄντες γένος
Ἕλλησιν ἄρξουσ'; εἶτ' ἐγὼ μὲν οὐ φρονῶ,
μισῶν τὰ μὴ δίκαια, σοὶ δ' ἔνεστι νοῦς;
κἀκεῖνο νῦν ἄθρησον· εἰ σὺ παῖδα σὴν
δούς τῳ πολιτῶν, εἶτ' ἔπασχε τοιάδε,
σιγῇ κάθησ' ἄν; οὐ δοκῶ· ξένης δ' ὕπερ
τοιαῦτα λάσκεις τοὺς ἀναγκαίους φίλους;

---

quem sequuti Dindorfii. Potest etiam τε mutata sententiae ratione post μὲν inferri, idque hic factum videtur, quod inter ista δοριπετῆ νεκρῶν πεσήματα Achilles quoque fuit.

644. Aliquid se emendasse putavit Lentingius, quum ex solo Par. B. τέγος pro στέγος scripsit.

646. Interrogandi signum Matthiae aliique apposuerunt. Eamdem potestatem habet mirantis atque interrogantis vox.

648. Brunckius putabat scribendum esse ἅγὼ προνοίᾳ τῇ τε σῇ κἀμῇ, γέρον, παύειν θέλων, τήνδ' ἐκ χερῶν ἁρπάζομαι, plana sane sententia. Reiskius, ut scholiastes, ἃ pro δι' ἃ dictum habuit, quod ego, si sententiam, non ellipsin spectamus, verum puto, quum saepe sic ταῦτα dicatur. Matthiae sic explicat, ut poeta constructionem instituerit, ac si pergere vellet ἃ ἐγὼ παύειν θέλων καὶ κτανεῖν τήνδε ἐκ χερῶν ἁρπάζομαι. Par. A. θανεῖν pro κτανεῖν.

651. Hic versus deest in Flor. A. 10. observatque Lentingius omitti posse, si cum prima manu Par. E. legatur ταύτης ἄπο.

652. Par. E. Flor. 2. Vict. Lasc. στήσει. Par. B. D. in margine γρ. θήσεις.

658. Affertur hic versus in Etym. M. 555, 36. 557, 53. et in Gudiano p. 361, 32. 363, 15. quo postremo loco, ut in

καὶ μὴν ἴσον γ' ἀνήρ τε καὶ γυνὴ σθένει
ἀδικουμένη πρὸς ἀνδρός· ὡς δ' αὔτως ἀνὴρ
γυναῖκα μωραίνουσαν ἐν δόμοις ἔχων.
καὶ τῷ μέν ἐστιν ἐν χεροῖν μέγα σθένος,
τῇ δ' ἐν γονεῦσι καὶ φίλοις τὰ πράγματα.
οὔκουν δίκαιον τοῖς γ' ἐμοῖς ἐπωφελεῖν;
γέρων, γέρων εἶ· τὴν δ' ἐμὴν στρατηγίαν
λέγων ἔμ' ὠφελοῖς ἂν ἢ σιγῶν πλέον.
Ἑλένη δ' ἐμόχθησ' οὐχ ἑκοῦσ', ἀλλ' ἐκ θεῶν,
καὶ τοῦτο πλεῖστον ὠφέλησεν Ἑλλάδα·
ὅπλων γὰρ ὄντες καὶ μάχης ἀΐστορες,
ἔβησαν εἰς τἀνδρεῖον· ἡ δ' ὁμιλία
πάντων βροτοῖσι γίγνεται διδάσκαλος.
εἰ δ' εἰς πρόσοψιν τῆς ἐμῆς ἐλθὼν ἐγὼ
γυναικὸς ἔσχον μὴ κτανεῖν, ἐσωφρόνουν.
οὐδ' ἄν σε Φῶκον ἤθελον κατακτανεῖν.
ταῦτ' εὖ φρονῶν σ' ἐπῆλθον, οὐκ ὀργῆς χάριν·
ἢν δ' ὀξυθυμῇς, σοὶ μὲν ἡ γλωσσαλγία
μείζων, ἐμοὶ δὲ κέρδος ἡ προμηθία.

ΧΟΡΟΣ.

παύσασθον ἤδη, λῷστα γὰρ μακρῷ τάδε,
λόγων ματαίων, μὴ δύο σφαλῆθ' ἅμα.

Etym. Ms. Paris. apud Schaeferum ad Greg. Cor. p. 129. legitur τοῖς ἀναγκαίοις φίλοις. Accusativos rursum habet Orion. Theb. p. 95, 13. et 187, 2.

659. Hunc et quinque sequentes versus habet Stobaeus LXXIV. 24.

664. Libri οὐκοῦν δίκαιον τοῖς γ' ἐμοῖς ἐπωφελεῖν; nisi quod Havn. τοῖς τ' ἐμοῖς γ'. Stobaeus οὐκ οὖν δίκαιον τοῖς ἐμοῖς ἔμ' ὠφελεῖν; quod recepit Brunckius. Matthiae aliique ex Reiskii emendatione οὔκουν δίκαιον τοῖς γ' ἐμοῖς μ' ἐπωφελεῖν; Mihi non opus videtur pronomine, ut quod per se intelligatur.

669. Par. A. B. Flor. A. 10. 15. Havn. ἀνίστορες. Lasc. Ald. Par. E. Flor. 2. Taur. Guelf. ἀΐστορες.

676. Par. E. εἰ δ' ὀξυθυμεῖς.

ΠΗΛΕΥΣ.

οἴμοι, καθ' Ἑλλάδ' ὡς κακῶς νομίζεται.
ὅταν τροπαῖα πολεμίων στήσῃ στρατός,
οὐ τῶν πονούντων τοὔργον ἡγοῦνται τόδε,
ἀλλ' ὁ στρατηγὸς τὴν δόκησιν ἄρνυται,
ὃς εἷς μετ' ἄλλων μυρίων πάλλων δόρυ,
οὐδὲν πλέον δρῶν ἑνὸς ἔχει πλείω λόγον.
σεμνοὶ δ' ἐν ἀρχαῖς ἥμενοι κατὰ πτόλιν
φρονοῦσι δήμου μεῖζον, ὄντες οὐδένες·
οἳ δ' εἰσὶν αὐτῶν μυρίῳ σοφώτεροι,
εἰ τόλμα προςγένοιτο βούλησίς θ' ἅμα.
ὡς καὶ σὺ σός τ' ἀδελφὸς ἐξωγκωμένοι
Τροίᾳ κάθησθε τῇ τ' ἐκεῖ στρατηγίᾳ,
μόχθοισιν ἄλλων καὶ πόνοις ἐπηρμένοι.
δείξω δ' ἐγώ σοι μὴ οὐ τὸν Ἰδαῖον Πάριν
ἥσσω νομίζειν Πηλέως ἐχθρόν ποτε,
εἰ μὴ φθερεῖ τῆςδ' ὡς τάχιστ' ἀπὸ στέγης
καὶ παῖς ἄτεκνος, ἣν ὅ γ' ἐξ ἡμῶν γεγὼς

---

680. Hic versus legitur apud Plutarchum in vita Alexandri c. 51. Lentingius Plutarchum item ut Iulianum in Caes. p. 46. (331.) qui etiam sequentem versum addit, minore interpunctione post νομίζεται facta, posteriorem versum cum praecedente, non cum sequente coniunxisse putat. Id in solum Iulianum cadit, non autem in Plutarchum.

681. Apud Iulianum est τρόπαιον. Ald. τροπαῖα, Lasc. et caeteri τρόπαια.

687. Havn. μεῖζον'.

688. Guelf. Taur. Ald. rell. μυρίων. Lasc. et caeteri libri μυρίῳ.

693. 694. Flor. 2. Taur. Guelf. Ald. rell. δείξω δ' ἐγώ σοι μὴ τὸν Ἰδαῖον Πάριν μείζω νομίζειν Πηλέως ἐχθρόν ποτε. Sed Lasc. Par. A. B. D. E. Flor. A. 2. 10. 15. Havn. Vict. et scholiastes ἥσσω pro μείζω. Non dubitandum videtur, quin μείζω correctori debeatur, sententiae consulenti, postquam exciderat οὐ, ut saepenumero factum, ubi duae voculae per crasin in unam syllabam contrahuntur. Quare μὴ οὐ τὸν Ἰδαῖον Πάριν ἥσσω νομίζειν reposui.

696. Libri ἣν ὅδ' ἐξ ἡμῶν γεγώς. L. Dindorfius scriben-

ἑλᾷ δι' οἴκων τῶνδ' ἐπισπάσας κόμης,
εἰ στεῖρος οὖσα μόσχος οὐκ ἀνέξεται
τίκτοντας ἄλλους, οὐκ ἔχουσ' αὐτὴ τέκνα.
ἀλλ' εἰ τὸ κείνης δυστυχεῖ παίδων πέρι,
ἄπαιδας ἡμᾶς δεῖ καταστῆναι τέκνων;
φθείρεσθε τῆσδε, δμῶες, ὡς ἂν ἐκμάθω
εἴ τίς με λύειν τήνδε κωλύσει χέρας.
ἔπαιρε σαυτήν· ὡς ἐγώ, καίπερ τρέμων,
πλεκτὰς ἱμάντων στροφίδας ἐξανήσομαι.
ὧδ', ὦ κάκιστε, τῆσδ' ἐλυμήνω χέρας;
βοῦν ἢ λέοντ' ἤλπιζες ἐντείνειν βρόχοις;
ἢ μὴ ξίφος λαβοῦσ' ἀμυνάθοιτό σε
ἔδεισας; ἕρπε δεῦρ' ὑπ' ἀγκάλας, βρέφος,
ξύλλυε μητρὸς δέσμ'· ἔτ' ἐν Φθίᾳ σ' ἐγὼ

---

dum putabat ὅ γ'. Id hanc sententiam praebet, *ex me quidem qui natus est*, i. e. qui tibi dissimilis ea qua ego mente, ut filius meus, est. Haud scio tamen an scripserit Euripides ἦν τάχ' οὐξ ἡμῶν γεγώς.

697. Ald. rell. τῆσδ' ἐπισπάσας κόμης. Lasc. et codd. omnes τήνδ'. Musgravii emendationem τῶνδ' Brunckius aliique receperunt.

698. Libri ἢ στεῖρος. Scripsi εἰ propter futurum. Sic v. 707. Lasc. εἰ pro ἤ. Fortasse mutavit aliquis, qui μὴ ἀνέξεται dicendum fuisse crederet. Sed aperte positura verborum ostendit hic οὐκ ἀνέξεται, quod est *aegre feret*, dici debuisse.

700. Ald. et edd. ante Canterum δυστυχεῖς. Canterus ex scholiis δυστυχεῖ, quod habent Lasc. et codd. In Taur. et Guelf. legitur δυστυχεῖ τέκνων πέρι.

703. Lasc. Vict. τήνδε, quod ut exquisitius et elegantius praetuli caeterorum librorum scripturae τῆσδε.

710. Ald. rell. Flor. A. 10. 15. Par. A. B. ξύλλυε μητρὸς δεσμά· ἐν Φθίᾳ σ' ἐγώ. Lasc. Par. E. Flor. 2. Vict. ξύλλυε μητρὸς δέσμ'· ἐν τῇ Φθίᾳ σ' ἐγώ. Quum Homericum δέσματα ab Atticis non usurpatum videatur, plerique, etsi δεσμὸν scribi poterat, δεσμὰ μητρὸς ponere maluerunt. Et sane transpositio duarum contiguarum vocum creberrima est. Non contenderim tamen certam esse hanc emendationem, quum scribere poeta potuerit ξύλλυε μητρὸς δέσμ'· ἔτ' ἐν Φθίᾳ σ' ἐγώ. Idque ego non solum quia quodammodo nectit sententias reponendum iudicavi,

θρέψω μέγαν τοῖςδ' ἐχθρόν. εἰ δ' ἀπῆν δορὸς
τοῖς Σπαρτιάταις δόξα καὶ μάχης ἀγών,
τἄλλ' ὄντες ἴστε μηδενὸς βελτίονες.

ΧΟΡΟΣ.

ἀνειμένον τι χρῆμα πρεσβυτῶν γένος,
καὶ δυςφύλακτον ὀξυθυμίας ὕπο.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἄγαν προνωπὴς εἰς τὸ λοιδορεῖν φέρει·
ἐγὼ δὲ πρὸς βίαν μέν, εἰς Φθίαν μολών,
οὔτ' οὖν τι δράσω φλαῦρον οὔτε πείσομαι.
καὶ νῦν μέν, οὐ γὰρ ἄφθονον σχολὴν ἔχω,
ἄπειμ' ἐς οἴκους· ἔστι γάρ τις οὐ πρόσω
Σπάρτης πόλις τις, ἣ πρὸ τοῦ μὲν ἦν φίλη,

---

sed etiam quia usitatum in minando est *ἔτι*. Sophocles Ai. 98. *ὥςτ' οὔποτ' Αἴανθ' οἴδ' ἀτιμάσουσ' ἔτι.* Electr. 65. *ὡς κἄμ' ἐπαυχῶ τῆςδε τῆς φήμης ἄπο δεδορκότ' ἐχθροῖς ἄστρον ὣς λάμψειν ἔτι.* Trach. 256. *ἦ μὴν τὸν ἀγχιστῆρα τοῦδε τοῦ πάθους ξὺν παιδὶ καὶ γυναικὶ δουλώσειν ἔτι.*

711. Anachronismus hic est. Nam illa Spartanorum fortitudo ab Heraclidis et Lycurgo ducit originem.

714. Guelf. Taur. Ald. rell. Lasc. et qui hos chori versus affert Stobaeus CXVI. 37. *ἀνείμενόν τι χρῆμα πρεσβυτῶν γένος.* Par. A. B. Flor. A. 10. 15. Havn. *ἔφυ* pro *γένος*, quod Matthiae aliique receperunt. Brunckius alteram lectionem, Stobaei, opinor, maximeque Valckenarii ad Phoen. 206. auctoritate motus, tenuit. Eam videtur etiam scholiastes habuisse. Utra ab Euripide profecta sit, certo dici nequit, nisi facile fieri potuit ut *ἔφυ* scriberet aliquis librarius, cuius memoriae obversaretur versus 181. Itaque ego quoque servandum putavi *γένος*.

718. Par. A. Havn. *φαῦλον*.

721. Repetiti *τὶς* exempla, quae Porsonus in addendis Hecubae ad v. 1161. attulit, non possunt recte cum hoc loco comparari, ut in quibus non de eadem persona bis dictum sit *τίς*. Hic nescio an Euripides ista repetitione trepidationem quamdam Menelai exprimere voluerit, ex tempore praetextum aliquem circumspicientis, quo se praesenti periculo subducat. Nec tamen sine caussa hoc et non alio praetextu utentem videtur fecisse. Veri simile est enim scriptam esse Andromacham Olymp. LXXXIX.

νῦν δ' ἐχθρὰ ποιεῖ· τὴν ἐπεξελθεῖν θέλω
στρατηλατήσας, χὐποχείριον λαβεῖν.
ὅταν δὲ τἀκεῖ θῶ κατὰ γνώμην ἐμήν,
ἥξω. παρὼν δὲ πρὸς παρόντας ἐμφανῶς
γαμβροὺς διδάξω καὶ διδάξομαι λόγους.
κἂν μὲν κολάζῃ τήνδε, καὶ τὸ λοιπὸν ᾖ
σώφρων, καθ' ἡμᾶς σώφρον' ἀντιλήψεται.
θυμούμενος δὲ τεύξεται θυμουμένων,
ἔργοισι δ' ἔργα διάδοχ' ἀντιλήψεται.

---

anno quarto, quo tempore Alcibiades effecit, ut Argivi foedus facerent cum Atheniensibus: de qua re exposuit Thucydides V. 43. seqq. Argos ergo dicit isto *πόλις τις* Menelaus.

722. Ald. rell. Lasc. et Par. A. E. *τήνδ' ἐπεξελθεῖν θέλω.* Par. B. D. Flor. A. 10. 15. pravis numeris *τήνδ' ἐπελθεῖν οὖν θέλω*, quod melius visum Musgravio nescio qua caussa receperint Dindorfii. Aperte ea mala correctio est metrici, qui *ἐπελθεῖν* scriptum in suo libro invenisset. Est autem etiam *τήνδ'* ineptum. Non potest dubitare qui aliquem usum poetarum habet, quin scripserit Euripides *τὴν ἐπεξελθεῖν 'θέλω*, i. e. *ἥν*.

723. Ald. rell. *στρατηλατήσας ὥςθ' ὑποχείριον λαβεῖν.* Flor. A. *ὥςτε λαβεῖν ὑποχείριον.* Par. B. D. Flor. 10. 15. *καὶ λαβεῖν ὑποχείριον.* Havn. *καὶ ὑποχείριον λαβεῖν.* Guelf. Taur. *κ' ὑποχείριον λαβεῖν.* Par. A. E. Flor. 2. Vict. Lasc. *χὐποχείριον λαβεῖν*, ut coniecerat Dawesius in Misc. crit. p. 309. Sed Valckenarius et Piersonus in Veris. p. 64. *ὥςτε χειρίαν λαβεῖν*, quod receperunt Dindorfii.

728. Interpungebatur sic: *κἂν μὲν κολάζῃ τήνδε, καὶ τὸ λοιπὸν ᾖ σώφρων καθ' ἡμᾶς, σώφρον' ἀντιλήψεται.* Id non potest, quod volunt, significare *modestus erga nos*. Coniungenda sunt *καθ' ἡμᾶς σώφρον' ἀντιλήψεται*, quod est *a nostra parte*. Attulit quaedam non dissimilia Lobeckius ad Aiac. 775. Magis comparari potest hoc in Aiace v. 1398. *σὺ δὲ ἀνὴρ καθ' ἡμᾶς ἐσθλὸς ὢν ἐπίστασο*, male illud explicatum a Moschopulo Sched. p. 27. quod verti potest *nostra sententia*.

729. 730. Pro *θυμουμένων* Par. B. Flor. 10. 15. *θυμουμένους*, quod recepit Lentingius. Omissi hi versus in Flor. A. qui vitiosissime scriptus est, errore orto ex duplici *ἀντιλήψεται*, ut Valckenarius ad Phoen. 360. observavit. Id satis erat, non etiam, ut apud Lentingium versum 730. spurium et in hac sede putidum vocaret.

τοὺς σοὺς δὲ μύθους ῥαδίως ἐγὼ φέρω·
σκιᾷ γὰρ ἀντίστοιχος ὤν, φωνὴν ἔχεις,
ἀδύνατος, οὐδὲν ἄλλο πλὴν λέγειν μόνον.

ΠΗΛΕΥΣ.

ἡγοῦ, τέκνον, μοι, δεῦρ' ὑπ' ἀγκάλαις σταθείς,
σύ τ', ὦ τάλαινα· χείματος γὰρ ἀγρίου
τυχοῦσα λιμένας ἦλθες εἰς εὐηνέμους.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ὦ πρέσβυ, θεοί σοι δοῖεν εὖ καὶ τοῖσι σοῖς,
σώσαντι παῖδα κἀμὲ τὴν δυςδαίμονα.
ὅρα δὲ μὴ νῷν εἰς ἐρημίαν ὁδοῦ
πτήξαντες οἵδε πρὸς βίαν ἄγωσί με,
γέροντα μὲν σ' ὁρῶντες, ἀσθενῆ δ' ἐμέ,
καὶ παῖδα τόνδε νήπιον· σκόπει τάδε,
μὴ νῦν φυγόντες, εἶθ' ἁλῶμεν ὕστερον.

ΠΗΛΕΥΣ.

οὐ μὴ γυναικῶν δειλὸν εἰςοίσεις λόγον;

---

732. Ald. rell. σκιᾷ γὰρ ἀντίστοιχος ὡς, φωνὴν ἔχεις. Lasc. Par. A. B. E. Taur. Guelf. Havn. Vict. σκιά. In Etym. M. p. 114, 46. et Gudiano p. 61, 9. omisso ὡς legitur: ἀντίστοιχον, τὸ ἴσον· σκιᾶς γὰρ ἀντίστοιχον φωνὴν ἔχεις, τουτέστιν ἴσον σκιᾶς. Atque ἀντίστοιχον coniecerat Vossius, pro ὡς autem Musgravius et Reiskius ὤν. Brunckius edidit σκιὰ γὰρ ἀντίστοιχος ὡς, φωνὴν ἔχεις, subintelligi volens σώματι, ut, quoniam Hesychius ἀντιστοιχεῖν interpretatur κατὰ στοιχεῖον ἑστάναι, umbra, quae homini sive stanti sive ambulanti contra adstet, ἀντίστοιχος dicatur. Hanc bellissimam rationem Matthiae aliique sequuti sunt. Verissime Musgravius et Reiskius ὤν.

734. Havn. ἡγοῦ σὺ τέκνον δεῦρ'.

737. Flor. A. 10. 15. omittunt εὖ. In Herv. 1. 2. excidit τοῖσι.

739. Ald. rell. Guelf. Taur. μὴ νῦν. Lasc. et caeteri libri μὴ νῷν.

743. Solus Barnes. ἁλῶμέν γ'.

744. Guelf. Taur. Ald. rell. δειλῶν, praeter Canterum, qui δειλὸν restituit, quod habent Lasc. et caeteri libri.

χώρει, τίς ὑμῶν ἅψεται; κλαίων ἄρα
ψαύσει. θεῶν γὰρ οὕνεχ' ἱππικοῦ τ' ὄχλου
πολλῶν θ' ὁπλιτῶν ἄρχομεν Φθίαν κάτα·
ἡμεῖς δ' ἔτ' ὀρθοί, κοὐ γέροντες, ὡς δοκεῖς,
ἀλλ' εἴς γε τοιόνδ' ἄνδρ' ἀποβλέψας μόνον,
τροπαῖον αὐτοῦ στήσομαι, πρέσβυς περ ὤν.
πολλῶν νέων γὰρ κἂν γέρων εὔψυχος ᾖ
κρείσσων· τί γὰρ δεῖ δειλὸν ὄντ' εὐσωματεῖν;

ΧΟΡΟΣ.

στροφή.

ἢ μὴ γενοίμαν, ἢ πατέρων ἀγαθῶν
εἴην, πολυκτήτων τε δόμων μέτοχος.
εἴ τι γὰρ πάσχοι τις ἀμήχανον, ἀλκᾶς
οὐ σπάνις εὐγενέταις,
κηρυσσομένοισι δ' ἀπ' ἐσθλῶν δωμάτων
τιμὰ καὶ κλέος· οὔτοι
λείψανα τῶν ἀγαθῶν

---

746. Lasc. Ald. rell. Par. E. Flor. 2. Taur. Guelf. *θεοῦ*. Par. A. B. Flor. A. Havn. *θεῶν*.

748. Musgravius et Par. A. *ἡμεῖς δ' ἔτ' ὀρθοί.* Caeteri libri *ἡμεῖς δέ τ' ὀρθοί.*

750. Lasc. Par. B. E. *τρόπαιον*. Ald. *τροπαῖον*.

751. Non adnotarunt interpretes hos duos versus legi apud Stobaeum LI. 13. Coniiciat quis fortasse *κἂν γέρων εὔψυχος. ὤν.* Sed etiam apud Stobaeum est *ᾖ*. Dixit *etiam si senex animosus est* pro *etiam senex si animosus est.*

755. Lasc. Ald. rell. *εἴ τι γὰρ ἂν πάσχοι τις ἀμήχανον.* Flor. A. et Par. B. a prima manu *εἰσὶ* pro *εἴ τι*, unde foedam scripturam excogitavit atque in suam editionem recepit Lentingius. Flor. A. 10. 15. *πάσχῃ*. *Εὖτε γὰρ ἂν πάσχῃ τις* scribendum conieceram in diss. de *ἂν* particula p. 172. Sed facilius G. Dindorfius in praefatione Poetarum scenicorum p. 27. seq. *εἴ τι γὰρ πάσχοι* vel *πάθοι*.

757. Libri omnes et scholiastes *κηρυσσομένων*, praeter Par. A. in quo est *κηρυσσομένοις*. *Κηρυσσομένοισι* L. Dindorfius.

758. Valckenarius in diatr. de fr. Eur. p. 203. sublata interpunctione post *κλέος* scribendum censebat *τιμὰν καὶ κλέος*

ἀνδρῶν ἀφαιρεῖται χρόνος, ἁ δ' ἀρετὰ
καὶ θανοῦσι λάμπει.

ἀντιστροφή.

κρεῖσσον δὲ νίκαν μὴ κακόδοξον ἔχειν
ἢ ξὺν φθόνῳ σφάλλειν δυνάμει τε δίκαν.
ἡδὺ μὲν γὰρ αὐτίκα τοῦτο βροτοῖσιν,
ἐν δὲ χρόνῳ τελέθει
ξηρὸν καὶ ὀνείδεσιν ἔγκειται δόμων.
ταύταν ᾔνεσα, ταύταν
καὶ φέρομαι βιοτάν,
μηδὲν δίκας ἔξω κράτος ἐν θαλάμοις
καὶ πόλει δύνασθαι.

ἐπῳδός.

ὦ γέρον Αἰακίδα,

οὔτοι λείψανα τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀφαιρεῖται χρόνος. Probari hoc posset, si *οὔπω* scriberetur. Sed non opus correctione.

761. Valckenarius ad Phoen. 277. p. 100. et Reiskius *κἂν θανοῦσι* scribi voluerunt. Libri omnes *καὶ θανοῦσι*, et Maximus Stobaeo adiunctus p. 1. qui haec ab *οὔτοι* affert. Ibi in margine notatum alios *κατθανοῦσι* habere.

762. Par. E. Lasc. omittunt *ἔχειν*. Scholiastes cod. Taur. *ἡ Ἑρμιόνη, εἰ ἐφόνευσεν αὐτήν, κακὴν καὶ ἄδοξον νίκην ἀπεφέρετο, ἥτις δυνάμει καὶ τυραννίδι σφάλλει τὸ δίκαιον.* Alter scholiastes nescio an *κρεῖσσον δέ γ' ἧσσαν* legerit, quam vocem non vidi apud tragicos. Sic enim ille scribit: *βέλτιον δικαίως ἡττᾶσθαι, ἤπερ θαῤῥοῦντας βασκανίᾳ καὶ δυνάμει παραλύειν τὸ δίκαιον.*

764. Ald. rell. *ἡδὺ μὲν αὐτίκα τοῦτο βροτοῖσιν.* Lasc. et codd. omnes *ἡδὺ μὲν γὰρ αὐτίκα.* Scribendum videtur *μέντἄρ'.*

766. Ald. rell. *ἐν δὲ χρόνῳ τελέθει ξηρόν· καὶ μὴν καὶ ὀνείδεσιν ἔγκειται δόμων.* Lasc. et codd. omnes non habent *καὶ μήν*, sed Par. A. B. E. Flor. 2. 15. Taur. Guelf. Vict. Lasc. *καὶ ὀνείδεσιν ἔγκειται δόμων.* Flor. A. *εἴκετε* pro *ἔγκειται.* Flor. 10. *καὶ ὀνείδεσι· νεῖκη τε δόμων.* Havn. *ἄφανες καὶ ὀνείδεσιν.* Canteri coniecturam *ὄνειδος* recepit Barnesius, et qui ex Musgravii sententia edidit *καὶ μὴν καὶ ὄνειδος ἄγκειται δόμων*, Brunckius.

769. Ald. rell. *κράτος.* Par. A. E. Flor. A. Vict. Lasc. *κράτους.*

πείθομαι καὶ σὺν Λαπίθαισί σε Κενταύροις ὁμιλῆ-
σαι δορὶ κλεινοτάτῳ καὶ ἐπ' Ἀργῴ-
ου δορὸς ἄξενον ὑγρὰν
ἐκπερᾶσαι ποντιᾶν Συμπληγάδων
κλεινὰν ἐπὶ ναυστολίαν,
Ἰλιάδα τε πόλιν ὅτε τὸ πάρος

---

772. Ald. rell. Lasc. Flor. 2. Guelf. Taur. πείθομαι καὶ σὺν Λαπίθαισί σε, καὶ Κενταύρων ὁμιλῆσαι δορὶ κλεινοτάτῳ. In Par. A. Flor. A. 10. omissum σε, pro quo Par. B. Flor. 15. τε. Deinde Par. B. Flor. A. 10. 15. καὶ Κενταύροις. Par. A. Κενταύροις sine καί. Mirifice argutatur Matthiae, non credens quemquam ita loquuturum fuisse, πείθομαί σε σὺν Λαπίθαισι Κενταύροις ὁμιλῆσαι δορί, ita ut Λαπίθαισι e praepositione σύν, Κενταύροις autem e verbo ὁμιλῆσαι penderet, cui alia ratione adiunctum esset δορί. In quibus omnibus nihil prorsus difficultatis est. Quod autem quaerit, cur non Centauris δόρυ κλεινότατον tribui possit, plane oblitus videtur Peliadis hastae, de qua Homerus Iliad. XVI. 140.

ἔγχος δ' οὐχ ἕλετ' οἶον ἀμύμονος Αἰακίδαο,
βριθύ, μέγα, στιβαρόν· τὸ μὲν οὐ δύνατ' ἄλλος Ἀχαιῶν
πάλλειν, ἀλλά μιν οἶος ἐπίστατο πῆλαι Ἀχιλλεύς,
Πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ πόρε Χείρων
Πηλίου ἐν κορυφῆς, φόνον ἔμμεναι ἡρώεσσιν.

773. Guelf. Taur. Ald. rell. καὶ γὰρ ἐπ'. Lasc. et caeteri codd. omittunt γάρ.

775. Par. B. Flor. 10. 15. τὴν ποντίαν. Caeteri libri sine articulo ποντίαν. Lasc. Par. E. Flor. 2. Συμπληγάδα. Ald. et caeteri Ξυμπληγάδα. Interpretantur hoc ita, ac si Συμπληγάδα substantivum adiuncta haberet epitheta ἄξενον ὑγρὰν ποντίαν. Non sic haec Graeci intelligebant, quibus ἄξενος ὑγρὰ erat *inhospitum mare*. Non magis ποντίαν συμπληγάδα pro adiectivis cum ναυτιλίαν coniungi possunt. Scholiastes apud Lentingium λείπει τὴν πέτραν. Videor mihi haec emendasse restitutis genitivis: nam quum scriptum in antiquissimo libro viderent scribae ποντίαν συμπληγάδ, id pravo accentu epitheti adducti putarunt esse ποντίαν Συμπληγάδα. Plurali semper usus Euripides.

777. Ald. rell. Ἰλιάδα τε πόλιν, ὅτε πάρος εὐδόκιμος ὁ Διὸς Ἶνις ἀμφέβαλεν φόνῳ. Nihil discrepantiae adnotatum praeterquam in ἀμφέβαλεν, quod in Par. B. Flor. A. 10. 15. ἀμφέβαλλε, in Par. A. E. Flor. 2. Havn. Guelf. Lasc. recte ἀμφέβαλε scriptum. Sunt hi duo versus dimeter et trimeter iambici, quos necesse est una perpetuitate numeri decurrere. Quare τὸ ante πάρος inserui, et restitui articulum ante Διός, quem olim, quod

εὐδόκιμον ὁ Διὸς Ἶνις ἀμφέβαλε φόνῳ,
κοινὰν τὰν εὔκλειαν ἔχοντ'
Εὐρώπαν ἀφικέσθαι.

ΤΡΟΦΟΣ.

ὦ φίλταται γυναῖκες, ὡς κακὸν κακῷ
διάδοχον ἐν τῇδ' ἡμέρᾳ πορσύνεται.
δέσποινα γὰρ κατ' οἶκον, Ἑρμιόνην λέγω,
πατρός τ' ἐρημωθεῖσα συννοίᾳ θ' ἅμα
οἷον δέδρακεν ἔργον· Ἀνδρομάχην κτανεῖν
καὶ παῖδα βουλεύσασα, κατθανεῖν θέλει,
πόσιν τρέμουσα, μὴ ἀντὶ τῶν δεδραμένων
ἐκ τῶνδ' ἀτίμως δωμάτων ἀποσταλῇ,
ἢ κατθάνῃ, κτείνουσα τοὺς οὐ χρὴ κτανεῖν.

εὐδόκιμος ὁ Διὸς Ἶνις contra legem linguae dictum esset, deleri volebam: unde omiserunt eum Matthiae aliique. At scribendum erat εὐδόκιμον, quod esset de Troia dictum. Pelei in prima Troiae expugnatione operam a Pindaro accepisse Euripidem tradit scholiastes. Vid. Pindari fragm. 158.

780. Guelf. Taur. Flor. A. 10. 15. Ald. rell. Εὐρώταν. Lasc. Par. E. Flor. 2. Havn. Vict. Lasc. Εὐρώπαν, sed Lasc. in margine .γ. Εὐρώταν. Et fuit in Thessalia qui Homero Titaresius dicitur Iliad. II. 751. Eurotas vocatus teste Strabone IX. p. 440. aquas effundens in Peneum. Non is tamen apte nominaretur sine aliquo epitheto, quo ab Laconiae fluvio discerneretur, praesertim in tragoedia personas Lacedaemonias habente.

781. Quae hic mulier introducitur, θεράπαινα in libris vocabatur, neque in indice personarum distincta erat a famula Andromachae. Meo monitu Matthiae et qui deinceps Andromacham ediderunt, τροφὸς posuere, quod habet etiam codex Par. Hardionii, et infra quidam libri. Nutricem enim Hermionae esse et sermo familiaris utriusque, et quod distinguitur mulier ista ab Hermionae famulitio, monstrare poterat. Flor. 2. Guelf. Taur. Ald. rell. κακὸν κακῶς. Havn. κακὸν κακῶν, ut Scaliger et Is. Vossius. Lasc. et caeteri codd. κακὸν κακῷ.

789. Ald. rell. Flor. A. Guelf. Taur. Havn. κτείνουσα. Par. B. E. Flor. 2. 10. 15. Vict. Lasc. κτείνασα. Deinde Lasc. Ald. rell. τοὺς οὐ χρὴ θανεῖν. Sed Par. A. B. Havn. κτανεῖν, et Lasc. in margine .γ. κτανεῖν: *quod,* inquit Matthiae, *mihi unice verum videtur. Quomodo enim Andromache et filius dici possunt*

μόλις δέ νιν θέλουσαν ἀρτῆσαι δέρην
εἴργουσι φύλακες δμῶες, ἔκ τε δεξιᾶς
ξίφη καθαρπάζουσιν ἐξαιρούμενοι·
οὕτω μέγ' ἀλγεῖ, καὶ τὰ πρὶν δεδραμένα
ἔγνωκε πράξασ' οὐ καλῶς. ἐγὼ μὲν οὖν
δέσποιναν εἴργουσ' ἀγχόνης κάμνω, φίλαι·
ὑμεῖς δὲ βᾶσαι τῶνδε δωμάτων ἔσω
θανάτου νιν ἐκλύσασθε· τῶν γὰρ ἠθάδων
φίλων νέοι μολόντες εὐπειθέστεροι.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ μὴν ἐν οἴκοις προσπόλων ἀκούομεν
βοὴν ἐφ' οἷσιν ἦλθες ἀγγέλλουσα σύ.
δείξειν δ' ἔοικεν ἡ τάλαιν' ὅσον στένει
πράξασα δεινά· δωμάτων γὰρ ἐκπερᾷ
φεύγουσα χεῖρας προσπόλων, πόθῳ θανεῖν.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

στροφὴ α'.

ἰώ μοί μοι.

---

mori non debere? num immortales sunt? Imo non oportebat eos Menelai et Hermiones manu perire. Quis non miretur has argutias, praesertim quum ipse probaverit χρῆν pro χρὴ ab Elmsleio ad Heracl. 959. restitutum? Nec tamen aut participio aoristi aut praeteriti verbo χρῆν opus in sententia universe mala molientis mentem significante.

791. Lasc. Flor. 15. Par. E. Vict. δμῶες φύλακες.

798. Flor. A. 10. Par. D. et a prima manu B. εὐτυχέστεροι. Contra Blomfieldii decretum ad Prom. 341. quo εὐπειθέστεροι non ferendum sit, dixit Matthiae ad Orest. 31. Eiusdem generis sunt εὔπιστος et εὔπειστος, de quibus Lobeckius ad Ai. 151.

801. Par. B. Flor. A. 10. 15. δεῖξαι. Deinde Lasc. Ald. rell. Guelf. Taur. σθένει. Is. Vossius et Par. A. B. Flor. 2. στένει.

803. Par. B. Flor. A. 10. 15. θανεῖν πόθῳ. Par. A. πόθῳ κτανεῖν.

804. Duas strophas atque antistrophas quum distinxisset Barnesius, non erat quod eum sequi Matthiae propterea vereretur,

σπάραγμα κόμας ὀνύχων τε δάϊ' ἀ-
μύγματα θήσομαι.

ΤΡΟΦΟΣ.

ὦ παῖ, τί δράσεις; σῶμα σὸν καταικιεῖ;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ἀντιστροφὴ α'.

αἰαῖ αἰαῖ.
ἔῤῥ' αἰθέριον πλοκάμων ἐμῶν ἄπο,
λεπτόμιτον φάρος.

ΤΡΟΦΟΣ.

τέκνον, κάλυπτε στέρνα, σύνδησαι πέπλους.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

στροφὴ β'.

τί δέ με δεῖ καλύπτειν πέπλοις
στέρνα; δῆλα, δῆλα καὶ ἀμφιφανῆ καὶ ἄκρυπτα δε-
δράκαμεν πόσιν.

---

quod quae sequerentur non essent antistrophica. Nam adempto sibi mucrone magis perturbata Hermiona magis etiam inaequabilia loquitur.

805. Flor. 2. Vict. Havn. Guelf. Par. E. κόμης. Guelf. Taur. Ald. rell. δάϊα μύγματα. Barnesius, ut Lasc. Flor. 2. 10. 15. Havn. δάϊ' ἀμύγματα.

807. Persona in Ald. rell. Χορός. In Lasc. Vict. Havn. Θεράπαινα. In Par. A. hic et v. 811. 815. Τροφός.

809. Ex hoc versu, ut Matthiae putat, mendose Photius p. 17, 11. ἔῤῥιον, εἰς φθοράν. Εὐριπίδης. Etiam apud Hesychium legitur: ἔῤῥιον, εἰς φθόρον, εἰς ὄλεθρόν. Lentingius monet, fortasse id esse ἔῤῥε, ἴθι εἰς φθοράν.

811. Par. A. σύνδησον. Flor. A. 10. ut Reiskius, πέπλους. Caeteri libri cum Ald. πέπλοις.

812. Par. B. Flor. 10. 15. omittunt δεῖ. Par. A. Flor. A. 2. 10. 15. Havn. Guelf. Taur. Lasc. στέρνα καλύπτειν πέπλοις. Iustum esse Aldinae ordinem verborum metra ostenderent, etiam si non essent antistrophica.

813. Δῆλα, quod semel in libris scriptum est, geminavi.

ΤΡΟΦΟΣ.

ἀλγεῖς, φόνον ῥάψασα συγγάμῳ σέθεν;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ἀντιστροφὴ β'.

κατὰ μὲν οὖν στένω δαΐαν
τόλμαν, ἂν ἐρέξαμεν, ὦ κατάρατος ἐγώ, κατά-
ρατος ἀνδράσιν.

ΤΡΟΦΟΣ.

συγγνώσεταί σοι τήνδ' ἁμαρτίαν πόσις.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

τί μοι ξίφος ἐκ χερὸς ἠγρεύσω;
ἀπόδος, ἀπόδος, ὦ φίλος, ἵν' ἀνταίαν
ἐρείσω πλαγάν· τί με βρόχων εἴργεις;

ΤΡΟΦΟΣ.

ἀλλ' εἴ σ' ἀφείην μὴ φρονοῦσαν, ὡς θάνοις;

---

815. Lasc. Flor. 2. Vict. Par. E. μόρον.

816. Libri δαΐας τόλμας, ἂν ἔρεξ'. Metra ostendebant scribendum esse δαΐαν τόλμαν, ἂν ἐρέξαμεν.

818. Par. A. B. Flor. A. 10. 15. Havn. Guelf. Lasc. ἀνθρώποις.

819. Τροφὸς persona in Par. B. pro vulgato Θεράπαινα.

820. Libri χειρὸς. Seidlerus de vers. dochm. p. 302. χερός. Versus enim ex dochmio est et molosso compositus.

821. Ald. rell. ἀπόδος ὦ φίλη, ἀπόδος ἵν' ἀνταίαν. Par. A. B. Flor. 10. 15. Havn. ὦ φίλ'. Par. E. Flor. 2. Guelf. Vict. Lasc. ὦ φίλος. Dicit hoc Hermiona domesticorum aliquem in mente habens, qui ei ferrum eripuerat, de quibus nutrix v. 797. ἔκ τε δεξιᾶς ξίφη καθαρπάζουσιν ἐξαιρούμενοι. Elmsleius ad Heracl. 559. et ad Med. 1242. quum ὦ φίλη legeret, metri caussa eiici volebat ἵν'. Defendi id quidem, etiam si ὦ φίλος legitur, potest, productione in fine prioris dochmii admissa: sed tamen non dubitavi cum Th. Bergkio in Zimmermanni diurn. antiq. 1835. 10. p. 948. praeferre ἀπόδος, ἀπόδος, ὦ φίλος, ἵν' ἀνταίαν.

823. Lasc. Flor. A. 2. 10. 15. Vict. Guelf. Taur. Havn. θάνῃς. Ald. rell. θάνοις.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

οἴμοι πότμου.
ποῦ μοι πυρὸς φίλα φλόξ;
ποῦ δ' εἰς πέτρας ἀερθῶ
ἢ κατὰ πόντον ἢ καθ' ὕλαν ὀρέων,
ἵνα θανοῦσα νερτέροισιν μέλω;

ΤΡΟΦΟΣ.

τί ταῦτα μοχθεῖς; συμφοραὶ θεήλατοι
πᾶσιν βροτοῖσιν ἢ τότ' ἦλθον ἢ τότε.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ἔλιπες ἔλιπες, ὦ πάτερ, ἐπακτίαν
μονάδ' ἔρημον οὖσαν ἐνάλου κώπας.
ὀλεῖ, ὀλεῖ μ'· οὐκέτι τᾷδέ γ' ἐνοικήσω
νυμφιδίῳ στέγᾳ. * * * * *
τίνος ἀγαλμάτων ἱκέτις ὁρμαθῶ

---

826. Ald. rell. Flor. 10. Guelf. Taur. πέρας. Lasc. et caeteri codd. πέτρας.

827. Libri κατὰ πόντον, ante quae verba ἢ cum Seidlero addidi. Potuit etiam κατά τε πόντον scribere.

828. Libri νερτέροισι. Correxit Heathius.

831. Par. B. Flor. A. 10. 15. ἔλειπες, ἔλειπες. Lasc. Ald. et caeteri codd. ἔλιπες, ἔλιπες. Pronomen μ', omissum in Lasc. Ald. rell. addunt Flor. A. 10. 15. Havn. Par. A. B. ante ἐπακτίαν. Seidlerus posuerat post ἐπακτίαν.

832. Libri: ὡςεὶ μονάδ' ἔρημον οὖσαν ἐναλίου κώπας. Eieci Seidleri monitu ὡςεί, scripsique ἐνάλου.

833. Vulgo: ὀλεῖ μ', ὀλεῖ με. οὐκέτι τᾷδ' ἐνοικήσω νυμφιδίῳ στέγᾳ. Par. B. Flor. 15. τῷδε. Iidem libri et Flor. 10. Havn. στέγῃ. Seidlerus: ὀλεῖ, ὀλεῖ με. τᾷδ' οὐκέτ' ἐνοικήσω. Aut hoc erit probandum, aut quod ego dedi, οὐκέτι τᾷδέ γ' ἐνοικήσω.

835. Libri τίνος ἀγαλμάτων ἱκέτις ὁρμαθῶ, ut Lasc. et aliquot codd. vel ὁρμάθω, ut alii cum Aldina. Iacobsius in Curis secundis p. 67. τίνος ἄγαλμα θεῶν. At haec nec facilis verborum constructio est, neque hoc loco elegans contractum in unam syllabam post brevem vocalem θεῶν, quodque multo gravius est, tam ex abrupto haec adiecta sunt, ut non dubitandum videatur,

Φθιάδος ἐκ γαίας,
ἢ δούλα δούλας γονάσι προςπέσω;
κυανόπτερος ὄρνις εἴθ' εἴην,
ἢ πευκᾶεν σκάφος, ἃ διὰ Κυανέ-
ας ἐπέρασ' ἀκτὰς πρωτόπλοος πλάτα.

ΤΡΟΦΟΣ.

ὦ παῖ, τὸ λίαν οὔτ' ἐκεῖν' ἐπῄνεσα,
ὅτ' εἰς γυναῖκα Τρῳάδ' ἐξημάρτανες,
οὔτ' αὖ τὸ νῦν σου δεῖμ' ὃ δειμαίνεις ἄγαν.
οὐχ ὧδε κῆδος σὸν διώσεται πόσις,
φαύλοις γυναικὸς βαρβάρου πεισθεὶς λόγοις.
οὐ γάρ τί σ' αἰχμάλωτον ἐκ Τροίας ἔχει,
ἀλλ' ἀνδρὸς ἐσθλοῦ παῖδα, σὺν πολλοῖς λαβὼν
ἕδνοισι, πόλεώς τ' οὐ μέσως εὐδαίμονος.
πατὴρ δέ σ' οὐχ ὧδ', ὡς σὺ δειμαίνεις, τέκνον,
προδοὺς ἐάσει δωμάτων τῶνδ' ἐκπεσεῖν.
ἀλλ' εἴςιθ' εἴσω, μηδὲ φαντάζου δόμων

---

quin, si non plura, unus saltem dochmius exciderit, ut tali fere modo processerit oratio: *τίς ἀλκά; θεοῦ τίνος ἀγαλμάτων ἱκέτις ὁρμαθῶ;* Partem enim veri haud dubie vidit Iacobsius. Itaque lacunae signa posui.

836. Ald. rell. *ἢ δούλα δούλοις γούνασι προςπέσω Φθιάδος ἐκ γᾶς;* Nec discrepat Lasc. nisi quod *δοῦλα δούλοις* habet et in fine puncto interpungit. Havn. Guelf. Flor. A. 10. et ex emendatione Flor. 2. ac scholiastes *δούλας γούνασι.* Flor. 15. *γόνασι.* Musgravii coniecturam *Ἀσιάδος ἐκ γᾶς* recepit Brunckius. Taur. Guelf. et scholiastes haec verba, *Φθιάδος ἐκ γᾶς*, cum sequentibus coniungunt, quos sequuti quidam, credo, ut Matthiae, *relicta Phthiotide* interpretantes. Id vereor ut defendi possit. Ego ea verba cum *ὁρμαθῶ* coniungenda puto, versumque transposui, et scripsi *γαίας*.

838. Seidlerus coniecit *ἀερθείην*.

839. Guelf. Taur. Ald. Lasc. *ἢ διὰ κυανέας.* Quidam codd. *ἤ*. Par. A. *ἅ*. Deinde Ald. rell. recte *ἐπέρασ'*. Lasc. et caeteri *ἐπέρασεν*.

843. Ald. rell. et pauci codd. *οὐδ' αὐτὸ νῦν*. Lasc. et caeteri *οὐδ' αὖ τὸ νῦν*.

πάροιθε τῶνδε, μή τιν' αἰσχύνην λάβῃς
πρόσθεν μελάθρων ὧδ' ὁρωμένη, τέκνον.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ μὴν ὅδ' ἀλλόχρως τις ἔκδημος ξένος
σπουδῇ πρὸς ἡμᾶς βημάτων πορεύεται.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ξέναι γυναῖκες, ἦ τάδ' ἔστ' Ἀχιλλέως
παιδὸς μέλαθρα καὶ τυραννικαὶ στέγαι;

ΧΟΡΟΣ.

ἔγνως· ἀτὰρ τίς ὢν σὺ πυνθάνει τάδε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμνήστρας τόκος·
ὄνομα δ' Ὀρέστης· ἔρχομαι δὲ πρὸς Διὸς
μαντεῖα Δωδωναῖ'. ἐπεὶ δ' ἀφικόμην
Φθίαν, δοκεῖ μοι ξυγγενοῦς μαθεῖν πέρι
γυναικός, εἰ ζῇ κεὐτυχοῦσα τυγχάνει

---

853. Brunckius ex coniectura πρόσθεν μελάθρων ὧδ' ὁρωμένη, *in eo quo es statu*, languere videns quod in libris est τῶνδε. Matthiae contra languere ait ὧδε, miro profecto iudicio, quum praesertim non recte cogitata indagare amaverit. Atqui ante quas aedes conspiciatur Hermiona, nihil ad rem, sed ut ne ante ullas. Quare adscivi Brunckii emendationem.

855. Libri δωμάτων, quod nemo cum Lentingio ab ἔκδημος pendere volet. Recte Brunckii emendationem βημάτων Matthiae aliique receperunt.

858. Ald. rell. Flor. A. 10. 15. Guelf. Taur. Par. A. B. ἀτὰρ δὴ τίς ὢν πυνθάνῃ τάδε; Par. E. Flor. 2. Vict. Lasc. ἀτὰρ τίς ὢν γε πυνθάνῃ τάδε; Havn. ἀτὰρ δὴ πυνθάνῃ τίς ὢν τάδε, quod receperunt Dindorfii. Et coniecerat ita Reiskius. Sed praestare videtur Lascaris scriptura, reposito σύ, quum correctoris esse videatur, quod est in cod. Havn. Vid. Matthiae ad v. 937.

859. Non potuit Orestes dicere Ἀγαμέμνονός γε, quod Dindorfii dederunt. Recte libri Ἀγαμέμνονός τε. Deinde Par. B. Flor. 10. 15. γόνος.

862. Ald. rell. δοκῶ μοι. Lasc. et codd. δοκεῖ μοι.

ἡ Σπαρτιᾶτις Ἑρμιόνη· τηλουρὰ γὰρ
ναίουσ' ἀφ' ἡμῶν πεδί' ὅμως ἐστὶν φίλη.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ὦ ναυτίλοισι χείματος λιμὴν φανείς,
Ἀγαμέμνονος παῖ, πρός σε τῶνδε γουνάτων,
οἴκτειρον ἡμᾶς, ὧν ἐπισκοπεῖς τύχας,
πράσσοντας οὐκ εὖ. στεμμάτων δ' οὐχ ἥσσονας
σοῖς προστίθημι γόνασιν ὠλένας ἐμάς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔα·
τί χρῆμα; μῶν ἐσφάλμεθ' ἢ σαφῶς ὁρῶ
δόμων ἄνασσαν τήνδε Μενέλεω κόρην;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ἥνπερ μόνην γε Τυνδαρὶς τίκτει κόρη
Ἑλένη κατ' οἴκους πατρί· μηδὲν ἀγνόει.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ Φοῖβ' ἀκέστορ, πημάτων δοίης λύσιν.
τί χρῆμα; πρὸς θεῶν ἢ βροτῶν πάσχεις κακά;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

τὰ μὲν πρὸς ἡμῶν, τὰ δὲ πρὸς ἀνδρός, ὅς μ' ἔχει,
τὰ δ' ἐκ θεῶν του. πανταχῇ δ' ὀλώλαμεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίς οὖν ἂν εἴη μὴ πεφυκότων γέ πω
παίδων γυναικὶ συμφορὰ πλὴν εἰς λέχος;

---

866. His versibus in Hervagianis et Brubachiana per errorem adscripta famulae persona.

874. Ald. rell. et aliquot codd. Τυνδαρὶς τίκτει γυνή. Lasc. Par. E. Flor. 2. Vict. Τυνδαρὶς τίκτει κόρη.

876. Lasc. Par. E. Vict. ἀκέστορ. Ald. et caeteri ἀκέστωρ.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

τοῦτ' αὐτὸ καὶ νοσοῦμεν· εὖ μ' ὑπηγάγου.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἄλλην τίν' εὐνὴν ἀντὶ σοῦ στέργει πόσις;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

τὴν αἰχμάλωτον Ἕκτορος ξυνευνέτιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κακόν γ' ἔλεξας, ἄνδρα δίσσ' ἔχειν λέχη.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

τοιαῦτα ταῦτα. κᾆτ' ἔγωγ' ἠμυνάμην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μῶν εἰς γυναῖκ' ἔῤῥαψας οἷα δὴ γυνή;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

φόνον γ' ἐκείνῃ καὶ τέκνῳ νοθαγενεῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κἄκτεινας, ἤ τις συμφορά σ' ἀφείλετο;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

γέρων γε Πηλεύς, τοὺς κακίονας σέβων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σοὶ δ' ἦν τις ὅςτις τοῦδ' ἐκοινώνει φόνου;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

πατήρ γ', ἐπ' αὐτὸ τοῦτ' ἀπὸ Σπάρτης μολών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κἄπειτα τοῦ γέροντος ἡσσήθη χερί;

---

885. Ald. rell. κακόν γ' ἔλεξας, ἕν' ἄνδρα. Lasc. et Par. E. ἄνδρ' ἕνα. Par. A. non habet ἕνα.

889. Par. A. συμφορά σ' ἀφείλετο. Lasc. Ald. et reliqui libri συμφορᾶς ἀφείλετο.

893. Ald. rell. Taur. Guelf. ἡττήθη. Lasc. et caeteri ἡσσήθη. Libri τοῦ γέροντος. Nescio tamen an scripserit Euripides κἄπειτα πῶς γέροντος ἡσσήθη χερί;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

αἰδοῖ γε· καί μ᾽ ἔρημον οἴχεται λιπών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

συνῆκα· ταρβεῖς τοῖς δεδραμένοις πόσιν.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ἔγνως· ὀλεῖ γάρ μ᾽ ἐνδίκως. τί δεῖ λέγειν;
ἀλλ᾽ ἄντομαί σε, Δία καλοῦσ᾽ ὁμόγνιον,
πέμψον με χώρας τῆςδ᾽ ὅποι προσωτάτω,
ἢ πρὸς πατρῷον μέλαθρον· ὡς δοκοῦσί με
δόμοι τ᾽ ἐλαύνειν φθέγμ᾽ ἔχοντες οἵδε γε,
μισεῖ τε γαῖα Φθιάς· εἰ δ᾽ ἥξει πάρος
Φοίβου λιπὼν μαντεῖον εἰς δόμους πόσις,
κτενεῖ μ᾽ ἐπ᾽ αἰσχίστοισιν, ἢ δουλεύσομεν
νόθοισι λέκτροις, ὧν ἐδέσποζον πρὸ τοῦ.
πῶς οὖν ἂν εἴποι τις τάδ᾽ ἐξημάρτανες;
κακῶν γυναικῶν εἴςοδοί μ᾽ ἀπώλεσαν,
αἵ μοι λέγουσαι τούςδ᾽ ἐχαύνωσαν λόγους·
σὺ τὴν κακίστην αἰχμάλωτον ἐν δόμοις

---

899. Ald. ὡς δοκοῦσί μοι δόμοι γ᾽ ἐλαύνειν φθέγμ᾽ ἔχοντες οἵδέ με. Sic etiam Par. A. E. Flor. 2. Vict. Lasc. nisi quod γε pro μοι habent. Par. B. Flor. A. 10. 15. Havn. ὡς δοκοῦσί γε δόμοι μ᾽ ἐλαύνειν φθέγμ᾽ ἔχοντες οἵδε με. In Taur. Guelf. pro ὡς δοκοῦσί γε est ἐνδοκοῦσί γε, fortasse ex εἰ δοκοῦσί γε natum. Sic certe aliquo modo γε illud post δοκοῦσι defendi posset. Quod Matthiae coniecit, ὡς δοκοῦσί γε δόμοι τ᾽ ἐλαύνειν φθέγμ᾽ ἔχοντες οἵδε με, receptum ab aliis. Debebant sedes suas permutare γε et με.

905. Hic versus in libris Oresti tribuitur sic scriptus: πῶς οὖν τάδ᾽ ὡς εἴποι τις ἐξημάρτανες; Recte Lentingius intellexit Hermionae haec verba esse: videturque sic etiam scholiastes habuisse, qui scribit: ἀλλ᾽ εἰ ἐρωτήσειέ τις, πῶς ταῦτα ἐξημάρτανες; Comparavit Lentingius similem locum in Suppl. 184. Scriptura vero, quae in libris est, defendi nullo modo potest. Correxi ita, ut Euripidem scripsisse veri simillimum est. In eamdem coniecturam incidisse in censura Pflugkium video.

906. Hunc versum affert Stobaeus LXXIV. 25.

δούλην ἀνέξει σοὶ λέχους κοινουμένην;
μὰ τὴν ἄνασσαν, οὐκ ἂν ἔν γ' ἐμοῖς δόμοις
βλέπουσ' ἂν αὐγὰς τἄμ' ἐκαρποῦτ' ἂν λέχη.
κἀγὼ κλύουσα τούςδε Σειρήνων λόγους,
σοφῶν, πανούργων, ποικίλων λαλημάτων,
ἐξηνεμώθην μωρίᾳ. τί γάρ μ' ἐχρῆν
πόσιν φυλάσσειν, ᾗ παρῆν ὅσων ἔδει,
πολὺς μὲν ὄλβος, δωμάτων δ' ἠνάσσομεν,
παῖδας δ' ἐγὼ μὲν γνησίους ἔτικτον ἄν,
ἡ δ' ἡμιδούλους τοῖς ἐμοῖς νοθαγενεῖς.
ἀλλ' οὔποτ', οὔποτ', οὐ γὰρ εἰςάπαξ ἐρῶ,
χρὴ τούς γε νοῦν ἔχοντας, οἷς ἔστιν γυνή,
πρὸς τὴν ἐν οἴκοις ἄλοχον εἰςφοιτᾶν ἐᾶν
γυναῖκας· αὗται γὰρ διδάσκαλοι κακῶν·
ἣ μέν τι κερδαίνουσα συμφθείρει λέχος,
ἣ δ' ἀμπλακοῦσα συννοσεῖν αὑτῇ θέλει,
πολλαὶ δὲ μαργότητι. κἀντεῦθεν δόμοι
νοσοῦσιν ἀνδρῶν. πρὸς τάδ' εὖ φυλάσσετε
κλῄθροισι καὶ μοχλοῖσι δωμάτων πύλας·
ὑγιὲς γὰρ οὐδὲν αἱ θύραθεν εἴςοδοι
δρῶσιν γυναικῶν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ κακά.

ΧΟΡΟΣ.

ἄγαν ἐφῆκας γλῶσσαν εἰς τὸ σύμφυτον.

---

909. Havn. ἀνέξει σοῦ λέχους.

915. Lasc. et, in quo ω supra scriptum, Havn. ὅσον.

919. Hos undecim versus habet Stobaeus LXXIV. 4.

921. Par. A. ἐςφοιτᾶν.

924. Barnesius, Musgravius, alii αὐτῇ ediderunt. Recte Lasc. Ald. Stobaeus, et fortasse omnes libri αὑτῇ.

930. Ald. rell. ἄγαν γ' ἐφῆκας γλῶτταν. Lasc. et codd. ἄγαν ἐφῆκας γλῶσσαν.

συγγνωστὰ μὲν νῦν σοι τάδ᾽, ἀλλ᾽ ὅμως χρεὼν
κοσμεῖν γυναῖκας τὰς γυναικείας νόσους.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σοφόν τι χρῆμα τοῦ διδάξαντος βροτοὺς
λόγους ἀκούειν τῶν ἐναντίων πάρα·
ἐγὼ γὰρ εἰδὼς τῶνδε σύγχυσιν δόμων
ἔριν τε τὴν σὴν καὶ γυναικὸς Ἕκτορος,
φυλακὰς ἔχων ἔμιμνον, εἴτ᾽ αὐτοῦ μενεῖς,
εἴτ᾽ ἐκφοβηθεῖσ᾽ αἰχμαλωτίδος φόβῳ
γυναικὸς οἴκων τῶνδ᾽ ἀπηλλάχθαι θέλεις.
ἦλθον δὲ τὰς σὰς οὐ μένων ἐπιστολάς,

---

931. Lasc. Ald. Herv. 1. 2. Cant. et codd. *συγγνωστὰ μὲν οὖν σοι τάδ᾽*, praeter Havn. in quo *συγγνωστά σοι μὲν οὖν τάδ᾽*, ut in Brubachiana. Canterus *μὲν νῦν*, Valckenarius ad Hippol. 20. *μέν νυν*, quod placuit quibusdam, etsi repugnat sententiae. Fortasse scripsit *μέντοι*.

932. Ald. rell. *τὰς γυναικείους φύσεις*. Lasc. et codd. *νόσους* pro *φύσεις*, et Vict. Havn. etiam *γυναικείας*.

937. Ald. rell. *μένεις*. Lasc. et codd. *μενεῖς*. Nescio an *μενοῖς* et v. 939. *θέλοις* scripserit. Sic v. 946. aliquot libri *πέρσει*. Defendi tamen indicativi possunt eo, quia adhuc exspectat quid factura sit Hermiona.

938. Libri *φόβῳ*, quod Lentingius in *φόνῳ* mutavit, ut eodem modo dictum quo v. 895. *τοῖς δεδραμένοις*. Eodemque modo etiam v. 1027. *φόνῳ* pro *φόβῳ* scribendum iudicavit. Non opus, quum *αἰχμαλωτίδος φόβῳ* interpretari liceat metu propter captivam. Sic Sophocles Oed. R. 988. *ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος*. Quod declaratur responso nuncii: *ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ᾽ ὕπερ;* ut in Andromacha scholiastae verbis, *τῷ φόβῳ τῷ ὑπὲρ τῆς αἰχμαλωτίδος*, ad v. 1027.

940. Ald. rell. *ἦλθον δὲ τὰς σὰς οὐ μένων ἐπιστολάς*. Sic etiam Guelf. sed omittens *τάς*. Flor. A. Vict. *ἦλθον δὲ τὰς σὰς οὐ σέβων ἐπιστολάς*. Par. A. D. E. Flor. 2. 10. 15. Havn. Lasc. *ἦλθον δὲ σὰς μὲν οὐ σέβων ἐπιστολάς*. Scholiasta: *σ ὰ ς μ ὲ ν ο ὐ σ έ β ω ν. ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ἦλθον, οὐ διὰ τὰς σὰς ἐπιστολάς. ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ἦλθον ἐνταῦθα προεγνωκὼς ταῦτα· οὐ γὰρ γράμματα παρὰ σοῦ ἐδεξάμην.* Codicum numero, credo, territi novissimi editores receperunt *σὰς μὲν οὐ σέβων ἐπιστολάς*. Id quidem non potest significare quod Matthiae vult, *veni non quo mandatis tuis et adhortationibus obsequerer*. Pflugkius sententiam his verbis

εἰ δ' ἐνδιδοίης, ὥςπερ ἐνδίδως, λόγον,
πέμψων σ' ἀπ' οἴκων τῶνδ'. ἐμὴ γὰρ οὖσα πρὶν
σὺν τῷδε ναίεις ἀνδρὶ σοῦ πατρὸς κάκῃ,
ὃς πρὶν τὰ Τροίας εἰςβαλεῖν ὁρίσματα,
γυναῖκ' ἐμοὶ δούς, εἶθ' ὑπέσχεθ' ὕστερον
τῷ νῦν σ' ἔχοντι, Τρῳάδ' εἰ πέρσοι πόλιν.
ἐπεὶ δ' Ἀχιλλέως δεῦρ' ἐνόστησεν γόνος,
σῷ μὲν συνέγνων πατρί, τὸν δ' ἐλισσόμην
γάμους ἀφεῖναι σούς, ἐμὰς λέγων τύχας
καὶ τὸν παρόντα δαίμον', ὡς φίλων μὲν ἂν
γήμαιμ' ἀπ' ἀνδρῶν, ἔκτοθεν δ' οὐ ῥᾴδιον,

---

expressit: *itaque veni mandata quidem tua nulla habens:* recte, modo scriptum esset σὰς μὲν οὔ τινας σέβων ἐπιστολάς. Οὐ σέβειν aut significat *non colere*, ut in Bacch. 1301. οὐ σέβων θεόν: aut *non probare*, ut in Aeschyli Agam. 789. δύναμιν οὐ σέβουσα πλούτου παράσημον αἴνῳ, et v. 1621. ὑβρίζειν ἐν κακοῖσιν οὐ σέβω. Eurip. Phoenicis fr. VI. φθόνον οὐ σέβω: aut *non in honore habere*, ut in Sophoclis Antig. 744. *ΚΡ.* ἁμαρτάνω γὰρ τὰς ἐμὰς ἀρχὰς σέβων; *ΑΙ.* οὐ γὰρ σέβεις, τιμάς γε τὰς θεῶν πατῶν. Nulla harum significationum hic apta. Lentingius Aldinam lectionem, quam pro vitiosa habet, eo ortam putat, quod ad ἦλθον δὲ σὰς οὐ σέβων supra scriptum fuerit μὲν, idque scribae visum sit pro σεβ esse ponendum. Quid vero si is scriba recte iudicavit, per errorem scriptum σέβων apposito μὲν in μένων mutandum indicari, alii autem scribae, μὲν particulam inserendam rati, eiecto τὰς metrum salvum praestiterunt? Non maior hic codicum auctoritas quam v. 945.

941. Ald. rell. λόγους. Lasc. et Mss. λόγον.

942. Libri πέμψω. Heathii emendatio est πέμψων. Deinde Ald. rell. ἐμοὶ γὰρ οὖσα. Lasc. et Mss. ἐμὴ γὰρ οὖσα. Atque ita iam Canterus.

945. Ald. rell. γυναῖκ' ἐμοὶ δούς, εἶθ' ὑπέσχεθ' ὕστερον. Lasc. et Mss. γυναῖκ' ἐμοί σε δοὺς ὑπέσχεθ' ὕστερον. Par. D. γυναῖκ' ἐμοί σε δοὺς εἶθ' ὑπέσχεθ' ὕστερον. Matthiae, εἶτα vix ab librario profectum ratus, scripsit γυναῖκ' ἐμοὶ δούς σ', εἶθ' ὑπέσχεθ' ὕστερον. Non opus erat pronomine, recteque se habet Aldinae scriptura, mutata a correctoribus ob σε supra adscriptum.

946. Par. E. Flor. 2. Lasc. Ald. rell. πέρσοι. Sed Par. A. D. Flor. A. 10. 15. Havn. Taur. Guelf. πέρσει.

948. Iam Lasc. τὸν δ', non τόνδ' ut Ald. rell.

951. Par. A. D. Flor. 10. 15. Havn. ῥᾳδίως. Par. E.

φεύγων ἀπ᾽ οἴκων ἃς ἐγὼ φεύγω φυγάς.
ὁ δ᾽ ἦν ὑβριστὴς εἴς τ᾽ ἐμῆς μητρὸς φόνον,
τάς θ᾽ αἱματωποὺς θεὰς ὀνειδίζων ἐμοί.
κἀγὼ ταπεινὸς ὢν τύχαις ταῖς οἴκοθεν
ἤλγουν μέν, ἤλγουν, συμφοραῖς δ᾽ ἠνειχόμην,
σῶν δὲ στερηθεὶς ᾠχόμην ἄκων γάμων.
νῦν οὖν, ἐπειδὴ περιπετεῖς ἔχεις τύχας,
καὶ ξυμφορὰν τήνδ᾽ εἰςπεσοῦσ᾽ ἀμηχανεῖς,
ἄξω σ᾽ ἀπ᾽ οἴκων καὶ πατρὸς δώσω χερί.

ΧΟΡΟΣ.

τὸ συγγενές τοι δεινόν, ἐν κακοῖσί τε
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κρεῖσσον οἰκείου φίλου.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

νυμφευμάτων μὲν τῶν ἐμῶν πατὴρ ἐμὸς
μέριμναν ἕξει, κοὐκ ἐμὸν κρίνειν τόδε.
ἀλλ᾽ ὡς τάχιστα τῶνδέ μ᾽ ἔκπεμψον δόμων,
μὴ φθῇ με προςβὰς δῶμα καὶ μολὼν πόσις,

Flor. 2. Taur. Guelf. Lasc. Ald. ῥᾴδιον. **Pflugkius ad Hec. 605. haec verba** ἔκτοθεν δ᾽ οὐ ῥᾴδιον **parenthesin esse monuit, credo** ἐστὶν **intelligens. Eatenus hoc verum est, ut haec verba, etiam si** εἴη **intelligas, non cum ea constructione ad quam participium pertinet cohaereant.**

961. Libri τὸ συγγενὲς γὰρ δεινόν, ἔν τε τοῖς κακοῖς, **continuantque hoc distichon orationi Orestis. At et ipsa sententia et consuetudo tragoediae dubitare non sinunt, quin haec chori verba sint. Quare et huic dedi, et** τοι **pro** γὰρ **posui, ut in his ipsis verbis Aeschylus in Prom. v. 39.**

τὸ συγγενές τοι δεινὸν ἥ θ᾽ ὁμιλία.

Nec dubitavi illud parum apte dictum ἔν τε τοῖς κακοῖς **commutare cum** ἐν κακοῖσί τε.

964. Minime hic aptum κραίνειν **esse, quod Elmsleius ad Heracl. 198. pro** κρίνειν **reponi iubebat, facile intelliget, qui utriusque verbi potestatem locique huius rationem consideraverit. Havn.** λέγειν. **Pro** τάδε, **quod habent Par. A. Havn. Ald. scripsi, ut Lentingius,** τόδε **ex Lasc. Par. D. E. Flor. A. 10. 15. Taur. Guelf.**

ἢ παιδὸς οἴκους ἐξερημοῦσαν μαθὼν
Πηλεὺς μετέλθῃ πωλικοῖς διώγμασιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

θάρσει γέροντος χεῖρα· τὸν δ' Ἀχιλλέως
μηδὲν φοβηθῇς παῖδ', ὅσ' εἰς ἔμ' ὕβρισεν.
τοία γὰρ αὐτῷ μηχανὴ πεπλεγμένη
βρόχοις ἀκινήτοισιν ἕστηκεν φόνου
πρὸς τῆςδε χειρός, ἣν πάρος μὲν οὐκ ἐρῶ,
τελουμένων δὲ Δελφὶς εἴσεται πέτρα.
ὁ μητροφόντης δ', ἢν δορυξένων ἐμῶν
μείνωσιν ὅρκοι Πυθικὴν ἀνὰ χθόνα,
δείξει γαμεῖν σφε μηδέν' ὧν ἐχρῆν ἐμέ.
πικρῶς δὲ πατρὸς φόνιον αἰτήσει δίκην
ἄνακτα Φοῖβον· οὐδέ νιν μετάστασις
γνώμης ὀνήσει, θεῷ διδόντα νῦν δίκας.
ἀλλ' ἔκ τ' ἐκείνου διαβολαῖς τε ταῖς ἐμαῖς
κακῶς ὀλεῖται· γνώσεται δ' ἔχθραν ἐμήν.
ἐχθρῶν γὰρ ἀνδρῶν μοῖραν εἰς ἀναστροφὴν
δαίμων δίδωσι, κοὐκ ἐᾷ φρονεῖν μέγα.

---

967. In Par. A. Flor. 2. Guelf. deest huius versus initium, ut haec tantum scripta sint, *οἴκους μ' ἐξερημοῦσαν μαθών*, adscripto in Flor. 2. *λείπει* ad *οἴκους*. Integratus versus in aliis libris aliter. In Par. E. in margine est *οἴκους ἐξερημοῦσαν μαθών*, ante *οἴκους* supra scripto *ἢ πρέσβυς*, post *οἴκους* autem *λείπει*. In Par. D. *ἢ πρέσβυς μ' οἴκους ἐξερημοῦσαν μαθών*, quod emendatius in Lasc. Flor. A. 10. 15. scriptum *ἢ πρέσβυς οἴκους μ' ἐξερημοῦσαν μαθών*. Alio modo Havn. explet versum, *οἴκους τε τούςδε μ'*. Ald. denique et rell. *ἢ παιδὸς οἴκους μ'*, quod Lentingius, inconsiderate iniuriosus in Aldum, Aldinae incudis esse ait, quasi non quod ipse recepit, *ἢ πρέσβυς οἴκους μ'*, alius esse incudis possit. Ego pronomen delevi, quo neque opus est, et ab interpretibus additum prodere incerta sedes videtur.

968. Lasc. Ald. rell. et multi codd. *μετέλθοι*. Par. A. D. *μετέλθῃ*.

970. Libri *ὅς εἰς ἔμ' ὕβρισε*. Matthiae *ὅσ'* ex Lobeckii emendatione in priore ed. Aiacis ad v. 611. p. 312. restituit.

977. Lasc. Ald. rell. *μηδὲν*. Havn. *μηδέν'*.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ α΄.

ὦ Φοῖβ᾽ ὁ πυργώσας τὸν ἐν Ἰλίῳ εὐτει-
χῆ πάγον, καὶ Πόντιε κυανέαις ἵπποις διφρεύων
ἅλιον πέλαγος, τίνος οὕνεκ᾽ ἄτιμον ὀργά-
ναν χέρα τεκτοσύνας Ἐ-
νυαλίῳ δοριμήστορι προςθέν-
τες τάλαιναν, τάλαι-
ναν μεθεῖτε Τροίαν,

ἀντιστροφὴ α΄.

πλείστους δ᾽ ἐπ᾽ ἀκταῖσιν Σιμοεντίσιν εὐίπ-
πους ὄχους ἐζεύξατε καὶ φονίους ἀνδρῶν ἁμίλλας
ἔθετ᾽ ἀστεφάνους; ἄπο δὲ φθίμενοι βεβᾶσιν
Ἰλιάδαι βασιλῆες,
οὐδ᾽ ἔτι πῦρ ἐπιβώμιον ἐν Τροί-
ᾳ θεοῖσιν λέλαμ-
πεν καπνῷ θυώδει,

στροφὴ β΄.

βέβακε δ᾽ Ἀτρείδας ἀλόχου παλάμαις·
αὐτά τ᾽ ἐναλλάξασα φόνον θανάτῳ

---

985. Suidas et Zonaras p. 903. εὐτειχεῖ πάγῳ, καλῶς τετειχισμένῳ.

987. Toupius Em. in Suid. T. IV. p. 343. vulgatum ὀργάναν scribi volebat ἐργάναν ex Hesychii glossa: ἐργάνη, ὡς δαπάνη, ἐργασία, ἐργαστική. At idem: ὀργάνη, ἡ Ἀθηνᾶ, ἣν καὶ ἐργάνην ἀπὸ τῶν ἔργων λέγουσιν. Non recte Matthiae ἄτιμον τεκτοσύνας iungenda putabat. Vere scholiastes: τίνος ἕνεκα τὸ τῆς χειρὸς τῆς ὑμετέρας ἔργον ἀτίμως παραδεδώκατε τῷ Ἄρει.

989. Lasc. δορὶ μήστωρι προθέντες. Et codd. quoque προθέντες. Ald. δορὶ μήστορι προςθέντες, quod correctum in Herv. 2.

995. Nescio qui fieri potuerit ut quod Matthiae contra metrum posuit βασιλῆς pro librorum scriptura βασιλῆες servarent qui sequuti sunt editores.

999. Brunckius, de more ex Musgravii iudicio pendens, hanc stropham antistrophae, antistropham autem strophae loco po-

πρὸς τέκνων ἀπηύρα.
θεοῦ, θεοῦ νιν κέλευσμ' ἐπεστράφη
μαντόσυνον, ὅτε νιν Ἀργόθεν πορευθεὶς
Ἀγαμεμνόνιος κέλωρ
ἀδύτων ἐπιβὰς ἔκτανεν, ματρὸς φονεύς,
ὦ δαῖμον, ὦ Φοῖβε, πῶς πείθομαι;

ἀντιστροφὴ β'.

πολλαὶ δ' ἀν' Ἑλλάνων ἀγόρους στοναχὰς
μέλποντο δυστάνων τεκέων ἄλοχοι,

---

suit, nonnullaque temere mutavit. Iam olim dixi, βέβακε referri ad praegressum βεβᾶσιν, recteque singulas strophas suos locos tenere, sententiasque totius carminis procedere hoc modo: *cur conditam a vobis Troiam delevistis? cur frustra sivistis pugnare Troianos? unde occiderunt ab Ilo oriundi reges; occidit etiam Atrides, cuius caedem ultus est filius; multaeque in Graecia uxores aut filios luxerunt, aut ad alios concesserunt maritos: non tibi soli, Hermiona, haec sors contigit, sed tota Graecia laborat, Phrygumque clades in eius agris effudit caedem.*

1003. Libri ὅτε νιν, unde Heathius v. 1005. κτεάνων in ἔκτανεν mutari iussit. Seidlerus ἔκταν' ὢν ματρὸς φονεύς. Canterus et Musgravius ὅ τε νῦν.

1007. Ald. Par. D. E. Flor. A. Havn. Guelf. Taur. πολλαὶ δ' ἂν Ἑλλάνων ἀγοραί, ἀχόρους στοναχάς. Sic etiam Lasc. Vict. sed ἀν' habentes, et Flor. 2. 10. 15. in quibus ἀγόρους scriptum. Par. A. omittit ἀχόρους. Etiam scholiastes legit ἀγόρους, qui interpretatur ἀντὶ τοῦ ἀγορᾶς τῶν Ἑλλήνων. Barnesius delevit ἀγοραί. Matthiae, cum Wyttenbachio ad Plutarchi p. 16. C. (p. 184. adnotationum) ἀχόρους στοναχὰς probans, legit πολλαὶ δ' ἂν Ἑλλάνων ἀχόρους στοναχὰς μέλποντο δυστάνων τεκέων ἄλοχοι, vultque ἂν de re saepius repetita hic dictum esse. Ex quo patet eum huius particulae rationem non habuisse perspectam, quae est in eo posita, ut quid pro exemplo rei fieri solitae commemoretur. Hic vero quum res certo et a certis, quae sunt istae πολλαί, et certo tempore facta narretur, neque exemplo nec particulae isti locus est. Sensit hoc Pflugkius, sed non explicavit. Praeterea quaerit Matthiae, quid hoc ad rem faciat, mulieres in coetu virorum gemitus edidisse: nam quod Musgravius dicat, feminas coram populo lugere summi doloris indicium fuisse, id non aliam vim habere, quam ut nonnumquam dolore oppressae coram populo luxerint, quum id alioqui dedecori esset, nec quidquam aliud docere Musgravii adnotationem ad Phoen. 1609. Ad haec facile est respondere. Nam alienissima esse apparet ex his verbis, ἐκ δ'

ἔκ τ᾽ ἔλειπον οἴκους
πρὸς ἄλλον εὐνάτορ᾽· οὐχὶ σοὶ μόνᾳ
δύςφρονες ἐπέπεσον, οὐ φίλοισι, λῦπαι·
νόσον Ἑλλὰς ἔτλα, νόσον·
διέβα δὲ Φρυγῶν σφιν πρὸς εὐκάρπους γύας
σκηπτὸς σταλάσσων τὸν Ἅιδᾳ φόνον.

ΠΗΛΕΥΣ.

Φθιώτιδες γυναῖκες, ἱστοροῦντί μοι
σημήνατ᾽· ᾐσθόμην γὰρ οὐ σαφῆ λόγον
ὡς δώματ᾽ ἐκλιποῦσα Μενέλεω κόρη
φρούδη τάδ᾽· ἥκω δ᾽ ἐκμαθεῖν σπουδὴν ἔχων
εἰ ταῦτ᾽ ἀληθῆ· τῶν γὰρ ἐκδήμων φίλων
δεῖ τοὺς κατ᾽ οἶκον ὄντας ἐκπονεῖν τύχας.

ΧΟΡΟΣ.

Πηλεῦ, σαφῶς ἤκουσας· οὐδ᾽ ἐμοὶ καλὸν
κρύπτειν ἐν οἷςπερ οὖσα τυγχάνω κακοῖς·
βασίλεια γὰρ τῶνδ᾽ οἴχεται φυγὰς δόμων.

ΠΗΛΕΥΣ.

τίνος φόβου τυχοῦσα, διαπέραινέ μοι.

ἔλειπον οἴκους πρὸς ἄλλον εὐνάτορα. Quae quoniam de solis dici potuerunt captivis uxoribus Troianorum, ostendunt non esse πολλαὶ Ἑλλάνων coniungenda, quod fecisse videtur Matthiae, non cogitans id Ἑλλανίδων rectius dici, sed ἀν᾽ Ἑλλάνων ἀγόρους, coetusque intelligi Graecorum, in quibus captivae matronae non prae dolore in publicum procurrentes, ut de quibus Lycurgus dixit in orat. in Leocr. §. 40. sed coactae adstiterint: v. Virg. Aen. II. 766.

1009. Libri ἐκ δ᾽ ἔλειπον et ἐκ δ᾽ ἔλιπον. Brunckius recte ἔκ τ᾽ ἔλειπον. Δὲ locum haberet, si legeretur αἳ δ᾽ ἔλειπον οἴκους.

1013. Flor. 10. 15. διέβα δὲ καὶ Φρυγῶν. Sic etiam Flor. A. nisi quod διέβαλον habet. Caeteri codd. et edd. διέβα δὲ Φρυγῶν καὶ πρὸς εὐκάρπους γύας, quae inepte dicta esse patet, quum aperte de Graeciae campis sermo sit. Quare reponendum fuit διέβα δὲ Φρυγῶν σφιν πρὸς εὐκάρπους γύας

ΧΟΡΟΣ.

πόσιν τρέμουσα, μὴ δόμων νιν ἐκβάλῃ.

ΠΗΛΕΥΣ.

μῶν ἀντὶ παιδὸς θανασίμων βουλευμάτων;

ΧΟΡΟΣ.

ναί, καὶ γυναικὸς αἰχμαλωτίδος φόβῳ.

ΠΗΛΕΥΣ.

σὺν πατρὶ δ' οἴκους, ἢ τίνος λείπει μέτα;

ΧΟΡΟΣ.

Ἀγαμέμνονός νιν παῖς βέβηκ' ἄγων χθονός.

ΠΗΛΕΥΣ.

ποίαν περαίνων ἐλπίδ'; ἢ γῆμαι θέλων;

ΧΟΡΟΣ.

καὶ σοῦ γε παιδὸς παιδὶ πορσύνων μόρον.

ΠΗΛΕΥΣ.

κρυπτὸς καταστάς, ἢ κατ' ὄμμ' ἐλθὼν μάχῃ;

ΧΟΡΟΣ.

ἁγνοῖς ἐν ἱεροῖς Λοξίου Δελφῶν μέτα.

ΠΗΛΕΥΣ.

οἴμοι· τόδ' ἤδη δεινόν. οὐχ ὅσον τάχος
χωρήσεταί τις Πυθικὴν πρὸς ἑστίαν,
καὶ τἀνθάδ' ὄντα τοῖς ἐκεῖ λέξει φίλοις,
πρὶν παῖδ' Ἀχιλλέως κατθανεῖν ἐχθρῶν ὕπο;

σκηπτός. Illud σφὶν etsi numero singulari ad Ἑλλὰς referri potest, tamen malim plurali numero de Graecis intelligi.

1027. Vide ad v. 938.

1035. Havn. *Πυθικὴν ἀνὰ χθόνα.* Haerebat scribae in mente v. 976.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ᾤμοι μοι.
οἵας ὁ τλήμων ἀγγελῶν ἥκω τύχας
σοί τ', ὦ γεραιέ, καὶ φίλοισι δεσπότου.

ΠΗΛΕΥΣ.

αἰαῖ· πρόμαντις θυμός, ὥς τι προςδοκῶν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

οὐκ ἔστι σοι παῖς παιδός, ὡς μάθῃς, γέρον
Πηλεῦ· τοιάςδε φασγάνων πληγὰς ἔχει
Δελφῶν ὑπ' ἀνδρῶν καὶ Μυκηναίου ξένου.

ΧΟΡΟΣ.

ἆ ἆ τί δράσεις, ὦ γεραιέ; μὴ πέσῃς·
ἔπαιρε σαυτόν.

ΠΗΛΕΥΣ.

οὐδέν εἰμ'· ἀπωλόμην.
φρούδη μὲν αὐδή, φροῦδα δ' ἄρθρα μου κάτω.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἄκουσον, εἴπερ σοῖς φίλοις ἀμυναθεῖν
χρῄζεις, τὸ πραχθέν, σὸν κατορθώσας δέμας.

ΠΗΛΕΥΣ.

ὦ μοῖρα, γήρως ἐσχάτοις πρὸς τέρμασιν
οἵᾳ με τὸν δύστηνον ἀμφιβᾶσ' ἔχεις.

1041. Ald. rell. ὥς τι προςδοκῶν. Par. D. προςδοκῷ. Guelf. προςδοκᾶν, quod Matthiae probat. Lasc. et caeteri codd. omnes προςδοκᾷ, quod adsciverunt Musgravius et Brunckius. Caeterum versus 1041 — 1044. omissi in Flor. A. errore orto ex αἶ αἶ et ἆ ἆ.

1043. Par. A. Havn. ἔχων.

1044. Omittunt hunc versum Flor. 10. 15.

1048. Libri εἰ καὶ σοῖς φίλοις ἀμυνάθειν χρῄζεις, nisi quod Flor. A. εἰ δὲ καί. Scripsi quod sententia postulabat εἴπερ. Accentum in ἀμυνάθειν correxit L. Dindorfius.

πῶς δ᾽ οἴχεταί μοι παῖς μόνου παιδὸς μόνος,
σήμαιν᾽· ἀκοῦσαι δ᾽ οὐκ ἀκούσθ᾽ ὅμως θέλω.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἐπεὶ τὸ κλεινὸν ἤλθομεν Φοίβου πέδον,
τρεῖς μὲν φαεννὰς ἡλίου διεξόδους
θέᾳ διδόντες ὄμματ᾽ ἐξεπίμπλαμεν.
καὶ τοῦθ᾽ ὕποπτον ἦν ἄρ᾽· εἰς δὲ συστάσεις
κύκλους τ᾽ ἐχώρει λαὸς οἰκήτωρ θεοῦ.
Ἀγαμέμνονος δὲ παῖς διαστείχων πόλιν
εἰς οὓς ἑκάστῳ δυσμενεῖς ηὔδα λόγους·
ὁρᾶτε τοῦτον, ὃς διαστείχει θεοῦ
χρυσοῦ γέμοντα γύαλα, θησαυροὺς βροτῶν,
τὸ δεύτερον παρόντ᾽ ἐφ᾽ οἷσι καὶ πάρος
δεῦρ᾽ ἦλθε, Φοίβου ναὸν ἐκπέρσαι θέλων;
κἀκ τοῦδ᾽ ἐχώρει ῥόθιον ἐν πόλει κακόν,
ἀρχαί τ᾽ ἐπληροῦντ᾽ εἴς τε βουλευτήρια,
ἰδίᾳ θ᾽, ὅσοι θεοῦ χρημάτων ἐφέστασαν,
φρουρὰν ἐτάξαντ᾽ ἐν περιστύλοις δόμοις.
ἡμεῖς δὲ μῆλα, φυλλάδος Παρνησσίας

1052. Par. E. Ald. rell. Lasc. *πῶς οἴχεται* sine coniunctiva particula. Par. A. D. Flor. A. Havn. *πῶς δ᾽ οἴχεται.*

1053. Quod Reiskius coniecerat *ἀκοῦσαι δ᾽ οὐκ ἀκούσθ᾽ ὅμως*, praebuit Par. A. Vulgo *ἀκοῦσαι δ᾽ οὐκ ἀκοῦσ᾽ ὅμως*, aliisque modis corrupta scriptura.

1068. Par. A. *ἔταξάν τ᾽.* Unde Brunckius *ἔταξαν* omisso *τ᾽*. Lasc. mendose *ἔτευξαν*, sine *τ᾽*. Ald. et reliqui codd. *ἐτάξαντ᾽.* Poterat scribere Euripides *φρουρεῖν ἐτάξαντ᾽*, id ut esset *ipsi excubabant ut custodirent*. Recte vero etiam *φρουρὰν ἐτάξαντο* dictum, *sibi custodias disponebant*, ut in Heraclidis v. 664. dixit *στρατὸν καθίζει τάσσεταί θ᾽, ὃν ἦλθ᾽ ἔχων.* Deinde pro vulgato *δόμοις* Flor. A. 10. (Lentingius tamen nescio unde solum diserte nominat Flor. A.) *δρόμοις*, quod exquisitius est, quam ut vulgatum *δόμοις* non a correctore profectum videri possit. Vid. Stephani Thes. Paris. Ac recepissem, nisi vitiosissime scriptus esset codex Florentinus A.

1069. L. Dindorfius et Pflugkius *Παρνασίας* pro librorum scriptura *Παρνησίας*.

παιδεύματ᾽, οὐδὲν τῶνδέ πω πεπυσμένοι,
λαβόντες ἦμεν, ἐσχάραις τ᾽ ἐφέσταμεν,
σὺν προξένοισι μάντεσίν τε Πυθικοῖς.
καί τις τότ᾽ εἶπεν· ὦ νεανία, τί σοι
θεῷ κατευξόμεσθα; τίνος ἥκεις χάριν;
ὃ δ᾽ εἶπε, Φοίβῳ τῆς πάροιθ᾽ ἁμαρτίας
δίκας παρασχεῖν βουλόμεσθ᾽· ἤτησα γὰρ
πατρός ποτ᾽ αὐτὸν αἵματος δοῦναι δίκην.
κἀνταῦθ᾽ Ὀρέστου μῦθος ἰσχύων μέγα
ἐφαίνεθ᾽, ὡς ψεύδοιτο δεσπότης ἐμός,
ἥκων ἐπ᾽ αἰσχροῖς. ἔρχεται δ᾽ ἀνακτόρων
κρηπῖδος ἐντός, ὡς πάρος χρηστηρίων
εὔξαιτο Φοίβῳ, τυγχάνει δ᾽ ἐν ἐμπύροις·
τῷ δὲ ξιφήρης ἀνθυφειστήκει λόχος
δάφνῃ πυκασθείς· ὧν Κλυταιμνήστρας τόκος

1071. Brunckio ἦμεν pro ἤμεν, quod in libris est, debetur. Par. D. non male ἐφίσταμεν.

1073. Libri καί τις τόδ᾽ εἶπεν. Requirebatur τότε, quod reposui.

1074. Ald. rell. τίνος ἥκεις μέτα. Pro ultima voce Lasc. et codd. χάριν.

1075. Aliter Pindarus Nem. VII. 61. κρεῶν ὑπὲρ μάχας, ubi v. schol. et Heyn. in excursu XII. ad Virg. Aen. III. Matthiae ad schol. Orest. 1649. Item μοιριᾶν περὶ τιμᾶν Pindarus fragm. 24.

1083. Libri τῷ δὲ ξιφήρης ἄρ᾽ ὑφειστήκει λόχος. Id quidam scripserunt ἆρ᾽. At haec particula non apparet quid sibi velit. In praefatione Sophoclis Oedipi Col. p. 27. conieceram ἄγχ᾽ ὑφειστήκει. Nunc, quoniam saepenumero in compositis verbis peccatum est omittenda praepositione, ἀνθυφειστήκει scripsi. Demosthenes in orat. in Midiam §. 68. p. 536, 19. ἐχρῆν γὰρ αὐτόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ᾽ ἐγὼ τῆς Πανδιονίδος χορηγὸς ὑπέστην ἐν τῷ δήμῳ, τότε τῆς Ἐρεχθηΐδος ἀναστάντα, τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς, ἀνθυποστῆναι, καὶ καταστήσανθ᾽ ἑαυτὸν ἐξ ἴσου καὶ τὰ ὄντα ἀναλίσκοντα ὥσπερ ἐγώ, οὕτω μ᾽ ἀφαιρεῖσθαι τὴν νίκην.

1084. Ald. rell. Par. A. Guelf. Taur. Havn. δάφνῃ σκιασθείς. Lasc. Flor. A. 10. 15. δάφνῃ πυκασθείς, quod recepit Brunckius, cum eoque alii. Observat Matthiae, πυκάζειν fere a grammaticis per σκιάζειν explicari, quod in iis exemplis est, in quibus vocabulum natura sua magis poeticum ei explicando inservit, quod credas illi potius declarando convenire.

εἷς ἦν ἁπάντων τῶνδε μηχανοῤῥάφος.
χὣ μὲν κατ' ὄμμα στὰς προσεύχεται θεῷ·
οἱ δ' ὀξυθήκτοις φασγάνοις ὡπλισμένοι
κεντοῦσ' ἀτευχῆ παῖδ' Ἀχιλλέως λάθρᾳ.
χωρεῖ δὲ πρύμναν· οὐ γὰρ εἰς καιρὸν τυπεὶς
ἐτύγχαν', ἐξέλκει δέ, καὶ παραστάδος
κρεμαστὰ τεύχη πασσάλων καθαρπάσας,
ἔστη 'πὶ βωμοῦ, γοργὸς ὁπλίτης ἰδεῖν,
βοᾷ δὲ Δελφῶν παῖδας ἱστορῶν τάδε·
τίνος μ' ἕκατι κτείνετ', εὐσεβεῖς ὁδοὺς
ἥκοντα; ποίας ὄλλυμαι πρὸς αἰτίας;
τῶν δ' οὐδὲν οὐδεὶς μυρίων ὄντων πέλας
ἐφθέγξατ', ἀλλ' ἔβαλλον ἐκ χειρῶν πέτροις.
πυκνῇ δὲ νιφάδι πάντοθεν σποδούμενος
προὔτεινε τεύχη κἀφυλάσσετ' ἐμβολάς,
ἐκεῖσε κἀκεῖσ' ἀσπίδ' ἐκτείνων χερί.

1085. Vide ad v. 642. Ex Herv. 2. mala distinctio post ἦν in alias venit. Tollendam, quia iam non erat Delphis Orestes, quum alii intellexerunt, tum monuit Lobeckius ad Ai. p. 343. et brevius in altera editione p. 354. Nulla distinctio in Lasc. Ald. Herv. 2. Brub.

1090. Recte Heathius ἐξέλκει interpretatur *extrahit gladium e vagina*. Plene dictum in Hecuba 544. φάσγανον ἐξεῖλκε κολεοῦ. Et glossa: ἐξέλκω, *evagino*. Gladium semper gestabant antiqui Graeci, neque erat quod Matthiae quaereret num, qui gladio cinctus esset, dici posset ἀτευχής. Nam ἀτευχὴς is est, qui nec scutum neque galeam habet. Haec arma Neoptolemus de postibus deripit iisque se tegit: unde est v. 1099. προὔτεινε τεύχη κἀφυλάσσετ' ἐμβολάς, ἐκεῖσε κἀκεῖσ' ἀσπίδ' ἐκτείνων χερί.

1098. In Flor. 15. excidit folium, quo continebantur versus 1098—1187.

1099. Libri καὶ φυλάσσετ' ἐμβολάς. Guelf. καὶ 'φυλάσσετ' ἐμβολάς. Recentiores editores κἀφυλάσσετ' ἐμβολάς. Valde speciosa est Lentingii coniectura καὶ φυλάσσεται βολάς. Potest tamen defendi ἐμβολάς. Nam βολὰς evitare potest quis variis motibus corporis, ut praetervolent quae in eum mittuntur tela: ἐμβολὰς autem ita, ut excipiat quidem scuto vel galea ictus telorum, sed frangat eorum vim, ut non feriant corpus eique infigantur.

ἀλλ' οὐδὲν ἦνεν· ἀλλὰ πόλλ' ὁμοῦ βέλη,
οἰστοί, μεσάγκυλ', ἔκλυτοί τ' ἀμφώβολοι,
σφαγῆς ἐχώρουν βουπόροι ποδῶν πάρος·
δεινὰς δ' ἂν εἶδες πυῤῥίχας φρουρουμένου
βέλεμνα παιδός. ὡς δέ νιν περισταδὸν
κύκλῳ κατεῖχον, οὐ διδόντες ἀμπνοάς,
βωμοῦ κενώσας δεξίμηλον ἐσχάραν,
τὸ Τρωϊκὸν πήδημα πηδήσας ποδοῖν

1101. Flor. 2. et Par. D. *ἦνεν*, hic posterior adscripto, ut Lentingius testatur, *ἀντὶ ἤνυεν*, (si ille recte legit, quod scripsit aut scribere debuit scriba *ἀντὶ τοῦ ἤνυεν*) non *γρ. ἤνυεν*, ut ait Musgravius. Sed *ἤνυεν* Lasc. Ald. et caeteri libri.

1102. De his missilibus confusa traduntur in scholiis. *Μεσάγκυλα* quae dicantur, bene explicavit scholiastes ad Phoen. 1141. *Ἀμφώβολοι* videntur verua esse utrimque acuta, quibus in sacris uterentur: qui dicuntur *ἔκλυτοι*, quod e carnibus extracti essent.

1103. Par. A. E. Havn. Lasc. Ald. Herv. 1. Brub. *σφαγεῖς ἐχώρουν*. Herv. 2. et rell. *σφαγεῖς τ' ἐχώρουν*. Par. D. Flor. A. Guelf. *σφαγῆς ἐχώρουν*. Non opus est copula, quam patet ab eo, qui secundam Hervagianam curavit, esse additam. Nec scholiastes copulam habuit, quo factum ut male interpretaretur: *ἐῤῥίπτοντο πρὸ τῶν ποδῶν ὀβελίσκοι σφάττειν δυνάμενοι, ἑκατέρωθεν ὀξύτατοι.* Ad *σφαγῆς* pertinet etiam, quod perperam ad *μεσάγκυλα* relatum est: *ἔστιν οὖν ἐπίθετον τῶν ἀμφωβόλων.*

1104. Ald. rell. *δεινὰς δ' ἂν εἶδες πυῤῥίχας φρουρουμένου βέλεμνα παιδός.* Mira varietate scripturae Lasc. Vict. *φορουμένου βέλεμνα ποδός*, et Par. E. *φορουμένου βέλεμνα ποδῶν*. Ac *ποδὸς* habent etiam Flor. A. 2. 10. Havn. Unde Lentingius coniecit *φορουμένου βέλεμν' ἀπωθεῖν*. Aldinam scripturam non, ut Reiskius, soloecam loquutionem, sed audaciorem esse dixerim. Nam quum *φρουρεῖν* etiam *observare cavendi caussa* significet, unde Hesychius, *φρουρεῖ, φυλάττει ἢ προφυλάττει*, et *φρούριον* apud Aeschylum in Prom. 801. sit *res cavenda*, recte, qui sibi a telis cavet, dici potest *φρουρεῖσθαι βέλεμνα.*

1105. Ald. rell. *μιν*. Par. D. E. Flor. 2. Lasc. *νιν*.

1108. Tzetzes ad Lycophr. 245. quem exscripsit Favorinus in *ἅλμα*: *χρησμὸς ἦν δοθεὶς Ἕλλησι τὸν προπηδήσαντα τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τρώων ἐκ τῶν ὁλκάδων πρῶτον τῶν ἄλλων ἀποθανεῖν. προπηδήσαντος δὲ τοῦ Πρωτεσιλάου καὶ ἀναιρεθέντος ὑφ' Ἕκτορος ἢ ἄλλου τινός, ὁ Ἀχιλλεὺς τῷ τούτου παθήματι παιδευθεὶς ὕστερος ἁπάντων τῆς ἰδίας νεὼς σφοδροτέρως πηδήσας πλήττει τὴν γῆν, καὶ ὕδωρ, ὥς φασιν, ἐξ αὐτῆς ἀνεδόθη. μαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ Ἀντίμαχος λέγων οὕτως·*

χωρεῖ πρὸς αὐτούς· οἱ δ' ὅπως πελειάδες
ἱέρακ' ἰδοῦσαι πρὸς φυγὴν ἐνώτισαν.
πολλοὶ δ' ἔπιπτον μιγάδες ἔκ τε τραυμάτων
αὐτοί θ' ὑπ' αὐτῶν στενοπόρους κατ' ἐξόδους,
κραυγὴ δ' ἐν εὐφήμοισι δύςφημος δόμοις
πέτραισιν ἀντέκλαγξ'· ἐν εὐδίᾳ δέ πως
ἔστη φαεννοῖς δεσπότης στίλβων ὅπλοις,
πρὶν δή τις ἀδύτων ἐκ μέσων ἐφθέγξατο
δεινόν τε καὶ φρικῶδες, ὦρσε δὲ στρατὸν
στρέψας πρὸς ἀλκήν. ἔνθ' Ἀχιλλέως πίτνει
παῖς ὀξυθήκτῳ πλευρὰ φασγάνῳ τυπεὶς

> *ῥίμφα δ' ἐπ' ἠπείροιο μελαίνης ὑψόσ' ἀερθεὶς*
> *Πηλείδης ἀπόρουσεν ἐλαφρότερ' ἠΰτε κίρκος·*
> *τοῦ δ' ἔμπροσθε ποδῶν κρήνη γένετ' ἀενάουσα.*

καὶ Εὐριπίδης φησὶ διὰ Νεοπτολέμου·

> *τὸ Τρωϊκὸν πήδημα πηδήσας ποδοῖν*
> *χωρεῖ πρὸς αὐτούς.*

Sic scribendi versus Antimachi. Brevius eadem tradit scholiastes Euripidis: si tamen poeta *Τρωϊκὸν πήδημα* illud dixit, quod Lycophroni *Πελασγὸν ἅλμα* est, et non aliquis ipsius Neoptolemi in Troianos impetus, celebratus fortasse a cyclicis, intelligendus est.

1109. Par. A. *τοὶ δ'*.

1112. Libri *αὐτοὶ δ' ὑπ' αὐτῶν*. Is. Vossius et Barnesius *αὐτοὶ δ' ὑφ' αὐτῶν*. Hoc, si coniuncti cogitantur, rectum; alterum, si ut diversi. Deinde Par. D. *στενοπόρους προςεξόδους*.

1113. Par. D. *κλαγγὴ*, adnotato *τὸ ἑξῆς δύςφημος κραυγή*.

1114. Ald. rell. Guelf. *ἀντέκλαξεν*. Par. A. D. Havn. *ἀντέκλαγξεν*. Lasc. Par. E. Flor. 2. 10. Vict. *ἀντέκλαζεν*, quod praetulit Lentingius, ut in re continuata: qui parum attendit ad huius loci rationem, in quo repentinus Neoptolemi impetus, eoque ortus clamor, ipseque Neoptolemus ex inopinato splendide victor describitur. Deinde Ald. rell. *εὐδία δ' ὅπως*, mira comparatione. Lasc. *εὐδίᾳ δέ πως*. Ac *δέ πως* codd. omnes. Unde, nisi quod imperfectum posuit, scribendum vidit Lentingius *πέτραισιν ἀντέκλαγξ'· ἐν εὐδίᾳ δέ πως ἔστη φαεννοῖς δεσπότης στίλβων ὅπλοις*, ut apud Aeschylum est S. c. Theb. 801. *πόλις δ' ἐν εὐδίᾳ*.

1117. Lentingius coniecit *δεινόν τι καὶ φρικῶδες*.

1118. Barnesius *τρέψας*. Dein vulgo *πιτνεῖ* hic et v. 1126.

1119. Flor. A. 10. *δαμεὶς* pro caeterorum librorum scriptura, quod praetulisset Lentingius, quia, quum v. 1089. *τυπείς*, sed

Δελφοῦ πρὸς ἀνδρός, ὥνπερ αὐτὸς ὤλεσεν
πολλῶν μετ' ἄλλων· ὡς δὲ πρὸς γαῖαν πίτνει,
τίς οὐ σίδηρον προςφέρει; τίς οὐ πέτρον,
βάλλων, ἀράσσων; πᾶν δ' ἀνάλωται δέμας
τὸ καλλίμορφον τραυμάτων ὑπ' ἀγρίων.
νεκρὸν δὲ δή νιν, κείμενον βωμοῦ πέλας,
ἐξέβαλον ἐκτὸς θυοδόκων ἀνακτόρων.
ἡμεῖς δ' ἀναρπάσαντες ὡς τάχος χεροῖν
κομίζομέν νίν σοι κατοιμῶξαι γόοις
κλαῦσαί τε, πρέσβυ, γῆς τε κοσμῆσαι τάφῳ.
τοιαῦθ' ὁ τοῖς ἄλλοισι θεσπίζων ἄναξ,
ὁ τῶν δικαίων πᾶσιν ἀνθρώποις κριτής,
δίκας διδόντα παῖδ' ἔδρασ' Ἀχιλλέως,

οὐκ εἰς καιρόν, dicatur, hic aptius sit δαμεὶς, nisi πλευρὰ δαμεὶς non bona esset loquutio. Ac sane haud raro scribis accidit, ut quae saepius alibi legissent genuinis substituerent.

1120. Libri ἔνθ' Ἀχιλλέως πιτνεῖ παῖς ὀξυθήκτῳ πλευρὰ φασγάνῳ τυπεὶς Δελφοῦ πρὸς ἀνδρός, ὅςπερ αὐτὸν ὤλεσεν πολλῶν μετ' ἄλλων. Lentingius monet, sive quis haec verba, πολλῶν μετ' ἄλλων, cum ὅςπερ αὐτὸν ὤλεσεν coniungat, sive referat ad praegressum πίτνει, ut multis cum aliis cecidisse dicatur, utrovis modo praedicari Neoptolemi fortitudinem. At cum πίτνει, sic quidem scripta, tot verbis interpositis vix, cum ὤλεσεν autem nullo pacto coniungi possunt. Obstat enim constans fama, quae ab uno Delpho, quem Machaerea vocant, interfectum Neoptolemum perhibet, de qua vid. schol. Eurip. ad Orest. 1649. et quos ibi nominavit Matthiae; obstant quae sequuntur, quia si a multis trucidatus esset, ita confossus fuisset, ut non amplius ei mortuo insultassent Delphi; obstat denique quod omnino vix quidquam ineptius atque absurdius isto additamento esse potest, ὅςπερ αὐτὸν ὤλεσεν πολλῶν μετ' ἄλλων: quae verba permirum est ab I. A. Hartungo in dissertatione de interpolationibus Euripidis, quam editioni Iphigeniae Aulidensis adiecit, non esse pro suppositis notata, quum plurima, quae quam maxime genuina sunt, ab interpolatoribus adiecta existimet. Essent verba ista sine dubitatione damnanda, nisi nec dici posset qua caussa quove consilio addita essent, et genuina esse atque aptissima statim appareret, simulatque tollerentur turpes mendae, quibus factum est ut sint absurda, ὅςπερ αὐτὸν scripto pro eo quod poeta posuerat ὥνπερ αὐτός. Ita αὐτὸς non Delphus ille, sed Neoptolemus est.

ἐμνημόνευσε δ', ὥςπερ ἄνθρωπος κακός,
παλαιὰ νείκη. πῶς ἂν οὖν εἴη σοφός;

ΧΟΡΟΣ.

καὶ μὴν ὅδ' ἄναξ ἤδη φοράδην
Δελφίδος ἐκ γῆς δῶμα πελάζει.
τλήμων ὁ παθών, τλήμων δὲ, γέρον,
καὶ σύ· δέχει γὰρ τὸν Ἀχίλλειον
σκύμνον ἐς οἴκους, οὐχ ὡς σὺ θέλεις·
αὐτός τε κακοῖς πήμασι τοῖς τοῦδ'
εἰς ἓν μοίρας συνέκυρσας.

ΠΗΛΕΥΣ.

στροφή.

ᾤμοι ἐγώ, κακὸν οἷον ὁρῶ τόδε
καὶ δέχομαι χερὶ δώμασιν ἁμοῖς.
ἰώ μοί μοι, αἰαῖ,
ὦ πόλι Θεσσαλίας, διολώλαμεν,

1140. Libri: *αὐτός τε κακοῖς πήμασι κύρσας εἰς ἓν μοίρας συνέκυρσας*, nisi quod Flor. A. 10. *πήμασιν ἔκυρσας*, omissis quae sequuntur, quae desunt etiam in Havn. Nihil attinet, coniecturas commemorare, quibus modo *κύρσας*, modo *συνέκυρσας* tentatum est, quia nulla tollit vitium, quod in vulgata scriptura est: in qua aut bis idem dicitur, aut aliquid inepti, si, de quo Lentingius cogitavit, *κακοῖς πήμασι κύρσας* de aliis quam de praesente malo intelligendum est malis, quae in vita pertulerit Peleus. Itaque caeteris rectius iudicavit Koernerus, qui *πήμασι κύρσας* eiici voluit. Violentior tamen haec medendi ratio est, resecta parte sinceri. Solo enim in *κύρσας* sedes est vitii, quo vocabulo aliquis versum explevit, quum excidisset id, quod reposui, *τοῖς τοῦδ'*. Formulae *εἰς ἕν*, quam amavit Euripides, exempla indicavi ad Helenae v. 1554.

1142. Ald. rell. *ἰώ μοι ἐγώ*. Guelf. Taur. *ἰώ μοί μοι ἐγώ*. Lasc. et caeteri codd. *ὤ μοι ἐγώ*.

1143. Ald. rell. *χερὶ*. Par. E. Flor. 2. Vict. Lasc. *χεροῖν*. Deinde Ald. rell. *δώμασ' ἐμοῖς*. Par. A. *δώμασί τ' ἐμοῖς*. Par. E. Flor. 2. Taur. Guelf. Vict. Lasc. *δώμασιν ἁμοῖς*. Flor. A. Par. D. Havn. *δώμασι θ' ἁμοῖς*, quod correxit Brunckius.

1145. Ald. rell. *ὦ πόλι*. Lasc. et codd. *ὦ πόλις*. Omnes

οὐκέτι μοι γένος, οὐκέτι μοι τέκνα
λείπετ' ἐν οἴκοις.
ὢ σχέτλιος παθέων ἄρ' ἐγώ, φίλον
εἰς τίνα βάλλων τέρψομαι αὐγάς;
ὢ φίλιον στόμα καὶ γένυ καὶ χέρες,
εἴθε σ' ὑπ' Ἰλίῳ ἤναρε δαίμων
Σιμοεντίδα παρ' ἀκτάν.

ΧΟΡΟΣ.

οὕτως γ' ἂν ὡς ἐκ τῶνδ' ἐτιμᾶτ' ἄν, γέρον,
θανών, τὸ σὸν δ' ἦν ὧδ' ἂν εὐτυχέστερον.

Θεσσαλία praeter Flor. A. in quo est Θεσσαλίας, quod recepi. Nam etsi origine adiectivum est Θεσσαλία, tamen ita in substantivum vertit, ut exuisse adiectivi naturam videatur. Caeterum Ald. et Lasc. haec verba ὦ πόλι Θεσσαλία διολώλαμεν recte in unum versum coniuncta habent.

1146. Ald. Lasc. pentametrum dactylicum habent: ᾠχόμεθ', οὐκέτι μοι γένος, οὐκέτι μοι τέκνα. Flor. A. Taur. Guelf. omittunt μοι τέκνα, quos sequutus est Lentingius. Havn. οὐκέτι τέκνα. Concinnitas orationis monet ut ᾠχόμεθ' eiiciatur, quod vel supplementum est metrici, qui quum ὦ πόλι, ut Matthiae aliique, versui 1143. adderet, pedem deesse sequenti videret, vel interpretatio.

1147. Flor. A. λείπεται οἴκοισι. Flor. 2. Par. D. λείπεται οἴκοις.

1148. Par. A. Havn. ὢ σχέτλιος παθέων ἐγώ. Lasc. Ald. et reliqui libri ὢ σχέτλια παθὼν ἐγώ. Deinde Ald. rell. εἰς τίνα δὴ φίλον αὐγὰς βάλλων τέρψομαι. Lasc. et codd. φίλων, nisi quod ο in Par. A. supra scriptum. Tum Lasc. et codd. βαλών. Metrum quidem in his habemus dactylicum, sed pedibus alio ordine positis, quam qui in antistropha est. Id non credam ab Euripide sic esse institutum, sed factum a metricis, quum ἄρ' ante ἐγὼ excidisset. Euripides sic scripserit necesse est: ὢ σχέτλιος παθέων ἄρ' ἐγώ, φίλον εἰς τίνα βάλλων τέρψομαι αὐγάς;

1153. Ald. rell. οὗτος μὲν οὖν ἐκ τῶνδ' ἐτιμᾶτ' ἄν, γέρον. Lasc. Flor. A. 10. Havn. Par. D. οὗτός τ' ἂν ὡς ἐκ τῶνδ'. Item Par. E. nisi quod ἐν pro ἐκ habet, et Par. A. qui οὕτως. Atque Taur. Guelf. οὕτως τ' ἂν καὶ ἐκ τῶνδ'. Scribendum erat οὕτως γ' ἂν ὡς ἐκ τῶνδ'. Non bene Porsonus praef. Hecub. p. 32. οὗτός γ'.

1154. Libri τὸ σὸν δ'. Non recte L. Dindorfius cum eoque Pflugkius τὸ σόν τ' et in praecedente versu οὗτός τ'.

ΠΗΛΕΥΣ.

ἀντιστροφή.

ὦ γάμος, ὦ γάμος, ὃς τάδε δώματα
καὶ πόλιν ὤλεσας, ὤλεσας, ἁμάν,
αἰαῖ, αἰαῖ, ὦ παῖ,
μήποτε σῶν λεχέων τὸ δυςώνυμον
ὤφελ' ἐμοὶ γέρας εἰς τέκνα καὶ δόμον
ἀμφιβαλέσθαι
Ἑρμιόνας ἀΐδαν ἐπὶ σοί, τέκνον,

1155. Ald. rell. ὦ γάμος, ὦ γάμος, ὃς τάδε δώματα καὶ πόλιν ἁμὰν ὤλεσας. Lasc. et plerique Mss. ἐμάν. Pro ὃς autem Par. D. Havn. ὡς. Lacunae signa ante ὦ γάμος Matthiae aliique posuerunt. Nihil deest, sed strophicorum metrorum indicio ὤλεσας geminatum ante ἁμὰν erat collocandum.

1157. Ald. quater αἶ. Lasc. et codd. αἶ αἶ ἒ ἒ.

1158. Libri: μήποτε σῶν λεχέων τὸ δυςώνυμον ὤφελ' ἐμὸν γένος εἰς τέκνα καὶ δόμον ἀμφιβαλέσθαι Ἑρμιόνας Ἀΐδαν ἐπὶ σοί, τέκνον, nisi quod Flor. A. 10. Taur. Guelf. Havn. ὤφειλ'. Horum in explicatione verborum non mirandum est quod et scholiastae valde trepidarunt nec recentiores interpretes se expedire potuerunt. Ἐμοὶ Beckii coniectura est. Unde Bothius ὤφελέ μοι scripsit, sic verba construi volens, μήποτε γένος σῶν λεχέων, Ἑρμιόνας, τὸ δυςώνυμον εἰς τέκνα καὶ δόμον, ἀμφιβαλέσθαι ὤφελεν ἀΐδαν ἐπὶ σοί, id ut sit, *genus tuae coniugis*, *Hermiones*, *infaustum liberis et tota domo*, *propter Oresten et Electram matricidas*, *Pelopis perfidiam*, *Atrei crudelitatem*, *Agamemnonis et Menelai bellum durissimum adversus Troiam*. Hoc quidem fieri non potest, non solum propter nimis durum hyperbaton, quamvis etiam ab scholiasta admissum, quo σῶν λεχέων per Ἑρμιόνας explicetur, verum etiam quod, si Atridas maximeque Oresten in mente habet Peleus, eum hic inepte δυςώνυμον εἰς τέκνα καὶ δόμον vocaret. Vitii potissima sedes aperte latet in γένος, quod nec de Menelao nec de Neoptolemo dici potuisse apertum est. Id scribendum est σῶν λεχέων τὸ δυςώνυμον ἐμοὶ γέρας εἰς τέκνα καὶ δόμον. Ea est mali ominis nomen habens Andromacha, quae Neoptolemo γέρας ἐξαίρετον, ut v. 14. dictum est, obtigerat. Itaque hoc dicit Peleus: *utinam ne male ominatum mihi in liberos et domum meam tori tui praemium necem ab Hermiona destinatam in te transtulisset*, *sed prius fulmine percussum interisset.*

ἀλλὰ κεραυνῷ πρόσθεν ὀλέσθαι,
μηδ' ἐπὶ τοξοσύνᾳ φονίῳ πατρὸς
αἷμα τὸ διογενές ποτε Φοῖβον
βροτὸς εἰς θεὸν ἀνάψαι.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ α'.

ὀτοτοῖ ὀτοτοῖ.
θανόντα δεσπόταν γόοις
νόμῳ τῷ νερτέρων κατάρξω.

ΠΗΛΕΥΣ.

ἀντιστροφὴ α'.

ὀτοτοῖ ὀτοτοῖ.
διάδοχα δ', ὦ τάλας ἐγώ,
γέρων καὶ δυςτυχὴς δακρύω.

1164. Ald. Herv. 1. Brub. Lasc. codices *Φοίβου*. Ex Herv. 2. receptum deinde *Φοῖβον*, recte. Pugnaret enim ipse secum, si tribueret interfectionem Achillis Apollini, ad quem eam negat referendam fuisse.

1166. Initium hic est systematis antistrophici, cuius haec forma est:

Χ.	Π.	Χ.Π.	Χ.Π.	Χ.	Π.	Χ.Π.	Χ.Π.
α.	α.	β.	γ.	δ.	δ.	β.	γ.

Apparet respondere inter se strophas α. α. δ. δ. quarum singulae ab una persona canuntur, ita ut stropham chorus, antistropham Peleus habeat; diversae ab his sunt β. γ. β. γ. in quarum singulis et chori et Pelei verba continentur.

1168. Vulgo *νόμῳ τῶν νερτέρων κατάρξομαι*. Pro *τῶν* Par. A. D. praebuerunt *τῷ*. Quod Elmsleius in Museo crit. Cantabr. fasc. IV. p. 479. reponendum monuit, *κατάρξω*, confirmarunt Flor. 10. Havn.

1170. Vulgo *διάδοχα τάλας ἐγώ*. Genuina scriptura ex Par. A. D. recepta.

1171. Par. E. Lasc. *δακρύων*.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ β'.

θεοῦ γὰρ αἶσα, θεὸς ἔκρανε συμφοράν.

ΠΗΛΕΥΣ.

ὦ φίλος, ἔλειπες ἐν δόμῳ μ' ἔρημον,
ἰώ μοί μοι,
γέροντ' ἄπαιδα νοσφίσας.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ γ'.

θανεῖν, θανεῖν σε, πρέσβυ, χρῆν πάρος τέκνων.

ΠΗΛΕΥΣ.

οὐ σπαράξομαι κόμαν,
οὐκ ἐπιθήσομαι δ' ἐμῷ

1172. Par. E. Ald. rell. συμφορᾶς. Par. A. Flor. A. 2. 10. Guelf. Havn. Lasc. συμφοράν, quod in Taur. supra scriptum.

1173. Ald. rell. ὦ φίλος, δόμον ἔλειπες ἔρημον, ἰώ μοί μοι, ταλαίπωρον ἐμὲ γέροντ' ἄπαιδα νοσφίσας. Lasc. et aliquot codd. ἰὼ φίλος. Par. A. E. Havn. Lasc. ἔλιπες. Par. D. omittit δόμον. Vict. habet δόμων. Quum non uno modo restitui iambicus trimeter catalecticus possit, praeferendam duxi eam rationem, qua singuli pedes antistrophico versui responderent, ὦ φίλος, ἔλειπες ἐν δόμῳ μ' ἔρημον. Illa autem, ταλαίπωρον ἐμέ, quae iam Matthiae uncis inclusit, ut ab interpretibus profecta eieci.

1174. Lasc. Flor. 2. Havn. Vict. ὤ μοι μοι. Omittunt has voculas Flor. A. 10.

1176. Ex Par. A. primus Musgravius dedit θανεῖν, θανεῖν σε, πρέσβυ, χρῆν πάρος τέκνων. Nam quum, ut in Par. E. Flor. 2. Havn. Vict. Lasc. omissum esset unum θανεῖν, alii metrici aliter versum expleverunt, et quidem in Flor. A. 10. θανεῖν σὲ πρέσβυ χρῆν πάρος Πηλεῦ τέκνων, in eo autem libro, quem Aldus expressit, θανεῖν σὲ πρέσβυ χρῆν πάρος τῶν σῶν τέκνων.

1178. Libri οὐκ ἐπιθήσομαι ἐμῷ κάρᾳ. Insertum nuper δ' ex mea emendatione in Elem. d. metr. p. 536. Scholiastes apud

κάρᾳ κτύπημα χειρὸς ὀλοόν; ὦ πόλις,
διπλῶν τέκνων μ' ἐστέρησε Φοῖβος.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ δ'.

ὦ κακὰ παθὼν ἰδών τε δυςτυχὴς γέρον,
τίν' αἰῶν' εἰς τὸ λοιπὸν ἕξεις;

ΠΗΛΕΥΣ.

ἀντιστροφὴ δ'.

ἄτεκνος, ἔρημος, οὐκ ἔχων πέρας κακῶν
διαντλήσω πόνους ἐς ᾅδαν.

ΧΟΡΟΣ.

ἀντιστροφὴ β'.

μάτην δέ σ' ἐν γάμοισιν ὤλβισαν θεοί.

ΠΗΛΕΥΣ.

ἀμπτάμενα φροῦδα τἀμὰ πάντα κεῖται,

Lentingium sine iota scribendum praecipit *κάρα*. Novum quid et prorsus mirabile in eo, qui grammaticam edidit, exhibuit Matthiae, *οὐ 'πιθήσομαι*.

1179. Vulgo *χερὸς*. Lasc. *χροὸς*.

1180. Par. E. Flor. 2. Vict. Lasc. *ἐστέρησ' ὁ Φοῖβος*. Caeteri libri sine articulo.

1181. Havn. *γέρων*.

1182. Lasc. et codd. *τίν' αἰῶν' εἰς τὸ λοιπὸν ἕξεις;* Ald. rell. *τίν' αἰῶνά γ' εἰς*.

1183. Par. B. Flor. A. 10. *κακῶν πέρας*.

1184. Taur. Guelf. Ald. rell. *διαντλήσομαι*. Lasc. et caeteri codd. *διαντλήσω*.

1185. Lasc. Par. A. B. Flor. A. 10. Havn. *γάμοις*.

1186. Ald. rell. *ἀμπτάμενα πάντα φροῦδα κεῖται*. Par. A. B. E. Flor. 2. 10. Havn. Vict. Lasc. *φροῦδα πάντα*. Deest unus

ἰώ μοί μοι,
κόμπων μεταρσίων πρόσω.

ΧΟΡΟΣ.

ἀντιστροφὴ γ'.

μόνος μόνοισιν ἐν δόμοις ἀναστρέφει.

ΠΗΛΕΥΣ.

οὐκέτ' ἐστί μοι πόλις·
σκῆπτρα τάδ' ἐῤῥέτω 'πὶ γᾶν,
σύ τ', ὦ κατ' ἄντρα μύχια Νηρέως κόρη,
πανώλεθρον γᾷ πίτνοντά μ' ὄψει.

---

pes versui, quem restitui inserto τἀμά, quod iisdem pene quibus πάντα litteris scriptum neglexerat scriba.

1187. Non est in libris ἰώ μοί μοί, quod propter strophica, quoniam utroque loco aptissimum est, posui. In stropha quod omissae hae voculae sunt in Flor. A. 10. videri possunt a metricis esse deletae.

1188. Libri κόμπῳ μεταρσίῳ πρόσω. Reiskii emendationem κόμπων μεταρσίων πρόσω neminem non probavisse dicerem, nisi unus tamen exstitisset Lentingius, qui mirabili suo invento κοντῷ μεταρσίῳ πρόσω, quod aerium remum significaret, Euripidem ornatum ivisset.

1189. Havn. ἀναστρέφων.

1190. Ald. rell. οὐκέτι μοι πόλις, πόλις. Sic etiam Taur. in quo supra scriptum γρ. οὔτε μοι. Idque habent Par. E. Flor 2. Havn. Vict. Lasc. Exiguo discrimine Par. B. Flor. A. 10. 15. οὔτ' ἐμοί. Inepta vero haec importune arguta sententia est. Non dubitandum puto quin Euripides scripserit οὐκέτ' ἐστί μοι πόλις.

1191. Libri σκῆπτρά τ' ἐῤῥέτω τάδ' ἐπὶ γαῖαν. Ex mea emendatione versum dedit L. Dindorfius.

1192. Libri κατ' ἄντρα νύχια. In Par. A. supra scriptum βύθια. In Par. B. in margine γρ. βύθια, τουτέστι βαθέα. Quis non videat μύχια scripsisse Euripidem?

1193. Lasc. Ald. πανώλεθρόν μ' ὄψεαι πιτνοῦντα πρὸς γᾶν. Nec variant libri, nisi quod πιτνῶντα, πιτνόντα, πίτνοντα praebent, et Flor. A. ὄψεται. Unde vero epicum ὄψεαι? Nescio quis malus metricus haec confinxerit. Euripidis fuit πανώλεθρον γᾷ πίτνοντά μ' ὄψει.

ΧΟΡΟΣ.

ἰὼ ἰώ.
τί κεκίνηται; τίνος αἰσθάνομαι
θείου; κοῦραι, λεύσσετ', ἀθρήσατε·
δαίμων ὅδε τις, λευκὴν αἰθέρα
πορθμευόμενος, τῶν ἱπποβότων
Φθίας πεδίων ἐπιβαίνει.

ΘΕΤΙΣ.

Πηλεῦ, χάριν σῶν τῶν πάρος νυμφευμάτων
ἥκω Θέτις λιποῦσα Νηρέως δόμους.
καὶ πρῶτα μέν σοι τοῖς παρεστῶσιν κακοῖς
μηδέν τι λίαν δυςφορεῖν παρῄνεσα·
κἀγὼ γὰρ, ἣν ἄκλαυστ' ἐχρῆν τίκτειν τέκνα,
ἀπώλεσ' ἐκ σοῦ παῖδα τὸν ταχὺν πόδας

1196. Ald. λεύσετ'. Par. A. Guelf. Taur. Havn. λεύσατ'. Lasc. λεύσσετ'.

1198. Nec Matthiae nec Lentingius adnotarunt, in ed. Lasc. legi πορευόμενος.

1200. Libri omnes χάριν σῶν τῶν πάρος νυμφευμάτων, quod Matthiae quum τῶν σῶν scripsisset, non meminisse se ait cur id fecerit. Poterat vero reperire. Nam quum Thetis propter suum cum Peleo coniugium veniat, nihil nunc ad rem facit, sitne etiamnum coniux Pelei, an olim fuerit: sed quia fuit, nunc autem non est, potuit illud dicere pristinum suum connubium, quod est χάριν τῶν σῶν πάρος νυμφευμάτων. Si vero veniret propterea, quod olim uxor fuisset Pelei, nunc autem non esset, tum recte dicet χάριν σῶν τῶν πάρος νυμφευμάτων. Quod si tamen sic scripsit Euripides, fecisse id putandus est, ut iustam caesuram haberet versus, nec per dipodias incederet. Id quidem assequi potuit etiam si scripsisset, quod vellem in aliquo libro inventum esset, χάριν σου τῶν πάρος νυμφευμάτων.

1202. Ald. rell. καὶ πρῶτα μέν σοι. Flor. 2. Vict. Lasc. καὶ πρῶτα μὲν δή. Par. E. καὶ πρῶτα μὲν δή σοι.

1203. Ald. rell. μηδέν τι λίαν γε δυςφρονεῖν. Caeteri libri non habent γε, sed Lasc. tenet δυςφρονεῖν. Codd. δυςφορεῖν, praeter Par. A. qui συμφορεῖν.

1204. Flor. 10. 15. Par. B. ἄκλαυτ'. In Par. B. versus 1205—1218. desunt.

Ἀχιλλέα τεκοῦσα, πρῶτον Ἑλλάδος.
ὧν δ' οὕνεκ' ἦλθον, σημανῶ, σὺ δ' ἐνδέχου.
τὸν μὲν θανόντα τόνδ' Ἀχιλλέως γόνον
θάψον, πορεύσας Πυθικὴν πρὸς ἐσχάραν,
Δελφοῖς ὄνειδος, ὡς ἀπαγγέλλῃ τάφος
φόνον βίαιον τῆς Ὀρεστείας χερός·
γυναῖκα δ' αἰχμάλωτον, Ἀνδρομάχην λέγω,
Μολοσσίαν γῆν χρὴ κατοικίσαι, γέρον,
Ἑλένῳ συναλλαχθεῖσαν εὐναίοις γάμοις,
καὶ παῖδα τόνδε, τῶν ἀπ' Αἰακοῦ μόνον
λελειμμένον δή· βασιλέα δ' ἐκ τοῦδε χρὴ
ἄλλον δι' ἄλλου διαπερᾶν Μολοσσίας
εὐδαιμονοῦντας· οὐ γὰρ ὧδ' ἀνάστατον
γένος γενέσθαι δεῖ τὸ σὸν κἀμόν, γέρον,
Τροίας τε· καὶ γὰρ θεοῖσι τἀκείνης μέλει,

1209. Par. A. *Πυθικὴν ἐπ' ἐσχάραν.*

1210. Ald. rell. et aliquot codd. *ἀπαγγέλῃ*. Havn. *ἀπαγγελεῖ*. Par. A. Lasc. *ἀπαγγέλλῃ*.

1213. Flor. 2. Par. E. Ald. rell. *χρῆν*. Lasc. et fere caeteri codd. *χρὴ*. Deinde Ald. rell. *κατοικῆσαι*: sed Par. E. Flor. 2. Vict. Lasc. *κατοικίσαι*.

1214. In Par. D. post scholia ad hunc versum legitur: *ἐν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων οὐ φαίνεται ὁ ἴαμβος οὗτος*. Nisi haec adnotatio pertinet ad v. **1225**.

1215. Lasc. Ald. et plerique codd. *τὸν ἀπ' Αἰακοῦ*. Flor. 2. *τόνδ'*. Flor. A. 10. 15. *τῶν δ'*. Barnesius dedit *τῶν ἀπ' Αἰακοῦ*.

1216. Lasc. Ald. rell. Flor. 2. Par. E. *λελειμμένον δὴ βασιλέα· κἀκ τοῦδε*. Par. A. D. Flor. A. 10. 15. Taur. Havn. *λελειμμένον δή· βασιλέα δ' ἐκ τοῦδε χρή*.

1217. Pflugkius, *διαπερᾶν Μολοσσίαν*, inquit, *per Molossorum fines regnare*. Quanam in civitate Graeciae sic loquuti sunt? Scripsit Euripides *Μολοσσίας*, quod pendet ex *βασιλέα*. Nam *διαπερᾶν*, ut *διάγειν*, est *διαπερᾶν τὸν βίον*, ut Xenophon plene dixit in Oecon. 11, 7.

1220. Libri: *καὶ γὰρ θεοῖσι κἀκείνης μέλει καίπερ πεσούσης*. Lentingius, triplici *καὶ* offensus, et quod Euripides, quum sexies et octogies *καὶ γάρ*, *γὰρ καὶ* autem quater et decies, numquam sequente *καὶ* dixerit, *τἀκείνης* scribendum censuit. Recte

καίπερ πεσούσης Παλλάδος προθυμίᾳ.
σὲ δ', ὡς ἂν εἰδῇς τῆς ἐμῆς εὐνῆς χάριν,
κακῶν ἀπαλλάξασα τῶν βροτησίων,
ἀθάνατον ἄφθιτόν τε ποιήσω θεόν,
θεὰ γεγῶσα καὶ θεοῦ πατρὸς τέκος.
κἄπειτα Νηρέως ἐν δόμοις ἐμοῦ μέτα
τὸ λοιπὸν ἤδη θεὸς συνοικήσεις θεῷ·
ἔνθεν κομίζων ξηρὸν ἐκ πόντου πόδα,
τὸν φίλτατον σοὶ παῖδ' ἐμοί τ' Ἀχιλλέα
ὄψει δόμους ναίοντα νησιωτικοὺς

---

quidem, sed debebat addere, hic etiam sententiae caussa praestare τἀκείνης, quia non tam Troiam in ruinis iacentem, quam eos qui oriundi Troia sunt, dii curare dicuntur.

1221. Lasc. Ald. rell. Flor. 2. Guelf. Par. E. προμηθίᾳ. Par. A. B. Flor. A. 10. 15. Havn. προθυμίᾳ.

1222. In libris hi versus hoc ordine scripti sunt:

σὲ δ', ὡς ἂν εἰδῇς τῆς ἐμῆς εὐνῆς χάριν,
θεὰ γεγῶσα καὶ θεοῦ πατρὸς τέκος,
κακῶν ἀπαλλάξασα τῶν βροτησίων,
ἀθάνατον ἄφθιτόν τε ποιήσω θεόν.

Ad eorum secundum scholiastes: ἐν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων οὐχ εὕρηται ὁ στίχος. Ac sane non modo non desideratur omissus, sed etiam importunus est, et male interrumpit orationem. Quare non mirabor, si eorum aliquis criticorum, qui nihil prius habent, quam eiicere quidquid vel displicet vel obscurum est, hunc versum ut ab aliquo interpolatore profectum damnabunt. Ego quidem sic iudico: quum veteris scribae errore omissus esset hic versus, caruisse eo libros, qui ex isto codice ducti sunt; ex meliore deinde libro quum in margine additus esset, non esse in eo codice, qui nostrorum fons est librorum, eo quo debebat loco positum. Nam suae sedi redditus, ut quartus sit istorum versuum, iam nec turbat concinnitatem et est aptissimus, ac propter ea quae sequuntur pene necessarius. Habent autem Par. E. Flor. 2. Guelf. Ald. Lasc. τόκος. Par. A. Flor. A. 10. 15. Havn. τέκος.

1227. Par. A. B. Flor. A. 10. 15. Taur. Guelf. Havn. συνοικήσεις θεᾷ. Lasc. Ald. Flor. 2. Par. E. θεῷ. Matthiae quique eum sequi consueverunt, receperunt θεᾷ. Quin Lentingius non dubitavit scribere: *Ad Hipp. 55. Matthiae: ubi deae nomen, inquit, additur, θεὰ dicitur, non θεός. Hic ipsa dea loquitur.* Quid vero loquitur? Ἐμοῦ μέτα συνοικήσεις ἐμοί?

Λευκὴν κατ᾽ ἀκτὴν ἐντὸς Εὐξείνου πόρου.
ἀλλ᾽ ἕρπε Δελφῶν εἰς θεόδμητον πόλιν,
νεκρὸν κομίζων τόνδε, καὶ κρύψας χθονί,
ἐλθὼν παλαιᾶς χοιράδος κοῖλον μυχὸν
Σηπιάδος ἵζου· μίμνε δ᾽, ἔςτ᾽ ἂν ἐξ ἁλὸς
λαβοῦσα πεντήκοντα Νηρῄδων χορὸν
ἔλθω κομιστήν σου· τὸ γὰρ πεπρωμένον
δεῖ σ᾽ ἐκκομίζειν· Ζηνὶ γὰρ δοκεῖ τάδε.
παῦσαι δὲ λύπης τῶν τεθνηκότων ὕπερ·
πᾶσιν γὰρ ἀνθρώποισιν ἥδε πρὸς θεῶν
ψῆφος κέκρανται, κατθανεῖν ὀφείλεται.

ΠΗΛΕΥΣ.

ὦ πότνι᾽, ὦ γενναῖα συγκοιμήματα,
Νηρέως γένεθλον, χαῖρε· ταῦτα δ᾽ ἀξίως
σαυτῆς τε ποιεῖς καὶ τέκνων τῶν ἐκ σέθεν.
παύσω δὲ λύπην, σοῦ κελευούσης, θεά,
καὶ τόνδε θάψας εἶμι Πηλίου πτύχας,
οὗπερ σὸν εἷλον χερσὶ κάλλιστον δέμας.
κᾆτ᾽ οὐ γαμεῖν δῆτ᾽ ἔκ τε γενναίων χρεών,
δοῦναί τ᾽ ἐς ἐσθλούς, ὅςτις εὖ βουλεύεται,

1231. Ald. rell. *λευκὴν ἐπ᾽ ἀκτὴν*. Guelf. Taur. *λευκήν τ᾽ ἀκτήν*. Lasc. et caeteri codd. *λευκὴν κατ᾽ ἀκτήν*, praeter Par. A. qui *λευκὴν κατ᾽ αὐτήν*.

1237. Havn. *κομιστῆρ*.

1241. Flor. A. 10. 15. Guelf. *κέκραται*. Deinde libri *κατθανεῖν τ᾽ ὀφείλεται*, praeter Par. in quo *τ᾽* omissum. Eum codicem recte cum Brunckio Matthiae aliique sequuti sunt, nisi forte Euripides elegantius scripsit *κατθανεῖν ὀφειλέταις*.

1242. Hoc versu finitur codex Par. B.

1243. Par. D. *καὶ γὰρ ἀξίως*.

1245. Havn. *παύσω δὲ λύπης*.

1246. Flor. A. *πτύχα*.

1248. Stobaeus LXXII. 3. qui hos quattuor versus habet, *εἰ χρὴ γαμεῖν, χρὴ τἄκ τε γενναίων γαμεῖν*. Sed in ed. Trinc. *εἰ χρὴ γαμεῖν δῆτ᾽ ὄκ τε γενναίων ταμεῖν*.

1249. Par. D. E. Guelf. Stob. Trinc. *δοῦναί τ᾽ ἐσθλούς*.

κακῶν δὲ λέκτρων μὴ 'πιθυμίαν ἔχειν,
μηδ' εἰ ζαπλούτους οἴσεται φερνὰς δόμοις;
οὐ γάρ ποτ' ἂν πράξειαν ἐκ θεῶν κακῶς.

ΧΟΡΟΣ.

πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων·
πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί.
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.
τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα.

Flor. A. 10. 15. δοῦναί τ' ἐπ' ἐσθλούς. Havn. δοῦναί τέ γ' ἐσθλούς. Par. A. Lasc. Ald. rell. δοῦναί τ' ἐς ἐσθλούς.

1252. Havn. καλῶς. Contra Porsonum, qui in Adv. p. 226. πράξει' ἂν scribi volebat, dixit Elmsleius ad Med. 416. not. P.

INDEX GRAECUS.

Numeri paginas indicant.

A.

Γ.

Δ.

E.

INDEX LATINUS.

A.

C.

E.

G.

H.

M.

N.

P.

S.

T.

V.

INDEX SCRIPTORUM.

EURIPIDIS

TRAGOEDIAE.

RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

Voluminis II. Pars III.

CYCLOPS.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCXXXVIII.

EURIPIDIS

CYCLOPS.

LIPSIAE
EX OFFICINA C. P. MELZERI.

EURIPIDIS

CYCLOPS.

RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCXXXVIII.

PRAEFATIO.

De poesi satyrica Graecorum multos ita sentire video, ut tribus tragoediis quartam adiectam esse fabulam satyricam putent, quo severitas tragoediae hilaritate quadam temperaretur, spectatorumque animi, satiati miseratione gravium malorum atque horrore atrocium facinorum, recrearentur satyrorum levibus iocis lascivaque petulantia. Qui ita opinantur, eventum huius instituti, non originem videntur spectare, quae prior est initiis tragoediae. Complectar rem omnem paucissimis. Athenaeus XIV. p. 630. C. hoc memoriae prodidit: *συνέστηκε καὶ σατυρικὴ ποίησις τὸ παλαιὸν ἐκ χορῶν, ὡς καὶ ἡ τότε τραγῳδία· διόπερ οὐδὲ ὑποκριτὰς εἶχον.* Quas hic dicit tragoedias, dithyrambi fuerunt, sed illi aliud quam Bacchicum argumentum habentes, quales Sicyoniorum chori tragici, commemorati ab Herodoto[1]. Satyricam autem poesin, de qua loquitur Athenaeus, lusus satyrorum extemporales fuisse ex Aristotelis libro de arte poetica IV. 14. cognoscitur. Ibi ille tragoediam initio extemporalem fuisse, exortamque esse per eos narrat, qui dithyrambum cantarent. Nam, ut Diogenes Laertius III. 56. ait, *τὸ παλαιὸν ἐν τῇ τραγῳδίᾳ πρότερον μὲν μόνος ὁ χορὸς διεδραμάτιζεν, ὕστερον δὲ Θέσπις ἕνα ὑποκριτὴν ἐξεῦρεν ὑπὲρ τοῦ ἀναπαύεσθαι τὸν χορόν.* Sive Thespis is fuit, sive alius, nihil ad

rem. Illud non videtur dubium esse, inter cantus chori unum aliquem de grege prodisse, qui aliquam antiquam fabulam non ageret, sed narrando recitaret. Inde mansit, ut in omni tragoedia, atque, ut videtur, etiam in fabula satyrica, aliqua nuncii narratio pro necessaria parte fabulae haberetur, sive is nuncius nihil aliud quam nuncius esset, sive partes eius eorum uni tribuerentur, qui alias in fabula easque graviores personas sustinerent. Facile autem existimare licet, narrationes istas fere ex antiquorum epicorum carminibus peti solitum fuisse, quod iis tum omnis rerum olim gestarum fama contineretur. Postea placuit non solum narrare aliquid nuncium, sed etiam ipsum agere. Ita factum, ut qui satyrorum habitu atque ornatu in choro Bacchico essent, cum isto actore sermones consererent, quales ab satyris haberi consentaneum videretur. Quum deinde rursus dithyrambum cecinisset chorus, denuo actor ille aliud vel narraturus vel acturus prodibat. Unde mos et lex exstitit tragoediae, ut in quoque actu nova persona in scenam introduceretur. Deinde inventum, ut istae narrationes omnes unius argumenti perpetuitate coniungerentur, quique inter singulas partes cani solebant dithyrambi commutarentur cum eiusmodi carminibus, quae ad illud argumentum, de quo actor exponeret, pertinerent. Ita fabula exstitit satyrica: ex qua, argumentis ad seria translatis, orta est tragoedia, additusque deinceps alter et postremo tertius actor. Hinc est, quod Aristoteles de tragoedia dicit IV. 17. *ἔτι δὲ τὸ μέγεθος ἐκ μικρῶν μύθων καὶ λέξεως γελοίας, διὰ τὸ ἐκ σατυρικοῦ μεταβαλεῖν, ὀψὲ ἀπεσεμνώθη.* Antiquior ergo satyrica fabula est, quae si mansit etiam inventa tragoedia, non tam id putandum est temperandae hilaritate severitatis caussa factum esse, quam ut antiquus et legitimus mos conservaretur, postquam maiore studio severa argumenta excipiebantur. Quod au-

tem tribus tragoediis adiuncta est una fabula satyrica, id, nisi fallor, hanc caussam habuit, quod quater inter chori carmina olim prodierat histrio: ut, quum recepta esset tragoedia, tamen ius suum maneret satyris. Id constanter factum esse quum aliquot tetralogiarum superstes memoria testatur, tum apparet ex his verbis scholiastae Aristophanis ad Ranas v. 1122. (1155.) *τετραλογίαν φέρουσι τὴν Ὀρεστείαν αἱ διδασκαλίαι Ἀγαμέμνονα, Χοηφόρους, Εὐμενίδας, Πρωτέα σατυρικόν. Ἀρίσταρχος καὶ Ἀπολλώνιος τριλογίαν λέγουσι, χωρὶς τῶν σατυρικῶν·* docuitque accurate H. F. Clintonus in Musei philolog. Cantabr. fasc. I. p. 76. seqq. Interpellata tamen ea consuetudo putatur ab Sophocle, quem Suidas testatur *ἄρξαι τοῦ δρᾶμα πρὸς δρᾶμα ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ μὴ τετραλογίαν*: quae verba alii aliter sunt interpretati, quos nominavit C. Fr. Hermannus in Quaestionibus Oedipodeis p. 38. Totum autem testimonium, nullo alio auctore confirmatum, ita dubium est, ut haud sciam an recte Clintonus p. 78. alterum Sophoclem, nepotem clari tragici, mutationis illius auctorem fuisse coniecerit.

Alia nuper ex inopinato mota est dubitatio, in lucem protracto codicis Vaticani argumento Euripideae Alcestidis, in quo scriptum: *πρῶτος ἦν Σοφοκλῆς, δεύτερος Εὐριπίδης Κρήσσαις, Ἀλκμαίωνι τῷ διὰ Ψωφῖδος, Τηλέφῳ, Ἀλκήστιδι. τὸ δὲ δρᾶμα κωμικωτέραν ἔχει τὴν κατασκευήν,* quod postremum vocabulum *καταστροφὴν* scribendum esse probabiliter coniecit G. Dindorfius, quia sic scriptum est in argumento Orestis, de qua fabula idem quod de Alcestide statuerunt grammatici. Cui quidem iudicio quid tribuendum sit vel Io. Tzetzes docere potest, qui quum scripsisset hos versus in Crameri Anecdotis vol. III. p. 337, 9.

σατυρικὸν δὲ Πρατίναν οἶδα μόνον·
ἄλλους δ' ἐφευρὼν εἰ θέλεις, τέκνον, γράφε,

hanc subiecit adnotationem: *τοῦτο εἶπον ἠπατημένος τοῖς ἐξηγουμένοις Εὐριπίδην καὶ Σοφοκλέα γράψασι οὕτω· τὸ δρᾶμα τὸ τῆς Ἀλκήστιδος Εὐριπίδου καὶ ὁ Ὀρέστης καὶ ἡ Σοφοκλέους Ἠλέκτρα καὶ ὅσα τοιαῦτα, σατυρικά εἰσι καὶ οὐ τραγικά· ἀπὸ συμφορῶν γὰρ καὶ δακρύων εἰς χαρὰν καταντῶσι. οὕτω μὲν οὖν ἔγραψα περὶ τῶν σατύρων τούτοις ἠπατημένος· ἐντυχὼν δὲ σατυρικοῖς δράμασιν Εὐριπίδου, αὐτὸς μόνος ἐπέγνων ἐκ τούτων σατυρικῆς ποιήσεως καὶ κωμῳδίας διαφοράν. ἡ μὲν οὖν κωμῳδία δριμέως τινῶν καθαπτομένη διαβολαῖς, ἐπὶ λοιδορίαις κινεῖ γέλωτα· ἡ δὲ σατυρικὴ ποίησις ἄκρατον καὶ ἀμιγῆ λοιδορίας ἔχει τὸν γέλωτα πάνυ ἡδύτατον, οἷον τὸν ἐν θυμέλαις.* Profecto si isti quos merito Tzetzes vituperat audiendi essent, ingens numerus tragoediarum accensendus esset fabulis satyricis. Quocirca si illi Oresten Euripidis et Sophoclis Electram, quas nemo dubitabit tragoedias vocare, satyricas esse voluerunt, vereor ne etiam Alcestin temere exemerint tragoediis, quae fabula etsi mollior quam pleraeque tragoediae est, tamen eximium robur accepit ab Herculis licet paullum appoti persona: quem si quis nihil tragicae gravitatis habere putat, quod vino largius hausto abiiciendas esse curas vitaeque iucunditatibus fruendum censet, eum neque omnino quid heros sit animo percepisse, neque cogitasse dixerim sapienter hoc a poeta institutum esse, quo clarius elucesceret generosa viri virtus, quum indignatus quod in tanta hospitis calamitate potaverit, vi se coniugem eius Orco erepturum, vel, si iam sub terram sit abducta, ipsis ab inferis vindicaturum promittit. Si quidquam est, quod alienum a tragoedia videatur, non est id in Herculis persona, sed in ultima scena, in qua Hercules Alcestin tamquam peregrinam mulierem tradit Admeto, isque eam vix ut adspiciat, nedum ut manum ei porrigat, ab se impetrare, nisi coactus, potest. Ve-

rum hoc quoque quam excusationem habeat exposui in dissertatione, quae adiecta est editioni eius fabulae, editae a. 1824. Addendae his C. G. Firnhaberi vindiciae in Zimmermanni diurnis antiquariis a. 1837. n. 50. 51. Quod si in inventione argumenti nihil est, quod Alcestin non patiatur esse tragoediam, multo minus quidquam illarum rerum, quae propriae sunt fabulis satyricis, in ea reperitur, non satyri, non ioci, non petulantia, non lascivia, denique non dictio nec numeri versuum quales in satyricis. Quid igitur statuamus? Quum illi scholiastae Vaticano quarta tetralogiae fabula nominata sit Alcestis, facile quivis in eam adducatur opinionem, quam ante hos duos annos eleganti dissertatione defendit Frid. Guil. Glumius, in locum satyrorum suffectam esse fabulam, quae tragoedia quidem esset, sed tamen, quod neque atrox facinus contineret et exitum haberet laetabilem, haud inepte videretur ad relaxandam praegressarum tragoediarum tristitiam et severitatem esse adhibita. Speciosissima sane haec coniectura est, et fortasse vera: non est tamen infitiandum, si accuratius consideretur, dubitandi haud exiguam relinqui materiam. Nam primo permirum est, quod, quantum quidem adhuc compertum habemus, nullus veterum mentionem fecit tetralogiae, quae esset ex quattuor tragoediis composita. Cuiusmodi tetralogiae si usitatae fuerunt, credas aliquem tamen de ea re aliquid dicturum fuisse; sin autem inusitatae, multo minus intelligi potest, qui factum sit, ut, quod semel iterumve aliquis poeta fecisset, nemo tamquam novum quid et singulare adnotaverit. Deinde pene incredibile est, illum ipsum grammaticum, qui Alcestin quarto tetralogiae loco posuit, eamque fabulam propter rerum adversarum in secundas conversionem propius ad comoediam accedere dixit, non id addidisse, ad quod ipse ille ordo ducebat, substitutam esse in locum satyrorum, sed satis habuisse afferre iudicium criticorum his verbis, quae

sunt in codd. Vaticano et Havniensi: *παρὰ τοῖς κριτικοῖς ἐκβάλλεται ὡς ἀνοίκεια τῆς τραγικῆς ποιήσεως ὅ τε Ὀρέστης καὶ ἡ Ἄλκηστις, ὡς ἐκ συμφορᾶς μὲν ἀρχόμενα, εἰς εὐδαιμονίαν δὲ καὶ χαρὰν λήξαντα, ἅ ἐστι μᾶλλον κωμῳδίας ἐχόμενα.* Sic haec scribenda sunt. In codd. istis est *παρὰ τοῖς τραγικοῖς ἐκβάλλεται,* quod C. Lachmannus teste Glumio p. 53. scribendum putabat *παρὰ τοῖς κωμικοῖς διαβάλλεται.* At talia comici non perstringebant. Similia etiam in scholiis ad Orestis v. 1686. leguntur: *τοῦτο τὸ δρᾶμα ἐκ τραγῳδικοῦ κωμικόν· ἐκ γὰρ συμφορῶν εἰς εὐθυμίαν κατήντησεν. ἡ κατάληξις τῆς τραγῳδίας ἢ εἰς θρῆνον ἢ εἰς πάθος καταλήγει, ἡ δὲ κωμῳδία γέλωσι καὶ εὐφροσύναις ἐνύφανται. ὅθεν ὁρᾶται τόδε τὸ δρᾶμα κωμικῇ καταλήξει χρησάμενον· διαλλαγαὶ γὰρ πρὸς Μενέλαον καὶ Ὀρέστην. ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀλκήστιδι ἐκ συμφορῶν εἰς εὐφροσύνην καὶ ἀναβίωσιν, καὶ ὁμοίως καὶ ἐν Τυροῖ Σοφοκλέους ἀναγνωρισμὸς κατὰ τὸ τέλος γίνεται, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν πολλὰ τοιαῦτα ἐν τῇ τραγῳδίᾳ εὑρίσκεται.* Quorum pars legitur etiam in argumento codicis Guelferbytani. Critici igitur isti certe non dubitabant, quin et Euripides et Athenienses omnes utramque fabulam tragoediam esse iudicaverint. Quod si neque Alcestis non fuit tragoedia, nec quattuor tragoedias una comprehensas esse tetralogia veri simile est, haeremus, neque habemus quid dicamus, sed aut acquiescere testimonio scholiastae Vaticani, aut fidem eius in suspicionem trahere debemus. Ac veniat fortasse alicui in mentem, illarum unam fabularum, quae coniunctae cum Alcestide fuerunt, fuisse satyricam. Quamquam enim satyros ultimo loco nominari mos est, tamen quis contendat non aut per errorem mutari ordinem potuisse, aut consulto esse mutatum, quoniam nominata Alcestide subiecturus erat scriptor ea verba, quae adiunxit isti nomini, *τὸ δὲ δρᾶμα κωμικωτέραν*

ἔχει τὴν καταστροφήν? Nam illud ut nec veri simile et intestatum praetereo, in ipsa commissione satyros etiam alio quam ultimo loco datos esse, quum hodie ne Welckerum quidem tenere opinionem credam, quam olim in Appendice Trilogiae p. 279. protulit, satyros quodam tempore ante tragoedias esse in theatrum productos: quod eum statuisse, quoniam non animadvertisset apud Zenobium V. 40. ubi προεισάγειν legitur, scribendum esse διὰ τοῦτο τοὺς σατύρους ὕστερον ἔδοξεν αὐτοῖς προσεισάγειν, ἵνα μὴ δοκῶσιν ἐπιλανθάνεσθαι τοῦ θεοῦ, indicavi in censura eius libri in diurnis litt. Lipsiensibus a. 1827. n. 15. Quam vero ex illis tribus fabulis putabimus fuisse satyricam? De Alcmaeone certe, qui ὁ διὰ Ψωφῖδος inscriptus fuit, et de Telepho non dubitandum quin fuerint tragoediae. Relinquuntur Cressae, quas etsi neque alii non putarunt tragoediam fuisse, neque ego in satyricis numerandas censeo, tamen, quoniam id fortasse alicui dubium videri poterit, praetereaque erroris cuiusdam aperiendi caussa, pauca de iis dicenda arbitror. Neque enim, ut Welckerus in illa Appendice p. 291. incredibiliter errare dixerim, si quis fabulam quae a choro feminarum nomen habeat satyricam putet esse potuisse: in qua opinione eo progressus est Welckerus, ut p. 295. ne virilia quidem nomina pluralis numeri, qualia Argivi sint aut Achaei, imposita esse satyris contenderet, tametsi ipse p. 311. Aeschyli fabulam, quae Europa sive Cares dicta sit, satyricam fuisse arbitratus est, satyros, ne secum pugnare videretur, fingens Cares se esse simulasse. Nam etiam si statuamus chorum in omnibus fabulis satyricis ex satyris fuisse compositum, quid est cur non aliquando duos putemus introductos esse choros, quum id in tragoedia fecerit Aeschylus, προπομποὺς addens choro Eumenidum? aut quid cogit, si cui fabulae nomen inditum est numeri pluralis, sive id virorum seu feminarum sit, eo nomine ut

chorus fabulae significetur, quum etiam in Heraclidis Euripidis non illi, a quibus nomen fabulae ductum est, sed cives Athenienses partibus fungantur chori? Nomen igitur Cressarum non prohibet de satyris cogitare. Atque in argumento quoque est, quod ab eo genere non abhorreat. Scholiastes Aristophanis ad Ranas v. 848. (873.) de Creticis monodiis: *Ἀπολλώνιος δέ, ὅτι δύναται καὶ εἰς τὴν Ἀερόπην τὴν ἐν ταῖς Κρήσσαις εἰρῆσθαι, ἣν εἰςήγαγε πορνεύουσαν.* Legitur ibi *ἐν τοῖς Κρήταις*, quod emendavit Bentleius. Nam Sophoclis scholiastes ad Aiacem v. 1297. *ἡ ἱστορία ἐν ταῖς Κρήσσαις Εὐριπίδου, ὅτι διαφθαρεῖσαν αὐτὴν λάθρᾳ ὑπὸ θεράποντος ὁ πατὴρ Ναυπλίῳ παρέδωκεν ἐντειλάμενος ἀποποντῶσαι· ὁ δὲ οὐκ ἐποίησεν, ἀλλ' ἐνηγγύησε Πλεισθένει.* Quis non videt aptissimum hoc satyrorum lasciviae argumentum fuisse, si Euripides Nauplium cum Aeropa quasque illa secum haberet Creticis mulieribus Naxi aliove loco satyris habitato appellentem fecisset? At ne id factum putemus monent fragmenta fabulae, quae non solum multo sententiosiorem orationem, quam quae satyris conveniat, produnt, sed etiam indicare videntur epulas Thyesteas in illa fabula esse tractatas. Quare quae de Aeropa et Nauplio scholiastae illi tradiderunt, non acta, sed narrata in Cressis esse existimandum est, eoque spectare hos versus apud Stobaeum CIX. 7.

λύπη μὲν ἄτη περιπεσεῖν αἰσχρᾷ τινί·
εἰ δ' οὖν γένοιτο, χρὴ περιστεῖλαι καλῶς
κρύπτοντα, καὶ μὴ πᾶσι κηρύσσειν τάδε·
γέλως γὰρ ἐχθροῖς γίγνεται τὰ τοιάδε.

Quod si non dubitandum videtur quin etiam Cressae tragoedia fuerint, illud tamen non ex omni parte verum esse videtur, quod Valckenarius in diatriba de fragm. Eurip. p. 12. scripsit: *Euripidis Atreo et Thyestae*

quae tribuuntur, desumta videntur ex eius Cressis, quarum argumentum ante ignotum plerisque, certe Barnesio, primus patefecit vir in hoc quoque genere maximus, R. Bentleius in Epist. ad Io. Mill. p. 23, 24. *vid. celeberr. P. Burmannum in Ovid.* II. *Trist. v.* 391. Burmannus quidem honoris caussa, non quod aliquid ad rem illustrandam contulerit, nominatus est. Bentleius vero p. 471. ed. Lips. Cretenses et Cressas distingui debere monens, *illic*, inquit, *Icarum cernis et Pasiphaen: in Cressis Aeropen, Atreum, Thyesten. Hic Argis Peloponnesi, illic in Creta insula res agitur.* Non sane dixit haec Bentleius inconsiderate. Nam ad illud Aristophanis in Vespis v. 762.

τοῦτο δὲ
Ἅιδης διακρινεῖ πρότερον ἢ 'γὼ πείσομαι,

scholiastes adnotavit: ἐν Κρήσσαις ὁ Ἀτρεὺς πρὸς τὴν Ἀερόπην. Idem ad Acharn. 432. ubi de pannis Telephi dicit Euripides,

κεῖται δ' ἄνωθεν τῶν Θυεστείων ῥακῶν,

sic scripsit: ἤτοι τὰ τῶν Κρησσῶν ἢ αὐτοῦ τοῦ Θυέστου. Sed quod de Atreo et Thyesta tragoediis dicit Valckenarius, vereor ne, quod ad Thyesten attinet, minus circumspecte sit pronunciatum. Nam de Atreo quidem, quem neque scriptor ullus memoravit, neque index fabularum Euripidis habet, facile concedam confusum esse cum alia fabula ab Arriano, qui in diss. Epict. I. 28. scripsit: καὶ ποία τραγῳδία ἄλλην ἀρχὴν ἔχει; Ἀτρεὺς Εὐριπίδου τί ἐστι; τὸ φαινόμενον. Οἰδίπους Σοφοκλέους τί ἐστι; τὸ φαινόμενον. Φοίνιξ; τὸ φαινόμενον. Ἱππόλυτος; τὸ φαινόμενον. At Thyestae nomen ab eodem Stobaeo, qui quinque ex Cressis fragmenta conservavit, duobus aliis fragmentis adscriptum est. Praeterea etiam in appendice codicis Florentini

apud Gaisfordium vol. IV. p. 11. legimus: *Εὐριπίδου Θυέστῃ·*

οὔπωποτ' ἔργου μᾶλλον εἱλόμην λόγους.

Quod neglexit Matthiae. Nec si puerorum mactatio argumentum praebuit Cressis, quidquam caussae est, ut exsilium Thyestae non fuerit alia tragoedia tractatum. Quare Thyestes non videtur ex numero tragoediarum Euripidis eximendus esse. Index fabularum, qui eo loco quo Thyestes nominari poterat mutilatus est, neutram in partem testis esse potest. Sed satis de his.

Dicendum nunc est de arte, qua usi sunt poetae in faciendis fabulis satyricis. Nam etsi Cyclops Euripidis unica nobis ex tot satyricis fabulis superest, tamen vel ex hoc carmine quaedam leges videntur cognosci posse, quas sibi in hoc genere scripserint poetae. Quum enim non in eo versaretur poesis satyrica, ut graves personas risui et contemptui exponeret, sed ut servata earum dignitate satyrorum petulans lascivia hilaritatem excitaret, consentaneum erat, ut sermo in universum idem esset qui in tragoedia, sed admitterentur etiam verba loquendique formae ex quotidiano usu petitae, numerique versuum aliquid de severitate legum quae tragoediis propriae sunt remitterent. Et duo quidem sunt, quae tragoedia adspernatur, longam in prima parte quinti trimetrorum pedis syllabam, quae aut finalis sit vocabuli plures syllabas habentis, aut sit in voce monosyllaba cum praecedentibus verbis magis quam cum sequentibus coniungenda, nisi paullo ante praegressa sit interpunctio; deinde anapaestum, qui non sit in nomine proprio. Neutrum alienum est a poesi satyrica: sed eam legem observatam esse ostendit Cyclops, ut tragicarum personarum oratio nihil ab severitate tragicorum numerorum discedat, quae autem satyri similesque satyrorum personae loquuntur, in iis et longae isti quinti pedis syllabae

et anapaesto locus concedatur. Itaque tales versus, qualis est 122.

νομάδες· ἀκούει δ' οὐδὲν οὐδεὶς οὐδενός,

ab Sileno, a satyris, a Cyclope proferri videmus, non ab Ulixe. Vid. v. 334. 674. Non referam hue versum 445. quod in eo de scriptura dubitari potest, nec versum 684.

Χ. ἐν δεξιᾷ σου. Κ. ποῦ; Χ. πρὸς αὐτῇ τῇ πέτρᾳ,

quem interpunctio usitatos in tragoedia numeros habere ostendit: nec versum 306. qui Ulixis est,

ἅλις δὲ Πριάμου γαῖ' ἐχήρωσ' Ἑλλάδα,

in quo aliquid ad minuendam asperitatem elisio confert.

Anapaestum in primo pede trimetri etiam tragoediam usurpare constat. Is pes eo loco frequentissimus est in Cyclope: atque in nomine proprio v. 25. 93. 102. 111. 125. 279. 283. 295. 441. in aliis vocabulis v. 196. 245. 251. 274. 289. 294. 302. 305. 308. 309. 388. 393. 449. 460. 539. 562. 565. 591. 602. 644. 692. tum etiam sic ut ex duabus vocibus constet, quod recentior fecit tragoedia, v. 185. 231. 232. 450. 594. In medio versu autem in nomine proprio v. 179. 275. 585. 586. 594. Quae omnia quum etiam in tragoedia ferantur, non minus in Ulixis quam in Sileni, satyrorum, Cyclopis verbis inveniuntur. Illi vero anapaesti, qui medio in versu non sunt in nomine proprio, nusquam in Ulixis sermonibus admissi sunt, sed ab illis tantum personis usurpantur, quarum mores alieni sunt a tragica gravitate, v. 156. 234. 236. 244. 276. 549. 562. 564. 566. 570. 586. 592. 638. 647. 648. 686. Cernitur tamen in his quoque aliquod elegantiae studium: sunt enim hi anapaesti aut in uno vocabulo, aut, si in coniunctione duorum, in talibus, quae necessario cohaerent, ut v. 592.

μέμφει τὸν ἐραστὴν, κἀντρυφᾷς, πεπωκότα;

Tales vero anapaesti, quales v. 337. et 346. legebantur,

ἄγὼ οὔ τινι θύω πλὴν ἐμοί, θεοῖσι δ' οὔ·
πῦρ καὶ πατρῷον τόνδε λέβητά γ', ὃς ζέσας,

non erant ferendi. In Ulixis sermonibus unum modo libri habent anapaestum v. 262.

ἐπεὶ κατελήφθη σοῦ λάθρα πωλῶν τὰ σά,

quem removendum esse non fuit dubitandum, removeratque iam Heathius non male, sed tamen ut alia videretur eaque probabilior ratio posse inveniri.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΚΥΚΛΩΨ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὀδυσσεὺς ἀναχθεὶς ἐξ Ἰλίου εἰς Σικελίαν ἀπεῤῥίφη, ἔνθα ὁ Πολύφημος· εὑρὼν δὲ δουλεύοντας ἐκεῖ τοὺς Σατύρους, οἶνον δοὺς ἄρνας ἤμελλε λαμβάνειν καὶ γάλα παρ' αὐτῶν. ἐπιφανεὶς δ' ὁ Πολύφημος ζητεῖ τὴν αἰτίαν τῆς τῶν ἰδίων ἐκφορήσεως. ὁ Σειληνὸς δὲ τὸν ξένον λῃστεύοντα καταλαβεῖν φησί. * * *

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
ΧΟΡΟΣ ΣΑΤΥΡΩΝ.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
ΚΥΚΛΩΨ.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΚΥΚΛΩΨ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ὦ Βρόμιε, διὰ σὲ μυρίους ἔχω πόνους
νῦν χὤτ' ἐν ἥβη τοὐμὸν εὐσθένει δέμας·
πρῶτον μὲν ἡνίκ' ἐμμανὴς Ἥρας ὕπο
Νύμφας ὀρείας ἐκλιπὼν ᾤχου τροφούς·
ἔπειθ' ὅτ' ἀμφὶ γηγενῆ μάχην δορὸς
ἐνδέξιος σῷ ποδὶ παρασπιστὴς γεγὼς
Ἐγκέλαδον ἰτέαν μέσην θενὼν δορὶ
ἔκτεινα. φέρ' ἴδω, τοῦτ' ἰδὼν ὄναρ λέγω;
οὐ μὰ Δί', ἐπεὶ καὶ σκῦλ' ἔδειξα Βακχίῳ.
καὶ νῦν ἐκείνων μεῖζον' ἐξαντλῶ πόνον.
ἐπεὶ γὰρ Ἥρα σοι γένος Τυρσηνικὸν
λῃστῶν ἐπῶρσεν, ὡς ὁδηθείης μακράν,

---

3. Ios. Scaliger scribendum putabat *ἐκμανείς*.

5. Legebatur *ἔπειτά γ'*. Id Fr. Frankius ita defendere conatus est, ut *γὲ adeo* significaret. Heathium scribentem *ἔπειτα δ'* alii sequuti sunt. Praegressa consideranti non poterit dubium esse quin Euripides *ἔπειθ' ὅτε* scripserit.

7. Libri veteres *ἰτέαν εἰς μέσην θένων*. *Εἰς* Elmsleius sustulit in Diar. class. fasc. XVI. p. 431. et ad Oed. R. 808. scripsitque *θενὼν* monitu Blomfieldii in gloss. Sept. ad Theb. v. 378. de quo dixit ad Heracl. 272. Rem, quae hic tangitur, fabulis satyricis tractatam esse monuit Welckerus in Appendice Trilogiae p. 297. seq.

12. Hesychius: *ὁδηθείης. ληφθείης, πραθείης.* Photio teste in Cyclope et in Alopa hoc verbo usum testatur Euripidem. Atque Alope quoque satyrica visa est Blomfieldio in gloss. Choeph. ad v. 122. et Pflugkio in Diurn. scholast. a. 1831. II. n. 3.

ἐγὼ πυθόμενος σὺν τέκνοισι ναυστολῶ
σέθεν κατὰ ζήτησιν· ἐν πρύμνῃ δ' ἄκρᾳ
αὐτὸς λαχὼν εὔθυνον ἀμφῆρες δόρυ,
παῖδές τ' ἐπ' ἐρετμοῖς ἥμενοι, γλαυκὴν ἅλα
ῥοθίοισι λευκαίνοντες, ἐζήτουν σ', ἄναξ.
ἤδη δὲ Μαλέας πλησίον πεπλευκότας
ἀπηλιώτης ἄνεμος ἐμπνεύσας δορὶ
ἐξέβαλεν ἡμᾶς τήνδ' ἐς Αἰτναίαν πέτραν,
ἵν' οἱ μόνωπες ποντίου παῖδες θεοῦ
Κύκλωπες οἰκοῦσ' ἄντρ' ἔρημ' ἀνδροκτόνοι.
τούτων ἑνὸς ληφθέντες ἐσμὲν ἐν δόμοις
δοῦλοι· καλοῦσι δ' αὐτὸν ᾧ λατρεύομεν
Πολύφημον. ἀντὶ δ' εὐίων βακχευμάτων,
ποίμνας Κύκλωπος ἀνοσίου ποιμαίνομεν.
παῖδες μὲν οὖμοὶ κλιτύων ἐν ἐσχάτοις

---

15. Libri *λαβὼν, εὔθυνον.* Non opus erat ut Blomfieldius in glossario Persarum ad v. 417. *ἴθυνον* scribi vellet. Pro *λαβὼν* autem verissime Scaliger *λαχών.* Nam *δόρυ* ne quis cum Heathio, cui assensus est Matthiae, contum esse putet, prohibet adiectum *ἀμφῆρες.*

16. In libris haec sic scripta sunt: *παῖδές τ' ἐρετμοῖς ἥμενοι, γλαυκὴν ἅλα ῥοθίοισι λευκαίνοντες, ἐζήτουν σ', ἄναξ.* Recte monuit Frankius non dici *ἐρετμοῖς ἧσθαι.* Quumque etiam *ῥοθίοις λευκαίνειν ἅλα* non ferendum censeret, sublata interpunctione iunxit *ἐρετμοῖς ῥοθίοισι λευκαίνοντες,* comparans Homeri versum Odyss. XII. 180.

αὐτοὶ δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.

Posse ista coniungi quis neget? Tamen non credo ita scripsisse Euripidem. Nam non solum displicere debuit tam longe remotum a substantivo suo adiectivum, sed ne *ἥμενοι* quidem apte dictum est, quum se stetisse Silenus non dixerit. Apud Homerum recte socii Ulixis *ἑζόμενοι* dicti, quod ipse *ὀρθὸς ἐν ἱστοπέδῃ* stabat. Permirum foret, ni scripsisset Euripides *παῖδές τ' ἐπ' ἐρετμοῖς ἥμενοι.* Id igitur reposui. Sic etiam Seidlerus. In *ῥοθίοισι* non erat quod offenderet Frankius, quum eo verbo, ut ipse Eustathio auctore ostendit, etiam *ἡ σύντονος εἰρεσία* significetur.

27. Edd. vett. *παῖδες μὲν οὖν μοι Κλυτίων.* Quod a viris doctis repositum est *κλιτύων*, habent codd. Florentini et Vict. *Οὖν μοι* recte Scaliger in *οὖμοὶ* mutandum censuit. Nam quum

νέμουσι μῆλα, νεανίαι πεφυκότες,
ἐγὼ δὲ πληροῦν πίστρα καὶ σαίρειν στέγας
μένων τέταγμαι τάςδε, τῷ τε δυςσεβεῖ
Κύκλωπι δείπνων ἀνοσίων διάκονος.
καὶ νῦν τὰ προςταχθέντ' ἀναγκαίως ἔχει
σαίρειν σιδηρᾷ τῇδέ μ' ἁρπάγῃ δόμους,
ὡς τόν τ' ἀπόντα δεσπότην Κύκλωπ' ἐμὸν
καθαροῖσιν ἄντροις μῆλά τ' εἰςδεχώμεθα.
ἤδη δὲ παῖδας προςνέμοντας εἰςορῶ
ποίμνας. τί ταῦτα; μῶν κρότος σικιννίδων
ὅμοιος ὑμῖν νῦν τε χὤτε Βακχίῳ

---

quid universe designatum deinde per partes explicatur, *μέν*, non *μὲν οὖν*, iusta particula est.

28. Piersonum, qui in Verisim. p. 142. quod in libris est *νέμουσι μῆλα νέα, νέοι πεφυκότες*, scribi iussit *νέμουσι μῆλα, νεανίαι πεφυκότες*, sequuti sunt novissimi editores. Librorum scripturam defendere studuit Frankius eo, quod Silenus suam aetatem cum aetate filiorum et quas illi pascebant ovium comparet. Mihi hoc argutius quam verius videtur.

30. Non animadvertit Piersonus, quum *μένων* insulsum et omni sensu vacuum esse dixit, pro eoque scribi *γέρων* voluit, propter id ipsum, quod senex sit, manere se dicere Silenum. Et senem esse ipsi videbant spectatores. Edd. vett. *τῷδε δυςσεβεῖ*, quod miror defensum ivisse Frankium. Rectissime Vict. *τῷ τε*, quod merito receperunt novissimi editores. Duplex munus suum esse dicit Silenus, unum ut alveos impleat, ad quos potum agantur oves, verratque antrum, alterum ut coenam apparet Cyclopi.

33. Edd. vett. *ἁρπαγῇ*. Vict. *ἁρπάγῃ*. Iam Io. Miltonus *ἁρπάγῃ* scribendum viderat. Grammaticus in Bekkeri Anecd. p. 446, 10. *ἁρπαγή. ὀξυτόνως ἡ ἁρπαγή. τὸ δὲ σκεῦος βαρυτόνως, ἵν' ᾖ ὄνομα.*

37. Florentini *σικινίδων*. Praevalet geminatio litterae.

38. Ald. *ἡμῖν*. Quae sequutae sunt, *ὑμῖν*, ut Florentini et Vict.

39. Libri *κῶμοι*. Porsonus in Adv. 268. *κώμῳ*, quod receperunt recentiores. Praeferendum duxi, quod Bothius proposuit, *κώμοις*. Respici rem fabulis satyricis tractatam, monuit Welckerus in Appendice Trilogiae p. 298. Hyginus fab. 129. *Liber quum ad Oeneum Parthaonis filium in hospitium venisset, Althaeam, Thestii filiam, uxorem Oenei, adamavit. Quod Oeneus ut sensit, voluntate sua ex urbe excessit, simulatque se sacra facere.*

κώμοις συνασπίζοντες Ἀλθαίας δόμους
προςῆτ' ἀοιδαῖς βαρβίτων σαυλούμενοι;

ΧΟΡΟΣ.

στροφή.

πᾶ μοι, γέννα γενναίων πατέρων,
γενναίων τ' ἐκ τοκάδων,
πᾶ δή μοι νίσσει σκοπέλους;
οὐ τᾷδ' ὑπήνεμος αὔρα
καὶ ποιηρὰ βοτάνα,
δινᾶέν θ' ὕδωρ ποταμῶν
ἐν πίστραις κεῖται πέλας ἄν-
τρων, οὗ σοι βλαχαὶ τεκέων;
ψύττα, τάδ' οὐ σύ γ', οὐ τάδε νεμεῖ,

At Liber cum Althaea concubuit, ex qua nata est Deianira. Oeneo autem ob hospitium liberale muneri vitem dedit, monstravitque quomodo sereret: fructumque eius ex nomine hospitis oenos ut vocaretur instituit. Quod autem Welckerus de Sophoclis fabula satyrica scribit, quae Κῶμος dicta fuerit, vereor ne vanum sit. Brunckius in Lex. Sangerm. in ἅρπην legerat ἐν Κώμῳ: sed Bekkerus in Anecd. non p. 27. ut ait Welckerus, sed p. 446, 12. et Bachmannus I. p. 145, 18. habent ἐν Νόμῳ. Μῶμος ea fabula vocabatur: quam ab scholiasta Veneto Aristophanis ad Pacis v. 353. perperam Achaeo tribui, ex Choerobosco in Bekkeri Anecd. p. 1364. intelligitur.

40. Edd. vett. προςῆτ'. Correctum iam in Barnesiana.

41. Libri: πᾶ δή μοι γενναίων μὲν πατέρων, γενναίων τ' ἐκ τοκάδων; Numeri pravi. Scribendum erat: πᾶ μοι, γέννα γενναίων πατέρων, γενναίων τ' ἐκ τοκάδων. Δ' ἐκ L. Dindorfius. Vid. Fritzschius ad Aristoph. Thesmophor. p. 131.

43. Florentini νίσῃ. Ald. et edd. vett. νίσῃ.

44. Edd. vett. οὐ τῷδ' ὑπήνεμος αὔρα. Scaliger τᾷδ'. Et sic Par. E. G. Florentini, Vict.

46. Edd. vett. δινῶεν. Par. G. Flor. 1. 2. Vict. δινᾶεν.

47. Boissonadus πίστροις scribendum putabat.

48. Libri οὗ σοι. Merito Bothius recepit emendationem Casauboni de satyr. poesi I. 6. p. 169. οὗ σοι. Neque animadversum erat, post τεκέων signum interrogandi ponendum esse.

49. Libri: ψύττα. οὐ τάδ' οὔ, οὐ τάδε νέμῃ, praeter Vict.

οὐδ' αὖ κλιτὺν δροσεράν;
ὠή, ὠή, ὁ κεράστας,
ἢ ῥίψω πέτρον τάχα σού,
ὠή, ὕπαγ' ὦ, ὕπαγ' ὦ,
τοῦ μηλοβότα στασιωρὸς
Κύκλωπος ἀγροβάτα.

ἀντιστροφή.

σπαργῶντάς μοι σοὺς μαστοὺς χάλασον·
δέξαι θηλαῖς σποράδων
ἃς λείπεις ἀρνῶν θαλάμοις.
ποθοῦσί σ' ἁμερόκοιτοι
βλαχαὶ σμικρῶν τεκέων.

---

qui habet *οὐ τᾷδ' ῥῦ, οὐ τᾷδε.* Scribendum erat: *ψύττα, τάδ' οὐ σύ γ', οὐ τάδε νεμεῖ.* Ac *νεμεῖ* iam Matthiae.

50. Libri *οὔτ' οὖν*, praeter Par. G. in quo est *οὔτ' αὖ*, quod Matthiae aliique receperunt. Id vero *οὐδ' αὖ* scribendum erat. Dein Florentinorum error est *κλιτήν*.

51. Libri: *ὠή. ῥίψω πέτρον τάχα σου· ὑπάγω, ὑπάγω κεράστα, μηλοβότα στασίωρον. Κύκλωπος ἀγροβότα.* Nihil variatur, nisi quod Flor. 1. *ῥίψον* habet, a Stephano autem acceptum est *ὕπαγ' ὦ, ὕπαγ' ὦ.* Nemo non videt haec valde perturbata esse. Scribenda sunt hoc modo: *ὠή, ὠή, ὁ κεράστας, ἢ ῥίψω πέτρον τάχα σού, ὠή, ὕπαγ' ὦ, ὕπαγ' ὦ, τοῦ μηλοβότα στασιωρὸς Κύκλωπος ἀγροβάτα.* Non dixisset Matthiae corruptam vocem esse *στασίωρον*, sed scripsisset mutato accentu *στασιωρός*, si cogitasset iuberi arietem manere ad antrum Cyclopis.

56. Edd. *σπαργῶντάς μοι τοὺς μαστοὺς χάλασον.* Flor. 2. omittit *μοι τοὺς*, quae in Flor. ab alia manu addita sunt. Scribendum erat *σοὺς μαστούς.* Homerus Od. IX. 440.

θήλειαι δ' ἐμέμηκον ἀνήμελκτοι περὶ σηκούς·
οὔθατα γὰρ σφαραγεῦντο.

57. Libri: *δέξαι θηλαῖσι σποράς, ἃς λείπεις ἀρνῶν θαλάμοις*, sententia bona, sed violato metro. Neque enim in his numeris, ut Bothio visum, choriambo diiambus substitui potest. Poterat poeta *γονὰς* scribere, cuius vocis tamen nemo *σπορὰς* interpretationem esse credet. Quare scripsi *δέξαι θηλαῖς σποράδων ἃς λείπεις ἀρνῶν θαλάμοις.* Ex dispersis per ovile agnis suam cuique matri prolem lactandam dicit. Non recte Barnesius *θαλάμαις* scribendum putabat, nisi quis id de cavernis in antro dictum censeat.

εἰς αὐλάν ποτ', ἀμφιθαλεῖς
ποιηροὺς λείπουσα νομούς,
Αἰτναίων εἴσω σκοπέλων;
οὐ τάδε Βρόμιος, οὐ τάδε χοροί,
Βάκχαι τε θυρσοφόροι,
οὐ τυμπάνων ἀλαλαγμοί,
οὐκ οἴνου χλωραὶ σταγόνες
κρηναῖσι παρ' ὑδροχύτοις,
οὐ Νῦσά τε καὶ μετὰ νυμφᾶν
* * * * * * *

ἐπῳδός.

Ἴακχον, Ἴακχον ᾠδὰν
μέλπω πρὸς τὰν Ἀφροδίταν,

---

61. Ald. εἰς αὐλάν ποτ' ἀμφιβάλεις ποιηροὺς λειποῦσα νομοὺς, αἰτναίων εἴσω σκοπέλων. Flor. 1. ἀμφιβάλου. Brub. Herv. ἀμφιβάλλεις. Canterus ἀμφιβαλεῖς et λιποῦσα. Flor. 2. Vict. λιποῦσα, supra scripto ει, quod in Vict. ab alia manu est. Frustra illud ἀμφιβαλεῖς quidam coniecturis vexarunt, Frankius autem defendere studuit. Non est hic verbo quo sententia regatur opus, sed una littera mutata scribendum erat ἀμφιθαλεῖς, ab Seidlero quoque repertum, servandumque λείπουσα. L. Dindorfius scripsit νομάς.

63. Libri εἴσω. Emendavit Seidlerus.

64. Vict. bis τᾷδε.

66. Libri: οὐ τυμπάνων ἀλαλαγμοὶ, κρήναισι παρ' ὑδροχύτοις. οὐκ οἴνου χλωραὶ σταγόνες. οὐ νύσσα μετὰ νυμφᾶν. Nec sententia in his, nec metra recte se habent. Nam nec fontes aquae cum strepitu tympanorum, sed cum scaturiente vino coniungendi erant, nec σταγόνες recte positum sequente vocali. Utrique vitio medendum erat transponendis versibus.

69. Edd. vett. οὐ νύσσα μετὰ νυμφᾶν. Recentiores Νύσα scripserunt. At Νῦσα dicitur tragicis. Sophocles apud Strabonem XV. p. 687.

ὅθεν κατεῖδον τὴν βεβακχιωμένην
βροτοῖσι κλεινὴν Νῦσαν, ἣν ὁ βούκερως
Ἴακχος αὐτῷ μαῖαν ἡδίστην νέμει.

Excidit ultimus strophae versus: quo factum ut omitterentur in eo qui praecedit versu voculae iam inutiles. Nam hic videtur finis fuisse antistrophae:

οὐ Νῦσά τε καὶ μετὰ νυμφᾶν
χορεύματ' ἐννύχια.

ἂν θηρεύων πετόμαν
Βάκχαις σὺν λευκόποσιν.
ὦ φίλος, ὦ φίλε Βάκ-
χειε, ποῖ οἰοπολεῖς
ξανθὰν χαίταν σείων;
ἐγὼ δ' ὁ σὸς πρόπολος
θητεύω
Κύκλωπι τῷ μονοδέρκτᾳ
δοῦλος ἀλαίνων σὺν τᾷδε τράγου
χλαίνᾳ μελέᾳ
σᾶς χωρὶς φιλίας.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

σιγήσατ', ὦ τέκν', ἄντρα δ' εἰς πετρηρεφῆ
ποίμνας ἀθροῖσαι προςπόλοις κελεύσατε.

ΧΟΡΟΣ.

χωρεῖτ'· ἀτὰρ δὴ τίνα, πάτερ, σπουδὴν ἔχεις;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ὁρῶ πρὸς ἀκταῖς ναὸς Ἑλλάδος σκάφος,
κώπης τ' ἄνακτας σὺν στρατηλάτῃ τινὶ
στείχοντας εἰς τόδ' ἄντρον, ἀμφὶ δ' αὐχέσιν
τεύχη φέρουσι κενά, βορᾶς κεχρημένοι,
κρωσσούς θ' ὑδρηλούς. ὦ ταλαίπωροι ξένοι.
τίνες πότ' εἰσίν; οὐκ ἴσασι δεσπότην

---

75. Libri *Βακχεῖε*. Matthiae scripsit *Βάκχιε*, quem alii sequuti sunt. Recte Frankius servata librorum scriptura duos eadem mensura versus faciendos censuit.

77. Edd. *σείων*. Flor. 1. *σείεις*. Sic etiam Flor. 2. Vict. sed ab alia manu supra scriptum habentes *ων*.

83. Nescio an hic versus paroemiacus fuerit, sic scriptus, *μέλεος, χωρὶς φιλίας σᾶς.*

90. Libri: *τεύχη φέροντας κενὰ, βορᾶς κεχρημένοι.* Canterus *κεχρημένους*. Elmsleius ad Heraclid. 801. *τεύχη φέρουσι κενά, βορᾶς κεχρημένοι*, quod elegantius est.

Πολύφημον οἷός ἐστιν, ἄξενον στέγην
τήνδ' ἐμβεβῶτες καὶ Κυκλωπίαν γνάθον
τὴν ἀνδροβρῶτα δυστυχῶς ἀφιγμένοι.
ἀλλ' ἥσυχοι γίγνεσθ', ἵν' ἐκπυθώμεθα
πόθεν πάρεισι Σικελὸν Αἰτναῖον πάγον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ξένοι, φράσαιτ' ἂν νᾶμα ποτάμιον πόθεν
δίψης ἄκος λάβοιμεν; εἴτε τις θέλει
βορὰν ὀδῆσαι ναυτίλοις κεχρημένοις;
τί χρῆμα; Βρομίου πόλιν ἔοιγμεν εἰςβαλεῖν·
Σατύρων πρὸς ἄντροις τόνδ' ὅμιλον εἰςορῶ.
χαίρειν προςεῖπα πρῶτα τὸν γεραίτατον.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

χαῖρ', ὦ ξέν', ὅςτις δ' εἶ φράσον, πάτραν τε σήν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἴθακος Ὀδυσσεύς, γῆς Κεφαλλήνων ἄναξ.

---

95. Libri τήνδ' ἀνδροβρῶτα, nisi quod Florentini et Vict. ἀνδροβῶτα. Recte vero Bothius τήν.

96. Blomfieldius ad Aeschyli Pers. 176. dubitabat an γίγνεσθε in γένεσθε mutandum esset.

99. Idem ad eiusdem fabulae v. 490. utrum δίψης an δίψους praestet ambigit.

100. Photius p. 315, 13. ὀδῆσαι. τὸ ὠνήσασθαι. Εὐριπίδης Ἀλόπῃ καὶ Κύκλωπι. Hesychius: ὀδῆσαι. πρίασθαι, ἀποδόσθαι, ὠνήσασθαι.

101. Temere Aldinae Herv. 1. et codicum Flor. ac Vict. scriptura ἔοιγμεν in Herv. 2. Brub. Cant. aliisque in ἐοίκαμεν mutata.

102. In edd. vett. sic interpunctum: Βρομίου πόλιν ἔοιγμεν εἰςβαλεῖν, σατύρων πρὸς ἄντροις· τόνδ' ὅμιλον εἰςορῶ. A Cantero autem haec profecta est interpunctio: Βρομίου πόλιν ἔοιγμεν εἰςβαλεῖν. σατύρων πρὸς ἄντροις τόνδ' ὅμιλον εἰςορῶ. Exspectet quis fortasse potius πρὸς ἄντροις τοῖςδ'. Ego quidem vereor ne σατύρων interpretis sit, Euripides autem scripserit: Βρομίου πόλιν ἔοιγμεν εἰςβαλεῖν, οἷον πρὸς ἄντροις τόνδ' ὅμιλον εἰςορῶ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

οἶδ' ἄνδρα κρόταλον, δριμὺ Σισύφου γένος.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἐκεῖνος οὗτός εἰμι· λοιδόρει δὲ μή.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

πόθεν Σικελίαν τήνδε ναυστολῶν πάρει;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἐξ Ἰλίου τε κἀπὸ Τρωϊκῶν πόνων.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

πῶς; πορθμὸν οὐκ ᾔδεισθα πατρῴας χθονός;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἀνέμων θύελλαι δεῦρό μ' ἥρπασαν βίᾳ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

παπαῖ· τὸν αὐτὸν δαίμον' ἐξαντλεῖς ἐμοί.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἦ καὶ σὺ δεῦρο πρὸς βίαν ἀπεστάλης;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

λῃστὰς διώκων, οἳ Βρόμιον ἀνήρπασαν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

τίς δ' ἥδε χώρα, καὶ τίνες ναίουσί νιν;

---

106. Eustathius p. 1455, 34. Εὐριπίδης γὰρ ἐπὶ συνετοῦ εἴρηκε τὸ δριμύ, ὡς λέγει Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικός.

109. Legebatur ἐξ Ἰλίου γε, quod miror servatum ab novissimis editoribus.

110. Libri ᾔδεισθα, non ᾔδησθα. De his formis dixerunt Lobeckius ad Phryn. p. 237. Winckelmannus ad Platon. Euthyd. p. 30. Moeridis novissimus editor p. 126.

112. Legebatur παπαί ante L. Dindorfium.

Πολύφημον οἷός ἐστιν, ἄξενον στέγην
τήνδ' ἐμβεβῶτες καὶ Κυκλωπίαν γνάθον
τὴν ἀνδροβρῶτα δυςτυχῶς ἀφιγμένοι.
ἀλλ' ἥσυχοι γίγνεσθ', ἵν' ἐκπυθώμεθα
πόθεν πάρεισι Σικελὸν Αἰτναῖον πάγον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ξένοι, φράσαιτ' ἂν νᾶμα ποτάμιον πόθεν
δίψης ἄκος λάβοιμεν; εἴτε τις θέλει
βορὰν ὀδῆσαι ναυτίλοις κεχρημένοις;
τί χρῆμα; Βρομίου πόλιν ἔοιγμεν εἰςβαλεῖν·
Σατύρων πρὸς ἄντροις τόνδ' ὅμιλον εἰςορῶ.
χαίρειν προςεῖπα πρῶτα τὸν γεραίτατον.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

χαῖρ', ὦ ξέν', ὅςτις δ' εἶ φράσον, πάτραν τε σήν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἴθακος Ὀδυσσεύς, γῆς Κεφαλλήνων ἄναξ.

---

95. Libri τήνδ' ἀνδροβρῶτα, nisi quod Florentini et Vict. ἀνδροβῶτα. Recte vero Bothius τήν.

96. Blomfieldius ad Aeschyli Pers. 176. dubitabat an γίγνεσθε in γένεσθε mutandum esset.

99. Idem ad eiusdem fabulae v. 490. utrum δίψης an δίψους praestet ambigit.

100. Photius p. 315, 13. ὀδῆσαι. τὸ ὠνήσασθαι. Εὐριπίδης Ἀλόπῃ καὶ Κύκλωπι. Hesychius: ὀδῆσαι. πρίασθαι, ἀποδόσθαι, ὠνήσασθαι.

101. Temere Aldinae Herv. 1. et codicum Flor. ac Vict. scriptura ἔοιγμεν in Herv. 2. Brub. Cant. aliisque in ἐοίκαμεν mutata.

102. In edd. vett. sic interpunctum: Βρομίου πόλιν ἔοιγμεν εἰςβαλεῖν, σατύρων πρὸς ἄντροις· τόνδ' ὅμιλον εἰςορῶ. A Cantero autem haec profecta est interpunctio: Βρομίου πόλιν ἔοιγμεν εἰςβαλεῖν. σατύρων πρὸς ἄντροις τόνδ' ὅμιλον εἰςορῶ. Exspectet quis fortasse potius πρὸς ἄντροις τοῖςδ'. Ego quidem vereor ne σατύρων interpretis sit, Euripides autem scripserit: Βρομίου πόλιν ἔοιγμεν εἰςβαλεῖν, οἷον πρὸς ἄντροις τόνδ' ὅμιλον εἰςορῶ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

οἶδ' ἄνδρα κρόταλον, δριμὺ Σισύφου γένος.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἐκεῖνος οὗτός εἰμι· λοιδόρει δὲ μή.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

πόθεν Σικελίαν τήνδε ναυστολῶν πάρει;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἐξ Ἰλίου τε κἀπὸ Τρωϊκῶν πόνων.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

πῶς; πορθμὸν οὐκ ᾔδεισθα πατρῴας χθονός;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἀνέμων θύελλαι δεῦρό μ' ἥρπασαν βίᾳ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

παπαῖ· τὸν αὐτὸν δαίμον' ἐξαντλεῖς ἐμοί.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἦ καὶ σὺ δεῦρο πρὸς βίαν ἀπεστάλης;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

λῃστὰς διώκων, οἳ Βρόμιον ἀνήρπασαν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

τίς δ' ἥδε χώρα, καὶ τίνες ναίουσί νιν;

---

106. Eustathius p. 1455, 34. Εὐριπίδης γὰρ ἐπὶ συνετοῦ εἴρηκε τὸ δριμύ, ὥς λέγει Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικός.

109. Legebatur ἐξ Ἰλίου γε, quod miror servatum ab novissimis editoribus.

110. Libri ᾔδεισθα, non ᾔδησθα. De his formis dixerunt Lobeckius ad Phryn. p. 237. Winckelmannus ad Platon. Euthyd. p. 30. Moeridis novissimus editor p. 126.

112. Legebatur πακαί ante L. Dindorfium.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ὕδησον ἡμῖν σῖτον, οὗ σπανίζομεν.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

οὐκ ἔστιν, ὥςπερ εἶπον, ἄλλο πλὴν κρέας.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἀλλ' ἡδὺ λιμοῦ καὶ τόδε σχετήριον.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

καὶ τυρὸς ὀπίας ἐστὶ καὶ βοὸς γάλα.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἐκφέρετε· φῶς γὰρ ἐμπολήμασιν πρέπει.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

σὺ δ' ἀντιδώσεις, εἰπέ μοι, χρυσὸν πόσον;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

οὐ χρυσόν, ἀλλὰ πῶμα Διονύσου φέρω.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ὦ φίλτατ' εἰπών, οὗ σπανίζομεν πάλαι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

καὶ μὴν Μάρων μοι πῶμ' ἔδωκε, παῖς θεοῦ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ὃν ἐξέθρεψα παῖδ' ἐγώ ποτ' ἀγκάλαις;

---

138. Affert hunc versum Athenaeus XIV. p. 658. C. ex eoque Eustathius p. 1485, 30. apud quos Διὸς γάλα legitur. Appellari ὀπίαν dicit Athenaeus τυρὸν τὸν δριμύν, τὸν πηγνύμενον τῷ τῆς συκῆς ὀπῷ.

139. Vulgo ἐμπολήμασι. Litteram addidit Matthiae.

144. Edd. ὃν ἐξέθρεψα παῖδ' ἐγώ πότ' ἀγκάλαις; Vir doctus apud Musgravium coniiciebat παῖςδ' ἐγὼ ποτ' ἀγκάλαις, idque inventum est in Flor. 1. 2. In Par. G. est παίδ'. Praeferam ego quidem impressorum scripturam.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ὁ Βακχίου παῖς, ὡς σαφέστερον μάθῃς.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ἐν σέλμασιν νεώς ἐστιν, ἢ φέρεις σύ νιν;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ὅδ' ἀσκὸς ὅς κεύθει νιν, ὡς ὁρᾷς, γέρον.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

οὗτος μὲν οὐδ' ἂν τὴν γνάθον πλήσειέ μου.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

καὶ δὶς τόσον πῶμ' ὅσον ἂν ἐξ ἀσκοῦ ῥυῇ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

καλήν γε κρήνην εἶπας, ἡδεῖάν τ' ἐμοί.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

βούλει σε γεύσω πρῶτον ἄκρατον μέθυ;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

δίκαιον· ἦ γὰρ γεῦμα τὴν ὠνὴν καλεῖ.

---

147. In Aldina quum sic interpunctum esset, ὅδ' ἀσκός· ὅς κεύθει νιν ὡς ὁρᾷς γέρον, virgula post ἀσκὸς posita est in proximis edd. Ne quis perperam dictum putet ὡς ὁρᾷς, quia quid sit in utre videre Silenus non potest, tenendum est, ὡς ὁρᾷς non ad ὅς κεύθει νιν, sed ad ὅδ' ἀσκὸς referendum esse: *hic, ut vides, utrem habeo, qui vinum continet.* Mallem tamen scriptum esse ὅδ' ἀσκὸς, ὃς κεύθει νιν, ὅνπερ εἰςορᾷς.

149. Ald. ναί· δὶς τόσον πῶμ'. Post eam omissa ista distinctio. Recte vero Boissonadus coniecit καὶ scribendum esse. Nam etiam maiorem copiam vini se habere dicit Ulixes: id quod confirmatur iis, quae respondet Silenus.

150. Edd. vett. καλήν γε κρήνην εἶπας ἡδεῖάν γ' ἐμοί. Parum accurate Matthiae scripsit, ex Par. E. G. Musgravium recepisse ἡδεῖαν δ' ἐμοί. Iam Canterus id reposuerat, servatumque est deinceps ab editoribus. Sed Boissonadus edidit καλήν τε κρήνην εἶπας ἡδεῖάν τ' ἐμοί.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

καὶ μὴν ἐφέλκω καὶ ποτῆρ' ἀσκοῦ μέτα.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

φέρ' ἐγκάναξον, ὡς ἀναμνησθῶ πιών.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἰδού.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

παπαιάξ, γεῦσιν ὡς καλὴν ἔχει.

---

154. Libri φέρ' ἐκπάταξον, quod explicare studebat Casaubonus de sat. poes. I. 6. p. 166. Musgravius ἐκκάναξον coniiciebat, quod recepit Matthiae, sed in adnotatione, quoniam ἐκκανάξαι sit *ebibere*, ἐγκανάξαι autem *infundere*, praeferendum iudicavit Piersoni coniecturam in Veris. p. 143. ἐγκάναξον. De utroque verbo dixerunt Kusterus ad Aristoph. Eq. 105. et Hemsterhusius ad Pollucem X. 85. Iubet autem sibi infundi largiter, ut meminisse possit, neque obliviscatur se bibisse.

155. Libri ὡς καλὴν ὀσμὴν ἔχει. Reiskius, quia Ulixes respondet εἶδες γὰρ αὐτήν; scribendum putabat ὡς καλὴν μορφὴν ἔχει. At ita si Ulixes inepte dicto liberatur, bis inepte loquentem habemus Silenum, qui et formam vino tribuat, et eam formam se olfacere dicat. Itaque alii, ut Bothius, et, qui fuse de hoc loco disputavit, Frankius frigide inepteque iocari Ulixem existimarunt. Profecto ineptissime iocantem fecisset Euripides, si ei propterea quaestionem istam tribuisset, quod Silenus ὀσμὴν vocasset καλήν. Apposite Frankius Theocriteum illud I. 149. comparavit, θᾶσαι, φίλος, ὡς καλὸν ὄσδει, monuitque non esse id imitatione Euripidis dictum. Non Euripides peccavit, sed librarius, qui interpretationem pro genuino vocabulo posuit. Neque enim dubitandum videtur quin Euripides scripserit: γεῦσιν ὡς καλὴν ἔχει. Id scriptum fuisse ab Euripide, eiusque vocabuli interpretationem esse ὀσμήν, apparet ex his Antiatticistae verbis in Bekkeri Anecd. p. 87, 31. γεύεσθαι. οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ἐσθίειν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ὀσφραίνεσθαι, ὡς ἐν τῷ βίῳ γεύεσθαι μύρων. Εὐριπίδης Κύκλωπι. Aliquoties γεύειν et γεύεσθαι in Cyclope dixit Euripides, sed nusquam de olfaciendo: ut hic tantum versus, quo id fecerit, sit relictus. Apertum est autem, si Silenus nondum gustato vino γεῦσιν eius καλὴν vocat, Ulixem, qui sciat nondum eum gustasse, non habere quod quaerat nisi aut *qui scis? quum nondum gustaveris*, aut, quoniam Silenus nihil nisi vidit vinum, quum infunderetur, *num vidisti saporem?*

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

εἶδες γὰρ αὐτήν;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ὀσφραίνομαι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

γεῦσαί νυν, ὡς ἂν μὴ λόγῳ 'παινῇς μόνον.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

βαβαῖ· χορεῦσαι παρακαλεῖ μ' ὁ Βάκχιος.
ἆ ἆ ἆ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

μῶν τὸν λάρυγγα διεκάναξέ σου καλῶς;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ὥςτ' εἰς ἄκρους γε τοὺς ὄνυχας ἀφίκετο.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

πρὸς τῷδε μέντοι καὶ νόμισμα δώσομεν.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

χάλα τὸν ἀσκὸν μόνον· ἔα τὸ χρυσίον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἐκφέρετέ νυν τυρεύματ' ἢ μήλων τόκον.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

δράσω τάδ', ὀλίγον φροντίσας τῶν δεσποτῶν.
ὡς ἐκπιεῖν ἂν κύλικα βουλοίμην μίαν,

---

157. Edd. vett. γεῦσαι νῦν.

160. Canterus, Stephanus, Flor. 1. 2. Vict. διεκάναξε. Sed Ald. et edd. vett. διεκάνεξε, quod congruit cum aeque vitiosa scriptura apud Hesychium: διεκάνεξε (ita codex). διέσεισε, διεσάλευσε.

165. Libri: δράσω τάδ', ὀλίγον φροντίσας γε δεσποτῶν. Plane aliena ab hoc loco est γὲ particula. Scribendum erat τῶν δεσποτῶν.

166. Flor. 1. 2. ὡς ἐκπιεῖν γ' ἂν κύλικα μαινοίμην μίαν.

πάντων Κυκλώπων ἀντιδοὺς βοσκήματα,
ῥῖψαί τ' ἐς ἅλμην λευκάδος πέτρας ἄπο,
ἅπαξ μεθυσθεὶς καταβαλών τε τὰς ὀφρῦς.
ὡς ὅς γε πίνων μὴ γέγηθε μαίνεται·
ἵν' ἔστι τουτί τ' ὀρθὸν ἐξανιστάναι,
μαστοῦ τε δραγμός, καὶ παρεσκεπασμένου
ψαῦσαι χεροῖν λειμῶνος, ὀρχηστύς θ' ἅμα,
κακῶν τε λῆστις. εἶτ' ἐγὼ οὐ κυνήσομαι
τοιόνδε πῶμα, τὴν Κύκλωπος ἀμαθίαν
κλαίειν κελεύων καὶ τὸν ὀφθαλμὸν μέσον;

ΧΟΡΟΣ.

ἄκου', Ὀδυσσεῦ, διαλαλήσωμέν τί σοι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

καὶ μὴν φίλοι γε προςφέρεσθε πρὸς φίλον.

---

168. Vulgo ῥίψαι.

171. Hesychius, emendatus a Brunckio ad Soph. Trach. 1243. τοὐρθόν. τὸ ἄρθρον. Seidlerus τουτί τ' ὀρθόν.

172. Libri: καὶ παρεσκευασμένου ψαῦσαι χεροῖν λειμῶνος. Vix alibi invenietur λειμὼν eo significatu, quo non rarum est κῆπος. Sed παρεσκευασμένου quocumque modo quis interpretetur, nimis obscenum et foedum est. Id mutavi in παρεσκεπασμένου. Male tectum hortum dicit.

173. Ὀρχηστύς θ' ἅμα a Cantero restitutum. Flor. 1. 2. Vict. Par. E. G. ὀρχηστύος θ' ἅμα. Herv. Brub. ὀρχηστούς θ' ἅμα.

174. Edd. vett. λῆστις. Scaliger λῆσις. Edd. et Mss. εἶτ' ἐγὼ κυνήσομαι. Tyrwhittus οὐ inserendum vidit, ut interrogantis oratio sit. Atque in margine Par. G. adnotatum: οὕτως ἦν ἐν τῷ παλαιῷ, ἐγὼ υκυνήσομαι.

177. Hic versus in edd. vett. Sileno continuatus, eidemque etiam versus 179. 181 — 194. tributi erant. Recte vero animadvertit Tyrwhittus versus 177. 179. et 181 — 189. chori esse: abisse enim Silenum, ut afferret ea, quae paullo post reversus v. 190. seqq. tradit Ulixi. Legitur autem in impressis διαλαλήσομεν. Sed Vict. διαλαλήσωμαι. Florentini autem διαλαλήσωμεν, quod recipiendum erat. De hac coniunctivi cum imperativo consociatione copiose disseruit Elmsleius ad Medeae v. 1242.

178. Flor. 1. πρὸς φίλους.

ΧΟΡΟΣ.

ἐλάβετε Τροίαν τὴν Ἑλένην τε χειρίαν;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

καὶ πάντα γ᾽ οἶκον Πριαμιδῶν ἐπέρσαμεν.

ΧΟΡΟΣ.

οὔκουν, ἐπειδὴ τὴν νεᾶνιν εἵλετε,
ἅπαντες αὐτὴν διεκροτήσατ᾽ ἐν μέρει,
ἐπεί γε πολλοῖς ἥδεται γαμουμένη;
τὴν προδότιν, ἣ τοὺς θυλάκους τοὺς ποικίλους
περὶ τοῖν σκελοῖν ἰδοῦσα καὶ τὸν χρύσεον
κλοιὸν φοροῦντα περὶ μέσον τὸν αὐχένα
ἐξεπτοήθη, Μενέλεων ἀνθρώπιον
λῷστον λιποῦσα. μηδαμοῦ γένος ποτὲ
φῦναι γυναικῶν ὤφελ᾽, εἰ μὴ ᾽μοὶ μόνῳ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ἰδοὺ τάδ᾽ ὑμῖν ποιμνίων βοσκήματα,
ἄναξ Ὀδυσσεῦ, μηκάδων ἀρνῶν τροφαί,
πηκτοῦ γάλακτός τ᾽ οὐ σπάνια τυρεύματα.
φέρεσθε, χωρεῖθ᾽ ὡς τάχιστ᾽ ἄντρων ἄπο,
βότρυος ἐμοὶ πῶμ᾽ ἀντιδόντες εὐίου.

ΧΟΡΟΣ.

οἴμοι· Κύκλωψ ὅδ᾽ ἔρχεται· τί δράσομεν;

---

181. Scribebatur οὐκοῦν.

183. Vict. ἥδετε.

190. Libri ποιμένων βοσκήματα. Scaligeri emendationem ποιμνίων probarunt Musgravius aliique. Nam etsi per se non inepta est librorum scriptura, tamen neque omnino cur hic pastores commemorentur apparet, neque, quum ipsi Satyri pascant oves Cyclopis, intelligeretur cur non potius ἡμέτερα βοσκήματα diceret.

195. Tribuebatur hic versus Ulixi, cui non solum propterea non convenit, quod ille non ante visis Cyclopibus non poterat

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἀπολώλαμεν γάρ, ὦ γέρον· ποῖ χρὴ φυγεῖν;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ἔσω πέτρας τῆςδ', οὗπερ ἂν λάθοιτέ γε.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

δεινὸν τόδ' εἶπας, ἀρκύων μολεῖν ἔσω.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

οὐ δεινόν· εἰσὶ καταφυγαὶ πολλαὶ πέτρας.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

οὐ δῆτ'· ἐπεί τἂν μεγάλα γ' ἡ Τροία στένοι,
εἰ φευξόμεσθ' ἕν' ἄνδρα· μυρίον δ' ὄχλον
Φρυγῶν ὑπέστην πολλάκις σὺν ἀσπίδι.
ἀλλ' εἰ θανεῖν δεῖ, κατθανούμεθ' εὐγενῶς,
ἢ ζῶντες αἶνον τὸν πάρος γ' εὖ σώσομεν.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἄνεχε, πάρεχε, τί τάδε; τίς ἡ ῥαθυμία;
τί βακχιάζετ'; οὐχὶ Διόνυσος τάδε,

---

scire Polyphemum esse, sed etiam quod qui sequitur versus aperte respondentis est Ulixis. Itaque L. Dindorfius Sileni sermonem isto versu augendum putabat. Mihi probabilius visum, chorum, qui nihil agens adstat, haec dicere. Silenus enim totus in vino emendo occupatus est, ut non videat quid circa se agatur.

200. Edd. vett. et Mss. ἐπεί τ' ἂν μεγάλα γ' ἡ Τροία στένει. A Cantero repositum στένοι.

205. Cyclopis sermoni adiiciendum hunc versum esse, qui in libris Sileno tributus est, vidit Tyrwhittus. Haec formula, ἄνεχε, πάρεχε, propria est in nuptiis celebrandis. Iubentur ea faces tolli et admoveri, ut omnia collustrentur. Sic usurpata est in Troadibus v. 308. Hinc adhibita ad minandum, ut quis veluti lumen attolli iubeat, ut clare videat quid agatur, castigaturus aliquem. Sic in Vespis Aristophanis 1326. et hoc in Cyclopis loco.

206. Edd. vett. οὐ Διόνυσος. Par. E. G. Vict. οὐ Διώνυσος. Male Porsonus in Adv. οὐχ ὁ Διόνυσος. Musgravius et Brunck. ad Soph. Oed. R. 993. οὐχὶ Διόνυσος.

οὐ κρόταλα χαλκοῦ τυμπάνων τ' ἀράγματα.
πῶς μοι κατ' ἄντρα νεόγονα βλαστήματα;
ἦ πρός τε μαστοῖς εἰσι χὐπὸ μητέρων
πλευρὰς τρέχουσι, σχοινίνοις τ' ἐν τεύχεσιν
πλήρωμα τυρῶν ἐστὶν ἐξημελγμένον;
τί φατε; τί λέγετε; τάχα τις ὑμῶν τῷ ξύλῳ
δάκρυα μεθήσει· βλέπετ' ἄνω καὶ μὴ κάτω.

ΧΟΡΟΣ.

ἰδού, πρὸς αὐτὸν τὸν Δί' ἀνακεκύφαμεν,
καὶ τἄστρα καὶ τὸν Ὠρίωνα δέρκομαι.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἄριστόν ἐστιν εὖ παρεσκευασμένον;

ΧΟΡΟΣ.

πάρεστιν. ὁ φάρυγξ εὐτρεπὴς ἔστω μόνον.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἦ καὶ γάλακτός εἰσι κρατῆρες πλέῳ;

---

209. Ald. ἢ πρός γε μαστοῖς εἰσιν; ἢ χ' ὑπὸ μητέρων. Quae sequutae sunt edd. εἰσιν. Mirum est, quod etiam Porsonus ad Orest. 73. γε servavit. Correxit L. Dindorfius. Ἢ delevit Musgravius. In principio versus scribendum erat ἦ.

210. Elmsleius malebat πλευροῖς ad Heracl. 824. Satis munita est feminina huius vocabuli forma. Deinde edd. vett. σχοινίοις. Scaliger σχοινίνοις, quod confirmarunt Florentini et Vict. in quo omissum τ'. Τεύχεσιν iidem libri pro vulgato τεύχεσι.

215. Edd. vett. τ' ἄστρα. Vict. τἄστρα. Choeroboscus in Bekkeri Anecd. p. 1433. τὸ Ὠρίων ἀναλογώτερόν ἐστι συστέλλον τὸ ι, ὡς παρ' Εὐριπίδῃ·

τά τ' ἄστρα καὶ τὸν Ὠρίωνα δέρκομαι.

Eodem modo scriptus affertur hic versus a Dracone Stratonicensi p. 17, 24. et 106, 7. Utroque loco plene scriptum τά τε ἄστρα. Respicitur hic versus etiam in excerptis ex Choerobosco in Crameri Anecd. vol. II. p. 280, 16.

217. Edd. vett. εὐπρεπής. Par. G. Flor. 1. 2. εὐτρεπής, ut Stephanus et Canterus emendaverant.

ΧΟΡΟΣ.

ὥςτ' ἐκπιεῖν γέ σ', ἣν θέλῃς, ὅλον πίθον.

ΚΥΚΛΩΨ.

μήλειον ἢ βόειον ἢ μεμιγμένον;

ΧΟΡΟΣ.

ὃν ἂν θέλῃς σύ· μὴ 'μὲ καταπίῃς μόνον.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἥκιστ'· ἐπεί μ' ἂν ἐν μέσῃ τῇ γαστέρι
πηδῶντες ἀπολέσαιτ' ἂν ὑπὸ τῶν σχημάτων.
ἔα· τίν' ὄχλον τόνδ' ὁρῶ πρὸς αὐλίοις;
λῃσταί τινες κατέσχον ἢ κλῶπες χθόνα.
ὁρῶ γέ τοι τούςδ' ἄρνας ἐξ ἄντρων ἐμῶν
στρεπταῖς λύγοισι σῶμα συμπεπλεγμένους,
τεύχη τε τυρῶν συμμιγῆ, γέροντά τε
πληγαῖς πρόςωπον φαλακρὸν ἐξῳδηκότα.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ᾤμοι, πυρέσσω συγκεκομμένος τάλας.

ΚΥΚΛΩΨ.

ὑπὸ τοῦ; τίς εἰς σὸν κρᾶτ' ἐπύκτευσεν, γέρον;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ὑπὸ τῶνδε, Κύκλωψ, ὅτι τὰ σ' οὐκ εἴων φέρειν.

ΚΥΚΛΩΨ.

οὐκ ᾖσαν ὄντα θεόν με καὶ θεῶν ἄπο;

---

221. Casaubonus de sat. poes. I. 6. p. 169. et Reiskius ὅ γ' ἄν. Melius Florens Christianus, si opus esset mutatione, ὥς ἄν.

222. Libri ἐπεί γ' ἄν. Reisigius in comment. crit. in Sophoclis Oed. Col. 45. ἐπεί τἄν. Seidlerus ἐπεί μ' ἄν.

233. Genuina scriptura ᾔσαν, quae in edd. vett. codd. Florentinis et Vict. est, in Par. scripta est ᾖσαν, in Canteri edi-

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ἔλεγον ἐγὼ τάδ'· οἱ δ' ἐφόρουν τὰ χρήματα,
καὶ τόν γε τυρὸν οὐκ ἐῶντος ἤσθιον,
τούς τ' ἄρνας ἐξεφοροῦντο· δήσαντες δέ σε
κλῳῷ τριπήχει κατὰ τὸν ὀμφαλὸν μέσον
τὰ σπλάγχν' ἔφασκον ἐξαμήσεσθαι βίᾳ,
μάστιγί τ' εὖ τὸ νῶτον ἀποθλίψειν σέθεν,
κἄπειτα συνδήσαντες εἰς θἀδώλια
τῆς νηὸς ἐμβαλόντες ἀποδώσειν τινὶ
πέτρους μοχλεύειν, ἢ εἰς μυλῶνα καταβαλεῖν.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἄληθες; οὔκουν κοπίδας ὡς τάχιστ' ἰὼν

---

tione vitiata in ἴσαν, in Barnesiana in ἶσαν. V. Pierson. ad Moer. p. 174.

236. Recte repudiavit Matthiae probatam Gaisfordio ad Hephaest. p. 242. coniecturam Musgravii ἐξεφροῦντο.

237. Edd. vett. κἆτα τὸν ὀφθαλμὸν μέσον. A Cantero illatum κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν μέσον. Vix credibile est, non modo non vidisse tot criticos ὀμφαλὸν scripsisse Euripidem, sed ne mentionem quidem fecisse Scaligeri, quem virum id non latuit, errantem tamen eo, quod κἀς τὸν ὀμφαλὸν μέσον scribi iubebat. Quin Matthiae etiam argutando operam perdidit, quum mirabile discrimen excogitavit inter κατὰ μέσον τὸν ὀφθαλμὸν et κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν μέσον.

238. Libri ἐξαμήσασθαι, quod auctore Duporto mutatum in ἐξαμήσεσθαι. Aristophanes Lysistr. 367.

βρύκουσά σου τοὺς πλεύμονας καὶ τἄντερ' ἐξαμήσω.

239. Libri ἀποθλίψειν, quod verbum Casaubonus ineptum iudicans, scribi volebat ἀποδρύψειν, Ruhnkenio autem auctore in Epist. crit. II. p. 208. recentiores editores in ἀπολέψειν mutarunt. Tam variis modis talia dici solent, ut ego quidem non mutandam censuerim scripturam librorum.

240. Edd. vett. τὰ δώλια. Vict. Barn. τὰ 'δώλια. Seidleri monitu ad Iphig. T. 335. θἀδώλια scriptum.

242. Libri ἢ πυλῶνα καταβαλεῖν. Ruhnkenius Epist. crit. II. p. 208. ἢ 'ς μυλῶνα καταβαλεῖν, quod ἢ εἰς scripsit L. Dindorfius.

243. Quod in libris est οὐκοῦν Matthiae in οὔκουν mutavit. Sed quod idem putabat, κοπίδας μαχαίρας figuram esse, quae ἐκ

θήξεις μαχαίρας, καὶ μέγαν φάκελον ξύλων
ἐπιθεὶς ἀνάψεις; ὡς σφαγέντες αὐτίκα
πλήσουσι νηδὺν τὴν ἐμὴν ἀπ' ἄνθρακος
θερμὴν ἔδοντος δαῖτ' ἄτερ κρεανόμων,
τὰ δ' ἐκ λέβητος ἑφθὰ καὶ τετηκότα·
ὡς ἐκπλεώς γε δαιτός εἰμ' ὀρεσκόου·
ἅλις λεόντων ἐστί μοι θοινωμένῳ
ἐλάφων τε, χρόνιος δ' εἴμ' ἀπ' ἀνθρώπων βορᾶς.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

τὰ καινά γ' ἐκ τῶν ἠθάδων, ὦ δέσποτα,

παραλλήλου vocatur, falsissimum est. *Κοπίδας* pro adiectivo ad *μαχαίρας* additum, ipsa vocabuli forma adiectivi naturam adsignificante.

244. Edd. vett. *φάκελλον*. Emendate Par. E. Florentini, Vict.

245. Ne quis *ἐπιθεὶς* in *ὑποθεὶς* mutandum putet, conferat v. 389. Florentini et Vict. *ᾧ σφαγέντες*.

246. Edd. vett. *πλήσσουσι*. A Cantero repositum *πλήσουσι*, quod est in Florentinis et Vict. Matthiae malebat *πλήσωσι*, quod in margine a Barnesio adnotatum. At id languidum est. Deinde edd. vett. *ἐπ' ἄνθρακος*. Flor. 1. 2. *ἀπ' ἄνθρακος*, ut coniecerunt Heathius, Reiskius, Ruhnkenius.

247. Libri *θερμὴν ἔδοντος δαῖτα τῷ κρεανόμῳ*. Ruhnkenius in litteris ad Musgravium datis: *ἀπ' ἄνθρακος θερμὴν ἔδοντος δαῖτα τοῦ κρεανόμου*. Haec coniectura haud multum veri similitudinis habet. Melius Heathius *διδόντες*, fortasse ut *κρεανόμος* carnivorum significaret, ut apud Lycophronem v. 202.

ἀμφὶ βωμὸν τοῦ προμάντεως Κρόνου
σὺν μητρὶ τέκνων νηπίων κρεανόμου,

quod scholiastae interpretantur *κρεωβόρου*, *κρεουργοῦ*, *στρουθῶν μικρῶν μεριστοῦ*. Boissonadus coniiciebat *ἑλόντος*. Nullo modo fieri potuit, quod Matthiae, si sana esset lectio, suspicabatur, ut duas constructiones confuderit Euripides, *νηδὺν τὴν ἐμὴν ἔδοντος τοῦ κρεανόμου* et *νηδὺν ἐμοὶ ἔδοντι τῷ κρεανόμῳ*. Immo, si *ἔδοντος* recte se habet, *τῷ κρεανόμῳ* coniungendum est cum *θερμήν*. At id ineptum est. Scribendum, *ἀπ' ἄνθρακος θερμὴν ἔδοντος δαῖτ' ἄτερ κρεανόμων*. Sine coquis et diribitoribus, hoc est sine ambagibus se homines assatos devoraturum dicit. Vide Pollucem VII. 25.

249. Edd. vett. et codd. omnes *δαιτὸς ἱμεροσκόου*, sed in Par. E. G. primae secundi vocabuli litterae suprascriptum *η*. Correxit Stephanus.

ἥδιον᾽ ἐστίν. οὐ γὰρ αὖ νεωστί γε
ἄλλοι πρὸς ἄντρα τὰ σά γ᾽ ἀφίκοντο ξένοι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Κύκλωψ, ἄκουσον ἐν μέρει καὶ τῶν ξένων.
ἡμεῖς βορᾶς χρῄζοντες ἐμπολὴν λαβεῖν
σῶν ἆσσον ἄντρων ἤλθομεν νεὼς ἄπο.
τοὺς δ᾽ ἄρνας ἡμῖν οὗτος ἀντ᾽ οἴνου σκύφου
ἀπημπόλα τε κἀδίδου, πιεῖν λαβών,
ἑκὼν ἑκοῦσι, κοὐδὲν ἦν τούτων βίᾳ.
ἀλλ᾽ οὗτος ὑγιὲς οὐδὲν ὧν φησὶν λέγει·
ἐπεὶ οὐκ ἐλήφθη σοῦ λάθρᾳ πωλῶν τὰ σά;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ἐγώ; κακῶς γὰρ ἐξόλοι᾽.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

εἰ ψεύδομαι.

---

253. Libri ἥδιόν ἐστιν. Emendavit Canterus. Deinde οὐ γὰρ οὖν ab Reiskio acceptum admiserunt Matthiae aliique. Recte vero libri οὐ γὰρ αὖ. Refertur enim haec particula eo, quod olim quidem, sed non rursum ex illo tempore aliqui hospites advenerint.

254. Matthiae et alii ex Barnesii coniectura πρὸς ἄντρα ταῦτ᾽ ediderunt. Libri πρὸς ἄντρα τὰ σ᾽. Recte L. Dindorfius coniecit τὰ σά γ᾽ esse scribendum.

256. Nec Piersoni coniectura ad Moer. p. 155. ἐμπολῆς opus est, nec Matthiae duas constructiones commixtas excogitare debebat, sed satis erat βορᾶς ἐμπολὴν emptionem cibi interpretari.

260. Libri τούτῳ. Emendavit Barnesius.

262. Libri ἐπεὶ κατελήφθη σου λάθρα πωλῶν τὰ σά. Heathii emendationem ἐπεί γ᾽ ἐλήφθη probavit Valckenarius ad Hippol. 955. ubi eodem modo scriptum ἐπεί γ᾽ ἐλήφθης. Sed nec qui hoc reponi voluerunt, nec qui servarunt vulgatam, certam rationem sequuti videntur. Nihil offensionis in anapaesto esset, si haec alius quam Ulixes diceret, quem oportebat tragicis numeris loqui. Non est tamen veri simile, ut ἐπεί γ᾽ ἐλήφθη in ἐπεὶ κατελήφθη mutatum fuerit, nisi probabilior aliqua caussa librarios adduxisset. Ea fuit, opinor, quod scriptum esset per interrogationem ἐπεὶ οὐκ ἐλήφθη σοῦ λάθρᾳ πωλῶν τὰ σά;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

μὰ τὸν Ποσειδῶ τὸν τεκόντα σ', ὦ Κύκλωψ,
μὰ τὸν μέγαν Τρίτωνα καὶ τὸν Νηρέα,
μὰ τὴν Καλυψὼ τάς τε Νηρέως κόρας,
τά θ' ἱερὰ κύματ' ἰχθύων τε πᾶν γένος,
ἀπώμοσ', ὦ κάλλιστον, ὦ Κυκλώπιον,
ὦ δεσποτίσκε, μὴ τὰ σ' ἐξοδᾶν ἐγὼ
ξένοισι χρήματ', ἢ κακῶς οὗτοι κακοὶ
οἱ παῖδες ἀπόλοινθ', οὓς μάλιστ' ἐγὼ φιλῶ.

ΧΟΡΟΣ.

αὐτὸς ἔχ'. ἔγωγε τοῖς ξένοις τὰ χρήματα
περνάντα σ' εἶδον· εἰ δ' ἐγὼ ψευδῆ λέγω,
ἀπόλοιθ' ὁ πατήρ μου, τοὺς ξένους δὲ μὴ ἀδίκει.

ΚΥΚΛΩΨ.

ψεύδεσθ'· ἔγωγε τῷδε τοῦ Ῥαδαμάνθυος
πλέον πέποιθα καὶ δικαιότερον λέγω.
θέλω δ' ἐρέσθαι· πόθεν ἐπλεύσατ', ὦ ξένοι;
ποδαποί, τίς ὑμᾶς ἐξεπαίδευσεν πόλις;

---

267. Libri *μά θ' ἱερὰ.* G. Dindorfius ex sua quadam opinione, *μά θ' ἱρὰ.* At nec qui *μά τε* dixerit novi, neque *ἱερὰ κύματα* sine articulo dicta credam, neque Ionicum *ἱρὰ* recte munitum video, neque si, ut *θαἰμάτια* dicitur, *θαἰρὰ* quis scribi voluerit, cuiquam hoc auditum puto. Quare *τά θ' ἱερὰ* scripsi.

272. Ald. corrupte *ἔγωε τοῖς.* Herv. 1. *ἔγω τοῖς.* Herv. 2. Brub. *ἔγω οὐ τοῖς,* his accentibus. Ab H. Stephano *ἔγωγε* acceptum in Canteri editione, quod habet etiam Vict.

273. Edd. vett. *περάντα.* Cum H. Stephano Canterus *περνάντα,* quod est in Flor. 2. et Vict.

274. Libri *μὴ ἀδίκει.*

275. Edd. vett. *ἔγωγε τοῦδε τοῦ Ῥαδαμάνθυος πολλὰ πέπονθα.* Stephanus in vet. cod. *τόνδε* et *πολλῷ* esse ait, quae ipsius est coniectura, codices praetexentis. *Πολλὰ* etiam Par. G. Canterus *τῷδε,* quod deinde receptum. Idem edidit *πολλῷ πέποιθα.* Ac *πέποιθα* Florentini et Vict. Quod Matthiae posuit, *ἔγωγε τῷδε τοῦ Ῥαδαμάνθυος πλείω πέποιθα,* petitum, ut videtur, ex adnotatione Stephani, receperunt alii. Consultius duxi *πλέον* scribere.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἰθακήσιοι μὲν τὸ γένος, Ἰλίου δ' ἄπο,
πέρσαντες ἄστυ, πνεύμασιν θαλασσίοις
σὴν γαῖαν ἐξωσθέντες ἥκομεν, Κύκλωψ.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἦ τῆς κακίστης οἳ μετῆλθεθ' ἁρπαγὰς
Ἑλένης Σκαμάνδρου γείτον' Ἰλίου πόλιν;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

οὗτοι, πόνον τὸν δεινὸν ἐξηντληκότες.

ΚΥΚΛΩΨ.

αἰσχρὸν στράτευμά γ', οἵτινες μιᾶς χάριν
γυναικὸς ἐξεπλεύσατ' εἰς γαῖαν Φρυγῶν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

θεοῦ τὸ πρᾶγμα· μηδέν' αἰτιῶ βροτῶν.
ἡμεῖς δέ σ', ὦ θεοῦ ποντίου γενναῖε παῖ,
ἱκετεύομέν τε καὶ λέγομεν ἐλευθέρως,
μὴ τλῇς πρὸς ἄντρα τὰ σά γ' ἀφιγμένους φίλους
κτανεῖν, βοράν τε δυςσεβῆ θέσθαι γνάθοις·
οἳ τὸν σόν, ὦναξ, πατέρ' ἔχειν ναῶν ἕδρας
ἐῤῥυσάμεσθα γῆς ἐν Ἑλλάδος μυχοῖς.

---

280. Edd. vett. πνεύμασι.

285. Flor. 1. εἵτινες.

290. Libri πρὸς ἄντρα σοὺς ἀφιγμένους φίλους. Id patienter tulerunt editores. At ἄντρα opus habebat certiore descriptione, nec, si ut amici et non ut inimici ad Cyclopem hi Graeci venerunt, venerunt ut amici Cyclopis. Quare scripsi πρὸς ἄντρα τὰ σά γ' ἀφιγμένους φίλους.

292. Edd. vett. codd. Flor. Vict. νεῶν. Canterum sequuti recte quidam ναῶν ediderunt. Navium stationes, portus, dici volebat Musgravius.

293. Stephani coniecturam, cui ille codicum fidem praetenderat, Canterus aliique receperant ἱδρυσάμεσθα. In libris vett. est εἰρυσάμεσθα. Matthiae dedit ἐῤῥυσάμεσθα.

ἱερός τ' ἄθραυστος Ταινάρου μένει λιμήν,
Μαλέας τ' ἄκροι κευθμῶνες, ἥ τε Σουνίου
δίας Ἀθάνας σῶς ὑπάργυρος πέτρα,
Γεραίστιοί τε καταφυγαί, τά θ' Ἑλλάδος
δύςφορά γ' ὀνείδη Φρυξὶν οὐκ ἐδώκαμεν·
ὧν καὶ σὺ κοινοῖ· γῆς γὰρ Ἑλλάδος μυχοὺς
οἰκεῖς ὑπ' Αἴτνης τῇ πυριστάκτῳ πέτρᾳ.
νόμος δὲ θνητοῖς, εἰ λόγους ἀποστρέφει,
ἱκέτας δέχεσθαι ποντίους ἐφθαρμένους,
ξένιά τε δοῦναι καὶ πέπλοις ἐπαρκέσαι,
οὐκ ἀμφὶ βουπόροισι πηχθέντας μέλη
ὀβελοῖσι νηδὺν καὶ γνάθον πλῆσαι σέθεν.
ἅλις δὲ Πριάμου γαῖ' ἐχήρωσ' Ἑλλάδα,

---

294. Edd. vett. Par. G. Flor. 1. 2. ἱερεύς. Stephanus et Par. E. ἱερός, quod reposuit Canterus.

295. Libri Σουνίου. Ex Musgravii coniectura Σουνίῳ edidit Matthiae, quem sequuti sunt alii. Sed illum recte poenituit, etsi quae de genitivo locum designante dicit, vix quisquam intelligat.

298. Par. G. Flor. 1. 2. δύςφρονά γ' ὀνείδη. Nisi excidit versus, recte haec sic interpretari videntur: *non condonavimus gravia Graeciae opprobria Troianis:* raptum Helenae.

299. Libri κοινοῦ. Seidlerus κοινοῖ.

300. Libri ὑπ' Αἴτνῃ τῇ πυριστάκτῳ πέτρᾳ. Inutile additamentum est τῇ πυριστάκτῳ πέτρᾳ, ubi nihil ad rem ignes Aetnaei. Aliter, si ad ipsam Aetnae notionem pertinet. Quare ὑπ' Αἴτνης τῇ πυριστάκτῳ πέτρᾳ scripsi.

301. Libri: νόμοις δὲ θνητοῖς εἰς λόγους ἀποστρέφῃ. Decepit hic quoque codicum suorum praetextu Canterum Stephanus, quem sequuti sunt plerique, ut ἀποστρέφου scriberet, quam ut Duporti coniecturam memoravit Barnesius. Id admisit etiam Boissonadus, scribens praeterea εὐλόγως cum Goesio. Mira haec sunt, quum propius verum accesserit Musgravius, coniiciens νόμος δὲ θνητοῖς, εἰ λόγους ἐπιστρέφῃ, quod recepit Bothius. Sed poterat facilius: νόμος δὲ θνητοῖς, εἰ λόγους ἀποστρέφει. Hoc dicit Ulixes: *si nihil apud te valent, quae de nostris meritis dixi, respice communem hominum de naufragis legem.*

304. Edd. vett. atque etiam Canteri ἀμφιβουπόροισι. Divisim Florens Christianus et codd. Flor. Vict.

πολλῶν νεκρῶν πιοῦσα δορυπετῆ φόνον,
ἀλόχους τ' ἀνάνδρους γραῦς τ' ἄπαιδας ὤλεσεν
πολιούς τε πατέρας. εἰ δὲ τοὺς λελειμμένους
σὺ συμπυρώσας δαῖτ' ἀναλώσεις πικράν,
ποῖ τρέψεταί τις; ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ, Κύκλωψ,
πάρες τὸ μάργον σῆς γνάθου, τὸ δ' 'εὐσεβὲς
τῆς δυςσεβείας ἀνθελοῦ· πολλοῖσι γὰρ
κέρδη πονηρὰ ζημίαν ἠμείψατο.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

παραινέσαι σοι βούλομαι· τῶν μὲν κρεῶν
μηδὲν λίπῃς τοῦδ'· ἢν δὲ τὴν γλῶσσαν δάκῃς,
κομψὸς γενήσει καὶ λαλίστατος, Κύκλωψ.

ΚΥΚΛΩΨ.

ὁ πλοῦτος, ἀνθρωπίσκε, τοῖς σοφοῖς θεός·
τὰ δ' ἄλλα κόμποι καὶ λόγων εὐμορφίαι.
ἄκρας δ' ἐναλίας, ἃς κάθ' ἵδρυται πατήρ,
χαίρειν κελεύω· τί τάδε προὐστήσω λόγῳ;
Ζηνὸς δ' ἐγὼ κεραυνὸν οὐ φρίσσω, ξένε,
οὐδ' οἶδ' ὅτι Ζεύς ἐστ' ἐμοῦ κρείσσων θεός.

---

307. Ex Aldina Musgravius restituit πιοῦσα, quod in caeteris in ποιοῦσα depravatum fuerat.

315. Flor. 1. 2. Vict. τῶν γὰρ κρεῶν.

316. Lentingio ad Medeam p. 94. ἢν δὲ τὴν γλῶσσαν δάκῃς scribi iubenti argute respondet Matthiae, inter γλῶσσαν et τὰ λοιπὰ τῶν κρεῶν nullam esse oppositionem. Rectius dixisset, non opus esse ista oppositione. Est enim oppositio, et iusta quidem, si quis nullam quidem carnium partem relinquendam dicit, sed linguam si quis non relinquat, etiam praecipuum quid lucri facturum.

317. Hesychius: ἀλίστατος. σοφώτατος. Quod ad hunc locum pertinere monuit Ruhnkenius in Epist. crit. II. p. 135.

320. Legebatur ἃς καθίδρυται. Scripsi ἃς κάθ' ἵδρυται.

323. Ex Marklandi coniectura ad Suppl. 518. Matthiae, sequutis aliis, edidit ὅ τι, sed fatetur vix opus fuisse ut mutaretur ὅτι.

οὔ μοι μέλει τὸ λοιπόν. ὥς δ' οὔ μοι μέλει
ἄκουσον· ὅταν ἄνωθεν ὄμβρον ἐκχέῃ,
ἐν τῇδε πέτρᾳ στέγν' ἔχων σκηνώματα,
ἢ μόσχον ὀπτὸν ἤ τι θήρειον δάκος
δαινύμενος, ἐν στέγοντι γαστέρ' ὑπτίαν
* * * * * * * * * * * *
ἐπεκπιὼν γάλακτος ἀμφορέα, πέπλον
κρούω, Διὸς βρονταῖσιν εἰς ἔριν κτυπῶν.
ὅταν δὲ βορέας χιόνα Θρήκιος χέῃ,
δοραῖσι θηρῶν σῶμα περιβαλὼν ἐμὸν
καὶ πῦρ ἀναίθων, χιόνος οὐδέν μοι μέλει.
ἡ γῆ δ' ἀνάγκῃ, κἂν θέλῃ κἂν μὴ θέλῃ,
τίκτουσα ποίαν τἀμὰ πιαίνει βοτά.
ἅγὼ οὔτι θύω πλὴν ἐμοί, θεοῖσι δ' οὔ,
καὶ τῇ μεγίστῃ γαστρὶ τῇδε δαιμόνων·

---

326. Libri ἔχω. Scripsi ἔχων, quoniam verbum deesse videtur, positum in eo versu qui excidit.

327. Libri ἢ μόσχον ὀπτόν. Boissonadus, sentiens deesse particulam verba copulantem, coniecit καὶ scribendum esse. Melius esset Musgravii οὐ, nisi perisse versus videretur.

328. Libri ἐν στέγοντι. Scaliger εὖ στέγων τε γαστέρ' ὑπτίαν. Reiskius εὖ τέγγων τε γαστέρ' ὑπτίαν, quod Matthiae aliique receperunt, non cogitantes, si id de potu intelligeretur, τέγξας dicendum fuisse, ne pugnaret cum sequente ἐπεκπιών. At illud ipsum ἐπεκπιὼν γάλακτος ἀμφορέα valde importuno loco positum esset post ea quae proxime praecedunt verba, nisi aliquid aliud intercessisset. Quare versum omissum stellulis notavi.

332. Edd. vett. Θρηίκιος. Deinde Θρῄκιος, postremo Θρήκιος scriptum.

336. Hunc et praecedentem versum afferunt Plutarchus de def. orac. 46. p. 435. B. apud quem, ut in Euripidis libris, τίκτουσα legitur, et Athenagoras in Legat. pro Christ. p. 28. (103.) ubi φύουσα scriptum, quod placebat Valckenario ad Phoen. 34.

337. Matthiae quum ex Aldina ἃ ἐγὼ, ex Florentinis autem et Vict. ἃ 'γὼ afferret, neglexit, quod potius erat, in edd. ante Barnesium legi, quod ipse quoque et cum eo deinceps alii sequuti sunt, ἃ ἐγὼ οὔ τινι θύω, Barnesium autem dedisse ἅγὼ τίνι θύω. Neutra scriptura quos conveniebat numeros praebet. Scribendum erat ἅγὼ οὔτι θύω.

ὡς τοὐμπιεῖν τε καὶ φαγεῖν τοὐφ' ἡμέραν,
Ζεὺς οὗτος ἀνθρώποισι τοῖσι σώφροσιν,
λυπεῖν δὲ μηδὲν αὑτόν· οἳ δὲ τοὺς νόμους
ἔθεντο, ποικίλλοντες ἀνθρώπων βίον,
κλαίειν ἄνωγα· τὴν δ' ἐμὴν ψυχὴν ἐγὼ
οὐ παύσομαι δρῶν εὖ, κατεσθίων γέ σε.
ξένιά τε λήψει τοιάδ', ὡς ἄμεμπτος ὦ,
πῦρ καὶ πατρῷον τόδε, λέβητά θ', ὃς ζέσας
σὴν σάρκα διαφόρητον ἀμφέξει καλῶς.
ἀλλ' ἕρπετ' εἴσω, τῷ κατ' αὔλιον θεῷ
ἵν' ἀμφὶ βωμὸν στάντες εὐωχῆτέ με.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

αἰαῖ, πόνους μὲν Τρωϊκοὺς ὑπεξέδυν
θαλασσίους τε, νῦν δ' ἐς ἀνδρὸς ἀνοσίου

---

339. Libri ὡς τοῦ πιεῖν γε. Reiskius et Musgravius, quos deinde sequuti sunt editores, ὡς τοὐμπιεῖν γε: laudavitque Porsonus ad Aristoph. Pac. **1143.** Scribendum vero erat ὡς τοὐμπιεῖν τε καὶ φαγεῖν.

340. Edd. σώφροσι. Flor. **1. 2.** σώφροσιν.

344. Libri κατεσθίων τέ σε, non sine perversitate quadam sententiae, quae tamen non est a criticis animadversa. Hic quidem κατεσθίων γέ σε scribendum erat.

346. Libri: πῦρ καὶ πατρῷον τόνδε λέβητά γ', ὃς ζέσας. Barnesius non modo versus caussa, in quo probo eius iudicium, sed etiam quod demonstrativum τόνδε hic ferri nequeat, quia nondum introierint in antrum, τὸν scripsit. Haerere se in τόνδε fassus est etiam Matthiae. Boissonadus autem etiam de eo, qui non sit praesens, τόνδε dictum censuit. Nimirum in vocabulis tantum explicandis operam, non etiam in sententia, posuerunt. Quid vero? Neptunusne tripodem dederit filio Polyphemo, quando certe non hereditarium vivo immortali patre accipere potuit? Immo res ipsa monstrat, dona hospitalia, quae promittit Cyclops, esse ignem et aquam, quique per ignem et aquam concoquat Ulixem, lebetem. Quare scribendum: πῦρ καὶ πατρῷον τόδε, λέβητά θ', ὃς ζέσας σὴν σάρκα διαφόρητον ἀμφέξει καλῶς.

347. Libri δυςφόρητον, servatum ab editoribus, etsi Scaliger διαφόρητον scribendum esse monuerat. Flor. **1.** ἀμφέξῃ.

349. Edd. vett. ἀμφὶ κῶμον. Flor. **1. 2.** ἀμφὶ βωμόν. Stephanus hic ita loquitur, ut suspicari quis possit non fictos eum

γνώμην κατέσχον ἀλίμενόν τε καρδίαν.
ὦ Παλλάς, ὦ δέσποινα, Διογενὲς θεά,
νῦν, νῦν ἄρηξον· κρείσσονας γὰρ Ἰλίου
πόνους ἀφῖγμαι κἀπὶ κινδύνου βάθρα.
σύ τ', ὦ φαεννῶν ἀστέρων οἰκῶν ἕδρας,
Ζεῦ ξένι', ὅρα τάδ'· εἰ γὰρ αὐτὰ μὴ βλέπεις,
ἄλλως νομίζει Ζεύς, τὸ μηδὲν ὤν, θεός.

ΧΟΡΟΥ οἱ α'—ε'.
στροφή.

Εὐρείας φάρυγος, ἰὼ Κύκλωψ,
ἀναστόμου τὸ χεῖλος· ὡς ἕτοιμά σοι
ἑφθὰ καὶ ὀπτὰ καὶ ἀνθρακιᾶς ἄπο θερμὰ

---

codices iactare, quum dicit in vet. cod. esse βωμόν, et in margine unius θωμὸν etiam; at sibi κῶμον non displicere. Sine dubio verum est βωμόν, quia sese τὸν κατ' αὔλιον θεὸν vocat Cyclops.

356. Edd. vett. φαεινῶν. Flor. 1. 2. Vict. φαεννῶν.

357. Edd. vett. Ζεῦ, ξένι' ὅρα τάδ'. Canterus distinguendum monuit, Ζεῦ ξένι', ὅρα τάδ'.

358. In edd. vett. interpungitur ἄλλως νομίζῃ Ζεῦ, τὸ μηδὲν ὢν θεός. Postea cum Valckenario ad Phoen. 84. et 86. scriptum ἄλλως νομίζῃ, Ζεῦ, τὸ μηδὲν ὢν θεός. Non opus erat iterata appellatione Ζεῦ, ut recte scriptum sit in Vict. Ζεύς, quod recepi.

359. In libris chori nomen toti huic carmini adscriptum est. Aliquid veri vidit Scaliger, qui constitutis duobus hemichoriis alteri quae ab initio sunt tribuit, alteri reliqua, quae incipiunt his verbis, χαιρέτω μὲν αὖλις ἥδε, inter quem versum et eum qui praecedit interiectum putabat canticum ab iis, qui modos facerent. Talis cantici nullum vestigium est, nec διχορίαν, sed τριχορίαν hoc carmen habet. Una enim de tribus chori partibus ignem in antro accenderat eique lebetem aqua plenum imposuerat: quae egrediens ex antro canit stropham v. 359—366. Sequitur mesodus v. 367—371. quam canit media pars chori. Denique tertia chori pars a v. 372. antistropham canit, non animadversam a criticis in magna qua hoc carmen laborat scripturae perturbatione. Primus strophae versus sic scriptus erat: εὐρείας φάρυγγος, ὦ Κύκλωψ. Scripsi, ut oportebat, φάρυγος et ἰὼ Κύκλωψ. Molossum sequuntur duo Cretici.

361. Vict. ἀνθρακίας. Vulgo legebatur: καὶ ἀνθρακιᾶς

χναύειν, βρύκειν,
κρεοκοπεῖν μέλη ξένων,
δασυμάλλῳ ἐν αἰγίδι κλινομένῳ.
μή μοι, μὴ προδίδου·
μόνος μόνῳ κόμιζε πορθμίδος σκάφος.

ΧΟΡΟΥ οἱ ϛʹ—ιʹ.
μεσῳδός.

χαιρέτω μὲν αὖλις ἥδε,
χαιρέτω δὲ θυμάτων

ἀποχναύειν. Florens Christianus ἀπολαύειν, quod Porsonus ad Toup. T. IV. p. 476. mirabatur nemini arrisisse, quum Musgravius et Toupius T. II. p. 269. ἀνθρακιᾶς ἄπο χναύειν scribi iussissent. Rectius certe fecerunt, qui Musgravium et Toupium sequuti sunt, quam Porsonus, quem potissime movisse videtur ἀνθρακιᾶς ἀπολαύειν positum ab Aristophane in Eq. 730. non cogitantem, quod uno loco apte dicatur, non item altero apte dici. Hic quidem et sententia docet aliquid excidisse, et quid desit ostendit antistropha. Id igitur addidi: καὶ ἀνθρακιᾶς ἄπο θερμὰ χναύειν.

362. Edd. vett. βρύχειν. Emendavit Casaubonus. Vid. interpretes Moeridis p. 99.

363. Edd. vett. κρεωκοπεῖν. Flor. 1. 2. κρεωκοπεῖς. L. Dindorfius κρεοκοπεῖν. Vulgatum retinuerunt Matthiae et Bothius, non memores Porsoni observationis in praefatione Hecubae p. VIII.

364. Edd. δασυμάλλῳ ἐν αἰγίδι καινόμενα. Flor. 1. δασυμάλλων et καινόμεθα. Optime Reiskius κλινομένῳ, cuius ita negligentes fuerunt novissimi editores, ut eam emendationem non modo non reciperent, sed Matthiae et Bothius ne commemorarent quidem.

365. Libri μή μοι, μὴ προδίδου. Non credo fore, qui cum Bothio Beckium sequuto μή με scribat, putetque alterum hemichorium ab altero compellari, rogarique ut sibi adsit, et clam advehat Ulixis navem, qua aufugiant. Scaliger adscripsit: *solus soli mihi confer hanc celocem, ut Plautus, fortasse huc alludens, loquitur: vult eum integram famem ad has epulas afferre.* Plauti locum Poen. III. 1, 40. quum vix comparari posse dicebat Matthiae, errabat eo, quod non istum locum dixit Scaliger, sed hunc in Asinaria II. 1, 10.

unde sumam? quo intervortam? quo hanc celocem conferam?

Non prorsus tamen recte Scaliger. Nam sententia haec est: *ne mihi prode haec:* id est, fac ne frustra haec apparayerimus: *so-*

ἀποβώμιος ἂν ἔχει θυσίαν
Κύκλωψ Αἰτναῖος ξενικῶν
κρεῶν κεχαρμένος βορᾷ.

ΧΟΡΟΥ οἱ ια′ — ιε′.
ἀντιστροφή.

νηλὴς, ὦ τλᾶμον, ὅςτις μάταν
ἐφεστίους ἱκτῆρας ἐκθύεις δόμων,
ἑφθά τε δαινύμενος μυσαροῖσιν ὀδοῦσιν
κόπτων, βρύκων,
θέρμ᾽ ἀπ᾽ ἀνθράκων κρέα
* * * * * * * * * * * *
* * * * * *
* * * * * * * * * * * *

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ὦ Ζεῦ, τί λέξω, δείν᾽ ἰδὼν ἄντρων ἔσω,
κοὐ πιστά, μύθοις εἰκότ᾽ οὐδ᾽ ἔργοις βροτῶν;

ΧΟΡΟΣ.

τί δ᾽ ἔστ᾽, Ὀδυσσεῦ; μῶν τεθοίναται σέθεν
φίλους ἑταίρους ἀνοσιώτατος Κύκλωψ;

---

lus soli tibi confer hanc celocem: quod est, solus soli tibi inger quas nos aversamur carnes humanas.

369. Error typographi ἅν ex Herv. 2. pro ἂν etiam in alias edd. propagatus.

372. Libri: νηλὴς ὁ τλάμων, ὅςτις δωμάτων ἐφεστίους ξενικοὺς ἱκτῆρας ἐκθύει δόμων, nisi quod Flor. 1. δωμάτων τ᾽. L. Dindorfius ξενικοὺς in ξένους mutavit. Apertum est haec corrupta esse. Res ipsa et strophici versus suadent scribere: νηλὴς, ὦ τλᾶμον, ὅςτις μάταν ἐφεστίους ἱκτῆρας ἐκθύεις δόμων.

374. Edd. vett. κόπτων, βρύχων, ἑφθά τε δαινύμενος, μυσαροῖσιν ὀδοῦσιν ἀνθρώπων θέρμ᾽ ἀπ᾽ ἀνθράκων κρέα. Stropha ostendit loco suo mota esse κόπτων, βρύκων: nam βρύκων hoc quoque loco restituit Casaubonus. Ἀνθρώπων autem nihil est nisi diversa scriptura, adscripta ad ἀνθράκων. Tres postremi antistrophae versus interierunt.

382. Libri μῶν γε θοινᾶται. Vid. Elmsl. ad Med. 1334. f. XV.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

δισσούς γ' ἀθρήσας κἀπιβαστάσας χεροῖν,
οἳ σαρκὸς εἶχον εὐτρεφέστατον πάχος.

ΧΟΡΟΣ.

πῶς, ὦ ταλαίπωρ', ἦτε πάσχοντες τάδε;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἐπεὶ πετραίαν τήνδ' ἐσήλθομεν στέγην,
ἀνέκαυσε μὲν πῦρ πρῶτον, ὑψηλῆς δρυὸς
κορμοὺς πλατείας ἐσχάρας βαλὼν ἔπι,
τρισσῶν ἁμαξῶν ὡς ἀγώγιμον βάρος.
ἔπειτα φύλλων ἐλατίνων χαμαιπετῆ
ἔνησεν εὐνὴν πλησίον πυρὸς φλογί,
ὀβελούς τ', ἄκρους μὲν ἐγκεκαυμένους πυρί,
ξεστοὺς δὲ δρεπάνῳ τἄλλα, παλιούρου κλάδων.

---

384. Libri: διssούς γ' ἀθρήσας κἀπιβαστάσας χεροῖν. Canterus ἀθροίσας, cui obloquutus est Barnesius. At etiam Stephanus ita coniecit. Barnesio assensus est Elmsleius ad Heracl. 341. Non miror idem facientes Piersonum et Valckenarium, quorum uterque in diatribe de fragm. Eurip. p. 172. διssοὺς σταθμήσας scribi voluit. Hoc vero mirum, quum id ipsum significet ἐπιβαστάσας, de quo praeter Valckenarium isto loco videndus Kusterus ad Aristoph. Thesm. 444. Ἀθρήσας est *diligenter spectans*. Comparavit Matthiae Electrae versus 827. 839.

385. Flor. 1. et edd. vett. ἐντρεφέστατον. Barnesius, Flor. 2. εὐτρεφέστατον, quod tenuerunt novissimi editores. Scaliger εὐτραφέστατον, idque adscivit Valckenarius in diatr. de fr. Eur. p. 172. Disseruit de his formis Lobeckius ad Phryn. p. 577.

387. Libri: ἐπεὶ πετραίαν τήνδ' ἐσήλθομεν χθόνα. Quum apertum sit, sic scribere non potuisse Euripidem, Musgravius στέγην coniecerat, quo ei tamen multo lenius visum est μονήν. At multo melius est στέγην. Usitata vocabula facile in scribendo commutantur memoriae errore.

392. Librorum scripturam ἔστησεν Piersonus in Veris. p. 145. in ἔστρωσεν, lenius Reiskius in ἔνησεν mutandam censuit, quem sequuti sunt recentiores.

393. Hic posui hunc et sequentem versum, qui in libris post illum, καὶ χάλκεον λέβητ' ἐπέζεσεν πυρί, qui est 399. positi sunt, turbato rerum ordine.

394. Ald. Herv. 1. Flor. 2. Vict. ξεστοὺς δὲ δρεπάνῳ γ',

κρατῆρα δ' ἐξέπλησεν ὡς δεκάμφορον,
μόσχους ἀμέλξας, λευκὸν εἰςχέας γάλα.
σκύφος τε κισσοῦ παρέθετ' εἰς εὖρος τριῶν
πηχέων, βάθος δὲ τεσσάρων ἐφαίνετο.
καὶ χάλκεον λέβητ' ἐπέζεσεν πυρί,
ὡς δ' ἦν ἕτοιμα πάντα τῷ θεοστυγεῖ
Ἅιδου μαγείρῳ, φῶτε συμμάρψας δύο
ἔσφαξ' ἑταίρων τῶν ἐμῶν ῥυθμῷ τινί,
τὸν μὲν λέβητος εἰς κύτος χαλκήλατον,
Αἰτναῖ' ἅτε σφαγεῖα, πελεκέων γνάθοις,

ἀλλὰ παλιούρου κλάδῳ. Sic etiam Flor. 1. sed omittens γ'. Herv. 2. Brub. aliaeque, ξεστοὺς δ' οὐ δρεπάνῳ γ'. Supersedere poterat Matthiae longa ad hunc versum adnotatione, qua quorumdam ineptissimas coniecturas, aliorum autem manifestos errores commemoravit, si satis habuisset verissimam Scaligeri emendationem afferre, ξεστοὺς δὲ δρεπάνῳ τἄλλα, παλιούρου κλάδων. Incredibile dicerem, nisi factum viderem, ut neque ipse Matthiae, neque alii Scaligerum sequerentur, sed praeferrent, quae nec sensum habent, nec Graece dicta sunt. Mirabilia de hoc versu prodidit etiam L. Dindorfius in minore ed. Diodori Siculi vol. IV. p. 202. quam adnotationem notavit F. V. Fritzschius ad Luciani dial. deor. p. 5. Hodie ista indicta velle Dindorfium credo. Apud Athenaeum XIV. p. 650. A. παλιούρου κλάδῳ in codd. A. B. in caeteris κλάδον legitur.

399. Lobeckius in priore editione Aiacis ad v. 40. coniecerat ἐπέστησεν. Nunc aliter sentire videtur. Si ita scripsisset Euripides, ferri possent hoc loco illi versus, quos post v. 392. collocavi. Eos sequebatur hic, Αἰτναῖά τε σφαγεῖα πελεκέων γνάθοις, qui quoniam neque cum illis, neque cum eo qui in libris sequitur, ὡς δ' ἦν ἕτοιμα πάντα τῷ θεοστυγεῖ, ullo pacto cohaeret, nonnulla ante eum excidisse putabat Boissonadus.

401. Libri δίδου μαγείρῳ. Emendavit quasi ex Mss. suis Stephanus. Dein δύω in edd. vett.

402. Secure ex Barnesiana servatum est ἔσφαξ'. In Flor. 1. 2. et edd. vett. recte scriptum ἔσφαζ'. Ex cod. Par. A. Marklandus ad Suppl. 94. affert τινὶ ῥυθμῷ.

403. Apertum est aliquid amplius dici et significantius debuisse, quam illud nudum τὸν μὲν λέβητος εἰς κύτος χαλκήλατον. Nimirum hic sequebatur Αἰτναῖ' ἅτε σφαγεῖα, πελεκέων γνάθοις, quod supra ante versum 400. sic scriptum erat Αἰτναῖά τε σφαγεῖα πελεκέων γνάθοις. Pro χαλκήλατον Stephanus etiam χαλκηλάτου legi ait.

τὸν δ' αὖ, τένοντος ἁρπάσας ἄκρου ποδός,
παίων πρὸς ὀξὺν στόνυχα πετραίου λίθου,
ἐγκέφαλον ἐξέῤῥανε, καὶ καθαρπάσας
λάβρῳ μαχαίρᾳ σάρκας ἐξώπτα πυρί,
τὰ δ' εἰς λέβητ' ἐφῆκεν ἕψεσθαι μέλη.
ἐγὼ δ' ὁ τλήμων δάκρυ' ἀπ' ὀφθαλμῶν χέων
ἐχριμπτόμην Κύκλωπι κἀδιακόνουν·
ἄλλοι δ' ὅπως ὄρνιθες ἐν μυχοῖς πέτρας
πτήξαντες εἶχον, αἷμα δ' οὐκ ἐνῆν χροΐ.
ἐπεὶ δ' ἑταίρων τῶν ἐμῶν πλησθεὶς βορᾶς
ἀνέπεσε, φάρυγος αἰθέρ' ἐξανεὶς βαρύν,
εἰςῆλθέ μοί τι θεῖον· ἐμπλήσας σκύφος
Μάρωνος αὐτῷ τοῦδε προςφέρω πιεῖν,
λέγων τάδ'· ὦ παῖ ποντίου θεοῦ, Κύκλωψ,
σκέψαι τόδ' οἷον Ἑλλὰς ἀμπέλων ἄπο
θεῖον κομίζει πῶμα, Διονύσου γάνος.
ὁ δ' ἔκπλεως ὢν τῆς ἀναισχύντου βορᾶς,
ἐδέξατ' ἔσπασέν τ' ἄμυστιν ἑλκύσας,

---

406. Libri *πρὸς ὀξύν γ' ὄνυχα*. Emendavit Scaliger. Edd. vett. ex errore Aldinae *λίθον*. Canterus, ut codd. omnes, *λίθου*.

409. Libri *τάδ' εἰς*. Heathii monitu scribi coeptum *τὰ δ'*.

411. Legebatur *καὶ διηκόνουν*. Non credam hac forma usum esse Euripidem: quare usitatam Atticis reposui *κἀδιακόνουν*. Vid. Piers. ad Moer. p. 121.

415. Euripidis libri *φάρυγγος αἰθέρ' ἐξιεὶς βαρύν*. Apud Athenaeum I. p. 23. E. *ἐξανιεὶς* scriptum. Porsonus in Adv. p. 268. et ad Aristoph. Eq. 523. *φάρυγος*, quod iam Scaliger posuerat, et *ἐξανείς*.

417. Legebatur *Μάρωνος αὐτοῦ, τῷδε προςφέρω πιεῖν*. Recte vidit L. Dindorfius scribendum esse *Μάρωνος αὐτῷ τοῦδε*. Utrem tenebat Ulixes.

418. Flor. 1. 2. Vict. *ὦ τοῦ ποντίου θεοῦ*. Fortasse recte, inquit Matthiae. Quis ita nisi distinguendi caussa loquatur?

421. Edd. vett. *ὅδ' ἔκπλεως*. Ne quis forte *ἔμπλεως* scribendum putet, meminerit hoc *plenum*, *ἔκπλεως satiatum* significare, ut v. 249.

422. Omissum in libris *τ'* addidit Barnesius.

κἀπῄνεσ᾽ ἄρας χεῖρα· φίλτατε ξένων,
καλὸν τὸ πῶμα δαιτὶ πρὸς καλῇ δίδως.
ἡσθέντα δ᾽ αὐτὸν ὡς ἐπῃσθόμην ἐγώ,
ἄλλην ἔδωκα κύλικα, γιγνώσκων ὅτι
τρώσει νιν οἶνος καὶ δίκην δώσει τάχα.
καὶ δὴ πρὸς ᾠδὰς εἷρπ᾽. ἐγὼ δ᾽ ἐπεγχέων
ἄλλην ἐπ᾽ ἄλλῃ σπλάγχν᾽ ἐθέρμαινον ποτῷ.
ᾄδει δὲ παρὰ κλαίουσι συνναύταις ἐμοῖς
ἄμουσ᾽, ἐπήχει δ᾽ ἄντρον. ἐξελθὼν δ᾽ ἐγὼ
σιγῇ, σὲ σῶσαι κἄμ᾽, ἐὰν βούλῃ, θέλω.
ἀλλ᾽ εἴπατ᾽ εἴτε χρῄζετ᾽ εἴτ᾽ οὐ χρῄζετε
φεύγειν ἄμικτον ἄνδρα καὶ τὰ Βακχίου
ναίειν μέλαθρα Ναΐδων νυμφῶν μέτα.
ὁ μὲν γὰρ ἔνδον σὸς πατὴρ τάδ᾽ ᾔνεσεν.
ἀλλ᾽ ἀσθενὴς γὰρ κἀποκερδαίνων ποτοῦ,
ὥςπερ πρὸς ἰξῷ τῇ κύλικι λελημμένος
πτέρυγας ἀλύει· σὺ δέ, νεανίας γὰρ εἶ,

---

424. Flor. 1. πρὸς καλὸν. Sic etiam Flor. 2. sed supra scripto ῇ.

427. Ald. et codd. τρώσει, quod restituit Canterus, quum ex Herv. 1. in edd. δρώσει irrepsisset.

428. Edd. vett. ἐπ᾽ ἐγχέων, quod Portus et Stephanus correxerunt.

431. Barnesius edidit ἐπηχεῖ.

435. Libri *Δαναΐδων νυμφῶν μέτα.* Quum Casaubonus emendasset *Ναΐδων*, Musgravio visa est minor mutatio, si *Ναιάδων* scriberetur, quod Casaubono tribuit Valckenarius ad Phoen. 1669. Et tenuerunt istud *Ναιάδων* novissimi editores. Commemoranda tamen coniectura, quam in Societate Graeca fecit Arminius Koechly, *μαινάδων νυμφῶν μέτα.* Verum *μαινάδες* fere non adiecto altero nomine dicuntur, ut Naides. In Helena 190. νύμφα τις οἷα Ναΐς. Melius etiam ναίειν μέλαθρα Naidi, quam μαινάσιν convenit.

439. Quum in edd. vett. interpungeretur hoc modo, ὥςπερ πρὸς ἰξῷ τῇ κύλικι λελημμένος, πτέρυγας ἀλύει, Casaubonus scribendum putabat λελημμένος πτέρυγος, ἀλύει, non sine gravi errore, quum accusativo hic locum non esse credebat. Musgravius, quod ἀλύειν de gravi mentis perturbatione diceretur, λελημμένος

σώθητι μετ' ἐμοῦ, καὶ τὸν ἀρχαῖον φίλον
Διόνυσον ἀνάλαβ', οὐ Κύκλωπι προςφερῆ.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ φίλτατ', εἰ γὰρ τήνδ' ἴδοιμεν ἡμέραν,
Κύκλωπος ἐκφυγόντες ἀνόσιον κάρα.
ὡς διὰ μακροῦ γε τὸν φίλον σίφωνα δὴ
χηρεύομεν τόνδ'· οὐκ ἔχομεν γὰρ καταφυγήν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἄκουε δή νυν ἣν ἔχω τιμωρίαν
θηρὸς πανούργου σῆς τε δουλείας φυγήν.

ΧΟΡΟΣ.

λέγ', ὡς Ἀσιάδος οὐκ ἂν ἥδιον ψόφον
κιθάρας κλύοιμεν ἢ Κύκλωπ' ὀλωλότα.

πτέρυγα, σαλεύει scribendum coniecit: quae elegans quidem coniectura est, sed tamen non, quod Matthiae eiusque sequaces fecerunt, tam egregiam esse putem, ut recipienda fuerit. Ἀλύειν est *amentem esse*, diciturque aeque de gaudio ac de dolore. Videndus de eo verbo Ellendtius in Lexico Sophocleo.

441. Edd. vett. ἀναλαβοῦ Κύκλωπι. Emendavit Stephanus.

444. Edd. vett. ὡς διὰ μακροῦ γε τὸν σίφωνα τὸν φίλον χηρεύομεν, τόνδ' οὐκ ἔχομεν καταφαγεῖν. Καταφαγεῖν Matthiae etiam codices habere dicit: utrum solos Parisinos E. G. in quibus supra scriptum esse καταφυγεῖν testatur Musgravius, an etiam Florentinos, incertos reliquit lectores. Omnino hic tanta eius fuit incuria, ut ne Musgravii quidem dubitationem commemoraret, qui sibi non alibi σίφων prima brevi inventum dicit. Nec profecto eam corripuit Euripides. Igitur quum Heathius divisim τὸν δ', Scaliger autem novo excogitato verbo κατεκφυγεῖν scribi iussisset, huiusmodi scripturam exhibuit Matthiae: ὡς διὰ μακροῦ γε τὸν σίφωνα τὸν φίλον χηρεύομεν, τὸν δ' οὐκ ἔχομεν κατεκφυγεῖν. Nec L. Dindorfius aliquid mutavit, nisi quod scripsit τόνδ' οὐκ ἔχοντες καταφυγεῖν. Coniecerat autem Canterus ἔχοντες ἀποφυγεῖν. Musgravius intellexit σίφωνα hic membrum virile significare. Atque hac sola ratione χηρεύομεν cum accusativo construi potuit. Apertum est autem, si haec ita intelligenda sunt, etiam reliqua non posse de effugiendo Cyclope dicta esse, sed et ipsa aliquid debere obsceni continere. Quare sic scribendum duxi: ὡς διὰ μακροῦ γε τὸν φίλον σίφωνα δὴ χηρεύομεν τόνδ'· οὐκ ἔχομεν γὰρ καταφυγήν. Magis tamen placeret οὐκ ἔχοντα καταφυγήν.

446. Δὴ νῦν librorum Matthiae scripsit δή νυν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἐπὶ κῶμον ἕρπειν πρὸς κασιγνήτους θέλει
Κύκλωπας ἡσθεὶς τῷδε Βακχίου ποτῷ.

ΧΟΡΟΣ.

ξυνῆκ᾽, ἔρημον ξυλλαβὼν δρυμοῖσί νιν
σφάξαι μενοινᾷς ἢ πετρῶν ὦσαι κάτω.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

οὐδὲν τοιοῦτον, δόλιος ἡ προθυμία.

ΧΟΡΟΣ.

πῶς δαί; σοφόν τοί σ᾽ ὄντ᾽ ἀκούομεν πάλαι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

κώμου μὲν αὐτὸν τοῦδ᾽ ἀπαλλάξαι, λέγων
ὡς οὐ Κύκλωψι πῶμα χρὴ δοῦναι τόδε,
μόνον δ᾽ ἔχοντα βίοτον ἡδέως ἄγειν.
ὅταν δ᾽ ὑπνώσσῃ Βακχίου νικώμενος,
ἀκρέμων ἐλαίας ἐστὶν ἐν δόμοισί τις,
ὃν φασγάνῳ τῷδ᾽ ἐξαποξύνας ἄκρον,
εἰς πῦρ καθήσω· κᾆθ᾽ ὅταν κεκαυμένον

---

451. Edd. vett. *βακχίῳ ποτῷ*. Flor. 1. 2. Vict. *Βακχίου ποτῷ*, quod reposuit Matthiae.

452. Libri *ῥυθμοῖσι*. Stephanus ut ex Mss. suis *ῥυτῆρσι* protulit. *Δρυμοῖσι* emendatio est Tyrwhitti.

454. Libri *δόλιος ἡ 'πιθυμία*. Hic quoque silentio praeterilt Matthiae Musgravii emendationem *προθυμία*, quam ille tamen male postea reiecit, scribique voluit *τληθυμία*, quo nihil invenire peius poterat. Laudarem si coniecisset *ἐπιβουλία*. Recte dictum esset *ἐπιθυμία*, si cuperet aliquid Ulixes, quod se non effecturum putaret.

456. Casaubonus scribendum putabat *ἀπαλλάξω*, idque exhibuit Barnesius. At pendet infinitivus ex *πρόθυμός εἰμι*, quod inest in *δόλιος ἡ προθυμία*.

459. Legebatur *ὅταν δ' ὑπνώσῃ*. Id quum aut *ὑπνωθῇ* aut *ὑπνώσσῃ* dici debuisse videretur, hoc praetuli.

ἴδω νιν, ἄρας θερμὸν εἰς μέσην βαλὼν
Κύκλωπος ὄψιν ὄμματ' ἐκτήξω πυρί.
ναυπηγίαν δ' ὡςεί τις ἁρμόζων ἀνὴρ
διπλοῖν χαλινοῖν τρύπανον κωπηλατεῖ,
οὕτω κυκλώσω δαλὸν ἐν φαεςφόρῳ
Κύκλωπος ὄψει, καὶ συναυανῶ κόρας.

ΧΟΡΟΣ.

ἰοῦ, ἰοῦ.
γέγηθα, μαινόμεσθα τοῖς εὑρήμασιν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

κἄπειτα καὶ σὲ καὶ φίλους γέροντά τε
νεὼς μελαίνης κοῖλον ἐμβήσας σκάφος
διπλαῖσι κώπαις τῆςδ' ἀποστελῶ χθονός.

ΧΟΡΟΣ.

ἔστ' οὖν ὅπως ἂν ὥςπερ ἐκ σπονδῆς θεοῦ

---

463. Quod Cyclops unum modo oculum haberet, Piersonus scribi volebat ἐς μέσην βαλῶ Κύκλωπος ὄψιν, ὄμμα τ' ἐκτήξω πυρί. Id probavit Musgravius, recepitque Matthiae, qui tamen, quum adnotationes scriberet, animadvertit etiam v. 475. Cyclopis oculum ὄμματα vocari. Addere poterat κόρας v. 468. 615

465. Expressit Homerica Odyss. IX. 384.

ὡς ὅτε τις τρυπῷ δόρυ νήϊον ἀνὴρ
τρυπάνῳ, οἳ δέ τ' ἔνερθεν ὑποσσείουσιν ἱμάντι
ἁψάμενοι ἑκάτερθε· τὸ δὲ τρέχει ἐμμενὲς αἰεί·
ὣς τοῦ ἐν ὀφθαλμῷ πυριήκεα μοχλὸν ἑλόντες
δινέομεν.

467. Rarius est κυκλώσω pro κυκλήσω, quod Musgravius reponendum censebat. Porsono iudice utrumque recte se habet, ad Orest. 624.

469. Legebatur ἰού, ἰού. Id si gaudentis est, ἰοῦ scribi iubent grammatici. Vide Suidam.

470. Edd. vett. εὑρήμασι. Flor. 1. 2. εὑρήμασιν.

473. Διπλαῖσι κώπαις significare videtur bis tot remis, quot solet navis in mare propelli, quoniam ab littore lentius promovetur, donec in altum mare perveniat, quod est citissime. Flor. 2. ἀποστέλλω, supra scripto στελῶ.

474. Recte observavit Florens Christianus titionem respici

κἀγὼ λαβοίμην τοῦ τυφλοῦντος ὄμματα
δαλοῦ; φόνου γὰρ τοῦδε κοινωνεῖν θέλω.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

δεῖ γοῦν· μέγας γὰρ δαλός· οὗ ξυλληπτέον.

ΧΟΡΟΣ.

ὡς κἂν ἁμαξῶν ἑκατὸν ἀραίμην βάρος,
εἰ τοῦ Κύκλωπος τοῦ κακῶς ὀλουμένου
ὀφθαλμὸν ὥςπερ σφηκίαν ἐκτρίψομεν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

σιγᾶτέ νυν· δόλον γὰρ ἐξεπίστασαι·
χὤταν κελεύω, τοῖσιν ἀρχιτέκτοσιν
πείθεσθ᾽· ἐγὼ γὰρ ἄνδρας ἀπολιπὼν φίλους
τοὺς ἔνδον ὄντας οὐ μόνος σωθήσομαι.
καίτοι φύγοιμ᾽ ἄν, κἀκβέβηκ᾽ ἄντρου μυχῶν·
ἀλλ᾽ οὐ δίκαιον ἀπολιπόντ᾽ ἐμοὺς φίλους,
ξὺν οἷςπερ ἦλθον δεῦρο, σωθῆναι μόνον.

---

aquae lustrali immersum: de quo more Casaubonus dixit ad Theophrasti char. 16.

477. Legebatur: δεῖ γοῦν· μέγας γὰρ δαλός, ὃν συλληπτέον. Non memoravit Matthiae, Reiskium scribi voluisse οὗ. Recte vero Reiskius: sed erat maior distinctio post δαλὸς ponenda. Non enim dicit *nam magnus titio est is, quem simul prehendere vos oportet:* sed *nam magnus titio est: quem vos simul oportet prehendere.* Quae ratio loquendi eamdem vim habet, ac si dixisset ὥςτε συλληπτέον.

478. Ald. ἀροίμην. Quae sequutae sunt, ἀροίμην. Aut αἰροίμην cum Beckio scribendum erat, aut ἀραίμην quod reposuit Matthiae: nisi quis futuri optativum ἀροίμην longa prima defendere volet. De futuri optativo cum ἂν quaedam attulit Sauppius ad Lycurgi orationem §. 15.

480. Par. E. G. Vict. ἐκθρύψομεν, supra scripto τρι. Scaliger ἐκθλίψομεν.

481. Edd. vett. ἐξεπίστασθε. Par. E. G. Flor. 1. 2. ἐξεπίστασαι.

486. Edd. vett. ἐμοῦ φίλους. Emendavit Scaliger, qui etiam ἀπολιπόντα τοὺς φίλους proponebat.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α'.

ἄγε, τίς πρῶτος; τίς δ' ἐπὶ πρώτῳ
ταχθεὶς δαλοῦ κώπην ὀχμάσας
Κύκλωπος ἔσω βλεφάρων ὤσας
    λαμπρὰν ὄψιν διακναίσει;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

σίγα, σίγα. καὶ δὴ μεθύων
ἄχαριν κέλαδον μουσιζόμενος,
σκαιός, ἀπῳδὸς κατακλαυσόμενος,
χωρεῖ πετρίνων ἔξω μελάθρων.
φέρε νιν κώμοις παιδεύσωμεν
τὸν ἀπαίδευτον.
    πάντως μέλλει τυφλὸς εἶναι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α'.

μάκαρ, ὅςτις εὐιάζει
βοτρύων φίλαισι πηγαῖς

---

488. Edd. vett. et codd. hic chori personam, v. 492. hemichorii adscriptam habent, quam Matthiae recte huic quoque versui apposuit.

489. Edd. vett. δαλῷ. Flor. 1. 2. δαλοῦ, et sic ut ex suis Mss. Stephanus, quem Canterus et reliqui sequuti.

492. Post *Ημι* in edd. vett. addita παρεπιγραφὴ haec: ᾠδὴ ἔνδοθεν.

494. In edd. vett. sic interpunctum: ἄχαριν κέλαδον μουσιζόμενος, σκαιὸς ἀπῳδὸς, καὶ κλαυσόμενος, χωρεῖ etc. Nihil profecerunt, qui sustulerunt virgulas. Manet enim languida oratio, quum et ἀπῳδὸς sic nihil aliud sit quam ἄχαριν κέλαδον μουσιζόμενος, eodemque referatur σκαιός, et prorsus inepte per καὶ adiuncta sit res diversissima, κλαυσόμενος. Scribendum: ἄχαριν κέλαδον μουσιζόμενος, σκαιός, ἀπῳδὸς κατακλαυσόμενος: *dissonum strepitum modulans, stultus, qui dissimilem cantum eiulaturus sit.* Grammaticus in Bekkeri Anecdotis p. 441, 12. ἀπῳδόν. τὸ τῆς ᾠδῆς ἀλλότριον.

495. Edd. vett. χωρεῖ γε πετρίνων. In Flor. 1. omissum γε, in 2. deletum.

499. Edd. vett. recte *Ημι* adscriptum habent. Est hoc carmen monostrophicum, canitque unum hemichorium primam

ἐπὶ κῶμον ἐκπετασθείς,
φίλον ἄνδρ' ὑπαγκαλίζων,
ἐπὶ δεμνίοις τε κάλλος
χλιδανῆς ἔχων ἑταίρας
μυρόχριστος λιπαρὸν βό-
στρυχον, αὐδᾷ δέ, θύραν τίς οἴξει μοι;

---

stropham, Cyclops secundam, alterum hemichorium tertiam. Quod apte instituit poeta, ut quos modos praeisset chorus, qui se παιδεύσειν τὸν ἀπαίδευτον dixerat, eosdem repeteret Cyclops. Legebatur autem μακάριος, ὃς εὐιάζει. Id scripsi μάκαρ, ὅςτις εὐιάζει. Non est enim credibile Euripidem, quum sic posset, id praetulisse, quod minus accurate cum caeteris stropharum metris congrueret.

502. Edd. vett. ὑπ' ἀγκαλίζων, quod correxit Barnesius.

503. Legebatur ἐπὶ δεμνίοις τε ξανθὸν χλιδανῆς ἔχων ἑταίρας μυρόχριστος λιπαρὸς βόστρυχον, nec metro recte exaequato neque apta sententia. Nam quis cincinnum mulieris se in lecto tenere dicat, et non potius ipsam mulierem? Quare Scaliger χλιδανὴν ἔχων ἑταίραν scribi volebat. Atque is, qui teneret mulierem, non mulier, capillos unguentis delibutos habere dicendus erat. Apte Scaliger comparavit Horatianum illud II. Carm. 7, 7. *coronatus nitentes malobathro Syrio capillos.* Non dubito quin in ξανθὸν aliquod substantivum lateat, pendens ex χλιδανῆς ἑταίρας: sed quod illud esse dicam neque in litteris, quibus ξανθὸν scriptum est, invenio, neque ex sententia coniici potest, quia permulta cogitari possunt et honesta et turpia, quorum unum hic fuerit commemoratum. Sic, ut aliquid afferam, litteris haud valde dissimile est γόνθον, quod tamen si quis ex Arcadii, apud quem solum exstat, verbis p. 49, 5. γόνθος, ὁ κόγχος, sic dictum putaret, ut apud Plautum in Rudente III. 3, 42. quidam Veneri dicit:

te ex concha natam esse autumant: cave tu harum conchas spernas:

non persuaderet, si non alium disertiorem produceret testem, ex quo cognosceremus γόνθος utrum concha an conchis esset: nam Antiatticista p. 105, 17. κόγχος ἐν τῇ συνηθείᾳ λέγεται βρωμάτιόν τι λοπαδευόμενον. Ego igitur, quoniam certum est ξανθὸν non esse ab Euripide scriptum, incertum autem quid ille scripserit, commune vocabulum posui κάλλος, quo certe sententia qualis debet ex verbis prodiret.

505. Libri μυρόχριστος λιπαρὸς βόστρυχον. Emendavit Scaliger. Musgravius μυρόχριστον λιπαρὸς βόστρυχον.

506. Aliud agens Matthiae scripsit: *ad fores amicae autem cantat* θύραν τίς οἴξει μοι; Quamne iam in lecto teneat? Mus-

ΚΥΚΛΩΨ.

παπαπαῖ, πλέως μὲν οἴνου,
γάνυμαι δὲ δαιτὸς ἥβῃ,
σκάφος, ὁλκὰς ὥς, γεμισθεὶς
ποτὶ σέλμα γαστρὸς ἄκρας.
ὑπάγει μ' ὁ χόρτος εὔφρων
ἐπὶ κῶμον ἦρος ὥραις,
ἐπὶ Κύκλωπας ἀδελφούς.
φέρε μοι, ξεῖνε, φέρ', ἀσκὸν ἔνδος μοι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

καλὸν ὄμμασιν δεδορκὼς

---

gravius haec verba initium esse coniiciebat obsceni cantici, noti Atheniensibus. Cantici initium fuisse, credi potest. Non sequitur autem, ut ea cantio obscena fuerit, etsi hic verba ista obscenum quid significare apertum est.

507. Libri πᾶ πᾶ πᾶ. L. Dindorfius παπαπᾶ. Recte puto Lentingium ad Medeam p. 94. sed pravo accentu scribere παπαπαί.

508. Libri: γάνυμαι δὲ δαιτὸς ἥβης, σκάφος ὁλκὰς ὡς γεμισθεὶς, ποτὶ σέλμα γαστρὸς ἄκρας. Flor. 1. omittit δέ. Vict. ὥς γεμισθείς. Variis coniecturis, sed immemorabilibus, tentatum ἥβης. Scripsi Lobeckio auctore in Paralipomenis p. 263. δαιτὸς ἥβῃ. Mire Matthiae, quum ἥβην voluptatem interpretaretur, ex abundantia quadam additum dixit δαιτός, quasi non, si δαιτὶ poeta scripsisset, potius ἥβῃ ex abundantia quadam esset adiecta. Ἥβη est intemperantia gaudii, ἀκολασία, ut Hesychius interpretatur. Eorum errorem, qui σκάφος ὁλκὰς coniunxerunt, ὁλκὰς pro adiectivo habentes, ut Scaliger, notavit illo quem dixi loco Lobeckius, accusativum esse monens σκάφος. Itaque recte accentu notatum ὥς in Vict. Non puto tamen σκάφος cum Lobeckio ad ὁλκὰς referendum esse, ut dicat Cyclops γεμισθείς, ὡς ὁλκὰς τὸ σκάφος, sed ad ipsum Cyclopem, τὸ σκάφος γεμισθείς, ὡς ὁλκάς.

511. Boissonadus edidit ὑπάγει με χόρτος εὔφρων.

513. Barnesius scripsit contra libros ἐπὶ Κύκλωπάς τ' ἀδελφούς.

514. Edd. vett. φέρ' ἀσκὸν ἐν δόμοις. Par. E. Flor. 1. 2. φέρ' ἀσκὸν ἔνδος μοι, quod primus recepit Musgravius.

515. Adscripta in libris erat chori persona. Habent autem καλὸν ὄμμασι δεδορκὼς, καλὸν ἐκπερᾷ μελάθρων. φιλεῖ τις ἡμᾶς. Barnesius dedit ὄμμασιν.

καλὸς ἐκπερᾷ μελάθρων.
φίλος ὢν φιλεῖ τις ἡμᾶς.
λύχνα δ' ἀμμένει διαὶ σὸν
χρόα σ' ὡς τέρεινα νύμφα
δροσερῶν ἔσωθεν ἄντρων.
στεφάνων δ' οὐ μία χροία
περὶ σὸν κρᾶτα τάχ' ἐξομιλήσει.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Κύκλωψ, ἄκουσον, ὡς ἐγὼ τοῦ Βακχίου
θεοῦ τρίβων εἴμ', ὃν πιεῖν ἔδωκά σοι.

ΚΥΚΛΩΨ.

ὁ Βάκχιος δέ τις θεὸς νομίζεται;

---

516. Libri καλὸν ἐκπερᾷ μελάθρων. Quare Canterus scribi volebat μέλαθρον. Recte vero Scaliger καλός, quod sententiae ratio postulat. Invenustum est, quod L. Dindorfio et P. Campero ad Electr. p. 206. placuit, positum hic καλόν, aeque ut prius καλόν, ad ὄμμασιν δεδορκὼς pertinere.

517. Libri nihil amplius in hoc versu quam φιλεῖ τις ἡμᾶς. Mutilati versus supplementum, quod proposuit Musgravius, καλὸς ὤν, recepit Boissonadus. At non hoc, sed φίλος ὢν φιλεῖ τις ἡμᾶς sententia requirebat.

518. Edd. vett. λύχνα δ' ἀμμένα δάϊα, σὸν χρόα, χ' ὡς τέρεινα νύμφα δροσερῶν ἔσωθεν ἄντρων. Par. G. ἀμμένει δάϊα. Flor. 1. 2. ἀμμεί δάϊα. Vict. ἀμμένει. In Elem. d. metr. p. 496. scribendum dixi, λύχνα δ' ἀμμένει διαὶ σὸν χρόα. Antiatticista in Bekkeri Anecd. p. 106, 8. λύχνα. οὐδετέρως. Ἡρόδοτος δευτέρῳ, Εὐριπίδης Κύκλωπι. Vide Boissonad. ad Herodiani Epimerism. p. 79.

519. Male libri χ' ὡς. Scribendum erat σ', ὡς, ut ἀμμένει σε coniungerentur. Nam hoc dicunt: *lucernae te propter formam tuam exspectant: nam intus est in antro tenera sponsa.* Ambiguis verbis ardentem titionem significant.

521. Edd. vett. χρόα. Barnesius χροία.

524. Libri ὡς ἐγὼ τοῦ Βακχίου τούτου τρίβων εἴμ', ὃν πιὼν ἔδωκά σοι. Pro τούτου scripsi θεοῦ, quod postulant sequentia. Ortum illud videtur ex τοῦ θεοῦ. Deinde πιεῖν reposuit Canterus, allatum ut ex Mss. a Stephano.

525. Legebatur ὁ Βάκχιος δὲ τίς θεὸς νομίζεται; At non qui deus, sed an aliquis deus esset, quaerendum erat. Quare δέ τις scripsi.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

μέγιστος ἀνθρώποισιν εἰς τέρψιν βίου.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἐρυγγάνω γοῦν αὐτὸν ἡδέως ἐγώ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

τοιόςδ᾽ ὁ δαίμων· οὐδένα βλάπτει βροτῶν.

ΚΥΚΛΩΨ.

θεὸς δ᾽ ἐν ἀσκῷ πῶς γέγηθ᾽ οἴκους ἔχων;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ὅπου τιθῇ τις, ἐνθάδ᾽ ἐστὶν εὐπετής.

ΚΥΚΛΩΨ.

οὐ τοὺς θεοὺς χρὴ σῶμ᾽ ἔχειν ἐν δέρμασιν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

τί δ᾽, εἴ σε τέρπει γ᾽; ἢ τὸ δέρμα σοι πικρόν;

ΚΥΚΛΩΨ.

μισῶ τὸν ἀσκόν· τὸ δὲ ποτὸν φιλῶ τόδε.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

μένων νυν αὐτοῦ πῖνε κεὐθύμει, Κύκλωψ.

---

529. Edd. vett. et codd. Florentini οἴνους. Canterus restituit οἴκους.

530. Libri τιθεῖ. Porsoni monitu ad Orest. 141. Matthiae restituit τιθῇ.

531. Libri σῶμ᾽ ἔχειν ἐν δέρμασι, nisi quod Florentini δέρμασιν. Temere cum Musgravio novissimi editores δῶμ᾽ ex Piersoni coniectura ediderunt, praeter Bothium, cui videbatur careri ea mutatione posse. Immo pessima est, non solum quod idem iam dictum est v. 529. sed etiam quod ipsa verba ostendunt, indecorum esse dici, si vestitus pellibus sit deus.

534. Edd. vett. μένων οὖν. Canterus, Par. G. Flor. 1. 2. μένων νυν.

ΚΥΚΛΩΨ.

οὐ χρή μ' ἀδελφοῖς τοῦδε προςδοῦναι ποτοῦ;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἔχων γὰρ αὐτὸς τιμιώτερος φανεῖ.

ΚΥΚΛΩΨ.

διδοὺς δὲ τοῖς φίλοισι χρησιμώτερος.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

πυγμὰς ὁ κῶμος λοίδορόν τ' ἔριν φιλεῖ.

ΚΥΚΛΩΨ.

μεθύωμεν· ἔμπας δ' οὔτις ἄν ψαύσειέ μου.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ὦ 'τάν, πεπωκότ' ἐν δόμοισι χρὴ μένειν.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἠλίθιος ὅςτις μὴ πιὼν κῶμον φιλεῖ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ὃς δ' ἂν μεθυσθείς γ' ἐν δόμοις μείνῃ, σοφός.

ΚΥΚΛΩΨ.

τί δρῶμεν, ὦ Σειληνέ; σοὶ μένειν δοκεῖ;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

δοκεῖ· τί γὰρ δεῖ συμποτῶν ἄλλων, Κύκλωψ;

ΚΥΚΛΩΨ.

καὶ μὴν λαχνῶδές γ' οὖδας ἀνθηρᾶς χλόης.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

καὶ πρός γε θάλπος ἡλίου πίνειν καλόν.
κλίθητί νύν μοι πλευρὰ θεὶς ἐπὶ χθονός.

---

545. Libri λαχνῶδες τοὖδας. Porsono auctore ad Phoen. 1638. et in Adv. p. 38. Matthiae λαχνῶδές γ' οὖδας.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἰδού·
τί δῆτα τὸν κρατῆρ' ὄπισθέ μου τίθης;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ὡς μή παριών τις καταλάβῃ.

ΚΥΚΛΩΨ.

πίνειν μὲν οὖν
κλέπτων σὺ βούλει· κάτθες αὐτὸν εἰς μέσον.
σὺ δ', ὦ ξέν', εἰπὲ τοὔνομ' ὅ τι σε χρὴ καλεῖν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὖτιν· χάριν δὲ τίνα λαβών σ' ἐπαινέσω;

ΚΥΚΛΩΨ.

πάντων σ' ἑταίρων ὕστατον θοινάσομαι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

καλόν γε τὸ γέρας τῷ ξένῳ δίδως, Κύκλωψ.

ΚΥΚΛΩΨ.

οὗτος, τί δρᾷς; τὸν οἶνον ἐκπίνεις λάθρᾳ;

---

548. Deest ἰδοὺ in Flor. 1.

549. Flor. 1. τίθεις, suprascripto η.

550. Libri παρών τις. Recepi Reiskii emendationem παριών τις. Ineptum est enim παρών, quia praesenti eripi potest: non potest autem ei eripi, qui quum praeteriens abstulit, procul abiit.

551. Ald. et Par. E. G. κάτθες. Flor. 1. κάτθ'. Hervagianae, Brub. Cant. κάθες. Barnesius ex Scaligeri et Casauboni coniectura κατάθες.

552. Vid. Odyss. IX. 355. seqq.

554. Libri ὕστερον. Scripsi ὕστατον. Homerus Od. IX. 369.

Οὖτιν ἐγὼ πύματον ἔδομαι μετὰ οἷς ἑτάροισιν,
τοὺς δ' ἄλλους πρόσθεν· τὸ δέ τοι ξεινήϊον ἔσται.

555. Lentingius quum ad Medeam p. 94. hunc versum Sileno tribui vellet, non cogitavit hunc non loqui nunc, sed bibere.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

οὔκ, ἀλλ' ἔμ' οὗτος ἔκυσεν, ὅτι καλὸν βλέπω.

ΚΥΚΛΩΨ.

κλαύσει, φιλῶν τὸν οἶνον οὐ φιλοῦντά σε.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ναὶ μὰ Δί', ἐπεί μού φησ' ἐρᾶν ὄντος καλοῦ.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἔγχει, πλέων δὲ τὸν σκύφον. δίδου μόνον.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

πῶς οὖν κέκραται; φέρε διασκεψώμεθα.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἀπολεῖς· δὸς οὕτως.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ναὶ μὰ Δί' οὐ πρίν ἄν γε σὲ
στέφανον ἴδω λαβόντα, γεύσωμαί τ' ἔτι.

---

559. Libri φῄς. Correxit Florens Christianus.

560. In libris scriptum: ἔγχει. πλέων δὲ τὸν σκύφον δίδου μόνον. Tyrwhittus coniecit: ἔγχει. πλέων δὲ τὸ σκύφος· δίδου μόνον. *Eleganter*, inquit Matthiae, *nisi quod in eiusmodi* μιμήσει *vix accommodatum est* δέ. Vidisset accommodatissimum esse, si animadvertisset non alia quam interpunctionis mutatione opus fuisse: ἔγχει, πλέων δὲ τὸν σκύφον. δίδου μόνον. *Infunde, sed plenum scyphum.* Nam ἐγχέω etiam cum accusativo vasis, in quod quid infunditur, construi notum est. Veretur Cyclops, ne ille non plenum sibi scyphum daturus sit: ubi sat vini infusum putat, dicit δίδου μόνον.

562. Edd. vett. δὸς οὕτω. Par. E. G. Flor. 1. 2. δὸς οὕτως. Tyrwhittus δὸς οὗτος, probante Porsono ad Aristoph. Vesp. 632. Recte librorum scripturam defendit Lentingius ad Androm. 549. *Da*, inquit, *sic*, i. e. sine exploratione. Deinde edd. vett. οὐ πρὶν ἂν σέ γε. Ex Canteri ed. recepta ab reliquis mutatio accentus, οὐ πρὶν ἄν σέ γε. Aut scribendum erat οὐ πρὶν ἄν σέ τε, aut probandum, quod Flor. 1. 2. Vict. praebent οὐ πρὶν ἄν γέ σε, sed mutatis accentibus.

ΚΥΚΛΩΨ.

ᾠνοχόος ἄδικος.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ᾦνος γλυκύς.
ἀπομυκτέον δέ σοί γ', ὅπως λήψει πιεῖν.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἰδού, καθαρὸν τὸ χεῖλος αἱ τρίχες τέ μου.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

θές νυν τὸν ἀγκῶν' εὐρύθμως, κᾆτ' ἔκπιε,
ὥσπερ μ' ὁρᾷς πίνοντα χὤσπερ οὐκ ἐμέ.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἆ ἆ, τί δράσεις;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ἡδέως ἠμύστισα.

ΚΥΚΛΩΨ.

λαβών, ξέν', αὐτὸς οἰνοχόος σύ μοι γενοῦ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

γιγνώσκεται γοῦν ἡ ἄμπελος τἠμῇ χερί.

---

564. Edd. vett. ὦ οἰνοχόος ἄδικος. Σιλ. ναὶ μὰ Δί'. Canteri monitu in Nov. lectt. II. 7. Barnesius ᾠνοχόος. In Flor. 1. 2. omissum ναὶ, malum supplementum metrici, quod οὐ esse debebat. Tum edd. vett. ὠνός. Vict. Barnes. ut Canterus iussit, ᾦνος.

568. Edd. vett. ὥσπερ ὁρᾷς. Flor. 1. 2. Vict. Scaliger, Barnes. ὥσπερ μ' ὁρᾷς. Recte hunc versum explicat Boissonadus, cuius haec verba sunt: *Antequam poculum ori admoveat, ὥσπερ μ' ὁρᾷς πίνοντα ait; et epoto subiungit χὤσπερ οὐκ ἐμέ. Et tam rapide pleno se vasculo proluit, ut vix prius hemistichium ab altero separaverit. In hac celeritate iocus: ut vides, iamque non vides.*

570. Legebatur αὐτὸς οἰνοχόος γέ μου γενοῦ, quod mirum est patienter tulisse editores.

571. Quod plene scriptum in libris erat, Barnesius et Matthiae scripserunt ἡ 'μπελος.

ΚΥΚΛΩΨ.

φέρ' ἔγχεόν νυν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἐγχέω, σίγα μόνον.

ΚΥΚΛΩΨ.

χαλεπὸν τόδ' εἶπας, ὅςτις ἂν πίνῃ πολύν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἰδού λαβὼν ἔκπιθι καὶ μηδὲν λίπῃς.
συνεκθανεῖν δὲ σπῶντα χρὴ τῷ πώματι.

ΚΥΚΛΩΨ.

παπαῖ, σοφόν γε τὸ ξύλον τῆς ἀμπέλου.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

κἂν μὲν σπάσῃ γε δαιτὶ πρὸς πολλῇ πολύν,
τέγξας ἄδιψον νηδύν, εἰς ὕπνον βαλεῖ·
ἢν δ' ἐκλίπῃς τι, ξηρανεῖ σ' ὁ Βάκχιος.

ΚΥΚΛΩΨ.

ἰοὺ ἰού,
ὡς ἐξένευσα μόγις· ἄκρατος ἡ χάρις·
ὁ δ' οὐρανός μοι συμμεμιγμένος δοκεῖ
τῇ γῇ φέρεσθαι, τοῦ Διός τε τὸν θρόνον

---

572. Pro ἔγχεον νῦν L. Dindorfius et Boissonadus ἔγχεόν νυν.

575. Quum in libris legeretur συνεκθανεῖν δὲ σιγῶντα χρή, Casaubonus intellexit σπῶντα scribendum esse. Non recte tamen interpretatus est: *decet enim potatorem strenuum non ante bibendo defatigari, quam bibentem simul vita et vinum deficiant.* Non attenderat enim ad propriam potestatem verbi huius ἐκθανεῖν, quod significat *intermori*, *deliquium animi pati.* Nam Ulixes bibere Cyclopem iubet usque dum vires eum deficiant.

576. Vulgo παπαί. Correxit L. Dindorfius.

578. Libri βαλεῖς. Recte Musgravius scribendum censuit βαλεῖ, quod Matthiae ne commemoravit quidem.

583. Edd. τοῦ Διὸς δέ. Matthiae ex Flor. 1. 2. Vict. restituit τοῦ Διός τε.

λεύσσω, τὸ πᾶν τε δαιμόνων ἁγνὸν σέβας.
οὐκ ἂν φιλήσαιμ'· αἱ Χάριτες πειρῶσί με.
ἅλις Γανυμήδην τόνδ' ἔχων ἀναπαύσομαι
κάλλιστα, νὴ τὰς Χάριτας. ἥδομαι δέ πως
τοῖς παιδικοῖσι μᾶλλον ἢ τοῖς θήλεσιν.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ἐγὼ γὰρ ὁ Διός εἰμι Γανυμήδης, Κύκλωψ;

ΚΥΚΛΩΨ.

ναὶ μὰ Δί', ὃν ἁρπάζω γ' ἐγὼ 'κ τῆς Δαρδάνου.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

ἀπόλωλα, παῖδες· σχέτλια πείσομαι κακά.

ΧΟΡΟΣ.

μέμφει τὸν ἐραστὴν, κἀντρυφᾷς, πεπωκότα;

---

585. Edd. vett. οὐκ ἂν φιλήσαι μ' αἱ Χάριτες πειρῶσί με. Atque etiam Par. G. αἱ Χάριτες. Pro αἱ in Canteri editione est εἰ, non, ut Musgravius refert, in Aldina. Hinc deinceps edebatur οὐκ ἂν φιλήσαιμ', εἰ Χάριτες πειρῶσί με. Non esset hoc reiiciendum, si optativus πειρῷεν esset adiunctus. Verum lepidissime, visus sibi tentantes se Gratias conspicere, dicit οὐκ ἂν φιλήσαιμ', et deinde Ulixi Silenoque indicat, quid videat: αἱ Χάριτες πειρῶσί με.

587. In Aldina quum recte scriptum esset ἥδομαι δέ πως, corruptum id est in iis quae sequutae sunt in ἥδομαι δὲ πῶς.

589. Lentingius ad Med. p. 94. interrogationis signum huic versui adiiciendum vidit, quod fecit L. Dindorfius.

590. Matthiae quum librorum scripturam τοῦ Δαρδάνου in τοῦ Γαργάρου mutasset, postea assensus est Musgravio domum Dardani significari. Id opinor Euripides ἐκ Δαρδάνου maluisset quam cum articulo dicere. Ego ἐκ τῆς Δαρδάνου scripsi. Strabo XIII. p. 587. ἐν δὲ τῇ μεθορίᾳ τῆς Κυζικηνῆς καὶ τῆς Πριαπηνῆς ἐστὶ τὰ Ἁρπαγεῖα τόπος, ἐξ οὗ τὸν Γανυμήδην μυθεύουσιν ἡρπάχθαι· ἄλλοι δὲ περὶ Δαρδάνιον ἄκραν, πλησίον Δαρδάνου. Dum haec dicit Cyclops, invadit Silenum, quem arreptum vi trahit in antrum.

592. In edd. vett. hic et sequens versus choro tributi. Canterus priorem tantum choro reliquit, alterum videns Sileni esse. Dubitari potest, si v. 593. ὕπνον legitur, an Cyclopi ad-

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

οἴμοι· πικρότατον οἶνον ὄψομαι τάχα.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἄγε δή, Διονύσου παῖδες, εὐγενῆ τέκνα,
ἔνδον μὲν ἀνήρ, ὥςθ' ὕπνῳ παρειμένος
τάχ' ἐξ ἀναιδοῦς φάρυγος ὠθήσει κρέα.
δαλὸς δ' ἔσωθεν αὐλίων ὠθεῖ καπνόν.
παρευτρέπισται δ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν πυροῦν
Κύκλωπος ὄψιν· ἀλλ' ὅπως ἀνὴρ ἔσει.

ΧΟΡΟΣ.

πέτρας τὸ λῆμα κἀδάμαντος ἕξομεν.

---

scribendus sit v. 592. Sed quum pro ὕπνον plerique libri οἶνον praebeant, recte datus est choro. Legebatur autem μέμφῃ τὸν ἐραστὴν, κἀν τρυφαῖς πεπωκότα. Merito laudavit Musgravius emendationem Casauboni, κἀντρυφᾷς πεπωκότι, quam Matthiae aliique receperunt. Sed tamen non opus erat πεπωκότα mutari, si distingueretur, μέμφει τὸν ἐραστὴν, κἀντρυφᾷς, πεπωκότα, de quo genere loquendi disputavit E. Wunderus in censura Aiacis Lobeckiani p. 131. seqq.

593. In Musgravii editione casu an consilio distinctum: οἴμοι· πικρότατον ὕπνον· ὄψομαι τάχα. Edd. vett. οἴμοι πικρότατον ὕπνον ὄψομαι τάχα. Defendi ὕπνον potest, si refertur ad id quod Cyclops dixerat ἅλις Γανυμήδην τόνδ' ἔχων ἀναπαύσομαι κάλλιστα. Sed aptius est, quod ex Par. E. G. Flor. 1. 2. et margine Vict. reposuit Matthiae, πικρότατον οἶνον ὄψομαι τάχα. Nam quum chorus dixerit, *vituperas et contemnis amatorem, qui appotus est?* non debere sperni ab Sileno talem amatorem significat, qui aeque ut ipse vinosus sit. Iam igitur hic recte conqueritur, quod sibi vinum nunc acerbum evadat.

595. In edd. vett. scriptum: ἔνδον μὲν ἀνὴρ τῷδ' ὕπνῳ παρειμένος, τάχ' etc. Distinxit post ἀνὴρ Musgravius, scripsitque τῷ δ' ὕπνῳ, quod deinde receptum. Isti articulo hic non est locus. Scripsit Euripides ὥςθ' ὕπνῳ παρειμένος.

596. Edd. vett. φάρυγγος ὠθήσῃ. Par. G. Flor. 1. 2. ὠθήσει.

598. De singulari usu huius verbi, παρευτρέπισται, monuit Scaliger. Apparando praetermissum esse nihil, nisi ut exurant oculum, significatur.

χώρει δ' ἐς οἴκους, πρίν τι τὸν πατέρα παθεῖν
ἀπάλαμνον, ὡς τἀνθένδε σοὔστὶν εὔτρεπῆ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἥφαιστ' ἄναξ Αἰτναῖε, γείτονος κακοῦ
λαμπρὸν πυρώσας ὄμμ' ἀπαλλάχθηθ' ἅπαξ,
σύ τ', ὦ μελαίνης Νυκτὸς ἐκπαίδευμ', Ὕπνε,
ἄκρατος ἐλθὲ θηρὶ τῷ θεοστυγεῖ,
καὶ μὴ 'πὶ καλλίστοισι Τρωϊκοῖς πόνοις
αὐτόν τε ναύτας τ' ἀπολέσητ' Ὀδυσσέα
ὑπ' ἀνδρός, ᾧ θεῶν οὐδέν, οὐ βροτῶν μέλει.
ἢ τὴν τύχην μὲν δαίμον' ἡγεῖσθαι χρεών,
τὰ δαιμόνων δὲ τῆς τύχης ἐλάσσονα.

ΧΟΡΟΣ.

λήψεται τὸν τράχηλον
ἐντόνως ὁ καρκίνος

---

601. Edd. vett. *πρίν τι τὸν πατέρα μαθεῖν ἀπαλλαγμόν.* Par. G. Flor. 1. 2. Vict. *παθεῖν.* Par. E. *μαθεῖν ἀπάλαγμόν.* Emendavit Canterus.

602. Ald. *ὡς σοὶ τἀνθένδ' ἐστὶν εὐπρεπῆ.* Herv. Brub. *ὥς σοι*, ut Scaliger, quem *ὥς σοι τἀνθάδ' ἐστὶν εὐτρεπῆ* scribentem Barnesius et caeteri sunt sequuti. Matthiae de his nihil nisi, quod mireris, adnotavit: *Ald. rell. τἀνθένδ', recte. τἀνθάδ' Barnes. Musgrav. e Scaligeri coniectura. E Florr. nihil notatum ut hos etiam τἀνθάδ' habere coniicias.* Recte sane edd. vett. *τἀνθένδ'*, sed ita tantum, si scribitur *ὡς τἀνθένδε σοὔστὶν εὐτρεπῆ.*

604. Permira narrat Matthiae: *ἀπαλλάχθηθ' ἅπαξ non* libera nos, *ut vertit Aem. Portus, sed* libera te uno ictu: *nam ut omnibus diis, sic Vulcano molestus esse fingitur Polyphemus.* Unde hoc didicit? Immo *πυρώσας ἀπαλλάχθητι ἅπαξ τοῦ πυρῶσαι.*

608. Flor. 1. 2. *αὐτήν τε.* Inutili sana sollicitandi cupiditate Piersonus coniiciebat *αὐτοῖσι ναύταις ἀπολέσητ' Ὀδυσσέα.* Si quidquam mutandum esset, poterat facilius *αὐτόν τε ναύτας τ' ἀπολέσητ' Ὀδυσσέως.*

609. Libri *ᾧ θεῶν οὐδὲν ἢ βροτῶν μέλει.* Non tam languide loquentem Euripides fecit Ulixem. Scribendum erat *οὐ βροτῶν μέλει.*

613. Non nodus quidam est *καρκίνος*, sed forceps. Refe-

τοῦ ξένων δαιτυμόνος· πυρὶ γὰρ τάχα
φωςφόρους ὀλεῖ κόρας·
ἤδη δαλὸς ἠνθρακωμένος
κρύπτεται εἰς σποδιάν, δρυὸς ἄσπετον ἔρνος.
ἀλλ' ἴτω Μάρων, πρασσέτω·
μαινομένου 'ξελέτω βλέφαρον
Κύκλωπος, ὡς πίῃ κακῶς.
κἀγὼ τὸν φιλοκισσοφόρον Βρόμιον

---

runtur enim omnia ad titionem, collumque tantummodo propterea nominatur, quod ἀνθρωποφαγία Cyclopis punienda est.

614. Versum haberemus dactylicum tetrametrum, si audacius formato vocabulo ξενοδαιτυμόνος legeretur, sicuti v. **660.** ξενοδαίτας dictus est Cyclops.

615. In edd. vett. sic interpungitur: πυρὶ γὰρ τάχα φωςφόρους ὀλεῖ κόρας. ἤδη δαλὸς ἠνθρακωμένος κρύπτεται εἰς σποδιάν, δρυὸς ἄσπετον ἔρνος. Reiskius sublatam post κόρας distinctionem poni post ἠνθρακωμένος volebat. Id quum in sua editione admisisset Matthiae, in adnotatione, ne τάχα et ἤδη in una sententia coniungerentur, veriorem iudicans veterem interpunctionem, tamen aliam commendavit huiusmodi: πυρὶ γὰρ τάχα φωςφόρους ὀλεῖ κόρας. ἤδη δαλὸς ἠνθρακωμένος· κρύπτεται εἰς σποδιὰν δρυὸς ἄσπετον ἔρνος. Haec recepta in Dindorfianis et Bothiana. Patet falsam esse rationem, qua adversus Reiskium usus est Matthiae: non enim pugnant inter se τάχα et ἤδη, quod alterum ad ὀλεῖ, alterum ad ἠνθρακωμένος refertur. Dura vero et inconcinna est, quam ab eo alii acceperunt interpunctio, non solum quod ἠνθρακωμένος pro ἠνθράκωται dictum putari deberet, sed etiam quod quae sequuntur non nexa essent cum praecedentibus. Vera est vetus interpunctio, quae propter ἤδη non indiget copula, habetque aptissimam titionis amplificationem in adiectis δρυὸς ἄσπετον ἔρνος.

619. In libris haec sic scripta sunt:

ἀλλ' ἴτω Μάρων·
πρασσέτω μαινόμενος·
ἐξελέτω βλέφαρον
Κύκλωπος, ὡς πίῃ κακῶς.

Horum versuum secundus nec numeros iustos habet, neque aptam praebet sententiam. Qui aliquid horum senserunt, non invenerunt accommodatum remedium, Brodaeus, scribi iubens πρασσέτω μαινόμενον, quod sit *reddat furentem*; Musgravius, πρασσέτω μαινόμενος coniiciens, quod interpretatus est *ultionem repetat violatus*. Scribendum erat distinctione post πρασσέτω facta, μαινομένου 'ξελέτω βλέφαρον Κύκλωπος.

ποθεινὸν εἰςιδεῖν θέλω,
Κύκλωπος λιπὼν ἐρημίαν.
ἆρ' ἐς τοσόνδ' ἀφίξομαι;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

σιγᾶτε πρὸς θεῶν, θῆρες, ἡσυχάζετε,
συνθέντες ἄρθρα στόματος· οὐδὲ πνεῖν ἐῶ,
οὐ σκαρδαμύσσειν, οὐδὲ χρέμπτεσθαί τινα,
ὡς μὴ 'ξεγερθῇ τὸ κακόν, ἔςτ' ἂν ὄμματος
ὄψις Κύκλωπος ἐξαμιλληθῇ πυρί.

ΧΟΡΟΣ.

σιγῶμεν ἐγκάψαντες αἰθέρα γνάθοις.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἄγε νυν ὅπως ἅψεσθε τοῦ δαλοῦ χεροῖν
ἔσω μολόντες· διάπυρος δ' ἐστὶν καλῶς.

ΧΟΡΟΣ.

οὔκουν σὺ τάξεις οὕςτινας πρώτους χρεὼν
καυτὸν μοχλὸν λαβόντας ἐκκαίειν τὸ φῶς
Κύκλωπος, ὡς ἂν τῆς τύχης κοινώμεθα;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α'.

ἡμεῖς μέν ἐσμεν μακρότερον, πρὸ τῶν θυρῶν

---

624. Hic ἐς, non εἰς, praebent edd. vett.

631. Barnesius ἅψησθε edidit.

632. Ald. Herv. 1. διὰ πυρὸς δ' ἐστὶ καλῶς. Flor. 1. 2. Vict. διάπυρος, ut iam in Herv. 2. correctum. Sed Flor. 1. διάπυρος ἔξεστι.

633. Chori personam non notatam in Aldina, addidit Herv. 2. Brodaeus haec ab hemichorio dici censebat. Legebatur autem οὐκοῦν, neque erat his versibus signum interrogationis additum.

634. Libri καὶ τὸν μοχλόν. Quare Piersonus ante hunc versum poni volebat versum 637. ἑστῶτες in ἑστῶτας mutato: quod reiecerunt Musgravius et Matthiae, quia bis idem diceretur. Scaligeri emendationem καυστὸν μοχλὸν iam Barnesius recepit. Facilius etiam καυτὸν est. Deinde Flor. 1. Vict. ἐκκάειν.

636. Edd. vett. haec choro tribuunt. Brodaeus hemichorii

ἑστῶτες, ὠθεῖν πρὸς τὸν ὀφθαλμὸν τὸ πῦρ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

ἡμεῖς δὲ χωλοί γ' ἀρτίως γεγενήμεθα.

ΧΟΡΟΣ.

ταὐτὸν πεπόνθατ' ἆρ' ἐμοί.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

τοὺς γὰρ πόδας
ἑστῶτες ἐσπάσθημεν οὐκ οἶδ' ἐξ ὅτου.

---

personam adscripsit, quem sequuti sunt Canterus et caeteri. Legebatur vulgo ἡμεῖς μὲν ἐσμεν μακρότεροι. Scaliger et Canterus coniecerunt μικρότεροι. Matthiae μακρότερον vel μακροτέρω, quorum prius deinde ab aliis receptum.

637. Edd. vett. πρὸς τὸν ὀφθαλμόν. Matthiae aliique ex Flor. 1. 2. ἐς τὸν ὀφθαλμόν. Accommodatius hic πρός.

639. In edd. vett. priora huius versus verba Ulixi, reliqua choro tributa. Musgravius utrumque versum uni hemichorio adscribendum censuit. Matthiae quique eum sequuti sunt, inde a v. 636. usque ad 642. omnia inter duo hemichoria diviserunt, vereor ne non recte. Nam hemichoria de se numero plurali loquuntur, singulari autem is, qui dicit ταὐτὸν πεπόνθατ' ἆρ' ἐμοί. Deinde ille, qui mirabundus quaerit: ἑστῶτες ἐσπάσθητε; dum aliis vanam excusationem obiicit, fortis videri vult, quod in neutro hemichorio reperimus. Quod si consideramus versus 633—635. quos non dubium est a coryphaeo pronunciari, intelligi posse videtur, qua arte Euripides hoc colloquium composuerit. Nam coryphaeus, ut suam gregisque sui virtutem iactet, primo quaerit, quos primos aggredi Cyclopem velit Ulixes, sperans alios quam se delectum iri. Iam hemichoriis praetexentibus aliquid, quo sese periculo subtrahant, se quoque dicit claudum factum esse, quo simul sibi quoque excusationem muniat, sed tamen quasi ea non usurus. Quin perseverat in ostentatione fortitudinis suae, quum refutat illos, qui ἑστῶτες ἐσπάσθημεν dicunt. Iam vero quum ut ignavos contemni ab Ulixe Satyros videt, defendit se et gregem suum, atque ut dissimulet formidinem, incantatione se effecturum ait id, quod manibus suis facere non audet. Itaque his, quae coryphaeus dicit, chori nomen adscripsi. Caeterum edd. vett. ἄρ'. Matthiae ἆρ'.

641. Matthiae ex Par. G. et Flor. 1. 2. τά γ' ὄμματα affert pro τάδ' ὄμματα, fidens ut videtur Musgravio, qui Aldinam τάδ' ὄμματα habere ait. At consentit Aldina cum codd.

ΧΟΡΟΣ.

ἑστῶτες ἐσπάσθητε;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

καὶ τά γ' ὄμματα
μέστ' ἐστὶ κόνεως ἥμιν ἢ τέφρας ποθέν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἄνδρες πονηροὶ κοὐδὲν οἵδε σύμμαχοι.

ΧΟΡΟΣ.

ὁτιὴ τὸ νῶτον τὴν ῥάχιν τ' οἰκτείρομεν,
καὶ τοὺς ὀδόντας ἐκβαλεῖν οὐ βούλομαι
τυπτόμενος, αὕτη γίγνεται πονηρία;
ἀλλ' οἶδ' ἐπῳδὴν Ὀρφέως ἀγαθὴν πάνυ,
ὡς αὐτόματον τὸν δαλὸν εἰς τὸ κρανίον
στείχονθ' ὑφάπτειν τὸν μονῶπα παῖδα γῆς.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

πάλαι μὲν ᾔδη σ' ὄντα τοιοῦτον φύσει,

---

istis, τάδ' ὄμματα autem ex Hervag. 1. 2. in sequiores edd. venit.

642. Edd. vett. μέτεστιν ἡμῶν κόνεως. Scaliger: μέστ' ἐστὶν ἡμῶν κόνιος. Ac κόνιος recepit Barnesius. Musgravius dedit κόνεος, nescio cuius dialecti formam, quam tamen receperunt Matthiae aliique. Mirum vero, quod Musgravius, quum elegantius fore ἡμῖν diceret, non scripsit μέστ' ἐστὶ κόνεως ἥμιν.

643. Libri ἄνδρες. Puto ἅνδρες, inquit Matthiae. Ergo ita ediderunt alii. Non opus esse ista correctione, quum οἵδε subiectum sit, quivis videt.

646. Edd. vett. signum interrogandi post τυπτόμενος habent, quod cum virgula commutarunt Barnesius et Musgravius. Post πονηρία ponendum fuisse, Matthiae in adnotatione intellexit.

649. Si Euripides Cyclopem, quem Homerus ex Thoosa nympha natum dixit, non παῖδα γῆς vocavit, quia Hesiodus Terram matrem Cyclopum fecit, certe non est propterea ista appellatione usus, quod Polyphemus ut Gigantes hostis deorum esset: quae Barnesii opinio fuit, probata Musgravio: sed potius, ut Brodaeus iudicavit, quod esset corporis magnitudine et forma enormi et monstrosa.

650. Edd. vett. ᾔδειν σ'. Ex Brodaei editione ᾔδει σ' ve-

νῦν δ' οἶδ' ἄμεινον. τοῖσι δ' οἰκείοις φίλοις
χρῆσθαί μ' ἀνάγκη. χειρὶ δ' εἰ μηδὲν σθένεις,
ἀλλ' οὖν ἐπεγκέλευέ γ', ὡς εὐψυχίαν
φίλων κελευσμοῖς τοῖσι σοῖς κτησώμεθα.

ΧΟΡΟΣ.

δράσω τάδ'. ἐν τῷ Καρὶ κινδυνεύσομεν.
κελευσμάτων δ' ἕκατι τυφέσθω Κύκλωψ.
ἰὼ ἰώ, γενναιότατοι,
ὠθεῖτε, σπεύδετε,
ἐκκαίετ' ὀφρὺν
θηρὸς τοῦ ξενοδαίτα.
τύφετ' ὦ, καίετ' ὦ,
τὸν Αἴτνας μηλονόμον.
τόρνευ', ἕλκε, μή δέ σ' ἐξοδυνηθεὶς
δράσῃ τι μάταιον.

ΚΥΚΛΩΨ.

ὤμοι, κατηνθρακώμεθ' ὀφθαλμοῦ σέλας.

---

nit in alias: quo factum ut Piersonus ad Moer. p. 174. et Valckenarius ad Hippol. 405. vetustas editiones ᾔδει σ' habere dicerent. Atticam formam restitui iussit Heathius.

656. Ald. recte κελευσμάτων. Ex Herv. 1. 2. manavit vulgatum κελευμάτων.

657. Vulgo uno versu: ἰώ, ἰώ. γενναιότατα ὠθεῖτε, σπεύδετε. Matthiae ἰώ, ἰώ ut singularem versum separavit, et scripsit γενναιότατ'. Mihi propius ad librorum scripturam accedere videbatur γενναιότατοι, quod et numerosius est, et nescio an etiam ad sententiam accommodatius. Nam et appellari aliquo nomine eos qui opus aggrederentur conveniebat, et aliquid faceti habet eiusmodi appellatio, qua generosi vocantur, quos chorus stulta temeritate se periculo obiicere putat.

659. Legebatur ἐκκαίετε τὴν ὀφρὺν. Id saltem τὰν ὀφρὺν scribendum erat. Sed veri similius est articulum a glossatoribus esse appositum.

661. Codd. et edd. vett. τυφέτω, καιέτω. Correxit Musgravius.

663. Errabat Musgravius, quum ἕλκου, *saucia*, scribi vel-

ΧΟΡΟΣ.

καλός γ' ὁ παιάν· μέλπε μοι τόνδ', ὦ Κύκλωψ.

ΚΥΚΛΩΨ.

ᾤμοι μάλ', ὡς ὑβρίσμεθ', ὡς ὀλώλαμεν.
ἀλλ' οὔτι μὴ φύγητε τῆςδ' ἔξω πέτρας
χαίροντες, οὐδὲν ὄντες· ἐν πύλαισι γὰρ
σταθεὶς φάραγγος τάςδ' ἐναρμόσω χέρας.

ΧΟΡΟΣ.

τί χρῆμ' ἀϋτεῖς, ὦ Κύκλωψ;

ΚΥΚΛΩΨ.

ἀπωλόμην.

ΧΟΡΟΣ.

αἰσχρός γε φαίνει.

ΚΥΚΛΩΨ.

κἀπὶ τοῖςδέ γ' ἄθλιος.

ΧΟΡΟΣ.

μεθύων κατέπεσες εἰς μέσους τοὺς ἄνθρακας;

ΚΥΚΛΩΨ.

Οὖτίς μ' ἀπώλεσ'.

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ ἄρ' οὐδείς σ' ἠδίκει.

---

let, quod ἕλκε occasioni non conveniret. V. ad v. 465. Deinde edd. *μή σ' ἐξοδυνηθείς*. Flor. 1. 2. δ' pro σ'. Unde scripsi *μὴ δέ σ' ἐξοδυνηθείς*.

666. Edd. ante Barnesium *τόνδε Κύκλωψ*. Barnesius, ut Par. G. Flor. 1. 2. Vict. *τόνδ', ὦ Κύκλωψ*.

669. Homerus Od. IX. 417.

αὐτὸς δ' εἰνὶ θύρῃσι καθέζετο χεῖρε πετάσσας,
εἴ τινά που μετ' ὄεσσι λάβοι στείχοντα θύραζε.

674. Vulgo *ἀπώλεσεν*, quod mutavit Matthiae, et *οὐκ ἄρ' οὐδεὶς ἠδίκει*. Male Porsonus in praefatione Hecubae p. 34. *οὐδ' εἷς*. Matthiae σ' inseruit, quod ante eum fecerat Sam. Battie-

ΚΥΚΛΩΨ.

Οὖτίς με τυφλοῖ βλέφαρον.

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ ἄρ᾽ εἶ τυφλός.

ΚΥΚΛΩΨ.

ὡς δὴ σύ.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ πῶς σ᾽ οὔτις ἂν θείη τυφλόν;

ΚΥΚΛΩΨ.

σκώπτεις· ὁ δ᾽ Οὖτις ποῦ ᾽στιν;

ΧΟΡΟΣ.

οὐδαμοῦ, Κύκλωψ.

ΚΥΚΛΩΨ.

ὁ ξένος, ἵν᾽ ὀρθῶς ἐκμάθῃς, μ᾽ ἀπώλεσεν,
ὁ μιαρός, ὅς μοι δοὺς τὸ πῶμα κατέκλυσεν.

ΧΟΡΟΣ.

δεινὸς γὰρ οἶνος καὶ παλαίεσθαι βαρύς.

---

rius, cuius adnotationes Rambachius addidit Casauboni libro de satyrica poesi p. 172.

675. Edd. ante Barnesium οὐκ ἄρ᾽ εἶ τυφλός. Vict. et Barnesius ἄρ᾽.

676. Edd. vett. ὡς δὴ σύ. Barnesius ως sine accentu, vertens *utinam et tu sis talis.* Eum sequuti alii. Recte vero edd. vett. quod est *sic tu sis caecus.* Deinde legebatur: καὶ πῶς σύ; τίς σ᾽ ἂν θείη τυφλόν; Flor. 1. 2. καὶ πῶς σ᾽ οὔτις ἂν θείη τυφλόν; Ita scribendum esse iam Canterus monuerat, recte ille οὔτις ponens.

679. Libri: ὅς μοι δοὺς τὸ πῶμα κατέκαυσε. Magna hic cernitur negligentia, qua Matthiae neque Scaligeri coniecturam κατέκαε, neque Canteri κατέκλυσε commemoravit, quod autem ipse, cum eoque alii, recepit κατέκλασεν, quae Musgravii coniectura est, tribuit Reiskio, qui κατέκλινε scribi volebat. Mihi optima visa est Canteri emendatio, quae et facillima est, et cum caeteris verbis optime consentit.

680. Libri οἶνος. Camperus ad Electr. 581. p. 309. ᾦνος,

ΚΥΚΛΩΨ.

πρὸς θεῶν, πεφεύγασ' ἢ μένουσ' εἴσω δόμων;

ΧΟΡΟΣ.

οὔτοι σιωπῇ τὴν πέτραν ἐπήλυγα
λαβόντες ἑστήκασι.

ΚΥΚΛΩΨ.

ποτέρας τῆς χερός;

ΧΟΡΟΣ.

ἐν δεξιᾷ σου.

ΚΥΚΛΩΨ.

ποῦ;

ΧΟΡΟΣ.

πρὸς αὐτῇ τῇ πέτρᾳ.
ἔχεις;

ΚΥΚΛΩΨ.

κακόν γε πρὸς κακῷ· τὸ κρανίον
παίσας κατέαγα.

ΧΟΡΟΣ.

καί σε διαφεύγουσί γε;

---

sine caussa. Hic et sequens versus Cyclopi in edd. vett. continuabantur. Personas indicavit Reiskius.

681. Edd. vett. πεφεύγασ', μένουσ'. In Brodaei editione primum accessit ἢ.

682. Hesychius: ἐπήλυγας. ἐπίπροσθεν. Quod Reiskius probabiliter ad hunc locum refert. Dicit chorus illos ea parte antri stare, qua sub umbra rupis lateant.

683. Edd. ante Barnesium χειρός. Χερὸς Florentini et Vict.

684. Edd. vett. ἐν δεξιᾷ. Κυ. ποῦ; Matthiae ex Flor. 1. 2. addidit σου.

686. Quum in libris legeretur: ΧΟ. καί σε διαφεύγουσί γε. ΚΥ. οὐ τῇδ', ἐπεὶ τῇδ' εἶπας, Scaliger, sentiens haec non bene cohaerere, οὐ τῇδ' adiici choro volebat. Addendum potius chori

ΚΥΚΛΩΨ.

οὐ τῇδ', ἐπεὶ τῇδ' εἶπας.

ΧΟΡΟΣ.

οὔ ταύτῃ λέγω.

ΚΥΚΛΩΨ.

πῇ γάρ;

ΧΟΡΟΣ.

περιάγουσίν σε πρὸς τἀριστερά.

ΚΥΚΛΩΨ.

οἴμοι· γελῶμαι· κερτομεῖτέ μ' ἐν κακοῖς.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' οὐκέτ', ἀλλὰ πρόσθεν οὗτός ἐστί σου.

ΚΥΚΛΩΨ.

ὦ παγκάκιστε, ποῦ ποτ' εἶ;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

τηλοῦ σέθεν
φυλακαῖσι φρουρῶ σῶμ' Ὀδυσσέως τόδε.

ΚΥΚΛΩΨ.

πῶς εἶπας; ὄνομα μεταβαλὼν καινὸν λέγεις;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ὅπερ γ' ὁ φύσας μ' ὠνόμαζ' Ὀδυσσέα.

---

verbis erat signum interrogationis. Nam quaerenti choro, an etiam diffugiant, *non istic*, inquit ille, *sunt: nam istic dicebas esse*.

690. Libri οὗτος. Florentis Christiani coniectura Οὖτις, probata Musgravio. Matthiae nihil opus esse monuit, quum eam in textum recepisset. Immo etiam invenusta est.

692. Edd. vett. δῶμ' Ὀδυσσέως. Veram scripturam, restitutam a Cantero, praebent Par. E. Flor. 1. 2.

694. In Flor. 1. 2. omissum μ'.

δώσειν δ' ἔμελλες ἀνοσίου δαιτὸς δίκας·
κακῶς γὰρ ἂν Τροίαν γε διεπυρωσάμην,
εἰ μή σ' ἑταίρων φόνον ἐτιμωρησάμην.

ΚΥΚΛΩΨ.

αἰαῖ· παλαιὸς χρησμὸς ἐκπεραίνεται.
τυφλὴν γὰρ ὄψιν ἐκ σέθεν σχήσειν μ' ἔφη
Τροίας ἀφορμηθέντος. ἀλλὰ καὶ σέ τοι
δίκας ὑφέξειν ἀντὶ τῶνδ' ἐθέσπισεν,
πολὺν θαλάσσῃ χρόνον ἐναιωρούμενον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

κλαίειν σ' ἄνωγα· καὶ δέδραχ' ὅπερ λέγω.
ἐγὼ δ' ἐπ' ἀκτὰς εἶμι, καὶ νεὼς σκάφος
ἥσω 'πὶ πόντον Σικελὸν ἔς τ' ἐμὴν πάτραν.

ΚΥΚΛΩΨ.

οὐ δῆτ', ἐπεί σε τῆςδ' ἀποῤῥήξας πέτρας
αὐτοῖσι σὺν ναύταισι συντρίψω βαλών.
ἄνω δ' ἐπ' ὄχθον εἶμι, καίπερ ὢν τυφλός,
δι' ἀμφιτρῆτος τῆςδε προςβαίνων ποδί.

---

695. In Herv. 1. 2. et caeteris omnibus edd. omissum δ' restituit ex Ald. Flor. 1. 2. Vict. Matthiae.

698. Vulgo αἶ. αἶ.

701. Vulgo ἐθέσπισε. Flor. 1. 2. ἐθέσπισεν.

703. Edd. καὶ δέδορχ' ὅπως λέγω. Casaubonus quod coniecit, καὶ δεδορκότως λέγω, Scaliger ab se annis ante XXXI in ora libri adscriptum dicit. Sed Par. E. G. Flor. 1. 2. Vict. καὶ δέδραχ' ὅπερ λέγω.

704. Flor. 1. κἀγὼ δ'.

705. Matthiae ἔς τ', quod in edd. est, etiam in Mss. esse ait.

707. Edd. ναύτῃσι. Flor. 1. 2. ναύταισι. Pro συντρίψω Flor. 1. τρίψω.

709. Ald. Herv. 1. δι' ἀμφιτρῆτος, quod reponi iussit Canterus Nov. lectt. II. 21. quum in Herv. 2. δι' ἀμφιτρήτης, in Brub. autem et quae sequutae sunt δι' ἀμφιτρίτης scriptum

ΧΟΡΟΣ.

ἡμεῖς δὲ συνναῦταί γε τοῦδ' Ὀδυσσέως
ὄντες τὸ λοιπὸν Βακχίῳ δουλεύσομεν.

---

esset. De ἀμφιτρῆτος, quod etiam Vossius ad Melam I. 4, 22. reponi volebat, dixit Lobeckius in Paralipomenis p. 332. observans Vossium isto loco in veteri codice Florentino δι' ἀμφιτρῶγος scriptum testari, de quo nihil dixerit Matthiae.

INDEX GRAECUS.

Numeri paginas indicant.

INDEX LATINUS.

INDEX SCRIPTORUM.

EURIPIDIS

TRAGOEDIAE.

RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

Voluminis II. Pars IV.

PHOENISSAE.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCXL.

EURIPIDIS

PHOENISSAE.

LIPSIAE
EX OFFICINA I. B. HIRSCHFELDI.

EURIPIDIS

PHOENISSAE.

RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCXL.

PRAEFATIO.

Nulla est Euripidis tragoedia, quam tractanti tam molestus tamque plenus taedii labor exantlandus sit, quam Phoenissae. Nam sive quis consilium artemque poetae spectet, etsi quasdam partes praeclaras esse elaboratasque diligentissime intelliget, tamen etiam quae displiceant inveniet permulta; sive ad instrumentum respiciat, quod libri ad emendandam fabulam suppeditent, numerum quidem codicum ingentem, bonitatem autem tam exiguam esse deprehendet, ut discrepare magis inter se, quam alii alios superare videantur; seu denique ad interpretes et criticos mentem advertat, male eum habebit aliorum non excusabilis negligentia, aliorum exilis diligentia, omnium autem in pusillis rebus potius quam in gravioribus posita cura. Quos inter qui merito primarium locum tenet, L. C. Valckenarius, is est, quo, ut dicam quod sentio, nec doctior potuit Phoenissis contingere, nec qui lectorem magis excruciet. Immensa fuit in illo viro copia doctrinae, egregiumque ingenium: sed ipsa illa vis eruditionis fecit ut ea abuteretur, et quum modo effunderet quae ut scire bonum sit, at nescire non malum est, modo coniecturis attrectaret quae sanissima

sunt, nunc moratur lectorem alienis, nunc fatigat fastidio simplicitatis importunoque ubique aliquid mutandi prurito. Non sum nescius repetendum id esse partim a consuetudine eius popularium, apud quos summa laus habebatur multam lectionem ostentare, partim a tempore, quo virtus critici in quadam ad coniectandum propensione, si vel codex aliquis vel similis antiqui scriptoris locus ansam praeberet, posita putabatur. Verum quae aliis facile condonamus, ea non item aequo animo ferimus, si in eo viro conspiciuntur, quem non sequi pravas consuetudines, sed praeire exemplum quod sequerentur alii oportebat. Illud quidem iniquus esset qui reprehenderet, quod metrorum non erat peritus: nam ea doctrina illo tempore tota iacebat: nec vitio vertendum, quod in quibusdam rebus grammaticis titubabat, quoniam huic quoque rei tum minor cura erat adhibita, etsi mirum est, quod qui diligentissime veteres scriptores legerat, ad quaedam ex isto genere mentem non attendit: hoc vero quis non aegre ferat, quod eum intemperantissima quaedam libido ceperat, quidquid omitti ab Euripide potuisse videretur, pro spurio et supposito habendi? At nimirum in eo praecipue cerni putabatur sagacitas critici, si spuria a genuinis sciret distinguere: quae opinio etsi verissima est, tamen qui laudis illius adipiscendae gratia de industria suspiciones venatur, in eo ista obelis ostentandae perspicaciae cupiditas postremo in morbum vertit, ipsi quidem qui eo morbo tenetur gratum, aliis autem molestissimum et pene intolerabilem. Ei morbo tantopere in Phoenissis indulsit Valckenarius, ut non solum ea quae possunt ab alia manu profecta esse, sed etiam quae nequeant, labefactare conaretur, idque argumentis saepe tam levibus tamque ex longinquo petitis,

ut eum sedulo omnia quibus speciem aliquam suis indiciis praetenderet, corrasisse appareat. Non sum immemor eorum quae defendendae isti rationi ipse in praefatione Phoenissarum cogitate et graviter dixit, neque infitior esse nonnullos in Phoenissis versus, quorum alii aperte suppositi sunt, alios autem si non scripsisset Euripides, nemo desideraret: nec sane mirandum est, si in hac tragoedia, quae multum olim in scholis videtur lectitata esse, hic illic aliquis aliquid addendum putavit: at nisi istiusmodi versus tales sunt, ut eos certo non esse ab Euripide scriptos ostendi possit, temerarium est eos a poeta non studiosissimo brevitatis propterea abiudicare, quod ille eos etiam non scribere potuerit. Id autem Valckenarium pro libidine sua, nec certa ratione fecisse eo intelligitur, quod quam cupide optimos versus spurios esse pronuntiavit, tam idem securus quae merito suspecta esse debebant non dubitavit pro genuinis habere. Tanta vero huius viri fuit auctoritas, ut, quo accuratius ille Phoenissas pertractasse credebatur, eo socordius eum sequerentur alii: ex quibus Brunckius pene servilem in modum obsequiosus fuit, qui autem liberiore utebatur iudicio, R. Porsonus, tamen et ipse remissior saepissime in Valckenarii iudicio acquievit. Denique A. Matthiae qualem in ceteris tragoediis, talem se praebuit etiam in Phoenissis: de quo dixi in praefatione Helenae. Sed de his rebus non mirabor si alii aliter sentient, quando vel glorioso edita Iphigenia in Aulide critico publice inter iudices considere, bipedesque dimetros anapaesticos hominibus quadrupedantibus venditare concessum est. C. G. Firnhaberi librum, quo ille damnatos in Phoenissis et Medea versus defendere studuit, impressis iam adnotationibus meis accepi.

Venio ad ipsam tragoediam, quam Hugo Grotius quum ederet, fassus quidem in prolegomenis est habere quae vituperari possint, sed defendere tamen pleraque vel excusare studuit. Nec profecto id mirandum: nam et solatium in huius fabulae lectione, quum in carcere esset, invenerat, et delectabatur maxime sapientibus sententiis, quae in ea plurimae sunt. Qui talium rerum caussas procul habent, aliter iudicent necesse est, si et consilium Euripidis respiciant, et qua ratione quod sibi proposuerat efficere conatus sit considerent. Notum est magnam inter poetas tragicos aemulationem fuisse, aliis alios in eodem argumento superare cupientibus, nec detrectantibus etiam notare quae ab aemulis peccata esse viderentur. Id etsi fortasse non laudandum, at condonandum tamen est: fecitque etiam generosi animi vir Sophocles. Ferremus igitur facile in Euripide, si modo ille neque iniuria vituperasset eum quem tamen non solum aemulatus, sed etiam imitatus est, Aeschylum, nec, dum se meliorem poetam iactat, facto deteriorem esse ostenderet. Mansit Aeschylo debita laus, de quo perspicacissimus iudex Aristophanes, quo tempore iam Euripides quoque mortuus erat, in Ranis scripsit v. 1024.

δρᾶμα ποιήσας Ἄρεως μεστόν. ποῖον; τοὺς ἑπτ' ἐπὶ Θήβας,
ὃ θεασάμενος πᾶς ἄν τις ἀνὴρ ἠράσθη δάϊος εἶναι.

Nolo Aeschylum laudare dispendio Euripidis, sentioque ingeniorum diversitati tribuendum esse, si in Euripide grandis illa Aeschyli maiestas et divina vis desideratur. Neque infitior etiam fabulae quam Aeschylus fecit compositionem habere quod merito vituperari debeat, etsi aliquid ei excusationis a tempore paratum est, quo per

ipsum ars tragica primo ab rudibus initiis ad maiorem dignitatem evecta est novisque inventis amplificata. Atque haud scio an ipsis in Septem ad Thebas primum ausus sit duobus quibus tum utebantur actoribus adiungere tertium: quod quum alii auctores atque ipse Aristoteles ab Sophocle institutum tradiderunt, non videtur horum testimonio repugnare, si, quod Aeschylus in extremis Septem ad Thebas necessitate coactus fecerat, ita suscepit Sophocles, ut eo pro legitimo uteretur. Nam quae G. C. Guil. Schneiderus παραχορηγήματα narrat in libro quem de rebus Attici theatri scripsit, p. 141. seq. falsa esse quum per se patet, tum apparebit consideranti quae dixi in Opusc. vol. VII. p. 346. Denique non fugit me, quum Euripides Phoenissas scriberet, theatra iam artificiosiori alieniorique a pristina simplicitate tractationi rerum adsueta fuisse. At haec omnia ita comparata sunt, ut Euripides eo facilius, quod praeclara exstabant bene compositarum tragoediarum exempla, intelligere debuerit quid rectum quidve vitiosum esset, graviusque vituperandus sit, quod quae vitanda erant non vitavit. Eorum quaedam iam ab antiquis grammaticis notata esse monstrant illa, quae post argumentum fabulae altera posui. Eadem fere atque etiam alia nonnulla vituperavit in egregia de Euripidis Phoenissis dissertatione Sam. Frider. Nathanael Morus, edita Lipsiae a. MDCCLXXI. Horum infra mentionem faciam.

In omni tragoedia et materia opus est, quae animos spectatorum metu et miseratione implere possit, et tractatione eius materiae tali, ut fabula sit una, eaque integra, neque aut desit aliquid aut redundet, partesque recte inter se cohaereant, quae autem personae introducuntur, iis moribus sint, qui quum omnino tragoediae

conveniant, tum inter sese iusta cum varietate apte concordent. Phoenissarum quod argumentum esse debeat, ab Euripide indicatum est in prologo eo loco, quo Iocasta Oedipum filiis imprecatum esse dicit, ut ferro inter se de regno cernerent: cuius rei avertendae caussa se indutiis factis pacem inter eos conciliare velle. Ex hoc consequitur, ut arcessatur Polynices, ut colloquatur cum fratre, ut mater filios admoneat, ut illi magis etiam exasperati discedant, ut in oppugnatione et defensione urbis armis congressi mutua caede cadant, ut quamvis in communi ob victum hostem liberatamque urbem gaudio civitas et propinqui debito luctu prosequantur dirum Oedipodeae prolis exitium.

A periculo in quo urbs versaretur ordiendum esse, quo statim rerum agendarum ratio patefieret, Euripides quoque intellexerat. Itaque Antigonam ad exemplum Homericae Helenae ex tecto regiae copias hostium contemplantem atque a paedagogo, qui indutiarum conditiones ad hostem detulerat, singulos duces cognoscentem fecit. Haec scena per se optima est: quamquam unius timidae puellae metus non praebet eam imaginem trepidantis universae civitatis, quam apud Aeschylum in choro virginum cum clamore et eiulatu ex tota urbe ad arcem concursantium videmus. Verum etsi in ipsa scena illa non est quod reprehendatur, tamen hoc, quod facta est ab Euripide, merito iam antiqui iudices vituperarunt his verbis: ἡ ἀπὸ τῶν τειχέων Ἀντιγόνη θεωροῦσα μέρος οὐκ ἔστι τοῦ δράματος. Uberius id explicavit Morus p. 8. seq. recteque dixit, dempto hoc toto sermone salvam esse tragoediam, quod neque caussa ulla in rebus ipsis sit, cur Antigona spectatum adducatur, neque ullus ex illa spectatione eventus prodeat. Est igitur hoc

in iis inventis, quae Euripides more suo ex vita communi deprompsit: quis enim in obsessa ab hostibus urbe non cupiat oculis perlustrare copias circumpositi exercitus? Ex his quum quemlibet posset, arripuit quae proxima erat Antigonam Euripides. Nempe enim choro uti nolebat, ne Aeschylum imitatus esse diceretur.

Ubi Antigona de scena abiit, prodit chorus. Atque Euripidi quoque femineum chorum ipsa argumenti ratio, praesertim viris defendenda urbe occupatis, commendabat. Eum chorum ne, ut Aeschylus, ex Thebanis virginibus faceret, ex Tyriis voluit constare, quae quod communem cum Thebanis originem haberent, non alienae videbantur a cognatorum civium malis. Ut has introducere posset, commentus est, destinatas ministerio Pythii Apollinis adversis ventis ad Boeotiam esse delatas, quumque eas missurus Delphos esset Eteocles, advenisse Argivum exercitum. Hoc quum satis probabiliter inventum esset, interpretum non solum veterum, sed etiam recentiorum tanta fuit socordia, ut hos si audias, Euripidem turpissime sibi repugnare necesse sit. Nam scholiastes quidem ad v. 202. sic scripsit: *διὰ τοῦτο Φοίνισσαί εἰσιν αἰχμαλώτιδες, Ἀγηνοριδῶν ἐκπεπορθηκότων Τύρον καὶ τὰς ἐκκρίτους αὐτῶν τῷ Ἀπόλλωνι πεπομφότων, ἃς καὶ ἀκροθίνια Εὐριπίδης λέγει Λοξίᾳ.* Et ad v. 283. *δορὸς ἀκροθίνιον* interpretatur *τὴν ἐκ πόλεως τῆς λείας ἀπαρχήν· ἀκροθίνιον λέγεται ἡ ἐκ πόλεως λαφυραγωγία πεμπομένη δῶρον.* Agenoris filius Phoenix rex fuit eius regionis, quae ab ipso dicta ex Phoenice. Eius posteri sunt, qui v. 283. *Ἀγήνορος παῖδες ἐκ παίδων* vocantur. Quid igitur hoc monstri est, quod hos suam ipsorum urbem Tyrum expugnasse ait scholiastes? ex quo sequitur, ut populares et cognatas capti-

vas miserint ministratum deo Delphico? Expugnaverit sane Agenoris filius Phoenix Tyrum, quum primum potitus est regno Phoenices. At quae tum captae sunt mulieres certo non potuerunt ab eius filiis aut nepotibus consecrari Apollini eo tempore, quo si non mortuas, certe senio decrepitas esse oportebat. Quin etiam, si aliquas Phoenix captivas fecerat Tyrias mulieres, eae Tyro quidem oriundae, at non cognatae Thebanis fuerunt, quod in illas demum earumque posteros cadit, quae cum Phoenice ex Libya venerant. Atqui in primo chorico carmine a v. 245. virgines istae cognationem suam cum Thebanis testantur luculentissime. Apparet ex his rem vanissimam commentum esse scholiastam. Speres meliora protulisse recentiores interpretes. Quid vero illi? Plerique tacuerunt. Nam dum toti in varietate scripturae adnotanda vel in verborum formulis explicandis desudant, fere quae interprete non indigent explanant, quibus autem opus est enodatore, ea ne animadvertunt quidem. Quin Valckenarius quoque, etsi aliquid dicendum putavit, postquam *ἀκροθίνια* primitias spoliorum interpretatus est, exemploque in eam rem filiam Tiresiae commemoravit, „quae tandem“, inquit, „urbs hac tempestate sit Phoenices expugnata, cuius velut eximia praeda puellae potuerint a tragico considerari, dum silent veteres, frustra quaesitum est.“ Ergo et ipse non modo Agenoridas suam ipsorum aliquam urbem expugnasse credebat, sed ne videbat quidem eam urbem non potuisse aliam quam Tyrum esse: ex quo magis etiam elucescit, quam perversa sit ista opinio. Nam quum virgines illae ipso in carminis principio canant *Τύριον οἶδμα λιποῦσ' ἔβαν Φοινίσσας ἀπὸ νάσου,* quis obsecro eas non Tyrias se esse dicere intelligat? Quin, si non essent Tyriae, ab-

surdissime paullo post dicerent *πόλεος ἐκπροκριθεῖσ' ἐμᾶς καλλιστεύματι Λοξίᾳ;* urbem memorantes, cuius nomen reticerent. Tantas turbas excitavit unius vocabuli falsa interpretatio. Nam etsi saepenumero *ἀκροθίνια* primitiae spoliorum et praedae dicuntur, tamen nec propria haec est huius vocabuli significatio, et multis exemplis constat quasvis primitias et quidquid in aliquo numero praestantissimum est eo nomine appellari. Itaque quum chorus se v. **283.** *δορὸς ἀκροθίνιον* vocat, id, licet ambigue dictum sit, sic accipiendum est, ut Agenoridae ex suae urbis Tyri virginibus formosissimas propter reportatam aliquam victoriam de hoste, quem non nominavit poeta, Apollini donum mittere decreverint. Ceterum chorum Phoenissarum peregrino habitu ornatuque habuisse quod spectatores adverteret eorumque oculis aliquam ex insueto voluptatem crearet, iam Grotius observaverat. Vocum et cantus peregrinitatem addendam putavit Fr. Th. Welckerus in Diurnis scholasticis a. MDCCCXXXII. p. 233. eo argumento, quod his virginibus *Φοίνισσα* et *βάρβαρος βοὰ* tribuatur, non reputans haec tragicos audientibus cogitanda relinquere. Sic Phryx in Oreste *Ἀσιάδα φωνήν,* sic Orestes Aeschyli *γλώσσης ἀϋτὴν Φωκίδος,* sic idem apud Sophoclem *φωνὴν Παρνησσίδα,* atque alii alia huiusmodi, ut Persae Aeschyli et Supplices, memorant. Nec numeri versuum, ex quibus solis de cantus modis coniecturam facere licet, habent in Phoenissis, quod inusitatum quid aut peregrinum sonare videatur. Illud vero Welckerus multo magis mirabile adiecit, ea caussa Euripidem Phoenissas virgines in orchestram produxisse, ut in memoriam revocaret Atheniensibus, quam non ut Graecos, sed plane ut cognatos Phoenicibus, quorum navibus ad Salaminem

pene exstincta fuisset libertas Graeciae, Thebani se in Persico bello praebuissent: quam ironiam, quae plane poetica sit, neque convenientiam actionis ullo modo turbet, eo magis elucescere, quod apud Phrynichum Phoenissae mulieres cladem Persarum luxerint. Ista vero Phrynichi fabula septuaginta annis ante Phoenissas Euripidis acta est: ex quo vel solo aestimari potest, qua probabilitate ista sint conficta. Sed ut revertar illuc, unde digressus sum, quum ex virginibus peregrinis constet chorus, faciunt eae in primo carmine, quod debebant: dicunt quae sint, unde venerint, quo casu Thebas petiverint, quumque cognatae sint Thebanis, dolent eorum malis, augurunturque belli iuste illati adversum Thebis exitum.

Iam urbem ingressus prodit Polynices, stricto gladio, ad quemvis sonum pavide circumspectans, mox autem, ubi aras videt, domosque non desertas esse intelligit, praesidio deorum atque hominum sese consolans. Commoverint haec fortasse aliquam partem theatri: sed severioribus iudicibus vereor ut valde placuerint. Nam pene ridiculus est ille cum gladio suo, a quo quid auxilii est adversus cunctos Thebanos, si portis clausis reditus intercipiatur? quam stultum autem, in aris deorum spem ponere salutis, ad quas si confugeret, nihilo minus in potestate esset Eteoclis? Aut non intrare urbem debebat, si insidias metueret, aut si intrasset, fidenter progredi, ut moriturus intercluso reditu, nec tamen sine vindicta. Haec igitur reprehendere debebant grammatici, quorum de Phoenissis iudicia habemus, non autem dicere *ὑπόσπονδος Πολυνείκης οὐδενὸς ἕνεκα παραγίνεται.* Nam, ut supra dictum est, adventus Polynicis pars est necessaria tragoediae, quoniam in eo ver-

satur argumentum, ut tentata reconciliatio fratrum augeat iras, planeque capitales et exitiabiles faciat. Itaque ubi Polynices choro aperuit quis sit, evocata ex aedibus Iocasta, ut conspexit filium, longo cantico desiderium suum et gaudium declarat. Convenienter hoc naturae factum est, praesertim in muliere grandaeva, eoque verbosiore, tum etiam publicis et domesticis malis afflicta. Sed quem illa deinde cum Polynice conserit sermonem, eius prior pars, qua singulatim exquirit cur grave sit patria carere, non est ita inserta, ut appareat qui hoc in mentem venerit Iocastae. Quo fit ut ista aliena ab re videri debeant. Sensit hoc, qui nuper libellum de chronologia fabularum Euripidearum scripsit, Herm. Zirndorferus, sciteque observavit respici revocatum magno cum plausu Atheniensium Alcibiadem, qui quum redisset Athenas, multum ipse in contione de acerbitate exsilii fuerit conquestus, omninoque in Polynicis persona, qui iustum patriae bellum intulisset, defensionem quamdam inesse Alcibiadis, ut acta putanda sit fabula Olymp. XCII. 2. Ita parata sane Euripidi excusatio est: sed tamen vellemus sic esse illas Iocastae quaestiones cum reliquo sermone consertas, ut non ex abrupto, sed necessitate quadam de exsulum misera conditione exponeretur. Polynices in iis quae respondet quum alia bene et recte dicat, illud minus decore commemorat, quod opum et divitiarum caussa regnum repetat, etsi deinde, ubi pro se coram fratre verba facit, iusta atque honesta oratione utitur. Caussa Polynicis iusta erat: itaque hoc sane laudandum est, quod eum Euripides per totam fabulam iustum et probum fecit.

Advenit nunc, sicuti iussus a matre erat, Eteocles, qui statim, quum se occupatum instruendis militibus ve-

nisse dicit, festinationem atque animum prodit a pace facienda longe alienum. Gravi et prudenti oratione mater filios admonet, ut ambo caussam suam orent, prioremque dicere Polynicen iubet, ut qui se laesum esse queratur. Qui postquam simpliciter et iniuriam sibi factam et ius quod repetat exposuit, Eteocles verba facit. Eum ut improbum faceret Euripides, iustam sane caussam praebebat regnum fratri non traditum: sed quod id ei ingenium eosque mores tribuit, quos contemnere atque abominari debeamus, non videtur excusari posse. Is igitur impudentissime profitetur se iustitiam dominationi posthabere: illud autem, quod aliqua cum specie afferre poterat, quod vi atque alienis armis regnum repetitum venisset frater, quasi praetereundo commemorat, indignum esse adiiciens, si Thebani armis cederent Mycenensium. Hunc quod mater quum refutat non gravius increpat, defendi potest eo, quod cavendum ei est ne ferociam eius etiam obstinatiorem reddat. Venit res deinde ad altercationem inter ipsos fratres, quae egregie atque ita facta est, ut favere Polynici, simulque misereri eius cogamur, de utroque autem metuere, quod ambo se mortiferis armis congressuros minantur.

Quid iam magis consentaneum erat, quam chorum, testem tam atrocis altercationis videntemque discedentes ad mutuam necem fratres, metu et horrore corripi, gravissimoque carmine detestari tam scelestos atque impios conatus? Nihil minus. Canit ille lenissimis et placidissimis numeris, quomodo Cadmus Thebas condiderit in amoenissima regione, in qua natus sit Bacchus, celebrenturque laetissima eius dei sacra; quomodo draconem interemerit natique ex eius dentibus armati viri perierint; postremo Epaphum orat, is ut Cererem et Pro-

serpinam auxilio mittat. Haec neminem defensurum, nedum laudaturum arbitror.

Dictum est supra, qui finis debuerit fabulae pro elementis esse, quae in prologo posita erant. Prodire debebat nuntius, qui repulsum ab urbe hostem, mortuosque mutua caede fratres narraret. Tum sequi oportebat lamenta Iocastae, Antigonae, excitique ex domo ipsius Oedipi: cumque morte regum summa potestas ad Creontem pervenisset, hunc decebat luctui finem imponere eo, ut sese, quid circa sepulturam mortuorum iustum esset, curaturum esse significaret. Sic recte finita esset tragoedia, nec quidquam desideraretur.

At non fecit hoc Euripides. Credam ego quidem, ut supra dicebam, eo tempore quo Phoenissae scriptae sunt adsuetos fuisse Athenienses implicatioribus argumentis, quoque intricatior esset rerum quae in scena gererentur compositio, quoque plura eorum quae alias in eiusdem rei tractatione theatrum vidisset constiparentur, eo ingeniosiorem ac sollertiorem iudicatum esse poetam. Concedam etiam poetas qui de victoria inter se certarent grave incitamentum habuisse, ut etiam pravae opinationi populi aliquid tribuerent, eique accommodarent quas facerent fabulas: illud vero nego, hoc boni poetae esse; immo peritum artis suae poetam quae perperam iudicari videat non curare debere, operamque dare ut sibi etiam spernenti inscitum populi iudicium palma decernatur. Nec profecto est quod quis id se consecuturum desperet. Nam quod verum et rectum est invicta vi ita capit animos, ut vel invitis confessionem praestantiae extorqueat. Quod si quis poeta potius quod populo placiturum putet, quam quod artis ratio praecipiat, sequendum duxerit, non effugiet quin, etiam si ipse excusari

posse videatur, tamen opus quod isto consilio fecerit iustam vituperationem ferat. Euripidem quidem nescio utrum in quibusdam tragoediis quas seriore aetate scripsit pravae quae invaluisset consuetudini obsecutum, an sui quadam iudicii perversitate, quum una tragoedia totarum trilogiarum argumenta complecti conaretur, ab recta via declinasse dicam. Nam quum in desuetudinem venisset antiquus mos unum argumentum tribus continuis tragoediis explicandi, quaedam res autem, quae saepius in scenam productae fuerant, ita inter se cohaerere putarentur, ut deesse aliquid videretur, si quae illarum rerum omitteretur, facile adduci potuisse Euripidem intelligo, ut laudem quaereret omnibus quae ad aliquod argumentum pertinerent in unius tragoediae fines coacervandis. Quo ille exspectationi quidem acta cognoscere cupientium satisfecit, non egit autem id, quod officium poetae est, ut uno argumento recte tractando nihil desiderandum relinqueret audientibus. Multum eo conferebat etiam illud, quod singulari quadam propensione captabat, quidquid σοφὸν et σόφισμα, quae verba semper iactat, appellari posset. Eius studii in Phoenissis documenta dedit permulta: sed iis non tam ornavit quam deteriorem fecit illam tragoediam.

Igitur postquam abiit ex urbe Polynices, arcessi Creontem iubenti Eteocli obvius fit ille, nuntians cognitum esse ex quodam captivo statim Argivos ab omnibus partibus urbem esse oppugnaturos. Eo in colloquio iste Eteocles, qui nihil prius habet quam regnare, tam se regnandi imperitum, tam stolidum, tam praecipitem, tam consilii inopem praebet, ut, nisi eum Creo quid faciendum sit doceret, perdita esse censenda esset res Thebana. Quid vero Creonte opus erat? Scilicet quod filium eius

se pro patria devoventem inserere fabulae volebat Euripides. Sed de hoc infra. Nunc videamus quid proferat ille domesticae rei magis quam publicae providus Eteocles, postquam inepta eius de defendenda urbe consilia refutavit Creo. Huius monitu quum singulas portas singulis praefectis, qui fortes simul et prudentes essent, tuendas committere decrevisset, non tempus esse dicit instante hoste unumquemque nominatim memorare. Id eum dicentem fecit Euripides, ut Aeschylum vituperaret, quod non solum iniustissime, sed etiam ineptissime, eoque ineptius fecit, quia quod in Aeschylo reprehendit, eius peccati ipse statim se reum praebet. Aperta res est. Aeschyleus Eteocles in trepidatione urbis imperterritus, ut regem et fortem virum decet, tranquillo animo audit qui hostium duces singulas portas aggressuri sint, dicitque quem Thebanorum cuique ex illis ut condignum adversarium sit oppositurus. Quid vero Euripideum istum Eteoclem facturum censebimus, cui nunc non tempus ad nominandos septem viros suppetit? Quem quum paullo ante viderimus ita inopem consilii, ut modo hoc modo illud, omnia autem temere, quae defendendae urbi esse putabat, proponeret, quid aliud nunc quam ipsum nescire quos nominet portarum defensores putabimus? Hic idem autem tam occupatus homo ut septem viris nominandis non sat otii habeat, vacuus est ad mandata Creonti de nuptiis sororis suae cum illius filio Haemone danda. Num huic rei nunc tempus erat? Scilicet necessaria ea quidem est, sed non propter argumenti quae in prologo posita est rationem, verum quia poetae isto connubio opus est ad ea, quae ei praeter argumenti descriptionem collibitum est intexere. Eadem caussa etiam alia loqui istum tam parcum temporis Eteoclem necesse

est. Nam etiam Menoeceum mori volebat Euripides. Ad id vero Tiresia opus est. Itaque ille imperitus regnator Eteocles sero tandem intelligit etiam vatem consulendum fuisse. Eum quoniam ipse, quod artem vaticinandi vituperasset, convenire verebatur, Menoeceum ab se missum esse ait qui illum adduceret, eumque consuli a Creonte vult. Nondum satis est. Quoniam enim inhumatum Polynicen omittere Euripides nolebat, postremo mandare fecit Eteoclem, ut si cadat Polynices, capitali supplicio afficiatur qui sepelire corpus audeat, etiam si sit aliquis ex cognatis. Tandem abit iste Euripidis artificiorum enarrator. Apertum est enim, hanc totam scenam, sicuti ipsa non est pars actionis, ita propterea inventam esse, ut reliqua, quae ab argumento tragoediae aliena sunt, aliquo tamen vinculo possent adnecti.

Sequitur tumidissimum inani verborum strepitu carmen chori, quo iam belli et armorum, non sacrorum Bacchi sonitum audiri, infaustum et pestiferum urbi esse flagitium Oedipi, Sphingem Cadmeos in auras abripuisse, aliamque nunc infelicem rixam inter filios Oedipi exarsisse, natam esse ex dentibus draconis gentem quamdam, deos nuptias Harmoniae concelebratum venisse, Amphionis lyra moenia condita esse Thebarum, cornutaeque virginis progeniem olim fuisse beatam narratur. Quae omnia miris modis commixta effunduntur, maiorem sine dubio ab eius qui modos fecerat, quam a poetae arte commendationem habentia.

Prodit iam a Menoeceo adductus decrepitus et miserabilis senex Tiresias, quo in genere quantopere sibi placuerit Euripides notum est. Is anhelans, ubi paullum vires collegit, Athenis se venisse ait, ubi quod artis suae ope Eumolpum vicerint Athenienses, aurea corona

quam gerat fuerit donatus. Credam gavisum esse theatrum et aurea vatis corona et veteris Atheniensium victoriae commemoratione, sed qui recte de poesi iudicare didicerant, aliena esse ista et importuna intelligere debuerunt, etsi Euripides ista Tiresiae narratione simul videtur quadammodo excusare Eteoclem voluisse, quod is vatem nunc demum consuluerit. Quod ille si in mente habuit, σοφῶς quidem, sed non σαφῶς, ut Aristophanis verbis utar, instituit. Vix enim senserint spectatores illud consilium. Non lateret, si Eteocles, quum de Tiresia loquebatur, nunc eum ex itinere reversum dixisset.

Iam igitur Tiresias, mutuas fratrum caedes praedicens, unam significat relictam esse liberandae ab hoste urbis viam, sed eam tam tristem, ut, quum profari vereatur, abire velit. Instantem ut dicat Creontem rogat, ut secedere iubeat filium: quo id detrectante, quod ille quoque audienda spe salutis gavisurus sit, hunc ipsum Menoeceum, ut qui solus ex Spartis expers coniugii reliquus sit, mactandum esse dicit: Haemonem enim, etsi nondum duxerit uxorem, at speratam tamen habere. Ibi Creo repente mutatus negat se filium morti daturum. Itàque simulac Tiresias abiit, iubet Menoeceum quam citissime Dodonam petere. Is se paratum esse simulans urget patrem ut abeat nec se moretur, quippe valedicturum Iocastae, quae sibi puero mammam praebuerit. Has machinas excogitavit Euripides, ut ne mirarentur spectatores, si paullo post notam esse Iocastae Menoecei mortem viderent. Ubi abiit Creo, Menoeceus aperit choro quid sit facturus.

Tum chorus, multa de Sphinge praefatus, in fine carminis, quod statim eum facturum exspectabatur, pau-

cis verbis admirari se dicit consilium Menoecei, optatque ut sibi contingat similes liberos parere. Quam non accommodatum sit rei quam agi audivit chorus hoc carmen, quam aliena illa ad fastidium usque repetita Sphingis descriptio solutique commemoratio aenigmatis, quam frigida et ab humanis sensibus abhorrens illa vix paullum generoso Menoecei consilio tacta levitas, nemo non videt, dixitque Grotius et pluribus exposuit Morus.

Redit nunc fabula in viam, quam tenere debebat. Iam enim venit nuntius, ingentique clamore ex aedibus evocat Iocastam, quumque vivere reges, pulsosque hostes esse paucis indicasset, septem duces hostium eorumque insignia et quomodo pugnatum sit, bene describit, nisi quod inaudito planeque portentoso invento Capanei membra fulminis vi disiecta narrat. In universum manifesta in his est imitatio Aeschyli, etsi pleraque omnia, praeter vacuum insignibus clipeum Amphiarai, quem nescio an uterque poeta ex cyclicis carminibus acceperit, aliter sunt descripta. Quum aliquid reticere videatur nuntius, tandem urgente Iocasta confitetur, quoniam ancipiti proelio exercitus discesserint, filios Oedipi singulari certamine de victoria dimicaturos ab suis utrumque armari, monerique ut fortiter pugnent. Quibus auditis Antigonam ex aedibus evocatam festinare secum iubet ad impediendum funestum certamen. Ea primo paullum cunctata, (amat enim Euripides virginum etiam importunum pudorem) mox propere cum matre abit. Chorus autem, ut consentaneum est, metum simul suum et dolorem apto rei carmine aperit.

Sequuntur rursum aliena. Venit enim Creo, qui quum interea mortem filii comperisset, (nam praeter morem hoc non in scena ab nuntio narratum erat) roga-

turus est Iocastam ut sepulturam adornet. Eam vix dixit chorus profectam esse ut filiorum certamen dirimeret, quum nuntius adest atrocia se afferre significans.

Huius relatio necessaria pars est descriptae in prologo fabulae. Exponit enim quomodo fratres et pugnaverint et ceciderint. Et quoniam Euripidi placuit etiam Iocastam atque Antigonam illac se conferre, describit miserabiliter quomodo exspiraverint illi, in qua per se egregia descriptione etiam morientis Polynicis iustus et humanus animus apparet. Sed quoniam cumulandis malis delectabatur poeta, etiam Iocastam se interimentem fecit, Antigonam autem, quod ea amplius usurus erat, ab exercitu se in urbem recipere. Afferuntur iam corpora fratrum et matris. Inde flebiles querelae Antigonae excitique ex domo Oedipi, quibus finiri oportebat fabulam, nisi, ut supra dictum est, pauca Creontis verba adiici poterant, quibus ille susceptum a se regnum relinquendamque sibi esse sepulturam mortuorum declararet.

Aliter visum insatiabili miseriarum poetae. Prodit enim Creo, iubetque exsulem patria exire Oedipum, Antigonae autem in diem crastinum nuptias indicit cum Haemone. Deprecatur pro se Oedipus frustra, quumque Creo Eteoclem sepeliri, Polynicem autem inhumatum eiici iussit, expostulat cum eo Antigona, quae ubi se ne precibus quidem quidquam proficere videt, facta a Creonte nuptiarum mentione, negat nupturam Haemoni, aut, si cogatur, ea ipsa nocte se sponsum interfecturam minatur. Ita impetrat ut sibi cum patre exsulatum abire liceat. Relicti soli in scena Oedipus et Antigona, quum ille sibi Athenis in Colono mori fatale esse dixit, multis cum lamentis de scena decedunt.

Sic haec tragoedia, in qua satis erat duos mori,

duas insuper habet non necessarias mortes, de hominibus autem, qui agentes introducti sunt, duos bonos et iustos, Polynicen et Iocastam, unum aeque stolidum ac malum, Eteoclem, de non necessariis autem Creontem virtute nulla insignem, nisi quod prudentior Eteocle est, cetera inconstantem et mutabilem, Tiresiam corpore debilem, moribus gravem, Menoeceum generosum quidem, sed qui, quod eius partes brevissimae sunt, non possit retinere animos spectatorum, eademque conditione Antigonam, initio fabulae timidam, postea importune verecundam, postremo audacem et fortem, Oedipum senio et infortunio miserabilem, chorum denique raro recte fungentem officio suo, aliquando etiam frigidissime aliquid interloquentem, multa autem inani verborum tumore aliena cantantem: quae tamen culpa minuitur eo, quod illo tempore, quo Phoenissae scriptae sunt, modi musici potiorem, quam poesis locum tenuisse in chori canticis videntur. Nam ubi non tam mentes ad ea quae canerentur, quum aures ad modulationem canentium adverti poetae scirent, non mirandum est si satis ducebant versibus suis numeros praeire, quibus suaves aptari modi possent.

Postquam de fabula exposui, dicendum est de codicibus. Eorum indicem dederunt Valckenarius, Musgravius, Porsonus, Matthiae. Ut optimum laudaverat Kingius eum, qui littera K. notatus re vera pessimus est. Continet enim recensionem Demetrii Triclinii, eoque, quum in metris videretur exactior esse, immeritas laudes tulit. Est tamen, ubi veras scripturas sive ex bono libro sive ex iusta emendatione Triclinii praebeat. Non melior est Baroccianus 4. In ceteris magna fluctuatio inter bonas et malas scripturas: sed optimi sunt et plerumque consentiunt Par. A. Florentini A. 2. 10. 33.

Havniensis, Taurinensis, Victorianus, Augustanus d. Hos igitur potissimum secutus sum. Accedunt numero codicum ab aliis collatorum duo Veneti, litteris a. b. notati, quorum collationem Parisiis fecerat I. Bekkerus: quam quum ille liberalissime mecum communicasset, pars eius nescio ubi inter multas alias chartas abdita lateat. Sed opportunissime accidit, ut A. Seidlerus eamdem collationem margini editionis Porsonianae adscriptam possideat: qui eam pro sua amicitia benevolentissime ad me misit. Eorum codicum is, quem b. littera designat, saepe cum optimis consentit, habetque aliquando etiam alter a. aliquid insigne. Invenitur autem hic illic mira in codicibus scripturae varietas, ut v. 304. 748. 828. 917. 1434. vel etiam perturbatio, ut v. 314. 646. 794. seqq. 1519. seqq. 1586. quae vix aliunde repeti potest, quam ex codicis vetustissimi conditione, ex quo nostri libri sunt derivati. Ex eo propagata sunt antiqua vitia, ut v. 409. 449. 849. 1311. 1403. 1543. quae quam sint antiqua ex Eustathii commemoratione versus 1127. apparet. Eorum quaedam quum corrigerentur ab librariis et metricis, hae correctiones locum genuinae scripturae obtinuerunt, ut v. 521. 648. 677. 791. 880. 1092. 1104. 1209. 1322. Defuerunt autem etiam quaedam in antiquissimo illo libro, cuiusmodi exempla sunt v. 188. 311. 1124. 1346. 1386. 1456. 1568. Itaque multis in locis nulla salus nisi in coniectura est. Codicum quidem et editionum antiquarum scripturas ego non omnes, sed eas tantum commemoravi, quae alicui usui esse possent de veritate lectionum iudicaturis. Ceterae enim fere aut nullius momenti, aut errores sunt scribarum.

Ceterum monitos volo lectores delendam esse adnotationem ad v. 1239. quam tollere iussus typotheta non sustulit.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΦΟΙΝΙΣΣΑΙ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐτεοκλῆς παραλαβὼν τὴν Θηβῶν βασιλείαν ἀποστερεῖ τοῦ μέρους τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Πολυνείκην· φυγὰς δ' ἐκεῖνος εἰς Ἄργος παραγενόμενος ἔγημε τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἀδράστου. κατελθεῖν δὲ εἰς τὴν πατρίδα φιλοτιμούμενος, καὶ πείσας τὸν πενθερόν, συνήθροισεν ἀξιόχρεων στρατὸν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ εἰς Θήβας ἐλήλυθεν. ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ Ἰοκάστη ἔπεισεν αὐτὸν ὑπόσπονδον ἐλθεῖν εἰς τὴν πόλιν, καὶ διαλεχθῆναι πρότερον τῷ ἀδελφῷ περὶ τῆς ἀρχῆς· δεινοπροςωπήσαντος δὲ ὑπὸ τῆς τυραννίδος τοῦ Ἐτεοκλέους, ἡ μὲν Ἰοκάστη τὰ τέκνα εἰς φιλίαν συναγαγεῖν οὐκ ἠδύνατο· Πολυνείκης δὲ ὡς πρὸς πολέμιον λοιπὸν παραταξάμενος ἀνεχώρησεν. ἔχρησε δὲ ὁ Τειρεσίας νικήσειν τοὺς ἐκ τῆς πόλεως, ἐὰν ὁ παῖς Κρέοντος Μενοικεὺς σφάγιον Ἄρει γένηται. ὁ μὲν οὖν Κρέων ἠρνήσατο ἐπιδοῦναι τῇ πόλει τὸν παῖδα· ὁ δὲ νεανίσκος ἐβούλετο, καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ φυγὴν μετὰ χρημάτων διδόντος, ἑαυτὸν ἀπέσφαξε. Θηβαῖοι δὲ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἀργείων ἔτρεψαν[1]). Ἐτεοκλῆς δὲ καὶ Πολυνείκης μονομαχήσαντες ἀνεῖλον ἀλλήλους. ἡ μὲν οὖν μήτηρ αὐτῶν εὑροῦσα νεκροὺς τοὺς υἱοὺς κατέσφαξεν ἑαυτήν· ὁ δὲ ταύτης ἀδελφὸς Κρέων παρέλαβε τὴν δυναστεί-

[1]) Legebatur ἔσφαξαν. Brunckius scripsit ἔκτειναν.

αν. οἱ δὲ Ἀργεῖοι τῇ μάχῃ ἡττηθέντες ἀνεχώρησαν. Κρέων δὲ δυσχερῶς φέρων, τοὺς μὲν ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ τῶν πολεμίων πεσόντας οὐκ ἔδωκεν εἰς ταφήν, Πολυνείκην δὲ ἀκήδευτον ἔῤῥιψεν, Οἰδίπουν δὲ φυγάδα τῆς πατρίδος ἀπέπεμψεν, ἐφ᾽ ὧν μὲν οὐ φυλάξας τὸν ἀνθρώπινον νόμον, ἐφ᾽ ὧν δὲ τὴν ὀργὴν λογοποιήσας, οὐδὲ παρὰ τὴν δυστυχίαν ἐλεήσας.

Α Λ Λ Ω Σ.

Περιπαθεῖς ἄγαν αἱ Φοίνισσαι τῇ τραγῳδίᾳ· ἀπώλετο γὰρ ὁ Κρέοντος υἱὸς ἀπὸ τοῦ τείχους ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀποθανών· ἀπέθανον δὲ καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ ὑπ᾽ ἀλλήλων· καὶ Ἰοκάστη ἡ μήτηρ αὑτῶν ἑαυτὴν ἀνεῖλεν ἐπὶ τοῖς παισί· καὶ οἱ ἐπὶ Θήβας στρατευόμενοι Ἀργεῖοι ἀπώλοντο, καὶ ἄταφος Πολυνείκης πρόκειται· καὶ ὁ Οἰδίπους τῆς πατρίδος ἐκβάλλεται, καὶ σὺν αὐτῷ ἡ θυγάτηρ Ἀντιγόνη. ἔστι δὲ τὸ δρᾶμα καὶ πολυπρόσωπον καὶ γνωμῶν πολλῶν μεστὸν καὶ καλῶν. ὁ χορὸς ἐκ Φοινισσῶν παρθένων, ὅθεν καὶ τὸ δρᾶμα ἐπεκλήθη, τῶν ἐκ τῆς Παλαιτύρου.

Α Λ Λ Ω Σ.

Ἔστι μὲν ταῖς σκηνικαῖς ὄψεσι καλὸν τὸ δρᾶμα· * * * ἐπεὶ καὶ παραπληρωματικόν. ἥ τε ἀπὸ τῶν τειχέων Ἀντιγόνη θεωροῦσα μέρος οὐκ ἔστι τοῦ δράματος, καὶ ὑπόσπονδος Πολυνείκης οὐδενὸς ἕνεκα παραγίνεται, ὅ τε ἐπὶ πᾶσι μετ᾽ ᾠδῆς ἀδολέσχου φυγαδευόμενος Οἰδίπους προσέῤῥιπται διὰ κενοῦ.

Α Λ Λ Ω Σ.

Ἁρπασθείσης Εὐρώπης ὑπὸ Διὸς γενομένου ταύρου, καὶ μετακομισθείσης ἀπὸ Φοινίκης διὰ θαλάττης εἰς Κρήτην, ὁ μὲν πατὴρ αὐτῆς Ἀγήνωρ ἔπεμψε τὸν υἱὸν Κάδμον ἐπὶ ζήτησιν τῆς κόρης, εἰπών, εἰ μὴ

ταύτην εὑρὼν ἄξοι, μηδ᾽ ἂν αὐτὸν ἐπανελθεῖν οἴκαδε. Κάδμος δὲ οὐκ ἔχων ὅ τι καὶ δράσειε, μόνην ἔγνω τῆς ἀπορίας λύσιν καταφυγεῖν εἰς Ἀπόλλω κἀκ τούτου γνῶναι τί δεῖ ποιεῖν. ἐλθὼν οὖν εἰς Δελφοὺς ἤρετο τοῦτον περὶ τῆς ἀδελφῆς· καὶ ὃς χρᾷ μὲν οὐδὲν αὐτῷ περὶ τῆς Εὐρώπης, λέγει δὲ ὡς ἐξελθόντα ἐκεῖθεν, ἀκολουθήσαντα βοΐ, οἷ ἂν αὕτη γε πέσῃ, κἀκεῖ κτίζειν πόλιν. ὁ δὲ πεισθεὶς τῷ χρησμῷ τὴν μὲν πρὸς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον εἴασε, βοῦν δὲ κατὰ τύχην εὑρὼν ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ ἐποιήσατο. ἐλθούσης δὲ αὐτῆς ἐν ᾧ νῦν ἑστήκασι τόπῳ αἱ Θῆβαι, κἀκεῖ παραχρῆμα πεσούσης, ἔγνω τε οὗτος τὸν χρησμὸν τελεσφόρον, καὶ πόλιν ἑπτάπυλον κτίζει τὰς Θήβας ὁμωνύμους τῶν ἑκατονταπύλων Αἰγυπτίων Θηβῶν, χρησάμενος ἐπιστήμονι τῆς οἰκοδομῆς καὶ ἐργάτῃ Ἀμφίονι τῷ μουσικῷ· τοῦτον γάρ φασιν ἀνακρουόμενον μέλος θέλγειν τε τῷ μέλει τοὺς λίθους, καὶ ἀλλεπαλλήλως αὐτῶν τιθεμένων ἀποδεῖξαι τὰ τείχη· πύλας δὲ ἔχειν τὴν πόλιν ἑπτά, ἐπειδὴ καὶ οἱ τῆς λύρας τόνοι ἑπτά εἰσι. καὶ τὸ μὲν μυθῶδες τοιοῦτον· πέπλασται δὲ διὰ τὸ ἄκρως ἡρμόσθαι τὰ τείχη προςάλληλα. ἡ γὰρ ἁρμονία μουσικῆς ἴδιον.

Κάδμος οὖν γήμας τῆς Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεως παῖδα Ἁρμονίαν ἐγέννησε Πολύδωρον, ὃ δὲ Λάβδακον, ὃ δὲ Λάϊον. οὗτος ἀφικόμενός ποτε εἰς Ἦλιν καὶ τὸν τοῦ Πέλοπος υἱὸν Χρύσιππον ἰδών, ὃς ἦν ἐξ ἄλλης αὐτῷ γυναικὸς καὶ οὐκ ἐκ τῆς θυγατρὸς Οἰνομάου Ἱπποδαμείας, καὶ ἁλοὺς τούτου κατάκρας τῷ ἔρωτι, ἁρπάσας εἰς Θήβας ἤνεγκε. καὶ συνῆν αὐτῷ τὰ ἐρωτικά, πρῶτος ἐν ἀνθρώποις τὴν ἀῤῥενοφθορίαν εὑρών, καθὼς δὴ καὶ ὁ Ζεὺς ἐν θεοῖς τὸν Γανυμήδην ἁρπάσας· ὁ δὲ Πέλοψ μαθὼν τοῦτο κατηράσατο Λαΐῳ μηδέποτε μὲν παῖδα τεκεῖν, εἰ δ᾽ ἄρα καὶ συμβαίη, ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦτον ἀναιρεθήσεσθαι. διὰ ταῦτα πολὺν ἤδη χρόνον ὁ Λάϊος ἄπαις ὢν παραγίνεται εἰς

Πυθίαν καὶ παίδων αἰτεῖ γονήν. καὶ ἀκούει τοιόνδε χρησμόν·

Λάϊε Λαβδακίδη, παίδων γένος ὄλβιον αἰτεῖς;
τέξεις μὲν φίλον υἱόν, ἀτὰρ τόδε σοι μόρος ἔσται,
παιδὸς ἑοῦ χείρεσσι λιπεῖν βίον· ὡς γὰρ ἔνευσε
Ζεὺς Κρονίδης, Πέλοπος στυγεραῖς ἀραῖσι πιθήσας,
οὗ φίλον ἥρπασας υἱόν· ὃ δ' ηὔξατό σοι τάδε πάντα.

ὧντινων θεσπισμάτων τῇ τῆς γυναικὸς Ἰοκάστης ἐπιθυμίᾳ καὶ ἡδονῇ, ὥςπερ * * *[2]), ἐκλαθόμενος Λάϊος, ἢ ὥς τινές φασι μιᾷ τῶν ἡμερῶν βαρυνθεὶς τῷ οἴνῳ καὶ συνελθὼν τῇ αὐτοῦ γυναικὶ Οἰδίποδα σπείρει. καὶ μετὰ τὸ τεχθῆναι αὐτὸν ἀναπεμπάσας τοὺς χρησμοὺς καὶ φόβον λαβών, διατορήσας τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ χρυσέους κρίκους διαπερονησάμενος ῥίπτει διὰ τῶν οἰκείων βουκόλων εἰς τὸ ὄρος τὸν Κιθαιρῶνα, ὡς ὑπὸ θηρίων ἐνταῦθα ἀναιρεθησόμενον. ἔτυχε δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ καὶ τοὺς Πολύβου νομέας βασιλέως Κορίνθου βόσκειν ἐκεῖ· οἳ καὶ τὸ βρέφος εὑρόντες καὶ ἀνελόμενοι φέρουσι πρὸς τὴν Πολύβου γυναῖκα Μερόπην/ ἦν γὰρ ἀπαιδίᾳ δυστυχοῦσα· καὶ πως πείθει τὸν ἄνδρα Πόλυβον αὐτὴ τοῦτο τεκεῖν. ἀνδρωθεὶς δὲ ὁ παῖς καί τινι τῶν ἐκεῖ συνελθὼν εἰς ἔριν, οἷα δὴ γίνεται, ὡς οὐκ εἴη Πολύβου παῖς ὄνειδος ἔσχε παρ' αὐτοῦ. ὅθεν ἀναστὰς ἀφικνεῖται πρὸς τὸν Ἀπόλλω πευσόμενος περὶ τούτου. καὶ ὡς ἔσται φονεὺς τοῦ πατρὸς μανθάνει καὶ ὡς τῇ τεκούσῃ συνέσοιτο, ταυτὶ μόνα· τίνες δὲ εἶεν αὐτῷ οἱ γονεῖς, σαφῶς οὐ μανθάνει. ἐπανιὼν δὲ ἐκεῖθεν ὑπήντησε Λαΐῳ, ἀφικνουμένῳ καὶ αὐτῷ πρὸς Ἀπόλλω, ἐφ' ᾧ περὶ τοῦ ἐκτεθέντος παιδὸς γνῶναι, εἰ τέθνηκε. καὶ ὁ τοῦ Λαΐου θεράπων αὐτῷ κελεύει μικρὸν ὑποχωρῆσαι τῷ βασιλεῖ. Οἰδίπους δὲ ὑπεροψίᾳ κρατούμενος καὶ τοῦτο μηδὲν ἐνεγκὼν κτείνει τε τὸν θερά-

---

[2]) Posui signa lacunae.

ποντα καὶ σὺν αὐτῷ τὸν δεσπότην, οὐκ εἰδὼς ὡς πατροκτόνος γέγονεν, ἑνὸς μόνον τῶν συνεπομένων Λαΐῳ διαφυγόντος, ὃς δὴ καὶ τὸν φόνον ὕστερον διεσάφησεν, ὥς φησι Σοφοκλῆς ἐν Οἰδίποδι τυράννῳ. τότε οὖν Οἰδίπους τοὺς τοῦ Λαΐου ἵππους λαβὼν καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καταλαμβάνει τὴν Κόρινθον, καὶ διδοὺς ταῦτα πάντα Πολύβῳ τροφὰς ἐκεῖθεν ἀναχωρεῖ, τὸν περὶ τῆς πατροκτονίας καὶ τῆς τῇ μητρί συνελεύσεως χρησμὸν δεδιώς· ᾤετο γὰρ πατέρας αὐτοῦ τῷ ὄντι Πόλυβον καὶ τὴν ἐκείνου γυναῖκα εἶναι. καὶ ἀφικνεῖται πρὸς Θήβας, αἳ δὴ καὶ ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς ἐχειμάζοντο τότε, χρησμούς τε ῥαψῳδούσης καὶ ὅντινα βούλοιτο τῶν πολιτῶν ἁρπαζούσης καὶ διαφθειρούσης, διὰ τὸ μὴ συνιέναι σφᾶς τῶν ὑπ᾽ αὐτῆς λεγομένων χρησμῶν. ἐπήγαγε δὲ ταύτην ὁ Ἄρης Θηβαίοις, ἀμυνόμενος αὐτοὺς διὰ τὸν τοῦ παιδὸς δράκοντος φόνον, ὃν ὁ Κάδμος ἀνεῖλε καὶ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ ἔσπειρεν, ἐξ ὧν ἀνεφάνησαν οἱ Γίγαντες. ἦν δὲ τέρας ἡ Σφὶγξ πρόςωπον μὲν ἔχουσα παρθένου, στῆθος δὲ καὶ χεῖρας καὶ πόδας καὶ ὄνυχας λέοντος, οὐραίαν δὲ δράκοντος, πτερὰ δὲ ὄρνιθος, δι᾽ ὧν ἵπτατο. ἔτυχε δὲ τοῦτο εἰποῦσα τοιοῦτό τι τοῖς Θηβαίοις τότε αἴνιγμα, ὡς Ἀσκληπιάδης ἀναγράφει·

> ἔστι δίπουν ἐπὶ γῆς καὶ τετράπον, οὗ μία φωνή,
> καὶ τρίπον· ἀλλάσσει δὲ φυὴν μόνον, ὅσσ᾽ ἐπὶ γαῖαν
> ἑρπετὰ κινεῖται ἀνά τ᾽ αἰθέρα καὶ κατὰ πόντον.
> ἀλλ᾽ ὁπόταν πλεόνεσσιν ἐρειδόμενον ποσὶ βαίνῃ,
> ἔνθα μένος γυίοισιν ἀφαυρότερον πέλει αὐτοῦ.

οὗπερ ἀγνοουμένου ἐκήρυξε Κρέων ὁ ἀδελφὸς Ἰοκάστης τῆς βασιλίσσης, ὡς, ὅςτις εὕροι τὸ αἴνιγμα, τούτῳ συνάψειν τὴν ἀδελφήν. Οἰδίπους δέ, ὡς ἔφημεν, διάγων ἐκεῖ τότε, ἀκούσας τὰ κηρύγματα λύει τε τὸ αἴνιγμα τῆς Σφιγγὸς καὶ τὴν μητέρα οὐκ εἰδὼς εἰς γυναῖκα λαμβάνει. ἔλυσε δὲ οὕτως, ὥς φασι·

κλῦθι καὶ οὐκ ἐθέλουσα, κακόπτερε Μοῦσα θανόντων,
φωνῆς ἡμετέρης, σὸν τέλος ἀμπλακίης.
ἄνθρωπον κατέλεξας, ὃς, ἡνίκα γαῖαν ἐφέρπει,
πρῶτον ἔφυ τετράπους νήπιος ἐκ λαγόνων·
γηραλέος δὲ πέλων τρίτατον πόδα βάκτρον ἐρείδει,
αὐχένα φορτίζων, γήραϊ καμπτόμενος.

ἀκούσασα δὲ τὴν λύσιν ἡ Σφὶγξ ἑαυτὴν ἀναιρεῖ παραχρῆμα ῥίψασα τοῦ ἀέρος. Οἰδίπους δὲ συνὼν τῇ μητρὶ καὶ παῖδας ἐξ αὐτῆς φύσας τέσσαρας, ἄῤῥενας μὲν Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνείκην, θηλείας δὲ Ἀντιγόνην καὶ Ἰσμήνην, ὡς ἔγνω τὸ μίασμα ὕστερον, ἐτύφλωσεν ἑαυτόν. Ἐτεοκλῆς δὲ καὶ Πολυνείκης, θέλοντές πως ἀφανίσαι τὸ ὄνειδος, κατακλείουσιν αὐτὸν ἐν οἰκίσκῳ, ἵν' ὑπὸ μηδενὸς θεωρούμενος εἰς λήθην ἥξοι τὸ κατ' ἐκείνου. καὶ ὃς τοῦτο ὑπεραλγήσας ἀρᾶται τούτοις τὴν βασιλείαν σιδήρῳ μερίσαι. οἱ δὲ τὰς τοῦ πατρὸς ἀρὰς δεδιότες μηχανῶνται τοιόνδε· ἔχεσθαι τῆς ἀρχῆς ἕνα παρ' ἕνα καὶ ταύτης παραχωρεῖν θατέρῳ θάτερον. ὁ τοίνυν Ἐτεοκλῆς, ἅτε πρῶτος ὢν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ πρῶτος τῆς ἀρχῆς ἥψατο, Πολυνείκης δὲ ὑπεχώρησε, καὶ τελεσθέντος ἐνιαυτοῦ ἀφίκετο πρὸς τὸν ἀδελφόν, αἰτῶν καὶ αὐτὸς ἄρξειν ἐνιαυτόν. Ἐτεοκλῆς δὲ οὔτε ἐξέστη τῆς ἀρχῆς καὶ ἄτιμον τὸν ἀδελφὸν ἀπέπεμψεν. ὃς καὶ πλανώμενος ἦλθεν εἰς Ἄργος, καὶ τὴν τοῦ βασιλέως Ἀδράστου λαβὼν θυγατέρα πείθει τὸν κηδεστὴν συνάρασθαι τούτῳ πρὸς τὴν τῆς βασιλείας ἀνάληψιν. καὶ πλείστην ὅσην παραλαβὼν στρατιὰν ἐπιστρατεύει τῷ ἀδελφῷ. ὅπως δὲ ἡ μήτηρ ἐθέλουσα πρὸ τῆς συμπλοκῆς διαλλάξαι τοὺς παῖδας οὐδὲν ἴσχυσε, καὶ ὡς ἔχρησε Τειρεσίας, εἰ ὁ Κρέοντος υἱὸς Μενοικεὺς ἀνέλοι ἑαυτὸν ἐπὶ τὸν τοῦ δράκοντος φωλεόν, κρατήσειν Ἀργείων Θηβαίους, καὶ ὡς γέγονε ταῦτα, καὶ οἱ τῶν Ἀργείων ἡγεμόνες πεπτώκασι πάντες πλὴν Ἀδράστου, καὶ ὡς μονομαχήσαντες πρὸς ἀλλήλους Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης ὑπ' ἀλλήλων ἑκάτεροι ἀνηρέ-

θησαν, καὶ ὡς ἐλθοῦσα πρὸς αὐτοὺς Ἰοκάστη καὶ τεθνηκότας εὑροῦσα συναπέσφαξεν ἑαυτήν, καὶ ὡς Κρέων ἁψάμενος τῆς ἀρχῆς Ἐτεοκλῆν μὲν θάπτει, Πολυνείκην δὲ ἄταφον εἴασε, καὶ Οἰδίπουν τῆς πόλεως ἐξήλασε, πάντα ταῦτα Εὐριπίδης ἔνδον κατὰ λεπτὸν διηγεῖται. ἔστι δὲ τὸ παρὸν δρᾶμα τῶν ἄγαν ἐξαιρέτων, διανοίαις καὶ γνώμαις πολλαῖς καὶ καλαῖς καὶ ποικίλαις ἀνθοῦν καὶ μεταχειρίσει ἀρίστῃ, καὶ διὰ πάντων ἀκμάζον, εἰ καὶ ἀπίθανον ἔχει τὴν εἰς Θήβας Πολυνείκους εἴσοδον. ἐπιγέγραπται δὲ ἀπὸ τοῦ χοροῦ Εὐριπίδου Φοίνισσαι παρ' ἀντιδιαστολὴν τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας Αἰσχύλου. ταύτῃ γὰρ τῇ ὑποθέσει κἀκεῖνος χρῆται ἐν τῷ δευτέρῳ. αὐτὰς δὲ τὰς παρθένους ἐκ Φοινίκης Ἀγηνορίδαι θυσίαν τῷ Ἀπόλλωνι ἔπεμψαν, αἵτινες καὶ πρὸς Δελφοὺς ἐρχόμεναι παρέβαλον ταῖς Θήβαις διὰ τὸ καὶ τὸν Κάδμον, ὡς ἔφημεν, ἐκ Φοινίκης εἶναι. καὶ καταλαβόντος τοῦ πολέμου ἠναγκάσθησαν μένειν αὐτόθι, μέχρις ἂν ἡ μάχη λωφήσῃ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
ΧΟΡΟΣ ΦΟΙΝΙΣΣΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
ΚΡΕΩΝ.
ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.
ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΕΤΕΡΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΦΟΙΝΙΣΣΑΙ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ὦ τὴν ἐν ἄστροις οὐρανοῦ τέμνων ὁδὸν
καὶ χρυσοκολλήτοισιν ἐμβεβὼς δίφροις
Ἥλιε, θοαῖς ἵπποισιν εἱλίσσων φλόγα,
ὡς δυστυχῆ Θήβαισι τῇ τόθ' ἡμέρᾳ
ἀκτῖν' ἐφῆκας, Κάδμος ἡνίκ' ἦλθε γῆν
τήνδ', ἐκλιπὼν Φοίνισσαν ἐναλίαν χθόνα·
ὃς παῖδα γήμας Κύπριδος Ἁρμονίαν ποτὲ
Πολύδωρον ἐξέφυσε, τοῦ δὲ Λάβδακον
φῦναι λέγουσιν, ἐκ δὲ τοῦδε Λάϊον.
ἐγὼ δὲ παῖς μὲν κλῄζομαι Μενοικέως,
Κρέων τ' ἀδελφὸς μητρὸς ἐκ μιᾶς ἔφυ.

---

1. Attius apud Priscianum de versibus comicis p. **1326.**
Sol, qui micantem candido curru atque equis
flammam citatis fervido ardore explicas,
quianam tam adverso augurio et inimico omine
Thebis radiatum lumen ostendis tuum?

Apud Appuleium in Floridis II. 10. qui primos horum duos versus affert, pro *micantem* veteres libri *candentem.*

5. Ald. in fine huius versus addit *θεῶν*, quod unde irrepsisset, nescire se dixit Porsonus. Corruptum est ex *Θηβῶν*, quod interpres ad *γῆν* adscripserat.

11. Codd. Harl. et Flor. 33. *ἐκ μιᾶς γαστρός*, ut *ἴῆς ἐκ νηδύος* Iliad. XXIV. 496. Fortasse hic error est librarii, ex *ματρὸς* ortus, quod aliquot in codd. legitur. Sophocles Antig. 144. *πατρὸς ἑνὸς μητρός τε μιᾶς φύντε.*

καλοῦσι δ' Ἰοκάστην με, τοῦτο γὰρ πατὴρ
ἔθετο, γαμεῖ δὲ Λάϊός μ'· ἐπεὶ δ' ἄπαις
ἦν, χρόνια λέκτρα τἄμ' ἔχων ἐν δώμασιν,
ἐλθὼν ἐρωτᾷ Φοῖβον, ἐξαιτεῖ θ' ἅμα
παίδων ἐς οἴκους ἀρσένων κοινωνίαν.
ὃ δ' εἶπεν, ὦ Θήβαισιν εὐίπποις ἄναξ,
μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκα δαιμόνων βίᾳ.
εἰ γὰρ τεκνώσεις παῖδ', ἀποκτενεῖ σ' ὁ φύς,
καὶ πᾶς σὸς οἶκος βήσεται δι' αἵματος.
ὃ δ' ἡδονῇ δοὺς ἔς τε βακχεῖον πεσὼν
ἔσπειρεν ἡμῖν παῖδα, καὶ σπείρας βρέφος,
γνοὺς τἀμπλάκημα τοῦ θεοῦ τε τὴν φάτιν,
λειμῶν' ἐς Ἥρας καὶ Κιθαιρῶνος λέπας
δίδωσι βουκόλοισιν ἐκθεῖναι βρέφος,
σφυρῶν σιδηρᾶ κέντρα διαπείρας μέσων,

---

12. Quum Porsonus recte supplere Bosium *ὄνομα* dixisset, permire Schaeferus simplicius repeti *καλεῖν* opinabatur, quasi non sic quoque, si additum esset *καλεῖν*, suppleri deberet *ὄνομα*.

16. Aliquot codd. *τέκνων*, in quibus Flor. 33.

18. Origenes contra Cels. II. p. 73. et Ms. in Museo Helvet. T. IV. p. 16. Scholiastes ad h. l. et Schol. Pind. ad Ol. II. 65. *παίδων*. Deinde Maximus Tyr. XIX. 5. *δαιμόνων ἄτερ*, ubi Davisius ex cod. Harl. *δαιμόνων βίᾳ*, cum libris Euripidis.

19. Maximus Tyr. l. c. *εἰ γάρ φυτεύσεις*, ubi Davisius ex Mss. *ἢν γὰρ φυτεύσῃς*.

20. Origenes l. c. *δι' αἱμάτων*.

26. Vulgo *σφυρῶν σιδηρᾶ κέντρα διαπείρας μέσον*, quod Matthiae quum defendit, *σφυρῶν μέσον* pro *μέσα σφυρὰ* dictum putans, ut alibi *λαγόνος ἐς μέσον* et *κλίνης ἐν μέσῳ*, falsus videtur. Durissimum enim est, quod *διαπείρας κέντρα μέσον σφυρῶν* sic dictum putat, ut sit *κέντρα πείρας διὰ μέσον σφυρῶν*, cui verborum constructioni defendendae frustra adhibuit v. 1400. *κνήμην τε διεπέρασεν Ἀργεῖον δόρυ*, et v. 1403. *ὁ πρόσθε τρωθεὶς στέρνα Πολυνείκους βίᾳ διῆκε λόγχην*, quo loco Porsonus *λόγχῃ* scripsit, quem ob id parum considerate vituperat Matthiae, comparans illud Herodoti VII, 24. *τὸν ἰσθμὸν τὰς νέας διειρύσαι*, nec videns quantum hoc ab illo differat. Recepi *μέσων*, quod ab Reiskio coniectum confirmavit cod. Harl. restituitque Burgessius. Scholiastes Homeri ad Iliad. II. 45. quum scripsit, *καὶ Εὐριπίδης, σφυρὸν σιδηρᾶ κέντρα εἰπών, ἐν ἄλλοις φησὶ χρυσοδέτοις περόναις*, non animadverterat, illud quod v. 806. legitur, de fibulis dictum esse, quibus sibi oculos eruerit Oe-

ὅθεν νιν Ἑλλὰς ὠνόμαζεν Οἰδίπουν.
Πολύβου δέ νιν λαβόντες ἱπποβουκόλοι
φέρουσ' ἐς οἴκους εἴς τε δεσποίνης χέρας
ἔθηκαν. ἡ δὲ τὸν ἐμὸν ὠδίνων πόνον
μαστοῖς ὑφεῖτο καὶ πόσιν πείθει τεκεῖν.
ἤδη δὲ πυρσαῖς γένυσιν ἐξανδρούμενος
παῖς οὑμὸς ἢ γνοὺς ἤ τινος μαθὼν πάρα
ἔστειχε, τοὺς φύσαντας ἐκμαθεῖν θέλων,
πρὸς δῶμα Φοίβου, Λάϊός θ' οὑμὸς πόσις,
τὸν ἐκτεθέντα παῖδα μαστεύων μαθεῖν,

---

dipus, quae v. 62. χρυσήλατοι πόρπαι vocantur. Secutus scholiastam est Eustathius p. 650, 48.

27. Primus hic in Phoenissis versus est, quem Valckenarius pro spurio habuit. Eum versum satis defendisse videtur Porsonus.

31. Firma stat librorum scriptura τεκεῖν. Et scholiastae quidem in eo laborarunt, ut ostenderent, cur puerum pedum vitio deformem, quem exponi oportuerit, pro suo educare constituerit Merope. C. F. Nagelio in Actis Soc. Trai. IV. p. 296. scribendum videbatur τρέφειν, quia non sit veri simile, narrasse Meropen marito puerum cum perforatis pedibus ab se in lucem esse editum; tum etiam quia neque ex Sophoclis Oedipo rege neque ex Phoenissis appareat, ignorasse Polybum non ex se natum esse Oedipum. At apud Sophoclem v. 783. ita loquitur Oedipus, ut videatur ignorasse Polybus. Euripides vero quin τεκεῖν scripsisse credatur nihil impedit, quum etiam in eo ab Sophocle discesserit, quod Oedipo persuasum esse fecit non esse se ex Polybo et Merope natum. Alioquin enim non fecisset eum accepto oraculo Corinthum redire et Polybo currum Laii pro educatione donare. Non contendam tamen τρέφειν scribi non potuisse, sed illud miror, cur, qui in hoc loco haesitarunt, non quaesiverint, quomodo mammam praebere Merope Oedipo potuerit, si non peperisset. Patet vero hanc quaestionem relinqui, sive τεκεῖν sive τρέφειν legatur. Itaque, nisi incogitanter Euripides μαστοῖς ὑφεῖτο scripsit, aut simulasse Meropen significavit se lacte suo puerum nutrire, aut peperisse quidem, sed non masculam prolem. Nagelius coniiciebat puerum eam peperisse, quo statim post partum defuncto allatum ei a pastoribus esse Oedipum. Certe hunc Polybo supposuit, ut Apollodorus quoque refert. Vide Fritzschium ad Aristoph. Thesm. p. 149.

34. Strabo XVI. p. 762. qui nonnulla ex hoc loco affert, τοὺς τεκόντας habet, quod argutius praeferentem Valckenarium refutavit Porsonus.

36. Aliquot codd. ἰδεῖν pro μαθεῖν. Id quum Matthiae, ne toties recurreret μαθεῖν, ab aliquo scriptum putavit, cui ἰδεῖν idem quod εἰδέναι esse videretur, iniquius de isto homine iudicavit. Recte enim dictum est ἰδεῖν, ut in Sophoclis Aiace v. 6. ὅπως ἴδῃς εἴτ' ἔνδον

εἰ μηκέτ᾽ εἴη. καὶ ξυνάπτετον πόδα
εἰς ταὐτὸν ἄμφω Φωκίδος σχιστῆς ὁδοῦ.
καί νιν κελεύει Λαΐου τροχηλάτης,
ὦ ξένε, τυράννοις ἐκποδὼν μεθίστασο.
ὃ δ᾽ εἷρπ᾽ ἄναυδος, μέγα φρονῶν. πῶλοι δέ νιν
χηλαῖς τένοντας ἐξεφοίνισσον ποδῶν.
ὅθεν, τί τἀκτὸς τῶν κακῶν με δεῖ λέγειν;
παῖς πατέρα καίνει, καὶ λαβὼν ὀχήματα
Πολύβῳ τροφεῖ δίδωσιν. ὡς δ᾽ ἐπεζάρει
Σφὶγξ ἁρπαγαῖσι πόλιν, ἐμός τ᾽ οὐκ ἦν πόσις,
Κρέων ἀδελφὸς τἀμὰ κηρύσσει λέχη,
ὅςτις σοφῆς αἴνιγμα παρθένου μάθοι,
τούτῳ ξυνάψειν λέκτρα. τυγχάνει δέ πως
μούσας ἐμὸς παῖς Οἰδίπους Σφιγγὸς μαθών,

εἴτ᾽ οὐκ ἔνδον. Sed aptius tamen μαθεῖν, quia non in Laii potestate erat, ut certior de filio fieret, sed cognoscendum erat ex oraculo.

38. Musgravius ἀμφὶ scribi volebat, *iuxta*, quod ne Graecum quidem est. Perverso ille iudicio putabat, si εἰς ταὐτὸν σχιστῆς ὁδοῦ coniungerentur, σχιστὴν ὁδὸν vel regionis vel ampli certe spatii nomen videri debere, quod tamen contra esse doceret Pausanias X. 5, 3. 4. Non rectius vero iudicavit Matthiae, quum refutaturus Musgravium exclamavit: „quasi vero loci quamvis parvi non plures esse partes possint.“ Non notarem haec, nisi viderem monendos quosdam esse, ne argutari in rebus apertissimis putarent interpretari esse. Εἰς ταὐτὸν σχιστῆς ὁδοῦ nihil est aliud quam εἰς ταὐτόν, ὅ ἐστι τὴν σχιστὴν ὁδόν. Sophocles Oed. R. 733.

Φωκὶς μὲν ἡ γῆ κλῄζεται· σχιστὴ δ᾽ ὁδὸς
ἐς ταὐτὸ Δελφῶν κἀπὸ Δαυλίας ἄγει.

Exile est, quod Matthiae suam interpretationem confirmari putabat his Pausaniae verbis l. c. τὰ τοῦ Λαΐου μνήματα καὶ οἰκέτου τοῦ ἑπομένου, ταῦτα ἔτι ἐν μεσαιτάτῳ τῆς τριόδου.

42. Ven. b. ποδοῖν.

43. Aug. d. Havn. τί τἄχθος. In Aug. supra scriptum: γράφεται ἀκτὸς ἤγουν τὰ ἔξω.

47. Vulgo Κρέων τ᾽ ἀδελφός. Sic etiam scholiastes, qui his verbis apodosin incipere censet, ut huic τε respondeat δὲ in his, τυγχάνει δέ πως, ubi si τε scriptum esset, omnia plana esse ait. Flor. 2. Vict. Taur. Ven. ab. Κρέων δ᾽ ἀδελφός. Recte vero viri docti cum magna parte codicum Κρέων ἀδελφὸς sine copula scripserunt.

50. Scholiastes adnotavit quosdam scribere Μούσας ἐμὸς παῖς

ὅθεν τύραννος τῆςδε γῆς καθίσταται,
καὶ σκῆπτρ' ἔπαθλα τῆςδε λαμβάνει χθονός.
γαμεῖ δὲ τὴν τεκοῦσαν οὐκ εἰδὼς τάλας,
οὐδ' ἡ τεκοῦσα παιδὶ συγκοιμωμένη.
τίκτω δὲ παῖδας παιδὶ δύο μὲν ἄρσενας,
Ἐτεοκλέα κλεινήν τε Πολυνείκους βίαν,
κόρας τε δισσάς· τὴν μὲν Ἰσμήνην πατὴρ
ὠνόμασε, τὴν δὲ πρόσθεν Ἀντιγόνην ἐγώ.
μαθὼν δὲ τἀμὰ λέκτρα μητρῴων γάμων
ὁ πάντ' ἀνατλὰς Οἰδίπους παθήματα,
εἰς ὄμμαθ' αὑτοῦ δεινὸν ἐμβάλλει φόνον,

---

pro vulgato αἴνιγμ' ἐμὸς παῖς, quod videntur omnes libri habere. Addit autem ὃ καὶ βέλτιον. Atque etsi non dicit, qui sint illi, qui Μούσας scribant, tamen hoc recipiendum duxi, quod non apparet, quomodo, si αἴνιγμα scriptum a poeta fuisset, id quisquam in Μούσας mutandum putaverit. Nam quominus id correctori grammatico cum Valckenario, cuius docta sane disputatio est, tribuamus, etiam illud obstat, quod Μοῦσα in iis vocabulis est, quibus valde delectabatur Euripides.

51. Hunc versum Valckenarii iudicium secuti deleverunt Brunckius, Beckius, Porsonus, uncis inclusit Matthiae. Poterat sane abesse: non est tamen, cur ferri nequeat, quum, etsi fere idem quod sequens versus continet, tamen ille rei magis declarandae inserviat. Quem enim magnopere offendat, si quis dicat: ex quo rex factus est, datumque ei sceptrum praemii loco? Argutatur Valckenarius, quum etiam ὅθεν ad labefactandum versum adhibet. Aliquid ponderis esset in scholio Augustano, si id haec sola verba haberet: ἐπ' οὐδενὶ κεῖται τὸ ἔπαθλα ἢ μόνῳ τῷ Εὐριπίδῃ· ὅθεν μεταγράφουσί τινες. Sic enim videretur dicere esse qui pro versu 52. scriberent ὅθεν τύραννος τῆςδε γῆς καθίσταται. At sequitur: τὸ δὲ ἑξῆς· καὶ σκῆπτρα χώρας τῆςδ' ὡς ἆθλα λαμβάνει. Hoc nulli potuit grammatico in mentem venire. Neque vero aut τὸ ἑξῆς οὕτως scribendum aut delenda sunt τὸ δὲ ἑξῆς, ut Valckenarius coniiciebat, sed potius reponenda sunt quae exciderunt, totumque scholion ita scribendum: παρ' οὐδενὶ κεῖται τὸ ἔπαθλα ἢ μόνῳ τῷ Εὐριπίδῃ· ὅθεν μεταγράφουσί τινες, καὶ σκῆπτρα χώρας ἆθλα τῆςδε λαμβάνει. τὸ δὲ ἑξῆς, καὶ σκῆπτρα χώρας τῆςδ' ὡς ἆθλα λαμβάνει.

57. Nihil opus ut κόρας δὲ δισσὰς cum Wakefieldio scribatur, quem probabat Elmsleius in Diar. class. XV. p. 203.

60. Hunc quoque versum Valckenario auctore Brunckius et Porsonus eiecerunt, uncis inclusit Matthiae, servandum tamen ratus, ut bene defensum ab Nagelio in Actis Soc. Trai. IV. p. 297. Defendit etiam Haackius.

χρυσηλάτοις πόρπαισιν αἱμάξας κόρας.
ἐπεὶ δὲ τέκνων γένυς ἐμῶν σκιάζεται,
κλήθροις ἔκρυψαν πατέρ', ἵν' ἀμνήμων τύχη
γένοιτο, πολλῶν δεομένη σοφισμάτων.
ζῶν δ' ἔστ' ἐν οἴκοις, πρὸς δὲ τῆς τύχης νοσῶν
ἀρὰς ἀρᾶται παισὶν ἀνοσιωτάτας,
θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχεῖν τόδε.
τὼ δ' εἰς φόβον πεσόντε μὴ τελεςφόρους
εὐχὰς θεοὶ κραίνωσιν οἰκούντων ὁμοῦ,
ξυμβάντ' ἔταξαν τὸν νεώτερον πάρος
φεύγειν ἑκόντα τήνδε Πολυνείκην χθόνα,
'Ετεοκλέα δὲ σκῆπτρ' ἔχειν μένοντα γῆς
ἐνιαυτὸν ἀλλάσσοντ'. ἐπεὶ δ' ἐπὶ ζυγοῖς
καθέζετ' ἀρχῆς, οὐ μεθίσταται θρόνων,
φυγάδα δ' ἀπωθεῖ τῆςδε Πολυνείκην χθονός.
ὃ δ' Ἄργος ἐλθών, κῆδος 'Αδράστου λαβών,
πολλὴν ἀθροίσας ἀσπίδ' 'Αργείων ἄγει·

---

64. *Κλήθροις* pro vulgato *κλείθροις* dederunt Flor. 33. Ven. ab. Disseruit de his formis Matthiae ad h. l.

65. Scholiastes: *ἤτοι πολλῆς δεομένη μηχανῆς πρὸς τὸ λαθεῖν, ἢ πολλῶν παραινέσεων καὶ πολλῆς παραμυθίας διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πάθους.* Potius respicere videtur Iocasta ad illa, quae in cyclica Iliade exposita fuerunt, unde quaedam affert Scholiastes Sophoclis ad Oed. Col. 1375.

70. Edd. vett. Flor. 33. Havn. *ἀράς.* Caeteri codd. et Moschopulus ad Hesiodi O. et D. 538. *εὐχάς.* Brunckius e Dawesii praecepto scripsit *κραίνοιεν.* Porsonus non semper observatam a tragicis hanc regulam esse, Matthiae post verba timendi saepe coniunctivum pro optativo poni, Schaeferus ne potuisse quidem servari Dawesii regulam, ubi aoristus, ut hic, perfecti vim habeat, dicunt. Quae omnia sunt rei rationem non perspicientium, maximeque Schaeferi commentum, quod est ab hoc loco alienissimum. Duplex ratio est coniunctivi pro optativo post praeterita imperfecta, plusquamperfecta, aorista positi, tum ubi sueta Graecis celeritate cogitandi praesens praeterito substituitur, tum ubi eventus etiamnunc exspectatur. Ita hic *κραίνωσιν* dictum, quia nondum evenit, quum loquitur Iocasta, quod filiis imprecatus erat Oedipus. Dativum *οἰκούντοιν* scribi volebat Elmsleius in Supplicum a me editarum censura ad v. 50.

ἐπ᾽ αὐτὰ δ᾽ ἐλθὼν ἑπτάπυλα τείχη τάδε,
πατρῷ᾽ ἀπαιτεῖ σκῆπτρα καὶ μέρη χθονός.
ἐγὼ δ᾽ ἔριν λύουσ᾽ ὑπόσπονδον μολεῖν
ἔπεισα παιδὶ παῖδα, πρὶν ψαῦσαι δορός.
ἥξειν δ᾽ ὁ πεμφθείς φησιν αὐτὸν ἄγγελος.
ἀλλ᾽ ὦ φαεννὰς οὐρανοῦ ναίων πτύχας
Ζεῦ, σῶσον ἡμᾶς, δὸς δὲ σύμβασιν τέκνοις.
χρὴ δ᾽, εἰ σοφὸς πέφυκας, οὐκ ἐᾶν βροτὸν
τὸν αὐτὸν ἀεὶ δυςτυχῆ καθεστάναι.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ὦ κλεινὸν οἴκοις Ἀντιγόνη θάλος πατρί,
ἐπεί σε μήτηρ παρθενῶνας ἐκλιπεῖν
μεθῆκε μελάθρων ἐς διῆρες ἔσχατον
στράτευμ᾽ ἰδεῖν Ἀργεῖον ἱκεσίαισι σαῖς,
ἐπίσχες, ὡς ἂν προὐξερευνήσω στίβον,
μή τις πολιτῶν ἐν τρίβῳ φαντάζεται,
κἀμοὶ μὲν ἔλθῃ φαῦλος, ὡς δούλῳ, ψόγος,
σοὶ δ᾽ ὡς ἀνάσσῃ· πάντα δ᾽ ἐξειδὼς φράσω,
ἅ τ᾽ εἶδον εἰςήκουσά τ᾽ Ἀργείων πάρα,

---

84. De πτύχας vid. Elmsleius ad Eur. Med. 1264.

85. Seidlerus, quum omnes codd. ξύμβασιν praebeant: ξύμβασιν δὲ δὸς τέκνοις.

86. Βροτῶν pro βροτὸν ex inutili coniectura Valckenarii recepit Porsonus. Absurdum est, quod quidam putabant, libentius in huiusmodi formulis genitivo uti tragicos, ut θεῶν τις quam θεός τις et similia dicere maluerint. Aperui errorem ad Sophocl. Ai. 977.

90. In Excerptis ex Gr. codd. Mss. apud Nanios cod. CCXIV. p. 491. διήρης· ὁ ὑπερῷος οἶκος· ὁ δίστεγος· Εὐριπίδης· μέλαθρον ἐς διῆρες ἔσχατον. Poll. IV. 129. ἡ δὲ διστεγία ποτὲ μὲν ἐν οἴκῳ βασιλείῳ διῆρες δωμάτιον, οἷον ἀφ᾽ οὗ ἐν Φοινίσσαις ἡ Ἀντιγόνη βλέπει τὸν στρατόν.

93. Recte ex eodem μή et φαντάζεται et ἔλθῃ apta sunt, quod alterum est visuri quid sit vel non sit, alterum metuentis ne fiat, quod vitio verti possit. Ceterum bona est scenica observatio scholiastae: ταῦτα παραμηχανᾶσθαί φασι τὸν Εὐριπίδην, ἵνα τὸν πρωταγωνιστὴν ἀπὸ τοῦ τῆς Ἰοκάστης προςώπου μετασκευάσῃ. διὸ οὐ συνεπιφαίνεται αὐτῷ Ἀντιγόνη, ἀλλ᾽ ὕστερον.

σπονδὰς ὅτ' ἦλθον σῷ κασιγνήτῳ φέρων
ἐνθένδ' ἐκεῖσε δεῦρό τ' αὖ κείνου πάρα.
ἀλλ' οὔτις ἀστῶν τοῖςδε χρίμπτεται δόμοις,
κέδρου παλαιὰν κλίμακ' ἐκπέρα ποδί·
σκόπει δὲ πεδία καὶ παρ' Ἰσμηνοῦ ῥοὰς
Δίρκης τε νᾶμα, πολεμίων στράτευμ' ὅσον.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὄρεγέ νυν ὄρεγε γεραιὰν νέᾳ
χεῖρ' ἀπὸ κλιμάκων, ποδὸς
ἴχνος ἐπαντέλλων.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ἰδού, ξύναψον, παρθέν'· εἰς καιρὸν δ' ἔβης·
κινούμενον γὰρ τυγχάνει Πελασγικὸν
στράτευμα, χωρίζουσι δ' ἀλλήλων λόχους.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἰὼ πότνια παῖ Λατοῦς
Ἑκάτα, κατάχαλκον ἅπαν
πεδίον ἀστράπτει.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

οὐ γάρ τι φαύλως ἦλθε Πολυνείκης χθόνα,
πολλοῖς μὲν ἵπποις, μυρίοις δ' ὅπλοις βρέμων.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἆρα πύλαι κλήθροις χαλκόδετ' ἔμβολά τε

---

103. Conspicitur, dum haec loquitur Antigona, capite tantum et pectore. — Tractavi hoc carmen in Elem. doctr. metr. p. 751 seqq. sed ut reliquerim aliquot vitia.

114. Flor. 33. et Taur. *κλήθροις*. Caeteri libri *κλείθροις*. Deinde praeter Flor. 10. et Havn. in quibus est *χαλκόδετ' ἔμβολα*, caeteri libri et scholiastae *χαλκόδετά τ' ἔμβολα*. Dubitant autem

λαϊνέοισιν Ἀμφίονος ὀργάνοις
τείχεος ἥρμοσται;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

θάρσει· τά γ' ἔνδον ἀσφαλῶς ἔχει πόλις.
ἀλλ' εἰςόρα τὸν πρῶτον εἰ βούλει μαθεῖν
λοχαγόν, ὦ δέσποινα, τίς πόθεν γεγώς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

τίς οὗτος ὁ λευκολόφας,

---

scholiastae, ἔμβολα utrum repagula an cardines an laminae aereae ante fores demissae intelligendae sint. Repagula significari non dubium videtur. Dimetrum iambicum inter medios dochmios positum esse non est veri simile. Itaque dochmium restituit Seidlerus de vers. dochm. p. 241. χαλκόδετ' ἔμβολά τε scribens. Nescio tamen an terminatio vocabuli οις per compendium supra scripta vitiaverit scripturam. Non male enim legeretur χαλκοδέτοις τ' ἔμβολα. De antistrophicis quidem in hoc carmen introducendis non cogitandum.

115. Libri λαϊνέοις. Metri caussa λαϊνέοισιν Seidlerus aliique.

118. In libris haec sic scripta sunt:

ἀλλ' εἰςόρα τὸν πρῶτον, εἰ βούλει μαθεῖν.
ΑΝ. τίς οὗτος ὁ λευκολόφας,
πρόπαρ ὃς ἀγεῖται στρατοῦ,
πάγχαλκον ἀσπίδ' ἀμφὶ
βραχίονα κουφίζων;
ΠΑΙ. λοχαγός, ὦ δέσποινα. ΑΝ. τίς, πόθεν γεγώς;
αὔδασον, ὦ γεραιέ, τίς ὀνομάζεται;

Nihil variatur, nisi quod Ald. et edd. vulgatae ἄγει pro ἀγεῖται et βραχίονι habent. Mirum vero, quod suspicaces illi, qui bonos versus ob levissimas caussas damnarunt, hoc in carmine neque hic nec v. 148. isto λοχαγὸς offensi sunt, quod tam ineptum est, ut vel stupidissimus homo aliquid aptius responsurus fuerit. Praeterea facile, credo, quivis sentiat nimis exile iustoque brevius esse, quod paedagogus dicit,

ἀλλ' εἰςόρα τὸν πρῶτον, εἰ βούλει μαθεῖν.

Neutrius vitii Euripides, sed librarius aliquis reus est, qui quum hunc versum λοχαγόν, ὦ δέσποινα, τίς πόθεν γεγώς, per errorem omissum in margine scripsisset, alius eum alieno loco posuit, λοχαγὸν in λοχαγὸς mutans. Paedagogus ita dixerat:

ἀλλ' εἰςόρα τὸν πρῶτον εἰ βούλει μαθεῖν
λοχαγόν, ὦ δέσποινα, τίς πόθεν γεγώς.

Horum versuum in altero quum Flor. 21. δέσποινα τίναν τίς πόθεν, Flor. 18. 34. autem καὶ inter τίς et πόθεν habeant, dubitari potest an scriptum fuerit τίς τε καὶ πόθεν, omisso γεγώς.

πρόπαρ ὃς ἀγεῖται στρατοῦ
πάγχαλκον ἀσπίδ' ἀμφὶ βρα-
χίονα κουφίζων;
αὔδασον, ὦ γεραιέ, τίς ὀνομάζεται.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

οὗτος Μυκηναῖος μὲν αὐδᾶται γένος,
Λερναῖα δ' οἰκεῖ νάμαθ', Ἱππομέδων ἄναξ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἒ ἔ ὡς γαῦρος, ὡς φοβερὸς εἰσιδεῖν,
γίγαντί τε γηγενέτᾳ προσόμοιος
ἀστερωπὸς ἐν γραφαῖσιν, οὐχὶ πρόσφορος
ἁμερίῳ γέννᾳ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

τὸν δ' ἐξαμείβοντ' οὐχ ὁρᾷς Δίρκης ὕδωρ
λοχαγόν;

---

124. Matthiae αὔδησον scribendum putabat. Quum hic trimeter cum melicis cohaereat, recte Euripides Doricam formam praeferendam iudicavit.

128. Hic versus cum duobus sequentibus una numeri perpetuitate continetur. In plerisque harum stropharum ex dactylo transitur ad finalem dochmium. De qua ratione dictum in Elem. doctr. metr. p. 274. seqq. Post γίγαντι addidi τε cum Seidlero numerorum caussa.

132. Kingius ex cod. K. omisso λοχαγὸν edidit ἄλλος γὰρ ἄλλος τοῦδε τευχέων τρόπος. Habet tamen codex iste λοχαγὸν a secunda manu, tenentque eam vocem cum edd. codices Cant. et duo Leidenses. In plerisque Mss. ea deest, qui nihil nisi illa habent, ἄλλος, ἄλλος ὅδε τευχέων τρόπος. Ei omissioni nihil tribuendum puto: visum est enim λοχαγὸν interpretis esse, sicuti in Flor. 33. Guelf. supra scriptum est. Id apparet ex eo, quod in Aldina versus ita distincti sunt:

τόνδ' ἐξαμείβοντ' οὐχ ὁρᾷς Δίρκης ὕδωρ λοχαγόν;
ἄλλος, ἄλλος ὅδε τευχέων τρόπος. τίς δ' ἐστιν οὗτος;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἄλλος ἄλλος ὅδε τευχέων τρόπος.
τίς δ' ἐστὶν οὗτος;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

παῖς μὲν Οἰνέως ἔφυ
Τυδεύς, Ἄρην δ' Αἰτωλὸν ἐν στέρνοις ἔχει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

οὗτος ὁ τᾶς Πολυνείκεος, ὦ γέρον,
αὐτοκασιγνήτας νύμφας
ὁμόγαμος κυρεῖ;
ὡς ἀλλόχρως ὅπλοισι, μιξοβάρβαρος.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

σακεςφόροι γὰρ πάντες Αἰτωλοί, τέκνον,
λόγχαις τ' ἀκοντιστῆρες εὐστοχώτατοι.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

σὺ δ', ὦ γέρον, πῶς αἰσθάνει σαφῶς τάδε;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

σημεῖ' ἰδὼν τότ' ἀσπίδων ἐγνώρισα,
σπονδὰς ὅτ' ἦλθον σῷ κασιγνήτῳ φέρων·
ἃ προςδεδορκὼς οἶδα τοὺς ὡπλισμένους.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

τίς δ' οὗτος ἀμφὶ μνῆμα τὸ Ζήθου περᾷ
καταβόστρυχος ὄμμασι γοργός ἐς-
ιδεῖν νεανίας

---

134. Ald. cum multis codd. Ἄρην. Non pauci codd. Ἄρη.

146. Septem codd. ἐςιδεῖν pro vulgato εἰςιδεῖν, quod recipiendum duxi. Sic ex pluribus dactylis ad dochmium transitur etiam v. 164.

λοχαγός; ὡς ὄχλος νιν ὑστέρῳ ποδὶ
πάνοπλος ἀμφέπει.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ὅδ' ἐστὶ Παρθενοπαῖος, Ἀταλάντης γόνος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἀλλά νιν ἁ κατ' ὄρη μετὰ ματέρος
Ἄρτεμις ἱεμένα τόξοις δαμάσασ' ὀλέσειεν,
ὃς ἐπ' ἐμὰν πόλιν ἔβα πέρσων.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

εἴη τάδ', ὦ παῖ· σὺν δίκῃ δ' ἥκουσι γῆν·
ὃ καὶ δέδοικα μὴ σκοπῶσ' ὀρθῶς θεοί.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ποῦ δ' ὃς ἐμοὶ μιᾶς ἐγένετ' ἐκ ματρὸς
πολυπόνῳ μοίρᾳ;
ὦ φίλτατ', εἰπέ, ποῦ 'στι Πολυνείκης, γέρον.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ἐκεῖνος ἑπτὰ παρθένων τάφου πέλας

---

148. Libri non minus inepte quam supra, de quo ad v. 118. dictum, ΠΑΙ. λοχαγός. ΑΝ. ὡς ὄχλος νιν ὑστέρῳ ποδί. Senserat vitium Batterius, qui, ut Valckenarius refert, deleri λοχαγὸς iubebat, auctoritate scholiastae, qui quum versum praecedentem dimetrum trochaicum hypercatalectum constituisset, dicat τὸ δ' ὅμοιον. Id Matthiae cum Barnesio recte scripsit τὸ δ' ὅμοιον τῷ πρώτῳ, non addens tamen utrum id a Barnesio an ex codd. acceperit. Deletae personarum notae iam in ed. L. Dindorfii.

155. Ald. et edd. vett. ac Leid. B. ᾧ. Caeteri libri recte ὅ.

156. Ald. et vulg. ποῦ ποῦ δ'. Recte plerique codd. alterum ποῦ omittunt. Ματρὸς iam L. Dindorfius pro vulgato ματέρος. Ven. b. ποῦ δ' ὃς ἐκ μιᾶς ἐμῆς γένετο ματρός.

Νιόβης Ἀδράστῳ πλησίον παραστατεῖ.
ὁρᾷς;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὁρῶ δῆτ' οὐ σαφῶς, ὁρῶ δέ πως
μορφῆς τύπωμα στέρνα τ' ἐξῃκασμένα.
ἀνεμώκεος εἴθε δρόμον νεφέλας
ποσὶν ἐξανύσαιμι δι' αἰθέρος
πρὸς ἐμὸν ὁμογενέτορα, περὶ δ' ὠλένας
δέρᾳ φιλτάτᾳ βάλοιμ' ἐν χρόνῳ
φυγάδα μέλεον. ὡς
ὅπλοισι χρυσέοισιν ἐκπρεπής, γέρον,
ἑῴοις ὅμοια φλεγέθων βολαῖς ἁλίου.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ἥξει δόμους τούσδ', ὥστε σ' ἐμπλῆσαι χαρᾶς,
ἔνσπονδος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

οὗτος δ', ὦ γεραιέ, τίς κυρεῖ,
ὃς ἅρμα λευκὸν ἡνιοστροφεῖ βεβώς;

---

160. Adrasti quasi praeteriens mentionem fecit. Ei non dedit locum in septem ducibus Aeschylus, sed pro eo nominavit Eteoclum. Adnotavit id etiam scriptor argumenti Aeschyleae tragoediae, quod ex cod. Meadiano 1. edidit Blomfieldius: *σημείωσαι δὲ ὡς Εὐριπίδης μὲν ἕνα τῶν ἑπτὰ τὸν Ἄδραστον λέγει· Αἰσχύλος δὲ ἕτερον τῶν ἑπτὰ Ἐτέοκλον, ἀντὶ Ἀδράστου προςθείς.*

162. Taur. *ἐξῃκασμένα*, ut Brunckius et Porsonus auctore Valckenario. Vulgo *ἐξεικασμένα.*

166. Libri *βάλοιμι χρόνῳ* productione non ferenda. Quare *ἐν* interposui.

169. Vulgo *βολαῖς ἀελίου.* Flor. 2. *ἡλίου.*

171. Plerique libri *τίς πόθεν κυρεῖ.* In Guelf. adscriptum *ἢ τὸ κυρεῖ περισσόν, ἢ τὸ πόθεν.*

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ὁ μάντις Ἀμφιάραος, ὦ δέσποιν᾽, ὅδε·
σφάγια δ᾽ ἅμ᾽ αὐτῷ, γῆς φιλαίματοι ῥοαί.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὦ λιπαροζώνου θύγατερ Ἁλίου
Σελαναία, χρυσεόκυκλον φέγγος,
ὡς ἀτρεμαῖα κέντρα σώφρονα πώλοις

---

174. Porsonus aliique cum parte codicum γῆς φιλαιμάτου ῥοαί. Edd. et plerique codd. quod multo magis poeticum est, γῆς φιλαίματοι ῥοαί, probatum etiam Elmsleio ad Heracl. 750. in addendis. Scholiastes: τὸ ἐπίθετον τῆς γῆς ἐπὶ τὰ σφάγια μετήγαγεν, non recte. Φιλαίματοι ῥοαὶ idem est quod αἵματος πολλοῦ ῥοαί. Musgr. χοαί

175. Vulgo Ἀελίου.

176. Aliquot codices Σελαναία, χρυσόκυκλον φέγγος, ut versus ex antispasto et dochmio constet. Sed Flor. 2. 10. 33. Taur. Havn. cum edd. vett. χρυσεόκυκλον, duobus dochmiis, quorum tamen prior nimis invenustus est verbo in longam syllabam ante ultimum ictum terminato. Eum non defendet quis Orestis versu 147. nam ibi ἀτρεμαῖον scribendum. Quare, etsi regula grammaticorum σεληναία ultima longa esse iubet, afferuntque hoc ipsum nomen in exemplis illius regulae, tamen suspicor Euripidem ultimam syllabam corripuisse, ut hoc vocabulum formam indueret nominis proprii. Ita effugerit notam Lobeckii in Paralipomenis p. 311. qui eum σεληναία ex vulgari sermone sumpsisse putat. Utrum autem, si recte suspicatus sum, Σελαναῖα an Σελάναια pronuntiandum sit, aliis videndum relinquo.

177. Libri: ὡς ἀτρεμαῖα (vel ἀτρεμέα) κέντρα καὶ σώφρονα πώλοις μεταφέρων ἰθύνει. Metrum ostendit delendum fuisse καί. Scholiastes: λίαν ἡσύχως καὶ εὐτάκτως τὴν μάστιγα ἔνθεν κἀκεῖθεν φέρων τοῖς πώλοις, ἰθύνει, αὐτοὺς δηλονότι; ἤγουν εἰς ὀρθὸν ἄγει. Eustathius vero p. 557, 35. τοῦ δὲ μάστιξε περίφρασις ἀλλαχοῦ τὸ νώτῳ δ᾽ ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην. τὸ δὲ τραγικὸν περιφραστικώτερον ἐν τῷ κέντρα μετάφρενον ἰθύνει. Eam scripturam vitiosam vocat Porsonus. Valckenarius dubitabat utrum festinanti Eustathio, an codici, quo usus esset, an librario esset tribuenda: ex cod. Florentino Vossium enotasse μετα....; si posuisset μετάφρενον Euripides, exempla tamen requiri, in quibus μετάφρενον de equis diceretur. Id me quidem non moveret, ut damnarem illam scripturam. Quin, si μετάφρενα scribatur, optimi prodeunt dochmii. Illud vero non est veri simile, ut Antigona ἰθύνει de stimulis, et non de ipso Amphiarao dixerit. In librorum scriptura hic valde displicet μετα pyrrhichius inter medios dochmios. Scholiasta indicium

* * * * * *μεταφέρων ἰθύνει.*
ποῦ δ' ὃς τὰ δεινὰ τῇδ' ἐφυβρίζει πόλει
Καπανεύς;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ἐκεῖνος προςβάσεις τεκμαίρεται
πύργων, ἄνω τε καὶ κάτω τείχη μετρῶν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἰώ,
Νέμεσι καὶ Διὸς βαρύβρομοι βρονταί,
κεραύνιόν τε φῶς
αἰθαλόεν, σύ τοι
μεγαλανορίαν ὑπεράνορα κοιμίζοις·

---

praebente credo intercidisse illud *ἔνθεν ἐκεῖσε*, quo delectabatur Euripides. Quare lacunae signa posui.

180. Libri: *Καπανεύς; ΠΑΙ. ἐκεῖνος ἑπτὰ προςβάσεις τεκμαίρεται πύργων*, praeter Flor. A. in quo abest *Καπανεύς*. Quod nomen qui deletum voluerunt, non cogitarunt omnes hic duces nominatim commemorandos fuisse, *ἑπτά* autem ne aptum quidem huic loco esse vocabulum, quando neque ad omnes portas, neque omnino ad portas, apud quas difficillimus adscensus est, explorari aditum oportebat. Est ea interpretis vox, adiecta ad *πύργων*, qui non cogitabat, *πύργους* hic non turres portis impositas, sed universe munimenta significare.

183. Taur. et Suidas in *ἰώ, Νέμεσις, ὑψηλοτέρας* praebuerunt *Νέμεσι*. Caeteri libri *Νέμεσις* et duobus locis edd. Suidae, qui offert *ἰὼ Νέμεσι καὶ βαρύβρομοι βρονταὶ* et *βαρύβρομοί τε βρονταὶ*, quod posterius, omisso *Νέμεσι*, etiam Zonaras habet, p. 1140. Auctorem non nominat Suidas neque Zonaras, nisi Suidas in *Νέμεσις* Aristophanem, cui haec vindicare studuit Fritzschius in emendationibus Euphrosynae additis p. 18.

184. Vulgo *κεραύνιόν τε πῦρ*. Sed Flor. A. 2. 10. 21. 33. Vict. Taur. Havn. Leid. B. Ven. ab. et a recentiore manu Aug. d. *φῶς*. Cur iambicum dimetrum brachycatalectum posuerit Euripides, quum posset dochmium, *κεραυνοῦ τε πῦρ*, ratio reddi non potest.

186. Libri *μεγαλανορίαν ὑπεράνορα*. Invertit Eustathius p. 462, 4. *τὸ δὲ ὑπερηνορεόντων, ἐξ οὗ Εὐριπίδης μεγαλάνορα ὑπερηνορίαν ἔφη*. Valckenario quum propter adiectum *ὑπεράνορα* Euripides *μεγαληγορίαν* scripsisse videretur, (nam *μεγαλαγορίαν* ne Dorice quidem pronuntiatum esse: quod quo iure dixerit

ὅδ' ἐστίν, αἰχμαλωτίδας
ὃς δορὶ Θηβαίας Μυκήναισιν *
* * Λερναίᾳ τε δώσειν τριαί-
νᾳ Ποσιδωνίοις Ἀμυμωνείοις
ὕδασι, δουλείαν περιβαλών;
μήποτε, μήποτε τάνδ', ὦ πότνια,
χρυσεοβόστρυχον ὦ Διὸς ἔρνος Ἄρτεμι,
δουλοσύναν τλαίην.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ὦ τέκνον, εἴςβα δῶμα, καὶ κατὰ στέγας
ἐν παρθενῶσι μίμνε σοῖς, ἐπεὶ πόθου

---

nescio, quum κακάγορος apud Pindarum inveniatur) receperunt id Brunckius, Porsonus, aliique. Scholiastae interpretantur μεγαλοφροσύνην, μεγαλοῤῥημοσύνην, ἤγουν μεγαληγορίαν. ἔπαρσιν, ἀλαζονείαν ὑπερήφανον. ὑπερηφανίαν, μεγαλαυχίαν, κενοδοξίαν. Quae omnia, sicut etiam Eustathius, librorum scripturam confirmant. Nec video, quid displicere possit, si εὐπήχεις χεῖρες, καλλίπηχυς βραχίων, καλλίχειρες ὠλέναι, atque alia huiusmodi a tragicis dicta sunt.

188. Libri: ὃς δορὶ Θηβαίας Μυκήναισι (Flor. 2. 10. 33. Μυκήναισιν) Λερναίᾳ τε δώσειν τριαίνᾳ, Ποσειδωνείοις Ἀμυμωνείοις (aliquot codd. Ποσειδωνίοις et Ἀμυμωνίοις) ὕδασι δουλείαν περιβαλών. Et sententia et metrum ostendunt, verbum excidisse, ex quo penderet δώσειν. Scholiastes: τὸ ἑξῆς, ὅδ' ἐστὶν ὃς ἐπαγγέλλεται πολέμῳ δουλείαν περιβάλλων αἰχμαλωτίδας γυναῖκας δώσειν Μυκήναισι Λερναίᾳ τε τριαίνᾳ τοῖς Ποσειδῶνος καὶ Ἀμυμώνης ὕδασι. Alius: οὗτός ἐστιν ὃς ἀπειλεῖ δηλονότι δώσειν τὰς Θηβαίας γυναῖκας etc. In aliis scholiis item ad explicationem adiiciuntur ἀπειλεῖ vel ἐπαπειλούμενος vel ἐπαγγελλόμενος. Recte Matthiae post Μυκήναισιν excidisse intellexit εὔχεται.

189. Locum esse, qui dictus sit Λερναία τρίαινα, auctoribus scholiasta et Nonno VIII. 242. monuit R. Ungerus in Thebanis paradoxis vol. I. p. 193. qui de rebus Thebanis et diligentissime et copiosissime exposuit. Picturis et commentatione docta fabulam Amymonae illustravit Otto Iahnius in Vasorum picturis Hamburgi editis a. 1839. cap. V.

190. Libri Ποσειδωνίοις vel Ποσειδωνείοις. A Grotio male illatum Ποσειδανίοις servarunt Brunckius, Porsonus, Matthiae. Terminationem in ιος ex Etym. M. p. 226, 53. monstravit Valckenarius. Metrum epicam formam Ποσιδωνίοις requirebat. Ven. b. Ποσειδωνίοισιν.

εἰς τέρψιν ἦλθες, ὧν ἔχρῃζες εἰςιδεῖν.
ὄχλος γάρ, ὡς ταραγμὸς εἰςῆλθεν πόλιν,
χωρεῖ γυναικῶν πρὸς δόμους τυραννικούς.
φιλόψογον γὰρ χρῆμα θηλειῶν ἔφυ·
σμικρὰς ἀφορμὰς ἢν λάβωσι τῶν λόγων,
πλείους ἐπειςφέρουσιν· ἡδονὴ δέ τις
γυναιξὶ μηδὲν ὑγιὲς ἀλλήλας λέγειν.

ΧΟΡΟΣ.

στροφή.

Τύριον οἶδμα λιποῦσ᾽ ἔβαν
ἀκροθίνια Λοξίᾳ
Φοινίσσας ἀπὸ νάσου
Φοίβῳ δούλα μελάθρων,
ἵν᾽ ὑπὸ δειράσι νιφοβόλοις

---

200. Edd. et Mss. γάρ, praeter Flor. 10. in quo, ut apud Stobaeum LXXIII. 36. δὲ est, quod Porsonus aliique receperunt. Ald. Aug. d. Havn. φιλόψογον γὰρ χρῆμα θηλειῶν γένος ἔφυ. Vide ad Sophocl. Philoct. 81. ad Androm. 181. Nihil moror I. A. Hartungum, cui, nisi γένος scribatur, non Graeca esse oratio visa est in Annal. Berol. 1839. m. Nov. n. 87.

201. Flor. 10. 33. σμικρὰς ἀφορμὰς sine copula, quod congruit cum scriptura Florentini 10. in praecedente versu. Vulgo σμικρὰς δ᾽ ἀφορμάς: sed multi codd. τ᾽, idque restituit Matthiae. Nulla opus est copula, quum explicatur sententia quae praegressa est, praesertim in sermone familiari. Stobaei ed. Trinc. cum libris Euripidis τῶν λόγων, non, ut in aliis Stobaei libris, τῶν ψόγων.

203. Vulgo et in Etym. M. p. 420, 19. ἀλλήλαις. Stobaeus et multi atque optimi codices recte ἀλλήλας.

205. Quae hic ἀκροθίνια dicantur et v. 283. δορὸς ἀκροθίνιον, vide in praefatione explicatum.

208. In Aldina haec sic scripta sunt: ἵν᾽ ὑπὸ δειρᾶσι νιφοβόλοιο Παρνασοῦ κατενάσθην, Ἰόνιον κατὰ πόντον ἐλάτᾳ πλεύσασα, περιῤῥύτων ὑπὲρ ἀκαρπίστων πεδίων Σικελίας, ζεφούρου πνοαῖς ἱππεύσαντος ἐν οὐρανῷ. κάλλιστον κελάδημα πόλεως ἐκπροκριθεῖσ᾽ ἐμᾶς, καλλιστεύματα Λοξίᾳ, Καδμείων ἔμολον γᾶν κλεινῶν Ἀγηνοριδᾶν, ὁμογενεῖς ἐπὶ Λαΐου πεμφθεῖσα ἐνθάδε πύργους. Scholiastae et codd. omnes νιφοβόλοις, nisi quod ex silentio coniicio νιφοβόλοιο in Aug d. esse. Pauci libri ex interpretatione εὐκαρπίστων,

Παρνασσοῦ κατενάσθη,
Ἰόνιον κατὰ πόντον ἐλά-
τᾳ πλεύσασα περιῤῥύτων
ὑπὲρ ἀκαρπίστων πεδίων
Σικελίας Ζεφύρου πνοαῖς
ἱππεύσαντος ἐν οὐρανῷ
κάλλιστον κελάδημα,
ἀντιστροφή.
πόλεος ἐκπροκριθεῖσ᾽ ἐμᾶς
καλλιστεύματα Λοξίᾳ·
Καδμείων δ᾽ ἔμολον γᾶν,

---

plerique autem *δ᾽* inserunt post *Καδμείων*, quod Barnesius post *πόλεως* posuit. Ingentem copiam doctrinae profudit Valckenarius, ut absurdissima interpretum de hoc loco commenta refutaret, non feliciter tamen ipse rem gerens, quum non videret, quo vitio haec laborarent. Id est in *κατενάσθην*, quod nullo modo significare potest *ὅπως ὑπὸ ταῖς ἐξοχαῖς ταῖς χιονιζομέναις τοῦ Παρνασσοῦ ταχθήσομαι οἰκῆσαι*, ut scholiastes interpretatur, quocum consentit alius, qui scribit *ἀντὶ τοῦ κατανασθήσομαι*, idque tueri studet alienissimo trimetro Simonidis Amorgini. Addit ille tamen, quod non magis probari potest: *ἐγὼ δὲ οἶμαι οὕτως εἶναι· ὅπου ἐν Φοινίκῃ κατετάχθην οἰκῆσαι τὸν Παρνασσόν*. Sublatum est vitium in edd. Dindorfianis, in quibus ex mea emendatione scriptum est *κατενάσθη*. Id dictum est de Apolline, non de *μελάθροις*, de quibus rectius diceretur *κατανένασται*. *Ἰόνιον πόντον* Valckenarius putabat mare vocari, quod Ioniam allueret: in quam rem vana sunt quae Musgravius ex Senecae tragoediis adscripsit. Immo quod mare intelligendum sit docet Eustathius ad Dionysium v. 92. *λέγουσι δέ τινες καὶ τὸ ἀπὸ Γάζης μέχρις Αἰγύπτου πέλαγος Ἰόνιον λέγεσθαι ὁμοίως ἀπὸ τῆς Ἰοῦς*, quae sumpta sunt ex Stephano Byzantio, apud quem nunc perturbata est scriptura. Per illud igitur mare dum vehuntur navi choricae virgines, quoniam adversus ab Siculo mari Zephyrus impedit quo minus Delphos navigare possint, remigando Thebas veniunt.

211. *Περίῤῥυτα Σικελίας ἀκάρπιστα πεδία* hodie nemo dubitabit quin dicatur maris aequor quo circumdata est Sicilia.

215. Matthiae cum Heindorfio ad Platonis Gorg. §. 135. *κάλλιστον κελάδημα* interpretatur *ὅ ἐστι κάλλιστον κελάδημα*. Non sic eum accusativum intelligi voluit Euripides, sed Zephyrum dixit *ἱππεῦσαι ἐν οὐρανῷ κάλλιστον κελάδημα*, quia Zephyrus per Siculas undas equitans pulcro fremitu spiret.

218. Brunckius quum plene in fine strophae interpunxisset, anti-

κλεινῶν Ἀγηνοριδᾶν
ὁμογενεῖς ἐπὶ Λαΐου
πεμφθεῖσ᾽ ἐνθάδε πύργους,
ἵνα τ᾽ ἀγάλμασι χρυσεοτύ-
κοις Φοίβῳ λάτρις γενόμαν.
ἔτι δὲ Κασταλίας ὕδωρ
ἐπιμένει με κόμας ἐμὰς
δεῦσαι παρθένιον χλιδὰν
Φοιβείαισι λατρείαις.

---

stropham sine copula adiunxit, legens *Καδμείων ἔμολον γᾶν.* Eum secutus est Porsonus, ne memorata quidem plerorumque codicum scriptura *Καδμείων δ᾽ ἔμολον γᾶν,* quae omnino erat recipienda.

220. In Ven. a. adnotatum *γρ. συγγενεῖς.*

222. Ald. et plerique codd. *ἴσα δ᾽ ἀγάλμασι χρυσοτεύκτοις,* quod probavit Elmsleius ad Med. 954. Sed quinque codd. Bodleiani, Mosc. Paris. A. Aug. d. Ven. ab. *χρυσεοτεύκτοις.* Musgravius scribendum censuit *χρυσεοτύποις.* Ac sane, si fieri potest, curandum ut in antistrophicis pedes sibi exacte respondeant. Quare ego *χρυσεοτύκοις* scripsi, cuius interpretatio est *χρυσοτεύκτοις.* Feceruut poetae talia adiectiva ex *χρύσεος* et *χάλκεος,* non ex *σιδήρεος.* De sententia vehementer errarunt interpretes. Scholiastes *ἀντὶ τοῦ ὁμοίως καὶ ἴσως ἀγάλμασι χρυσέοισιν, ὥςπερ τι διὰ χρυσοῦ κατεσκευασμένον ἀνάθημα, οὕτως ἐπέμφθην.* Alius: *οἷον τρίποσι, στεφάνοις, δίσκοις καί τισιν ἑτέροις. ἀντὶ τοῦ οὐ τυχὸν δῶρον ἐπεμφθην.* Tam inepta non venerunt in mentem Euripidi. Non viderunt critici Euripidem non *ἴσα δέ,* sed *ἵνα τε* scripsisse. Hoc ille chorum dicentem fecit, se Thebis interim Phoebo ad statuas eius ministram esse factam.

223. Ald. et aliquot codd. *ἐγενόμαν,* sed plerique *γενόμαν.* Ven. b. *γενοίμαν,* quod fuerat etiam in Guelf. in quo *ι* erasum est. Aldinam scripturam servavit Porsonus, Cretico satis bene respondere paeonem quartum ratus, ut supra sibi *νιφοβόλοις* et *Λαΐου* respondeant. Verum quidem dicit, sed illo exemplo non debebat uti, quia nomen proprium legi communi non est adstrictum. Praeferendum potius erat *γενόμαν,* quia inter se respondent diversae Glyconeorum formae: quod factum est statim etiam in sequente versu, quamvis enm facile parem strophico reddere potuerit poeta, si scripsisset *ἔτι δ᾽ ὕδωρ τὸ Κασταλίας.*

225. Flor. A. 33. Ven. ab. *περιμένει.* Porsonus cum Brunckio ex Par. A. *ἐμᾶς* scripsit pro *ἐμάς,* quod recte defendit Matthiae, habueruntque Scholiastae. Nam rore puro Castaliae lavans crines parat sibi *παρθένιον χλιδὰν* chorus.

ἐπῳδός.

ὦ λάμπουσα πέτρα πυρὸς
δικόρυφον σέλας ὑπὲρ ἄκρων
Βακχείων Διονύσου,
οἴνα θ', ἃ καθαμέριον
στάζεις τὸν πολύκαρπον
οἰνάνθας ἱεῖσα βότρυν,
ζάθεά τ' ἄντρα δράκοντος, οὔ-
ρειαί τε σκοπιαὶ θεῶν,
νιφόβολόν τ' ὄρος ἱερόν, εἰ-
λίσσων ἀθανάτας θεοῦ
χορὸς γενοίμαν ἄφοβος
πάρα μεσόμφαλα γύαλα Φοί-
βου Δίρκαν προλιποῦσα.

στροφή.

νῦν δέ μοι πρὸ τειχέων

---

230. Porsonus tacens correxit vulgatam interpunctionem *Βακχείων, Διονύσου οἶνα θ'*. Nulla plane interpunctio est in Aldina.

233. Quum libri omnes habeant *ἱεῖσα βότρυν*, non mutandus hic ordo verborum. *Βότρυν* prima correpta pronuntiandum. Est enim versus ex amphibracho sive palimbacchio et choriambo compositus.

237. Quattuor codices *ἀθανάτου*, quod adscivit Porsonus, probavitque Elmsleius ad Med. 807. unus *ἀθανάτους*. Caeteri libri *ἀθανάτας*. Scholiastae Dianam intelligunt. Attici tragici quum non addito nomine deam dicunt, Minervam, ut consentaneum est, cogitant, cuius honorandae ubicumque fieri potest occasionem captant. Eam hic quoque significat chorus. Est autem *Ἀθηνᾶ Πρόνοια*. De ea dixi in censura Muelleri Eumenidum p. 17. seqq. Adde Pausan. X. 8, 6. Aeschin. in Ctesiph. §. 108. 110. 111. 121. Diod. Sic. excerpta Vat. XXII. 2. p. 52. ed. Dind.

238. *Ἄφοβος* dicit chorus, quoniam nunc in metu est, quod apparet ex v. 241. seqq.

241. Post epodum parodi rursum sequuntur antistrophica aliis numeris, ut aliis quoque in parodis chori: de qua ratione dixi in Elem. doctr. metr. III. 22, 10. Quod si cui parodum finiri epodo, tum autem stasimum sequi placet, non repugnabo.

θούριος μολὼν Ἄρης
αἷμα δάϊον φλέγει
τᾷδ', ὃ μὴ τύχοι, πόλει·
κοινὰ γὰρ φίλων ἄχη·
κοινὰ δ', εἴ τι πείσεται.
ἑπτάπυργος ἅδε γᾶ,
Φοίνισσα χώρα. φεῦ φεῦ.
κοινὸν αἷμα, κοινὰ τέκεα
τᾶς κερασφόρου πέφυκεν Ἰοῦς·
ὧν μέτεστί μοι πόνων.

ἀντιστροφή.

ἀμφὶ δὲ πτόλιν νέφος
ἀσπίδων πυκνὸν φλέγει
σχῆμα φοινίου μάχης,
ἂν Ἄρης τάχ' εἴσεται,
παισὶν Οἰδίπου φέρων
πημονὰν Ἐρινύων.
Ἄργος ὦ Πελασγικόν,
δειμαίνω τὰν σὰν ἀλκὰν

---

242. Videri potest ante hunc versum ponendus esse versus 243. ut φλέγει in utraque stropha eundem locum teneat.

246. Brubach. et, si ex silentio iudicandum, Ven. b. πείσεται. In ceteris libris scriptum πείσεθ', πείσετ', πήσεθ', πείσεσθ'. Non recte elisionem defenderet, qui Ἐρινύων in antistrophico versu trisyllabum esse censeret.

248. Tres codd. Φοίνισσα χώρα. Scholiastes: γράφεται Φοίνισσα χώρα κατ' εὐθεῖαν, ἵν' ᾖ ἀπὸ κοινοῦ τὸ πείσεται· εἴ τι πείσεται ἅδε γᾶ, πείσεται καὶ Φοίνισσα χώρα. Haec scriptura si per metrum ferri posset, deberent haec verba potius cum sequentibus coniungi, minore interpunctione post φεῦ φεῦ posita, quam Porsonus et illic et ante Φοίνισσα posuit. Apertum vero recte vulgo plene post φεῦ φεῦ interpungi. Nam explicandae rei inserviunt duo sequentes versus: quare abest copula.

252. Heathius πτόλιν. Libri πόλιν. Sed Flor. 33. ἀμφὶ γὰρ δὲ πόλιν. In Harl. supra scriptum γάρ.

255. Ald et multi codd. οἴσεται. Alii cum Par. A. Flor. 2. 10. 33. Vict. Taur. Havn. εἴσεται, memoratum etiam Scholiastae.

καὶ τὸ θεόθεν· οὐ γὰρ ἄδικον
εἰς ἀγῶνα τάνδ' ἔνοπλον ὁρμὰν
παῖς μετέρχεται δόμους.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

τὰ μὲν πυλωρῶν κλῇθρά μ' εἰςεδέξατο
δι' εὐπετείας, τειχέων ἔσω μολεῖν.
ὃ καὶ δέδοικα μή με δικτύων ἔσω
λαβόντες οὐκ ἐκφρῶσ' ἀναίμακτον χρόα.
ὧν οὕνεκ' ὄμμα πανταχῇ διοιστέον,
κἀκεῖσε καὶ τὸ δεῦρο, μὴ δόλος τις ᾖ.

---

260. Ald. et codd. fere omnes *οὐ γὰρ ἄδικον εἰς ἀγῶνα τόνδ' ἔνοπλος ὁρμᾷ παῖς, ὃς μετέρχεται δόμους*. Duo codd. *ἄδικος*, tres alii, nominatim Flor. 2. Vict. Taur. *ἔνοπλον*, rursum tres alii *ὁρμᾶται παῖς*. Perpauci omittunt *παῖς*, quos Grotius, Kingius, aliique secuti sunt. Displicet hiatus, nec speciem interpretationis habet *παῖς*. Ritschlius in schedis criticis p. 25. se coniunctis studiis cum amico diversas scripturas hac ratione conciliasse scripsit: *εἰς ἀγῶνα τόνδ' ἔνοπλος ὁρμᾷ παῖς μετέρχεται δόμους*. Partem hos veri vidisse puto, quum nomen, non verbum esse ὁρμᾷ voluerunt, sed tamen non satis tragicam aut poeticam effecisse orationem. Scribendum erat *οὐ γὰρ ἄδικον εἰς ἀγῶνα τάνδ' ἔνοπλον ὁρμὰν παῖς μετέρχεται δόμους*.

263. Flor. 10. 33. Taur. Ven. a. *κλῇθρα* pro *κλεῖθρα*.

264. Flor. 10. 33. et Ven. a. *ἔσω* pro *εἴσω*. Disputavit de harum formarum apud tragicos usu Elmsleius ad Med. 88. qui si in universum recte statuere videtur, ubi per metrum liceret *εἴσω* usurpatum esse, non credam tamen hanc regulam tam esse constanter observatam, ut non etiam ubi suavius ad aures accideret *ἔσω* dixerint. Id in hunc locum cadit.

266. Libri *οὐ μεθῶσιν* et *οὐ μεθῶσ'*. Scholiastes cod. Havn. *οἱ μὲν γράφουσιν οὐκ ἐκφρῶσιν. οἱ οὖν ὑποκριταὶ διὰ τὸ δυςέκφορον μεταπλάττουσι τὴν λέξιν. καὶ Φιλόξενος ἐν τῷ περὶ μονοσυλλάβων ῥημάτων, ὅτε διαλαμβάνει περὶ τοῦ φρῶ, ταύτην τὴν χρῆσιν φησίν.* Photius p. 359, 8. *οὐκ ἐκφρῶσιν. Σοφοκλῆς.* Hoc restituendum esse prior Th. Bergkius viderat, quam G. Dindorfius in praef. poet. scen. p. 29. qui dubitantius loquitur in Stephani Thesauro. Prope verum coniectando accesserat Valckenarius in adnotatione ad scholion.

267. Ald. *πανταχῇ*. Plerique codd. *πανταχοῦ*. Inde veri simile est scriptum fuisse *πανταχοῖ*.

ὡπλισμένος δὲ χεῖρα τῷδε φασγάνῳ
τὰ πίστ᾽ ἐμαυτῷ τοῦ θράσους παρέξομαι.
ὠὴ τίς οὗτος; ἢ κτύπον φοβούμεθα;
ἅπαντα γὰρ τολμῶσι δεινὰ φαίνεται,
ὅταν δι᾽ ἐχθρᾶς πούς ἀμείβηται χθονός.
πέποιθα μέντοι μητρὶ κοὐ πέποιθ᾽ ἅμα,
ἥτις μ᾽ ἔπεισε δεῦρ᾽ ὑπόσπονδον μολεῖν.
ἀλλ᾽ ἐγγὺς ἀλκή· βώμιοι γὰρ ἐσχάραι
πέλας πάρεισι, κοὐκ ἔρημα δώματα.
φέρ᾽ ἐς σκοτεινὰς περιβολὰς μεθῶ ξίφος,
καὶ τάςδ᾽ ἔρωμαι, τίνες ἐφεστᾶσιν δόμοις.
ξέναι γυναῖκες, εἴπατ᾽ ἐκ ποίας πάτρας
Ἑλληνικοῖσι δώμασιν πελάζετε.

ΧΟΡΟΣ.

Φοίνισσα μὲν γῆ πατρὶς ἡ θρέψασά με,
Ἀγήνορος δὲ παῖδες ἐκ παίδων δορὸς
Φοίβῳ μ᾽ ἔπεμψαν ἐνθάδ᾽ ἀκροθίνιον.
μέλλων δὲ πέμπειν μ᾽ Οἰδίπου κλεινὸς γόνος
μαντεῖα σεμνὰ Λοξίου τ᾽ ἐπ᾽ ἐσχάρας,
ἐν τῷδ᾽ ἐπεστράτευσαν Ἀργεῖοι πόλιν.
σὺ δ᾽ ἀντάμειψαί μ᾽, ὅςτις ὢν ἐλήλυθας
ἑπτάστομον πύργωμα Θηβαίας χθονός.

---

271. Ald. ἢ κτύπον φοβούμεθα. Sic scholiastes: ἀποφαντικῶς, ὄντως κενὸν τὸν ψόφον ὑφορώμεθα. Alii signum interrogationis apposuerunt. Hoc esset indignantis quod metuerit. Sic vero non bene conveniunt quae sequuntur. Quare ex codd. Guelf. Vict. recepi ἦ κτύπον φοβούμεθα.

272. Male Valckenarius ἅπαντα καὶ pro ἅπαντα γάρ, Grotio *quamvis fortibus* interpretanti assentiens, quae falsa interpretatio est. Et tamen istam coniecturam receperunt Brunckius et Porsonus. Ven. b. ἅπαντα γὰρ τοῖς τολμῶσι.

284. Vide ad v. 205.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

πατὴρ μὲν ἡμῖν Οἰδίπους ὁ Λαΐου,
ἔτικτε δ' Ἰοκάστη με, παῖς Μενοικέως·
καλεῖ δὲ Πολυνείκην με Θηβαῖος λεώς.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ ξυγγένεια τῶν Ἀγήνορος τέκνων,
ἐμῶν τυράννων, ὧν ἀπεστάλην ὕπο,
γονυπετεῖς ἕδρας προςπίτνω σ',
ἄναξ, τὸν οἴκοθεν νόμον σέβουσα.
ἔβας, ἔβας ὦ χρόνῳ γᾶν πατρῴαν. ἰώ,
πότνια, μόλε πρόδρομος, ἀμπέτασον πύλας.
κλύεις, ἰὼ τεκοῦσα τόνδε ματερ,
τί μέλλεις ὑπόροφα μέλαθρα
περᾶν, θιγεῖν τ' ὠλέναισι τέκνου;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Φοίνισσαν, ὦ νεάνιδες, βοὰν ἔσω

---

293. Ald. et plerique codd. ὦ συγγένεια, non ὦ ξυγγένεια, quod praebent Flor. 33. Aug. b. Carmen hoc corruptissimum violentius in antistrophica redigere conatus est Seidlerus de vers. dochm. p. 253. Nec satis recte a me emendatum est in Elem. doctr. metr. p. 764. et in Epitome p. 299. Unum tantum in eo est stropharum par.

296. Ven. b. σεβίζουσα.

297. Ald. et pauci codd. bis ἰώ. Versus compositus est ex iambo et duobus dochmiis.

298. Ald. et aliquot codd. in iisque Flor. 2. 10. πρόδομος. Sed plerique libri et Flor. 33. πρόδρομος. Glossae: ὦ σεβασμία, ἐλθὲ ἔξω δραμοῦσα, προϋπαντῶσα. Alterius lectionis explicatio est ἔμπροσθεν τῶν δόμων. Libri ἀναπέτασον, quod iam ab Seidlero correctum.

299. Scripsi ἰὼ pro ὦ.

300. Libri ὑπώροφα. Scripsi ὑπόροφα, quam formam tuetur Orest. 147. Versus est ex iambo et dochmio. Libenter acciperem, quis liber iteraret τί μέλλεις, quo duo implerentur dochmiaci.

δόμων κλύουσα τῶνδε γή-
ραι τρομερὰν ἕλκω ποδὶ ποδὸς βάσιν.

στροφή.

ἰὼ ἰὼ τέκνον, τέκνον,
χρόνῳ σὸν ὄμμα μυρίαις ἐν ἁμέραις
προςεῖδον· ἀμφίβαλλε μα-
στὸν ὠλέναισι ματέρος,
παρηΐδων τ' ὄρεγμα βο-
στρύχων τε κυανόχρωτα χαί-
*ταισι πλόκαμον σκιάζων δέραν * ἐμάν.*

ἀντιστροφή.

ἰὼ ἰώ, μόλις φανεὶς

---

304. Addidi *ποδί*, servata Aldinae scriptura. Mire discrepant libri: alii *Φοίνισσαν βοὰν κλύουσα, ὦ νεανίδες, γήραι τῷ παιδὶ τρομερὰν ἕλκω ποδὸς βάσιν*, alii *γηραίῳ ποδὶ τρομερὰν ἕλκω ποδὸς βάσιν*, alii *γεραίῳ ποδὶ τρομερὰν ἕλκω ποδὶ βάσιν*, alii *γηραίῳ τρομερὰν ἕλκω ποδὶ βάσιν.* In Ven. a. omissa *ἔσω δόμων* et *τῶνδε.*

305. Edd. vett. *ἰὼ τέκνον.* Codd. plerique *ὦ τέκνον.* Scripsi antistrophae indicio *ἰὼ ἰὼ τέκνον, τέκνον.*

306. Ald. et aliquot codd. *μυρίαις τ' ἐν ἁμέραις.*

308. Ald. aliique *ματρός.* Plerique codd. *ματέρος.*

309. Ald. Brub. *βοστρύχων τε κυανόχρωτα χαίτας πλόκαμον.* Aug. b. non d. ut Matthiae refert, *χαίτας* supra scripto *η*. Hervagiana a. 1544. *χαίτα.* Hoc quoque negligenter Matthiae, quod Musgravium coniecisse ait *χαίταις.* Nam ita is cum viris doctis legendum censuit. Scilicet *χαίταις* est in edd. Brodaei, Canteri, Vitebergensi a. 1572. Commeliniana, P. Stephani, Barnesiana. In *κυανόχρωτα* et libri consentiunt et scholiastae: *καὶ τὸν κυανόχρωτά σου πλόκαμον περίβαλε τῷ τραχήλῳ μου, καὶ κατασκίαζε τοῦτον τοῖς βοστρυχώδεσί σου πλοκάμοις. ἐκ κοινοῦ γὰρ τὸ ἀμφίβαλε· οὐ γὰρ τὸν ἑαυτῆς πλόκαμον λέγει, ὅτι μικρὸν ὕστερον ἐξυρῆσθαι αὐτήν φησι διὰ τὸ πένθος.* Item: *καὶ τὸν πλόκαμον τὸν μελανόχρουν τῶν βοστρύχων τῆς σῆς χαίτης, ὄρεγε δηλονότι σκιάζων τὴν ἐμὴν δέρην.* Metrum atque ipsa oratio ostendit *χαίταισι* scribendum esse.

311. Libri *σκιάζων δέραν ἐμάν.* Flor. et Ven. a. *ἀμιάν.* Posui asteriscum, ut indicarem deesse verbum, fortasse *χρίμπτε.* Alioqui suas genas et comas amplecti iuberetur Polynices.

ἄελπτα κἀδόκητα ματρὸς ὠλέναις.
τί φῶ, τί φῶ σε; πῶς ἅπαν-
τα χερσὶ καὶ κόραις λόγοις
τε πολυέλικτον ἁδονὰν
ἐκεῖσε δεῦρο περιχορεύ-
ουσα τέρψιν παλαιᾶν λάβω χαρμονᾶν;

ἰὼ τέκος, ἐμὸν τέκος,
ἔρημον πατρῷον ἔλιπες δόμον
φυγὰς ἀποσταλεὶς ὁμαίμου λώβᾳ,
ἦ ποθινὸς φίλοις, ἦ ποθινὸς Θήβαις·
ὅθεν ἐμάν τε λευκόχροα κείρομαι
δακρυόεσσ᾽ ἀνεῖσα πένθει κόμαν,

---

314. Vulgo: *τί φῶ σε; πῶς ἅπαντα καὶ χερσὶ καὶ λόγοισι πολυέλικτον ἁδονὰν ἐκεῖσε καὶ τὸ δεῦρο περιχορεύουσα.* Multi codd. in iisque Flor. 2. Vict. *κόμαισι* pro *λόγοισι.* Id Musgravius *κόραισι* scribendum coniiciebat. Recte: sed haec, quae in libris inconditos numeros habent, aptanda erant versibus strophicis, idque sic, ut ictus in potiores syllabas inciderent. Quare *τί φῶ* duplicavi, scripsique *κόραις λόγοις τε* et *ἐκεῖσε δεῦρο.*

318. Vulgo: *παλαιᾶς λάβω χαρμονᾶς.* Sed plerique codd. in quibus sunt Par. A. Flor. 2. 10. Vict. Havn. *παλαιᾶν λάβω χαρμονᾶν,* nonnulli *παλαιὰν λάβω χαρμονάν.*

319. Vulgo *ἰὼ τέκος.* Ex Flor. 33. Matthiae addidit *ἐμὸν τέκος.*

322. Vulgo *ἦ ποθεινὸς φίλοις, ἦ ποθεινὸς Θήβαις.* Mosc. d. utroque in dochmio *ἦ.* Seidlerus utrumque *ἦ* delendum putabat. Quod tamen quum etiam Scholiastes agnoscat, cum V. D. in Annalibus Heidelbergensibus, Mosero opinor, a. 1822. fasc. IV. p. 408. *ποθινὸς* scripsi, qui de hac forma ad Iacobsium ad Anthol. Pal. p. 315. provocavit. Ea M. Argentarius et Antipater in epigrammatis sepulcralibus 403. 467. usi sunt.

324. Vulgo *δακρυόεσσαν ἱεῖσα πενθήρη κόμαν.* Scholiastes absurde: *ἀφ' οὗ, ὦ τέκνον, καὶ τὴν ἐμὴν λευκόχροα κόμην ἐκειράμην, ἀφιεῖσα, φωνὴν δηλονότι, θρηνώδη μετὰ δακρύων.* Sed scholiastes codd. Aug. Taur. *ἀπενθέα, ὅ ἐστι πολυπένθη κόμην. ἢ ὅτι τὴν λευκοχρόα κόμην ἐκειράμην εἰς τὰ σὰ πένθη, νομίζουσά σε τεθνηκέναι, ὅτι ἀπεδήμησας, ἵνα τὸ πλῆρες ᾖ εἰς ἅ, ἢ εἰς σὲ τὸν πολυπένθη.* Apparet hunc in codice suo scriptum habuisse *δα-*

λευκῶν φαρέων ἄπεπλος, τέκνον,
δυςόρφναια δ᾽ ἀμφιτρυχῆ τάδε
σκότι᾽ ἀμείβομαι.

ὁ δ᾽ ἐν δόμοισι πρέσβυς ὀμματοστερής,
ἀπήνας ὁμοπτέρου τᾶς ἀπο-
ζυγείσας δόμων
πόθον ἀμφιδάκρυτον ἀεὶ κατέχων,
ἀνῇξε μὲν ξίφους
ἐπ᾽ αὐτόχειρά τε σφαγάν,
ὑπὲρ τέρεμνά τ᾽ ἀγχόνας,
στενάζων ἀρὰς ἀραίας τέκνοις.
σὺν ἀλαλαῖσι δ᾽ αἰὲν αἰαγμάτων

κρυοεσσανεισσαπενθη. Matthiae coniiciebat *ἀνεῖσ᾽ ἀπενθῆ* olim lectum fuisse, quod metro quum conveniret, non inveniebat quomodo cum sensu conciliari posset. Nimirum *ἀνεῖσ᾽ ἀπενθῆ* perperam scriptum fuerat pro *ἀνεῖσα πένθει.* Solverat crines prae dolore; tum absciderat Iocasta.

325. Libri *ἄπεπλος φαρέων λευκῶν τέκνον.* Restitui poterant dochmii addito *ὦ.* Sed credibilius videbatur elegantiore numero scripsisse Euripidem *λευκῶν φαρέων ἄπεπλος, τέκνον.*

326. *Δὲ* respondet praegresso *τε.* Vulgo *ἀμφιτρύχη.* Nonnulli libri *ἀμφιτρίχη.* Novissimi editores cum codd. Mosc. d. Flor. 2. 10. 33. *ἀμφὶ τρύχη.* Scholiastes: *τὴν δὲ ἀμφὶ πρὸς τὸ ἀμείβομαι, τουτέστι περιβάλλομαι τρύχη, ῥακώματα, δυςόρφναιά τε καὶ σκοτεινά.* Id mihi durum videtur. Quare cum Hesychio et Suida, apud quem *ἀμφιτρυγῆ* legitur, scripsi *ἀμφιτρυχῆ.* Id illi interpretantur *κατεῤῥωγότα.*

328. Ald. et aliquot codd. *δώμασι.*

329. Utriusque filii desiderio tenebatur Oedipus, quod inclusus in conclavi utriusque consuetudine carebat. Vide v. 64.

335. Libri *στενάζων ἀρὰς τέκνοις.* Sententia non minus quam metro exigente scripsi *ἀρὰς ἀραίας τέκνοις.* Scholiastes: *διὰ τὰς ἀράς, ἃς κατηρᾶτο κατὰ τῶν τέκνων· μετέγνω γὰρ ἐπὶ τῷ καταράσασθαι τοῖς παισί. τοῦτο γὰρ καὶ τοῦ χωρισμοῦ αἴτιον γέγονεν.* *Ἀραίας ἀράς,* si sana est scriptura, dixit Aeschylus S. ad Th. 791.

336. Vulgo *σὺν ἀλαλαῖσι δ᾽ αἰαγμάτων.* Inserunt *αἰὲν* aliquot codd.

σκότια κρύπτεται.

σὲ δ', ὦ τέκνον, γάμοισι δὴ
κλύω ζυγέντα παιδοποιὸν ἁδονὰν
ξένοισιν ἐν δόμοις ἔχειν,
ξένον τε κῆδος ἀμφέπειν,
ἄλαστα ματρὶ τᾷδε Λα-
ΐῳ τε τῷ παλαιγενεῖ,
γάμων ἐπακτὸν ἄταν.

ἐγὼ δ' οὔτε σοι πυρὸς ἀνῆψα φῶς
νόμιμον ἐν γάμοις,
ὡς πρέπει ματέρι μακαρίᾳ·
ἀνυμέναια δ' Ἰσμηνὸς ἐκηδεύθη
λουτροφόρου χλιδᾶς· ἀνὰ δὲ Θηβαίαν
πόλιν ἐσιγάθη σᾶς ἔςοδος νύμφας.

ὄλοιτο, τάδ' εἴτε σίδαρος
εἴτ' ἔρις εἴτε πατὴρ ὁ σὸς αἴτιος,
εἴτε τὸ δαιμόνιον κατεκώμασε

---

338. Vulgo σὲ δ' ὦ τέκνον καὶ γάμοισι δὴ κλύω. Unde Piersonus coniiciebat καινοῖς γάμοισι, quod firmat Valckenarius allatis Sophocle Oed. Col. 379. et Statio Theb. II. 108. At ita non modo pes redundat, sed etiam numerus qui ex puris iambis est vitiatur. Quare καὶ delevi. Id in Ven. b. insertum est ante παιδοποιόν.

342. Si in Λαΐῳ Valckenarius invenisse se putabat quod offenderet, non Κάδμῳ coniicere debebat, sed Λαΐου τε τοῦ πάλαι γένει.

344. Vulgo γάμων ἐπακτάν. Flor. A. γάμον ἐπακτόν. Inde Porsonus ἐπακτὸν restituit.

346. Argutatur Valckenarius, quum vitiosam apud Plutarchum de exsilio p. 606. F. scripturam γόνιμον praeferri vult.

347. Ματέρι pro ματρὶ Seidlerus.

350. Idem ἔςοδος pro εἴσοδος.

351. Male Porsonus interpunxit ὄλοιτο τάδ', εἴτε σίδαρος. Iungenda αἴτιος τάδε, quod idem est atque εἰργάσατο τάδε, pertinetque τάδε etiam ad κατεκώμασε.

δώμασιν Οἰδιπόδα·
πρὸς ἐμὲ γὰρ κακῶν ἔμολε τῶνδ' ἄχη.

ΧΟΡΟΣ.

δεινὸν γυναιξὶν αἱ δι' ὠδίνων γοναί,
καὶ φιλότεκνόν πως πᾶν γυναικεῖον γένος.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

μῆτερ, φρονῶν εὖ κοὐ φρονῶν ἀφικόμην
ἐχθροὺς ἐς ἄνδρας· ἀλλ' ἀναγκαίως ἔχει
πατρίδος ἐρᾶν ἅπαντας· ὃς δ' ἄλλως λέγει,
λόγοισι χαίρει, τὸν δὲ νοῦν ἐκεῖσ' ἔχει.
οὕτω δ' ἐτάρβησ' εἰς φόβον τ' ἀφικόμην,
μή τις δόλος με πρὸς κασιγνήτου κτάνῃ,
ὥςτε ξιφήρη χεῖρ' ἔχων δι' ἄστεως
κυκλῶν πρόςωπον ἦλθον. ἓν δέ μ' ὠφελεῖ,
σπονδαί τε καὶ σὴ πίστις, ἥ μ' εἰςήγαγεν
τείχη πατρῷα· πολύδακρυς δ' ἀφικόμην,
χρόνιος ἰδὼν μέλαθρα καὶ βωμοὺς θεῶν
γυμνάσιά θ', οἷσιν ἐνετράφην, Δίρκης θ' ὕδωρ·
ὧν οὐ δικαίως ἀπελαθεὶς ξένην πόλιν
ναίω, δι' ὄσσων ὄμμ' ἔχων δακρυῤῥοοῦν.

---

362. Legebatur *οὕτω δὲ τάρβους εἰς φόβον τ' ἀφικόμην.* Grotius et Kingius, hic fortasse ex codice, *τάρβος.* Nam schol. Barocc. quum dixisset *εἰς τοῦτο, ἤγουν εἰς τοσοῦτο, τάρβος ἀφικόμην,* exposuissetque de differentia inter *τάρβος* et *φόβον,* addit *τάρβος οὖν χρὴ γράφειν καὶ ἐνταῦθα.* Id Schaeferus quum probasset ad Gregor. Cor. p. 498. deinde reiecit rediitque ad vulgatum, propter *πῶς ἀγῶνος ἥκομεν* in Electrae v. 751. At hoc valde diversum est, quippe idem quod *πῶς ἀγῶνος ἔχομεν* significans. Porsonus malebat *οὕτω δ' ἐτάρβουν.* Scripsi *ἐτάρβησ',* ut conveniens cum *ἀφικόμην.*

363. Oblitus hic Brunckius Dawesianae regulae intactum reliquit *κτάνῃ.* Vide ad v. 70.

371. Flor. 2. *δι' ὄσσων αἷμ' ἔχων,* quod non multum abest ab eo, quod Brunckius, Porsonus, aliique ex Musgravii coniectura po-

ἀλλ᾽ ἐκ γὰρ ἄλγους ἄλγος αὖ σὲ δέρκομαι
κάρα ξυρηκὲς καὶ πέπλους μελαγχίμους
ἔχουσαν, οἴμοι τῶν ἐμῶν ἐγὼ κακῶν.
ὡς δεινὸν ἔχθρα, μῆτερ, οἰκείων φίλων,
καὶ δυςλύτους ἔχουσα τὰς διαλλαγάς.
τί γὰρ πατήρ μοι πρέσβυς ἐν δόμοισι δρᾷ,
σκότον δεδορκώς; τί δὲ κασίγνηται δύο;
ἦπου στένουσι τλήμονος φυγὰς ἐμάς;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

κακῶς θεῶν τις Οἰδίπου φθείρει γένος.
οὕτω γὰρ ἤρξατ᾽, ἄνομα μὲν τεκεῖν ἐμέ,
κακῶς δὲ γῆμαι πατέρα σὸν φῦναί τε σέ.
ἀτὰρ τί ταῦτα; δεῖ φέρειν τὰ τῶν θεῶν.
ὅπως δ᾽ ἔρωμαι, μή τι σὴν δάκω φρένα,
δέδοιχ᾽, ἃ χρῄζω. διὰ πόθου δ᾽ ἐλήλυθα.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἀλλ᾽ ἐξερώτα, μηδὲν ἐνδεὲς λίπῃς·
ἃ γὰρ σὺ βούλει, ταῦτ᾽ ἐμοί, μῆτερ, φίλα.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

καὶ δή σ᾽ ἐρωτῶ πρῶτον ὧν χρῄζω τυχεῖν.
τί τὸ στέρεσθαι πατρίδος; ἦ κακὸν μέγα;

---

suerunt, δι᾽ ὅσσων νᾶμ᾽ ἔχων δακρυῤῥοοῦν. Sed ceteri libri omnes et Eustathius p. 432, 12. δι᾽ ὅσσων ὄμμ᾽ ἔχων δακρυῤῥοοῦν. Is ita scribit: νικᾷ δὲ ἀρσενικοῦ εἶναι ἀπό τε τῆς πληθυντικῆς γενικῆς, ἣ καὶ παρ᾽ Εὐριπίδῃ κεῖται ἐν τῷ δι᾽ ὅσσων ὄμμ᾽ ἔχω δακρυῤῥοοῦν, ἔνθα καὶ ζήτει διαφορὰν ὅσσων καὶ ὄμματος. Itaque servandam duxi librorum scripturam: nam ὄμμα est spectus.

379. Vulgo τλήμονες φυγὰς ἐμάς. Marklandus coniecit τλήμονος. Cod. Mosc. 2. et pauci alii τλήμονος φυγᾶς ἐμᾶς. Porsonus τλῆμονας φυγάς ἐμάς Acquiescendum erat in τλήμονος φυγὰς ἐμάς.

382. Nescio an scripserit φῦσαι.

384. Haec dicit Iocasta, quia hoc colloquio non consolatura est filium, sed eo adductura, ut fateatur malum esse patria carere. Quare non refutat, quae ille dicit, sed confirmat.

388. Harl. et Ven. b. μαθεῖν.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

μέγιστον· ἔργῳ δ' ἐστὶ μεῖζον ἢ λόγῳ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

τίς ὁ τρόπος αὐτοῦ; τί φυγάσιν τὸ δυςχερές;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἓν μὲν μέγιστον, οὐκ ἔχει παῤῥησίαν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

δούλου τόδ' εἶπας, μὴ λέγειν ἅ τις φρονεῖ.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

τὰς τῶν κρατούντων ἀμαθίας φέρειν χρεών.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

καὶ τοῦτο λυπρόν, συνασοφεῖν τοῖς μὴ σοφοῖς.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἀλλ' εἰς τὸ κέρδος παρὰ φύσιν δουλευτέον.

---

391. Stobaeus XXXIX. 17. *τίς δ' ὁ τρόπος αὐτοῦ*. Sed ed. Trinc. et Plutarchus de exsil. p. 605. E. atque Euripidis libri omittunt *δ'*. Tum aliquot codd. *δυςτυχὲς* pro vulgato *δυςχερές*, quod tuentur etiam Plutarchus et Stobaeus ll. cc.

392. Valckenario auctore Brunckius et Porsonus *ἔχειν*, quod est in Porsoni cod. L. ex correctione primae manus. Ceteri libri omnes, Stobaeus et Plutarchus ll. cc. ac Musonius Stobaei XL. 9. *ἔχει*, quod non erat mutandum.

394. Scholiastes: *γράφουσι δέ τινες τὰ τῶν πολιτῶν· κρατοῦσι γὰρ οἱ πολῖται.*

395. Recte iudicat Schaeferus ferendum esse *συνασοφεῖν*, etsi contra analogiam formatum est: de qua re dixit Valckenarius.

396. Libri *ἀλλ' εἰς τὸ κέρδος παρὰ φύσιν δουλευτέον*. Sed pro *ἀλλ' εἰς* Lucianus in Apologia 3. T. I. p. 710. *ὅπου*. Etiam Plutarchus Demetrio in eius vita c. 14. patrem dixisse ait *ὅπου τὸ κέρδος, παρὰ φύσιν γαμητέον*. Itaque haec scriptura facile videatur genuina esse. Vulgatam nimis operose Matthiae interpretatur *εἰς τὸ κέρδος σκοποῦντας*.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

αἱ δ' ἐλπίδες βόσκουσι φυγάδας, ὡς λόγος.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

καλοῖς βλέπουσί γ' ὄμμασιν, μέλλουσι δέ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

οὐδ' ὁ χρόνος αὐτὰς διεσάφησ' οὔσας κενάς;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἔχουσιν Ἀφροδίτην τίν' ἡδεῖαν κακῶν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

πόθεν δ' ἐβόσκου, πρὶν γάμοις εὑρεῖν βίον;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ποτὲ μὲν ἐπ' ἦμαρ εἶχον, εἶτ' οὐκ εἶχον ἄν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

φίλοι δὲ πατρὸς καὶ ξένοι σ' οὐκ ὠφέλουν;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

εὖ πρᾶσσε· τὰ φίλων δ' οὐδέν, ἤν τις δυςτυχῇ.

---

398. Libri et Plutarchus de exsilio p. 606. D. *καλοῖς βλέπουσί γ' ὄμμασιν*, nisi quod Mosc. d. *βλέπουσ'*. Ex huiusmodi locis error eorum ortus videtur, qui *γε* et *δὲ* inter se respondere existimant. Si sana est scriptura, *γε* *sane* significat. Vellem tamen hic aliquis liber praeberet *καλοῖς βλέπουσαί γ' ὄμμασιν*.

400. Vulgo *ἡδεῖαν θεόν*. Sed plerique codices *ἡδεῖαν κακῶν*, quod scholiastarum unus pro *ἡδίονα κακῶν* dictum putavit.

404. Elmsleius ad Porsoni Hecubam p. 79. (260.) *ἤν τι δυςτυχῇ*. Vide Elem. doctr. metr. II. 14, 9. *Εὖ πρᾶσσε* Valckenarius interpretabatur *μηδαμῶς*. Recte vero monuit Brunckius obstare *δέ*, quod non solum libri omnes retinent, sed etiam Plutarchus de exsilio p. 606. E. et Sextus Empiricus adv. math. I. 279. atque scriptor inter rhetores Aldi II. p. 371, 24.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

οὐδ' ηὑγένειά σ' ἦρεν εἰς ὕψος μέγα;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

κακὸν τὸ μὴ ἔχειν· τὸ γένος οὐκ ἔβοσκέ με.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ἡ πατρίς, ὡς ἔοικε, φίλτατον βροτοῖς.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

οὐδ' ὀνομάσαι δύναι' ἂν ὡς ἐστὶν φίλον.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

πῶς δ' ἦλθες Ἄργος; τίνα πότ' ἐπινοίαν ἔχων;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἔχρησ' Ἀδράστῳ Λοξίας χρησμόν τινα.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ποῖον; τί τοῦτ' ἔλεξας; οὐκ ἔχω μαθεῖν.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

κάπρῳ λέοντί θ' ἁρμόσαι παίδων γάμους.

---

408. Libri δύναιμ' ἄν. Emendavit Marklandus ad Suppl. 136 (147). Pro φίλον in Ven. b. est μέγα.

409. Iacobsius in Curis secundis c. 6. post hunc versum ponendos censebat versus 414. 415. Egregie vulgatum ordinem defendit Naekius in indice lectionum aestivarum Acad. Rhen. a. 1824. Librorum pars, in quibus sunt cum edd. codices Flor. 10. 33. Taur. Havn. τίν' ἐπίνοιαν ἔσχες; pars maior cum Flor. 2. Vict. τίν' ἐπίνοιαν ἔσχεθες; quod est etiam in K. Triclinianо. Insueta haec ratio loquendi est, quam profectam credo a correctoribus, ut versum explerent, ex quo ποτὲ exciderat. Ven. b. ἔχων. Hinc restitui τίνα ποτ' ἐπινοίαν ἔχων.

411. Porsonus coniunxit ποῖόν τι τοῦτ' ἔλεξας. Non erat quod veterem interpunctionem mutaret. Sophocles El. 1349. ποῖον; τί φωνεῖς;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

καὶ σοί τί θηρῶν ὀνόματος μετῆν, τέκνον;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

οὐκ οἶδ'· ὁ δαίμων μ' ἐκάλεσεν πρὸς τὴν τύχην.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

σοφὸς γὰρ ὁ θεός· τίνι τρόπῳ δ' ἔσχες λέχος;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

νὺξ ἦν, Ἀδράστου δ' ἦλθον εἰς παραστάδας.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

κοίτας ματεύων, ἦ φυγὰς πλανώμενος;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἦν ταῦτα· κᾆτά γ' ἦλθεν ἄλλος αὖ φυγάς.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

τίς οὗτος; ὡς ἄρ' ἄθλιος κἀκεῖνος ἦν.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Τυδεύς, ὃν Οἰνέως φασὶν ἐκφῦναι πατρός.

---

417. Edd. vett. et multi codd. ᾗ, multi ἦ, ut Canterus scribendum coniecerat Male praetulerunt plerique editores ᾗ, quod non est ὡς, sed *qua ratione*. Etiam scholiastae legerunt ᾗ, sed unus ἦν ταῦτα, quod Polynices respondet, male interpretatur τοῦτο τὸ δεύτερον, alius autem καὶ ὅτι φυγὰς ἐπλανώμην καὶ ὅτι κοίτας ἐζήτουν. Interrogat Iocasta, num cubile quaerens an casu ad Adrastum venerit. Respondet Polynices ad id, quod scire volebat Iocasta, num cubile quaesivisset, ita est, inquiens.

418. Ald. Flor. 2. 10. Vict. κᾆτά γ', alii libri κᾆτα δ'.

419. Affert hunc versum Elmsleius ad Med. 1246. propter exclamationem ὡς ἄρα. Satis mira est haec Iocastae miseratio hominis ignoti.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

τί θηρσὶ δ' ὑμᾶς δῆτ' Ἄδραστος ἤκασεν;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

στρωμνῆς ἐς ἀλκὴν οὕνεκ' ἤλθομεν πέρι.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ἐνταῦθα Ταλαοῦ παῖς ξυνῆκε θέσφατα;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

κἄδωκεν ἡμῖν δύο δυοῖν νεάνιδας.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ἆρ' εὐτυχεῖς οὖν τοῖς γάμοις, ἢ δυςτυχεῖς;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

οὐ μεμπτὸς ἡμῖν ὁ γάμος εἰς τόδ' ἡμέρας.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

πῶς δ' ἐξέπεισας δεῦρό σοι σπέσθαι στρατόν;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

δισσοῖς Ἄδραστος ὤμοσεν γαμβροῖς τάδε,
Τυδεῖ τε κἀμοί, σύγγαμος γάρ ἐστ' ἐμοί,

---

421. Par. A. Taur. omittunt δ', quos Brunckius, Porsonus aliique secuti sunt. Nihil est quod in duplici particula reprehendi possit, quae hanc sententiam praebet: θηρσὶ δὲ τί δῆτα ὑμᾶς εἴκασε; Ex Taur. et L. ἤκασεν scripsi.

429. Vulgo: Τυδεῖ τε κἀμοί, σύγγαμβρος γάρ ἐστ' ἐμός. Multi codd. σύγγαμος. Aug. d. Havn. in fine ἐμοί. Valckenarius ad doctam de σύγγαμβρος et σύγγαμος disputationem delatus sui hic dissimilis fuit. Alioquin hunc versum, sicuti Iortinus, ut prorsus ineptum damnasset. Iortino assensi sunt alii, eieceruntque Brunckius et Porsonus. Ego non eiiciendum, sed emendandum duxi recepto ἐμοί. Videtur enim σύγγαμον sibi dixisse, qui eodem quo ipse die nuptias

ἄμφω κατάξειν εἰς πάτραν, πρόσθεν δ' ἐμέ.
πολλοὶ δὲ Δαναῶν καὶ Μυκηναίων ἄκροι
πάρεισι, λυπρὰν χάριν, ἀναγκαίαν δ' ἐμοὶ
διδόντες· ἐπὶ γὰρ τὴν ἐμὴν στρατεύομαι
πόλιν. θεοὺς δ' ἐπώμοσ' ὡς ἀκουσίως
τοῖς φιλτάτοις ἥκουσιν ἠράμην δόρυ.
ἀλλ' εἰς σὲ τείνει τῶνδε διάλυσις κακῶν,
μῆτερ, διαλλάξασαν ὁμογενεῖς φίλους
παῦσαι πόνων με καὶ σὲ καὶ πᾶσαν πόλιν.
πάλαι μὲν οὖν ὑμνηθέν, ἀλλ' ὅμως ἐρῶ·
τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα,
δύναμίν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει.
ἅ'γὼ μεθήκω, δεῦρο μυρίαν ἄγων
λόγχην· πένης γὰρ οὐδὲν εὐγενὴς ἀνήρ.

---

fecisset. Ex quo sequitur, ut, quum pari utriusque iure ambiguum esset Tydeumne prius an Polynicen in patriam restitueret Adrastus, in beneficio numeretur, quod Tydeo praetulerit Polynicen. Ei supra v. 137. ὁμόγαμος dictus est Tydeus.

435. Vulgo τοῖς φιλτάτοις τοκεῦσιν. Mosc. d. Flor. 21. γονεῦσιν. Scholiastes: γράφεται καὶ ἑκοῦσιν, ἵν' ᾖ τῷ ἀδελφῷ μου· ὁ γὰρ Ἐτεοκλῆς ἑκὼν πορθεῖ τὴν βασιλείαν, διὰ τὸ μὴ ἀφίστασθαι ταύτης. Valckenarius scribendum putabat τοῖς φιλτάτοις γ' ἑκοῦσιν, quod esset: *deos testor, invitum me adversus fratrem quidem, sed volentem, arma movisse.* At id ἑκοῦσί γε dicendum fuisset. Falsa manet sententia, sive τοκεῦσιν vel γονεῦσιν, sive ἑκοῦσιν scribitur. Nam nec parentibus, sed fratri bellum infert Polynices, nec volenti fratri, sed facile passuro, si in pace regnare possit. Omninoque volenti an nolenti bellum inferatur, nunc non quaeritur, sed hoc tantum dicere debet Polynices, se arma invitum cepisse. Quare Euripidem scripsisse puto quod posui, τοῖς φιλτάτοις ἥκουσιν. De eo genere loquendi videndus Lobeckius ad Aiacem v. 637.

438. Elmsleius in addendis ad Oed. R. 376. scribi malebat παῦσαι πόνων σὲ κἀμέ. Re accuratius perpensa vidisset Polynicen, quum primo de se solo cogitaret, recte enclitico usum, deinde, ubi matris quoque labores finitum iri in mentem venit, erecto accentu σὲ dicere debuisse.

442. Ald. et multi codd. ἅ'γω μεθ' ἥκω divisim.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ μὴν Ἐτεοκλῆς εἰς διαλλαγὰς ὅδε
χωρεῖ· σὸν ἔργον, μῆτερ Ἰοκάστη, λέγειν
τοιούςδε μύθους οἷς διαλλάξεις τέκνα.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

μῆτερ, πάρειμι· τὴν χάριν δὲ σοὶ διδοὺς
ἦλθον. τί χρὴ δρᾶν; ἀρχέτω δέ τις λόγου·
ὡς ἀμφὶ τείχη καὶ ξυνωρίδας πυλῶν
τάσσων ἐπέσχον πόλιν, ὅπως κλύοιμί σου
κοινὰς βραβείας, αἷς ὑπόσπονδον μολεῖν
τόνδ' εἰςεδέξω τειχέων πείσασά με.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ἐπίσχες· οὔτοι τὸ ταχὺ τὴν δίκην ἔχει·
βραδεῖς δὲ μῦθοι πλεῖστον ἀνύτουσιν σοφόν.
σχάσον δὲ δεινὸν ὄμμα καὶ θυμοῦ πνοάς·
οὐ γὰρ τὸ λαιμότμητον εἰςορᾷς κάρα

---

445. Flor. 33. I. *ἥκει*. Id in Cant. et Ven. a. ut alia lectio adnotatum.

448. Par. A. Taur. Brunckius *ἀρχέτω δή τις λόγου.*

449. Libri: *ὡς ἀμφὶ τείχη καὶ ξυνωρίδας λόγων τάσσων ἐπέσχον πόλιν.* Haesitarunt hic et veteres et recentiores interpretes. Matthiae cur neget se posse accipere *τάσσων πόλιν* pro *τάσσων πολίτας*, non perspicio. *Ἐπέσχον τάσσων* Porsonus recte interpretatus est *τάσσων ἐπανόμην*. Sed relictum est grave vitium in praegressis verbis, in quibus *καὶ παρέλκειν* dicere coactus erat scholiastes. Quis res dissimillimas, moenia et currus coniungat? Et curruum quis usus in obsessa urbe, nisi forte, si res ferat, ad eruptionem faciendam? Vitiarunt hunc locum imperiti emendatores, qui *λόγων* scripserunt, quod non intelligerent positum a poeta *ξυνωρίδας πυλῶν*. Quaevis bina coniugata *συνωρὶς* vocantur: itaque valvae portarum vel etiam claustra ab Euripide dicta sunt *ξυνωρίδες πυλῶν*. Hoc itaque reposui. De vinculis Aeschylus Choeph. 982. *πέδας τε χειροῖν καὶ ποδοῖν ξυνωρίδα.*

453. Ald. et aliquot Mss. *οὔτι*, multi et optimi *οὔτοι.*

454. Libri *ἀνύουσι*, Porsonus *ἁνύτουσιν.*

Γοργόνος, ἀδελφὸν δ᾽ εἰςορᾷς ἥκοντα σόν.
σύ τ᾽ αὖ πρόςωπον πρὸς κασίγνητον στρέφε,
Πολύνεικες· εἰς γὰρ ταὐτὸν ὄμμασι βλέπων
λέξεις τ᾽ ἄμεινον, τοῦδέ τ᾽ ἐνδέξει λόγους.
παραινέσαι δὲ σφῷν τι βούλομαι σοφόν·
ὅταν φίλος τις ἀνδρὶ θυμωθεὶς φίλῳ
ἐς ἓν ξυνελθὼν ὄμματ᾽ ὄμμασιν διδῷ,
ἐφ᾽ οἷσιν ἥκει, ταῦτα χρὴ μόνον σκοπεῖν,
κακῶν δὲ τῶν πρὶν μηδενὸς μνείαν ἔχειν.
λόγος μὲν οὖν σὸς πρόσθε, Πολύνεικες τέκνον·
σὺ γὰρ στράτευμα Δαναϊδῶν ἥκεις ἄγων,
ἄδικα πεπονθώς, ὡς σὺ φής· κριτὴς δέ τις
θεῶν γένοιτο καὶ διαλλακτὴς κακῶν.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ,
κοὐ ποικίλων δεῖ τἄνδιχ᾽ ἑρμηνευμάτων·
ἔχει γὰρ αὐτὰ καιρόν· ὁ δ᾽ ἄδικος λόγος
νοσῶν ἐν αὑτῷ φαρμάκων δεῖται σοφῶν.

---

457. Libri *Γοργόνος*. Brunckius et Porsonus *Γοργοῦς*, Valckenarii iudicium secuti, qui sibi aliisque fraudem fecit, quum *Γοργοῦς* scripsisse dixit Euripidem, ubicumque metri modulus Atticam formam non respuerit. Si vidisset fecisse id Euripidem ubi metrum et verborum compositio postularet Atticam formam, aliter iudicasset.

458. Scholiastes *στρέφε* interpretatur *τρέπε*. Ven. a. *γρ.τρέπε*. Nisi id interpretis est.

460. Flor. 33. cum edd. vett. *ἐκδέξῃ*: ceteri codd. *ἐνδέξῃ*, quod Brunckius, Porsonus, aliique restituerunt. Matthiae quum Valckenarium frustra *ἐκδέξῃ* defendere diceret, non cogitavit utrumque verbum recte dictum esse, *ἐνδέξει*, *admittes*, *ἐκδέξει*, *excipies*.

461. Strattis in Phoenissis apud Athenaeum IV. p. 160. B. *παραινέσαι δὲ σφῷν τι βούλομαι σοφόν· ὅταν φακῆν ἕψητε, μὴ ᾽πιχεῖν ὕδωρ*.

463. Flor. A. et Ven. a. *συνελθόντ᾽*. Is non est, ut Porsono videbatur, nominativus pendens, sed dativus.

465. Edd. vett. *μηδαμῶς*. Codd. fere omnes *μηδενός*.

ἐγὼ δὲ πατρὸς δωμάτων προὐσκεψάμην
τοὐμόν τε καὶ τοῦδ᾽, ἐκφυγεῖν χρῄζων ἀράς,
ἃς Οἰδίπους ἐφθέγξατ᾽ εἰς ἡμᾶς ποτέ·
ἐξῆλθον ἔξω τῆσδ᾽ ἑκὼν αὐτὸς χθονός,
δοὺς τῷδ᾽ ἀνάσσειν πατρίδος ἐνιαυτοῦ κύκλον,
ὥστ᾽ αὐτὸς ἄρχειν αὖθις ἀνὰ μέρος λαβών,
καὶ μὴ δι᾽ ἔχθρας τῷδε καὶ φθόνου μολὼν
κακόν τι δρᾶσαι καὶ παθεῖν· ἃ γίγνεται.
ὃ δ᾽ αἰνέσας ταῦθ᾽ ὁρκίους τε δοὺς θεούς,
ἔδρασεν οὐδὲν ὧν ὑπέσχετ᾽, ἀλλ᾽ ἔχει
τυραννίδ᾽ αὐτὸς καὶ δόμων ἐμὸν μέρος.
καὶ νῦν ἕτοιμός εἰμι τἀμαυτοῦ λαβὼν
στρατὸν μὲν ἔξω τῆσδ᾽ ἀποστεῖλαι χθονός,
οἰκεῖν δὲ τὸν ἐμὸν οἶκον ἀνὰ μέρος λαβών,

---

474. Edd. vett. *δωμάτων πατρός*. Invertunt ordinem codices. Non credo quemquam eorum, qui haec in theatro audiebant, id quod Valckenarius cum eoque Matthiae voluerunt, dici putasse, *ἐσκεψάμην τὸ ἐμὸν καὶ τὸ τοῦδε πρὸ δωμάτων πατρός*. Iungenda sunt *πατρὸς δωμάτων τοὐμὸν καὶ τοῦδε*, paternae domus meo et illius iuri prospexi. *Προσκέπτεσθαι* simpliciter est curare, rationem habere. Androm. 256. *πῦρ σοι προσοίσω, κοὐ τὸ σὸν προσκέψομαι.*

476. In fine huius versus non virgula, sed coli signo interpungendum erat. Sequitur enim expositio eorum, quae se fecisse dicturus erat. Ea caussa abest copula.

479. Aug. d. Havn. Ven. b. omittunt *αὖθις*.

480. Vulgo *φόνου*. Havn. *φόβου*. Leid. A. Aug. b. *φθόνου*, quod ut diversa lectio adscriptum in Ven. a. sicuti in Aug. b. *φόνου*. Matthiae Valckenarium dixit iniuria praeferre *φθόνου*. At recte iudicasse videtur Valckenarius, quod qui *διὰ φόνου μολὼν* veretur ne quid mali faciat aut patiatur, sero sapit perpetrato iam malo. Quare recepi *φθόνου:* alioqui non apte adiiceretur *ἃ γίγνεται*.

481. Recte haec interpunxit Schaeferus. Nam *ἃ γίγνεται* pertinet et ad *κακόν τι δρᾶσαι* et ad *παθεῖν*.

484. Vulgo *καὶ δόμων ἐμῶν μέρος*. Unus cod. R. *ἐμόν*. Id a Grotio positum receperunt Brunckius, Porsonus, alii. Scholiastes in duobus codicibus: *ἀντὶ τοῦ καὶ τὸ μέρος τὸ ἐμὸν τῶν δόμων, ἤγουν τὸ ἀνῆκον ἐμοὶ μέρος τῶν δόμων*. Non contendam hunc *ἐμὸν μέρος* scriptum invenisse, sed tamen ita scribere debuit Euripides.

487. Valckenarius hunc versum non esse Euripideum pronuntiavit, non animadvertens, si deleatur, turbari cohaerentiam dictorum, de-

καὶ τῷδ' ἀφεῖναι τὸν ἴσον αὖθις αὖ χρόνον,
καὶ μήτε πορθεῖν πατρίδα μήτε προςφέρειν
πύργοισι πηκτῶν κλιμάκων προςαμβάσεις,
ἃ μὴ κυρήσας τῆς δίκης πειράσομαι
δρᾶν. μάρτυρας δὲ τῶνδε δαίμονας καλῶ,
ὡς πάντα πράσσων σὺν δίκῃ δίκης ἄτερ
ἀποστεροῦμαι πατρίδος ἀνοσιώτατα.
ταῦτ' αὖθ' ἕκαστα, μῆτερ, οὐχὶ περιπλοκὰς
λόγων ἀθροίσας εἶπον, ἀλλὰ καὶ σοφοῖς
καὶ τοῖσι φαύλοις ἔνδιχ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

ἐμοὶ μέν, εἰ καὶ μὴ καθ' Ἑλλήνων χθόνα
τεθράμμεθ', ἀλλ' οὖν ξυνετά μοι δοκεῖς λέγειν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

εἰ πᾶσι ταὐτὸν καλὸν ἔφυ σοφόν θ' ἅμα,
οὐκ ἦν ἂν ἀμφίλεκτος ἀνθρώποις ἔρις·
νῦν δ' οὔθ' ὅμοιον οὐδὲν οὔτ' ἴσον βροτοῖς,
πλὴν ὀνομάσαι, τὸ δ' ἔργον οὐκ ἔστιν τόδε.
ἐγὼ γὰρ οὐδέν, μῆτερ, ἀποκρύψας ἐρῶ·

---

ficiente quod respondeat praegresso μέν, neque esse quo commode referri possit sequens versus. Itaque ne Brunckius quidem aut Porsonus, licet alias obsequiosissimi Valckenario, mentionem istius iudicii faciendam duxerunt.

488. Omissum in ceteris libris αὖ, in solo cod. K. a primae manus correctione adiectum, iam Canterus restituendum monuerat.

490. Recte iudicavit Elmsleius ad Acharn. 479. πηκτῶν non esse in πακτῶν mutandam propter λῦε πακτὰ δωμάτων, quod Pollux X. 27. ex Euripide affert.

499. Mosc. d. Flor. 10. Havn. cum edd. vett. δοκεῖ. Ceteri codices δοκεῖς.

503. Porsonus edidit πλὴν ὄνομασιν. Libri omnes πλὴν ὀνομάσαι, quod non mutandum videtur.

ἄστρων ἂν ἔλθοιμ' ἡλίου πρός ἀντολὰς
καὶ γῆς ἔνερθε, δυνατὸς ὢν δρᾶσαι τάδε,
τὴν θεῶν μεγίστην ὥςτ' ἔχειν τυραννίδα.
τοῦτ' οὖν τὸ χρηστὸν, μῆτερ, οὐχὶ βούλομαι
ἄλλῳ παρεῖναι μᾶλλον ἢ σώζειν ἐμοί·
ἀνανδρία γάρ, τὸ πλέον ὅςτις ἀπολέσας
τοὔλασσον ἔλαβε. πρὸς δὲ τοῖςδ' αἰσχύνομαι,
ἐλθόντα σὺν ὅπλοις τόνδε καὶ πορθοῦντα γῆν
τυχεῖν ἃ χρήζει· καὶ γὰρ ἂν Θήβαις τόδε
γένοιτ' ὄνειδος, εἰ Μυκηναίου δορὸς
φόβῳ παρείην σκῆπτρα τἀμὰ τῷδ' ἔχειν.
χρῆν δ' αὐτὸν οὐχ ὅπλοισι τὰς διαλλαγάς,
μῆτερ, ποιεῖσθαι· πᾶν γὰρ ἐξαιρεῖ λόγος,
ὃ καὶ σίδηρος πολεμίων δράσειεν ἄν.
ἀλλ' εἰ μὲν ἄλλως τήνδε γῆν οἰκεῖν θέλει,
ἔξεστ'· ἐκεῖνο δ' οὐχ ἑκὼν μεθήσομαι,

---

505. Valckenario auctore viri docti ex Stobaeo XVII. 3. reposuerunt *ἄστρων ἂν ἔλθοιμ' αἰθέρος πρὸς ἀντολάς*, rati id confirmari a Plutarcho de frat. amore p. 481. A. ubi in cod. D. *ἡλίου* in rasura scriptum. Ceteri Plutarchi libri, omnesque Euripidis *ἄστρων ἂν ἔλθοιμ'* (vel *ἀνέλθοιμ'*) *ἡλίου πρὸς ἀντολάς* (vel *ἀνατολάς*). Schol. Aug. Taur. *λείπει ὁ καί, καὶ ἡλίου· πρὸς τὰς ἀνατολὰς τῶν ἄστρων καὶ τοῦ ἡλίου.* Hoc quidem absurdum est. *Αἰθέρος* vero ego emendatoris esse puto. Nam ad rem idem est, *ἄστρων* an *αἰθέρος* dicatur, qua sol ad astra vel qua ad aetherem adscendit. Amat autem insolentiora Euripides. Ceterum vide ad Soph. Electr. 19.

513. Libri *ταῖς γὰρ ἂν Θήβαις*. Plane inutilis articulus. Sententia requirit *καί*, quod reposui.

517. Euripidis libri *ἐξαίρει*, et sic apud Themistium or. XVI. p. 207. D. (253. ed. Dind.) Sed *ἐξαιρεῖ* Plutarchus in Pyrrho c. 14. et apud Themistium or. II. p. 37. B. (44.) quam scripturam Wyttenbachius in epist. crit. p. 10. confirmari monuit eo, quod Iulianus or. IX. p. 73. B. scribit: *ὁπόσα οὐδὲ σίδηρος ἐξελεῖν ἰσχύσει.* Ac recte Matthiae restituit *ἐξαιρεῖ*. De Plutarcho, Themistio, Wyttenbachio per errorem falsa rettulit Porsonus. Themistius utroque loco *πολλὰ* pro *πᾶν γάρ*, et in orat. II. etiam *ἃ καί*. Verior sententia est, si sic legitur. Sed Plutarchus habuit *πᾶν*.

520. Porsonus ex Dawesii et Valckenarii sententia *ἐκεῖνο*, quod

ἄρχειν παρόν μοι, τῷδε δουλεῦσαί ποτε.
πρὸς ταῦτ' ἴτω μὲν πῦρ, ἴτω δὲ φάσγανα,
ζεύγνυσθε δ' ἵππους, πεδία πίμπλαθ' ἁρμάτων,
ὡς οὐ παρήσω τῷδ' ἐμὴν τυραννίδα.
εἴπερ γὰρ ἀδικεῖν χρή, τυραννίδος πέρι
κάλλιστον ἀδικεῖν, τἄλλα δ' εὐσεβεῖν χρεών.

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ εὖ λέγειν χρὴ μὴ 'πὶ τοῖς ἔργοις καλοῖς,
οὐ γὰρ καλὸν τόδ', ἀλλὰ τῇ δίκῃ πικρόν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ὦ τέκνον, οὐχ ἅπαντα τῷ γήρᾳ κακά,
Ἐτεόκλεες, πρόςεστιν· ἀλλ' ἡμπειρία

---

libri habent, in ἐκείνου mutavit. Exposui de hac re ad Sophoclis Electrae v. 1269.

521. Edd. vett. Ven. ab. et, ut ex silentio coniicio, Par. A. Flor. 2. 10. 33. Taur. Havn. Aug. d. ἄρχειν παρόν μοι, τῷδε δουλεύσω ποτέ; Alii quattuordecim codices δουλεῦσαι praebent, quod reposuit Valckenarius, cum interrogatione dictum ratus. Id recepit Porsonus, plena interpunctione in fine praecedentis versus posita. Mihi hoc genus loquendi hic nimis rude videtur, proboque Brunckium, qui virgula ante hunc versum interpungens, δουλεῦσαι sine interrogatione recepit. Sic etiam Matthiae, qui ad οὐ μεθήσομαι ex sequentibus repetendum putat ἄρχειν. Id quidem durius est et moleste trahit sequentem infinitivum δουλεῦσαι. Mihi bene convenire videtur irascentis orationi ἐκεῖνο οὐ μεθήσομαι, τῷδε δουλεῦσαί ποτε, quia, ut per ποτὲ significat, in mente habet μήποτε δουλεῦσαι.

522. Flor. 2. Vict. φάσγανον.

525. Versa haec exstant apud Ciceronem de offic. III. 21. nescio utrum ab ipso an ab Attio:

nam si violandum est ius, regnandi gratia
violandum est: aliis rebus pietatem colas.

527. Matthiae ita se perturbari his verbis passus est, ut confunderet, quae non erant confundenda, quae autem non differunt, distingueret. Hoc dicit chorus: οὐ χρὴ εὖ λέγειν μὴ ἐπὶ τοῖς ἔργοις καλοῖς οὖσι: non oportet pulcris verbis uti, nisi quum res honestae sunt.

528. Par. A. Flor. 33. Brunckius, Porsonus τόδ'. In ceteris est τοῦτ'.

ἔχει τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον.
τί τῆς κακίστης δαιμόνων ἐφίεσαι
φιλοτιμίας, παῖ; μὴ σύ γ᾽· ἄδικος ἡ θεός·
πολλοὺς δ᾽ ἐς οἴκους καὶ πόλεις εὐδαίμονας
εἰςῆλθε κἀξῆλθ᾽ ἐπ᾽ ὀλέθρῳ τῶν χρωμένων·
ἐφ᾽ ᾗ σὺ μαίνει. κεῖνο κάλλιον, τέκνον,
ἰσότητα τιμᾶν, ἣ φίλους ἀεὶ φίλοις
πόλεις τε πόλεσι συμμάχους τε συμμάχοις
ξυνδεῖ· τὸ γὰρ ἴσον νόμιμον ἀνθρώποις ἔφυ,
τῷ πλέονι δ᾽ ἀεὶ πολέμιον καθίσταται
τοὔλασσον, ἐχθρᾶς θ᾽ ἡμέρας κατάρχεται.
καὶ γὰρ μέτρ᾽ ἀνθρώποισι καὶ μέρη σταθμῶν
ἰσότης ἔταξε κἀριθμὸν διώρισεν,
νυκτός τ᾽ ἀφεγγὲς βλέφαρον ἡλίου τε φῶς
ἴσον βαδίζει τὸν ἐνιαύσιον κύκλον,
κοὐδέτερον αὐτοῖν φθόνον ἔχει νικώμενον.
εἶθ᾽ ἥλιος μὲν νύξ τε δουλεύει βροτοῖς,

---

531. Euripidis libri, Sextus Empiricus p. 229. Lucianus in Amoribus c. 25. T. II. p. 426. Scholiastes Dionysii Thracis p. 731. λέξαι. Sed Stobaeus CXV. 1. δεῖξαι, quod Heringa, Valckenarius, Ruhnkenius, Porsonus, Matthiae probarunt. Non tantum tribuam Stobaeo in verbo, quod saepe istam commutationem passum est.

539. Apud Plutarchum de frat. amore p. 481. A. legitur μόνιμον, de quo multis disputavit Valckenarius.

545. Vulgo βαδίζειν. Codd. βαδίζει.

546. Edd. vett. αὐτοῖν. Codd. ut videtur omnes, αὐτῶν, nisi quod ex Augustanis nihil de plurali adnotatum est.

547. Strattis apud Pollucem IX. 124. εἶθ᾽ ἥλιος μὲν πείθεται τοῖς παιδίοις, ὅταν λέγωσιν ἔξεχ᾽, ὦ φίλ᾽ ἥλιε. Apparet hunc risisse Euripidis δουλεύει βροτοῖς, quod sane haud apte dictum est, ubi ratio δουλεύει νόμοις requirebat. Sed videtur Euripides, quia iam commemoraverat legem, qua sol et luna cursus suos peragerent, nunc id hominum gratia fieri dixisse. Offendit in βροτοῖς unus ex scholiastis, eoque iunxit sequentibus: ἥλιος μὲν καὶ ἡ νὺξ τῷ ἴσῳ δουλεύουσι, σὺ δὲ ἐν βροτοῖς οὐκ ἀνέξῃ, τῶν δωμάτων ἔχων τὸ ἴσον, δουλεύειν τῇ ἰσότητι. Id saltem dici debebat βροτὸς σὺ δ᾽ οὐκ ἀνέξει.

σὺ δ' οὐκ ἀνέξει δωμάτων ἔχων ἴσον,
καὶ τῷδε νεῖμαι; κᾆτα ποῦ 'στιν ἡ δίκη;
τί τὴν τυραννίδ', ἀδικίαν εὐδαίμονα,
τιμᾷς ὑπέρφευ, καὶ μέγ' ἥγησαι τόδε;
περιβλέπεσθαι τίμιον; κενὸν μὲν οὖν.
ἢ πολλὰ μοχθεῖν πόλλ' ἔχων ἐν δώμασιν
βούλει; τί δ' ἔστι τὸ πλέον; ὄνομ' ἔχει μόνον·
ἐπεὶ τά γ' ἀρκοῦνθ' ἱκανὰ τοῖς γε σώφροσιν.

---

548. Ven. b. *ἀνάξῃ*. Flor. 33. Eusebius Praep. Eu. VI. p. 259. C. Theodoretus Therap. IV. p. 62, 49. *ἔχειν*. Ceteri libri *ἔχων*. Vide ad v. seq.

549. Porsonus speciose *ἀπονεμεῖς*; Ac Mosc. d. *ἀπονέμεις*. Plerique codd. *ἀπονέμειν*. Brunckius ex coniectura *ἀπονέμων*. Scholiastes Taur. *ἐὰν γράφεται ἔχειν, καὶ ἀπονέμειν· ἐὰν δὲ ἔχων, ἀπονέμων*. Ald. Flor. 2. 10. 33. Taur. Havn. Ven. ab. *ἀπονεῖμαι*. Ex Florentinis tres *ἀπονείμειν*. Non opus erat ut Valckenarius exemplis doceret *ἀνέχεσθαι* cum participio construi, quae legitima et ab ipsa verbi natura imperata constructio est. Potius etiam cum infinitivo coniungi posse ostendi debebat. Id facere conatus est Matthiae, ex Isocratis or. ad Demonicum p. 10. C. §. 38. afferens *ἀνέχου δὲ τὸ ἴσον ἔχειν*: at ibi cod. Urb. ut Valckenarius emendabat, *ἔχων* praebuit; ex Herodoto autem VII. 139. *καταμείναντες ἀνέσχοντο τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώρην δέξασθαι*. Scilicet quod quis, quum facit, sustinet, necessario dicendus est *ποιῶν ἀνέχεσθαι*: simul enim et facit et sustinet. Ita et Euripides hic dixit *οὐκ ἀνέξει δωμάτων ἔχων ἴσον*, et Herodotus *καταμείναντες ἀνέσχοντο*. Tali autem facto si quid adiungitur quod nondum fit, sed olim futurum est, id significandum est infinitivo, ut apud Herodotum *τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώρην δέξασθαι*, et apud Euripidem: *non feres te par ius habere, ut etiam fratri tribuas?* Iam ergo non an infinitivus, sed qui infinitivus admittendus sit, quaeritur. Quum meliores libri *ἀπονεῖμαι* habeant, scripsi ex Salmasii sententia *νεῖμαι*, cuius et *ἀπονεῖμαι* et *ἀπονέμειν* interpretationes esse veri simile est.

551. Quum Valckenarius *τόδε* in *τί δὲ* mutatum sequentibus iungi voluisset, non multo rectius Porsonus, adscita ista distinctione, scripsit *τὸ δὲ περιβλέπεσθαι τίμιον*; Recte Matthiae servavit *καὶ μέγ' ἥγησαι τόδε*; quia non sit usitatum, quum argumenta ad probandum quid proferantur, in primo argumento *δὲ* poni. Immo ne potest quidem, ubi obiicitur aliquid, ut ab alio dictum, sed aut nulla ponenda est particula, aut *ἀλλά*.

555. Recte edd. vett. et multi codd. cum Clemente Alex. Strom. VI. p. 751. et Stobaei XCV. 5. cod. A. *τοῖς γε σώφροσιν*. Edd.

οὔτοι τὰ χρήματ' ἴδια κέκτηνται βροτοί,
τὰ τῶν θεῶν δ' ἔχοντες ἐπιμελούμεθα·
ὅταν δὲ χρῄζωσ', αὔτ' ἀφαιροῦνται πάλιν.
ἄγ', ἤν σ' ἔρωμαι δύο λόγω προθεῖσ' ἅμα,
πότερα τυραννεῖν, ἢ πόλιν σῶσαι θέλεις;
ἐρεῖς τυραννεῖν; ἢν δὲ νικήσῃ σ' ὅδε,
Ἀργεῖά τ' ἔγχη δόρυ τὸ Καδμείων ἕλῃ,
ὄψει δαμασθὲν ἄστυ Θηβαίων τόδε,
ὄψει δὲ πολλὰς αἰχμαλωτίδας κόρας
βίᾳ πρὸς ἀνδρῶν πολεμίων πορθουμένας.
ὀδυνηρὸς ἄρ' ὁ πλοῦτος, ὃν ζητεῖς ἔχειν,
γενήσεται Θήβαισι, φιλότιμος δὲ σύ.

Stobaei *τοῖς σώφροσι.* Porsonus, infestus duplici *γε*, cum aliquot codd. *τοῖσι σώφροσιν.*

558. Post hunc versum libri addunt: *ὁ δ' ὄλβος οὐ βέβαιος, ἀλλ' ἐφήμερος,* quem uncis inclusit Matthiae, eiecerunt Valckenarii iudicio Brunckius, Porsonus aliique. Nec videtur dubitandum esse, quin ex alia sit tragoedia adscriptus. Nam neque aliud quid continet, quam quod dictum est in praecedentibus, neque his confirmandis aut augendis inservit, sed potius quae in eo sententia est, si esset ratio reddenda, ipsa opus haberet illis, quae praegressa sunt. Itaque ego quoque hunc versum removi. Valckenarius eum ingeniosa coniectura Inoni Euripidis vindicare studuit.

559. Flor. 33. et edd. vett. *δύο λόγους.*

560. Flor. A. Ven. ab. *σώσειν.*

565. Ven. a. *γρ. λεληισμένας.*

566. Scholiastes: *γράφεται καὶ δαπανηρός, ὅ ἐστιν ἐπιζήμιος· ἀνάγκη γὰρ εἰς πόλεμον συμμάχους προτρέψασθαι καὶ δαπανᾶν.* Inepta haec est lectionis non malae interpretatio. Ven. a. *πονηρός.*

567. Valckenarius hunc quoque versum ut spurium et inficetum damnavit, quaerens cur Thebis potius *ὀδυνηρὸς ὁ πλοῦτος,* quam Eteocli esse dicatur, frigidumque esse existimans *φιλότιμος δὲ σύ.* Assensus est Matthiae. Servarunt tamen versum Brunckius et Porsonus, hic quidem, quod, etsi languidulus sit, nimis abrupta futura sit sententia resecto. At tantum abest ut quidquam in hoc versu languidum aut inficetum sit, ut nihil putandum sit aptius aut fortius dici potuisse, versusque sit vel maxime genuinus. Laudat Valckenarius scholiastam, qui ad versum praecedentem adnotaverit: *τοῦτο συμπέρασμα τῶν ἄνω,* isto versu concludi disputationem Iocastae existimans. At scho-

σοὶ μὲν τάδ' αὐδῶ· σοὶ δέ, Πολύνεικες, λέγω,
ἀμαθεῖς Ἄδραστος χάριτας εἴς σ' ἀνήψατο·
ἀσύνετα δ' ἦλθες καὶ σὺ πορθήσων πόλιν.
φέρ', ἢν ἕλῃς γῆν τήνδ', ὃ μὴ τύχοι ποτέ,
πρὸς θεῶν, τρόπαια πῶς ἀναστήσεις δορός;
πῶς δ' αὖ κατάρξει θυμάτων, ἑλὼν πάτραν,
καὶ σκῦλα γράψεις πῶς ἐπ' Ἰνάχου ῥοαῖς,

---

liastes adnotatione sua etiam hunc versum, quem damnat Valckenarius, complexus est: nam hoc denique continetur illud *συμπέρασμα τῶν ἄνω.* Versatur omnis Iocastae disputatio in eo, ut refutet illam *φιλοτιμίαν* Eteoclis, quam ei v. 532. obiecit. Contra quam postquam copiose disseruit, peracerbe concludit orationem eo, ut dicat, id quod ista potentia, quam ille tanta cupiditate consectetur, denique efficiat, hoc esse, ut Thebae malis obruantur, ipse autem *φιλότιμος* sit. Quod quid est aliud, quam ob unius hominis pravam cupiditatem affligi universam rempublicam?

569. Multi codices *εἴς σ' ἀμείψατο.*

570. Eusebius Praep. Euang. VI. p. 259. C. *πάτραν,* quod praeferendum putabat Valckenarius, v. 573. autem scribendum *πόλιν.*

572. Librorum scripturam *πῶς ἀναστήσεις* Porsonus in *πῶς ἄρα στήσεις* mutavit, quia *ἀναστῆσαι* Euripidis aetate fuerit *deiectum erigere.* Recepit Matthiae, addens numquam dici *ἀναστῆσαι τρόπαιον.* Mihi *ἄρα* languidius videtur, neo vera esse observatio Porsoni. Nam *ἀνιστάναι* etiam Euripidis aevo significabat *erigere.* Alioqui non dixisset in Helena 1260. *ἀνίστη τύμβον,* in Ione 1129. *σκηνὰς ἀνίστη,* in Hercule fur. 852. *θεῶν ἀνέστησεν τιμάς.* Quod autem Matthiae ait, numquam dictum esse *τρόπαιον ἀνιστάναι,* non dixisset, si inspexisset Thesaurum Stephani. Vide exempli caussa Plutarchum Alcib. 29. de Herodoti malign. p. 873. A. Athenaeum p. 530. A. Apud Platonem in Timaeo p. 25. C. tres codd. *τρόπαια ἔστησε,* ceteri libri *ἀνέστησε.* Aliud est *στῆσαι τρόπαιον,* quod recte dicitur, quum ob victoriam tropaeum statui significandum est, aliud *ἀναστῆσαι,* quo sola erectio tropaei indicatur.

573. Edd. vett. et codd. Flor. 2. 10. Taur. Havn. Aug. d. *κατάρξῃ.* Ceteri codd. *κατάρξεις.* In Aug. d. ad *πάτραν* supra scriptum *πόλιν.*

574. Libri *καὶ σκῦλα.* Valckenarium *κεὶς σκῦλα γράψεις* scribentem secuti sunt Brunckius, Porsonus, Matthiae. Porsonus tamen paullum dubitabat. Non quadrat, quo Schaeferus omissionem praepositionis defendit, Iphig. Aul. 35. *δέλτον δὲ γράφεις τήνδε.* Afferendum potius illud erat in Troad. 1188. *τί καί ποτε γράψειεν ἄν σε μουσοποιὸς*

„Θήβας πυρώσας τάσδε Πολυνείκης θεοῖς
ἀσπίδας ἔθηκε.“ μήποτ᾽, ὦ τέκνον, κλέος
τοιόνδε σοι γένοιθ᾽ ὑφ᾽ Ἑλλήνων λαβεῖν.
ἢν δ᾽ αὖ κρατηθῇς καὶ τὰ τοῦδ᾽ ὑπερδράμῃ,
πῶς Ἄργος ἥξεις, μυρίους λιπὼν νεκρούς;
ἐρεῖ δὲ δή τις, ὦ κακὰ μνηστεύματα
Ἄδραστε προςθείς, διὰ μιᾶς νύμφης γάμον
ἀπωλόμεσθα. δύο κακὼ σπεύδεις, τέκνον,
κείνων στέρεσθαι, τῶνδέ τ᾽ ἐν μέσῳ πεσεῖν.
μέθετον τὸ λίαν, μέθετον· ἀμαθία δυοῖν,
εἰς ταὔθ᾽ ὅταν μόλητον, αἴσχιστον κακόν.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ θεοί, γένοισθε τῶνδ᾽ ἀπότροποι κακῶν,
καὶ ξύμβασίν τιν᾽ Οἰδίπου τέκνοις δότε.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

μῆτερ, οὐ λόγων ἔθ᾽ ᾽ἀγών, ἀλλ᾽ ἀνάλωται χρόνος
οὑν μέσῳ μάτην, περαίνει δ᾽ οὐδὲν ἡ προθυμία·

ἐν τάφῳ· τὸν παῖδα τόνδ᾽ ἔκτειναν Ἀργεῖοί ποτε δείσαντες. Sic hic, quum dicit καὶ σκῦλα γράψεις, significat *et de spoliis scribes.*

576. Ven. b. ἔθηκα.

577. Vulgo γένοιτ᾽ ἂν ὑφ᾽ Ἑλλήνων λαβεῖν. Omittit ἂν Flor. 33. cum tribus aliis codd.

578. Libri ὑπεκδράμῃ. Grotius ex Canteri vel Scaligeri emendatione ὑπερδράμῃ, quod legerat scholiastes.

584. Ald. Flor. 2. 5. 10. 33. Taur. Havn. ἀμαθία. Ceteri codd. ἀμαθίαι, quod praetulit Porsonus ut v. 394. ἀμαθία non duale, ut Valckenarius, sed singulare esse putans, quia nominativus, qui regat μόλητον, sit οἱ δύο. Quid hoc impedit, quo minus duale sit ἀμαθία?

585. Brunckius et Porsonus cum Par. A. M. Flor. 33. αἴσχιστον, quod recte praelatum videtur ceterorum librorum scripturae ἔχθιστον.

588. Libri omnes: οὐ λόγων ἔστ᾽ ἀγών. Cum Grotio recentiores editores οὐ λόγων ἀγών ἐστ᾽. Recte vero Elmsleius ad Heracl. 722. οὐ λόγων ἔθ᾽ ᾽ἀγών.

οὐ γὰρ ἂν ξυμβαῖμεν ἄλλως ἢ 'πὶ τοῖς εἰρημένοις,
ὥςτε με σκήπτρων κρατοῦντα τῆςδ' ἄνακτ' εἶναι χθονός·
τῶν μακρῶν δ' ἀπαλλαγεῖσα νουθετημάτων μ' ἔα.
καὶ σὺ τῶνδ' ἔξω κομίζου τειχέων, ἢ κατθανεῖ.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

πρὸς τίνος; τίς ὦδ' ἄτρωτος, ὅςτις εἰς ἡμᾶς ξίφος
φόνιον ἐμβαλὼν τὸν αὐτὸν οὐκ ἀποίσεται μόρον;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ἐγγύς, οὐ πρόσω βεβηκώς; εἰς χέρας λεύσσεις ἐμάς;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

εἰςορῶ· δειλὸν δ' ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

κᾆτα σὺν πολλοῖσιν ἦλθες πρὸς τὸν οὐδὲν ἐς μάχην;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἀσφαλὴς γὰρ ἐστ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

κομπὸς εἶ σπονδαῖς πεποιθώς, αἵ σε σώζουσιν θανεῖν.

---

594. Vulgo τίς δ'. Omittunt δ' Flor. 33. Par. A. aliique non pauci codd. quo fortior fit oratio.

596. Edd. vett. ἐγγύς, οὖ πρόσω βέβηκας. Codices οὐ πρόσω βέβηκας. Brunckius: ἐγγύς. οὐ πρόσω βέβηκεν. Recte ex Musgravii emendatione Porsonus: ἐγγύς, οὐ πρόσω βεβηκώς.

597. Flor. A. 10. 33. Ven. a. δεινόν, et Stobaeus XCIII, 8. ut Carcini afferens δεινόν ἐσθ' ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν, sed eodem in titulo fr. 18. in Phoenissarum versu δειλόν.

600. In cod. Aug. et Etym. M. p. 527, 47. contra mentem grammatici κόμπος scriptum. V. Arcadium p. 67, 3. et Lobeckii Paralip. p. 345.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

καὶ σὲ δεύτερόν γ' ἀπαιτῶ σκῆπτρα καὶ μέρη χθονός.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

οὐκ ἀπαιτούμεσθ'· ἐγὼ γὰρ τὸν ἐμὸν οἰκήσω δόμον.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

τοῦ μέρους ἔχων τὸ πλεῖον;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

φήμ'· ἀπαλλάσσου δὲ γῆς.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ὦ θεῶν βωμοὶ πατρῴων,

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

οὓς σὺ πορθήσων πάρει.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

κλύετέ μου.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

τίς δ' ἂν κλύοι σου πατρίδ' ἐπεστρατευμένου;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

καὶ θεῶν τῶν λευκοπώλων δώμαθ',

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

οἳ στυγοῦσί σε.

---

603. Edd. vett. Guelf. *τὸ πλεῖσταν.* Ceteri codd. *τὸ πλεῖον.*
604. Vulgo *πατρῷοι.* Flor. 18. 34. Kingius et recentiores *πατρῴων.*
606. *Θεῶν τῶν λευκοπώλων δώματα* sunt templum Amphionis et Zethi. De his in Herc. fur. 29:

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἐξελαυνόμεσθα πατρίδος,

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

καὶ γὰρ ἦλθες ἐξελῶν.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἀδικίᾳ γ', ὦ θεοί.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Μυκήναις, μὴ 'νθάδ' ἀνακάλει θεούς.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἀνόσιος πέφυκας,

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ἀλλ' οὐ πατρίδος, ὡς σύ, πολέμιος.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ὅς μ' ἄμοιρον ἐξελαύνεις.

τὼ λευκοπώλω πρὶν τυραννῆσαι χθονὸς
Ἀμφίον' ἠδὲ Ζῆθον, ἐκγόνω Διός.

Hi quoque Διόςκουροι dicti. Apud Hesychium quum scriptum sit, Διόςκουροι, οἱ Ἑλένης ἀδελφοί, Ζῆθος καὶ Ἀμφίων, λευκόπωλοι καλούμενοι, non est cum Valckenario ὡς, sed καὶ inserendum, quod est in Etym. M. p. 277, 7. Vide schol. ad Odyss. XIX. 518. et Boeckhium in Expl. Pind. p. 273. Io. Malalas p. 234, 17. ἔκτισε δὲ (Antiochiae) καὶ ἱερὸν τῷ Διονύσῳ πρὸς τῷ ὄρει ὁ αὐτὸς Τιβέριος βασιλεύς, στήσας δύο στήλας μεγάλας τῶν ἐξ Ἀντιόπης γεννηθέντων Διοςκούρων, Ἀμφίονός τε καὶ Ζήθου.

607. Edd. vett. ἐξελαυνόμεθα ἀπὸ πατρίδος. Omittunt ἀπὸ plerique codd. quorum quidam ἐξελαυνόμεσθα, pauci ἐξελαύνομαι habent.

608. Edd. vett. Flor. 2. 10. 33. Taur. Ven. ab. ἀδικίᾳ γε σῇ, ὦ θεοί. Scholiastes: τὸ ἑξῆς· ἐξελαυνόμεθα τῆς πατρίδος ἀδικίᾳ τῇ σῇ. τὸ δὲ ὦ θεοὶ διὰ μέσου. In ed. Brub. ὦ θεοὶ uncis inclusum, a Grotio eiectum est. Bene quidem responderet Polynices ἀδικίᾳ γε σῇ: sed ὦ θεοί omitti non posse, sequentia ostendunt. I ἀδικία σή γ' ὦ θεοί. Ceteri codices ἀδικίᾳ γ', ὦ θεοί.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

καὶ κατακτενῶ γε πρός.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ὦ πάτερ, κλύεις ἃ πάσχω;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

καὶ γὰρ οἷα δρᾷς κλύει.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

καὶ σὺ, μῆτερ;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

οὔ σε θεμιτὸν μητρὸς ὀνομάζειν κάρα.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ὦ πόλις.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

μολὼν ἐς Ἄργος ἀνακάλει Λέρνης ὕδωρ.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

εἶμι, μὴ πόνει· σὲ δ' αἰνῶ, μῆτερ.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ἔξιθι χθονός.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἔξιμεν· πατέρα δέ μοι δὸς εἰςιδεῖν.

---

612. Edd. et codd. fere omnes et scholiastes ad v. 615. οὐ θεμιτόν σοι. Leid. B. Aug. b. omittunt pronomen. Laud. σε habet. Porsonus dedit οὐ θέμις σοι. Matthiae Musgravii coniecturam οὔ σε θεμιτὸν recepit.

615. Edd. vett. ἔξειμι. πατέρα δέ μοι δὸς ἰδεῖν. Multi codd. εἰςιδεῖν. Musgravii emendationem recte recepit Porsonus.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

οὐκ ἂν τύχοις.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἀλλὰ παρθένους ἀδελφάς.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

οὐδὲ τάσδ᾽ ὄψει ποτέ.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ὦ κασίγνηται.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

τί ταύτας ἀνακαλεῖς, ἔχθιστος ὤν;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

μῆτερ, ἀλλά μοι σὺ χαῖρε.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

χαρτὰ γοῦν πάσχω, τέκνον.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

οὐκέτ᾽ εἰμὶ παῖς σός.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

εἰς πόλλ᾽ ἀθλία πέφυκ᾽ ἐγώ.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ὅδε γὰρ εἰς ἡμᾶς ὑβρίζει.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

καὶ γὰρ ἀνθυβρίζομαι.

---

616. Nescio an scripserit poeta ἀλλὰ παρθένους γ᾽ ἀδελφάς, si huc pertinet γ᾽ in Ald. et quibusdam codd. versu sequente post ἀνακαλεῖς positum.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ποῦ ποτε στήσει πρὸ πύργων;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ὡς τί μ' ἱστορεῖς τόδε;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἀντιτάξομαι κτενῶν σε.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

κἀμὲ τοῦδ' ἔρως ἔχει.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ὤ τάλαιν' ἐγώ. τί δράσετ', ὦ τέκν';

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

αὐτὸ σημανεῖ·

ΙΟΚΑΣΤΗ.

πατρὸς οὐ φεύξεσθ' Ἐρινῦς;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ἐῤῥέτω πρόπας δόμος.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ὡς τάχ' οὐκέθ' αἱματηρὸν τοὐμὸν ἀργήσει ξίφος.

---

623. Edd. vett. *αὐτὸ σημανεῖ* et versum 625. Eteocli, *ἐῤῥέτω πρόπας δέμος* et versus 626—635. Polynici tribuunt. Sic etiam plerique codices. Sed Harl. inde ab *ἐῤῥέτω* omnia usque ad v. 635. dat Polynici, quae fuit etiam Tyrwhitti sententia. Musgravius variare codices in personis dicit v. 623. 624. 625. Ambigi tantummodo potest de his, *αὐτὸ σημανεῖ*, et *ἐῤῥέτω πρόπας δόμος*. Recte viri docti videntur Musgravii iudicium probavisse, qui *αὐτὸ σημανεῖ* Polynicis ingenio, *ἐῤῥέτω πρόπας δόμος* Eteoclis convenire monuit, errans tamen eo, quod non vidit *ὡς* v. 625. referri ad *αὐτὸ σημανεῖ*.

τὴν δὲ θρέψασάν με γαῖαν καὶ θεοὺς μαρτύρομαι
ὡς ἄτιμος, οἰκτρὰ πάσχων, ἐξελαύνομαι χθονός,
δοῦλος ὥς, ἀλλ' οὐχὶ ταὐτοῦ πατρὸς Οἰδίπου γεγώς.
κἄν τί σοι, πόλις, γένηται, μὴ 'μέ, τόνδε δ' αἰτιῶ·
οὐχ ἑκὼν γὰρ ἦλθον, ἄκων δ' ἐξελαύνομαι χθονός.
καὶ σύ, Φοῖβ' ἄναξ Ἀγυιεῦ, καὶ μέλαθρα χαίρετε,
ἥλικές θ' οὑμοὶ θεῶν τε δεξίμηλ' ἀγάλματα.
οὐ γὰρ οἶδ' εἴ μοι προςειπεῖν αὖθις ἔσθ' ὑμᾶς ποτέ·
ἐλπίδες δ' οὔπω καθεύδουσ', αἷς πέποιθα σὺν θεοῖς
τόνδ' ἀποκτείνας κρατήσειν τῆςδε Θηβαίας χθονός.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ἔξιθ' ἐκ χώρας· ἀληθῶς δ' ὄνομα Πολυνείκην πατὴρ
ἔθετό σοι θείᾳ προνοίᾳ νεικέων ἐπώνυμον.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ α'.

Κάδμος ἔμολε τάνδε γᾶν
Τύριος, ᾧ τετρασκελὴς
μόσχος ἀδάματον πέσημα
δίκε τελεςφόρον διδοῦσα
χρησμόν, οὗ κατοικίσαι

---

626. Ven. a. γρ. πάτραν.

628. Pro γεγώς Flor. A. 10. Ven. a. μολών, Taur. μολῶν.

629. Non recte Porsonus κἄν τι σοί, πόλις, γένηται. Tum edd. vett. et aliquot codd. μή με, τόνδ' αἰτιῶ. Alii libri μή με τῶνδ' αἰτιῶ. Valckenarius coniecit μή με τῶνδ' ἐπαιτιῶ. Par. A. Flor. 33. et quidam alii codd. μή με, τόνδε δ' αἰτιῶ, quod μὴ 'μὲ scribendo correxit Porsonus.

630. Valckenario huuc quoque versum damnanti accessit Matthiae. Servarunt eum Brunckius et Porsonus.

640. Legebatur ἀδάμαστον, quod correxi, quia puros esse trochaeos oportet.

642. Edd. et aliquot codd. κατῴκησε, alii libri κατῴκισε et

πυροφόρα νιν Ἀόνων
πεδί' ἔχρη τὸ θέσφατον,
καλλιπόταμος ὕδατος ἵνα τε
νοτὶς ἐπέρχεται ῥυτᾶς
Δίρκας χλοηφόρους βαθυσπόρους γύας·
Βρόμιον ἔνθα τέκετο * *

κατῴκισεν. Sed scholiastes: *ἐν ἐνίοις τῶν ὑπομνημάτων ἀντὶ τοῦ οὗ κατῴκισε, κατοικίσαι:* idque restitutum monitu Valckenarii.

643. Libri *πεδία μὲν τὸ θέσφατον.* Brunckius et Porsonus cum Musgravio *μιν.* Matthiae quum opposuit haud rarum esse *μὲν* non sequente *δέ,* non cogitavit id fieri, ubi suppressa est sententia, in qua poni debebat *δέ,* ut Orest. 8. quo exemplo est usus.

644. Edd. vett. et codd. *πυροφόρα δόμων ἔχρησε* et *ἔχρησεν.* Scholiastes: *οὗ καὶ ὅπου κατῴκισεν ὁ Κάδμος, ἔχρησε τὸ θέσφατον καὶ ἡ μαντεία πεδία δόμων πυροφόρων, τουτέστι τὴν πίονα καὶ ἱκανὴν τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτῇ τρέφειν.* Augustanus autem: *δι' ὧν αἱ συστάσεις τῶν δόμων ἔσονται.* Valckenarii perelegantem coniecturam, commendatam antistrophici versus scriptura, *χρῆσε πυροφόρ' Ἀόνων,* receperunt cum Brunckio novissimi editores. *Ἀόνων* sine dubio recte Valckenarius: sed non debebat numerus trochaicus interpellari versu Glyconeo. *Ἔχρησεν* interpretatio quum esset alieno loco pro *ἔχρη,* quod posuerat Euripides, inserta, turbatus est iustus ordo verborum, qui hic fuerat, *οὗ κατοικίσαι πυροφόρα νιν Ἀόνων πεδί' ἔχρη τὸ θέσφατον.*

645. Libri *ἵνα τε.* Male Valckenarius *ἵνα γε,* quod recepit Porsonus.

646. Libri: *νοτὶς ἐπέρχεται γαίας Δίρκας χλοηφόρους καὶ βαθυσπόρους γυίας,* pravis numeris et languida dictione. Pro *γαίας* aliquot libri *γᾶς,* pro *γυίας* autem duo codd. *χώρας,* Aug. d. *γύας, χώρας* supra adscripto. Quoniam *γυίας* in cod. K. omissum est, cum Kingio editores dederunt: *νοτὶς ἐπέρχεται γύας Δίρκας χλοηφόρους καὶ βαθυσπόρους,* quo nec metris nec sententiae consultum. In *γαίας* latet obscuratum epitheton *ῥυτᾶς.* Sic Aeschylus Ag. 1417. *ῥυτᾶς ἐξ ἁλός.* Eum. 455. *ῥυτοῖς πόροις.* Sophocles Ai. 883. *ῥυτῶν Βοσπορίων ὑδάτων.* Oed. Col. 1598. *ῥυτῶν ὑδάτων.* Euripides Hippol. 123. *ῥυτὰν παγάν.* 653. *ῥυτοῖς νασμοῖσιν.* Ab Aeschylo dicta est Dirce *ναρά.* Plura si quis in laudem Dircaeae aquae desiderat, affatim praebebit in Paradoxis Thebanis R. Ungerus. Tum vero languidum istud *καὶ* delendum erat, quo trimeter iambicus efficitur.

648. Edd. vett. *Βρόμιον ἔνθα τέκε μάτηρ Διὸς γάμοισι.* Codd. plerique *τέκετο,* duo *τέτοκε.* Flor. 10. geminat *τέκετο.* Imperiti emendatoris manum praebet iste optimus dictus Kingii codex: *Βρόμιον ἔνθα δὴ τέκεν πόθ' ἁ μάτηρ Διὸς γάμοις.* Apertum est

* * * Διὸς γάμοις,
κισσὸς ὃν περιστεφὴς
ἕλικος εὐθὺς ἔτι βρέφος χλο-
ηφόροισιν ἔρνεσιν κα-
τασκίοισιν ὀλβίσας ἐνώτισεν,
Βάκχιον χόρευμα παρθέ-
νοισι Θηβαΐαις
καὶ γυναιξὶν εὐίοις.

ἀντιστροφὴ α'.

ἔνθα φόνιος ἦν δράκων
Ἄρεος, ὠμόφρων φύλαξ,
νάματ' ἔνυδρα καὶ ῥέεθρα
χλοερὰ δεργμάτων κόραισι
πολυπλάνοις ἐπισκοπῶν·
ὃν ἐπὶ χέρνιβας μολὼν
Κάδμος ὄλεσε μαρμάρῳ,
κρᾶτα φόνιον ὀλεσίθηρος
ὠλένας δικὼν βολαῖς,

---

lacunam fuisse in antiquissimo libro, ex quo nostri libri descripti sunt, quam librarii, ut sententia tamen integra esset, addito μάτηρ, quod per metra ferri non potest, expleverunt. Si recte bis scriptum est τέκετο in Flor. 10. nihil fortasse quam παρθένος, sin semel, παρθένος κόρα vel λέκτρα ματέρος excidit.

651. Legebatur ἑλικτός. Id erat ἕλικος scribendum. Iungenda ἕλικος χλοηφόροισιν ἔρνεσιν.

655. Libri Θηβαίαισι. Scripsi Θηβαΐαις, de quo dictum ad Sophoclis Antig. 1122.

656. Edd. vett. et Havn. Εὐβοίοις. Scholiastes et plerique codd. εὐίοις. Tres libri εὐίαις, quod recepit Porsonus. Non video cur hoc praeferendum sit, quum in Bacchis v. 238. dixerit Euripides τελετὰς εὐίους.

663. Scripsi ὄλεσε pro ὤλεσε.

665. Edd. vett. et plerique codd. ὠλέναις, pauci ὠλένης et ὠλένας, quod a Valckenario restitutum, firmatumque glossa interlineari χειρὸς βολαῖς ῥίψας τὸν λίθον.

δίας ἀμάτορος φραδαῖσι Παλλάδος
γαπετεῖς δικὼν ὀδόντας
εἰς βαθυσπόρους γύας·
ἔνθεν ἐξανῆκε γᾶ
πάνοπλον ὄψιν ὑπὲρ ἄκρων ὅ-
ρων χθονός· σιδαρόφρων δέ
νιν φόνος πάλιν ξυνῆψε γᾷ φίλᾳ,
αἵματος δ' ἔδευσε γαῖαν,
ἅ νιν εὐαλίοις
δεῖξεν αἰθέρος πνοαῖς.

στροφὴ β'.

καὶ σέ, τὸν προμάτορος,
γένεθλον Ἔπαφον ὦ Διός,
Ἰοῦς ἔκγονον,
ἐκάλεσ', ἐκάλεσ' ἰὼ βαρβάρῳ βοᾷ,

---

666. Libri *Παλλάδος φραδαῖσι* et *φραδαῖσιν*. Perperam cum Grotio et isto optimo scilicet Kingii codice edebatur *Παλλάδος φραδαῖς*, quum ordine verborum mutando restituendus esset trimeter.

667. Huius et sequentis versus scripturam corrupit Brunckius, ut metra lacunosis strophicis verbis aptaret.

671. Libri *σιδαρόφρων δέ νιν φόνος*. Porsonus, numerosiores versus effici ratus, *φόνος δέ νιν σιδαρόφρων ξυνῆψε γᾷ φίλᾳ πάλιν*.

672. Aliquot codd. *ξυνῆκε*. Deinde vulgo *φίλᾳ γᾷ*. Grotius et Kingius ex cod. K. *γᾷ φίλᾳ* restituerunt.

674. Edd. vett. et Havn. *εὐηλίησι*. Ceteri codd. *εὐηλίοισι* et *εὐηλίοισιν*. Grotius et Kingius *εὐηλίοις*. A Musgravio invectum *εὐειλοισι*. Ego *εὐαλίοις* restitui.

676. Haec pars carminis pro epodo habebatur. Sed tam manifesta sunt antistrophicorum indicia, ut non sit dubitationi locus relictus.

677. Libri: *καὶ σὲ τὸν προμάτορος Ἰοῦς ποτ' ἔκγονον Ἔπαφον, ὦ Διὸς γένεθλον, ἐκάλεσ', ἐκάλεσα βαρβάρῳ βοᾷ*. Flor. 18. *Ἰοῦς τ'*. Flor. 33. *Ἔπαφον ἔκγονον*. Scholiastes: *καὶ δὴ σέ, ὦ γένεθλον τοῦ Διός, τὸν Ἔπαφον λέγω, τὸν υἱὸν τῆς ποτὲ Ἰοῦς, τῆς προμήτορος ἡμῶν*. Alius: *καὶ σὲ ἐπικαλούμεθα, ὦ Ἔπαφε, ὃς Ἰοῦς καὶ Διὸς γένεθλον ὑπάρχεις*. Metra ostendunt scribendum esse: *καὶ σέ, τὸν προμάτορος, γένεθλον Ἔπαφον ὦ Διός, Ἰοῦς ἔκγονον*.

679. Ante *βαρβάρῳ* inserui *ἰώ*.

ἰώ, βαρβάροισί τ' ἐν λιταῖς,
βᾶθι βᾶθι τάνδε γᾶν·
σοί νιν ἔκγονοι κτίσαν·

ἀντιστροφὴ β'.

ἂν διώνυμοι θεαί,
Περσέφασσα καὶ φίλα
Δαμάτηρ θεά,
πάντων ἄνασσα, πάντων δὲ Γᾶ τροφός,
ἐκτήσαντο· πέμπε πυρφόρους
θεάς, ἄμυνε τᾷδε γᾷ·
πάντα δ' εὐπετῆ θεοῖς.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

χώρει σὺ καὶ κόμιζε τὸν Μενοικέως
Κρέοντ', ἀδελφὸν μητρὸς Ἰοκάστης ἐμῆς,
λέγων τάδ', ὡς οἰκεῖα καὶ κοινὰ χθονὸς
θέλω πρὸς αὐτὸν συμβαλεῖν βουλεύματα,
πρὶν εἰς μάχην τε καὶ δορὸς τάξιν μολεῖν.

---

680. Libri ἰὼ βαρβάροις λιταῖς. Flor. 33. βαρβάροισι. Ven. a. γρ. βοαῖς. Scripsi ἰὼ βαρβάροισί τ' ἐν λιταῖς, etsi scholiastes non videtur copulam habuisse, qui scribit ἐπικαλοῦμαι βαρβαρικῇ βοῇ, βαρβαρικαῖς λιταῖς· τὸ δὲ ἰὼ διὰ μέσου.

682. Libri σοί νιν ἔκγονοι κτίσαν. Scholiastes γράφεται σῷ νιν ἐκγόνῳ κτίσαν, vulgatam scripturam errore eorum ortam putans, qui nescirent ante archontem Euclidem ο pro ω scriptum esse. Fallitur. Hic versus parenthesis est.

683. Libri fere ᾇ διώνυμοι θεαί. Flor. 10. 33. αἵ. Flor. 2. ex em. Vict. ᾧ. Scholiastes: τὸ ᾇ Δωρικόν ἐστιν ἀντὶ τοῦ ᾗ, ὅ ἐστιν ὅπου. Scripsi ἅν, quod sententia requirit. Διώνυμοι nihil aliud quam duae sunt, ut δικρατεῖς Ἀτρεῖδαι.

686. Edd. vett. ἁπάντων ἄνασσ', ἁπάντων. Ex codd. viri docti πάντων ἄνασσα, πάντων.

687. Edd. vett. et pauci codd. ἐκτίσαντο, plerique recte ἐκτήσαντο. Porsonus falsa de metro opinione deceptus κτήσαντο scripsit.

688. Libri: πέμπε πυρφόρους θεὰς ἀμῦναι τᾷδε γᾷ. Metrum ostendit ἄμυνε scribendum fuisse.

καίτοι ποδῶν σῶν μόχθον ἐκλύει παρών·
ὁρῶ γὰρ αὐτὸν πρὸς δόμους στείχοντ᾽ ἐμούς.

ΚΡΕΩΝ.

ἦ πόλλ᾽ ἐπῆλθον, εἰςιδεῖν χρήζων σ᾽, ἄναξ
᾽Ετεόκλεες, πέριξ δὲ Καδμείων πύλας
φύλακάς τ᾽ ἐπῆλθον, σὸν δέμας θηρώμενος.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

καὶ μὴν ἐγὼ σ᾽ ἔχρηζον εἰςιδεῖν, Κρέον·
πολλῷ γὰρ εὗρον ἐνδεεῖς διαλλαγάς,
ὡς εἰς λόγους ξυνῆψα Πολυνείκει μολών.

ΚΡΕΩΝ.

ἤκουσα μεῖζον αὐτὸν ἢ Θήβας φρονεῖν,
κήδει τ᾽ ᾽Αδράστου καὶ στρατῷ πεποιθότα.
ἀλλ᾽ εἰς θεοὺς χρὴ ταῦτ᾽ ἀναρτήσαντ᾽ ἔχειν·
ἃ δ᾽ ἐμποδὼν μάλιστα, ταῦθ᾽ ἥκω φράσων.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

τὰ ποῖα ταῦτα; τὸν λόγον γὰρ ἀγνοῶ.

ΚΡΕΩΝ.

ἥκει τις αἰχμάλωτος ᾽Αργείων πάρα.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

λέγει δὲ δή τί τῶν ἐκεῖ νεώτερον;

---

704. Edd. vett. πεποιθέναι. Codices πεποιθότα.

706. Flor. 33. non male φράσαι.

709. Vulgo λέγει δὲ δή τι. Brunckius λέγει δὲ δή τί. Sic cod. Guelf.

ΚΡΕΩΝ.

μέλλειν πέριξ πύργοισι Καδμείων πόλιν
ὅπλοις ἑλίξειν αὐτίκ' Ἀργείων στρατόν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ἐξοιστέον τἄρ' ὅπλα Καδμείων πόλει

ΚΡΕΩΝ.

ποῖ; μῶν νεάζων οὐχ ὁρᾷς ἃ χρή σ' ὁρᾶν;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ἐκτὸς τάφρων τῶνδ', ὡς μαχουμένους τάχα.

ΚΡΕΩΝ.

σμικρὸν τὸ πλῆθος τῆςδε γῆς, οἱ δ' ἄφθονοι.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ἐγᾦδα κείνους τοῖς λόγοις ὄντας θρασεῖς.

ΚΡΕΩΝ.

ἔχει τίν' ὄγκον τἄργος Ἑλλήνων πάρα.

---

710. Flor. 34. *στρατὸν* pro *πόλιν*. Scholiastes: *ἐπειδήπερ οὐκ εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν ἔμελλον οἱ πολέμιοι προςβαλεῖν λόχους, ἀλλ' εἰς μόνους τοὺς πύργους τοὺς πύλας ἔχοντας, διὰ τοῦτο πᾶσαν πόλιν εἰπὼν ἐπήγαγε τὸ πύργους, δηλῶν ὅπερ ἔφην. ἔστι δὲ καθ' ὅλον καὶ μέρος.* Alius: *λέγει πέριξ ἑλίξειν ἀντὶ τοῦ περιελίξειν καὶ κυκλώσειν, πύργοισι, κατὰ τοὺς πύργους.* Porsonus cum Brunckio Reiskii coniecturam *πυκνοῖσι* pro *πύργοισι* recepit. Id languet. Ego non video, cur, si *πέριξ* cum accusativo et genitivo construitur, non potuerit etiam cum dativo.

712. Libri *τ' ἆρ'*. Male cum Valckenario Porsonus *γ' ἆρ'*.

713. Flor. 2. Vict. *πῇ*.

714. Edd. vett. *μαχομένους*, et pauci codd. Plerique *μαχουμένους*. Unus *μαχομένοις*, quod non malum esse, si *μαχουμένοις* scribatur, monuit Porsonus.

717. Edd. vett. et plerique codd. *Ἄργος* sine articulo. Cant. I. M. Paris. A. *τἄργος*. Permira sunt virorum doctorum iudicia, Val-

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

θάρσει· τάχ' αὐτῶν πεδίον ἐμπλήσω φόνου.

ΚΡΕΩΝ.

θέλοιμ' ἄν· ἀλλὰ τοῦθ' ὁρῶ πολλοῦ πόνου.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ὡς οὐ καθέξω τειχέων ἔσω στρατόν.

ΚΡΕΩΝ.

καὶ μὴν τὸ νικᾶν ἐστὶ πᾶν εὐβουλία.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

βούλει τράπωμαι δῆθ' ὁδοὺς ἄλλας τινάς;

ΚΡΕΩΝ.

πάσας γε, πρὶν κίνδυνον εἰς ἅπαξ μολεῖν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

εἰ νυκτὸς αὐτοῖς προςβάλοιμεν ἐκ λόχου;

ΚΡΕΩΝ.

εἴπερ σφαλείς γε δεῦρο σωθήσει πάλιν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ἴσον φέρει νύξ, τοῖς δὲ τολμῶσιν πλέον.

ΚΡΕΩΝ.

ἐνδυςτυχῆσαι δεινὸν εὐφρόνης κνέφας.

---

ckenarii, rectius omitti articulum; Brunckii, *ἐνέργειαν* in eo esse, quem secutus est Porsonus; Augusti Matthiae, nullam hic requiri *ἐνέργειαν*. Articuli ea vis est, ut designet id, de quo iam dictum est. Atqui praecessit *κείνους*. Ergo praestat *τἄργος*.

720. Vulgo *εἴσω*. Flor. A. in quo tamen ipso quoque *εἴσω* esse Valckenarius dicit, et Flor. 10. Vict. *ἔσω*. Vide supra ad v. 264.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ἀλλ᾽ ἀμφὶ δεῖπνον οὖσι προςβάλω δόρυ;

ΚΡΕΩΝ.

ἔκπληξις ἂν γένοιτο· νικῆσαι δὲ δεῖ.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

βαθύς γέ τοι Διρκαῖος ἀναχωρεῖν πόρος.

ΚΡΕΩΝ.

ἅπαν κάκιον τοῦ φυλάσσεσθαι καλῶς.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

τί δ᾽, εἰ καθιππεύσαιμεν Ἀργείου στρατοῦ;

ΚΡΕΩΝ.

κἀκεῖ πέφρακται λαὸς ἅρμασιν πέριξ.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

τί δῆτα δράσω; πολεμίοισι δῶ πόλιν;

ΚΡΕΩΝ.

μὴ δῆτα· βουλεύου δ᾽, ἐπείπερ εἶ σοφός.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

τίς οὖν πρόνοια γίγνεται σοφωτέρα;

---

730. Hostibus dicit difficile fore Dircen traiicere. Vide v. **131.**

732. Flor. A. *Ἀργεῖον*. Vulgo *Ἀργείων*. Edd. vett. et sex codd. Florentini *στρατῶν*. Ceteri codd. in quibus Flor. 33. *στρατόν*, quod receptum ab editoribus. Scholiastes: *τί δὲ ἄρα πλέον ἡμῖν ἔσται, εἰ ἔφιπποι ὁρμήσαιμεν ἐπὶ τὸν στρατὸν τῶν Ἀργείων;* Ven. b. *Ἀργεῖον στρατόν*, sed ad utrumque vocabulum supra scripto *ου*. Id recepi. Nam *καθιππεύειν* cum accusativo est *perequitare*.

734. Edd. vett. et pauci codd. *πολεμίοισι δώσω*. Guelf. septem Florentini, Ven. a. *πολεμίοις δώσω*. Sed Mosc. d. L. Flor. 2. 33. Vict. Taur. et v. l. in Flor. 5. *πολεμίοισι δῶ*.

ΚΡΕΩΝ.

ἔπτ' ἄνδρας αὐτοῖς φασίν, ὡς ἤκουσ' ἐγώ,

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

τί προςτετάχθαι δρᾶν; τὸ γὰρ σθένος βραχύ.

ΚΡΕΩΝ.

λόχων ἄνακτας, ἑπτὰ προςκεῖσθαι πύλαις.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

τί δῆτα δρῶμεν; ἀπορίαν γὰρ οὐ μενῶ.

ΚΡΕΩΝ.

ἔπτ' ἄνδρας αὐτοῖς καὶ σὺ πρὸς πύλαις ἑλοῦ.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

λόχων ἀνάσσειν, ἢ μονοστόλου δορός;

ΚΡΕΩΝ.

λόχων, προκρίνας οἵπερ ἀλκιμώτατοι.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ξυνῆκ'· ἀμύνειν τειχέων προςαμβάσεις.

ΚΡΕΩΝ.

καὶ ξυστρατηγούς· εἷς δ' ἀνὴρ οὐ πάνθ' ὁρᾷ.

ΕΤΕΟΚΚΗΣ.

θάρσει προκρίνας, ἢ φρενῶν εὐβουλίᾳ;

---

739. Libri: *λόχων ἀνάσσειν, ἑπτὰ προςκεῖσθαι πύλαις*. Quod etsi explicari potest, tamen recipiendum iudicavi, quod Matthiae restituit, *λόχων ἄνακτας*, vulgatum ex v. 742. irrepsisse monens.

741. Brunckius et, quod mirere, Porsonus cum Grotio *αὐτὸς καὶ σύ*, quod ex silentio coniicio in Ven. a. esse. Ceteri libri *αὐτοῖς καὶ σύ*.

ΚΡΕΩΝ.

ἀμφότερον· ἀπολειφθὲν γὰρ οὐδὲν θάτερον.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

ἔσται τάδ'· ἐλθὼν ἑπτάπυργον ἐς πόλιν ·
τάξω λοχαγοὺς πρὸς πύλαισιν, ὡς λέγεις,
ἴσους ἴσοισι πολεμίοισιν ἀντιθείς.
ὄνομα δ' ἑκάστου διατριβὴ πολλὴ λέγειν,
ἐχθρῶν ὑπ' αὐτοῖς τείχεσιν καθημένων.
ἀλλ' εἶμ', ὅπως ἂν μὴ καταργῶμεν χέρα.

---

748. Edd. vett. et pauci codd. *ἐλθὼν δ' ἑπτάπυλον ἐς πόλιν.* Plerique libri sine copulante particula *ἐλθὼν ἑπτάπυργον ἐς πόλιν.* Aug. b. *ἑπτάπυργον εἰς πόλιν μολών.* Par. A. *ἑπτάπυλον δ' ἐς πόλιν μολών.* Imitatus est Aeschylea in Sept. ad Theb. 288. *ἐγὼ δέ γ' ἄνδρας ἓξ ἐμοὶ σὺν ἑβδόμῳ ἀντηρέτας ἐχθροῖσι τὸν μέγαν τρόπον εἰς ἑπτατειχεῖς ἐξόδους τάξω μολών.* Brunckius et Porsonus ex Musgravii coniectura scripserunt *ἑπτάπυργον ἐς κύκλον μολών.* Hoc est hariolari: quippe eodem iure enim *ἑπτάπυργον ἐς τεῖχος* scribere poterant. Scholiastes: *γελοίως τοῦτο φησίν, ὡς μὴ ὢν νῦν ἐν τῇ πόλει.* Defendit Euripidem Ungerus in Paradoxis Thebanis vol. I. p. 330. seq. quod haec in arce agantur, Eteocles autem *ἑπτάπυργον πόλιν*, quia id usus stabiliverit, dicat, etsi sex tantum portas sit obiturus: in arce enim Ogygias esse. Mihi quidem *ἑπτάπυργον ἐς πόλιν* sic potius dicere videtur Eteocles, ut significet se per urbem ad omnes septem portas iturum, ut singulis singulos duces praeficiat. Non sunt enim excipiendae Ogygiae, quod nondum ad ullam portam constitutus est propugnator. Ceterum videri potest librorum discrepantia sic orta esse, ut in antiquissimo libro ultima versus verba non distincte legi potuerint, sed ex iis relictum fuerit *ἑπτάπυργον ἐς πόλι. μ. ών*, i. e. *ἑπτάπυργον ἐς πόλισμ' ἰών.* Nam *πόλισμα* proprie est munimentum. Apud Aristophanem in Avibus suadenti Pisthetaero *τὸν ἀέρα πάντα κύκλῳ καὶ πᾶν τουτὶ τὸ μεταξὺ περιτειχίζειν μεγάλαις πλίνθοις ὀπταῖς ὥςπερ Βαβυλῶνα*, respondet Epops v. 553. *ὡς σμερδαλέον τὸ πόλισμα.* Et de perfecto opere v. 1565. *τὸ μὲν πόλισμα τῆς Νεφελοκοκκυγίας ὁρᾶν τοδὶ πάρεστιν.* Thucydides IV. 54. *Σκάνδειαν τὸ ἐπὶ τῷ λιμένι πόλισμα καταλαβόντων.* Thebas in Bacchis v. 917. dixit Euripides *πόλισμ' ἑπτάστομον.*

751. Scholiastes: *πεφύλακται δὲ τὰς ὀνομασίας αὐτῶν εἰπεῖν, ὡς φησὶ Δίδυμος, διὰ τὸ ὑπὸ Αἰσχύλου εἰρῆσθαι ἐν τοῖς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις.*

καί μοι γένοιτ᾽ ἀδελφὸν ἀντήρη λαβεῖν,
καὶ ξυσταθέντα διὰ μάχης ἐλθεῖν δορί,
κτανεῖν θ᾽, ὃς ἦλθε πατρίδα πορθήσων ἐμήν.
γάμους δ᾽ ἀδελφῆς Ἀντιγόνης παιδός τε σοῦ
Αἵμονος, ἐάν τι τῆς τύχης ἐγὼ σφαλῶ,
σοὶ χρὴ μέλεσθαι· τὴν δόσιν δ᾽ ἐχέγγυον
τὴν πρόσθε ποιῶ νῦν ἐπ᾽ ἐξόδοις ἐμαῖς.
μητρὸς δ᾽ ἀδελφὸς εἶ· τί δεῖ μακρηγορεῖν;
τρέφ᾽ ἀξίως νιν σοῦ τε τήν τ᾽ ἐμὴν χάριν.
πατὴρ δ᾽ ἐς αὑτὸν ἀμαθίαν ὀφλισκάνει,
ὄψιν τυφλώσας· οὐκ ἄγαν σφ᾽ ἐπήνεσα·
ἡμᾶς τ᾽ ἀραῖσιν, ἢν τύχῃ, κατακτενεῖ.
ἓν δ᾽ ἐστὶν ἡμῖν ἀργόν, εἴ τι θέσφατον
οἰωνόμαντις Τειρεσίας ἔχει φράσαι,
τοῦδ᾽ ἐκπυθέσθαι ταῦτ᾽· ἐγὼ δὲ παῖδα σὸν
Μενοικέα, σοῦ πατρὸς αὐτεπώνυμον,
λαβόντα πέμψω δεῦρο Τειρεσίαν, Κρέον·
σοὶ μὲν γὰρ ἡδὺς ἐς λόγους ἀφίξεται·
ἐγὼ δὲ τέχνην μαντικὴν ἐμεμψάμην

---

755. Plerique codd. cum edd. vett. διὰ μάχης ἑλεῖν δορί. Sed Mss. C.C.C. Flor. A. M. R. Flor. 10. Taur. Ven. b. ἐλθεῖν, adscripta in quibusdam altera lectione. Probabat ἐλθεῖν Abreschius ad Aeschylum p. 16. ne, si ἑλεῖν legeretur, eadem sententia rediret in versu, qui in libris sequitur, κτανεῖν δ᾽ ὃς ἦλθε πατρίδα πορθήσων ἐμήν. Qui versus quum redeat infra 1384. videri potest alterutro loco delendus esse. Valckenarius tamen eum utroque loco eiiciendum censuit; Porsonus utroque servavit.

757. Edd. vett. γάμους τ᾽. Aliquot codd. γάμους δ᾽. Sic variatur etiam v. 759.

766. Edd. vett. ἓν δ᾽ ἡμῖν ἀργόν ἐστιν. Plerique codd. ἓν δ᾽ ἔστιν ἡμῖν ἀργόν, quod restituit Porsonus, quia alteram in ἡμῖν et ὑμῖν non corripiat Euripides.

770. Brunckius et Porsonus Valckenarii coniecturam ἄξοντα πέμψω δεῦρο receperunt. Refutavit Porsonum Schaeferus. Libri omnes λαβόντα πέμψω δεῦρο. Compara Aristoph. Thesm. 763. Matthiae cur πέμψω arcessam intelligi velit, caussam non video.

ἤδη πρὸς αὐτόν, ὥςτε μοι μομφὰς ἔχειν.
πόλει δὲ καὶ σοὶ τοῦτ᾽ ἐπισκήπτω, Κρέον·
ἤνπερ κρατήσῃ τἀμά, Πολυνείκους νέκυν
μήποτε ταφῆναι τῇδε Θηβαίᾳ χθονί·
θνήσκειν δὲ τὸν θάψαντα, κἂν φίλων τις ᾖ.
σοὶ μὲν τάδ᾽ εἶπον· προςπόλοις δ᾽ ἐμοῖς λέγω,
ἐκφέρετε τεύχη πάνοπλά τ᾽ ἀμφιβλήματα,
ὡς εἰς ἀγῶνα τὸν προκείμενον δορὸς
ὁρμώμεθ᾽ ἤδη ξὺν δίκῃ νικηφόρῳ.
τῇ δ᾽ εὐλαβείᾳ, χρησιμωτάτῃ θεῶν,
προςευξόμεσθα τήνδε διασῶσαι πόλιν.

ΧΟΡΟΣ.

στροφή.

ὦ πολύμοχθος Ἄρης, τί ποθ᾽ αἵματι
καὶ θανάτῳ κατέχει Βρομίου παράμουσος ἑορταῖς,
οὐδ᾽ ἐπὶ καλλιχόροις στεφάνοισι νεάνιδος ὥρας
βόστρυχον ἀμπετάσας, λωτοῦ κατὰ πνεύματα μέλπει
μοῦσαν, ἐν ᾇ χάριτες χοροποιοί,
ἀλλὰ σὺν ὁπλοφόροις, στρατὸν Ἀργείων ἐπιπνεύσας

---

778. Edd. vett. *σοὶ μὲν τάδ᾽ αὐδῶ* ex v. 567. Plerique codd. *σοὶ μὲν τάδ᾽ εἶπον.*

781. Aliquot codd. in quibus Flor. 33. *ὁρμώμεθ᾽ ἤδη* pro vulgato *ὁρμῶμεν ἤδη.*

783. Plerique codd. *διασῶσαι* pro vulgato *διασώζειν*, quod etiam in codd. quibusdam est.

786. Libri *οὐκ.* Brunckius Heathio auctore *οὐδ᾽*, idque recepi. Durum est enim et insolitum, sine copula adiici sententiam, quae cum praegressa interrogatione coniungi debebat. Si servatur *οὐκ*, scribendum est in sequente versu *μέλπων*, quod tamen nec codex ullus nec scholiastae habent. Ven. a. *πέμπη. γρ. μέλπη.* Deinde edd. vett. et plerique codd. *ὥραις.* Sed tres ex Florentinis *ὥρας*, ut quosdam scribere ait scholiastes.

788. Vulgo cum plerisque codd. *χαροποιοί.* Flor. A. 10. et Aug. apud Porsonum *χοροποιοί.* In Ven. a. *γρ. μελοποιοί.*

789. In Ald. interpungitur *ἐπιπνεύσας, αἵματι Θήβας κῶμον*

αἵματι Θήβας, κῶμον ἀναυλότατον προχορεύεις,
οὐδ' ὑπὸ θυρσομανεῖ νεβρίδων μέτα δίνᾳ
ἅρμασι καὶ ψαλίοις τετραβάμοσι μώνυχα πῶλον·
Ἰσμηνοῦ τ' ἐπὶ χεύμασι βαίνων

ἀναυλότατον προχορεύεις. Etsi eodem res redit, sive sic, sive post *αἵματι Θήβας* interpungitur, tamen hoc posterius recte cum scholiasta admissum videtur, quia alioqui tamen ad *ἐπιπνεύσας* repetendum esset *αἵματι Θήβας.*

791. Non mirum est in tanto verborum strepitu, quo eamdem sententiam tumidissime amplificavit Euripides, nescivisse interpretes quo se verterent, quum praesertim etiam scriptura esset corrupta. In libris est: *οὐδ' ὑπὸ θυρσομανεῖ νεβρίδων μέτα δινεύεις ἅρμασι καὶ ψαλίων τετραβάμοσι μώνυχα πῶλον.* Omitto quae in his quidam codices vitiose scripta habent, sed aliquot codd. et Thomas M. in *ψάλλιον* p. 403, 1. *ψαλίοις* vel *ψαλλίοις.* Tum ante *ἅρμασι* aliquot codices, in quibus Flor. 33. addunt *ἀλλ'.* Ea particula non est in tredecim Mss. neque in edd. vett. In Aug. b. adscripta est ut ab interprete, in Ven. a. ab secunda manu, et in Aug. d. ad *ἅρμασι* supra scriptum *ἀλλὰ ἐν.* Perinepte scholiastae: *οὐδ' ὑπὸ θυρσομανεῖ. ἀντὶ τοῦ θυρσομανοῦς. λέγει δὲ τοῦ Διονύσου. ἡ ὑπὸ ἀντὶ τῆς σύν, σὺν θυρσομανεῖ Διονύσῳ.* Ex audacissima Musgravii coniectura Porsonus edidit: *οὐ πόδα θυρσομανῆ νεβρίδων μέτα δινεύεις, ἀλλ' ἅρμασι καὶ ψαλίοις τετραβάμοσι μώνυχα πῶλον,* atque ut antistrophicus versus congrueret, huic quoque eumdem valde invenustum numerum obtruserunt, cum Grotio et Kingii cod. K. *ἐν* ante *χηλαῖσιν* inserentes. Sedes vitii est in *δινεύεις,* recteque vulgo omissum *ἀλλ'.* Scribendum erat *δίνᾳ.* Cohaeret oratio hoc modo: *κῶμον ἀναυλότατον προχορεύεις, οὐδ' ὑπὸ θυρσομανεῖ νεβρίδων μέτα δίνᾳ, ἅρμασι καὶ ψαλίοις τετραβάμοσι μώνυχα πῶλον· saltationem dissonam praesilis, nec inter thyrsi cum cervinis pellibus furibandam rotationem, curribus et frenis quadrupedantibus ununguium equum.* Ad *κῶμον* per appositionem addita sunt *ἅρμασι καὶ ψαλίοις τετραβάμοσι μώνυχα πῶλον.*

793. Haec vehementer corrupta sunt. Omissum in edd. vett. *τ'* post *Ἰσμηνοῦ* addunt codd. fere omnes. Sed deinde in edd. vett. scriptum: *ἱππείαισι θοάζεις, Ἀργείους ἐπιπνεύσας, σπαρτῶν γένναν, ἀσπιδοφέρμονα θίασον ἔνοπλον, ἀντίπαλον κατὰ λάϊνα τείχεα χαλκῷ κοσμήσας.* Aliquot codices *Ἀργείοις,* item *γέννα* vel *γέννᾳ* plerique; pauci deinde *εὔοπλον.* Schol. cod. Barocc. 74. *εὔοπλον δὲ γράφε, μὴ ἔνοπλον. οὕτω γὰρ ἁρμόζει τῷ μέτρῳ.* Porsonus, nihil curans sententiam, sed ad solum hiatum quem *γέννᾳ* faciat animum attendens, scripsit: *Ἰσμηνοῦ τ' ἐπὶ χεύμασι βαίνων, ἱππείαισι θοάζεις, Ἀργείους ἐπιπνεύσας γέννᾳ Σπαρτῶν, ἀσπιδοφέρμονα*

ἱππείαισι θοάζεις
κοσμήσας θιασώταν
Σπαρτῶν γέννας
ἀσπιδοφέρμονα χάλκεον εὔοπλον
ἀντίπαλον κατὰ λάϊνα τείχεα;
ἦ δεινά τις Ἔρις θεός, ἃ τάδε
μήσατο πήματα γᾶς βασιλεῦσιν,
Λαβδακίδαισιν πολυμόχθοις.

ἀντιστροφή.

ὦ ζαθέων πετάλων πολυθηρότα-
τον νάπος Ἀρτέμιδος χιονοτρόφον ὄμμα Κιθαιρών,
μήποτε τὸν θανάτῳ προτεθέντα, λόχευμ᾽ Ἰοκάστας,
ὤφελες Οἰδιπόδαν θρέψαι βρέφος ἔκβολον οἴκων,

θίασον εὔοπλον. At iam v. 789. dictum erat Martem Argivos in Thebanos concitare: accedit quod plane putidum est repeti Ἀργείους ἐπιπνεύσας, quod modo dictum erat στρατὸν Ἀργείων ἐπιπνεύσας. Deinde θίασον qui prima longa dixerit non novi, quamvis et apud Hesychium et alibi θείασος scriptum inveniatur. Denique quid est quod in libris omnibus praeter duos apud Kingium addita sunt χαλκῷ κοσμήσας? Quid hoc in loco dici debuerit, quum res ipsa monstrat, tum ex scholiastis is intellexit, qui haec scripsit: ἐπιπνεύσας. ἀντὶ τοῦ παροξύνας τοὺς Θηβαίους καὶ ἐξ ἐναντίας αὐτοὺς τάξας τοῖς Ἀργείοις. ἀπὸ δὲ τοῦ ἐναντίου νῦν εἶπεν· ἐν γὰρ τοῖς ἀνωτέρω τοὺς Ἀργείους εἶπε παροξύνεσθαι κατὰ τῶν Θηβῶν. τοῦτο δέ φησιν ὡς τοῦ Ἄρεως ἑκατέρους παροξύνοντος κατ᾽ ἀλλήλων. Porro quum non videatur dubitari posse quin Ἀργείους vel Ἀργείοις ἐπιπνεύσας ex superioribus huc translatum sit, consequitur non temere abiiciendum esse istud χαλκῷ κοσμήσας, quod libri habent. Scholiastes: ὁ νοῦς οὕτως· κοσμήσας χορὸν οὐ θυρσοφόρον, ἀλλ᾽ ἀσπιδοφέρμονα, οὐ συνθιασώτην καὶ σύγκωμον χορόν, ἀλλ᾽ ἀντίπαλον, οὐ κισσῷ κοσμήσας, ἀλλὰ χαλκῷ. Quae qui omnia consideraverit, facile intelliget scripsisse Euripidem: Ἰσμηνοῦ τ᾽ ἐπὶ χεύμασι βαίνων ἱππείαισι θοάζεις κοσμήσας θιασώταν σπαρτῶν γέννας ἀσπιδοφέρμονα χάλκεον εὔοπλον ἀντίπαλον κατὰ λάϊνα τείχεα. Quoniam in fine praegressae strophae equitatum Argivorum nominaverat, satis habuit pro Argivis equitationem dicere, cui Mars gravis armaturae hostem Thebanum opponeret. Nihil enim in defensione oppugnatae urbis equitibus opus erat.

801. Libri Λαβδακίδαις, quod critici metro aptaverunt.

χρυσοδέτοις περόναις ἐπίσαμον·
μηδὲ τὸ παρθένιον πτερόν, οὔρειον τέρας, ἐλθεῖν
πένθεα γαίας, Σφιγγός, ἀμουσοτάταισι σὺν ᾠδαῖς,
ἅ ποτε Καδμογενῆ τετραβάμοσι χαλαῖς,
τείχεσι χριμπτομένα, φέρεν αἰθέρος εἰς ἄβατον φῶς
γένναν, τὰν ὁ κατὰ χθονὸς Ἅιδας
Καδμείοις ἐπιπέμπει·
δυςδαίμων δ' ἔρις ἄλλα
θάλλει παίδων
Οἰδιπόδα κατὰ δώματα καὶ πόλιν.
οὐ γὰρ ὃ μὴ καλὸν οὔποτ' ἔφυ καλόν,
οὐδ' οἱ μὴ νόμιμόν ποτε ματέρι
παῖδε λόχευμα, μιάσματα πατρός,
ἥτε σύναιμον λέχος ἦλθεν.

ἐπῳδός.

ἔτεκες, ὦ γᾶ, ἔτεκές ποτε,

---

806. Vide ad v. 26.

809. Edd. vett. τετραβάμοσι χηλαῖς. Plerique codd. χαλαῖσι. Male editum esse ab recentioribus τετραβάμοσιν ἐν χηλαῖσιν ex cod. K. dictum ad v. 791. Versus est pentameter.

811. Vulgo. γένναν, ἄν. Ex cod. K. scriptum γένναν, τάν.

817. Libri: οὐδ' οἱ μὴ νόμιμοι παῖδες ματρὶ λόχευμα, μίασμα πατρός, ἣ δὲ σύναιμον εἰς λέχος ἦλθεν. Post νόμιμοι Grotius ex suo codice ποτέ, Kingius ex K. τοι addidit, Brunckius et Porsonus ex Marklandi vel Musgravii coniectura οὐδ' οἱ μὴ νόμιμόν τοι παῖδες ματρὶ λόχευμα, μίασμά τε πατρός. In quibus τε sumptum ex cod. K. Non colligam fuisse qui μίασμα δὲ πατρὸς scriberent ex his verbis scholiastae Taurinensis: οἵτινες παῖδες εἰσὶ τῇ μητρὶ λόχευμα, μίασμα δὲ τοῦ πατρός, διὰ τὸ δι' αὐτοὺς τετυφλωκέναι ἑαυτόν, ἢ διότι ἑαυτὸν ἔκρυψε· πατρὸς δέ, τοῦ καὶ συναίμονος, ἐκ λέχους ἦλθον. In ultimo versu, in quo multi codices, quod Matthiae non adnotavit, ᾗ δὴ habent, Brunckius recte delevit εἰς. Apertum est scribendum esse ἥτε σύναιμον λέχος ἦλθεν. Quum primi versus debeant acatalecti esse, nam quod in stropha cod. Bar. 74. habet τείχη, metrica correctio Triclinii est, peropportune accidit ut cod. Flor. 21. παῖδε praebuerit. Hinc scribendum erat: οὐδ' οἱ μὴ νόμιμόν ποτε ματέρι παῖδε λόχευμα.

βάρβαρον ὡς ἀκοὰν ἐδάην ἐδάην ποτ' ἐν οἴκοις,
τὰν ἀπὸ θηροτρόφου φοινικολόφοιο δράκοντος
γένναν ὀδοντοφυῆ, Θήβας κάλλιστον ὄνειδος·
Ἁρμονίας δέ ποτ' εἰς ὑμεναίους
ἤλυθον οὐρανίδαι, φόρμιγγί τε τείχεα Θήβας
τᾶς Ἀμφιονίας τε λύρας ὕπο πύργος ἀνέστα
διδύμων ποταμῶν πόρον ἀμφὶ μέσον

---

825. Flor. A. 2. 10. Vict. *ἤλυθον*. Ceteri codd. cum edd. vett. *ἦλθον*.

826. Vulgo *πύργος ἀνέστα*. Sed *ἀνέσταν* Flor. A. 10. 33. Taur. Havn. Aug. d. Par. A. in quo etiam *πύργοι*. Hunc secutus est Brunckius. Ego cum Porsono vulgatum praetuli, quod et magis poeticum est et suavius sono.

827. In Ald. aliisque edd. vett. scriptum interpunctumque est hoc modo: *πύργος ἀνέστα διδύμων ποταμῶν πόρον ἀμφὶ μέσον Δίρκας, χλοεροτρόφον, ἃ πεδίον πρόπαρ Ἰσμηνοῦ καταδεύει.* Barnesius et Valckenarius, eique addicti Brunckius et Porsonus coniunxerunt *πύργος διδύμων ποταμῶν*, quod Thebae dicatur *πόλις διπόταμος*. Multo simplicius et venustius scholiastae iunxerunt *διδύμων ποταμῶν πόρον ἀμφὶ μέσον Δίρκας*. Qui vero sunt isti duo fluvii? Scholiastes: *περὶ τὸν μέσον πόρον τῶν δύο ποταμῶν τῆς Δίρκης τῆς πηγῆς· δύο γὰρ ποταμοὶ διαιροῦνται ἀπὸ τῆς Δίρκης, ὁ Ἰσμηνὸς καὶ ἡ ὁμωνύμως τῇ πηγῇ καλουμένη Δίρκη.* Alius in cod. Aug. *ἥτις Δίρκη εἰς δύο σχιζομένη τὸ ἔμπροσθεν τοῦ Ἰσμηνοῦ πεδία καταρδεύει. οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ δύο ποταμοί, ἥ τε Δίρκη καὶ Ἰσμηνός.* Nisi tueretur aliud scholion, quod statim afferam, *τὸ ἔμπροσθεν*, videri posset scriptum fuisse aut *τὸ ἔμπροσθεν τοῦ Ἰσμηνοῦ πεδίον* aut *τὰ ἔμπροσθεν τοῦ Ἰσμηνοῦ πεδία.* His scholiis fidem habuit Ungerus in Paradoxis Thebanis vol. I. p. 138. seqq. Itaque fluvium Dircen in duos amnes discedere putavit, quorum alteri manserit nomen Dircae, alter autem dictus fuerit Ismenus. Atque inter duos amnes sitas esse Thebas etiam Whelerus refert p. 377. quorum alterum Dircen, alterum Ismenum esse putat, verum neque hic nec veterum ullus eos amnes ex uno communi alveo manare dixit. Quare vereor ne falli se passus sit Ungerus, sicuti falsus est etiam in eo, quod p. 141. Euripidem scripsisse arbitratus est *πρόπαρ Ἰσμηνίου*, collem Ismenium dici putans. Synizesis illa, quam frustra studuit defendere, admitti non potest. Ego quidem plus tribuam alii codicis Augustani scholio, quod hoc est: *περὶ τὸν μέσον πόρον τῶν διδύμων ποταμῶν τῆς Δίρκης, ἥτις σχιζομένη τὸ ἔμπροσθεν τοῦ Ἰσμηνοῦ δύο ἀποτελεῖ ποταμούς, οὓς καὶ διδύμους ἐκάλεσαν, ἐπεὶ ἐξ ἑνὸς οἱ δύο ἀποτελοῦνται.* Quae si ex antiquis com-

Δίρκας, χλοεροτρόφον ἃ πεδίον
πρόπαρ Ἰσμηνοῦ καταδεύει·
Ἰώ θ', ἁ κερόεσσα προμάτωρ,
Καδμείων βασιλῆας ἐγείνατο·
μυριάδας δ' ἀγαθῶν ἑτέρας ἑτέ-
ροις μεταμειβομένα πόλις ἅδ' ἐπ' ἄ-
κροις ἕστακεν Ἀρη-
οις στεφάνοισιν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

ἡγοῦ πάροιθε, θύγατερ· ὡς τυφλῷ ποδὶ
ὀφθαλμὸς εἶ σύ, ναυτίλοισιν ἄστρον ὥς·
δεῦρ' εἰς τὸ λευρὸν πέδον ἴχνος τιθεῖσ' ἐμόν,
πρόβαινε, μὴ σφαλῶμεν· ἀσθενὴς πατήρ·
κλήρους τέ μοι φύλασσε παρθένῳ χερί,
οὓς ἔλαβον, οἰωνίσματ' ὀρνίθων μαθὼν
θάκοισιν ἐν ἱεροῖσιν, οὗ μαντεύομαι.

---

mentariis hausta sunt, Dirce in duos rivos findebatur, quorum alter sub ipsis moenibus urbis praeterlabebatur, quem inter et Ismenum, qui remotior ab urbe fluebat, aliquid spatii erat interiectum: unde dictum est *πρόπαρ Ἰσμηνοῦ*. Mirifice hoc confirmatur verbis Aeliani V. H. XII. 57. *ἡ δὲ παρὰ* (sic pro *περὶ* scribendum) *τὸν Ἰσμηνὸν καὶ αὐτὰ τὰ τείχη ῥέουσα κρήνη καλουμένη Δίρκη.* Hic quoque *Ἰσμήνιον* scribi voluit Ungerus. At propter eum collem non Dirce, sed Ismenus fluebat. Pausanias IX. 10, 2. *καλεῖται δὲ ὅ τε λόφος καὶ ὁ θεὸς Ἰσμήνιος, παραῤῥέοντος τοῦ ποταμοῦ ταύτῃ τοῦ Ἰσμηνοῦ.*

828. Mirum est quod pro *ἃ πεδίον* optimi codd. Flor. A. 2. 10. Vict. Taur. *ἀμπεδίον* habent. Quae scriptura si genuina est, versus post eam vocem exciderit necesse est.

832. Edd. vett. Flor. 5. 6. 9. Havn. *ἑτέρας ἑτέροις.* Aliquot codd. *ἑτέρας ἑτέραις*, quod plerique editores receperunt. Scholiastae legerunt *ἑτέροις*, quod est ad *ἀγαθοῖς* referendum.

834. Libri *ἕσταχ' Ἀρηΐοις στεφάνοισιν.* Porsonus ut paroemiacum efficeret, *Ἄρεος* scripsit. At qui praecedunt versus non anapaestici, sed dactylici sunt.

837. Porsonus cum K. M. R. Flor. 2. ex emend. Vict. *ναυτίλοισιν.* Ceteri codd. et edd. vett. *ναυβάταισιν.*

τέκνον Μενοικεῦ, παῖ Κρέοντος, εἰπέ μοι
πόση τις ἡ 'πίλοιπος ἄστεως ὁδὸς
πρὸς πατέρα τὸν σόν· ὡς ἐμὸν κάμνει γόνυ,
πυκνὴν δὲ βαίνων ἤλυσιν μόλις περῶ.

ΚΡΕΩΝ.

θάρσει· πέλας γὰρ, Τειρεσία, φίλοισι σοῖς
ἐξώρμισαι σὸν πόδα· λαβοῦ δ' αὐτοῦ, τέκνον·
ὡς παῖς ἔτ' ἀπτὴν πούς τε πρεσβύτου φιλεῖ
χειρὸς θυραίας ἀναμένειν κουφίσματα.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

εἶεν, πάρεσμεν· τί με καλεῖς σπουδῇ, Κρέον;

ΚΡΕΩΝ.

οὔπω λελήσμεθ'· ἀλλὰ σύλλεξαι σθένος
καὶ πνεῦμ' ἄθροισον, αἶπος ἐκβαλὼν ὁδοῦ.

---

849. Libri omnes *ὡς πᾶσ' ἀπήνη πούς τε πρεσβύτου φιλεῖ χειρὸς θυραίας ἀναμένειν κουφίσματα.* Habuerunt hanc scripturam etiam scholiastae. Frustra conati sunt quidam explicare quae absurda sunt. Soli Piersonus et Iacobsius partem veri viderunt, quum intelligerent comparari hic decrepitos senes et parvulos pueros, qui nondum soli possunt incedere. Sed quae illi coniecerunt *ὡς παῖς τιθήνης* et *ὡς παῖς ἄνηβος* et longius ab librorum scriptura recedunt, et cur admitti nequeant per se patet. Ego non dubito quin corruptio orta sit eo, quod in antiquissimo libro *ἔτ'* exciderat, quum Euripides scripsisset *ὡς παῖς ἔτ' ἀπτήν.* Quis non meminerit illius Homerici Iliad. IX. 323. *ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσιν προφέρῃσιν μάστακ', ἐπεί κε λάβῃσι?* Euripides in Herc. Fur. 1039. *ὡς τις ὄρνις ἄπτερον καταστένων ὠδῖνα τέκνων.* Id ille hic ad puerum transtulit. Audacius etiam Aeschylus immaturam famam *ἄπτερον φάτιν* dixit: vid. Opusc. vol. VII. p. 45. Similiter idem Agam. 145. *δρόσοις ἀέπτοις μαλερῶν λεόντων,* quod scholiastae interpretantur *τοῖς νεογνοῖς, τοῖς ἕπεσθαι τοῖς γονεῦσι μὴ δυναμένοις, τοῖς μὴ δυναμένοις πτῆναι.*

851. Porsonus ex Valckenarii sententia edidit *τί μ' ἐκάλεις.* Non opus erat ut vulgatum *τί με καλεῖς* mutaretur. Nec tamen imperfecto non est locus, ut Schaefero videbatur.

853. Edd. vett. et plerique codd. *κἆπος,* alii *κἄπος* et *κἄπος.* Scholiastes: *κἆπος. νῦν τὸν κάματον, ἢ τὸ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἆσθμα*

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

κόπῳ παρεῖμαι γοῦν Ἐρεχθειδῶν ἄπο
δεῦρ' ἐκκομισθεὶς τῆς πάροιθεν ἡμέρας·
κἀκεῖ γὰρ ἦν τις πόλεμος Εὐμόλπου δορός,
οὗ καλλινίκους Κεκροπίδας ἔθηκ' ἐγώ·
καὶ τόνδε χρυσοῦν στέφανον, ὡς ὁρᾷς, ἔχω,
λαβὼν ἀπαρχὰς πολεμίων σκυλευμάτων.

ΚΡΕΩΝ.

οἰωνὸν ἐθέμην καλλίνικα σὰ στέφη·

γενόμενον. ἄλλοι δὲ ἄπος τὸ ὕψος, νῦν δὲ καταχρηστικῶς τὸ μῆκος, ὡς καὶ πους ὀλέθριος ἐν Καλλιμάχῳ. Vereor ne haec non recte sint ad Callimachum relata fr. 405. Corrigenda videntur hoc modo: *ὡς καὶ αἰπύς, ὀλέθριος. ἐν τοῖς Καλλιστράτου.* Vid. schol. ad Orest. 424. et I. Richterum de Aeschyli Sophoclis Euripidis interpretibus Graecis p. 73. seq. Suidas et Zonaras p. 72. *αἰπύς, ὁ ὀλέθριος.* Eustathius vero p. 381, 19. de raro aut semel dictis exponens: *Εὐριπίδης δὲ ἄπος* (Devarius in indice *ἄπος*) *οὐδετέρως τὸν κάματον ἔφη καὶ ἐπεζάρει Σφὶγξ ἀντὶ τοῦ ἐπεβάρει.* Porsonus ex cod. Flor. *ἀπό σ'* et ex I. *ἄπος* affert. Eustathii testimonio nihil tribuam, quem ne certum quidem est alium auctorem quam corruptam codicis scripturam habuisse. Quid est enim, quod nec lexicographus ullus istud *ἄπος* novit, neque unde derivatum sit apparet? Immo ex *αἶπος* corruptum esse et scholiastes indicare videtur, quum interpretatur *τὸ ὕψος, νῦν δὲ καταχρηστικῶς τὸ μῆκος,* et Hesychius, apud quem scriptum est: *αἶπος, κάματος, ἢ ὑψηλὸς τόπος ἢ ὑλώδης.* Itaque *αἶπος* scripsi, quod reponendum esse iam Monkius ad Alcest. 516. suspicatus erat. Ibi v. 502. Hercules dicit:

καὶ τόνδε τοὐμοῦ δαίμονος πόνον λέγεις·
σκληρὸς γὰρ ἀεὶ καὶ πρὸς αἶπος ἔρχεται.

Ibi scholiastes: *πρὸς δυσχέρειαν· τὰ γὰρ ὑψηλὰ δυσχερῆ.*

854. Edd. vett. Par. A. Flor. 2. 10. 33. Taur Havn. *κόπῳ πάρειμι γοῦν.* Ceteri codd. *παρεῖμαι,* quam scripturam etiam scholiastes memorat. Pro *γοῦν* perpauci codd. *γᾶς* vel *γῆς.* Ex Ven. *κ.* adnotatum *γρ. υ.* quod sic interpretor, superscriptum esse *υ*, ut sit *γυῖα.* Porsonus edidit *κόπῳ παρεῖμαι γοῦν'.* Elmsleius ad Med. 318. non ferendum apud tragicos *γοῦνα* ratus, *τῆς Ἐρεχθειδῶν* (per errorem *Ἀθηναίων* scripsit) *ἄπο.* Servandum erat *γοῦν*, quia et particula opus erat, et haec est accommodatissima. Nescio enim quid sibi voluerit Matthiae, quum *γοῦν* verum esse non posse dixit.

ἐν γὰρ κλύδωνι κείμεθ᾽, ὥςπερ οἶσθα σύ,
δορὸς Δαναϊδῶν, καὶ μέγας Θήβαις ἀγών.
βασιλεὺς μὲν οὖν βέβηκε κοσμηθεὶς ὅπλοις
ἤδη πρὸς ἀλκὴν Ἐτεοκλῆς Μυκηνίδα·
ἐμοὶ δ᾽ ἐπέσταλκ᾽ ἐκμαθεῖν σέθεν πάρα,
τί δρῶντες ἂν μάλιστα σώσαιμεν πόλιν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἐτεοκλέους μὲν οὕνεκ᾽ ἂν κλῄσας στόμα
χρησμοὺς ἐπέσχον, σοὶ δ᾽, ἐπεὶ χρῄζεις μαθεῖν,
λέξω· νοσεῖ γὰρ ἥδε γῆ πάλαι, Κρέον,
ἐξ οὗ ᾽τεκνώθη Λάϊος βίᾳ θεῶν,
πόσιν τ᾽ ἔφυσε μητρὶ μέλεον Οἰδίπουν·
αἵ θ᾽ αἱματωποὶ δεργμάτων διαφθοραὶ
θεῶν σόφισμα κἀπίδειξις Ἑλλάδι.
ἃ συγκαλύψαι παῖδες Οἰδίπου χρόνῳ
χρῄζοντες, ὡς δὴ θεοὺς ὑπεκδραμούμενοι,
ἥμαρτον ἀμαθῶς· οὔτε γὰρ γέρα πατρὶ
οὔτ᾽ ἔξοδον διδόντες, ἄνδρα δυςτυχῆ
ἐξηγρίωσαν· ἐκ δ᾽ ἔπνευσ᾽ αὐτοῖς ἀρὰς
δεινὰς νοσῶν τε καὶ πρὸς ἠτιμασμένος.
ἅγὼ τί τοι δρῶν, ποῖα δ᾽ οὐ λέγων ἔπη,

---

866. Brunckius ex solo Par. A. *κάλλιστα*. Omittunt *μάλιστα* Flor. A. 10.

873. Pauci codd. *κἀπόδειξις*.

874. Probabiliter Wakefieldius et Nodellus *σκότῳ* scribendum coniecerunt: quibus opponit Matthiae v. 64. *ἵν᾽ ἀμνήμων τύχη γένοιτο*.

876. Brunckius et Porsonus ex aliquot bonis codd. *γέρα*. Vulgo *γέρας*. De re videndus scholiastes ad Sophoclis Oed. Col. 1375.

880. Edd. vett. et aliquot codd. *ἅγὼ τί οὐ δρῶν, ὁποῖα δ᾽ οὐ λέγων ἔπη*. Plerique libri omittunt *οὐ*. Scholiastae: *ἀπὸ κοινοῦ τὸ οὐ*. Alii: *γράφεται τί μὴ δρῶν, ποῖα δ᾽ οὐ λέγων ἔπη*. Porsonus ex coniectura dedit *κἀγὼ τίν᾽ οὐ δρῶν*, quod probasse videtur Elmsleius in Supplicum a me editarum censura ad v. 504. Quid vero facilius erat quam reddere Euripidi *ἅγὼ τί τοι δρῶν*?

εἰς ἔχθος ἦλθον παισὶ τοῖσιν Οἰδίπου.
ἐγγὺς δὲ θάνατος αὐτόχειρ αὐτοῖς, Κρέον·
πολλοὶ δὲ νεκροὶ περὶ νεκροῖς πεπτωκότες,
Ἀργεῖα καὶ Καδμεῖα μίξαντες βέλη,
πικροὺς γόους δώσουσι Θηβαίᾳ χθονί.
σύ τ' ὦ τάλαινα συγκατασκάπτει πόλις,
εἰ μὴ λόγοις τις τοῖς ἐμοῖσι πείσεται.
ἐκεῖνο μὲν γὰρ πρῶτον ἦν, τῶν Οἰδίπου
μηδένα πολίτην μηδ' ἄνακτ' εἶναι χθονός,
ὡς δαιμονῶντας κἀνατρέψοντας πόλιν.
ἐπεὶ δὲ κρεῖσσον τὸ κακόν ἐστι τἀγαθοῦ,
μί' ἔστιν ἄλλη μηχανὴ σωτηρίας.
ἀλλ' οὐ γὰρ εἰπεῖν οὔτ' ἐμοὶ τόδ' ἀσφαλές,
πικρόν τε τοῖσι τὴν τύχην κεκτημένοις,
πόλει παρασχεῖν φάρμακον σωτηρίας,
ἄπειμι, χαίρεθ'· εἷς γὰρ ὢν πολλῶν μέτα
τὸ μέλλον, εἰ χρή, πείσομαι· τί γὰρ πάθω;

ΚΡΕΩΝ.

ἐπίσχες αὐτοῦ, πρέσβυ.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

μη 'πιλαμβάνου.

ΚΡΕΩΝ.

μεῖνον, τί φεύγεις;

---

881. Scholiastes: γράφεται καὶ εἰς ὄχλον ἀντὶ τοῦ εἰς ὄχλησιν.

883. Edd. vett. παρὰ νεκροῖς. Codd. περὶ νεκροῖς.

886. Edd. vett. πόλι. Codd. πόλις. Ven. a. πόλεϊ.

887. Libri omnes: εἰ μὴ λόγοισι τοῖς ἐμοῖς τις πείσεται. Nisi Cantabr. ἐμοῖσι. Recte Porsonus: εἰ μὴ λόγοις τις τοῖς ἐμοῖσι πείσεται.

899. Cum quattuor codd. non optimis Valckenarius, Brunckius, Porsonus τί φεύγεις μ'. Ceteri omittunt pronomen.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

ἡ τύχη σ', ἀλλ' οὐκ ἐγώ.

ΚΡΕΩΝ.

φράσον πολίταις καὶ πόλει σωτηρίαν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

βούλει σὺ μέντοι, κοὐχὶ βουλήσει τάχα.

ΚΡΕΩΝ.

καὶ πῶς πατρῴαν γαῖαν οὐ σῶσαι θέλω;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

θέλεις ἀκοῦσαι δῆτα καὶ σπουδὴν ἔχεις;

ΚΡΕΩΝ.

εἰς γάρ τί μ' ἄλλο δεῖ προθυμίαν ἔχειν;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

κλύοις ἂν ἤδη τῶν ἐμῶν θεσπισμάτων.
πρῶτον δ' ἐκεῖνο βούλομαι μαθεῖν σαφῶς,
ποῦ 'στιν Μενοικεύς, ὅς με δεῦρ' ἀπήγαγεν;

ΚΡΕΩΝ.

ὅδ' οὐ μακρὰν ἄπεστι, πλησίον δέ σου.

---

904. Edd. vett. et plerique Mss. εἰς γάρ τί μ' ἄλλο. Porsonus cum Flor. A. 2. 10. Leid. B. Mosc. d. Vict. Havn. Taur. εἰς γάρ τί μᾶλλον. Si sic scribitur, addendum μ' post προθυμίαν. Scholiastae εἰς γάρ τί μ' ἄλλο legerunt.

906. Vulgo σαφῶς μαθεῖν. Flor. 2. Vict. σάφα μαθεῖν. Flor. 4. 10. Ven. b. μαθεῖν σαφῶς.

907. Flor. A. 2. Vict. Taur. Ven. b. ἀπήγαγεν. Vulgo ἐπήγαγεν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

ἀπελθέτω νυν θεσφάτων ἐμῶν ἑκάς.

ΚΡΕΩΝ.

ἐμὸς πεφυκὼς παῖς ἃ δεῖ σιγήσεται.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

βούλει παρόντος δῆτά σοι τούτου φράσω;

ΚΡΕΩΝ.

κλύων γὰρ ἂν τέρποιτο τῆς σωτηρίας.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

ἄκουε δή νυν θεσφάτων ἐμῶν ὁδόν,
ἃ δρῶντες ἂν σώσαιτε Καδμείων πόλιν.
σφάξαι Μενοικέα τόνδε δεῖ σ' ὑπὲρ πάτρας
σὸν παῖδ', ἐπειδὴ τὴν τύχην αὐτὸς καλεῖς.

ΚΡΕΩΝ.

τί φῄς; τίν' εἶπας τόνδε μῦθον, ὦ γέρον;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

ἅπερ πέφυκε, ταῦτα· κἀνάγκη σε δρᾶν.

---

914. I. Flor. 33. ἃ δρῶντες ἂν μάλιστα σώσαιμεν πόλιν, e v. 866. Ven. a. ἃ δρῶντες ἂν κάλιστα σώσαιμεν πόλιν Καδμείων.

917. Non adnotavit Matthiae, quod scholiastes refert: γράφεται καὶ οὕτως· τί φῄς; ἐμὸν παῖδ' ἕνεκα γῆς σφάξαι θέλεις;

918. Libri et scholiastae: ἅπερ πέφυκε, ταῦτα κἀνάγκη σε δρᾶν. In quibus quum offendens Valckenarius ἅπερ πέπηγε coniecisset, Matthiae argutias captavit, ut librorum scripturam defenderet. Ἅπερ πέφυκε refertur ad τί φῄς; τίν' εἶπας τόνδε μῦθον; ut apud Aeschylum in Prom. 928. ἅπερ τελεῖται. Suspectum habeo ταῦτα, ac nescio an Euripides scripserit: ἅπερ πέφυκ', ἔγωγε· κἀνάγκη σε δρᾶν. Attamen ne mutare tradita necesse esset, interpunxi: ἅπερ πέφυκε, ταῦτα· ad quae non εἶπον, sed ἐστὶν intelligendum.

ΚΡΕΩΝ.

ὢ πολλὰ λέξας ἐν βραχεῖ χρόνῳ κακά.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

σοί γ', ἀλλὰ πατρίδι μεγάλα καὶ σωτήρια.

ΚΡΕΩΝ.

οὐκ ἔκλυον, οὐκ ἤκουσα· χαιρέτω πόλις.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

ἁνὴρ ὅδ' οὐκέθ' αὑτός, ἐκνεύει πάλιν.

ΚΡΕΩΝ.

χαίρων ἴθ'· οὐ γάρ σῶν με δεῖ μαντευμάτων.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

ἀπόλωλεν ἁλήθει', ἐπεὶ σὺ δυςτυχεῖς;

ΚΡΕΩΝ.

ὢ πρός σε γονάτων καὶ γερασμίου τριχός,

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

τί προςπίτνεις με; δυςφύλακτ' αἴνει κακά.

---

922. Libri ἀνὴρ ὅδ' οὐκέτ' αὐτός. Οὐκέθ' αὑτὸς iam alii scripserunt, sed debebant etiam ἁνήρ.

923. Edd. vett. et aliquot codd. in quibus Taur. Havn. Flor. 33. θεσπισμάτων, quod Valckenario recte ex v. 905. illatum videtur, quum plerique libri μαντευμάτων habeant.

925. Brunckius cum Flor. A. 10. καὶ τριχὸς γερασμίου, quod Valckenario iucundius ad aures accidere visum; Elmsleius autem harum rerum non certam rationem esse putabat ad Med. 1118. Non aures consulendas, aut casui rem permittendam esse ad eundem versum Medeae monui.

926. Libri: τί προςπιτνεῖς με; δυςφύλακτ' αἰτῇ κακά. Tres libri αἰτεῖς. Scholiastae: τί προςπίπτων αἰτεῖς με; δυςκόλως φυλαχθῆναι, ἤγουν σιωπηθῆναι, δυνάμενα αἰτεῖς, ζητεῖς. Ἃ μὴ

ΚΡΕΩΝ.

σίγα· πόλει δὲ τούςδε μὴ λέξῃς λόγους.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

ἀδικεῖν κελεύεις μ'; οὐ σιωπήσαιμεν ἄν.

ΚΡΕΩΝ.

τί δή με δράσεις; παῖδά μου κατακτενεῖς;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

ἄλλοις μελήσει ταῦτ', ἐμοὶ δ' εἰρήσεται.

ΚΡΕΩΝ.

ἐκ τοῦ δ' ἐμοὶ τόδ' ἦλθε καὶ τέκνῳ κακόν;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

ὀρθῶς μ' ἐρωτᾷς, κεἰς ἀγῶν' ἔρχει λόγων.
δεῖ τόνδε θαλάμαις, οὗ δράκων ὁ γηγενὴς
ἐγένετο Δίρκης ναμάτων ἐπίσκοπος,
σφαγέντα φόνιον αἷμα γῇ δοῦναι χοάς,

δύναμαι φυλάξαι καὶ μὴ εἰπεῖν. Δυςτήρητα, ἅπερ οὐ δύναμαι παραφυλάξασθαι καὶ μὴ εἰπεῖν. ἢ ἀπαραίτητα, ἀσιώπητα. Has interpretationes patet falsas esse, quia Tiresias nondum scit, Creontem ut taceat esse petiturum. Valckenarius coniecit *δυςφύλακτα γῇ κακά*, Heathius *δυςφύλακτ' ἐστὶν κακά*, quod recepit Brunckius. Porsonus *δυςφύλακτ' ἀρκεῖς κακά*, ut *ἀρκεῖς* sit *arces, repellis*.. Mitto, quae Schaeferus et Matthiae ad defendendam librorum scripturam attulerunt, quorum Matthiae piaculum fecit, quum non recepit *δυςφύλακτ' αἴνει κακά*, quod V. D. in Diario classico fasc. IV. p. 894. restituendum vidit. Id ego quoque conieceram, et, ut videtur, F. G. Schneidewinus in Coniectaneis criticis p. 161. Aperte enim flagitat sententia.

927. Edd. vett. *πολίταις τούςδε μὴ λέξῃς λόγους*, ex correctione vel interpretatione. Nam codices *πόλει δέ*, supra scripto *πολίταις*, et in sex codd. abest *δέ*.

931. Ven. ab. *δέ μοι*. Mirum ni id alii quoque libri habeant.

933. Edd. vett. et pauci codd. *θαλάμοις*, plerique *θαλάμαις*.

Κάδμου παλαιῶν Ἄρεος ἐκ μηνιμάτων,
ὃς γηγενεῖ δράκοντι τιμωρεῖ φόνον.
καὶ ταῦτα δρῶντες σύμμαχον κτήσεσθ᾽ Ἄρην.
χθὼν δ᾽ ἀντὶ καρποῦ καρπὸν ἀντί θ᾽ αἵματος
αἷμ᾽ ἢν λάβῃ βρότειον, ἕξετ᾽ εὐμενῆ
γῆν, ἥ ποθ᾽ ὑμῖν χρυσοπήληκα στάχυν
σπαρτῶν ἀνῆκεν· ἐκ γένους δὲ δεῖ θανεῖν
τοῦδ᾽, ὃς δράκοντος γέννος ἐκπέφυκε παῖς.
σὺ δ᾽ ἐνθάδ᾽ ἡμῖν λοιπὸς εἶ σπαρτῶν γένους
ἀκέραιος, ἔκ τε μητρὸς ἀρσένων τ᾽ ἄπο,
οἵ σοί τε παῖδες. Αἵμονος μὲν οὖν γάμοι
σφαγὰς ἀπείργουσ᾽· οὐ γάρ ἐστιν ἤθεος·
κεἰ μὴ γὰρ εὐνῆς ἥψατ᾽, ἀλλ᾽ ἔχει λέχος.
οὗτος δὲ πῶλος, τῇδ᾽ ἀνειμένος πόλει,
θανὼν πατρῴαν γαῖαν ἐκσώσειεν ἄν.
πικρὸν δ᾽ Ἀδράστῳ νόστον Ἀργείοισί τε
θήσει, μέλαιναν κῆρ᾽ ἐπ᾽ ὄμμασιν βαλών,
κλεινάς τε Θήβας. τοῖνδ᾽ ἑλοῦ δυοῖν πότμοιν
τὸν ἕτερον· ἢ γὰρ παῖδα σῶσον ἢ πόλιν.
τὰ μὲν παρ᾽ ἡμῶν πάντ᾽ ἔχεις· ἡγοῦ, τέκνον,
πρὸς οἶκον. ὅςτις δ᾽ ἐμπύρῳ χρῆται τέχνῃ,
μάταιος· ἢν μὲν ἐχθρὰ σημήνας τύχῃ,

---

936. Ex probabili Valckenarii coniectura Brunckius et Porsonus *Κάδμῳ*. Libri omnes, nisi de Ven. a. ex silentio aliter credendum, et scholiastae *Κάδμου*, quod non erat cur reiiceretur.

941. Par. A. Flor. 2. Vict. Aug. ap. Brunckium *ἡμῖν*. Sic Brunckius.

948. Valckenarius hunc quoque versum argumentis, quae recte Heathius levissima vocat, spurium esse iudicavit. Satis dictum contra eum a Porsono. Mire argutatus Matthiae uncis inclusit versum, qui ne potest quidem abesse, quia, si abesset, vitiatam ab Haemone ante nuptias fuisse Antigonam oporteret. Docte eum versum illustravit Georg. Nicol. Buschius in Obss. ad. Phoen. speciminе Rostockii edito a. 1826, p. 7. seqq.

957. Hunc versum omittit Leid. B.

πικρὸς καθέστηχ᾽ οἷς ἂν οἰωνοσκοπῇ·
ψευδῆ δ᾽ ὑπ᾽ οἴκτου τοῖσι χρωμένοις λέγων,
ἀδικεῖ τὰ τῶν θεῶν. Φοῖβον ἀνθρώποις μόνον
χρῆν θεσπιῳδεῖν, ὃς δέδοικεν οὐδένα.

ΧΟΡΟΣ.

Κρέον, τί σιγᾷς, γῆρυν ἄφθογγον σχάσας;
κἀμοὶ γὰρ οὐδὲν ἧσσον ἔκπληξις πάρα.

ΚΡΕΩΝ.

τί δ᾽ ἄν τις εἴποι; δῆλον οἵ γ᾽ ἐμοὶ λόγοι.
ἐγὼ γὰρ οὔποτ᾽ εἰς τόδ᾽ εἶμι συμφορᾶς,
ὥςτε σφαγέντα παῖδα προςθεῖναι πόλει.
πᾶσιν γὰρ ἀνθρώποισι φιλότεκνος βίος,
οὐδ᾽ ἂν τὸν αὑτοῦ παῖδά τις δοίη κτανεῖν.
μή μ᾽ εὐλογείτω τἀμά τις κτείνων τέκνα.
αὐτὸς δ᾽, ἐν ὡραίῳ γὰρ ἕσταμεν βίῳ,

---

970. Vulgo ἵσταμαι. Flor. 33. ἕσταμαι. Ven. b. ἵσταμεν. Alii quinque optimi libri ἕσταμεν, quod merito recepit Matthiae. Sed quid dicamus, quod neque ille tam suspicax Valckenarius, nec quod sciam quisquam alius hunc et sequentem versum spurios esse iudicavit? Nimirum nullas reperiebant in quibus haererent phraseologicas minutias. Ego quidem vehementer vereor ne sint ab histrionibus inserti, quo paternus amor Creontis magis elucesceret. Certe si Euripides eos scripsit, vix aliter defendi possunt, quam ut Creontem dicere putemus, si suam animam accipere dii velint, sese moriturum. Quamquam, quum hoc non adiiciat, rectius optaret ut sibi liceret pro filio mori. Nam si serio suam animam offert, ineptus est, qui modo ex Tiresia audiverit talem ex Spartis mactandum esse, qui non modo uxorem non habeat, sed ne desponsatus quidem sit. Quod enim viduus ipse est, eo non est factus ἤϊθεος. Deinde stultus esset Creo, si coram filio se re vera pro illo moriturum ostenderet: quod, nisi illum et amoris omnis et pietatis et humanitatis expertem esse crederet, vereri deberet ne eum non posset ad fugam capessendam permovere. Denique etiam Menoeceus spectatoribus stolidus aut hebes videri deberet, si ita fugam simularet, ut patrem pro se mori aequo animo ferret, postquam autem abiit pater, ne mentionem quidem faceret amoris paterni, nec se non commissurum diceret, ut illum pro se mori pateretur. Immo sic loquitur, maximeque

θνήσκειν ἕτοιμος, πατρίδος ἐκλυτήριον.
ἀλλ' εἶα, τέκνον, πρὶν μαθεῖν πᾶσαν πόλιν,
ἀκόλαστ' ἐάσας μάντεων θεσπίσματα,
φεῦγ' ὡς τάχιστα τῆσδ' ἀπαλλαγεὶς χθονός·
λέξει γὰρ ἀρχαῖς καὶ στρατηλάταις τάδε,
πύλας ἐφ' ἑπτὰ καὶ λοχαγέτας μολών·
κἂν μὲν φθάσωμεν, ἔστι σοι σωτηρία·
ἢν δ' ὑστερήσῃς, οἰχόμεσθα, κατθανεῖ.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

ποῖ δῆτα φεύγω; τίνα πόλιν; τίνα ξένον;

ΚΡΕΩΝ.

ὅπου χθονὸς τῆσδ' ἐκποδὼν μάλιστ' ἔσει.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

οὐκοῦν σὲ φράζειν εἰκός, ἐκπονεῖν δ' ἐμέ.

ΚΡΕΩΝ.

Δελφοὺς περάσας . .

---

v. 995. quum dicit ὅς μ' ἐκκομίζει πόλιν ἀποστερῶν τύχης, ut plane non audivisse videatur patris illud dictum.

973. Valckenarius recte monuit praeferendam esse Aldinae scripturam μάντεων, pro qua codices si non omnes, certe plerique μάντεως.

974. Edd. vett. Par. A. Flor. 2. 33. Ven. b. ἀπαλλαγείς. Porsonus praetulit quod ceteri libri praebent ἀπαλλαχθείς, primos aoristos prae secundis placuisse tragicis monens, fassus tamen etiam ἀπαλλαγῆναι inveniri.

979. Vulgo τίνα ξένων. Sed Cant. M. R. Flor. 2. Vict. Havn. τίνα ξένον, quod hic, ut magis rhetoricum, praeferendum iudicavi.

982. Edd. vett. et aliquot codd. in quibus Flor. 10. 33. Δελφοὺς περάσας φεῦγε. M. ποῖ με χρὴ πάτερ μολεῖν. In Par. B. a prima manu omissum est φεῦγε, in Cant. e recensione additum. Contra permulti codices πάτερ omittunt. Cauterum, qui in Nov. lect. IV. 1. φεῦγε delendum censuit, recte secuti sunt viri docti.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

ποῖ με χρὴ, πάτερ, μολεῖν;

ΚΡΕΩΝ.

Αἰτωλίδ' ἐς γῆν.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

ἐκ δὲ τῆςδε ποῖ περῶ;

ΚΡΕΩΝ.

Θεσπρωτὸν οὖδας.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

σεμνὰ Δωδώνης βάθρα;

ΚΡΕΩΝ.

ἔγνως.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

τί δὴ τόδ' ἔρυμά μοι γενήσεται;

ΚΡΕΩΝ.

πόμπιμος ὁ δαίμων.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

χρημάτων δὲ τίς πόρος;

ΚΡΕΩΝ.

ἐγὼ πορεύσω χρυσόν.

---

985. Libri *τί δῆτ' ἔρυμα.* Brunckius et Porsonus ex Valckenarii coniectura *τί δῆτα ῥῦμα*, Porsonus, quod ei hoc lenius videbatur quam Musgravii emendatio *τί δὴ τόδ' ἔρυμα*, Brunckius sine dubio quod apud eum Valckenarii maior quam Musgravii auctoritas erat. Secutus hos est Matthiae. Sententiam si maluissent quam vocabula intueri, non dubitassent Musgravium sequi.

987. Cod. Abbat. Flor. 59. habet *παρέξω*, cum glossa *ἀποστελῶ*, quae in sex codd. ad vulgatum *πορεύσω* adscripta est.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

εὖ λέγεις, πάτερ.
χώρει νυν· ὡς σὴν πρὸς κασιγνήτην μολών,
ἧς πρῶτα μαστὸν εἵλκυσ', Ἰοκάστης λέγω,
μητρὸς στερηθεὶς ὀρφανός τ' ἀποζυγείς,
προςηγορήσων εἶμι καὶ σώσων βίον
ἀλλ' εἶα, χώρει· μὴ τὸ σὸν κωλυέτω.
γυναῖκες, ὡς εὖ πατρὸς ἐξεῖλον φόβον,
κλέψας λόγοισιν, ὥςθ' ἃ βούλομαι τυχεῖν·
ὅς μ' ἐκκομίζει, πόλιν ἀποστερῶν τύχης,
καὶ δειλίᾳ δίδωσι. καὶ συγγνωστὰ μὲν
γέροντι, τοὐμὸν δ' οὐχὶ συγγνώμην ἔχει,
προδότην γενέσθαι πατρίδος, ἥ μ' ἐγείνατο.
ὡς οὖν ἂν εἰδῆτ', εἶμι καὶ σώσω πόλιν,
ψυχήν τε δώσω τῆςδ' ὑπερθανεῖν χθονός.
αἰσχρὸν γάρ, οἱ μὲν θεσφάτων ἐλεύθεροι,
κοὐκ εἰς ἀνάγκην δαιμόνων ἀφιγμένοι,
στάντες παρ' ἀσπίδ' οὐκ ὀκνήσουσιν θανεῖν,
πύργων πάροιθε μαχόμενοι πάτρας ὕπερ·

---

988. *Χώρει νυν*, quod Creonti datum erat, Menoecei esse vidit Musgravius.

989. Edd. vett. et codd. Havn. Flor. 2. 10. 33. *Ἰοκάστης*. Ceteri libri *Ἰοκάστην*. Vide quae dixi ad Soph. Ai. 566.

991. Edd. antiquissimae *πόλιν σώσων*. Aliquot libri *σώσων* vel *σώσω πόλιν*. Plerique codd. recte *βίον*, sed variantes in *σώσω*, *σώσων*, *σῶσαι*, et quod in Par. A. est *σώζων*, sed *καὶ σώσων βίον* habent cum aliis quibusdam Flor. A. 2. 10. 33. Ven. ab.

992. Hic quoque versus, praeterquam in cod. Harl. tributus erat Creonti, quum esse deberet, ut Musgravius vidit, Menoecei.

1000. Vulgo et Flor. 33. *ψυχὴν δὲ δώσω*, quod male servavit Porsonus. Recte Brunckius cum plerisque codd. *ψυχήν τε δώσω*.

1001. Non opus est haec ut interrogative, quod Matthiae vult, dicantur. Etiam sine interrogatione dicta eandem vim habent: et sic accipienda esse, vel *αἰσχρὸν γὰρ* ostendit.

ἐγὼ δὲ πατέρα καὶ κασίγνητον προδοὺς
πόλιν τ' ἐμαυτοῦ δειλὸς ὣς ἔξω χθονὸς
ἄπειμ'· ὅπου δ' ἂν ζῶ, κακὸς φανήσομαι.
μὰ τὸν μετ' ἄστρων Ζῆν' Ἄρην τε φοίνιον,
ὃς τοὺς ὑπερτείλαντας ἐκ γαίας ποτὲ
σπαρτοὺς ἄνακτας τῆςδε γῆς ἱδρύσατο.
ἀλλ' εἶμι, καὶ στὰς ἐξ ἐπάλξεων ἄκρων
σφάξας ἐμαυτὸν σηκὸν ἐς μελαμβαθῆ
δράκοντος, ἔνθ' ὁ μάντις ἐξηγήσατο,
ἐλευθερώσω γαῖαν· εἴρηται λόγος.
στείχω δὲ θανάτου δῶρον οὐκ αἰσχρὸν πόλει
δώσων, νόσου δὲ τήνδ' ἀπαλλάξω χθόνα.
εἰ γὰρ λαβὼν ἕκαστος ὅ τι δύναιτό τις
χρηστὸν διέλθοι τοῦτο, κεἰς κοινὸν φέροι
πατρίδι, κακῶν ἂν αἱ πόλεις ἐλασσόνων
πειρώμεναι τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖεν ἄν.

ΧΟΡΟΣ.

στροφή.

ἔβας, ἔβας,
ὦ πτεροῦσσα, γᾶς λόχευμα
νερτέρου τ' Ἐχίδνας,
Καδμείων ἁρπαγά,

1008. Edd. vett. et pauci codd. οὐ μὰ τόν. Plerique libri et Plutarchus de aud. poet. p. 23. B. omittunt οὐ. Contra in duobus codd. abest μά, quorum unus est iste Kingii K. Videri hoc potest fortius esse. Sic Sophocles El. 1063. Oed. R. 660.

1012. Edd. vett. et aliquot codd. in quibus Flor. 2. 10. 33. Aug. d. Havn. μελαμβαθῆ. Alii multi μελαμβαφῆ.

1015. Edd. vett. et nonnulli codd. in quibus Ven. ab. Par. A. Flor. 2. 10. 33. Aug. d. Havn. ac scholiastes θανάτου. Alii libri θανάτῳ, quod praetulerunt novissimi editores. Mirum, quod Matthiae non habere se dixit, quomodo θανάτου explicaret. Quae his addit, prorsus aliena sunt.

1024. Vulgo ἁρπαγᾷ. Et sic scholiastae. Tyrwhitti coniectu-

πολύστονος, πολύφθορος,
μιξοπάρθενος,
δάϊον τέρας,
φοιτάσι πτεροῖς
χαλαῖσί τ᾽ ὠμοσίτοις·
Διρκαίων ἅ ποτ᾽ ἐκ
τόπων νέους πεδαίρουσ᾽
ἄλυρον ἀμφὶ μοῦσαν
ὀλομέναν τ᾽ Ἐρινὺν
ἔφερες, ἔφερες ἄχεα πατρίδι
φόνια· φόνιος ἐκ θεῶν,
ὃς τάδ᾽ ἦν ὁ πράξας.
ἰάλεμοι δὲ ματέρων,
ἰάλεμοι δὲ παρθένων
ἐστέναζον οἴκοις·
ἰήϊον βοάν, βοάν,
ἰήϊον μέλος, μέλος
ἄλλος ἄλλ᾽ ἐπωτότυζε
διαδοχαῖς ἀνὰ πτόλιν.
βροντᾷ δὲ στεναγμὸς

---

ram *ἁρπαγά*, quae scriptura est codicis Harleiani, receperunt Porsonus et Matthiae.

1025. Edd. vett. Flor. 33. Aug. d. Havn. *πολύστονος, πολύφθορος*. Alii libri, in iisque Flor. A. 2. 10. Taur. *πολύφθορος, πολύστονος*, multi *πολύστονος, πολύμοχθος*.

1026. Tres codd. et Valckenarius *μιξοπάρθενον*.

1030. De his, *Διρκαίων ἐκ τόπων*, disseruit R. Ungerus in Thebanis paradoxis vol. I. p. 97.

1033. Unus scholiastarum: *ἐνταῦθα δὲ οὐ τὴν κατάραν λέγει, οὐδὲ τὴν ἔφορον τῶν καταρῶν θέαν, ἀλλὰ τὰ δάκρυα καὶ τοὺς φόνους οὕτω φησὶν κατὰ μεταφοράν, ἐπεὶ ἀπὸ τῶν καταρῶν ἐνίοτε καὶ δάκρυα καὶ φόνοι συμβαίνουσιν.* Haec falsa interpretatio est. Recte alius: *ἐπειδὴ φθορᾶς αἰτία ἦν ἡ μοῦσα, διὰ τοῦτο Ἐρινὺν οὐλομένην αὐτὴν λέγει.*

1042. Libri *ἄλλος ἄλλον*. Ex Valckenarii emendatione positum *ἄλλος ἄλλ᾽*.

ἀχά τ' ἦν ὅμοιος,
ὁπότε πόλεος ἀφανίσειεν
ἁ πτεροῦσσα παρθένος τίν' ἀνδρῶν.

ἀντιστροφή.

χρόνῳ δ' ἔβα
Πυθίαις ἀποστολαῖσιν
Οἰδίπους ὁ τλάμων
Θηβαίαν τάνδε γᾶν
τότ' ἀσμένοις, πάλιν δ' ἄχη·
ματρὶ γὰρ γάμους
δυςγάμους τάλας
καλλίνικος ὢν
αἰνιγμάτων ξυνάπτει,
μιαίνει δὲ πτόλιν·
δι' αἱμάτων δ' ἀμείβει
μυσαρὸν εἰς ἀγῶνα
καταβαλὼν ἀραῖσι
τέκεα μέλεος· ἀγάμεθ' ἀγάμεθ',
ὃς ἐπὶ θάνατον οἴχεται
γᾶς ὕπερ πατρῴας,
Κρέοντι μὲν λιπὼν γόους,
τὰ δ' ἑπτάπυργα κλῇθρα γᾶς
καλλίνικα θήσων.
γενοίμεθ' ὧδε ματέρες,
γενοίμεθ' εὔτεκνοι, φίλα
Παλλάς, ἃ δράκοντος αἷμα

1045. Libri ἰαχά. Recte Musgravius ἀχά, de quo videndus Elmsleius ad Heracl. 752.

1046. Non recte Porsonus maluit cum Musgravio ἀφανίσει' pro ἀφανίσειεν, quod libri habent, quam in antistrophico γαῖαν scribere.

1052. Edd. vett. et multi codd. ἀσμένοις. Alii male ἄσμενος.

λιθόβολον κατειργάσω,
Καδμείαν μέριμναν
ὁρμήσασ᾽ ἐπ᾽ ἔργον,
ὅθεν ἐπέσυτο τάνδε γαῖαν
ἁρπαγαῖσι δαιμόνων τις ἄτα.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ὠή, τίς ἐν πύλαισι δωμάτων κυρεῖ;
ἀνοίγετ᾽, ἐκπορεύετ᾽ Ἰοκάστην δόμων.
ὠὴ μάλ᾽ αὖθις· διὰ μακροῦ μέν, ἀλλ᾽ ὅμως
ἔξελθ᾽, ἄκουσον, Οἰδίπου κλεινὴ δάμαρ,
λῆξασ᾽ ὀδυρμῶν πενθίμων τε δακρύων.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ὦ φίλτατ᾽, ἦ που ξυμφορὰν ἥκεις φέρων,
Ἐτεοκλέους θανόντος, οὗ παρ᾽ ἀσπίδα
βέβηκας ἀεί, πολεμίων εἴργων βέλη;
τί μοί ποθ᾽ ἥκεις καινὸν ἀγγέλλων ἔπος;
τέθνηκεν ἢ ζῇ παῖς ἐμός; σήμαινέ μοι.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ζῇ, μὴ τρέσῃς τόδ᾽, ὥς σ᾽ ἀπαλλάξω φόβου.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

τί δ᾽, ἑπτάπυργοι πῶς ἔχουσι περιβολαί;

1070. Edd. vett. Aug. d. Taur. Havn. Par. A. et Flor. 2. 10. 33. κατειργάσω. Permulti κατείργασαι, quod praeferendum putavit Matthiae, non cogitans melius aoristum convenire cum sequentibus.

1073. Libri γᾶν. Vide ad v. 1046.

1078. Flor. 33. Harl. κυδρὴ δάμαρ, quod Homericum magis quam tragicum videtur. Ven. a. γρ. κυδρή.

1083. Edd. vett. ἥκει; et ἀγγέλλων, quod posterius etiam Flor. 2. 10. 33. habent. Id ut aptius servavi. Iam enim coeperat ille nuntiare. Plerique codd. ἥκεις et ἀγγελῶν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἑστᾶσ᾽ ἄθραυστοι, κοὐκ ἀνήρπασται πόλις.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ἦλθον δὲ πρὸς κίνδυνον Ἀργείου δορός;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἀκμήν γ᾽ ἐπ᾽ αὐτήν· ἀλλ᾽ ὁ Καδμείων Ἄρης
κρείσσων κατέστη τοῦ Μυκηναίου δορός.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ἓν εἰπὲ πρὸς θεῶν, εἴ τι Πολυνείκους πέρι
οἶσθ᾽· ὡς μέλει καὶ τοὖδέ μοι λεύσσειν φάος.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ζῇ σοι ξυνωρὶς εἰς τόδ᾽ ἡμέρας τέκνων.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

εὐδαιμονοίης. πῶς γὰρ Ἀργείων δόρυ
πυλῶν ἀπεστήσασθε πυργηρούμενοι;
λέξον, γέροντα τυφλὸν ὡς κατὰ στέγας
ἐλθοῦσα τέρψω, τῆςδε γῆς σεσωσμένης.

1092. Vulgo: *ὡς μέλει μοι καὶ τόδ᾽, εἰ λεύσσει φάος.* Porsonus recepit ex Par. A. *μέλον μοι,* quo prope accedit etiam cod. L. scriptura *μέλοιμι.* De sententia securi fuerunt interpretes. At eá falsa est: non enim hoc quoque an viveret, cognoscere se velle dicendum erat Iocastae, quae nondum aliud de eo quaesiverat, sed quaerere debebat an ille quoque viveret. Ac praebent hoc ipsum, sed ita ut metro non conveniat, Flor. 2. 33. Mosc. Aug. d. in quibus est *καὶ τοὖδ᾽.* Hinc ita versum correxi: *ὡς μέλει καὶ τοὖδέ μοι λεύσσειν φάος.* Omittunt totum hunc versum Flor. 18. 21.

1094. Matthiae in sua editione per errorem mansisse ex Zimmermanniana ait *πῶς δ᾽ ἄρ᾽,* quod Brunckius Porsono non sine specie coniecisse visus erat. Si opus esset mutatione, scribi posset *πῶς δὲ τἀργείων δόρυ.* Sed satis erat plene interpungi post *εὐδαιμονοίης.*

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἐπεὶ Κρέοντος παῖς ὁ γῆς ὑπερθανὼν
πύργων ἐπ' ἄκρων στὰς μελάνδετον ξίφος
λαιμῶν διῆκε τῇδε γῇ σωτήριον,
λόχους ἔνειμεν ἑπτὰ καὶ λοχαγέτας
πύλας ἐφ' ἑπτά, φύλακας Ἀργείου δορός,
σὸς παῖς, ἐφέδρους ἱππότας μὲν ἱππόταις
τάξας, ὁπλίτας δ' ἀσπιδηφόροις ἔπι,
ὡς τῷ νοσοῦντι τειχέων εἴη δορὸς
ἀλκὴ δι' ὀλίγου. περγάμων δ' ἀπ' ὀρθίων
λεύκασπιν εἰςορῶμεν Ἀργείων στρατὸν
Τευμησσὸν ἐκλιπόντα· καὶ τάφρου πέλας
δρόμῳ ξυνῆψεν ἄστυ Καδμείας χθονός.
παιὰν δὲ καὶ σάλπιγγες ἐκελάδουν ὁμοῦ
ἐκεῖθεν ἔκ τε τειχέων ἡμῶν πάρα.
καὶ πρῶτα μὲν προςῆγε Νηΐσταις πύλαις

1100. Edd. vett. et aliquot codd. *λαιμόν*. Ceteri libri *λαιμῶν*, praeter Par. A. in quo quum *πλοιῶν* legatur, Brunckius *πλευρῶν* scripsit. Deinde edd. vett. Ven. b. *τῆςδε γῆς*, sed reliqui codd. *τῇδε γῇ*.

1103. Ald. *σὸς παῖς ἐφέδρους. ἱππότας μὲν ἱππόταις*. Neque codices copulam habent. Grotius *δ'* inseruit, Valckenarius *θ'*, quod in sequente versu *ἔταξ'* indigere copula intelligebant. In Par. A. hic versus omissus est.

1104. Libri omnes *ἔταξ'*. Ea videtur correctio esse, quum usitato compendio terminationis *ας* in errorem inductus scriba *τάξ'* pro *τάξας* posuisset. Participium et rotundiorem facit orationem, et confirmatur omissione copulae in versu praegresso.

1108. Ald. et aliae edd. vett. *Τελμησὸν* cum multis codicibus. Valckenarius et Porsonus cum Leid. B. Flor. 2. 10. 33. Vict. Taur. *Τευμησὸν*, ut antiquiorem formam, praetulerunt. Recte Ven. a. *Τευμησσόν*.

1112. Libri *Νηΐταις*. Apud Aeschylum quoque Sept. ad Theb. **466.** libri *Νηΐτισι* et *Νηΐτῃσι*. Hanc vero scripturam Ungerus in Paradoxis Thebanis vol. I. p. 310. seqq. tam docte impugnavit, ut iam non videatur dubitandum esse quin *Νηΐσται* sive Boeotorum lingua *Νηΐτται* dicta fuerit ea porta. Nam nec *Νηΐται* quid significet aut qua ratione defendi possit apparet, et maxime veri simile est, quod ille p. 334. et 343. monuit, *Νηΐστας* dictas esse ab situ, sicut *Ὑψίστας*. Praeterea affert, quod apud Pausaniam, apud quem IX. 8, 4. libri Mss. *Νῆσας* et *Νήσας* habent, in eiusdem libri c. 25, 1. 4. aliquot codi-

λόχον πυκναῖσιν ἀσπίσιν πεφρικότα
ὁ τῆς κυναγοῦ Παρθενοπαῖος ἔκγονος,
ἐπίσημ' ἔχων οἰκεῖον ἐν μέσῳ σάκει,
ἑκηβόλοις τόξοισιν Ἀταλάντην κάπρον
χειρουμένην Αἰτωλόν. εἰς δὲ Προιτίδας
πύλας ἐχώρει σφάγι'. ἔχων ἐφ' ἅρματι
ὁ μάντις Ἀμφιάραος, οὐ σημεῖ' ἔχων

---

ces *Νηϊστῶν* corruptumque ex eo *Νηϊετῶν* praebent, eamdemque scripturam apud Statium quoque Theb. VIII. 343. in duobus esse codicibus inventam. Quin immo quod in isto Statii loco vulgares editiones habent *Neite* nihil est nisi emendatio viri docti facta primum in editione Aldina a. 1519. quod ex adiecta interpretatione Graecorum verborum cognoscitur. Nam praeter duos olim collatos codices etiam duo codices bibliothecae regiae Dresdensis *Neiste* habent, ex antiquis autem impressis libris, quos inspicere potui, editiones Venetae a. 1483. 1494. *Neystae*, Aldina autem a. 1502. *Neisae*, quod ex hac in Lugdunensem a. 1598. propagatum est, praebent, dum ex Aldina a. 1519. *Neitae* in Antwerpienses a. 1595. 1607. et recentiores transiit. Statius igitur aperte Neistas testatur. Aliud argumentum, cui plurimum tribuit Ungerus, non satis firmum est, Hesychii glossa, quae ad hunc ipsum Euripidis versum spectat: *Νηΐσι, ταῖς πύλαις ταῖς πρώταις καὶ τελευταίαις.* Nam codex inter *Νηΐθη* et *νήϊον* habet *Νῆϊ, ταῖς πύλαις*, ut Hesychium appareat apud Euripidem aut *Νηΐταις* aut *Νηΐτταις* scriptum invenisse. Id autem ille interpretatus erat non *ταῖς πρώταις καὶ τελευταίαις*, sed *ταῖς κατωτάταις καὶ τελευταίαις*, sicuti paullo inferius *νήϊστα, κατώτατα, ἔσχατα,* et supra *νειάτη, κατωτάτη, ἐσχάτη.* Ab situ etiam portae isti nomen inditum esse vera inter falsas fama prodidit apud scholiastam Euripidis: *ἢ ἀπὸ Νηΐδος τῆς Ἀμφίονος καὶ Νιόβης, ἢ ἐπεὶ νέαταί εἰσιν. ὁ δὲ Φερεκύδης ἀπὸ Νηΐδος τῆς Ζήθου θυγατρός.* Similia tradidit Pausanias IX. 8, 4. *ἐν ταῖς χορδαῖς νήτην καλοῦσιν ἐξ αὐτῶν· ταύτην οὖν τὴν χορδὴν Ἀμφίονα ἐπὶ ταῖς πύλαις ταύταις ἀνευρεῖν λέγουσιν. ἤδη δὲ ἤκουσα καὶ ὡς Ζήθου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀμφίονος τῷ παιδὶ ὄνομα Νῆϊς γένοιτο, ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ Νῆϊδος τὰς πύλας κληθῆναι ταύτας.* Itylum et Neidem a Zetho et Aedone procreatos memorat etiam scholiastes Homeri ad Odyss. XIX. 518. Ex his consequitur, verum portae istius nomen esse *Νηΐστας,* ut, si quidquam sit quo quis *Νηΐτας* possit defendere, statuendum sit acceptum id esse a poetis cyclicis, qui quas Boeoti *Νηΐττας* vocabant, quum id pro nomine proprio haberent, ipsi quoque *Νηΐττας* vel *Νηΐτας* appellaverint.

1118. Edd. vett. Par. A. Flor. 2. 10. 33. Taur. Havn. Aug. d. Ven. a. *ἐφ' ἅρματι.* Alii non pauci *ἐφ' ἅρμασιν.*

ὑβρισμέν᾽, ἀλλὰ σωφρόνως ἄσημ᾽ ὅπλα.
Ὠγύγια δ᾽ εἰς πυλώμαθ᾽ Ἱππομέδων ἄναξ
ἔστειχ᾽, ἔχων σημεῖον ἐν μέσῳ σάκει
στικτοῖς πανόπτην ὄμμασιν δεδορκότα,

1122. Edd. vett. et aliquot codd. ἔστηκ᾽. Plerique ἔστειχ᾽.
1123. In libris ita scriptum:

στικτοῖς πανόπτην ὄμμασιν δεδορκότα,
τὰ μὲν ξὺν ἄστρων ἐπιτολαῖσιν ὄμματα
βλέποντα, τὰ δὲ κρύπτοντα δυνόντων μέτα,
ὡς ὕστερον θανόντος εἰςορᾶν παρῆν.

Eustathius p. 182, 23. ὁ δὲ μῦθος Ἀργειφόντην τὸν φονέα τοῦ Ἄργου καλεῖ, ὃν φύσεως τέρας ἡ ἱστορία παραδίδωσιν, ὀφθαλμοὺς αὐτῷ ἀνοίξασα (id puto ἀνάψασα scripserat) διὰ παντὸς τοῦ σώματος, οὓς ἄλλοτε ἄλλους ἀνοίγων καὶ τοῖς μὲν μύων, τοῖς δὲ βλέπων, ἄϋπνος ἦν διὰ βίου, ἄστροις μέν τισιν ἀνατέλλουσιν ἐπανοίγων τοὺς μύοντας ὀφθαλμοὺς συνανατέλλοντας ὥςπερ καὶ αὐτούς, ἑτέροις δὲ αὖ πάλιν τῶν ἀστέρων δυομένοις συγκαταμύων τοὺς βλέποντας ὀφθαλμοὺς καὶ ὥςπερ συγκαταδύων τὸν ἐν αὐτοῖς ὀπτικὸν ἥλιον, ὃ καὶ Εὐριπίδης δηλοῖ ἐν οἷς φησὶν Ἄργου ὄμματα τὰ μὲν ξὺν ἄστρων ἐπιτολαῖσι βλέποντα, τὰ δὲ κρύπτοντα δυνόντων μέτα. Valckenarius, non cogitans Euripidem quod de Argo dicendum erat ad oculos transtulisse, aptius eum πυκνοῖς, ut Aeschylus fecit, quam στικτοῖς ὄμμασι δεδορκότα dicturum fuisse existimabat. Qui autem sequuntur duo versus dubitabat an essent ab Euripide scripti, quos qui scripsisset eum dedisse putabat, τὰ μὲν ξὺν ἄστρων ἐπιτολαῖσιν ὄμματ᾽ ἦν βλέποντα, τὰ δὲ πίπτοντα δυνόντων μέτα, quoniam πίπτοντα praeberet scholiastes Augustanus. Sane quos oculos vesperi aperiebat Argus, claudebat mane. Hoc igitur si dixisset qui hos versus fecit, necessario debuit addere, quos mane aperuisset oculos clausisse eum vesperi. Praeterea Valckenarius illum versum, ὡς ὕστερον θανόντος εἰςορᾶν παρῆν, ut plane insulsum, ab aliena manu profectum iudicavit. Eum Porsonus, ut praegressos, omnino servandos censuit. In Valckenarii sententiam inclinat Matthiae. Haec non strenue officio suo fungentium iudicia sunt. Patet Argum describi per totum corpus oculis distinctum, qualem in antiquo vase pictum Panofka exhibuit in Commentationibus Acad. Berol. 1837. ubi copiose de Argo disputavit. Nunc primo quid est quod Argus simpliciter πανόπτης vocatur, quem oportebat suo nomine appellari? Nullus id alius scriptor fecit: nec mirum, quando πανόπτης etiam Iovis et solis cognomen est. Deinde quid est quod, quum alii hominem fuisse Argum dicant, scholiastes scribat: ἐν μέσῳ τῷ Ἱππομέδοντος σάκει ἐνεγέγραπτο ὁ Ἄργος ὁ κύων; et alius: τὸν Ἄργον κύνα λέγει ἐγγεγράφθαι ἐν τῇ ἀσπίδι τοῦ Ἱππομέδοντος; et glossator ad πανόπτην· τὸν Ἄργον κύνα? Canem Argo ut pastori ad-

* * * * * * * * * * * *

τὰ μὲν σὺν ἄστρων ἐπιτολαῖσιν ὄμματα
κλείοντα, τὰ δὲ κρύπτοντα δυνόντων μέτα,

---

iunctum multae apud Panofkam imagines monstrant; ipse autem non est canina forma inventus. Quid denique illud est, *τὰ μὲν ξὺν ἄστρων ἐπιτολαῖσιν ὄμματα βλέποντα, τὰ δὲ κρύπτοντα δυνόντων μέτα?* Scholiastae quidem Augustani explicatio qui oculos ad orientem et ad occidentem conversos distingui putat, plane absurda est, quod sic Argus altera parte corporis clausos habens oculos non plus vidisset quam quibus duo tantum oculi sunt. Non minus absurda est altera interpretatio, qua aliis oculis cernere dicitur Argus quum oriuntur sidera, alios autem, quum occidunt, claudere. Nam quos tandem claudat, nisi quos apertos habebat? Ita ergo interdiu nihil vidisset. Omnino, quoniam non de vivo Argo, sed de imagine eius sermo est, eam imaginem talem fuisse necesse est, ut per totum corpus alii oculi clausi, alii aperti cernerentur: idque cur ita pictum esset ut declararet poeta, adiecit illud, aliis Argum oculis noctu, aliis interdiu esse usum. Iam quod ad nomen Argi omissum attinet, praeter istam canis appellationem etiam haec unius scholiastarum verba aliquid momenti habent: *εἰς γὰρ τεκμήριον τῆς πατρίδος σημεῖον στικτὸν ἔφερε τῆς Ἀργείας βοὸς φύλακα.* Nam hoc *τῆς Ἀργείας βοὸς* non habet colorem scholiastarum sermonis. Haec qui reputaverit, facile credo adducetur, ut versum intercidisse concedat, scriptumque ab Euripide hoc fere modo fuisse:

στικτοῖς πανόπτην ὄμμασιν δεδορκότα
τῆς Ἰνάχου κύν᾽ Ἄργον Ἀργείας βοός.

Non canem, sed custodem Inacheae virginis vocavit Argum, recteque *κύνα* interpretatus est ille qui scripsit *τῆς Ἀργείας βοὸς φύλακα.* Qui sequuntur versus, ad eos scholiastarum unus haec adnotavit: *ἰστέον ὅτι τὸ βλέποντα καὶ τὸ κρύπτοντα συντάσσεται ἀρσενικαὶ αἰτιατικαὶ οὖσαι, καὶ οὐχ, ὡς φασί τινες, οὐδέτεραι, συντάσσοντες πρὸς τὸ τὰ μὲν, τὰ δὲ, οὐ συνάπτοντες τῷ προτέρῳ, ἀλλὰ κομματικὸν ἐκφέροντες, λαμβάνοντες ἔξωθεν τὸ ὑπῆρχον, καὶ λέγοντες οὕτω· τὰ μὲν ὄμματα ὑπῆρχον βλέποντα, τὰ δὲ κρύπτοντα.* Si sana est librorum scriptura, solum *κρύπτοντα* accusativus numeri singularis est, diciturque Argus *τὰ μὲν ὄμματα σὺν ἄστρων ἐπιτολαῖς, τὰ δὲ δυνόντων μέτα βλέποντα κρύπτων.* At hoc tam durum est, ut non possit ab Euripide profectum credi. Suspicetur fortasse aliquis scribendum esse *κλέπτοντα,* quoniam etiam alibi *βλέπειν* et *κλέπτειν* commutata inveniuntur. Sed multo probabilius est quod Seidlerus coniecit *κλείοντα.* Id ergo reposui. Qui sequitur versus, tantum abest ut insulsus sit, ut sit plane necessarius. Nam dum pugnabatur, non poterat cerni alios oculos clausos, alios apertos esse. Itaque etiam dici distincte debebat, esse id post illa, quum mortuus esset, cognitum, ne quis quaereret, quomodo, dum clipeus inter pugnandum manu versa-

ὡς ὕστερον θανόντος εἰσορᾶν παρῆν.
Ὁμολωΐσιν δὲ τάξιν εἶχε πρὸς πύλαις
Τυδεύς, λέοντος δέρος ἔχων ἐπ' ἀσπίδι
χαίτῃ πεφρικός· δεξιᾷ δὲ λαμπάδα
Τιτὰν Προμηθεὺς ἔφερεν ὥς, πρήσων πόλιν.
ὁ σὸς δὲ Κρηναίαισι Πολυνείκης πύλαις
Ἄρην προσῆγε· Ποτνιάδες δ' ἐπ' ἀσπίδι
ἐπίσημα πῶλοι δρομάδες ἐσκίρτων φόβῳ,
εὖ πως στρόφιγξιν ἔνδοθεν κυκλούμεναι
πόρπαχ' ὑπ' αὐτόν, ὥστε μαίνεσθαι δοκεῖν.
ὃ δ' οὐκ ἔλασσον Ἄρεος ἐς μάχην φρονῶν
Καπανεὺς προσῆγε λόχον ἐπ' Ἠλέκτραις πύλαις·
σιδηρονώτοις δ' ἀσπίδος τύποις ἐπῆν
γίγας ἐπ' ὤμοις γηγενὴς ὅλην πόλιν

---

batur, discerni vigilantes et dormientes oculi potuerint. Ceterum de Argo praeter Panofkam disseruit etiam G. F. Grotefendus in Diurnis antiquariis a. 1838. fol. 69.

1129. Unus alterve codex *δέρας*, ceteri et Eustathius p. 473, 5. 485, 5. *δέρος*. Deinde pro vulgato *ἐπ' ἀσπίδος* in Par. A. Flor. 2. 33. Vict. Taur. I. est *ἐπ' ἀσπίδι*, receptum a Brunckio, Porsono, aliisque. Discessit Euripides a communi fama, quae Tydeum apri pellem in clipeo gestasse tradidit. Disseruit de ea re Naekius in indice lectionum aestivarum Academiae Rhenanae a. 1824.

1131. Nullam in hoc versu interpunctionem habet Aldina. Scholiastarum unus: *ὥπλιστο ἀσπίδα Τυδεὺς λέοντος δέρμα ἐπίσημον ἔχουσαν· ἐνεγέγραπτο δὲ καὶ ὁ Προμηθεὺς λαμπάδα ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ, ὁ εἷς τῶν Τιτάνων, ὡς πρήσων τὴν πόλιν.* Credi hoc posset, si scriptum esset *ἐν μέσῳ δὲ λαμπάδα*. Nam *δεξιᾷ δὲ* in principio sententiae positum non patitur picti Promethei dextram intelligi. Quod si ipsius Tydei dextra facem tenebat, aut cum quibusdam scholiastarum Tydeus usitata figura ipse dici Prometheus putandus, aut cum Musgravio, quem Brunckius, Porsonus, Matthiae secuti sunt, interpungendum est *Τιτὰν Προμηθεὺς ἔφερεν ὥς, πρήσων πόλιν.* Hoc praetuli. Patet cur sic poeta maluerit, quam *Τιτὰν Προμεθεὺς ὣς ἔφερε* scribere. Mira tamen comparatio, quum statura brevis fuerit Tydeus. Cui enim non in mentem veniat illud Homeri:

Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην δέμας, ἀλλὰ μαχητής.

Haud igitur apte haec finxit, si finxit, Euripides.

φέρων μοχλοῖσιν ἐξανασπάσας βάθρων,
ὑπόνοιαν ἡμῖν οἷα πείσεται πόλις.
ταῖς δ' ἑβδόμαις Ἄδραστος ἐν πύλαισιν ἦν,
ἑκατὸν ἐχίδναις ἀσπίδ' ἐκπληρῶν γραφῇ,
ὕδρας ἔχων λαιοῖσιν ἐν βραχίοσιν
Ἀργεῖον αὔχημ'· ἐκ δὲ τειχέων μέσων
δράκοντες ἔφερον τέκνα Καδμείων γνάθοις.
παρῆν δ' ἑκάστου τῶνδέ μοι θεάματα
ξύνθημα παραφέροντι ποιμέσιν λόχων.
καὶ πρῶτα μὲν τόξοισι καὶ μεσαγκύλοις
ἐμαρνάμεσθα σφενδόναις θ' ἑκηβόλοις
πετρῶν τ' ἀραγμοῖς· ὡς δ' ἐνικῶμεν μάχῃ,
ἔκλαγξε Τυδεὺς καὶ σὸς ἐξαίφνης γόνος,
„ὦ τέκνα Δαναῶν, πρὶν κατεξάνθαι βολαῖς,
τί μέλλετ' ἄρδην πάντες ἐμπίπτειν πύλαις,
γυμνῆτες, ἱππῆς, ἁρμάτων τ' ἐπιστάται;"
ἠχῆς δ' ὅπως ἤκουσαν, οὔτις ἀργὸς ἦν·
πολλοὶ δ' ἔπιπτον κρᾶτας αἱματούμενοι,

1141. Vulgo *ἐξανασπάσας βίᾳ*. Pro *βίᾳ*, quod in Aug. d. ut alia lectio supra scriptum, hic codex et I. ac Flor. 33. *βάθρων*, quod valde probatum Porsono reposuit Matthiae. Ven a. *γρ. βάθρων, θεμειλίων*.

1142. Valckenarius hunc quoque versum damnavit.

1144. Vulgo: *ἑκατὸν ἐχίδναις ἀσπίδ' ἐκπληρῶν γραφῇ Ὕδρας, ἔχων λαιοῖσιν ἐν βραχίοσιν Ἀργεῖον αὔχημ'*. Flor. A. 10. 33. 34. Leidd. *ἑκατὸν δ'*, ut si sequeretur *ἐκπληροῖ*, quod tamen ex nullo libro allatum est. Brunckius et Porsonus ex Valckenarii coniectura, *ἑκατὸν ἐχίδναις ἀσπίδ' ἐκπληρῶν, γραφὴν ὕδρας ἔχων λαιοῖσιν ἐν βραχίοσιν, Ἀργεῖον αὔχημ'*. Id valde invenustum est. Matthiae librorum scripturam recte interpunxit, sed quae de parallelismo dixit, quo *ἐχίδναις* et *γραφῇ* iuncta sint, refutavit Lobeckius ad Aiacem p. 264.

1149. Ald. Flor. 2. 33. *παρφέροντι*. Duo codd. *προσφέροντι*. Ceteri *παραφέροντι*.

1156. Scribebatur *ἱππεῖς*. Ven. a. *ἱππῆς*.

1157. Edd. vett. *ἀργὸς οὔτις ἦν*. Codd. *οὔτις ἀργὸς ἦν*.

ἡμῶν τ' ἐς οὖδας εἶδες ἂν πρὸ τειχέων
πυκνοὺς κυβιστητῆρας ἐκνενευκότας,
ξηρὰν δ' ἔδευον γαῖαν αἵματος ῥοαῖς.
ὁ δ' Ἀρκάς, οὐκ Ἀργεῖος, Ἀταλάντης γόνος,
τυφὼς πύλαισιν ὥς τις ἐμπεσὼν βοᾷ
πῦρ καὶ δίκελλαν, ὡς κατασκάψων πόλιν·
ἀλλ' ἔσχε μαργῶντ' αὐτὸν ἐναλίου θεοῦ
Περικλύμενος παῖς, λᾶαν ἐμβαλὼν κάρᾳ
ἁμαξοπληθῆ, γεῖσσ' ἐπάλξεων ἄπο·
ξανθὸν δὲ κρᾶτα διεπάλυνε, καὶ ῥαφὰς
ἔῤῥηξεν ὀστέων, ἄρτι δ' οἰνωπὸν γένυν
καθῃμάτωσεν· οὐδ' ἀποίσεται βίον
τῇ καλλιτόξῳ μητρὶ Μαινάλου κόρῃ.
ἐπεὶ δὲ τάςδ' εἰςεῖδεν εὐτυχεῖς πύλας,
ἄλλας ἐπῄει παῖς σός, εἱπόμην δ' ἐγώ.
ὁρῶ δὲ Τυδέα καὶ παρασπιστὰς πυκνοὺς
Αἰτωλίσιν λόγχαισιν εἰς ἄκρον στόμα
πύργων ἀκοντίζοντας, ὥςτ' ἐπάλξεων
λιπεῖν ἐρίπνας φυγάδας· ἀλλά νιν πάλιν,
κυναγὸς ὡςεί, παῖς σὸς ἐξαθροίζεται,

1159. Edd. vett. ἡμῶν δ'. Codd. ἡμῶν τ'.

1160. Libri ἐκπεπνευκότας. Ex Marklandi coniectura ad Suppl. 692. probata Valckenario ad Hippol. 822. restitutum a viris doctis ἐκνενευκότας.

1162. Parthenopaeum Arcadia oriundum educatum esse Argis etiam Aeschylus in Septem ad Thebas v. 554. et ipse Euripides in Suppl. 890. dixerunt. Id hic quoque significatur, sed quum dicat poeta οὐκ Ἀργεῖος, suspicio est fuisse, qui eum etiam natum Argis putaverint.

1164. A Kingio illatum δικέλλας, quod est in codd. Leid. et in scholio ad. v. 1154. in quo tamen cod. Aug. δίκελλαν, ut in edd. vett. scriptum. Quumque non ex aliis codd. allatus sit pluralis, servavi singularem, aptiorem etiam, quod ipse Parthenopaeus refracturus postes videtur. Tum Ven. b. cum aliis non paucis codd. ὡς κατασκάψειν.

1172. Vulgo ἐςεῖδεν. Sed Flor. A. 2. 10. 18. 21. 33. 34. Taur. Mosc. Aug. b. εἰςεῖδεν.

πύργοις δ' ἐπέστησ' αὖθις. εἰς δ' ἄλλας πύλας
ἠπειγόμεσθα, τοῦτο παύσαντες νοσοῦν.
Καπανεὺς δὲ πῶς εἴποιμ' ἂν ὡς ἐμαίνετο;
μακραύχενος γὰρ κλίμακος προσαμβάσεις
ἔχων ἐχώρει, καὶ τοσόνδ' ἐκόμπασεν,
μηδ' ἂν τὸ σεμνὸν πῦρ νιν εἰργάθειν Διὸς
τὸ μὴ οὐ κατ' ἄκρων περγάμων ἑλεῖν πόλιν.
καὶ ταῦθ' ἅμ' ἠγόρευε καὶ πετρούμενος
ἀνεῖρφ', ὑπ' αὐτὴν ἀσπίδ' εἱλίξας δέμας,
κλίμακος ἀμείβων ξέστ' ἐνηλάτων βάθρα.
ἤδη δ' ὑπερβαίνοντα γεῖσσα τειχέων
βάλλει κεραυνῷ Ζεύς νιν· ἐκτύπησε δὲ
χθών, ὥςτε δεῖσαι πάντας· ἐκ δὲ κλιμάκων
ἐσφενδονᾶτο χωρὶς ἀλλήλων μέλη,
κόμαι μὲν εἰς Ὄλυμπον, αἷμα δ' εἰς χθόνα,
χεῖρες δὲ καὶ κῶλ' ὡς κύκλωμ' Ἰξίονος
εἱλίσσετ'· εἰς γῆν δ' ἔμπυρος πίπτει νεκρός.
ὡς δ' εἶδ' Ἄδραστος Ζῆνα πολέμιον στρατῷ,
ἔξω τάφρου καθῖσεν Ἀργείων στρατόν.

1184. Elmsleius ad Med. 186. v. *εἰργαθεῖν*, cui olim obtemperavi. Nunc non mutem vulgatum *εἰργάθειν*. Vide Lobeckium in Paralip. p. 46. Digna est quae legatur Ed. Wentzelii dissertatio de vi, qua posuerit Homerus verba in *θω* cadentia, edita Oppolii a. 1836. Quod ille p. 6. et alibi affert *ὑπεικαθέων* Oppiani Hal. V. 500. nescio an scribendum sit *ὑπεικαθέειν*.

1186. In multis codd. *πετρούμενος* explicatur per *λίθοις βαλλόμενος*. Sed Ven. a. *πτερούμενος*. Non male legeretur *κἀπτερωμένος*.

1192. Ligna, saxa, atque alia rigida sic fulmine disiici nemo nescit: hominem vero ad istum modum vi fulminis dissipatum incensumque quum finxit Euripides, *κεραυνοῦ κρεῖσσον εὕρηκεν βέλος, βροντῆς θ' ὑπερβάλλοντα καρτερὸν κτύπον.*

1195. Vulgo *ἑλίσσετ'*. A. Brunckio ex Par. A repositum *εἱλίσσετ'*.

1197. Vulgo *καθεῖσεν*. *Καθῖσεν* restituit L. Dindorfius: vide citatos a fratre eius ad Aristoph. Ran. 921.

οἱ δ' αὖ παρ' ἡμῶν δεξιὸν Διὸς τέρας
ἰδόντες ἐξήλαυνον ἁρμάτων ὄχους
ἱππῆς, ὁπλῖται· κεἰς μέσ' Ἀργείων ὅπλα
ξυνῆψαν ἔγχη, πάντα δ' ἦν ὁμοῦ κακά·
ἔθνησκον, ἐξέπιπτον ἀντύγων ἄπο,
τροχοί τ' ἐπήδων ἄξονές τ' ἐπ' ἄξοσιν,
νεκροὶ δὲ νεκροῖς ἐξεσωρεύονθ' ὁμοῦ.
πύργων μὲν οὖν γῆς ἔσχομεν κατασκαφὰς
εἰς τὴν παροῦσαν ἡμέραν· εἰ δ' εὐτυχὴς
ἔσται τὸ λοιπὸν ἥδε γῆ, θεοῖς μέλει.

ΧΟΡΟΣ.

καλὸν τὸ νικᾶν· εἰ δ' ἀμείνον' οἱ θεοὶ
γνώμην ἔχοιεν, εὐτυχὴς ἂν εἶν ἐγώ.

1200. Male cum Scaligero Matthiae *ἱππεῖς, ὁπλῖταί τ' εἰς.*

1207. Post hunc versum Scaliger addebat hunc, quem in Flor. 2. et Vict. inventum recepit, sed uncis inclusit Matthiae: *καὶ νῦν γὰρ αὐτὴν δαιμόνων ἔσωσέ τις.* Est etiam in Ven. a. Hic quidem neque aptus est, quia non praecessit spei alicuius commemoratio, et debilitat subiecta importune spes non vacuum metu dictum quod praegressum est.

1208. Non adnotavit Matthiae abesse in edd. vett. chori notam.

1209. Edd. vett. Flor. 10. 38. Ven. a. *ἔχοιεν.* Ceteri codd. *ἔχουσιν.* Deinde libri *εὐτυχὴς εἴην ἐγώ.* Flor. 34. autem *ἦν* pro *εἴην*, ut videantur fuisse qui *εὐτυχὴς ἂν ἦν* scriberent. Valckenarius quid senserit quum huius dicti in scholiis codicis Augustani inter alias deteriores interpretationem probabilem legi scribebat, non assequor. Una tantum in istis scholiis haec, eaque valde absurda interpretatio exstat: *εἰ οἱ θεοὶ τὰ δίκαια κρίνουσι, πάντως ἡττηθήσονται οἱ Θηβαῖοι. ἐγὼ οὖν ὁ χορὸς σωθείην, διαφύγοιμι.* Addidit his Matthiae ut ex Augustano, quae in prius editis scholiis similia leguntur: *εἰ δ' ἀμείνονα. τινὲς ἀντὶ τοῦ δικαίαν. ὁ δὲ νοῦς· ἐγένετο μὲν νικᾶν τοὺς Θηβαίους· εἰ δὲ οἱ θεοὶ τὰ δίκαια κρίνουσιν, καὶ συμβῇ ἀπολέσθαι τοὺς Θηβαίους, ἀλλ' οὖν ἐγὼ διαφύγοιμι.* Meliorem interpretationem, quam ex Gu. m. 2. Matthiae edidit, non norat Valckenarius: *καλὸν τὸ νικᾶν· εἰ δὲ καὶ βέλτιον τοῦ νικᾶν βουλεύονται οἱ θεοί, εὐτυχοίην ἄν. λέγει δὲ τὸ φιλίαν ἐμβαλεῖν τοῖς ἀδελφοῖς.* Eadem aliud indidem editum scholion paullo aliis verbis exponit In illo quoque dictum *εἴην ἂν εὐτυχής.* Omninoque

ΙΟΚΑΣΤΗ.

καλῶς τὰ τῶν θεῶν καὶ τὰ τῆς τύχης ἔχει·
παῖδές τε γάρ μοι ζῶσι κἀκπέφευγε γῆ.
Κρέων δ' ἔοικε τῶν ἐμῶν νυμφευμάτων
τῶν τ' Οἰδίπου δύστηνος ἀπολαῦσαι κακῶν,
παιδὸς στερηθείς, τῇ πόλει μὲν εὐτυχῶς,
ἰδίᾳ δὲ λυπρῶς. ἀλλ' ἄνελθέ μοι πάλιν,
τί τἀπὶ τούτοις παῖδ' ἐμὼ δρασείετον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἔα τὰ λοιπά· δεῦρ' ἀεὶ γὰρ εὐτυχεῖς.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

τοῦτ' εἰς ὕποπτον εἶπας· οὐκ ἐατέον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

μεῖζόν τι χρῄζεις παῖδας ἢ σεσωσμένους;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

καὶ τἀπίλοιπά γ' εἰ καλῶς πράσσω κλύειν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

μέθες μ'· ἔρημος παῖς ὑπασπιστοῦ σέθεν.

---

hic non optare chorum, ex adiecta conditione intelligitur. Itaque etiam ἂν particula opus est, sive per indicativum, sive per optativum significetur conditio. Id si reputasset Porsonus, non dixisset ἔχοιεν sine sensu in Aldina legi. Ignoratio Atticae formae expulit ἄν. Neque enim dubitandum videtur quin scripserit Euripides εὐτυχὴς ἂν εἶν ἐγώ. Nam ut εἴημεν, εἴητε, εἰήτην in εἶμεν, εἶτε, εἴτην contracta sunt, ita eadem contractio a poetis certe etiam in prima et secunda persona numeri singularis aliquando est usurpata. Id quoniam rarissimum est, negabat fieri Brunckius ad Med. 737. ubi recte se habet μεθεῖς pro μεθείης dictum.

1211. Edd. vett. et pauci codd. κᾀπέφευγε; multi καὶ πέφευγε; Flor. A. 2. 33. Vict. aliique κἀκπέφευγε.

1212. Cod. Cant. μνηστευμάτων.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

κακόν τι κεύθεις καὶ στέγεις ὑπὸ σκότῳ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

οὐκ ἄν γε λέξαιμ' ἐπ' ἀγαθοῖσι σοῖς κακά.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ἤν μή γε φεύγων ἐκφύγῃς πρὸς αἰθέρα.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

αἰαῖ· τί μ' οὐκ εἴασας ἐξ εὐαγγέλου
φήμης ἀπελθεῖν, ἀλλὰ μηνῦσαι κακά;
τὼ παῖδε τὼ σὼ μέλλετον, τολμήματα
αἴσχιστα, χωρὶς μονομαχεῖν παντὸς στρατοῦ,
λέξαντες Ἀργείοισι Καδμείοισί τε
εἰς κοινὸν οἷον μήποτ' ὤφελον λόγον.

1223. Edd. vett. Flor. 2. 10. 33. Ven. a. *κοὐκ ἄν γε.* Mosc. *οὐκ ἄν* sine *γε.* L. M. R. *οὐκ ἄν σε,* quod defendi posse *σε* pro *σοι* posito, ut in Iphig. Aul. 814. de quo loco v. Lobeck ad Aiac. p. 151. falso putabat Porsonus, qui tamen, nisi longius a vulgata abiret, legi malebat *οὐκ ἄν τι λέξαιμ' ἐπ' ἀγαθοῖσι σοῖς κακόν.* Ceteri codd. *οὐκ ἄν γε.* Elmsleius ad Med. 836. n. defendit *κοὐκ ἄν γε,* cui Matthiae opponit, *καὶ — γε* usurpari, ubi gravius quid subiiciatur, quod ab hoc loco prorsus alienum esse. Non tam haec istarum est vis particularum, quam ut confirment praegressa, iisque aliud quid addant. Hic igitur iis significaretur: *sane tego aliquid mali, et quidem nolim ad bona tua afferre mala.* At inepte, qui tacere de malis cupit, affirmaret se malum tegere. Affirmare si volebat, addere debebat: *nolo autem dicere.* Apparet autem, nec confiteri eum neque infitiari debere. Quamobrem *οὐκ ἄν γε* cum plerisque libris scripsi: *nolim certe ad bona tua afferre mala.*

1224. Edd. vett. *εἰ μή γε.* Plerique codd. *ἤν μή γε.* Sed *με* pro *γε* Cant. M. R. Par. A. lib. P. Flor. 2. 33. Vict. Unde cum Musgravio scribebatur *ἤν μή με.* Ego cur *με* addatur caussam nullam video, cur *γε* autem, ipsa respondendi ratio ostendit.

1228. Non credo exstiturum, qui cum Schaefero *αἴσχιστα* in *ἔχθιστα* mutatum velit.

Ἐτεοκλέης δ᾽ ὑπῆρξ᾽ ἀπ᾽ ὀρθίου σταθεὶς
πύργου, κελεύσας σῖγα κηρῦξαι στρατῷ.
ἔλεξε δ᾽, „ὦ γῆς Ἑλλάδος στρατηλάται
Δαναῶν τ᾽ ἀριστῆς, οἵπερ ἤλθετ᾽ ἐνθάδε,
Κάδμου τε λαός, μήτε Πολυνείκους χάριν
ψυχὰς ἀπεμπολᾶτε μήθ᾽ ἡμῶν ὕπερ.
ἐγὼ γὰρ αὐτὸς τόνδε κίνδυνον μεθεὶς
μόνος συνάψω συγγόνῳ τὠμῷ μάχην·
κἂν μὲν κτάνω τόνδ᾽, οἶκον οἰκήσω μόνος,
ἡσσώμενος δὲ τῷδε παραδώσω μόνῳ.
ὑμεῖς δ᾽ ἀγῶν᾽ ἀφέντες Ἀργείαν χθόνα
νίσσεσθε, βίοτον μὴ λιπόντες ἐνθάδε,
σπαρτῶν τε λαὸς ἅλις ὅσος κεῖται νεκρός.“

1231. Pauci codd. *ἐπ᾽ ὀρθίου.*

1233. Scholiastes: *οὗτος δὲ ὁ στίχος ἐν πολλοῖς ἀντιγράφοις οὐ φέρεται.* Et Augustanus: *ἀπὸ τοῦ διηγηματικοῦ ἐπὶ τὸ μιμητικὸν μετέβη· λείπει οὖν τῷ λαῷ ταῦτα λέγων.* Eo pertinet, quod edd. vett. in sequente versu *τ᾽* omittunt. In nullo collatorum codicum deesse videtur versus **1233.** qui etsi potuit omitti, tamen rectius additus esse videtur, ut sine quo vehementior quam opus est, foret allocutio.

1237. *Τόνδε κίνδυνον μεθεὶς* dictum ut *ῥίψας* in Rheso **154.**

[**1239.** Interpungebatur *κἂν μὲν κτάνω τόνδ᾽, οἶκον οἰκήσω μόνος.* Alienum ab hoc loco est pronomen demonstrativum de Polynice dictum.] del. Hermann p. xxv

1240. Edd. vett. et plerique codd. *πόλιν.* Ven. b. *γρ. πόλιν.* Flor. A. Cant. *πάλιν.* Ven. ab. Par. A. Vict. Flor. 2. in quo a prima manu *δόμον* fuerat, *μόνῳ.* Hoc receperunt Brunckius et Porsonus. Convenit ingenio Eteoclis, ut aut solus regnare perpetuo, aut prorsus repudiare regnum velit. Itaque hoc bonis libris testatum et ipse posui.

1242. Edd. vett. *νίσσεσθε.* Codd. partim *νίσσεσθε,* partim *νείσσεσθε.* Porsonus cum Leid. A. *νείσεσθε.* Dixit de his formis Boeckhius ad Pind. Ol. III. 10.

1243. Leid. B. Vict. *σπαρτῶν τε* pro vulgato *σπαρτῶν δέ.* Flor. A. 2. 10. 33. Vict. *ὅς* pro *ὅσος,* et *νεκρὸς* pro vulgato *θανών.* Deest *νεκρὸς* vel *θανὼν* in Mosc. Valckenarius hunc quoque versum non Euripideum esse iudicavit, cui assensus est Matthiae, praesertim omissum videns in Flor. 5. Non cogitarunt, dempto alteram partem sententiae simul perire.

τοσαῦτ' ἔλεξε· σὸς δὲ Πολυνείκης γόνος
ἐκ τάξεων ὤρουσε κἀπήνει λόγους.
πάντες δ' ἐπεῤῥόθησαν Ἀργεῖοι τάδε
Κάδμου τε λαὸς ὡς δίκαι' ἡγούμενοι.
ἐπὶ τοῖςδε δ' ἐσπείσαντο, κἀν μεταιχμίοις
ὅρκους συνῆψαν ἐμμένειν στρατηλάται.
ἤδη δ' ἔκρυπτον σῶμα παγχάλκοις ὅπλοις
δισσοὶ γέροντος Οἰδίπου νεανίαι·
φίλοι δ' ἐκόσμουν, τῆςδε μὲν πρόμον χθονὸς
σπαρτῶν ἀριστῆς, τὸν δὲ Δαναϊδῶν ἄκροι.
ἔσταν δὲ λαμπρώ, χρῶμά τ' οὐκ ἠλλαξάτην,
μαργῶντ' ἐπ' ἀλλήλοισιν ἱέναι δόρυ.
παρεξιόντες δ' ἄλλος ἄλλοθεν φίλων,
λόγοις ἐθάρσυνόν τε κἀξηύδων τάδε·
„Πολύνεικες, ἐν σοὶ Ζηνὸς ὀρθῶσαι βρέτας
τρόπαιον, Ἄργει τ' εὐκλεᾶ δοῦναι λόγον·“
Ἐτεοκλέα δ' αὖ, „νῦν πόλεως ὑπερμαχεῖς,

1245. Aug. d. Havn. ἐκ τάξεως.

1248. Edd. vett. ἐπὶ τοῖσι δ'. Plerique codd. ἐπὶ τοῖς δ', pauci ἐπὶ τοῖςδε δ'.

1249. Elmsleius ad Med. 736. scribi volebat ἐμμενεῖν. Schaeferus eo non opus esse intellexit ad Theocrit. XXVII. 69. Deinde edd. vett. et plerique codd. στρατηλάτας, unus alterve στρατηλάταις, aliqui in iisque Flor. 2. Vict. Havn. στρατηλάται. Sic scholiastes quoque, qui quosdam στρατηλάταις scribere adnotavit.

1251. Edd. vett. et plerique codd. δισσοὶ γέροντος. Flor. A. 10. οἱ τοῦ γέροντος. Contra v. 1365. δισσοὶ legi notavit Scaliger.

1252. Flor. A. 10. τῆςδε μὲν χθονὸς πρόμον.

1253. Brunckius ex Par. A. ἀριστῆς pro vulgato ἀριστεῖς.

1257. Brunckius cum Par. A. Flor. 2. Vict. Ven. ab. λόγοις ἐθάρσυνόν τε κἀξηύδων τάδε. Vulgo λόγοισι θαρσύνοντες ἐξηύδων τάδε.

1259. Flor. 2. Vict. Ἄργει δ'.

1260. Flor. 2. Vict. νῦν πόλεως θ' ὑπερμαχεῖς. Fortasse igitur fuerunt, qui deinde scriberent καὶ καλλίνικος.

νῦν καλλίνικος γενόμενος σκήπτρων κρατεῖς.“
τάδ᾽ ἠγόρευον, παρακαλοῦντες εἰς μάχην.
μάντεις δὲ μῆλ᾽ ἔσφαζον, ἐμπύρους τ᾽ ἀκμὰς
ῥήξεις τ᾽ ἐνώμων ὑγρότητ᾽ ἐναντίαν,
ἄκραν τε λαμπάδ᾽, ἣ δυοῖν ὅρους ἔχει,
νίκης τε σῆμα καὶ τὰ τῶν ἡσσωμένων.
ἀλλ᾽, εἴ τιν᾽ ἀλκὴν ἢ σοφοὺς ἔχεις λόγους,
ἢ φίλτρ᾽ ἐπῳδῶν, στεῖχ᾽, ἐρήτυσον τέκνα
δεινῆς ἁμίλλης, ὡς ὁ κίνδυνος μέγας,

1261. Edd. vett. et, ut videtur, codd. Flor. *σκῆπτρον*, quod est etiam in Aug. d. Havn. sed supra scripta altera lectione *σκήπτρων*, quae in multis est codicibus.

1264. Multi codd. *ὑγρότητ᾽ ἐναντίων*. Non recte editores interpunxerunt *ῥήξεις τ᾽ ἐνώμων, ὑγρότητ᾽ ἐναντίαν*, ultima pro appositione habentes. In edd. vett. nulla, uti debebat, interpunctio est. Nam *ῥήξεις ὑγρότητ᾽ ἐναντίαν* iungenda sunt, quibus significari videtur *πῦρ ῥηγνύμενον ὑγρότητα ἐναντίαν*. Tria hic dicuntur observata esse, *ἔμπυροι ἀκμαί*, apices flammae surgentis e sacris; *ῥήξεις ὑγρότητ᾽ ἐναντίαν*, fissus in diversa sinuosis flexibus ignis; *ἄκρα λαμπάς*, medium ignis fastigium, quod victoriae et cladis signum esset, scilicet prouti aut coni instar in acumen surgeret, aut obtusum subsideret. Scholiastae quidem de fellis aut vesicae ruptura cogitant, quorum unus *τὰς μαλλοδέτους κύστεις* ex Sophoclis Polyido comparat. Verum si has res in mente habuisset Euripides, non esset, credo, tam ambiguis verbis usus, nec posuisset eas in media ignis descriptione, sed distinctius indicasset, ut Sophocl. Antig. 1006. *ἐκ δὲ θυμάτων Ἥφαιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ᾽ ἐπὶ σποδῷ μυδῶσα κηκὶς μηρίων ἐτήκετο κἄτυφε κἀνέπτυε, καὶ μετάρσιοι χολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταῤῥυεῖς μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς*. Sentiebat hoc Valckenarius, qui apte attulit Senecae verba in Oedipo v. 309. *utrumne clarus ignis et nitidus stetit, rectusque purum verticem caelo tulit, et summam in auras fusus explicuit comam, an latera circa serpit incertus viae et fluctuanti turbidus fumo labat?* Et v. 321. *sed ecce pugnax ignis in partes duas discedit et se scindit unius sacri discors favilla.* Item Statii Theb. X. 593. *sanguineos flammarum apices geminumque per aras ignem et clara tamen mediae fastigia lucis orta docet: tunc in speciem serpentis inanem ancipiti gyro volvi frangique rubore demonstrat dubio.*

1266. Vulgo *καὶ τὸ τῶν*. Plerique codd. *καὶ τὰ τῶν*.

καὶ τἆθλα δείν', ἃ δάκρυά σοι γενήσεται
διssoῖν στερείσῃ τῆδ' ἐν ἡμέρᾳ τέκνοιν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ὦ τέκνον, ἔξελθ' Ἀντιγόνη δόμων πάρος·
οὐκ ἐν χορείαις οὐδὲ παρθενεύμασιν
νῦν σοι προχωρεῖ δαίμονος κατάστασις,
ἀλλ' ἄνδρ' ἀρίστω καὶ κασιγνήτω σέθεν
εἰς θάνατον ἐκνεύοντε κωλῦσαί σε δεῖ
ξὺν μητρὶ τῇ σῇ μὴ πρὸς ἀλλήλοιν θανεῖν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

τίν', ὦ τεκοῦσα μῆτερ, ἔκπληξιν νέαν
φίλοις ἀϋτεῖς τῶνδε δωμάτων πάρος;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ὦ θύγατερ, ἔῤῥει σῶν κασιγνήτων βίος.

1270. Libri *καὶ τἆθλα δεινὰ δάκρυά σοι γενήσεται*. Argutatur hic quoque Valckenarius, ut hunc et sequentem versum Euripidi eripiat. Qui quum dixisset *τἆθλα* scribi a tragico non potuisse, Porsonus, id ratum habens, quia articulus non faciat crasin, nisi cum brevi *α*, *ἆθλον* autem ex *ἄεθλον* contractum longam habeat, scripsit *κἀπαθλα δεινά*. Quasi non *τἄεθλον* dictum in *τἆθλον* contrahi potuerit. Omnino isti ego decreto nihil tribuo. Non multa sunt vocabula, quae ab longa *α* incipiant, et in paucis illis quotum tandem crasi opportunitatem praebet? Dicturum de hac re spero Iustum Florianum Lobeckium, qui nuper de synaloephe exponere instituit. Matthiae assensus est Valckenario hos duos versus male et cum praecedentibus et inter se cohaerere, eoque esse pro spuriis habendos. Levissima mutatione facta, nihil relinquitur, quod reprehendi possit: *καὶ τἆθλα δείν', ἃ δάκρυά σοι γενήσεται διssoῖν στερείσῃ τῆδ' ἐν ἡμέρᾳ τέκνοιν*. Congruit cum his Iocastae quae sequitur ad filiam cohortatio.

1274. *Δαιμόνων κατάστασις*, quod omnes libri habent, intelligendus esset status ab iis datus, *ἡ οἰκονομία τῶν θεῶν*, ut unus ex scholiastis interpretatur. Sed plerique *τῆς τύχης* et *τῆς εἱμαρμένης*, quos apparet *δαίμονος* legisse. Id ut et multo aptius et usui Euripidis conveniens restitui. Sic Med. 1197. *οὔτ' ὀμμάτων γὰρ δῆλος ἦν κατάστασις*. Hippol. 1296. *ἄκουε, Θησεῦ, σῶν κακῶν κατάστασιν*.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

πῶκ εἶπας;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

αἰχμὴν εἰς μίαν καθέστατον.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

οἲ 'γώ, τί λέξεις, μῆτερ;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

οὐ φίλ', ἀλλ' ἕπου.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ποῖ, παρθενῶνας ἐκλιποῦσ';

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ἀνὰ στρατόν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

αἰδούμεθ' ὄχλον.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

οὐκ ἐν αἰσχύνῃ τὰ σά.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

δράσω δὲ δὴ τί;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

συγγόνων λύσεις ἔριν.

1284. Pauci libri pro diversa lectione adscriptum habent οὐκ ἐν αἰσχύνῃ τάδε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

τί δρῶσα, μῆτερ;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

προςπίτνουσ' ἐμοῦ μέτα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἡγοῦ σὺ πρὸς μεταίχμι', οὐ μελλητέον.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

ἔπειγ', ἔπειγε, θύγατερ· ὡς, ἢν μὲν φθάσω
παῖδας πρὸ λόγχης, οὑμὸς ἐν φάει βίος,
θανοῦσι δ' αὐτοῖς συνθανοῦσα κείσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

στροφή.

αἰαῖ αἰαῖ·
τρομερὰν φρίκα, τρομερὰν φρέν' ἔχω.
διὰ σάρκα δ' ἐμὰν
ἔλεος, ἔλεος ἔμολε ματέρος δειλαίας.
δίδυμα τέκεα πότερος ἄρα πότερον αἱμάξει,
ἰώ μοι πόνων,
ἰὼ Ζεῦ, ἰὼ γᾶ,
ὁμογενῆ δέραν, ὁμογενῆ ψυχὰν
δι' ἀσπίδων, δι' αἱμάτων;

1289. Post hunc versum vulgo legebatur hic, adscriptus e v. 978. eiectus a viris doctis:

ἢν δ' ὑστερήσῃς, οἰχόμεσθα, κατθανεῖ.

Omittunt eum quidam codices, notatumque in uno ἐν πολλοῖς οὐ φέρεται.

1291. Hunc et sequentem versum Ald. Herv. 1. male Antigonae continuant.

1294. Edd. vett. et codd. fere omnes ματρός. Hic et qui sequitur versus ex iambo et duobus dochmiis constant.

τάλαιν᾽ ἐγώ, τάλαινα,
πότερον ἄρα νέκυν ὀλόμενον ἰαχήσω;

ἀντιστροφή.

φεῦ δᾶ, φεῦ δᾶ,
δίδυμοι θῆρες, φόνιαι ψυχαί,
δορὶ παλλόμεναι
πέσεα, πέσεα δάϊ᾽ αὐτίχ᾽ αἱμάξετον.
τάλανες, ὅτι ποτὲ μονομάχον ἐπὶ φρέν᾽ ἠλθέτην,
βοᾷ βαρβάρῳ
στενακτὰν ἰακχὰν
μελομέναν νεκροῖς δάκρυσι θρηνήσω.
σχεδὸν τύχα, πέλας φόνος·
κρινεῖ ξίφος τὸ μέλλον.
ἄποτμος, ἄποτμος ὁ φόνος ἕνεκεν Ἐρινύων.

1306. Flor. A. 33. *εἰς φρέν᾽ ἐπηλθέτην.*

1308. Edd. vett. *στενακτὰν ἰαχάν.* Plerique codd. *ἰαχὰν στενακτάν,* quod quum per se, tum quia cum praegresso *βαρβάρῳ* hiatum facit, deterius videtur. *Ἰακχὰν* Musgravii correctio est.

1309. Multi codd. male *μελομέναν νεκρῶν.*

1310. Libri: *σχεδὸν τύχα πέλας φόνου.* Merito probata est viri docti apud Barnesium emendatio *πέλας φόνος,* quae dicitur etiam in cod. Voss. 2. inventa esse.

1311. Edd. vett. et plerique codd. *κρίνει φάος τὸ μέλλον.* Par. A. et duo alii codd. *κρινεῖ,* ut scribendum viderant viri docti. Omnes libri in *φάος* consentiunt. Valckenarius, *φάος,* inquit, hic est *φαεννῆς ἡμέρας τὸ νῦν σέλας* Sophocli dictum Ai. v. 867. At quis unquam ita aut locutus est aut loqui potuit? Scilicet hoc ab scholiastis acceptum est, apud quos hae prostant interpretationes: *τὸ σήμερον δηλονότι, ἡ παρεστῶσα ἡμέρα, ἡ ἡμέρα ἡ παροῦσα.* Si haec noctu agerentur, oritura diei lux simpliciter dici *φάος* vel *ἡμέρα* posset: nullo modo autem *ἡμέρα* vel *φάος* non adiecto pronomine demonstrativo vel articulo cum *νῦν* adiectivove aliquo hodiernum diem significare potest. Non istud scripsit Euripides, sed *κρινεῖ ξίφος τὸ μέλλον.*

1312. Edd. vett. *ἕνεκεν Ἐριννύων,* recte, contractis ultimis in *Ἐρινύων,* ut in Iphig. Taur. 931. Plerique codd. *ἕνεκ᾽ Ἐριννύων.* Versus est ex duobus dochmiis.

ἀλλὰ γὰρ Κρέοντα λεύσσω τόνδε δεῦρο συννεφῆ
πρὸς δόμους στείχοντα, παύσω τοὺς παρεστῶτας γόους.

ΚΡΕΩΝ.

οἴμοι, τί δράσω; πότερ' ἐμαυτὸν ἢ πόλιν
στένω δακρύσας, ἣν πέριξ ἔχει νέφος
τοιοῦτον ὥςτε δι' Ἀχέροντος ἱέναι;
ἐμός τε γὰρ παῖς γῆς ὄλωλ' ὑπερθανών,
τοὔνομα λαβὼν γενναῖον, ἀνιαρὸν δ' ἐμοί·
ὃν ἄρτι κρημνῶν ἐκ δρακοντείων ἑλὼν
αὐτοσφαγῆ δύστηνος ἐκόμισ' ἐν χεροῖν,
βοᾷ δὲ δῶμα πᾶν· ἐγὼ δ' ἥκω στελῶν
γέρων ἀδελφὴν γραῖαν Ἰοκάστην, ὅπως

1314. Edd. vett. *λόγους*. Codd. fere omnes *γόους*.

1317. Edd. vett. et multi codd. *τοιοῦτον*. Alii *τοσοῦτον*. Tum vulgo *ἰέναι*, quod correctum a Musgravio in *ἱέναι* multi codices confirmarunt. Miram loquendi formam sic explicat unus scholiastarum: *ὥςτε διαπέμπεσθαι διὰ τοῦ Ἀχέροντος τὴν πόλιν, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θανάτου αὐτὴν εἶναι.*

1318. Recte quidem anacoluthon animadvertit Matthiae, quum non sequatur quod ad *ἐμός τε γὰρ παῖς* respondeat, sed falsum est quod dicit sequi debuisse *καὶ Ἐτεοκλῆς τέθνηκε*. Nondum enim hoc cognovit Creo. Immo hoc ille additurus erat, in summo discrimine esse urbis fortunam.

1321. Edd. vett. *δύστηνον*. Plurimi codd. *δύστηνος*.

1322. Edd. vett. *ἐγὼ δ' ἥκω μεταστέλλων ἀδελφὴν Ἰοκάστην, ὅπως*. Primus Victorius V. L. X. 20. *ἐγὼ δ' ἥκω μέτα στέλλων ἀδελφὴν γραῖαν Ἰοκάστην, ὅπως*. Et sic multi codices. Barnesius ex Ms. pro *στέλλων* dedit *γέρων*, quod est etiam in aliquot aliis Mss. Hanc scripturam scholiastes quoque habuit, receptaque est ab editoribus. Scholiastae verba sunt: *ἐγὼ δὲ ὁ γέρων μεθήκω, ἤγουν μετέρχομαι, ζητῶ, τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν τὴν γραῖαν τὴν Ἰοκάστην*. Qui eam scripturam probarunt *μετά*, non retracto accentu *μέτα* scribere debebant. Coniungenda sunt enim *μετὰ ἀδελφήν*. Valckenarius quum usitatum Euripidi diceret *ἥκω μέτα*, non attendit ad nominis collocationem, quod praecedit in exemplis quae attulit. Sed librorum scripturam consideranti facile apparebit *μετὰ* hic esse ab emendatoribus profectum, quum *γέρων* excidisset. Quare *ἥκω στελῶν γέρων ἀδελφὴν γραῖαν* scripsi.

λούσῃ πρόθηταί τ' οὐκέτ' ὄντα παῖδ' ἐμόν.
τοῖς γὰρ θανοῦσι χρὴ τὸν οὐ τεθνηκότα
τιμὰς διδόντα χθόνιον εὖ σέβειν θεόν.

ΧΟΡΟΣ.

βέβηκ' ἀδελφὴ σὴ δόμων ἔξω, Κρέον,
κόρη τε μητρὸς Ἀντιγόνη κοινῷ ποδί.

ΚΡΕΩΝ.

ποῖ, κἀπὶ ποίαν συμφοράν, σήμαινέ μοι.

ΧΟΡΟΣ.

ἤκουσε τέκνα μονομάχῳ μέλλειν δορὶ
εἰς ἀσπίδ' ἥξειν βασιλικῶν δόμων ὕπερ.

ΚΡΕΩΝ.

πῶς φῄς; νέκυν τοι παιδὸς ἀγαπάζων ἐμοῦ
οὐκ εἰς τόδ' ἦλθον ὥςτε καὶ τάδ' εἰδέναι.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' οἴχεται μὲν σὴ κασιγνήτη πάλαι·
δοκῶ δ' ἀγῶνα τὸν περὶ ψυχῆς, Κρέον,
ἤδη πεπρᾶχθαι παισὶ τοῖσιν Οἰδίπου.

1324. Flor. 2. Vict. Havn. et v. l. in Ven. a. *κλαύσῃ*. Aug. d. *κλάσῃ*, supra scripto vulgato *λούσῃ*.

1325. Apud Stobaeam CXXV. 9. codex *τεθνεῶσιν ἄρ' ἦν*. Ed. Trinc. *τεθνηκόσιν ἄρ' ἦν*.

1326. Vulgo *εὐσεβεῖν*. Porsonus ex Valckenarii sententia *εὖ σέβειν*.

1327. Brunckius, ex membranis credo, *βέβηκ' ἀδελφὴ σή, Κρέων, ἔξω δόμων*. Sic etiam Flor. 33. Ven. ab. sed *Κρέον*.

1332. Pauci codd. *νέκυν τε παιδός*.

1333. Edd. vett. *τόδ' εἰδέναι*. Codd. fere omnes *τάδ' εἰδέναι*. Signum interrogationis in fine huius versus habent edd. vett. Ex nullo tamen libro *ἄρ'* allatum est pro *οὐχ*.

ΚΡΕΩΝ.

οἴμοι, τὸ μὲν σημεῖον εἰςορῶ τόδε,
σκυθρωπὸν ὄμμα καὶ πρόςοψιν ἀγγέλου
στείχοντος, ὃς πᾶν ἀγγελεῖ τὸ δρώμενον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ὦ τάλας ἐγώ, τίν' εἴπω μῦθον ἢ τίνας λόγους;
οἰχόμεσθ'.

ΚΡΕΩΝ.

οὐκ εὐπροςώποις φροιμίοις ἄρχει λόγου.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ὦ τάλας, δισσῶς ἀϋτῶ· μεγάλα γὰρ φέρω κακὰ
πρὸς πεπραγμένοισιν ἄλλοις πήμασιν.

ΚΡΕΩΝ.

λέγεις δὲ τί;

1338. Edd. vett. et plerique codd. πρόςωπον. Porsonus cum tribus codd. πρόςοψιν, cui tandem assensus est Matthiae.

1339. Edd. vett. ὃς ἡμῖν. Codices ὃς πᾶν.

1340. Edd. vett. et pauci codd. τίνα λόγον.

1341. In libris totus versus Creontis est. Οἰχόμεσθ' esse nuntii vidit Valckenarius, idemque ἄρχῃ sribendum monuit, quod in edd. vett. et plerisque codd. ἀρχὴ scriptum.

1343. Creonti tributus in libris hic versus sic scriptus est: πρὸς πεπραγμένοις ἄλλοις πήμασι, λέγεις δὲ τί; Frustra Musgravius coniecit πρὸς πεπραγμένοισιν ἄλλο πήμασιν λέγεις ἔτι, quod ἄλλο in ἄλλα mutato recepit Porsonus. Frustra etiam Matthiae scripsit πρὸς πεπραγμένοισιν ἄλλοις πήμασιν; λέγεις δὲ τί; Nisi in verbis obhaesissent, sed quid rei ageretur cogitassent, vidissent nihil nisi personarum partes esse corrigendas: ΑΓ. ὦ τάλας, δισσῶς ἀϋτῶ· μεγάλα γὰρ φέρω κακὰ πρὸς πεπραγμένοισιν ἄλλοις πήμασιν. ΚΡ. λέγεις δὲ τί; Nam quum δισσῶς ἀϋτῶ dicit nuntius non fratrum duorum mortem, sed fratrum et Iocastae in mente habet. Itaque quae dicit μεγάλα κακά, mors est Iocastae, illa autem ἄλλα πεπραγμένα πήματα mutua caedes sunt fratrum.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

οὐκέτ᾽ εἰσι σῆς ἀδελφῆς παῖδες ἐν φάει, Κρέον.

ΚΡΕΩΝ.

στροφή.

αἰαῖ· μεγάλα μοι θροεῖς πάθεα καὶ πόλει,

* * * * * * * * * * * *

ΧΟΡΟΣ.

ὦ δώματ᾽ εἰςηκούσατ᾽ Οἰδίπου τάδε;

ΚΡΕΩΝ.

παίδων ὁμοίαις συμφοραῖς ὀλωλότων.

1345. In Ald. hi versus sic scripti et personis distincti sunt:

ΚΡ. ἒ αἴ. μεγάλα μοι θροεῖς πάθεα, καὶ πόλει.
ΑΓ. ὦ δώματ᾽ εἰςακούσατ᾽ Οἰδίπου τάδε,
παίδων ὁμοίαις συμφοραῖς ὀλωλότων;
ΧΟ. ὥςτ᾽ ἐκδακρύσαι γ᾽, εἰ φρονοῦντ᾽ ἐτύγχανον.

Aliquot codd. *εἰςηκούσατ᾽*. In Leid. B. *αἶ αἶ* choro, reliqua Creonti, in Paris. A. Mosc. Aug. b. totus versus choro tribuitur. Qui sequuntur duo versus Creontis sunt in Leid. B. Paris. A. Mosc. Aug. b. d. quod placuit Valckenario, qui tamen scribendum coniiciebat: *ΚΡ. αἶ αἶ. ΧΟ. μεγάλα μοι θροεῖς παθέα καὶ πόλει, παίδοιν ὁμοίαις συμφοραῖς ὀλωλότοιν. ΚΡ. ὦ δώματ᾽ εἰςηκούσατ᾽ Οἰδίπου τάδε. ΧΟ. ὥςτ᾽ ἐκδακρῦσαί γ᾽, εἰ φρονοῦντ᾽ ἐτύγχανον.* Alius vir doctus in Diario classico fasc. III. p. 611. hoc proposuit: *ΧΟ. ὦ δώματ᾽, εἰςηκούσατ᾽ Οἰδίπου τάδε; ΚΡ. ὥςτ᾽ ἐκδακρῦσαί γ᾽, εἰ φρονοῦντ᾽ ἐτύγχανεν. ΑΓ. παίδοιν ὁμοίαις συμφοραῖς ὀλωλότοιν.* Hae sunt hariolationes, quarum nec reddita est ratio, nec facile reddi possit. Vulgatam personarum descriptionem tenuerunt Brunckius, Porsonus, Matthiae. At ea gravi affecta est vitio. Nam Creontem quidem, quem allocutus erat nuntius, respondere statim illa quae proxima sunt oportebat. Chorum vero non decebat tacere in tanta et publica et regiae domus calamitate, nuntio autem non conveniebat exclamatio, sed huius erat respondere. Praeterea etiam Creonti indecorum est sororis suae, quam omnium maxime morte filiorum affligi necesse erat, oblivisci. Non est animadversum haec epodica esse. Excidit enim versus Creontis post v. **1345.** quem vix dubitari potest talem fuisse:

καὶ τῇ ταλαίνῃ μητρί, συγγόνῳ τ᾽ ἐμῇ.

ΧΟΡΟΣ.

ὥστ᾽ ἐκδακρῦσαι γ᾽, εἰ φρονοῦντ᾽ ἐτύγχανον.

ΚΡΕΩΝ.

ἀντιστροφή.

οἴμοι, οἴμοι ξυμφορᾶς βαρυποτμωτάτας,
οἴμοι κακῶν δύστηνος· ὢ τάλας ἐγώ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

εἰ καὶ τὰ πρὸς τούτοισί γ᾽ εἰδείης κακά.

ΚΡΕΩΝ.

καὶ πῶς γένοιτ᾽ ἂν τῶνδε δυςποτμώτερα;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τέθνηκ᾽ ἀδελφὴ σὴ δυοῖν παίδοιν μέτα.

ΧΟΡΟΣ.

ἐπῳδός.

ἀνάγετ᾽, ἀνάγετ᾽, ἓ ἕ, κωκυτόν, χεροῖν
ἐπὶ κάρα τε λευκοπήχεις κτύπους.

1349. Edd. vett. et plerique codd. ἐτύγχανον. C.C.C. K.M. Aug. b. ἐτύγχανεν.

1351. Omissus est versus in Flor. 2. notavitque abesse in Mss. Scaliger. In Vict. tantum οἴμοι κακῶν δύστηνος desunt. Mirum quod hic versus obelum Valckenarii effugit.

1352. Pauci codd. εἰ καὶ τὰ πρὸς τούτοισιν εἰδείης κακά. Plerique libri τούτοισί γ᾽.

1355. Libri: ἀνάγετ᾽ ἀνάγετε κωκυτόν, ἐπὶ κρᾶτα τε λευκοπήχεις κτύπους χεροῖν. Sed I. Par. A. Ven. ab. Flor. 2. 33. Vict. ἐπὶ κάρα τε. Inconcinnos haec numeros habent. Scribenda erant dochmiacis hoc modo: ἀνάγετ᾽ ἀνάγετ᾽, ἓ ἕ, κωκυτόν, χεροῖν ἐπὶ κάρα τε λευκοπήχεις κτύπους. Metro convenit etiam ἀνάγετ᾽, ἄγετ᾽, ἄγετε κωκυτόν, de quo genere dixit Elmsleius ad Med. 1219. Sed lenior est unius litterae iteratio.

ΚΡΕΩΝ.

ὦ τλῆμον, οἷον τέρμον', Ἰοκάστη, βίου
γάμων τε τῶν σῶν Σφιγγὸς αἰνιγμοὺς ἔτλης.
πῶς καὶ πέπρακται διπτύχων παίδων φόνος
ἀρᾶς τ' ἀγώνισμ' Οἰδίπου, σήμαινέ μοι.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τὰ μὲν πρὸ πύργων εὐτυχήματα χθονὸς
οἶσθ'· οὐ μακρὰν γὰρ τειχέων περιπτυχαί,
ὥςτ' οὐχ ἅπαντά σ' εἰδέναι τὰ δρώμενα.
ἐπεὶ δὲ χαλκέοις σῶμ' ἐκοσμήσανθ' ὅπλοις
οἱ τοῦ γέροντος Οἰδίπου νεανίαι,
ἔστησαν ἐλθόντ' εἰς μέσον μεταίχμιον,
δισσὼ στρατηγὼ καὶ διπλῶ στρατηλάτα,

1357. Plerique libri τέρμα Ἰοκάστη vel τέρμ' Ἰοκάστη. Vera scriptura ex paucis libris restituta primum a Barnesio.

1358. Aliquot codd. Σφιγγός τ' αἰνιγμοὺς vel Σφιγγὸς αἰνιγμούς τ'.

1359. Edd. vett. et aliquot codd. καὶ πῶς. Ex multis Porsonus πῶς καί.

1365. Vide ad v. 1251. et 1367.

1367. Hunc versum tam speciosis argumentis proscripsit Valckenarius, ut non solum plerisque doctis persuaserit, sed pene verendum sit ne hebes aut stultus habeatur, qui eum defendere audeat. Nihilo minus defendendum puto. Primum enim ut ab interpolatore aliquo adscriptus fuerit, non magis veri simile videtur, quam ut quis eum, quae Valckenarii opinio est, ex duobus Sophoclis versibus, quorum in altero δισσοὶ στρατηγοί, in altero διπλοῖ στρατηλάται est, composuerit. Δισσὼ στρατηγὼ legitur etiam in Aeschyli Sept. ad Th. 822. Deinde, si hic versus ante praecedentem positus esset, facilius videri spurius posset, quam quo loco libri eum habent. Addit enim pondus aliquod narrationi, quum non solum fratres, sed iidem etiam duces utriusque exercitus ferro cernere dicuntur. Porro quod idem bis dicitur, ea caussa factum est, ut duo duces exercituum fuisse, qui congrederentur, gravius significaretur sonoris verbis. Multo facilius in suspicionem trahi poterat versus 1365. ut qui videri posset adscriptus esse ex 1251. Simili, ut Valckenarius, temeritate Ruhnkenius, quum olim iuvenis quemdam Homeri versum propter eiusdem rei repetitionem pro spurio eiici voluisset, postea saepius id fecisse Homerum intellı-

ὡς εἰς ἀγῶνα μονομάχου τ᾽ ἀλκὴν δορός.
βλέψας δ᾽ ἐς Ἄργος ἧκε Πολυνείκης ἀράς,
„ὦ πότνι᾽ Ἥρα, σὸς γάρ εἰμ᾽, ἐπεὶ γάμοις
ἔζευξ᾽ Ἀδράστου παῖδα καὶ ναίω χθόνα,
δός μοι κτανεῖν ἀδελφόν, ἀντήρη δ᾽ ἐμὴν
καθαιματῶσαι δεξιὰν νικηφόρον,"
αἴσχιστον αἰτῶν στέφανον, ὁμογενῆ κτανεῖν.

---

gens retractavit sententiam ad hymnum Veneris in Epistola critica I. p. 56. (116.) Denique omnino videmus, ubi duo memorantur, luxuriari tragicos in mentione duplicitatis. Aeschylus Sept. ad Theb. 855. *διπλαῖ μέριμναι, δίδυμα δ᾽ ἀνόρεα κακά.* 980. *διπλᾶ λέγειν, διπλᾶ δ᾽ ὁρᾶν.* 993. *δίυγρα διπάλτων πημάτων.* Agam. 43. *διθρόνου Διόθεν καὶ δισκήπτρου τιμῆς ὀχυρὸν ζεῦγος Ἀτρειδᾶν.* Choeph. 938. *διπλοῦς λέων, διπλοῦς Ἄρης.* Sophocles Oed. R. 1320. *διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φέρειν κακά.* Antig. 13. *δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο, μιᾷ θανόντων ἡμέρᾳ διπλῇ χερί.* Euripides Orest. 632. *διπλῆς μερίμνης διπτύχους ἰὼν ὁδούς.* 1303. *δίπτυχα δίστονα φάσγανα πέμπετε.*

1368. Edd. vett. et aliquot codd. *μονομαχοῦντ᾽*, quam scripturam ex duabus, *μονομάχον τ᾽*, quae in non paucis codd. est, et *μονομάχου τ᾽* esse conflatam viderunt viri docti. Scholiastes, qui *μονομάχον* legit: *γράφεται μονομάχου τ᾽ ἀλκὴν δορός.* Hoc praetulerunt editores, quod Aristophanes apud Athenaeum IV. p. 154. E. in Phoenissis scripsit:

ἐς Οἰδίπου δὲ παῖδε, διπτύχω κόρω,
Ἄρης κατέσκηψ᾽, ἔς τε μονομάχου πάλης
ἀγῶνα νῦν ἑστᾶσι.

Sic haec scribenda putavit Porsonus.

1374. Hic quoque verendum est ne in stupidis et barbaris numeretur, qui hunc et duos sequentes versus non immiserabiliter deleat. Tam acriter et in scriptorem eorum et in eos, qui talia ferenda putarent, invectus est Valckenarius. Persuasitque Brunckio et Porsono, qui eos eiecerunt. Neque aliter statuit Matthiae, qui servatis uncos apposuit. Dicam nunc de hoc versu solo. Is in libris ita scriptus est: *αἴσχιστον αἰτῶ στέφανον ὁμογενῆ κτανεῖν.* Recte sane Valckenarius monet duobus singulos senariis Polynicen et Eteoclem malas suas preces circumscribere, quas tamen quum ex his Homeri Iliad. III. 351. expressos putabat:

Ζεῦ ἄνα, δὸς τίσασθαι, ὅ με πρότερος κάκ᾽ ἔοργεν,
δῖον Ἀλέξανδρον, καὶ ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δαμῆναι,

lusit importune copiam memoriae ostentans. Nam ut Polynices dicere potuerit, se priorem laesum esse, qui id tamen non dicit, at Eteocles,

πολλοῖς δ' ἐπῄει δάκρυα τῆς εὐχῆς ὅση,

---

qui prior fecit iniuriam, non potuit. Deinde dissimilem sibi ait Polynicen esse, qui quum caussae suae aequitate fretus sua repetitum venisset, nunc dedecori sibi fore victoriam fateatur. Concedo hoc quoque, etsi non est ex omni parte verum. Non enim dedeceret Polynicen, nec sui ille dissimilis esset, si se turpissimam fateretur victoriam precari, modo adderet deinde, id se invitum et coactum facere. Quod quum non addat, sane istum ab eo versum dici non modo ineptum, sed foedum est. At ea caussa non eliciendus, sed emendandus erat versus, quod rectissime fecit Canterus, *αἰτῶν* corrigens, idque ex emendatione primae manus habet Kingii codex K. Quid ad haec Valckenarius? *Αἰτῶν*, inquit, eo reiiciendum, quod proximis quattuor versibus nihil, quo referri potuerit, praecesserat. Ergo ne cogitabat quidem Canterum non quod linguae legibus repugnaret coniecturum fuisse, nec videbat, si in quattuor istis versibus nihil esset quo participium illud referretur, at scriptum esse in quinto ἦκε Πολυνείκης ἀράς? Non igitur Polynicis, sed nuntii verba hic versus continet, qui suam de impia ista prece sententiam dicit. Poterat ille quidem id facere, postquam etiam alterius fratris idem precantis verba rettulisset: sed dicit nunc, quoniam primum audita maxime ferierunt animos, ipseque, ut homo Thebanus, in hoste quam in defensore patriae vituperare tantam atrocitatem malebat.

1375. Vulgo: *πολλοῖς δ' ἐπῄει δάκρυα τῆς τύχης ὅση.* Pauci codices *ὅσα*. Quae in hoc et sequente versu vituperat Valckenarius, partim calumniose dicta sunt, partim ab exili repetita genere phraseologico. Affert primo ineptam versionem Kingii, ut videat lector quam inepta scripserit, qui hos versus fecerit. Hoc vero est fraudem imperitis facere. Deinde quaerit, quinam ad Polynicis preces ploraverint, ducesne an milites gregarii, de quibus tamen omnibus supra, quum Polynices oblatam a fratre conditionem accepisset, dictum sit: *πάντες δ' ἐπεῤῥόθησαν Ἀργεῖοι τάδε Κάδμου τε λαός ὡς δίκαι' ἡγούμενοι.* At quis plorantes fecit, nisi ipse? Non enim plorant, quibus lacrimae oboriuntur. Quid autem mirum est, aut humanae naturae non maxime consentaneum, quam fessos ancipiti proelio vehementer approbare consilium ducum, duorum certamini victoriam committere volentium, ubi autem congredientes vident et fratrem fratris caedem ab ipsis diis precantem audiunt, tanta atrocitate tactos misereri? Illud vero imperiose et pro auctoritate dicit, sermonis genium non pati ut dicatur *ἐπῄει μοι δακρύειν* vel *πολλοῖς ἐπῄει δάκρυα,* quum tamen alios plurimos cum isto verbo infinitivos coniungi fateatur. Porro quum ista vituperat, *τῆς τύχης ὅση*, genitivum temerius quam consideratius carpit. Nam quum *πολλοῖς ἐπῄει δάκρυα* nihil aliud quam miseritum esse multos significet, non minus recte his verbis addi genitivus potuit, quam quum Aeschylus dixit *στένω σε τᾶς οὐλομένας τύχας* et *οἰκτείρω σε θεσφάτου μόρου.* Denique ne *ὅση* quidem, in

κἄβλεψαν ἀλλήλοισι διαδόντες κόρας.
Ἐτεοκλέης δὲ Παλλάδος χρυσάσπιδος
βλέψας πρὸς οἶκον εὔξατ', „ὦ Διὸς κόρη,
δὸς ἔγχος ἡμῖν καλλίνικον ἐκ χερὸς
εἰς στέρν' ἀδελφοῦ τῆςδ' ἀπ' ὠλένης βαλεῖν,
κτανεῖν θ', ὃς ἦλθε πατρίδα πορθήσων ἐμήν."

---

quo sese torserunt scholiastae, non est recte dictum, si per se spectatur. Quidni enim, quum Herodotus I. 124. scripserit: οὐ γάρ ἄν κοτε ἐς τοσοῦτο τύχης ἀπίκευ? Atque in Euripidis versu omnino aptius erat ὅση quam si οἵα dixisset. Verum haec non dixi, ut falsa defenderem, sed ut rationes refutarem, quibus haec impugnata sunt. Illud quaero, quae ista ars aut disciplina sit critici, quae prius expellat verba, quam viderit num sana sint an corrupta. Atqui quid hic τύχη sibi vult? Qua fortuna usurus esset Polynices, exitus certaminis monstraturus erat. Neque vero de fortuna quae commiserit fratres cogitari potest, non solum quod hoc non fortuna, sed consilio factum est, verum etiam, quod sic ineptus esset sequens versus, qui non potuit dici nisi de re tam incredibili, ut omnes stupuerint. Hic de prece agitur. Ex quo consequitur unius litterae mutatione reddi poetae id, quod hic dici debebat: πολλοῖς δ' ἐπῄει δάκρυα τῆς εὐχῆς ὅση. *Multis*, inquit, *obortae sunt lacrimae ob precem, quantum precaretur cogitantibus.*

1376. Flor. 2. 33. Havn. Aug. d. διδόντες, tres alii libri διαδιδόντες, Leid. B. et Kingii K. ἐνδόντες, quae est correctio metrici, qui διδόντες scriptum invenerat. Piget me Valckenarii de hoc verbo argutiarum. Quid enim? Si in Oreste dixit Euripides v. 1262. δόχμια νῦν κόρας διάφερ' ὀμμάτων, si ibidem v. 1266. ἑλίσσετε νῦν βλέφαρον κόραισι, δίδοτε βοστρύχων πάντη δία, si in Bacchis v. 1085. διήνεγκαν κόρας, si in Troadibus v. 117. διαδοῦναι νῶτον ἄκανθάν τ' εἰς ἀμφοτέρους τοίχους μελέων, non licuerit ei dicere διαδόντες ἀλλήλοις κόρας? Quod quid est aliud quam quod supra v. 462. dixit, ὅταν τις ἀνδρὶ εἰς ἓν ξυνελθὼν ὄμματ' ὄμμασιν διδῷ? Aptissime Musgravius attulit hoc Plutarchi in Philopoemenis vita c. 19. διαδιδόντες ἀλλήλοις λόγον, et in Sullae c. 35. ἐκ δὲ τούτων ῥίψεις ὀμμάτων ἐπ' ἀλλήλους ἐγένοντο καὶ παρεπιστροφαὶ συνεχεῖς προςώπων καὶ μειδιαμάτων διαδόσεις. Ceterum etsi praesens διαδιδόντες aptius videri potest, tamen etiam διαδόντες recte dictum est ea ratione, qua participia aoristorum, si cum verbo finito commutantur, eodem tempore aoristo, quo primarium verbum proferri debent: de qua ratione satis dictum ad Viger. adn. 224. p. 773. seq.

1378. Edd. vett. ηὔχετ', et aliquot codices, sed plerique ηὔξατ'.

1381. Valckenarius non satis habuit hunc versum supra v. 756. eiicere, nisi hic quoque expelleret. Utroque loco servavit Porsonus.

ἐπεὶ δ᾽ ἀφείθη πυρσὸς ὡς Τυρσηνικῆς
σάλπιγγος ἠχή, σῆμα φοινίου μάχης,
ἦξαν δρόμημα δεινὸν ἀλλήλοις ἔπι·
κάπροι δ᾽ ὅπως θήγοντες ἀγρίαν γένυν,
λοξὸν βλέποντες ἐμπύροισιν ὄμμασιν,
ξυνῆψαν, ἀφρῷ διάβροχοι γενειάδας·
ἦσσον δὲ λόγχαις· ἀλλ᾽ ὑφίζανον κύκλοις,
ὅπως σίδηρος ἐξολισθάνοι μάτην.
εἰ δ᾽ ὄμμ᾽ ὑπερσχὸν ἴτυος ἅτερος μάθοι,
λόγχην ἐνώμα στόματι, προφθῆναι θέλων.
ἀλλ᾽ εὖ προςῆγον ἀσπίδων κεγχρώμασιν
ὀφθαλμόν, ἀργὸν ὥςτε γίγνεσθαι δόρυ.
πλείων δὲ τοῖς ὁρῶσιν ἐστάλασσ᾽ ἱδρὼς
ἢ τοῖσι δρῶσι διὰ φίλων ὀῤῥωδίαν.

Ac sane utroque loco, quo iniustior erat Eteoclis caussa, eo magis illum speciem iustitiae praetendere consentaneum erat. Hic quidem etiam necessarium videtur ut nuntius Thebanus ea dixisse regem narraret, quae turpitudinem voti minuerent. Et concluditur sic oratio rotundius.

1386. Gregorius Nazianzenus T. II. p. 28. D. *κάπροι δ᾽ ὅπως, θήγοντες ἀγρίαν γένυν, ὡς ἂν μιμήσωμαί τι τῆς τραγῳδίας, λοξὸν βλέποντες ἐμπύροις τοῖς ὄμμασι συνῆπτον.* Hinc Valckenarius recte videtur coniecisse excidisse hic hunc versum, *λοξὸν βλέποντες ἐμπύροισιν ὄμμασιν*, praesertim quum id Statius quoque imitatus sit Theb. XI. 530. *fulmineos veluti praeceps quum comminus apros ira tulit, strictisque erexit pectora setis: igne tremunt oculi, lunataque dentibus uncis ora sonant.* Quare hunc versum, licet nullo in Euripidis libro inventum, recipiendum putavi.

1387. Edd. vett. *ξυνῆψαν ἔγχη, ἀφρῷ διάβροχοι γενειάδας.* Omittunt *ἔγχη* codices.

1389. Vulgo *ἐξολισθαίνοι.* Porsonus *ἐξολισθάνοι*, quod haec forma sola antiquis usitata fuisse videatur. Et sic Aug. d. *ἐξολισθάνη* autem Flor. 2. 33.

1390. Flor. 6. 9. Havn. *ὑπερσχών*, cum altero scholiastarum. Ven. b. *ὑπερσχόντ᾽*.

1392. Brunckius cum Valckenario *κερχνώμασιν.*

1394. Porsono *πλέων* dare placuit. Deinde edd. vett. et aliquot codd. *ἐστάλαξ᾽*, alii non pauci *ἐστάλασσ᾽*.

Ἐτεοκλέης δὲ ποδὶ μεταψαίρων πέτρον
ἴχνους ὑπόδρομον, κῶλον ἐκτὸς ἀσπίδος
τίθησι· Πολυνείκης δ' ἀπήντησεν δορί,
πληγὴν σιδήρῳ παραδοθεῖσαν εἰσιδών,
κνήμης τε διεπέρασεν Ἀργεῖον δόρυ.
στρατὸς δ' ἀνηλάλαξε Δαναϊδῶν ἅπας.
κἀν τῷδε μόχθῳ γυμνὸν ὦμον εἰσιδὼν
ὁ πρόσθε τρωθεὶς σπερχνὰ Πολυνείκους βίᾳ
διῆκε λόγχην, κἀπέδωκεν ἡδονὰς
Κάδμου πολίταις, ἄπο δ' ἔθραυσ' ἄκρον δόρυ.
εἰς δ' ἄπορον ἥκων δυρὸς ἐπὶ σκέλος πάλιν
χωρεῖ, λαβὼν δ' ἀφῆκε μάρμαρον πέτρον,
μέσον τ' ἄκοντ' ἔθραυσεν· ἐξ ἴσου δ' Ἄρης

1400. Edd. vett. *κνήμην δέ.* Flor. 2. 33. Vict. Ven. a. et quidam alii codd. *κνήμης τε.* Flor. 5. *Ἀργείω,* ut fuisse videantur qui *Ἀργείῳ δορὶ* scriberent.

1401. Ald. et Hervagianae priores *ἀνηλάλαζε* cum Harl. et Havn. Sed Brub. Herv. 3. cum Mosc. Guelf. et omnibus Florentinis *ἀνηλάλαξε.* Aug. d. *ἐπηλάλαζε,* superscripto ξ, ut legit scholiastes cum Aug. b.

1402. Quis credat scripsisse Euripidem sic ut in libris haec prostant: *κἀν τῷδε μόχθῳ γυμνὸν ὦμον εἰσιδὼν ὁ πρόσθε τρωθεὶς στέρνα Πυλυνείκους βίᾳ διῆκε λόγχην?* Senserunt perversitatem quidam ex scholiastis et Valckenarius. Quid enim? humerum nudatum videns Eteocles pectus hasta traiecerit? Humerum, credo, si saperet, petebat, non tectum clipeo pectus. Itaque unus scholiastarum: *ἀπὸ τοῦ ὤμου καὶ τὰ στέρνα νόει γυμνούμενα.* Putabat, credo, hoc dici, quod apud Homerum est *κληῖδα παρ' ὦμον* Iliad. V. 146. At id Euripides ineptissime *στέρνα* vocasset, praesertim si diceret *διῆκε λόγχην,* vel, ut Porsonus ex coniectura sua scripsit, *διῆκε λόγχῃ.* Et quomodo is, cui pectus hasta traiectum esset, tam parum tanto vulnere, quo prostratum putares, afficiebatur, ut statim non solum ensem stringeret, sed diu etiam depugnaret? Nam quod Valckenarius commentus est, *διῆκε* significare *transadigere nitebatur* vel *traiicere conatus est*, id ita est inventum, ut isto modo vel absurdissima quaevis defendi possint. Vetus vitium est *στέρνα.* Idque etiam accusativus *λόγχην* ostendit, qui sic demum recte positus est, si humerum percussit Eteocles. Itaque reposui *σπερχνά.*

1408. Recte Brunckius et Porsonus cum Valckenario et cod. Mosc. *μέσον τ'.* Ceteri libri *μέσον δ'.*

ἦν, κάμακος ἀμφοῖν χεῖρ' ἀπεστερημένοιν.
ἔνθεν δὲ κώπας ἁρπάσαντε φασγάνων
εἰς ταὐτὸν ἧκον, συμβαλόντε δ' ἀσπίδας
πολὺν ταραγμὸν ἀμφιβάντ' εἶχον μάχης.
καί πως νοήσας Ἐτεοκλῆς τὸ Θεσσαλὸν
εἰςήγαγεν σόφισμ' ὁμιλίᾳ χθονός.
ἐξαλλαγεὶς γὰρ τοῦ παρεστῶτος πόνου,
λαιὸν μὲν εἰς τοὔπισθεν ἀναφέρει πόδα,
πρόσω τὰ κοῖλα γαστρὸς εὐλαβούμενος·
προβὰς δὲ κῶλον δεξιὸν δι' ὀμφαλοῦ
καθῆκεν ἔγχος, σφονδύλοις τ' ἐνήρμοσεν.
ὁμοῦ δὲ κάμψας πλευρὰ καὶ νηδὺν τάλας
σὺν αἱματηραῖς σταγόσι Πολυνείκης πίτνει.
ὃ δ', ὡς κρατῶν δὴ καὶ νενικηκὼς μάχῃ,
ξίφος δικὼν ἐς γαῖαν ἐσκύλευέ νιν,
τὸν νοῦν πρὸς αὑτὸν οὐκ ἔχων, ἐκεῖσε δέ.
ὃ καί νιν ἔσφηλ'· ἔτι γὰρ ἐμπνέων βραχύ,
σώζων σίδηρον ἐν λυγρῷ πεσήματι,
μόλις μέν, ἐξέτεινε δ' εἰς ἧπαρ ξίφος
Ἐτεοκλέους ὁ πρόσθε Πολυνείκης πεσών.

1410. Brunckius et Porsonus Valckenario obsecuti ἐνθένδε pro ἔνθεν δὲ scripserunt.

1415. Porsonus ἀπαλλαγείς ex I. quod est etiam in Flor. 2. 10. 33. Eam esse explicationem exquisitioris scripturae ἐξαλλαγείς, quae in ceteris libris est, scholiastes ostendit: ἐξαλλαγείς, ἀπαλλαγείς, ἀποστὰς τοῦ συστάδην μάχεσθαι. Thucydides V. 71. καὶ ἡγεῖται μὲν τῆς αἰτίας ταύτης ὁ πρωτοστάτης τοῦ δεξιοῦ κέρως, προθυμούμενος ἐξαλλάσσειν ἀεὶ τῶν ἐναντίων τὴν ἑαυτοῦ γύμνωσιν. Interest autem aliquid: nam ἀπαλλάσσεσθαι est plane liberari, ἐξαλλάσσεσθαι autem aliquantum se subducere.

1416. Duo codd. εἰς τοὔμπροσθεν, unus εἰς τἄμπροσθεν. Deinde tres μεταφέρει, octo cum edd. vett. ἀμφέρει, plerique et optimi ἀναφέρει, quod cum Valckenario praetulit Porsonus. Non satis apta sunt, quibus Brunckius ἀμφέρει, quod in membranis Parisiensibus est, defendit.

γαῖαν δ' ὀδὰξ ἑλόντες ἀλλήλοιν πέλας
πίπτουσιν ἄμφω, κοὐ διώρισαν κράτος.

ΧΟΡΟΣ.

φεῦ φεῦ, κακῶν σῶν, Οἰδίπου, σ' ὅσον στένω·
τὰς σὰς δ' ἀρὰς ἔοικεν ἐκπλῆσαι θεός.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἄκουε δὴ νῦν καὶ τὰ πρὸς τούτοις κακά.
ἐπεὶ τέκνω πεσόντ' ἐλειπέτην βίον,
ἐν τῷδε μήτηρ ἡ τάλαινα προςπίτνει.

1431. Hunc versum Ald. et aliae vett. edd. choro, sequentem Creonti tribuunt. Uterque in edd. Brub. et Barn. Creontis est, in plerisque codd. chori. Pro Aldinae scriptura, quae est etiam in Ven. a. sed adscripto γρ. ὅσον, Οἰδίπου, σὸς ὢν στένω, ed. Brub. Οἰδίπου, ὅσον στένω. Multi codices Οἰδίπου γ' ὅσον στένω. Valckenarii immemorabiles coniecturae sunt. Rectius post eum edebatur κακῶν σῶν, Οἰδίπους, ὅσον στένω. Elmsleius ad Med. 1202. scribebat κακῶν σῶν, Οἰδίπους, σ' ὅσον στένω, recte, si Οἰδίπου scripsisset. De ea vocativi forma vide Ellendtii lexicon Sophocleum.

1432. Edd. vett. Flor. 10. 33. ἐκπλήσειν. Ceteri codices ἐκπλῆσαι.

1434. Restitui editionum veterum et plerorumque codicum, in quibus sunt Flor. 2. Havn. Aug. d. Ven. ab. scripturam, ἐπεὶ τέκνω πεσόντ' ἐλειπέτην βίον, in qua non pauci libri ἐλιπέτην habent. Duo codd. ὡς γὰρ πεσόντε τέκν', sex autem, in quibus sunt Leid. A. Flor. 33. Aug. b. ὡς γὰρ πεσόντε παῖδ' ἐλειπέτην βίον, quos cum Valckenario alii editores sunt secuti. Videtur haec mutatio facta esse, ut versus numerosior fieret, nisi forte, ut fit, ei qui primus ita scripsit sententia tantum obversabatur.

1435. Qui post hunc versum in libris legitur versus, σὺν παρθένῳ τε καὶ προθυμίᾳ ποδός, sane tam absurdus est, ut recte sit a Valckenario eiectus. In eo Flor. A. 10. Aug. d. Havn. omittunt τε. Προθυμίᾳ ποδὸς sumptum esse ex Ionis v. 1109. τίς προθυμία ποδῶν ἔχει σε; adnotavit Valckenarius. Non credam tamen tam absurdum fuisse interpolatorem, ut diversissima per τε καὶ coniungeret, sed scripsisse hoc modo: προςπίτνει σὺν παρθένῳ τέκνοις προθυμίᾳ ποδός. Sed non esse hunc versum ab Euripide scriptum maxime ex v. 1440. intelligitur, in quo quum articulum adiunctum habeat παρασπίζουσα, apparet significari *quae comes erat.*

τετρωμένους δ' ἰδοῦσα καιρίους σφαγὰς
ᾤμωξεν, „ὦ τέκν', ὑστέρα βοηδρόμος
πάρειμι." προςπίτνουσα δ' ἐν μέρει τέκνα,
ἔκλαι', ἐθρήνει τὸν πολὺν μαστῶν πόνον
στένουσ', ἀδελφή θ' ἡ παρασπίζουσ' ὁμοῦ,
„ὦ γηροβοσκὼ μητρός, ὦ γάμους ἐμοὺς
προδόντ' ἀδελφὼ φιλτάτω." στέρνων δ' ἄπο
φύσημ' ἀνεὶς δυςθνῆσκον Ἐτεοκλῆς ἄναξ
ἤκουσε μητρός, κἀπιθεὶς ὑγρὰν χέρα
φωνὴν μὲν οὐκ ἀφῆκεν, ὀμμάτων δ' ἄπο
προςεῖπε δακρύοις, ὥςτε σημῆναι φίλα.
ὁ δ' ἦν ἔτ' ἔμπνους, πρὸς κασιγνήτην δ' ἰδὼν
γραῖάν τε μητέρ' εἶπε Πολυνείκης τάδε·
„ἀπωλόμεσθα, μῆτερ· οἰκτείρω δὲ σὲ
καὶ τήνδ' ἀδελφὴν καὶ κασίγνητον νεκρόν.
φίλος γὰρ ἐχθρὸς ἐγένετ', ἀλλ' ὅμως φίλος.
θάψον δέ μ', ὦ τεκοῦσα, καὶ σύ, σύγγονε,
ἐν γῇ πατρῴᾳ, καὶ πόλιν θυμουμένην

1436. Porsonus cum aliquot codd. *καιρίας*. Edd. vett. et multi alii codd. *καιρίους*.

1443. Communis scriptura est *δύςτλητον*. Inepte scholiastes: *στεναγμὸν ἀναπέμψας δυςκαρτέρητον, ὃν δυςκόλως ἄν τις ἤνεγκε μὴ δακρύσας*. Alius glossator *δυςτυχές*. Alius *δυςέκπνευστον*, quod quo pertineat aperit scriptura Veneti a. *δύςθνητον*. Nimirum Euripides scripserat *δυςθνῆσκον*, ut in Electra v. 842. *πᾶν δὲ σῶμ' ἄνω κάτω ἤσπαιρεν, ἠλύγαζε δυςθνῆσκον φόνῳ*. Sic scribendum videtur. Inde in Rheso v. 790. *θερμὸς δὲ κρουνὸς δεσπότου παρὰ σφαγαῖς βάλλει με δυςθνήσκοντος αἵματος νέου*. De hoc verbo disputavit Lobeckius ad Phrynichum p. 616.

1444. Edd. vett. et codd. nonnulli, in quibus Flor. A. 10. 33. *λυγράν*. Invenitur etiam adscriptum *ψυχράν*. Plerique codices *ὑγράν*, quod scholiastes male interpretatur sanguine humidam, quum languentem et flaccescentem debuerit.

1447. Valckenarium sine caussa scribi iubentem *ὃς δ' ἦν ἔτ' ἔμπνους, πρὸς κασιγνήτην τ' ἰδών*, secuti sunt Brunckius et Porsonus, deleta ante *ἰδὼν* particula, quam Valckenarius *τ'* ex *δ'* fecerat.

παρηγορεῖτον, ὡς τοσόνδε γοῦν τύχω
χθονὸς πατρῴας, κεἰ δόμους ἀπώλεσα,
ἐν γῆς φίλοις ὄχθοισι κρυφθῆναι τάφῳ.
ξυνάρμοσον δὲ βλέφαρά μου τῇ σῇ χερὶ,
μῆτερ," τίθησι δ' αὐτὸς ὀμμάτων ἔπι,
„καὶ χαίρετ'· ἤδη γάρ με περιβάλλει σκότος."
ἄμφω δ' ἅμ' ἐξέπνευσαν ἄθλιον βίον.
μήτηρ δ', ὅπως εἰςεῖδε τήνδε συμφοράν,
ὑπερπαθήσασ' ἥρπασ' ἐκ νεκρῶν ξίφος,
κἄπραξε δεινά· διὰ μέσου γὰρ αὐχένος
ὠθεῖ σίδηρον, ἐν δὲ τοῖσι φιλτάτοις
θανοῦσα κεῖται, περιβαλοῦσ' ἀμφοῖν χέρας.
ἀνῆξε δ' ὀρθὸς λαὸς εἰς ἔριν λόγων,
ἡμεῖς μὲν ὡς νικῶντα δεσπότην ἐμόν,

1454. Edd. vett. ὡς τοσόνδε δή. Codd. et Teles apud Stobaeum XL. 8. p. 233, 51. γοῦν pro δή.

1456. Hic versus non est in libris Euripidis, sed servavit eum Teles apud Stobaeum, ubi quum quattuor praecedentes versus posuisset, sic pergit: εἰ δὲ μὴ τύχῃς χθονὸς πατρῴας, ἀλλ' ἐπὶ ξένης ταφήσῃ, τί ἔσται τὸ διάφορον; ἢ ἐκ Θηβῶν μόνον εἰς ᾅδου ὁ Χάρων πορθμεύει; καὶ γῆς φίλοις ὄχθοισι κρυφθῆναι τάφῳ· εἰ δὲ μὴ κρυφθείης, ἀλλὰ ἄταφος.., τί τὸ δυςχερές; ἢ τί διαφέρει ὑπὸ πυρὸς κατακαυθῆναι ἢ ὑπὸ κυνὸς καταβρωθῆναι ἢ ἐπάνω τῆς γῆς ὄντα ὑπὸ κοράκων, ἢ κατορυχθέντα ὑπὸ σκωλήκων; συνάρμοσον δέ μου βλέφαρα τῇ σῇ χερὶ, μῆτερ. Omitto reliqua. Legit igitur hunc versum in suo libro Teles, neque eum aut errore aut fraude addidit, ut Porsonus vitiosa scriptura κρυφθῶ καὶ τάφῳ motus opinabatur: utrum autem ab Euripide, an ab histrionibus profectus sit, non diiudicem. Satis habeo, quod fuit olim in libris quibusdam, neque ita comparatus est, ut non potuerit ab Euripide scribi. Ea caussa eum recepi, καὶ in ἐν mutato. Comparavit iam Valckenarius illud in Grotii Excerptis p. 465. ἐν γῆς φίλοις μυχοῖσι κρυφθῆναι καλόν, quod ex Diogene Laert. IV, 25. sumptum esse monuit Porsonus.

1461. Edd. vett. et Porsonus εἰςεῖδε. Plerique codd. ἐςεῖδε.

1462. Edd. vett. ἐκ νεκροῦ. Codd. ἐκ νεκρῶν. Ven. a. ἥρπασεν νεκρῶν, Flor. 2. Vict. ἐκ νεκρῶν ξίφος ἥρπασε. Ven. b. ἐκ νεκρῶν εἷλε ξίφος.

1464. Scholiastes: γράφεται σὺν τέκνοις δὲ φιλτάτοις.

οἱ δ' ὡς ἐκεῖνον. ἦν δ' ἔρις στρατηλάταις,
οἱ μὲν πατάξαι πρόσθε Πολυνείκην δορί,
οἱ δ', ὡς θανόντων οὐδαμοῦ νίκη πέλοι.
κἀν τῷδ' ὑπεξῆλθ' Ἀντιγόνη στρατοῦ δίχα.
οἱ δ' εἰς ὅπλ' ᾖσσον· εὖ δέ πως προμηθίᾳ
καθῆστο Κάδμου λαὸς ἀσπίδων ἔπι·
κἄφθημεν οὔπω τεύχεσιν πεφραγμένον
Ἀργεῖον εἰςπεσόντες ἐξαίφνης στρατόν.
κοὐδεὶς ὑπέστη, πεδία δ' ἐξεπίμπλασαν
φεύγοντες, ἔῤῥει δ' αἷμα μυρίον νεκρῶν,
λόγχαις πιτνόντων· ὡς δ' ἐνικῶμεν μάχῃ,
οἱ μὲν Διὸς τρόπαιον ἵστασαν βρέτας,
οἱ δ' ἀσπίδας συλῶντες Ἀργείων, νεκρῶν
σκυλεύματ' εἴσω τειχέων ἐπέμπομεν.
ἄλλοι δὲ τοὺς θανόντας Ἀντιγόνης μέτα
νεκροὺς φέρουσιν ἐνθάδ' οἰκτίσαι φίλοις.

1470. Cant. M. Havn. Ven. b. *πέλει.*

1471. Argutatur hic quoque Valckenarius, ut hunc versum eiiciendum esse ostendat, suspicans pro eo alium ab Euripide positum esse, in quo fuerit *οἱ μὲν* de Thebanis dictum, quia quod sequatur *οἱ δὲ* ad Argivos referatur. At recte scholiastes ad illud *οἱ δὲ* adnotavit: *καὶ ἀμφότερα τὰ μέρη εἰς ὅπλα ὥρμων· καλῶς δὲ κατά τινα τρόπον προνοίᾳ τινὶ ἐκάθητο Κάδμου λαὸς ἐπὶ τῶν ὅπλων, ἀντί τοῦ ἐν ὅπλοις, τουτέστιν ἔνοπλος. Δὲ* in *εὖ δέ πως* non oppositum est praecedentibus, poteratque pro eo, si metrum permitteret, etiam *γὰρ* dici. Antigonam, dum exercitus verbis de victoria contendebant, abisse necessario erat commemorandum, ne virgo etiam postquam a verbis ad arma ventum est inter pugnantes adstitisse videretur. Quam salvam evasisse eo minus potuit praeteriri, quod paullo post ipsa cum mortuorum corporibus in scenam prodit. Ita etiam *οἱ δὲ* post hunc versum, quod de utroque exercitu dictum est, recte se habet.

1477. Edd. vett. et Ven. ab. *μυρίων.* Codd. ceteri *μυρίον.*

1479. Duo vel tres codd. *ἔστησαν.*

1483. *Φίλοις* quum ex coniectura doctorum, tum ex Par. A. positum est. Ceteri libri *φίλους.*

πόλει δ' ἀγῶνες οἱ μὲν εὐτυχέστατοι
τῇδ' ἐξέβησαν, οἱ δὲ δυστυχέστατοι.

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ εἰς ἀκοὰς ἔτι δυστυχία
δώματος ἥκει· πάρα γὰρ λεύσσειν
πτώματα νεκρῶν τρισσῶν ἤδη
τάδε πρὸς μελάθροις κοινῷ θανάτῳ
σκοτίαν αἰῶνα λαχόντων.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

στροφὴ α'.

οὐ προκαλυπτομένα βοτρυχώδεος

1487. Miro iudicio Porsonus ex unius codicis prava scriptura παρακελεύσειν dedit πάρα καὶ λεύσσειν.

1488. I. et Flor. 33. σώματα.

1491. Carminis huius metricae rationes valde implicatae sunt. Mihi in Elem. doctr. metr. p. 773. paromoeostrophum videbatur, in Epitome autem p. 301. partim paromoeostrophum partim antistrophicum. Seidlerus autem de verss. dochm. p. 335. totum in antistrophas, praeter unam epodum et trium verborum proodum disponere conatus est. Cuius diligentia etsi pleraque quae sibi respondent reperta sunt, tamen quaedam ille violentius mutavit, alia autem inter se respondere voluit, quae certum videtur diversa esse. Omnino autem is est et Antigonae et Oedipi animi status, qui iustam rationem antistrophicam non admittat, sed, etiam si pleraque inter se respondeant, tamen etiam responsionibus liberae strophae debeant immixtae esse, ipsarumque inter se respondentium stropharum quidam liberior nexus animadvertatur. Ut appareat, qua ratione inter se copulata sint antistrophica et ea in quibus nulla est responsio, numeris Graecis antistrophica, cetera autem litteris initialibus indicabo. Igitur carminis compositio haec est: α. β. β. Α. γ. γ. δ. Β. ε. ε. Γ. ϛ. δ. ϛ. ζ. η. ζ. ϑ. ϑ. η. Δ. ι. ι. α. Haec constant ex duobus systematis, quorum unum hoc est: α. β. β. Α. γ. γ. Β. Γ. Δ. ι. ι. α. vel, si non respondentia eximas, α. β. β. γ. γ. ι. ι. α. Huic systemati inserta sunt duo alia, opposita inter se, sed eadem lege facta: δ. ε. ε. ϛ. δ. ϛ. ζ. η. ζ. ϑ. ϑ. η. Observata est etiam personarum in his duobus systematis par responsio, nisi quod stropham ζ et eius antistropham Antigona, stropham ϛ autem eadem, sed antistropham ϛ Oedipus canit. In maiore autem illo systemate, quod haec duo in se complectitur, omnia Antigonae sunt praeter stropham Δ, quae est

ἁβρὰ παρηΐδος, οὐδ' ὑπὸ παρθενί-
ας τὸν ὑπὸ βλεφάροις
* φοίνικ', ἐρύθημα προσώπου,
αἰδομένα φέρομαι βάκχα νεκύων,
κράδεμνα δικοῦσα κόμας ἀπ' ἐμᾶς,
στολίδα κροκόεσσαν ἀνεῖσα τρυφᾶς,
ἁγεμόνευμα νεκροῖσι πολύστονον· αἰαῖ, ἰώ μοι·
ὦ Πολύνεικες, ἔφυς ἄρ' ἐπώνυμος, ὤ μοι, Θήβαις·
σὰ δ' ἔρις οὐκ ἔρις, ἀλλὰ φόνῳ φόνος
Οἰδιπόδα δόμον ὤλεσεν αἵματι
δεινῷ κρανθεῖσ', αἵματι λυγρῷ.

Oedipi. Libri et Eustathius p. 1420, 64. *βοστρυχώδεος.* In Charmi Syracusani parodia apud Athenaeum I. p. 4. B. legitur *βοστρυχώδεα.* Codex Euripidis R. *βοτρυχώδεος*, unde quum coniici posse viderit Porsonus *βοτρυώδεος*, mirum est quod hoc non recepit. Nam quod ait, hunc usum Euripide recentiorem videri, non cogitavit, quae ab rei natura depromptae sunt comparationes, nullius aevi terminis esse circumscriptas, sed cuivis, qui oculis utatur, quovis aevo in mentem venire posse. Pherecratcs apud Pollucem II. 27. ex emendatione Th. Bergkii ad Anacr. p. 255. *ὦ ξανθοτάτοις βοτρύχροισι κομῶν.* Etym. M. p. 205, 32. *παρὰ τὸν βότρυν βότρυχος καὶ βόστρυχος, ὁ βοτρυείδης, μετὰ σχήματος γὰρ βοτρυειδοῦς ἀπήρτηται. πλοχμοὶ βοτρυόεντες ἐπεῤῥώοντο κιόντι.* Apollonii verba II. 679. Theognostus in Crameri Anecd. II. p. 76, 29. *οἷον ἥσυχος, βότρυχος* (sic pro *βόρυχος* Meinekius ad fr. com. II. p. 355.) *βόστρυχος, Μόρυχος.* Poeticum est *βότρυχος* pro *βόστρυχος*, non illud raritatis captatione cum Bergkio ferendum in Alciphrone.

1494. Imperite scholiastes: *ἀρσενικῶς δὲ εἶπε τὸν φοίνικα ἐρύθημα ἀντὶ οὐδετέρου· ἔδει γὰρ εἰπεῖν τοὐπὶ βλεφάροις φοινικοῦν ἐρύθημα.* Credidit tamen Valckenarius. At vide Lobeckium in Paralipom. p. 285. Ipseque scholiastes statim meliora dat: *τινὲς δὲ, οὐ τὴν ὑπὸ βλεφάροις φοίνιξιν αἰδουμένη, ἥπερ ἐστὶν ἐρύθημα προσώπου.* Deest autem huic versui una syllaba. Excidit, si quid video, *πρίν*: *οὐδ' ὑπὸ παρθενίας τὸν ὑπὸ βλεφάροις πρὶν φοίνικ', ἐρύθημα προσώπου, αἰδομένα*: neque, inquit, pristinum prae virginitate ruborem reverita.

1499. Libri et scholiastae *Θῆβαι.* Defendi hoc potest: sed multo credibilius est omissum esse *ς*, quum *σὰ* sequeretur. Quare *Θήβαις* scripsi.

1501. Libri *ὤλεσε κρανθεὶς* (*κραθεὶς*) *αἵματι δεινῷ, αἵματι λυγρῷ.* In quibus quum nec spondeus in tretrametri ultimo pede cum

στροφὴ β'.

τίνα δὲ προςῳδόν,
ἢ τίνα μουσοπόλον στοναχὰν ἐπὶ
δάκρυσι, δάκρυσιν, ὦ δόμος, ὦ δόμος,

ἀντιστροφὴ β'.

ἀνακαλέσωμαι,
τρισσὰ φέρουσα τάδ' αἵματα σύγγονα,
ματέρα καὶ τέκνα, χάρματ' Ἐρινύος;

σύστημα α'.

ἃ δόμον Οἰδιπόδα πρόπαν ὤλεσε,
τᾶς ἀγρίας ὅτε
δυςξυνέτου ξυνετὸν μέλος ἔγνω
Σφιγγὸς ἀοιδοῦ σῶμα φονεύσας.

στροφὴ γ'.

ἰώ μοι,

---

antistrophici dactylo congruat, nec ferri hiatus possit, ordinem verbonem mutavi. Scripsi autem cum Flor. A. χρανθεῖσ'. Unus scholiastarum: τὸ τέλειον χρανθεῖσα. Alii scholiastae masculinum legerunt.

1503. Edd. vett. Ven. ab. τίνα προςῳδόν. Multi codices et scholiastes τίνα δὲ προσῳδόν. In Ven. a. ab secunda manu δή.

1505. Edd. vett. ὦ δόμος, δόμος. Multi codd. bis ὦ δόμος.

1506. Libri ἀνακελέσομαι.

1507. Edd. vett. τάδ' αἱμακτά. Plerique codices τάδε σώματα vel δὲ σώματα. Emendavit Musgravius.

1509. Cod. Mosc. πρόπαρ, nescio an recte. Certe πρόπαν pro adverbio vix alibi reperietur.

1511. Edd. vett. δυςξυνέτου ξυνετὸν μέλος ἔγνω, quae scriptura non solum suavius sonat, sed etiam dictionem magis poeticam praebet quam quod Porsonus aliique ediderunt, δυςξύνετον ξυνετὸς μέλος ἔγνω. Habent δυςξύνετον soli scholiastes Augustanus et codex Flor. 33. Ceteri ut videtur omnes cum Mosc. d. Ven. ab. et edd. vett. δυςξυνέτου. Tum ξυνετὸν Ven. b. reliqui autem ξυνετός. Deinde Grotius et aliquot codices ἔγνως, quod quum male factum diceret Matthiae, quia nondum alloqueretur patrem Antigona, non attendit ad ἰώ μοι πάτερ, quod intactum reliquit.

1513. Valckenarius cum Kingio et scholiasta metrico ἰώ μοί

τίς Ἑλλὰς ἢ βάρβαρος ἢ
τῶν πρόπαρ εὐγενετᾶν
. ἄλλος ἔτλα κακῶν τόσωνδ'
αἵματος ἁμερίου
τοιάδ' ἄχεα φανερά; * *

ἀντιστροφὴ γ'.

τάλαινα,
τίς ποτ' ἄρ' ὄρνις ἐλελί-
ζει δρυὸς ἢ ἐλάτας

μοι μᾶτερ. Edd. vett. et ceteri libri ἰώ μοι πάτερ vel ἰώ μοί μοι πάτερ. Scholiastes nihil aliud quam: ἰώ μοι διὰ μέσου. Hunc secutus sum, eiecique πάτερ, sententia et metro autistrophico indicium faciente.

1515. Edd. vett. et plerique codd. τῶν προπάροιθεν, tres τῶν πάροιθεν. Ex Seidleri emendatione scripsi τῶν πρόπαρ.

1516. Libri omnes ἕτερος ἔτλα. Istud ἕτερος quis non statim videat interpretis verbum pro ἄλλος esse? Scholiastarum unus pessime: τίς Ἑλλάς, ἤτοι Ἑλληνικὴ γῆ, ἢ βαρβαρική, ἢ τίς ἕτερος τῶν ἔμπροσθεν εὐγενῶν, αἵματος καὶ γένους ὑπάρχων ἀνθρωπείου. Videtur ille eo ad hanc interpretationem adductus esse, quod non recte distingui putaret Graecos et barbaros, et qui mortalium olim nobiles fuissent. At Euripides quum τίς Ἑλλὰς ἢ βάρβαρος dixit, vivos voluit intelligi, a quibus recte distinguuntur qui olim umquam nobiles vel Graecorum vel barbarorum fuerunt.

1518. Libri: τοιάδ' ἄχεα φανερά; τάλαιν', ὡς ἐλελίζω vel ἐλελίζει. Apparet excidisse aliquid in fine strophae: nam τάλαινα languidissimum simul et ineptissimum esset additamentum, si eo vocabulo stropha finiretur. Antistrophae id initio conveniebat. Hic excidisse puto φεῦ φεῦ.

1520. Edd. vett. Par. A. Flor. 2. 10. 33. Aug. d. Havn. ὡς ἐλελίζει. Harl. ὡς ἐλελίξει. Ceteri codd. ὡς ἐλελίζω. Tum sequitur in libris τίς ἄρ' ὄρνις δρυὸς ἢ ἐλάτας. Sic edd. vett. et aliquot codd. Alii non pauci τίς τ' ἄρ' ὄρνις, et plerique ἢ δρυὸς ἢ ἐλάτας. Nihil isto ὡς ἐλελίζει vel ὡς ἐλελίζω frigidius atque ineptius fingi potest. Scholiastarum unus: τίς ἀπὸ τοῦ ἀμερίου αἵματος — ἔτλη καὶ ὑπέμεινε τοιαῦτα φανερὰ κακὰ καὶ διάδηλα πᾶσιν ἄχη κακῶν τοσούτων, ὥςπερ ἐλελίξῃ ταὶ θρηνήσεις, ὦ τάλαινα σύ. Hic igitur ista choro tribuit. Alius: ἐγώ, φησί, τάλαινα, ἥτις αἴλινον ἀνακλαίω καὶ ἀναθρηνῶ ἐπὶ τούτοις τοῖς οἰκτροῖς ἀτυχήμασι, καθάπερ τις ὄρνις θρηνοῦσα ἀπηχεῖ δρυὸς πετάλοις ἐφεζομένη. Eustathius p. 125, 28. de παρηχήσει disse-

ἀκροκόμοις ἀμφὶ κλάδοις
ἑζομένα μονομά-
τωρ ἐμοῖς ἄχεσι συνῳδός;

στροφὴ δ′.

αἰαῖ,
αἴλινον αἰάγμασιν ἃ
τοῖςδε προκλαίω μονάδ᾽ αἰ-
ῶνα διάξουσα τὸν αἰ-
εὶ χρόνον ἐν λειβομένοι-
σιν δακρύοισιν.

σύστημα β′.

τίν᾽ ἰαχήσω;
τίν᾽ ἐπὶ πρῶτον ἀπὸ χαί-
τας σπαραγμοῖς ἀπαρ-
χὰς βάλω,

---

rens: *καὶ Εὐριπίδης ἐλελίζει αἴλινον*, ut eum pateat *ἐλελίζει* cum *αἴλινον* v. 1526. coniunxisse. Hinc scribendum duxi *τίς ποτ᾽ ἄρ᾽ ὄρνις ἐλελίζει δρυὸς ἢ ἐλάτας*.

1523. Edd. vett. et pars codicum *μονομάτερος*, alii codd. *μονομάτορος*, deinde omnes libri *ὀδυρμοῖς ἐμοῖς᾽ ἄχεσι συνῳδός*. Scholiastes veram scripturam *μονομάτωρ* servavit, quam interpretatur *ἡ μεμονωμένη τῆς μητρός*. Ita et duo alii scholiastae, alter *στερηθεῖσα τῆς μητρός*, alter *τίς ἄρα ὄρνις ἐστερημένη τῆς μητρός*. *᾿Οδυρμοῖς* cum Seidlero ut interpretis vocabulum eieci.

1525. Addidi in principio huius strophae *αἰαῖ*, indicio antistrophae.

1529. Vulgo *ἐν λειβομένοισι δακρύοισιν ἰαχήσω*. Aliquot codd. *δάκρυσιν*, ut versu 1554. Flor. 33. Ferri potest et *λειβομένοις δακρύοισιν* et *λειβομένοις δάκρυσιν* vel *δακρύοις*, ut cretica sit catalexis. Sed scriptura librorum in utroque versu commendat choriambicum hypercatalectum. Imperite de hoc versu in utroque loco iudicavit Matthiae.

1531. Apertum est *ἰαχήσω* a praecedentibus separandum fuisse. Facillimum videbatur cum Musgravio *τίν᾽* adiicere, neglectum propter praecedentem simillimam syllabam.

1533. Plerique codd. *σπαραγμοῖσιν*. Sed edd. vett. *σπαραγμοῖς*, recte. Stropha haec praeter primum versum ex creticis est.

1534. Edd. vett. *βαλῶ*, multi codd. *βάλω*.

στροφὴ ε'.

ματρὸς ἐμᾶς διδύμοισι γάλα-
κτος παρὰ μαστοῖς,

ἀντιστροφὴ ε'.

ἢ πρὸς ἀδελφῶν οὐλόμεν' αἰ-
κίσματα δισσῶν;

σύστημα γ'.

ὀτοτοῖ, ὀτοτοῖ,
λεῖπε δόμους,
ἀλαὸν ὄμμα φέρων, πάτερ γεραιέ,
δεῖξον, Οἰδιπόδα, σὸν αἰ-
ῶνα μέλεον, ὃς ἐπὶ δάκρυσιν
ἀέριον σκότον ὄμμασι σοῖσι βαλὼν ἕλ-
κεις μακρόπνουν ζωάν.

1535. Edd. vett. et pauci codd. ματέρος, ceteri ματρός. Tum edd. vett. et plerique codd. ἐν διδύμοις γαλακτὸς παρὰ μαστοῖσιν. Omittunt ἐν, quod ex ἢ natum videtur, I. Flor. 33.

1537. Mosc. οὐλομένων. Deinde edd. vett. Ven. ab. Flor. 2. 10. Par. A. αἰκίσματα νεκρῶν. Ceteri codd. αἰκίσματα δισσῶν. In Ven. ab. δισσῶν ut alia lectio adnotatum.

1539. Edd. vett. et aliquot codices semel ὀτοτοί, plerique bis.

1540. Edd. vett. et Aug. d. λεῖπε σοὺς δόμους. Aliquot codd. λίπε σοὺς δόμους. Vide ad v. 1692. Delevi languidum σοὺς etiam numerorum caussa.

1543. Libri: σὸν αἰῶνα μέλεον, ὃς ἐπὶ δώμασιν ἀέριον σκότον ὄμμασι σοῖσι βαλών. Horum quae sunt ante ἀέριον, non apparet quos numeros habeant. Ἐπὶ δώμασιν scholiastae et Matthiae cum ἕλκεις iungunt. At δώμασιν nulla indigebat praepositione, hac autem omnium minime, ut non sit mirandum, quod cuidam ἐνὶ δώμασιν in mentem venit. Metri ratio pro δώμασιν requirit vocabulum trium brevium syllabarum. Id fuit δάκρυσιν, antiquitus ab aliquo librario per errorem in δώμασιν mutatum. Dicitur Oedipus vitam ἐπὶ δάκρυσιν trahere.

1545. Edd. vett. μακρόπνουν. Aliquot codices μακρόπουν. Sic etiam scholiastae.

στροφὴ ϛ'.

κλύεις, ὦ κατ' αὐλὰν ἀλαίνων γεραι-
ὸν πόδα δεμνίοις
δύστανος ἰαύων;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ἀντιστροφὴ δ'.

τί δ', ὦ
παρθένε, βακτρεύμασι τυ-
φλοῦ ποδὸς ἐξάγαγες εἰς
φῶς με λεχήρη σκοτίων
ἐκ θαλάμων οἰκτροτάτοι-
σιν δακρύοισιν,

ἀντιστροφὴ ϛ'.

πολιὸν αἰθέρ' ὡς ἀφανὲς εἴδωλον ἢ
νέκυν ἔνερθεν ἢ
ποτανὸν ὄνειρον;

1547. Edd. vett. et multi codd. *δεμνίοις δύστανον.* Flor. 2. Vict. *δύστανος*, quod coniecerat etiam Valckenarius, receptumque recte ab editoribus est. Aliquot codd. *δύστανον δεμνίοις.*

1549. Vulgo *τί μ'.* Multi codices *τί δ'.*

1552. Libri: *εἰς φῶς λεχήρη.* Inserui *με.*

1554. Vide ad. v. 1529.

1555. Libri: *πολιὸν αἰθέρος ἀφανὲς εἴδωλον,* praeter Harl. qui *αἰθέριον* habet. Scholiastes: *τὸ ἑξῆς τοῦ νοῦ· διὰ τί με τὸν πολιόν, ἀντὶ τοῦ πεπολιωμένον, ἐξήγαγες, ὦ παρθένε, σκοτίων ἐκ θαλάμων εἰς φῶς ἀέρος, ὄντα με ἀφανὲς εἴδωλον, ὅ ἐστι τυφλὴν σκιάν. Ἄλλως.* (sic scribendum pro *ἀλλά.*) *τὸ αἰθέρος ἀφανὲς εἴδωλον κατ' ἰδίαν προενεκτέον· τί με, φησίν, ἐξήγαγες ὥςπερ εἴδωλον ὄντα αἰθέρος, τουτέστι τοῦ ἀέρος· καὶ γὰρ τὸν ἀέρα περιίπταται τὰ εἴδωλα καὶ αἱ ψυχαί· ἢ καὶ ὡς νεκρόν με ὑπάρχοντα, ἢ ὡς σκιᾶς ὄνειρον.* Similia etiam alii scholiastae. Nimis vero friget *πολιὸν* ad *με* relatum. Metro, quod ex dochmio et duobus creticis est, satisfaceret codicis Harleiani *αἰθέριον.* Non dubito tamen quin scripserit Euripides id, quod posui, *πολιὸν αἰθέρ' ὡς ἀφανὲς εἴδωλον.* Etiam in Oreste v. 1376. *αἰθέρα πολιὸν* dixit.

1557. Cum Seidlero *ποτανὸν* pro *πτανόν,* quod in libris est, scripsi.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

στροφὴ ζ'.

δυςτυχὲς ἀγγελίας ἔπος οἴσει,
ὦ πάτερ, οὐκέτι σοι τέκνα λεύσσει
φάος, οὐδ' ἄλοχος, παραβάκτροις
ἃ πόδα σὸν τυφλόπουν θεραπεύμασιν αἰὲν ἐμόχθει,
ὦ πάτερ, ὤμοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

στροφὴ η'.

ὤ μοι ἐμῶν παθέων, πάρ' ἀΰτεῖν.
τρισσαὶ ψυχαὶ ποίᾳ μοίρᾳ
πῶς ἔλιπον φῶς, ὦ τέκνον, αὖδα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἀντιστροφὴ ζ'.

οὐκ ἐπ' ὀνείδεσιν, οὐδ' ἐπιχάρμασιν,

1558. Libri *οἴσῃ*. Quod in Harl. supra scriptum est *γνώσῃ* pertinet ad *εἴσει*. Scholiastes *κομίσῃ*.

1559. Leid. B. et Kingius *ὦ πάτερ*, ut antistrophicus postulat. Ceteri libri *πάτερ* sine *ὦ*.

1560. Edd. vett. et quidam codd. *ἃ παρὰ βάκτροις πόδα σόν*. Alii multi *παρὰ βάκτροις ἃ πόδα σόν*. Flor. 2. 33. I. Cant. *παραβάκτροις*, quod recepit Porsonus.

1561. Multi codd. *τυφλόν*, sed optimi cum edd. vett. *τυφλόπουν*.

1562. Libri *πάτερ, ᾦ μοι*. Addidi in principio *ὦ*, ut in antistrophico versu legitur.

1563. Plerique codd. recte *ὤ μοι ἐμῶν παθέων*. Pauci cum edd. vett. *ᾦ μοι μοι ἐμῶν παθέων*. Deinde vulgo *πάρα γὰρ στενάχειν, τάδ' ἀΰτεῖν*. Quidam codd. *στενάζειν*. Duo *καὶ τάδ' ἀΰτεῖν*. Scholiastes: *πάρεστι γὰρ στενάζειν διὰ ταῦτα καὶ βοᾶν*. Moleste simul et frigide dictum est illud *πάρα γὰρ στενάχειν τάδ', ἀΰτεῖν*. Scilicet oneratum est additamentis interpretum. Reposui quod et res et antistrophicus versus postulabat, *πάρ' ἀΰτεῖν*.

1565. Porsonus, ut paroemiacum faceret, librorum scripturam sic mutavit, *πῶς ἔλιπον φῶς, τέκνον, αὖδα*. In omnibus libris est *φάος, ὦ τέκνον*. Posui *φῶς, ὦ τέκνον*, quod singulis syllabis cum antistrophico congruit.

ἀλλ᾽ ὀδύναισι λέγω· σὸς ἀλάστωρ
ξίφεσιν βρίθων * * * *
καὶ πυρὶ καὶ σχετλίαισι μάχαις ἐπὶ παῖδας ἔβα σούς.
ὦ πάτερ, ὤ μοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ,

στροφὴ θ΄.

αἰαῖ,

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

τί τάδε καταστένεις;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ἀντιστροφή θ΄.

ὦ τέκνα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

δι᾽ ὀδύνας ἔβας,

ἀντιστροφὴ η΄.

εἰ τὰ τέθριππά γ᾽ ἔθ᾽ ἅρματα λεύσσων
ἀελίου τάδε σώματα νεκρῶν

1567. Libri ὁ σὸς ἀλάστωρ, praeter unum codicem, qui recte articulum omittit.

1568. Deest huic versui sesquipes. Eum Seidlerus, quoniam in sequente versu Flor. 33. φονίαισι pro σχετλίαισι, aliusque codex φονίαις habet, non male integravit addito φονίοισι. Sed et istae duorum codicum scripturae et quod in alio est φονίαις σχετλίαισι, in alio autem σχετλίαισι, supra scripto φονίαις, istud vocabulum interpretis esse arguunt.

1571. Kingii K. et Leid. B. στενάχεις, a metrico profectum.

1572. Edd. vett. et codices τέκνα, praeter K. in quo ὦ μοι τέκνα. Scripsi ὦ τέκνα. Tum edd. vett. et codd. δι᾽ ὀδύνας ἔβας, sed Leid. B. Cant. δι᾽ ὀδύνας ἂν ἔβας.

1573. Vulgo εἰ τὰ τέθριππα γ᾽ ἐς ἅρματα λεύσσων. Pro γ᾽ Flor. 33. δ᾽, unus Bodleianorum τ᾽. Non aptum videtur ἐς, quod in aliquot codd. εἰς scriptum. Requiritur vero ἔτι. Quare ἔθ᾽ ἅρματα λεύσσων scripsi. Sic etiam Seidlerus.

ὄμματος αὐγαῖς σαῖς ἐπενώμας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

σύστημα δ'.

τῶν μὲν ἐμῶν τεκέων φανερὸν κακόν·
ἁ δὲ τάλαιν' ἄλοχος τίνι μοι, τέκνον, ὤλετο μοίρᾳ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

στροφὴ ι'.

δάκρυα, δάκρυα γοερά, γοερὰ
φανερὰ πᾶσι τιθεμένα,

ἀντιστροφὴ ι'.

τέκεσι μαστὸν ἔφερεν, ἔφερεν
ἱκέτις ἵκτορ' ὀρομένα.

ἀντιστροφὴ α'.

εὗρε δ' ἐν Ἠλέκτραισι πύλαις τέκνα
λωτοτρόφον κατὰ λείμακα λόγχαις

1578. Edd. vett. et pauci codd. *δάκρυα γοερὰ φανερὰ πᾶσι τεθειμένα.* Flor. 33. *φανερὰ γοερά.* Deinde plerique codd. *τιθεμένα.* Versus hic trochaicus dimeter esse debet, ut qui ei respondet. Itaque iterandas aliquas voces esse apparet. Hinc *δάκρυα, δάκρυα γοερά, γοερά* scripsi.

1581. Edd. vett. et plerique Mss. *ἱκέτις ἱκέταν αἰρομένα.* Pauci codices *ἱκέτιν* vel *ἱκέτην* pro *ἱκέταν.* Scholiastes: *ἱκέτις αὐτὴ οὖσα ἱκέτην τὸν μαστὸν αἰρομένη καὶ μετεωρίζουσα, ἵνα οἱ παῖδες ἰδόντες λήξωσι τῆς μάχης.* Alius: *δάκρυα θρηνώδη φανερὰ πᾶσι ποιοῦσα μαστὸν ἱκέτην* (sic ed. Kingii, *ἱκέτιν* Matthiae) *αἴρουσα ἔφερε τοῖς τέκνοις ἱκέτις αὐτὴ ἀπελθοῦσα.* Vellem *ἱκέτιν* defendi posset; sed, etsi masculina in *της* exeuntia saepe nominibus femininis consociantur, quorum exempla attulit Lobeckius in Paralip. p. 270. seqq. tamen feminini in *τις* desinentis cum masculino nomine coniuncti vix reperietur exemplum. Quare, quum metrum ultimam secundi pedis syllabam brevem requirat, *ἱκέτις ἵκτορ' ὀρομένα* scripsi. Aeschylus Suppl. 661. *Ζηνὸς ἵκτορας ἁγνοῦ.* *Αἰρομένα* Seidlerus in *ἀρομένα* mutabat. At scholiastes: *γράφεται δὲ καὶ ὀρομένα, ὅ ἐστιν ὀρούουσα καὶ προτείνουσα τὸν μαστόν.* Interpretatio haec inepta, lectio bona est, multoque melior, quam vulgata. Atque praebet eam Ven. a.

κοινὸν ἐνυάλιον
μάτηρ, ὥςτε λέοντας ἐναύλους,
μαρναμένους ἐπὶ τραύμασιν ἀμφὶ τύχαν
ἤδη ψυχράν, λοιβὰν φονίαν
ἂν ἔλαχ' Ἅιδας, ὤπασε δ' Ἄρης,
χαλκόκροτον δὲ λαβοῦσα νεκρῶν πάρα φάσγανον εἴσω
σαρκὸς ἔβαψεν, ἄχει δὲ τέκνων ἔπεσ' ἀμφὶ τέκνοισιν.
πάντα δ' ἐν ἄματι τῷδε συνάγαγεν
ἁμετέροισι δόμοισιν ἄχη θεός,
ὦ πάτερ, ὅςτις τᾷδε τελευτᾷ.

ΧΟΡΟΣ.

πολλῶν κατῆρξεν Οἰδίπου δόμοις κακῶν
τόδ' ἦμαρ· εἴη δ' εὐτυχέστερος βίος.

1586. Libri: *μαρναμένους ἐπὶ τραύμασιν αἵματος. ἤδη ψυχρὰν λοιβὰν φονίαν*, numeris bonis, sed non congruentibus cum metro strophico. Tres codd. *ἐπὶ τραύμασί τ' αἵματος.* Scholiastes Augustanus: *αἵματος τύχην. ἀντὶ τοῦ αἵματος τυγχάνοντας, καὶ εἰς τοῦτο ἀφιγμένους, τουτέστιν ἐλθοῦσα δ' εὗρεν αἵματι λοιπὸν πεφυρμένους καὶ τὴν τύχην αὐτοῖς τοῦ φόνου πέρας λαβοῦσαν.* Non haec de nihilo sunt, sed continent vestigia scripturae, quae et sententiae convenientissima est et respondet metro strophico, mutata autem est a metricis, quum *αἵματος*, quod ab interpretibus ob *λοιβὰν* adscriptum erat, in ordinem receptum esset: *μαρναμένους ἐπὶ τραύμασιν ἀμφὶ τύχαν ἤδη ψυχράν, λοιβὰν φονίαν.*

1590. Edd. vett. Par. A. Flor. 2. Ven. b. *ἔπεμψεν.* Ceteri libri *ἔβαψεν.*

1591. Edd. vett. et multi codd. *συνάγαγεν ὦ πάτερ,* omittentes *ὦ πάτερ* versu 1593. ubi id quidam codd. habent, qui hic omittunt. Error, ut ex Aldina intelligi potest, eo ortus, quod *ὦ πάτερ*, quum per spatium post *ἄχη θεὸς* scribi non posset, supra scriptum fuit.

1593. Libri *ὃς τάδε τελευτᾷ.* Porsonus *ὃς ταῦτα.* Scripsi *ὅςτις τᾷδε τελευτᾷ.*

1594. Edd. vett. Par. A. Flor. 2. 10. *πολλῶν κακῶν κατῆρξεν Οἰδίπου δόμοις.* Plerique codd. *ὑπῆρξεν.* Quidam codices *πολλῶν κατῆρξεν* (vel *ὑπῆρξεν*) *Οἰδίπου κακῶν δόμοις.* Hic ordo verborum Valckenario contorta amanti placuit, pedisequum habenti Brunckium. Non isto loco, sed in fine versus ponendum erat *κακῶν.*

ΚΡΕΩΝ.

οἴκτων μὲν ἤδη λήγεθ᾽, ὡς ὥρα τάφου
μνήμην τίθεσθαι· τῶνδε δ᾽, Οἰδίπου, λόγων
ἄκουσον· ἀρχὰς τῆςδε γῆς ἔδωκέ μοι
Ἐτεοκλέης σὸς παῖς, γάμων φερνὰς διδοὺς
Αἵμονι, κόρης τε λέκτρον Ἀντιγόνης σέθεν.
οὔκουν σ᾽ ἐάσω τήνδε γῆν οἰκεῖν ἔτι·
σαφῶς γὰρ εἶπε Τειρεσίας οὐ μή ποτε
σοῦ τήνδε γῆν οἰκοῦντος εὖ πράξειν πόλιν.
ἀλλ᾽ ἐκκομίζου. καὶ τάδ᾽ οὐχ ὕβρει λέγω,
οὐδ᾽ ἐχθρὸς ὤν σοι, διὰ δὲ τοὺς ἀλάστορας
τοὺς σοὺς δεδοικὼς μή τι γῆ πάθῃ κακόν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ μοῖρ᾽, ἀπ᾽ ἀρχῆς ὥς μ᾽ ἔφυσας ἄθλιον,
ὃν καὶ πρὶν εἰς φῶς μητρὸς ἐκ γονῆς μολεῖν,
ἄγονον Ἀπόλλων Λαΐῳ μ᾽ ἐθέσπισεν

1599. Edd. vett. *σὸς παῖς*. Codd. *παῖς σός*, quod cur Valckenario auctore receptum sit, non intelligo. Sic enim sub ictu est *σός*, quasi hic Oedipi, non alius filium esse Eteoclem dicendum fuerit.

1605. Edd. vett. Flor. 2. Paris. A. Vict. Ven. ab. *σός*. Ceteri codd. *σοι*.

1607. Post hunc versum in libris legitur hic:

καὶ τλήμον᾽, εἴ τις ἄλλος ἀνθρώπων ἔφυ.

Valckenarius, cui insolenter additum *ἔφυ* offensui erat, scribendum censuit *ὦ τλῆμον, εἴ τις ἄλλος ἀνθρώπων ἔφυ*. Nescio quo modo ille religiosior in extremis Phoenissis factus corrigere ineptum versum, quam totum sciolo isti, a quo *καὶ* pro *ὦ* positum putabat, tribuere maluerit, praesertim quum ne correctio quidem ista meliorem, sed peiorem faciat orationem Oedipi. Recte dixit Matthiae legitimam loquendi rationem fuisse: *καὶ τλήμον᾽, εἴ τιν᾽ ἄλλον ἀνθρώπων ποτέ*. Sic quidem scriptus ferri potest versus. Posset etiam, si sic scriptus esset: *τλήμων γάρ, εἴ τις ἄλλος ἀνθρώπων, ἔφυν*. Ut vero in libris scriptus legitur, non puto ab Euripide et ne ab histrionibus quidem profectum esse. Propterea eieci, quod iam Apitzium fecisse video.

1608. Omissum est *μητρὸς* in I. Flor. 21. 33. et Cant. M. qui duo in fine versus addunt *ἔτι*.

φονέα γενέσθαι πατρός· ὦ τάλας ἐγώ.
ἐπεὶ δ᾽ ἐγενόμην, αὖθις ὁ σπείρας πατὴρ
κτείνει με, νομίσας πολέμιον πεφυκέναι·
χρῆν γάρ θανεῖν νιν ἐξ ἐμοῦ· πέμπει δέ με
μαστὸν ποθοῦντα θηρσὶν ἄθλιον βοράν,
οὗ σωζόμεσθα. Ταρτάρου γὰρ ὤφελεν
ἐλθεῖν Κιθαιρὼν εἰς ἄβυσσα χάσματα,
ὅς μ᾽ οὐ διώλεσ᾽, ἀλλὰ δουλεῦσαι τέ μοι
δαίμων ἔδωκε Πόλυβον ἀμφὶ δεσπότην,
κτανών τ᾽ ἐμαυτοῦ πατέρ᾽ ὁ δυςδαίμων ἐγὼ
εἰς μητρὸς ἦλθον τῆς ταλαιπώρου λέχος,
παῖδάς τ᾽ ἀδελφοὺς ἔτεκον, οὓς ἀπώλεσα,
ἀρὰς παραλαβὼν Λαΐου καὶ παισὶ δούς.
οὐ γὰρ τοσοῦτον ἀσύνετος πέφυκ᾽ ἐγώ,
ὥςτ᾽ εἰς ἔμ᾽ ὄμματ᾽ εἴς τ᾽ ἐμῶν παίδων βίον
ἄνευ θεῶν του ταῦτ᾽ ἐμηχανησάμην.

1612. Edd. vett. et aliquot codd. *πολέμιον δυςδαίμονα.* Pro *δυςδαίμονα*, quod versum, quem mutilum invenerat, male explentis est, plurimi codices *πεφυκέναι.*

1614. Edd. vett. *ἄθλιον.* Multi codd. *ἀθλίαν.* Impedita praeferenti Valckenario assensus Porsonus *θηρσίν, ἄθλιον βορὰν* interpunxit. Num minus *ἄθλιος* fuit Oedipus, si feris datus est *ἄθλιος βορά?*

1615. Mirum, quod libri omnes et scholiastes *οὗ* tenent, ubi exspectes *ᾧ.*

1617. Edd. vett. et quidam codd. *ἀλλὰ δουλεῦσαί τέ μοι δαίμων ἔδωκε Πόλυβον ἀμφὶ δεσπότην.* Par. A. Flor. 10. *δουλεῦσαί τε με.* Multi codices omisso *δαίμων*, unus addito, habent *Πόλυβον ἐξέδωκεν ἀμφὶ δεσπότην.* Ea nihil est nisi imperiti metrici, *υ* anceps putantis, correctio, quum *δαίμων* in codice suo non invenisset, quod rursum paullo peritior alius in codd. K. et Leid. sec. ita correxit, *πρὸς Πόλυβον ἐξέδωκεν,* verbum ad Cithaeronem referens. Frustra igitur Valckenarius *ἀλλὰ δουλεύσοντά τοι πρὸς Πόλυβον ἐξέδωκεν*, Porsonus *ἀλλὰ δουλεύσαντά με μοῖρ᾽ ἐξέδωκε Πόλυβον ἀμφὶ δεσπότην*, vir doctus in Diar. class. fasc. IV. p. 895. *ἀλλὰ δουλεῦσαί μέ τοι παῖδ᾽ ἐξέδωκε Πόλυβον ἀμφὶ δεσπότην*, Elmsleius ad Med. 560. h. *ἀλλὰ δουλεῦσαί τέ με τύραννον ἐξέδωκεν ἀμφὶ δεσπότην· κτανών τ᾽*, coniecerunt. Elmsleius quidem plane a vero aberravit; nam necessarium est nomen Polybi.

εἶεν· τί δράσω δῆθ' ὁ δυςδαίμων ἐγώ;
τίς ἡγεμών μοι ποδὸς ὁμαρτήσει τυφλοῦ;
ἥδ' ἡ θανοῦσα; ζῶσά γ' ἂν σάφ' οἶδ' ὅτι.
ἀλλ' εὔτεκνος ξυνωρίς; ἀλλ' οὐκ ἔστι μοι.
ἀλλ' ἔτι νεάζων αὐτὸς εὕροιμ' ἂν βίον;
πόθεν; τί μ' ἄρδην ὧδ' ἀποκτείνεις, Κρέον;
ἀποκτενεῖς γάρ, εἴ με γῆς ἔξω βαλεῖς.
οὐ μὴν ἑλίξας γ' ἀμφὶ σὸν χεῖρας γόνυ
κακὸς φανοῦμαι· τὸ γὰρ ἐμόν ποτ' εὐγενὲς
οὐκ ἂν προδοίην, οὐδέπερ πράσσων κακῶς.

ΚΡΕΩΝ.

σοί τ' εὖ λέλεκται, γόνατα μὴ χρώζειν ἐμά,
ἐγώ τε ναίειν σ' οὐκ ἐάσαιμ' ἂν χθόνα.
νεκρῶν δὲ τῶνδε τὸν μὲν εἰς δόμους χρεὼν
ἤδη κομίζειν, τόνδε δ', ὃς πέρσων πόλιν
πατρίδα σὺν ὅπλοις ἦλθε, Πολυνείκους νέκυν,

1628. Edd. vett. et multi codices ζῶσα γάρ. Leidd. Flor. 2. Aug. b. ζῶσά γ' ἄν.

1636. Male Valckenario auctore Brunckius et Porsonus σοί τ' in σοί γ' immutarunt. Monuerunt Elmsleius ad Med. 1217. et Matthiae.

1640. Libri omnes σὺν ἄλλοις, idque legit etiam scholiastes. Valckenarius etsi non improbat Kingii coniecturam σὺν ὅπλοις, tamen ut σὺν ἄλλοις tueatur, affert ex Herc. fur. 1163. ἥκω σὺν ἄλλοις — σῷ παιδὶ, πρέσβυ, σύμμαχον φέρων δόρυ, suppressis quae ibi ad σὺν ἄλλοις addita sunt, οἳ παρ' Ἀσωποῦ ῥοὰς μένουσ' ἔνοπλοι γῆς Ἀθηναίων κόροι. Non credo eum fallere lectorem voluisse, sed fefellisse se ipsum, dum phrases solas captat. Acutior haud paullo Porsonus τὸν δὲ Πολυνείκης νέκυν scripsit, eiectis δ' ὃς πέρσων πόλιν πατρίδα σὺν ἄλλοις ἦλθε, his argumentis, quod nemo dixerit πόλιν πατρίδα, quod Creo mandata sua summa cum brevitate det, quod, si rationem reddidisset quare privaret sepultura Polynicen, etiam quare Eteoclem honoraret dixisset. Horum illud, quod πόλιν πατρίδα coniunxit, falsum esse intellexit vir doctus in Diar. class. fasc. IV. p. 896. Cetera levia sunt. Non tamen acriter contendam haec verba non esse ab histrionibus addita: sed cuiuscumque sunt, σὺν ἄλλοις

ἐκβάλετ' ἄθαπτον τῆσδ' ὅρων ἔξω χθονός.
κηρύξεται δὲ πᾶσι Καδμείοις τάδε,
ὃς ἂν νεκρὸν τόνδ' ἢ καταστέφων ἁλῷ
ἢ γῇ καλύπτων, θάνατον ἀνταλλάξεται.
σὺ δ', ἐκλιποῦσα τριπτύχους νεκρῶν γόους
κόμιζε σαυτὴν, Ἀντιγόνη, δόμων ἔσω,
καὶ παρθενεύου τὴν ἰοῦσαν ἡμέραν
μένουσ', ἐν ᾗ σε λέκτρον Αἵμονος μένει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὦ πάτερ, ἐν οἵοις κείμεθ' ἀθλίοις κακοῖς.
ὥς σε στενάζω τῶν τεθνηκότων πλέον.
οὐ γὰρ τὸ μέν σοι βαρὺ κακῶν, τὸ δ' οὐ βαρύ,
ἀλλ' εἰς ἅπαντα δυςτυχὴς ἔφυς, πάτερ.

---

ineptum est. Omnino propterea tantum Polynices insepultus proiici iubetur, quod civis patriae arma intulerit. Eius rei atrocitas si augenda alio crimine esset, addi poterat, quod aliam civitatem hostilem Thebis reddidisset. Id vero de suo adiiceret Creo, cui simpliciter v. 775. Polynicen sepultura prohibere mandatum fuerat: neque Eteocles aliud v. 756. aliisque tragoediae locis, quam arma patriae illata fratri obiicit. Quare si servanda sunt verba illa, scribendum fuit, ut feci, *σὺν ὅπλοις*.

1644. Post hunc versum libri habent Sophoclis in Antigona versum 29. *ἐᾶν δ' ἄκλαυστον, ἄταφον, οἰωνοῖς βοράν*, substituto *βοράν* pro *γλυκὺν θησαυρόν*.

1645. Edd. vett. *τριπτύχων νεκρῶν γόους*. Non pauci codices *τριπτύχων θρήνους νεκρῶν*, quod Brunckius et Porsonus receperunt, quum Valckenario pronuntiare libuisset non Graece dici, quod in aliis undecim codicibus est, *τριπτύχους θρήνους νεκρῶν*. Satis refutavit Valckenarium Matthiae, si opus erat refutari dictum, quod quum mirabile sit a quoquam proferri potuisse, tum multo mirabilius est prolatum esse ab eo, qui Euripideo more rectissime *τριπτύχων θρήνους νεκρῶν* dici narret. Quoniam credibilius est *θρήνους* quam *γόους* interpretis vocabulum esse, dedi *τριπτύχους νεκρῶν γόους*. Scholiastes: *ἐκλιποῦσα τοὺς θρήνους τῶν τριῶν νεκρῶν*.

1647. Edd. vett. et multi codices *τὴν εἰςιοῦσαν*, alii multi *τὴν ἐπιοῦσαν*. Liber P. et Flor. 2. *τὴν ἰοῦσαν*, quod restituit Porsonus.

1649. Libri *ἀθλίοις*, quod e Barnesii coniectura Valckenarius, quique hunc sequi consueverant, in *ἄθλιοι* mutaverunt. Recte Schaeferus ad Porsoni Oresten v. 352. *ἀθλίοις* defendit.

ἀτὰρ σ' ἐρωτῶ τὸν νεωστὶ κοίρανον,
εἰ τόνδ' ὑβρίζεις πατέρ' ἀποστέλλων χθονός,
τί θεσμοποιεῖς ἐπὶ ταλαιπώρῳ νεκρῷ;

ΚΡΕΩΝ.

Ἐτεοκλέους βουλεύματ', οὐχ ἡμῶν, τάδε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἄφρονά γε, καὶ σὺ μωρός, ὃς ἐπίθου τάδε.

ΚΡΕΩΝ.

πῶς; τἀντεταλμέν' οὐ δίκαιον ἐκπονεῖν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

οὐκ, ἣν πονηρά γ' ᾖ κακῶς τ' εἰρημένα.

ΚΡΕΩΝ.

τί δ'; οὐ δικαίως ὅδε κυσὶν δοθήσεται;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

οὐκ ἔννομον γὰρ τὴν δίκην πράσσεσθέ νιν.

1654. Libri τί τόνδ' ὑβρίζεις πατέρ' ἀποστέλλων χθονός; Hunc versum Matthiae ut spurium notavit, Valckenarii secutus iudicium, his usi argumentis: patris sortem deplorare Antigonam, de Polynicis autem cadavere sollicitam esse: eo se vertere ad Creontem: hunc autem in responso suo versum illum velut non prolatum prorsus negligere; neque Antigonam patris exsilium usquam deprecari, immo non ingratum sibi fore significare v. 1689.; praeterea, quod quidem leve esse ipse fatetur, ἀτάρ, ut quod diversa disiungat, indicium praebere non de patre verba facturam esse Antigonam. Non persuasit Valckenarius Brunckio Porsonoque, qui ne mentionem quidem illius proscriptionis fecerunt. Removit Valckenarii dubitationes felici coniectura in Societate Graeca Ioannes Siebelis, εἰ pro τί reposito. Id non dubitavi recipere.

1657. Vulgo ἐπείθου. Aliquot codices meliore numero ἐπίθου. Vellem πείθει praeberent.

1658. Edd. vett. I. M. Par. A. Flor. 2. 33. ἐκπονεῖν. Ceteri libri ἐκτελεῖν, quod verbum ut non Euripideum notavit Porsonus.

1659. Edd. vett. πονηρά τ' ᾖ. Codices omnes πονηρά γ' ᾖ.

ΚΡΕΩΝ.

εἴπερ γε πόλεως ἐχθρὸς ἦν, οὐκ ἐχθρὸς ὤν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

οὐκοῦν ἔδωκε τῇ τύχῃ τὸν δαίμονα.

ΚΡΕΩΝ.

καὶ τῷ τάφῳ νυν τὴν δίκην παρασχέτω.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

τί πλημμελήσας, τὸ μέρος εἰ μετῆλθε γῆς;

ΚΡΕΩΝ.

ἄταφος ὅδ᾽ ἁνήρ, ὡς μάθῃς, γενήσεται.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἐγώ σφε θάψω, κἂν ἀπεννέπῃ πόλις.

ΚΡΕΩΝ.

σαυτὴν ἄρ᾽ ἐγγὺς τῷδε συνθάψεις νεκρῷ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἀλλ᾽ εὐκλεές τοι δύο φίλω κεῖσθαι πέλας.

ΚΡΕΩΝ.

λάζυσθε τήνδε, κεὶς δόμους κομίζετε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

οὐ δῆτ᾽, ἐπεὶ τοῦδ᾽ οὐ μεθήσομαι νεκροῦ.

1668. Edd. vett. et aliquot codices, in quibus Flor. 33. σαυτὴν ἂν, etsi ex nullo συνθάψαις allatum est: tres tamen συνθάψῃς. ceteri libri σαυτὴν ἄρ᾽.

ΚΡΕΩΝ.

ἔκριν' ὁ δαίμων, παρθέν', οὐχ ἃ σοὶ δοκεῖ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

κἀκεῖνα κέκριται, μὴ 'φυβρίζεσθαι νεκρούς.

ΚΡΕΩΝ.

ὡς οὔτις ἀμφὶ τῷδ' ὑγρὰν θήσει κόνιν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ναὶ πρός σε τῆςδε μητρὸς Ἰοκάστης, Κρέον

ΚΡΕΩΝ.

μάταια μοχθεῖς· οὐ γὰρ ἂν τύχοις τάδε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

σὺ δ' ἀλλὰ νεκρῷ λουτρὰ περιβαλεῖν μ' ἔα.

ΚΡΕΩΝ.

ἓν τοῦτ' ἂν εἴη τῶν ἀποῤῥήτων πόλει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἀλλ' ἀμφὶ τραύματ' ἄγρια τελαμῶνας βαλεῖν.

ΚΡΕΩΝ.

οὐκ ἔσθ' ὅπως σὺ τόνδε τιμήσεις νέκυν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὦ φίλτατ', ἀλλὰ στόμα γε σὸν προςπτύξομαι.

ΚΡΕΩΝ.

οὐκ εἰς γάμους σοὺς ξυμφορὰν κτήσει γόοις.

1674. Grotius et Leid. B. ἀμφὶ σῶμ'.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἦ γὰρ γαμοῦμαι ζῶσα παιδὶ σῷ ποτέ;

ΚΡΕΩΝ.

πολλή γ' ἀνάγκη· ποῖ γὰρ ἐκφεύξει λέχος;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

νύξ τἄρ' ἐκείνη Δαναΐδων μ' ἕξει μίαν.

ΚΡΕΩΝ.

εἶδες τὸ τόλμημ' οἷον ἐξωνείδισεν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἴστω σίδηρος ὅρκιόν τέ μοι ξίφος.

ΚΡΕΩΝ.

τί δ' ἐκπροθυμεῖ τῶνδ' ἀπηλλάχθαι γάμων;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ξυμφεύξομαι τῷδ' ἀθλιωτάτῳ πατρί.

1683. Flor. 33. οὐ γὰρ γαμοῦμαι.

1684. Edd. vett. et aliquot codd. πολλή σ' ἀνάγκη. Alii multi πολλή γ' ἀνάγκη. Vide quae dixi ad Sophoclis Trach. 294.

1685. Flor. 34. νὺξ γὰρ ἐκείνη. Ceteri libri νὺξ ἄρ' ἐκείνη· Scripsi νύξ τἄρ' ἐκείνη.

1687. Eustathius p. 92, 11. ut vulgo, ἴστω σίδηρος, ὅρκιόν τέ μοι ξίφος. Sed idem p. 809, 15. scribit: ὁ μέντοι εἰπὼν ἴστω Ζεύς, ὅρκιον δέ μοι ξίφος ἄλλως ἐποίησε δι' ἑτεροίαν οὐκ ἀνεύλογον περιπέτειαν. Negligenter Matthiae scripsit hoc probare Valckenarium. Non meminerat ille Eustathii, sed probabat inventum in cod. Cantabr. ὅρκιον δέ μοι ξίφος, quod scholiastes Augustanus scriberet: γινωσκέτω τὸ ξίφος, ὅρκος γάρ μοι τὸ ξίφος αὐτό. Eodem redit vulgata, cuius haec sententia est: testor ferrum et per quem iuro ensem.

1688. Cod. Guelf. et Brunckius τί δ'; ἐκπροθυμεῖ. Reiskius τί δέ; προθυμεῖ. Si sic interpungeret, scribere debebat τί δαί; Movit eum, quod non alibi inventum est ἐκπροθυμεῖσθαι.

ΚΡΕΩΝ.

γενναιότης σοι, μωρία δ' ἔνεστί τις.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

καὶ ξυνθανοῦμαί γ', ὡς μάθῃς περαιτέρω.

ΚΡΕΩΝ.

ἴθ', οὐ φονεύσεις παῖδ' ἐμόν, λεῖπε χθόνα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ θύγατερ, αἰνῶ μέν σε τῆς προθυμίας.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἀλλ' εἰ γαμοίμην, σὺ δὲ μόνος φεύγοις, πάτερ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

μέν' εὐτυχοῦσα, τἄμ' ἐγὼ στέρξω κακά.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

καὶ τίς σε τυφλὸν ὄντα θεραπεύσει, πάτερ;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

πεσὼν ὅπου μοι μοῖρα κείσομαι πέδῳ.

1690. Consentiunt in scriptura libri. Non male quis coniiciat *γενναιότης τις, μωρία δ' ἔνεστί σοι.* In vulgata *τις* auget magis quam minuit. Id videtur is scholiastes indicare voluisse, qui haec scripsit: *ὅτι μὲν συμπονεῖς τῷ πατρὶ δυςτυχοῦντι καὶ οὐκ ἀπολείπεις, γενναῖον ἔργον ποιεῖς, ὅτι δὲ ἐξόν σοι μετὰ τοὐμοῦ παιδὸς βασιλεύειν συναφθεῖσαν αὐτῷ, σὺ δ' οὐκ ἐθέλεις, τοῦτο σαφὴς εὐήθεια.*

1692. Libri *λίπε* praeter Flor. 10. in quo est *λεῖπε,* ut auctore Valckenario ad Hippol. 34. scripserunt Brunckius et Porsonus. Contradicit Matthiae. At usus requirere videtur *λεῖπε.* Etiam supra v. 1540. quidam codices pro eo *λίπε* dederant.

1694. Vulgo: *ἀλλ' εἰ γαμοίμην, σὺ δὲ μόνος φεύγεις, πάτερ.* Recte Matthiae ex Flor. 34. *φεύγοις* reposuit. Sic etiam Ven. a.

1697. Vulgo: *πεσὼν ὅπου μοι μοῖρα κείσομαι πέδῳ.* Pro *πέδῳ* Flor. A. Paris. A. Mosc. Laud. Flor. 5. 10. 34. *θανών,* quod pro diversa lectione in multis codd. supra scriptum. Scholiastes: *πε-*

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὁ δ' Οἰδίπους ποῦ καὶ τὰ κλείν' αἰνίγματα;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὄλωλ'· ἓν ἦμάρ μ' ὤλβισ', ἓν δ' ἀπώλεσεν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

οὐκοῦν μετασχεῖν κἀμὲ δεῖ τῶν σῶν κακῶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

αἰσχρὰ φυγὴ θυγατρὶ σὺν τυφλῷ πατρί.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

οὔ, σωφρονούσῃ γ', ἀλλὰ γενναία, πάτερ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

προςάγαγέ νύν με, μητρὸς ὡς ψαύσω σέθεν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἰδοῦ, γεραιᾶς φιλτάτης ψαῦσον χερί.

σὼν κείσομαι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ, ὅπου μοι μοῖρα καὶ πεπρωμένον ἐστι πεσεῖν. Utrum istorum an neutrum ab Euripide scriptum sit, vix poterit diiudicari. Nam ut in praecedente versu codex Mosc. πάτερ omittit, ita videri potest hic, quum casu omissum esset τέκνον, ab aliis πέδῳ, ab aliis θανὼν esse adiectum.

1699. Pauci codd. omittunt μ'. Scholiastes: γράφεται ἓν ἦμαρ μ' ὤλβισ' ἠδ' ἀπώλεσεν, τὸ δὲ ἠδὲ ἀντὶ τοῦ καί, ἤτοι ἓν ἦμάρ με ὤλβισε καὶ ἀπώλεσε.

1700. Solus Ven. b. πόνων, nescio an recte.

1702. Sine interpunctione legebatur οὐ σωφρονούσῃ γ'. Male autem edd. vett. γενναίᾳ, ut quosdam legisse ex scholiis cognoscitur.

1704. Edd. vett. γεραιᾶς φιλτάτης. Plurimi codices φιλτάτῃ, quod recepit Porsonus, saniore indicio quam Valckenarius, cui libitum est dicere „anum carissimam nemo Graece dixerit γεραιὰν φιλτάτην", et Matthiae, qui scripsit: „φίλη χεὶρ pro ἐμὴ vel σὴ χεὶρ in usu est, φιλτάτη χεὶρ non item: itaque recte Valckenarius γεραιᾶς φιλτάτης." Quis vero hic, si φιλτάτῃ χερὶ scribitur, id *tua manu*

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ μῆτερ, ὦ ξυνάορ᾽ ἀθλιωτάτη.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

οἰκτρὰ πρόκειται, πάντ᾽ ἔχουσ᾽ ὁμοῦ κακά.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐτεοκλέους δὲ πτῶμα Πολυνείκους τε ποῦ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

τώδ᾽ ἐκτάδην σοι κεῖσθον ἀλλήλοιν πέλας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

πρόςθες τυφλὴν χεῖρ᾽ ἐπὶ πρόςωπα δυςτυχῆ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἰδού, θανόντων σῶν τέκνων ἅπτου χερί.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ φίλα πεσήματ᾽ ἄθλι᾽ ἀθλίου πατρός.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὦ φίλτατον δῆτ᾽ ὄνομα Πολυνείκους ἐμοί.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

νῦν χρησμὸς, ὦ παῖ, Λοξίου περαίνεται.

---

significare volet? quis porro φιλτάτης sine adiecto nomine pro τῆς φιλτάτης dictum credet? Ista ferri nequeunt, illud autem, γεραιᾶς φιλτάτης, dictum est rectissime et aptissime. Sed nimirum Valckenarius nolebat meminisse, γεραιὸς et γεραιὰ pro substantivis usurpari.

1709. Codices χεῖρ', praeter Flor. 2. Havn. et Ven. b. Quod quum recipiendum esse, si plerique codices praeberent, censuisset Valckenarius, cur tamen non recipiendum dixerit Matthiae, vereor ut ipse satis sciverit. Vulgo χέρ᾽.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ὁ ποῖος; ἀλλ᾽ ἦ πρὸς κακοῖς ἐρεῖς κακά;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ἐν ταῖς Ἀθήναις κατθανεῖν μ᾽ ἀλώμενον.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ποῦ; τίς σε πύργος Ἀτθίδος προςδέξεται;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ἱερὸς Κολωνός, δώμαθ᾽ ἱππίου θεοῦ.
ἀλλ᾽ εἶα, τυφλῷ τῷδ᾽ ὑπηρέτει πατρί,
ἐπεὶ προθυμεῖ τῆςδε κοινοῦσθαι φυγῆς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

στροφή.

ἴθ᾽ εἰς φυγὰν τάλαιναν· ὄρεγε χέρα φίλαν,

1717. Vulgo δώμαθ᾽ ἱππείου θεοῦ. Aug. b. d. δώμαθ᾽. Par. A. δῶμά θ᾽. Hoc Brunckius secuti sunt et Porsonus, qui sic melius distingui ait, et Elmsleius ad Med. 88. f. et Matthiae. Cur melius, fateor me non videre. Scholiastes: διχῶς λέγεται καὶ πληθυντικῶς καὶ ἑνικῶς. Deinde multi codices recte ἱππίου, de quo Elmsleius ad Medeam l. c.

1718. Flor. 2. Vict. ποδὶ pro vulgato πατρί, commendatum a Porsono.

1720. Huius carminis compositio, de quo dixi in Elem. doctr. metr. p. 761. rectius exposita est in Epitome p. 295. relictis tamen quae nova cura indigerent. Constat stropha atque antistropha, quae modo aliis numeris, modo antistrophicis aliis interpellantur. Illorum versuum qui stropham atque antistropham interpellant, initia longius ab sinistris marginibus removi, appositis numeris systematum, ex quibus numeris statim quae inter se respondeant, quaeque careant responsione, nosci potest. Mira haec nobis compositio videatur necesse est, et cuius ratio impeditior sit, quam ut a theatro animadverti potuerit. At aliter opinor de ea re sentiremus, si noti nobis modi essent huius cantici. Neque enim dubitandum videtur, quin stropha illa atque antistropha alios habuerit modos, quam isti versus, quibus interpellantur, ita ut qui audiebant statim animadverterent, ubi a principali modo ad

πάτερ γεραιέ, πομπίμαν
ἔχων ἔμ' ὥςτε ναυσίπομπον αὔραν.

ΟἸΔΙΠΟΥΣ.

α'. ἰδού πορεύομαι, τέκνον.
σὺ δή, σύ μοι
ποδαγὸς ἀθλία γενοῦ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

α'. γενόμεθα, γενόμεθ' ἄθλιοί
γε δῆτα Θη-
βαῖαν μάλιστα παρθένων.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

β'. πόθι γεραιὸν ἴχνος τίθημι;
βάκτρα πρόςφερ', ὦ τέκνον.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

τᾷδε, τᾷδε βᾶθί μοι,
τᾷδε, τᾷδε, πόδα τίθει,
ὥςτ' ὄνειρον ἰσχύν.

---

alios modos cantus abiret, et ubi rursus in relictum cursum reverteretur. In primo versu, quod is aperte trimeter iambicus est, scripsi *χέρα* pro *χεῖρα*. Aliquot codices communi dialecto *φυγήν*, nec tamen ex ullo *φίλην* adnotatum, sed consentiunt in *φίλαν*, sicuti *φυγὰν* edd. vett. et codices nonulli habent.

1723. Edd. vett. *ἰδοὺ πορεύομαι τέκνον. σύ μου ποδαγός*. Plurimi codices *σύ μοι*. Ipsa sententiae ratio requirere videtur particulam aliquam, ut *δῆτα*. Ac desunt etiam ad metrum duae syllabae. Sed aptius visum est scribere *σὺ δή, σύ μοι*.

1725. Edd. vett. *ἀθλία*. Codd. variant inter *ἀθλία, ἄθλιον, ἀθλίῳ*.

1726. Libri *ἄθλιαί γε*. Porsonus, quia de sola Antigona sermo est, *ἄθλιοι* restituit, sed non debebat cum Kingii cod. K. *γε* eiicere.

1728. Vulgo *παρθένων δή*. Delevit *δὴ* Porsonus cum I. Flor. 10. 34.

1732. Aliquot codd. in fine huius versus addunt *πάτερ*, quod in aliis non est, neque in edd. vett. Id si recipitur, semel scribendum erit *τᾷδε*.

1733. Libri: *ὥςτ' ὄνειρον ἰσχὺν ἔχων*. Delevi *ἔχων*, ut manifestam interpretationem. Ipse pes vocatur *ἰσχὺς ὥςτ' ὄνειρος*. Sic v. **1762.** vulgo additum *ἔχουσα* omittunt codices.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ἰώ, ἰώ μοι δυςτυχεστάτας φυγᾶς,
* * ἐλαύνων τὸν γέροντά μ' ἐκ πάτρας
* * * * * * * * ἰώ, ἰώ,
δεινά, δείν' ἐγὼ τλάς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

γ'.. ἔτλας, ἔτλας·

1734. Edd. vett. et plerique codices: ἰὼ ἰὼ δυςτυχεστάτας φυγᾶς, ἐλαύνων τὸν γέροντά μ' ἐκ πάτρας. ἰὼ ἰὼ δεινὰ δείν' ἐγὼ τλάς. Pro secundo ἰὼ Flor. 10. 34. δεινᾶς. Aug. b. ἰὼ ἰώ δεινᾶς δυςτυχεστάτας. Pauci libri ἐλαύνει. Utrumque testantur scholia: ἕνεκα τῆς δυςτυχεστάτης φυγῆς καὶ ἐξορίας, ὦ Κρέον δηλονότι, ὁ ἐλαύνων καὶ διώκων τὸν γέροντα, ἐμὲ δηλονότι, ἐκ τῆς πατρίδος. Et: λείπει τὸ ὁ Κρέων. Facile apparet tam insolentem esse hanc loquendi rationem, ea ut non possit ab Euripide profecta credi. Quod Valckenarius coniecit, ἐλαύνειν, receperunt Brunckius et Porsonus. Ea sane Graeca est oratio, sed vereor, ut satis apta, quod plane est ex familiari consuetudine sumpta. Omnino autem ἐλαύνει quorumdam codicum a grammaticis positum esse, genuinum autem ἐλαύνων videtur. Librorum scriptura, nisi vehementer fallor, reliquias laceri vel detriti codicis continet: quam suspicionem plane confirmant metra antistrophica. Credo ego tale quid scriptum fuisse: ἰώ, ἰώ μοι δυςτυχεστάτας φυγᾶς, οἵαν ἐλαύνων τὸν γέροντά μ' ἐκ πάτρας Κρέων ὑβρίζει δυςθέως. ἰώ, ἰώ, δεινά, δείν' ἐγὼ τλάς. Ex his solum recepi μοι: ceterorum loca stellulis notavi.

1738. Vulgo: τί τλᾷς; τί τλᾷς; Flor. 18. bis τί τάλας. Paris. A. Mosc. Guelf. Brunckius, Porsonus, τί τλάς, τί τλάς; Scholiastes: τί, φησὶν, ἀεὶ λέγεις δεινὰ τλάς; εἰ γὰρ καὶ συνεχῶς αὐτὸ λέγεις, ὅμως ἡ δίκη τοὺς κακοὺς οὐχ ὁρᾷ, οὐδὲ μετέρχεται αὐτῶν τὰς ἀσελγείας καὶ ἀσυνεσίας. Alius: τί λέγεις τοῦτο τὸ τλάς; οὐ γάρ ἐστι δίκη ἡ ἐφορῶσα τἀνθρώπινα καὶ τοὺς κακίστους τιμωρουμένη· εἰ γὰρ ἦν, οὐκ ἂν ἀτίμως αὐτὸς ἐξηλαύνου τῆς πατρίδος· ἢ κατ' ἐρώτησιν λέγε. Non minus haec explicatio contorta est, quam ipsa quaestio τί τλάς, quae natura sua refutantis est et refutando consolantis eum, qui se gravia passum putet, quum multo graviora homini possint accidere. Id patet, quam alienum sit ab hoc loco, ubi eo miseriorem dici Oedipum oportebat, quod impuniti manerent improbi a quibus ei iniuria fieret. Itaque confirmare exclamationem patris debebat Antigona. Id faceret, si diceret τάλας, τάλας. Sed hoc non est credibile in τί τλάς, τί τλάς mutatum fuisse. Ea caussa ἔτλας, ἔτλας, scripsi.

οὐχ ὁρᾷ Δίκα κακούς,
οὐδ' ἀμείβεται βροτῶν ἀσυνεσίας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὅδ' εἰμί, μοῦσαν ὃς ἐπὶ καλ-
λίνικον οὐράνιον ἔβαν
δ'. παρθένου κόρας αἴ-
νιγμ' ἀσύνετον εὕρων.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Σφιγγὸς ἀναφέρεις ὄνειδος;
ἄπαγε τὰ πάρος
εὐτυχήματ' αὐδῶν.
ε'. τάδε σ' ἐπέμενε μέλεα πάθεα,
φυγάδα πατρίδος ἄπο γενόμενον,
ὦ πάτερ, θανεῖν που.

ἀντιστροφή.

ποθεινὰ δάκρυα παρὰ φίλαισι παρθένοις,
ἀπαρθένευτ' ἀλωμένα,
λιποῦσ' ἄπειμι πατρίδος ἀποπρὸ γαίας.
φεῦ τὸ χρήσιμον φρενῶν

1751. Libri: *ποθεινὰ δάκρυα παρὰ φίλαισι παρθένοις λιποῦσ' ἄπειμι πατρίδος ἄπο πρὸ γαίας ἀπαρθένευτ' ἀλωμένα.* In Aug. d. quum *ὦ πάτερ — ἀλωμένα* suo loco omissa essent, in margine sic adscripta sunt:

πάτερ θανεῖν ἄποπρο γαῖαν
ἀλωμένα λιποῦσ' ἄπειμι.

Hic ultimus in margine versus est: reliqua perierunt. In *γαῖαν* mutatum est *ν* in *σ*. Strophici versus monstrarunt mutandum esse ordinem versuum, quem intulerant, ut videtur, interpretes vel grammatici, quod *λιποῦσα* ad *δάκρυα* pertineret.

1754. Vulgo haec verba *φεῦ τὸ χρήσιμον φρενῶν,* tribuebantur Oedipo, quod quum parum perspecto usu tragicorum probatum esset Valckenario, servarunt etiam Brunckius et Porsonus. Antigonae haec continuat codex Mosc. Scholiastes: *τινὲς καὶ τοῦτο τῆς Ἀντιγόνης λέγουσιν.*

εἰς πατρός γε συμφορὰς
εὐκλεᾶ με θήσει.
τάλαιν' ἐγὼ σοῦ, συγγόνου θ' ὑβρισμάτων,
ὃς ἐκ δόμων ἄθαπτος οἴχεται νέκυς,
μέλεος, ὅν εἴ με καὶ θανεῖν, πάτερ, χρεών,
σκότια γᾷ καλύψω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ς'. πρὸς ἥλικας φάνηθι σάς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ἅλις ὀδυρμάτων ἐμοί.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ς'. σὺ δ' ἀμφὶ βωμίους λιτάς

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

κόρον ἔχουσ' ἐμῶν κακῶν.

1757. Libri: τάλαιν' ἐγὼ συγγόνου θ' ὑβρισμάτων. Barnesius δὲ post ἐγὼ inseruit. Sed recte Musgravius τάλαιν' ἐγὼ σοῦ. Sic legit scholiastes: ἀθλία εἰμὶ ἕνεκα τῶν σῶν κακῶν καὶ τῶν τοῦ ἀδελφοῦ Πολυνείκους ὕβρεων.

1758. Vulgo: ὃς ἐκ δόμων νέκυς ἄθαπτος οἴχεται. Havn. ἄθαπτος νέκυς οἴχεται. K. Leid. B. Flor. 2. Vict. ἄθαπτος οἴχεται νέκυς, quos secutus est Porsonus.

1759. Pauci codices κατθανεῖν pro καὶ θανεῖν.

1760. Vulgo σκοτίᾳ. Ex mea emendatione iam Matthiae σκότια.

1762. Edd. vett. ἅλις ἔχουσα ὀδυρμάτων ἐμῶν. Codices omittunt ἔχουσα. Eustathius p. 554, 33. ἅλις ὀδυρμῶν ἐμῶν. Aliquot codd. ἐμοί, quod praeferendum duxi.

1763. Coniunctim scribi volebat ἀμφιβωμίους vir doctus in diario classico Fasc. XV. p 214. At sic difficilior ad explicandum est sequens versus, de quo scholiastes recte κόρον ἔχουσιν οἱ βωμοὶ δηλονότι τῶν ἐμῶν κακῶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ἴθ' ἀλλὰ βρόμιος ἵνα τε ση-
κὸς ἄβατος ὄρεσι μαινάδων.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

ζ'. Καδμείαν ᾧ
νεβρίδα στολιδωσαμένα πότ' ἐγὼ
Σεμέλας ἱερὸν
θίασον ὄρεσιν ἀνεχόρευσα,
χάριν ἀχάριτον
εἰς θεοὺς διδοῦσα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ὦ πάτρας κλεινῆς πολῖται, λεύσσετ', Οἰδίπους ὅδε,
ὃς μόνος Σφιγγὸς κατέσχον τῆς μιαιφόνου κράτη,

1765. Pauci libri ἵνα γε, quod quum Valckenarius, quem melius callere sermonem poeticum oportebat, sine controversia genuinum esse pronuntiasset, receperunt Brunckius et Porsonus.

1769. Libri Σεμέλας θίασον ἱερόν. Porsonus metri caussa θίασον Σεμέλας ἱερόν. Aut sic, aut Σεμέλας ἱερὸν θίασον scribendum. Praetuli hoc posterius, praesertim quum ἱερὸν θίασον etiam in scholiastarum interpretationibus legatur.

1771. Vulgo ἀχάριστον. Duo libri ἄχαριν. Ex mea et Elmsleii ad Iphig. Taur. 566. emendatione L. Dindorfius ἀχάριτον.

1773. Vulgo: ὦ πάτρας κλεινοὶ πολῖται. Porsonus cum paraphrasta et cod. Mosc. κλεινῆς. Aug. b. κλεινᾶς. Sequebatur in libris hic versus:

ὃς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἔγνω καὶ μέγιστος ἦν ἀνήρ,

qui aperte ex fine Oedipi Regis adscriptus fuit. Sed Valckenarius simul etiam praecedentem versum pro spurio habuit, quem secutus Brunckius utrumque omisit. Sensit id ineptum esse Porsonus, recteque servavit priorem.

1774. Libri ὃς μόνος Σφιγγὸς κατέσχον. Barnesii iudicium secuti Valckenarius, Brunckius, Porsonus, volubiliorem numerum sic effici putantis, Σφιγγὸς ὃς μόνος κατέσχον scripserunt. Non volubilior fit numerus ista collocatione verborum, sed suavior, quod non ter sub ictu ος est.

νῦν ἄτιμος οἰκτρὸς οἰκτρῶς ἐξελαύνομαι χθονός.
ἀλλὰ γὰρ τί ταῦτα θρηνῶ καὶ μάτην ὀδύρομαι;
τὰς γὰρ ἐκ θεῶν ἀνάγκας θνητὸν ὄντα δεῖ φέρειν.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ μέγα σεμνὰ Νίκα, τὸν ἐμὸν
βίοτον κατέχοις
καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

1775. Plurimi codices *νῦν ἄτιμος αὐτὸς οἰκτρός*. Male hoc sic interpunxerunt, ac si *αὐτὸς* esset *solus*. Edd. vett. omisso *αὐτὸς* bis habent *οἰκτρός*. Contra Ven. b. bis *αὐτὸς* sine *οἰκτρός*. Id scilicet fuerat *οἰκτρὸς οἰκτρῶς*. Atque *αὐτὸς οἰκτρῶς* Mss. nonnullos habere ait Porsonus, quod Matthiae ex solo Mosc. attulit. *Αὐτὸς* supplementum est metricorum. Non adest enim aliquid, cui sit oppositum.

INDEX GRAECUS.

Numeri paginas indicant.

INDEX LATINUS.

INDEX SCRIPTORUM.

EURIPIDIS

TRAGOEDIAE.

RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

Voluminis III. Pars I.

ORESTES.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCLXI.

EURIPIDIS

ORESTES.

LIPSIAE
EX OFFICINA I. B. HIRSCHFELDI.

EURIPIDIS

ORESTES.

RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCXLI.

PRAEFATIO.

Orestem tragoediam etiam si nesciremus quando docuerit Euripides, tamen certissimis indiciis ad illud tempus referre deberemus, quo simul et artis tragicae flos marcescere coeperat, et populi sensus ita erat hebetatus, ut pro pristina simplicitate et gravitate artificiosam communis vitae imitationem expeteret. Nam ingens illa scenicos ludos spectandi cupiditas, quae populum Atheniensem ceperat, quum multos etiam eorum, quos non ipsa natura poetas finxisset, ad scribendas tragoedias invitaret, fieri non poterat, quin vel ipsa multitudo poetarum, praesertim de victoria certantium, alios alia quae populo placerent quaerere cogeret. Placent autem plerisque, quae neque a moribus eorum ac studiis nimis aliena sunt neque captum ita excedunt, ut non possint nisi cum aliqua mentis intentione percipi. Hinc poetae isti quum magis magisque ad quamdam verbosam tenuitatem descendissent, etiam eos quibus non deerat ingenium in eamdem labem implicarunt, effeceruntque ut illi quoque incuriosius et negligentius quam poterant scribere inciperent: cuius rei illustre exemplum ipsum habemus Euripidem. Is quidem etsi excusationem aliquam ex illa temporum conditione habet, tamen ipse quoque non nihil eo contulit, ut in deterius rueret tragoedia:

quo non immerito severum Aristophanis iudicium est expertus. Nam quum natura propensior ad quamdam tenuitatem et subtilitatem, neque aut tam excelso animo quam Aeschylus, aut tam caste temperato ingenio quam Sophocles esset, eo facilius se adduci passus est, ut aliquid de pristina cura diligentiaque remitteret, magisque quid placiturum populo esset, quam quid deberet placere spectandum putaret. Atque in Oreste quidem non pauca sunt, quae si quis accuratius consideret, non modo non laudanda, verum etiam vel ut inutilia vel ut pugnantia cum natura tragoediae vituperanda esse intelligat. Statim ipsum fabulae argumentum ita comparatum est, ut, si eo modo quo placuit Euripidi tractetur, bona tragoedia componi nequeat. Est enim, ut brevissime dicam, capitale periculum Orestis et Electrae, ex quo quum illos salvos evadere oporteret, curandum erat ut et metu implerentur spectatores et gauderent liberatis. Neutrum eo quo conveniebat modo factum est, sive, ut rectius dicam, non est omnino factum. Nam quum illud argumentum haec duo quasi capita habeat, periculum et liberationem a periculo, quae ad periculi descriptionem pertinent, qualia tandem sunt? Maternae caedis reos Orestem et Electram capitis damnaturi sunt Argivi. Metuunt igitur Orestes et Electra instantem sibi mortem. Hunc metum videtur Euripides cum eo metu confudisse, qui in animis spectatorum excitari debebat, putasseque, si Orestes et Electra metuerent, eum metum etiam ad spectatores pertinere. At hoc secus est. Nam Orestes et Electra iam sunt in metu: spectatores nihil aliud quam vident hos metuere iustamque metuendi caussam habere; ipsi non metuunt. Nam ut cum aliquo et de eo metuamus, non satis est scire illum in metu esse, sed infortunio eius ita nos

tangi commoverique oportet, ut quae illius sunt nostra esse, ipsique affligi, si quid illi mali accidat, putemus. Nunc quid est quod nos non dicam tanto, sed vel aliquo amore Orestis et Electrae impleat? Non mehercule caedes matris: nam haec impium est atque abominandum facinus, quod ipsi non possumus quin capitis poenam meruisse confiteamur. Quid ergo reliquum est? Sine dubio pietas erga patrem, quae eos impulit, ut eius interfectricem, quamvis mater esset, occiderent. Haec pietas, hic amor patris, coniunctumque cum eo iustum matris et adulterae et mariti interfectricis odium si nobis in principio fabulae ante oculos posita essent, ut iisdem et ipsi sensibus affecti illos non modo ut insontes, sed etiam ut iustos nefandi sceleris ultores omni animorum consensione amplecteremur, tum demum et cum iis et pro iis metueremus, cuperemusque anxie ut supplicium quod iis imminet effugerent. At horum nihil factum est, sed Orestem aegrotantem et insanientem, Electram autem sollicite in curando fratris morbo occupatam videmus: quae miserabilia quidem sunt, sed nihil pertinent ad imminens ab iudicio periculum. Ita metus, quo corripiamur, nullus est, sed eius loco sola relinquitur exspectatio, num patruus Menelaus, in quo salutis spem positam esse audimus, pro reis sit intercessurus. Atque habebat ille quidem ut id faceret magnum incitamentum, quod propter fratris sui caedem iratus esse Clytaemnestrae, iusteque eam interfectam fateri debebat: verum illa ipsa fratris interfectrix non solum impie occisa erat a filio, sed erat etiam soror Helenae, ut ne hanc quidem caedem impune patratam esse vir uxorius cupere deberet. Itaque non poterat non valde dubia spes esse, quae poneretur in homine paria in utramque sententiam argumenta habente. Ac videtur ille quidem se initio

amicum magis Oresti quam inimicum praebere; sed illo ipso momento, quo eius auxilium imploraturus est Orestes, Tyndarus advenit, qui vehementissima oratione Orestis facinus detestatur, atque, ubi ille se defendit, multo magis exasperatus omnem se operam daturum affirmat, ut ad mortem non solum ipse Orestes, sed etiam soror eius condemnetur, ut cuius instinctu caedes Clytaemnestrae fuerit perpetrata; simul autem Menelao quoque, ni illos lapidandos curet, terra Spartana interdicit. Ita perexigua spe relicta, ubi discessit Tyndarus, orat Menelaum Orestes ut sibi subveniat: quo ita respondente ut eum tergiversari apertum sit, moriendum esse videns Orestes aliquid solatii nanciscitur improviso adventu Pyladae, cuius hortatu ipse se sistere in iudicio constituit, si forte generis nobilitatem respicientes ad mitiorem sententiam adducere iudices possit. Hanc vero totam scenam patet producendae fabulae caussa esse inventam. Non habet enim aliam utilitatem, quam ut et Pylades, quo in ultima parte tragoediae opus erit, adsit, et Orestes in cassum generosus appareat, quum se et sororem ipsos sibi mortem daturos spondet. Quae quomodo in iudicio acta sint, exponit nuntius.

Sequitur altera pars tragoediae. Nam dum illi lamentantur moriendi necessitatem, eamque in Menelao necanda Helena vindicare constituunt, in mentem venit Electrae Hermionam pro pignore comprehendi posse, quam, ni efficiat Menelaus ut mutent Argivi sententiam, interfecturos minentur; si eos autem servare nolit, interficiant. Hoc igitur consilium comprobant: quod etsi prudenter captum esse spectatores vident, tamen vix latere eos potest, quanta sit cum imprudentia coniunctum. Nam praevideri poterat, Helena occisa multo implacabiliorem fore Menelaum, quem, si hanc quoque una cum

filia comprehensam se occisuros ostenderent, longe facilius erant in sua potestate habituri. Verum maluit Euripides illos minus prudenter agere, quam amittere occasionem qua theatrum et miraculo raptae in caelum Helenae et insolito adspectu trepidantis prae pavore Phrygis eunuchi oblectaret. Itaque precati manes Agamemnonis, manifesta imitatione Aeschyli, dispositoque ad observandum choro, Orestes et Pylades intus Helenam aggrediuntur, Electra autem ante fores reducem a Clytaemnestrae tumulo Hermionam simulata oratione excipit, quam introituram Orestes et Pylades comprehendunt atque intro rapiunt, sequente eos Electra. Tum elapsus ex aedibus Phryx incredibili formidine palpitans quae intus acta sint choro exponit. Eum hominem egressus ex aedibus Orestes postquam ludibrio habitum intro pepulit, ipse cum Pylade accensis facibus in tecto apparet, ferrum iugulo Hermionae intentans, quum Menelaus advenit corpus Helenae reposcens. Ei Orestes necem Hermionae minatur, ni adducat Argivos ut se sororemque suam vivere sinant. Haesitante autem illo quid faceret, Electram et Pyladem iubet domum incendere, ipse Hermionam interfecturus. Menelaus clamore ad opem ferendam excitat Argivos. Ibi vero apparet Apollo, Helenam inter deos relatum iri, Orestem autem post annuum apud Arcades exsilium Athenis Areopagi iudicio absolutum iri nuntians, uxoremque ducere Hermionam, Pyladae vero sororem in matrimonium dare iubens. Quibus dei dictis pax et concordia fit.

Haec repentina status commutatio quam rude inventum sit in promptu est. Manifestum est enim, poetam, postquam rem ita implicavit ut in se ipsa nullam contineat quae cum vulgari fama congrueret nodi solvendi rationem, ad deum ex machina confugisse, qui

iam satis productae fabulae rupto violenter nodo finem imponeret eum, quem plerique homines optant, ut composito discrimine omnes contenti discedant.

Exposui argumentum tragoediae, in qua ne Helena et Hermiona personae non necessariae esse viderentur, recte cautum est in prologo, quo Electra postquam Tantalidarum funestam sortem conquesta est, iudicium capitis Oresti sibique imminere dicit, quo ne condemnentur unicam spem esse in Menelao, qui praemissa Helena adsit, filiam Hermionam, quam valde amet, secum adducens. Eodem modo autem statim in prologo prospectum esse oportebat introducendis Tyndaro et Pyladae, qui nunc, quod vitiosum est, casu in mediam rem adveniunt. Si tum sequerentur ea quae rettuli, recte procedere fabula existimari posset. Verum placuit Euripidi more suo aliena intexere, quibus exiliter compositis res gravis ad communis vitae tenuitatem depressa populo placitura videretur. In his primo ipsa Helenae atque Hermionae introductio numeranda est. Nam satis erat intus esse istas mulieres, ut interfici Helena, virgo autem in tecto statui posset. Quorsum ergo in conspectum productae sunt, nisi ut Helena ob formae curam vituperaretur, quae extremos tantum crinium apices tumulo sororis consecret, Hermiona autem ad illud sepulcrum mitteretur, a quo revertentem corriperent Orestes et Pylades, quorum non minus in potestate erat, si domo non exisset. Gravius in Orestis persona peccatum est. Eum constabat a Furiis agitari. At quid nunc opus erat insania, ubi non quod insaniret, sed quod matrem interfecisset capitis reus agebatur? Est autem non modo ipsa insania inutilis, sed etiam forma eius talis, quae quum omnino abhorreat a natura tragoediae, tum pugnet etiam cum extrema parte fabulae. Nam homo

morbi vi fractus, somnulentus in lecto iacens, squallidus capillis, os spuma spurcatus, miserabilem quidem adspectum, sed eumdem etiam foedum praebet, ubi, ut hic, solus is status ipse per se, non ut poena impii facinoris divinitus immissa, commovendae miserationi adhibetur. Ei homini assidens soror, aegrotumque modo erigi modo reclinari cupientem sedulo curans, spectaculum praebet, quale in quavis domo videre licet, miserabile quidem, sed nihil habens quod animum aliqua magnae et gravis rei cogitatione erigat. Hic vero ita morbo debilitatus et confectus Orestes, qui paullo post vix se pedibus sustinens Pyladae innisus aegre ad indices prorepit, in extrema fabula ita convaluit, ut Helenam occidat, foras erumpat Phrygem persequens, de summa domo suggrundas se deiecturum esse Menelao minetur.

Pyladae adventum post Orestis cum Menelao colloquium nihil ad rem conferre, eoque totam illam scenam inutilem esse, supra dictum est. Praeterea vero in ipsa ista Pyladae introductione exilis illa diligentia conspicitur, qua Euripides omnia, etiam quae omitti satius erat, explicare consuevit. Concedendum est, Pyladae personam, quae coniunctissima cum Oreste eiusque facinore est, vix abesse potuisse. Quid vero opus erat, ut ille Argis in Phocidem migraret, inde autem exsul Argos repeteret, quae sine caussa inventa ne omni veri similitudine destituerentur, aliis inutilibus machinis cautum est. Nam sexto post caedem Clytaemnestrae die res agi fingitur, ut v. 39. et 411. ostendunt. Particeps caedis labantem in funere matris Orestem sustinuisse dicitur v. 395. Illud igitur sex dierum spatium ea caussa sumptum est, ut Pylades satis temporis haberet, quo Argis in Phocidem abire et ex Phocide Argos revertere posset. At si tota illa profectio inutilis est, ne illis qui-

dem sex diebus opus erat. Omninoque parum veri simile est, ut Pylades amicum suum statim desereret, praesertim quum periclitaturum ab Argivis ex matris interfectione praevidere deberet. Quod si, ut aequum erat, mansisset Argis, nihilo minus, immo multo probabilius affuisset, quum adiuvandus in occidenda Helena tuendusque adversus Menelaum erat Orestes.

Eadem molesta subtilitate finxit Euripides chorum, quum videre iussus est ne quis ad aedes appropinquet, dum Helena interficiatur, vano strepitu territum gressus audire sibi videri cuiuspiam, quem statim nullum esse intelligit.

Contra egregia arte elaborata est eunuchi Phrygis persona, sub qua etsi non inepte Musgravius poetam putat Persarum mollitiam atque timiditatem risui et contemptui Atheniensium voluisse exponere, tamen magis crediderim eum imitatum esse Aeschylum, cui id consilium in Hectoris lustris fuisse videtur. De eo Athenaeus I. p. 21. E. *Ἀριστοφάνης γοῦν, παρὰ δὲ τοῖς κωμικοῖς ἡ περὶ τῶν τραγικῶν ἀπόκειται πίστις, ποιεῖ αὐτὸν Αἰσχύλον λέγοντα·*

τοῖσι χοροῖς αὐτὸς τὰ σχήματ' ἐποίουν·

καὶ πάλιν·

τοὺς Φρύγας οἶδα θεωρῶν
ὅτε τῷ Πριάμῳ συλλυσόμενοι τὸν παῖδ' ἦλθον τεθνεῶτα,
πολλὰ τοιαυτὶ καὶ τοιαυτὶ καὶ δεῦρο σχηματίσαντας.

Qua arte Phrygis pavorem expresserit Euripides nos quidem ex verbis tantum et numeris possumus colligere, penitus autem percipiebant, qui et gestus hominis videbant et audiebant modos musicos. Quae si reputassent illi, qui hanc scenam ut iusto longiorem molestaque lo-

quacitate oneratam vituperarunt, aliter, opinor, statuissent, vidissentque id ipsum, quod reprehendunt, in virtutibus istius sermonis numerandum esse, necessariamque fuisse istam prolixitatem ad exprimendam ignavi hominis formidinem. Numeris quidem quum omnino animi perturbationem, tum varios dissimillimosque affectus, quibus homo iste, dum quae acta sunt refert, in diversa trahitur, admirabili cura significatos videmus. Nam primo neque antistrophicum est carmen illud, neque non antistrophicum. Antistrophicum enim si esset, eam haberet aequabilitatem, quae plane a pavidi hominis trepidatione abhorreret: si autem totum non antistrophicum esset, motibus animi quidem conveniret, sed non exprimeret tantam perturbationem, quantam cernimus tum in iteratione eorumdem numerorum, tum magis etiam in coeptis quidem, sed rursum interpellatis iterationibus. Praeterea quae vel antistrophica vel similia antistrophicis sunt, non sunt ex eodem genere metri, sed ex diversis atque inter se dissimilibus deprompta, creticis, anapaesticis, dochmiacis: ubi autem tranquillior procedit narratio, servant quidem numeri proprium in tali caussa trochaicum atque iambicum genus, sed illud quadam peregrinitatis specie per inusitatas formas singularemque catalexin finitum, bis etiam horroris et stuporis significandi caussa trochaeo semanto interpellatum. Quod si quis reputaverit, hominem barbarum, eumque Phrygem, nec Phrygem tantum, sed etiam eunuchum esse, qui ista agit et recitat, facile sentiet, non magis quidquam indignum tragoedia in ista persona esse, quam in excubitore aut nutrice, quas Aeschylus inferioris conditionis personas in Agamemnone et Choephoris introduxit. Eoque rettulerim, quod argumenti scriptor de Oreste dicit: *τὸ δρᾶμα τῶν ἐπὶ σκηνῆς εὐδοκιμούντων*. Illud vero,

quod Orestes timiditati istius servi insultat eumque ludificat, iam veteres interpretes nec tragoediam decere viderunt, et quum a dignitate Orestis, tum ab animo hominis de sua sororisque vita metuentis alienum esse. In Oreste igitur migravit Euripides legem tragoediae, fecitque quod plebi fortasse, non eruditioribus spectatorum placeret.

De moribus personarum non recte mihi videtur iudicasse scriptor argumenti, quum illis quae attuli verbis haec adiecit: χείριστον δὲ τοῖς ἤθεσι· πλὴν γὰρ Πυλάδου πάντες φαῦλοι ἦσαν. Nam Pylades quidem quamquam se et fidum amicum praebet, nec valde vituperandus est quod v. 1090. dicit:

ἐπεὶ δὲ κατθανούμεθ', ἐς κοινοὺς λόγους
ἔλθωμεν, ὡς ἂν Μενέλεως ξυνδυςτυχῇ·

tamen, quum Helenam interfici suadet, nihil nisi inanem vindictam usurpat, quod est hominis animum suum potius explere cupientis, quam invenire scientis salutare consilium. Ita ille non meliorem se esse prodit quovis vel ignavissimo homine. Ac videtur id ipse sentire. Ideo honestiorem caussam praetexit, quum a v. 1123. pro universa Graecia eam vindictam sumendam docet. In Orestis moribus non video quid vituperandum sit praeter id, de quo dictum est, quod Phrygem ludos facit. Neque in Electra est quod quis iure reprehendat, quae non modo summam in fratre curando diligentiam sollicitumque amorem ostendat, sed etiam, ubi neque Orestes nec Pylades quid agendum sit reperire possunt, utile iis consilium suggerat. Non est tamen tanta in isto consilio prudentia, ut felix praedicandus fuerit Pylades tam sapientis feminae coniugio, infelix autem habendus, si ea carendum sit: immo habet ista praedicatio aliquid stultitiae. Menelaum vero recte fecit Euripides non

solum quod Lacedaemonius est, sed etiam propter fabulae rationem ambiguum, dolosum, uxorium, et, ubi in summum discrimen adductus est, impotentem animi. Helenam non possumus malam vocare: in qua nihil aliud quam mulierem prae formae cura cetera negligentem parvique pendentem invenimus; Hermionam vero, ingenui animi puellam, benevolam Oresti atque Electrae, etiam laudare aequum est. Reliquus est Tyndarus, iracundus senex, sed iustus, et nec filiae parcens nec Menelaum probans, Oresti autem merito ut matris interfectori infestus, ut hic quoque laudandus potius quam vituperandus videatur. Chorus denique, ut par est, faventem se praebet Oresti et Electrae, neque in hac fabula, sicut in aliis, multa ab re aliena canit, sed tamen, quae consuetudo est Euripidis, aliquando languide interloquitur, ut v. 529. 592. 1145. In diverbiis autem sicubi qui loquuntur inutilia quaerunt ut v. 390. seqq. hoc quoque de more suo fecit Euripides.

Acta est tragoedia Orestes teste scholiasta ad v. 361. Olymp. XCII. 4. archonte Diocle. Qui egerunt histriones, inter eos qua ratione partes distributae fuerint, non est mihi eadem cum C. Fr. Hermanno sententia in eo libro, quem de personarum inter histriones distributione conscripsit, in quo ille p. 21. Hermionam, Phrygem, Apollinem ab uno histrione actos censuit, p. 28 autem et 54. seq. primas partes Oresti et nuntio, secundas Electrae, tertias Menelao tribuit, ab tertio histrione etiam Helenam, Pyladem, Hermionam, Phrygem, Apollinem actos ratus. Menelaum tamen et Electram uni eidemque histrioni tribui posse, Tyndaro et Apolline ad τριταγωνιστὴν reiectis, statuit. Ego quidem veri simillimum esse puto ut primario actori datae sint partes difficillimae et quae maxima arte opus haberent; deinde

ut eadem persona per totam fabulam, nisi gravissima aliqua caussa impediente, ab uno acta fuerit histrione. Atqui in Oreste sine dubio difficillimae sunt Phrygis partes: has ergo primarius actor habuisse censendus erit. De ceteris personis apertum est quae simul in scena conspiciuntur, a diversis histrionibus esse actas. Enumerabo scenas appositis nominibus personarum, quae ubi tacentes adsunt, cancellis includam. 1. Electra, (Orestes.) 2. Electra, Helena, (Orestes.) 3. Electra, chorus, Orestes. 4. Menelaus, Orestes. 5. Menelaus, Orestes, Tyndarus. 6. Menelaus, Orestes. 7. Orestes, Pylades. 8. Electra, nuntius. 9. Electra, Orestes, Pylades. 10. Electra, chorus, Helena intus, Hermiona, Orestes. 11. Orestes, Phryx, chorus. 12. Phryx, Orestes. 13. Menelaus, Orestes, (Pylades.) 14. Menelaus, Orestes, Apollo. In decima scena quod fores aperiens Orestes dicit: *σιγᾶν χρεών· ἡμῖν γὰρ ἥκεις, οὐχὶ σοὶ σωτηρία,* potuit Electrae tribui, quae C. Lachmanni sententia est in libro quem de mensura tragoediarum scripsit p. 53. Apparet ex his Electram in scena esse cum Oreste, cum Helena, cum Pylade, cum nuntio, cum Hermiona; tres simul in scena conspici Electram, Orestem, Helenam; item Menelaum, Orestem, Tyndarum; Electram, Orestem, Pyladem; Menelaum, Orestem, Apollinem. Ex quibus efficitur, si et Phrygem primarius actor egit, et quam quis actor personam agere coepit servata ab eo est per totam fabulam, primarii actoris fuisse Electram, Tyndarum, Phrygem, Apollinem; secundarii Orestem et nuntium; tertii Helenam, Menelaum, Pyladem, Hermionam. Nam ille locus, in quo quarta conspici persona videtur, in extrema scena v. 1636. non actorem, sed simulacrum aliquod Helenae in aethere ostendebat. Id fortasse *παραχορήγημα* dicant

Lachmannus et Hermannus, falsa opinione ex corruptis Pollucis verbis concepta, quae emendavi in Opusc. vol. VII. p. 346. Quae in decima scena intus clamantis Helenae vox auditur, eam secundus actor edere videtur. Pyladae personam autem, qui in tertia decima scena Oresti adstans conspiciebatur, a primo actore susceptam esse credibile est: ita ut bis quidem eadem persona a diversis histrionibus repraesentata fuerit, sed aut intus clamans, aut muta adstans.

De ratione, qua in edenda hac tragoedia usus sum, quum eadem mihi dicenda essent, quae in praefatione Phoenissarum dixi, nolui illa repetere. Hoc unum addendum duxi, Victorianae scripturae me non fecisse mentionem, ubi ea cum Ven. 2. consentit, quod ille codex is est, quo usus est Victorius. Itaque ubi Victorium commemoravi, vel Matthiae putandus est aliquid aliud quam quod in Ven. 2. esset a Victorio excerptum invenisse, vel ego adnotatum habebam. In versibus numerandis peccatum est eo, quod qui tres versus sunt inter v. 965. et 970. pro quattuor versibus numerati sunt: quod moneo ne quis deesse unum in textu versum putet.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὀρέστης τὸν φόνον τοῦ πατρὸς μεταπορευόμενος ἀνεῖλεν Αἴγισθον καὶ Κλυταιμνήστραν· μητροκτονῆσαι δὲ τολμήσας, παραχρῆμα τὴν δίκην ἔδωκεν, ἐμμανὴς γενόμενος. Τυνδάρεω δὲ τοῦ πατρὸς τῆς ἀνῃρημένης κατηγορήσαντος κατ᾽ αὐτοῦ, ἔμελλον Ἀργεῖοι κοινὴν ψῆφον ἐκφέρεσθαι περὶ τοῦ τί δεῖ παθεῖν τὸν ἀσεβήσαντα· κατὰ τύχην δὲ Μενέλαος ἐκ τῆς πλάνης ὑποστρέψας, νυκτὸς μὲν Ἑλένην εἰςαπέστειλε, μεθ᾽ ἡμέραν δὲ αὐτὸς ἦλθε. καὶ παρακαλούμενος ὑπ᾽ Ὀρέστου βοηθῆσαι αὐτῷ, ἀντιλέγοντα Τυνδάρεων μᾶλλον ηὐλαβήθη· λεχθέντων δὲ λόγων ἐν τοῖς ὄχλοις, ἐπηνέχθη τὸ πλῆθος ἀποκτείνειν Ὀρέστην. * συνὼν δὲ τούτοις ὁ Πυλάδης ὁ φίλος αὐτοῦ, συνεβούλευσε πρῶτον Μενελάου τιμωρίαν λαβεῖν, Ἑλένην ἀποκτείναντας. αὐτοὶ μὲν οὖν ἐπὶ τούτοις ἐλθόντες διεψεύσθησαν τῆς ἐλπίδος, θεῶν τὴν Ἑλένην ἁρπασάντων· Ἠλέκτρα δὲ Ἑρμιόνην ἐπιφανεῖσαν ἔδωκεν εἰς χεῖρας αὐτοῖς· οἱ δὲ ταύτην φονεύειν ἔμελλον· ἐπιφανεὶς δὲ Μενέλαος, καὶ βλέπων ἑαυτὸν ἅμα γυναικὸς καὶ τέκνου στερούμενον ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐπεβάλετο τὰ βασίλεια πορθεῖν· οἱ δὲ φθάσαντες ὑφάψειν ἠπείλησαν. ἐπιφανεὶς δὲ Ἀπόλλων Ἑλένην μὲν ἔφησεν εἰς θεοὺς διακομίζειν, Ὀρέστῃ δὲ Ἑρμιόνην ἐπέταξε λαβεῖν, Πυλά-

δη δὲ Ἠλέκτραν συνοικίσαι, καθαρθέντι δὲ τοῦ φόνου Ἄργους ἄρχειν.

Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Ἄργει· ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐκ γυναικῶν Ἀργείων, ἡλικιωτίδων Ἠλέκτρας, αἳ καὶ παραγίνονται ὑπὲρ τῆς τοῦ Ὀρέστου πυνθανόμεναι συμφορᾶς. προλογίζει δὲ Ἠλέκτρα. τὸ δὲ δρᾶμα κωμικωτέραν ἔχει τὴν καταστροφήν. ἡ δὲ διασκευὴ τοῦ δράματός ἐστι τοιαύτη. πρὸς τὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος βασίλεια ὑπόκειται Ὀρέστης κάμνων καὶ κείμενος ὑπὸ μανίας ἐπὶ κλινιδίου, ᾧ προςκαθέζεται πρὸς τοῖς ποσὶν Ἠλέκτρα. διαπορεῖται δὲ τί δήποτε οὐ πρὸς τῇ κεφαλῇ καθέζεται· οὕτω δὲ μᾶλλον ἐδόκει τὸν ἀδελφὸν τημελεῖν, πλησιαίτερον προςκαθεζομένη. ἔοικεν οὖν διὰ τὸν χορὸν ὁ ποιητὴς διασκευάσαι· διηγέρθη γὰρ ἂν ὁ Ὀρέστης, ἄρτι καὶ μόγις καταδραθείς, πλησιαίτερον αὐτῷ τῶν κατὰ τὸν χορὸν γυναικῶν παρισταμένων. ἔστι δὲ ὑπονοῆσαι τοῦτο ἐξ ὧν φησὶν Ἠλέκτρα τῷ χορῷ, σίγα, σίγα, λεπτὸν ἴχνος ἀρβύλης· πιθανὸν οὖν ταύτην εἶναι τὴν πρόφασιν τῆς τοιαύτης διαθέσεως. τὸ δρᾶμα τῶν ἐπὶ σκηνῆς εὐδοκιμούντων· χείριστον δὲ τοῖς ἤθεσι. πλὴν γὰρ Πυλάδου πάντες φαῦλοι ἦσαν.

Α Λ Λ Ω Σ.

Ὅτε κατὰ τῶν Τρώων ἡ Ἑλλὰς ὥρμησεν, Ἀγαμέμνων στρατηγὸς ᾑρέθη παντὸς τοῦ στόλου, ἅτε τῶν ἄλλων προέχειν δοκῶν ἀρχῆς τε μεγέθει καὶ πλήθει νεῶν· ἑκατὸν γὰρ ναῦς εἰς τὴν τοῦ στόλου συντέλειαν εἰςέφερε. καὶ ὃς μέλλων ἀνάγεσθαι καταλείπει τῶν οἴκοι πραγμάτων αὐτοῦ ἐπιμελητὴν καὶ προστάτην Αἴγισθον. ἐπεὶ δὲ πολὺς ἠνύετο χρόνος καὶ Ἀγαμέμνων οὐκέτ' ἐπανῄει, οἷα δὴ πολλὰ γίνεται,

συνῆλθεν ἀθέσμως Αἴγισθος Κλυταιμνήστρᾳ τῇ τοῦ Ἀγαμέμνονος γυναικί. μαθόντες δὲ Κλυταιμνήστρα καὶ Αἴγισθος τήν τε Τροίαν ἁλοῦσαν καὶ Ἀγαμέμνονα μετὰ τῶν ἄλλων οἴκαδε πλέοντα, βουλεύονται τοῦτον τῆς οἰκίας ἐπειλημμένον ἀποκτενεῖν, ἵνα μὴ τούτῳ γνωσθέντος τοῦ σφῶν πονηρεύματος αὐτοὶ παραδοθεῖεν θανάτῳ· ὃ δὴ καὶ ἤνυσαν. καὶ ἐπανελθόντα τὸν Ἀγαμέμνονα ἀποκτείνουσι· χιτῶνα γὰρ μὴ διεξόδους κεφαλῆς καὶ χειρῶν ἔχοντα μετὰ τὸ λουτρὸν ἐνδιδύσκουσι καὶ ἐν τῷ πελέκει τοῦτον φονεύουσι. μεταξὺ γοῦν τοῦ Ἀγαμεμνονείου φόνου Ἠλέκτρα τὸν ἀδελφὸν Ὀρέστην, ἵνα μὴ καὶ οὗτος ἀναιρεθείη, κλέψασα καί τινι δοῦσα παιδαγωγῷ εἰς Φωκίδα παρὰ Στρόφιον πέμπει, φίλον καὶ συγγενῆ τοῦ πατρὸς αὐτῆς τυγχάνοντα. Ὀρέστης δὲ εἰς ἄνδρας ἥκων, παραλαβὼν Πυλάδην τὸν παῖδα Στροφίου, ἐφ᾽ ᾧ μετ᾽ αὐτοῦ Αἴγισθον καὶ Κλυταιμνήστραν τιμωρήσαιτο, καταλαμβάνει λάθρᾳ τὸ Ἄργος. καὶ χρησμὸν παρὰ τοῦ Πυθίου δεξάμενος τοῦτο ποιεῖν, πρῶτον μὲν ἔρχεται πρὸς τὸν τοῦ πατρὸς τάφον καὶ θύει, εἶτά τι μηχανᾶται τοιόνδε· τὸν γὰρ παιδαγωγόν, ᾧ παρὰ τῆς Ἠλέκτρας πάλαι πιστευθεὶς ἧκεν, ὡς ἔφημεν, εἰς τὴν Φωκίδα, τοῦτον προπέμπει εἰς Αἴγισθον καὶ Κλυταιμνήστραν λέγοντα ὡς Ὀρέστης ἐν Πυθικοῖς ἄθλοις ἀνῃρέθη καὶ νῦν ἄνδρες τὰ τούτου ὀστᾶ ἐν κιβωτίῳ κομίζουσιν, ἵνα πατρῴων γοῦν τάφων τύχῃ. ὑπαχθέντες δὲ τῇ τοιαύτῃ ἀπάτῃ Κλυταιμνήστρα καὶ Αἴγισθος, ἵνα μὴ μακρολογῶ, ἀναιροῦνται ὑπὸ Ὀρέστου καὶ Πυλάδου, πρώτη μὲν Κλυταιμνήστρα, ὕστερος δὲ Αἴγισθος. μητροκτονήσας τοίνυν Ὀρέστης Ἐρινύσι παραχρῆμα τὴν δίκην ἔδωκε μανείς. Μενέλαος δὲ ἐκ Τροίας ἐλθών, ὕστερος γὰρ Ἀγαμέμνονος ἐπανῆκε, καὶ τῷ Ναυπλίῳ λιμένι προσσχών,

νυκτὸς μὲν Ἑλένην εἰςπέμπει πρὸς Μυκήνας, μεθ' ἡμέραν δὲ αὐτὸς εἰςήει, καὶ τὸν Ὀρέστην μεμηνότα εὑρών, παρακαλεῖται μὲν ὑπὸ Ὀρέστου καὶ Ἠλέκτρας σῶσαι αὐτούς. ὁ γὰρ τῆς Κλυταιμνήστρας πατὴρ Τυνδάρεως πάντας Ἀργείους κατ' αὐτῶν ἐκίνησεν, ἵνα τούτους ὡς μητροκτόνους ἀνέλοιεν. ὡς δὲ τὸν Τυνδάρεων ἀντιλέγοντα εὗρε, καὶ ἅμα καὶ αὐτὸς ὑπολογιζόμενος ὡς εἰ Ὀρέστης ἀναιρεθείη, βασιλεὺς αὐτὸς ἔσται τοῦ Ἄργους, οὐκ ἤθελεν Ὀρέστῃ τε καὶ τῇ ἀδελφῇ συμμαχεῖν, ἀλλὰ τὸ τῶν Ἀργείων πλῆθος ἔλεγεν εὐλαβεῖσθαι. πρῶτον μὲν οὖν Ὀρέστης καὶ Τυνδάρεὼς διελέχθησαν πρὸς ἀλλήλους, ὁ μὲν ὡς οὐ δικαίως ἀνείλετο Κλυταιμνήστραν δεικνύς, Ὀρέστης δὲ ὡς καὶ μάλα δικαίως, εἰ καὶ μυριάκις αὐτὴν ἔδει τεθνάναι. ἔπειτα ἐκκλησίας ἐν ἀκροπόλει Μυκηνῶν γενομένης καὶ συνιόντων τῶν προὐχόντων ἐν Ἄργει, Ὀρέστης ὑπὸ Πυλάδου φοράδην ἐκεῖσε κομίζεται. λόγων δὲ πολλῶν γινομένων, καὶ τῶν μὲν βοηθούντων Ὀρέστῃ, τῶν δὲ ἐναντιουμένων, τέλος ἐνίκησαν οἱ κακοί. καὶ κατακρίνεται Ὀρέστης αὐτός τε καὶ ἡ ἀδελφὴ λίθοις βληθέντες ἀποθανεῖν. Ὀρέστης δὲ ἐπηγγείλατο πρὸς τὸ πλῆθος αὐτοχειρίᾳ ἑαυτὸν καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀποσφάξαι. καὶ ὁ φίλος Πυλάδης καὶ παρὰ τὴν συμφορὰν φίλος ἔμεινε καὶ κοινωνεῖν αὐτῷ τῆς τελευτῆς ἠξίωσε προθυμότατα. ἐπεὶ δὲ σφίσι τοῦτο παθεῖν προὔκειτο, συμβουλεύει Πυλάδης, Μενέλεω πρῶτον τιμωρίαν λαβεῖν, λέγων ὡς οὐ δεῖ τοῦτον τρυφᾶν ἡμῶν ἀπιόντων. ὅθεν εἰςελθόντες εἴσω τῶν βασιλείων Ἑλένης δῆθεν δεησόμενοι, ἵνα μὴ περιίδῃ σφᾶς ὀλλυμένους, ἀλλὰ χεῖρα ὀρέξῃ καὶ Μενέλεων καὶ ἄκοντα πρὸς σωτηρίαν κινήσῃ, ἐπεὶ ταύτην φονεύειν ἔμελλον, ταύτης μὲν ἥμαρτον, ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἁρπασθείσης κελεύσει Διός, Ἑρμιόνην δὲ συλλαμβάνουσιν

ἐκ τοῦ τῆς Κλυταιμνήστρας τάφου ἐπανήκουσαν· πρώην γὰρ αὐτὴν Ἑλένη πεπόμφει, τῇ ἀδελφῇ θύσουσαν. λαβόντες δὲ Ἑρμιόνην. καὶ ἔνδοθεν τὰς τῶν βασιλείων ἀσφαλίσαντες πύλας, ἀνῆλθον ἐν μετεώρῳ τῶν βασιλείων ἔχοντές τε τὴν Ἑρμιόνην καὶ ξίφος πρὸς τῇ δέρῃ αὐτῆς, καὶ μέλλοντες μετὰ τὴν ταύτης διαχείρισιν, ἂν μὴ σφᾶς Μενέλεως σώσῃ, καὶ τοὺς δόμους ὑφάψειν πυρί. Μενέλεως μὲν ὑπὸ τούτων Ἑλένην τεθνάναι μαθών, ἵνα κἂν σώσῃ τὴν παῖδα ἐλθών, ἤρξατο πορθεῖν τὰ βασίλεια, ἐπιφανεὶς δὲ Ἀπόλλων, διήλλαξε τούτους, Ἑλένην. μὲν εἰς οὐρανοὺς φήσας διακομίσαι, Μενέλεων δὲ ἑτέραν λαβεῖν κελεύσας γυναῖκα, Ὀρέστῃ δὲ Ἑρμιόνην συνάψαι μετὰ τὴν τοῦ φόνου κάθαρσιν· ἧς Ἀθήνησιν ἔτυχε, μετὰ Ἐριννύων εἰς Ἄρειον πάγον κριθείς, ὅτε καὶ καταδικασθῆναι μέλλοντα ὑπὸ πάντων θεῶν Ἀθηνᾶ ψῆφον βαλοῦσα νικῆσαι τοῦτον ἐποίησε. καὶ οὕτως Ὀρέστης ὕστερον Ἑρμιόνην γυναῖκα λαμβάνει κατὰ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος θέσπισμα, καὶ Ἄργους κρατεῖ, Πυλάδῃ δὲ Ἠλέκτραν δίδωσι, τὴν καὶ πρότερον ὑπ' αὐτοῦ κατεγγυηθεῖσαν τούτῳ. ἰστέον δὲ ὅτι πᾶσα τραγῳδία σύμφωνον ἔχει καὶ τὸ τέλος· ἐκ λύπης γὰρ ἄρχεται καὶ εἰς λύπην τελευτᾷ· τὸ παρὸν δὲ δρᾶμά ἐστιν ἐκ τραγικοῦ κωμικόν· λήγει γὰρ εἰς τὰς παρ' Ἀπόλλωνος διαλλαγὰς ἐκ συμφορῶν εἰς εὐθυμίαν κατηντηκός· ἡ δὲ κωμῳδία γέλωσι καὶ εὐφροσύναις ἐνύφανται.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
ΕΛΕΝΗ.
ΕΡΜΙΟΝΗ.
ΧΟΡΟΣ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΦΡΥΞ.
ΑΠΟΛΛΩΝ.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ᾽ εἰπεῖν ἔπος,
οὐδὲ πάθος, οὐδὲ συμφορὰ θεήλατος,
ἧς οὐκ ἂν ἄραιτ᾽ ἄχθος ἀνθρώπου φύσις.
ὁ γὰρ μακάριος, κοὐκ ὀνειδίζω τύχας,

---

1. Cicero Q. Tusc. IV. 29. haec non optime vertit:
neque tam terribilis ulla fando oratio est,
nec fors, neque ira caelitum invectum malum,
quod non natura humana patiendo efferat.

Nam *ἔπος* *rem* dicere debebat: *πάθος* autem, quod scholiastae fere ad morbós et vulnera referunt, quum Euripides quodvis non ab deo immissum malum intelligi voluerit, etsi proprie non potuit fors dici, tamen rectius hoc nomine significatur, quam eo quod Schaeferus cum aliis praeferendum censebat, *sors*. Ceterum male scholiastes *ὧδ᾽ εἰπεῖν ἔπος* quasi *ὡς εἰπεῖν ἔπος* interpretatur, quod nec fieri potest, et, si legeretur *ὥς*, debiliorem praeberet sententiam.

2. Ald. et plerique codd. *ξυμφορά*. Par. A. Flor. 10. Guelf. *συμφορά*.

3. R. Ven. a. et Lucianus Ocypod. T. III. p. 673. *ἀνθρώπων*. Aptius videtur, quod definitius est, *ἀνθρώπου*, scriptura Aldinae et plerorumque codd. ac Stobaei XCVIII. 42.

4. Flor. 34. Taur. *οὐκ* pro *κοὐκ*. Non debebat Matthiae *τύχας* de poena Tantali dictas putare, quod vocabulum quum propter locum quo positum est, tum quod poenae nondum est mentio facta, ad *μακάριος* referri patet. Misero felicitatis qua gavisus erat commemoratio exprobratio est praesentis miseriae, praesertim si sua in eam culpa incidit.

Διὸς πεφυκώς, ὡς λέγουσι, Τάνταλος,
κορυφῆς ὑπερτέλλοντα δειμαίνων πέτρον
ἀέρι ποτᾶται, καὶ τίνει ταύτην δίκην,
ὡς μὲν λέγουσιν, ὅτι θεοῖς ἄνθρωπος ὢν
κοινῆς τραπέζης ἀξίωμ' ἔχων ἴσον,
ἀκόλαστον ἔσχε γλῶσσαν, αἰσχίστην νόσον.
οὗτος φυτεύει Πέλοπα, τοῦ δ' Ἀτρεὺς ἔφυ,
ᾧ στέμματα ξήνασ' ὅτ' ἐπέκλωσεν θεὰ
ἔριν, Θυέστῃ πόλεμον ὄντι συγγόνῳ
θέσθαι· τί τἄῤῥητ' ἀναμετρήσασθαί με δεῖ;
ἔδαισε δ' οὖν νιν τέκν' ἀποκτείνας Ἀτρεύς·
Ἀτρέως δέ, τὰς γὰρ ἐν μέσῳ σιγῶ τύχας,
ὁ κλεινός, εἰ δὴ κλεινός, Ἀγαμέμνων ἔφυ
Μενέλεώς τε Κρήσσης μητρὸς Ἀερόπης ἄπο.
γαμεῖ δ' ὃ μὲν δὴ τὴν θεοῖς στυγουμένην

---

5. Nicolaus comicus apud Stobaeum XIV. 7.
Διὸς πεφυκὼς ὡς λέγουσι Τάνταλος
ἀκόλαστον ἔσχε γλῶσσαν,
ex hoc et v. 10.

9. 10. Hi versus inverso ordine scripti sunt in Aug. d. et Havn. Scholiastae vulgatum ordinem habuerunt, quo facilior est et concinnior oratio.

12. Libri: *ᾧ στέμματα ξήνασ' ἐπέκλωσεν θεὰ ἔριν.* In quibus quum productio augmenti ante mutam cum liquida offensui sit, etsi ad eam productionem defendendam usus hoc versu est Porsonus ad v. 64. accedit aliud vitiatae scripturae indicium eo, quod, si ista se recte haberent, addita particula Euripides *τί δὲ τἄῤῥητ' ἀναμετρήσασθαί με δεῖ* scripsisset. Ad haec qui attenderit, consideraveritque quod sequitur *ἔδαισε δ' οὖν νιν τέκν' ἀποκτείνας Ἀτρεύς*, vix dubitare poterit, quin interrupta per aposiopesin oratio pro apodosi quae sequi debebat adnexam habeat rem paucis comprehensam in verbis illis *ἔδαισε δ' οὖν νιν.* Nimirum exciderant per similitudinem proximarum litterae duae *ὅτ'*: *ᾧ στέμματα ξήνασ' ὅτ' ἐπέκλωσεν θεὰ ἔριν — τί τἄῤῥητ' ἀναμετρήσασθαί με δεῖ; ἔδαισε δ' οὖν νιν τέκν' ἀποκτείνας Ἀτρεύς.* Ceterum scholiastes adnotavit scribi etiam *Ἔρις.*

19. Vulgo: *γαμεῖ δ' ὁ μὲν δὴ τὴν θεοῖς στυγουμένην Μενέλεως Ἑλένην.* Omittit *δὴ* particulam non necessariam codex Havniensis, ut dubitari possit an scriptum fuerit: *γαμεῖ δ' ὃ μὲν θεοῖσι τὴν στυγουμένην.*

Μενέλαος Ἑλένην, ὃ δὲ Κλυταιμνήστρας λέχος
ἐπίσημον εἰς Ἕλληνας Ἀγαμέμνων ἄναξ·
ᾧ παρθένοι μὲν τρεῖς ἔφυμεν ἐκ μιᾶς,
Χρυσόθεμις Ἰφιγένειά τ' Ἠλέκτρα τ' ἐγώ,
ἄρσην τ' Ὀρέστης, μητρὸς ἀνοσιωτάτης,
ἣ πόσιν ἀπείρῳ περιβαλοῦσ' ὑφάσματι
ἔκτεινεν· ὧν δ' ἕκατι, παρθένῳ λέγειν
οὐ καλόν· ἐῶ τοῦτ' ἀσαφὲς ἐν κοινῷ σκοπεῖν.
Φοίβου δ' ἀδικίαν μὲν τί δεῖ κατηγορεῖν;
πείθει δ' Ὀρέστην μητέρ', ἥ σφ' ἐγείνατο,
κτεῖναι, πρὸς οὐχ ἅπαντας εὔκλειαν φέρον.
ὅμως δ' ἀπέκτειν', οὐκ ἀπειθήσας θεῷ·
κἀγὼ μετέσχον, οἷα δὴ γυνή, φόνου,

---

20. Ald. et plerique codd. *Μενέλεως Ἑλένην*. Mosc. a. R. et Parisinorum unus *Μενέλαος*. Eadem nomina coniuncta v. 1189. Dubitari potest an scripserit Euripides *Ἑλένην Μενέλεως*.

24. Libri: *ἄρσην τ' Ὀρέστης*, neque opus erat, ut Elmsleius in censura editi a me Herc. fur. ad v. 13. *ἄρσην δ' Ὀρέστης* scribi iuberet.

26. Ald. et Alexander rhetor pag. 579. ed. Ald. sive T. VIII. p. 450. Walzii, *παρθένον*. Multi codd. *παρθένῳ*, quod Brunckius aliique receperunt. Nescio utrum vituperandus sit Euripides, quod, ut solet, virginem importune verecundam fecerit, an laudandus, quod mores virginalem pudorem ostentantium *παρθένων μακρὸν δὴ μῆκος χρόνου* recte expresserit.

28. Libri: *Φοίβου δ' ἀδικίαν μὲν τί δεῖ κατηγορεῖν*, nisi quod Flor. 33. *τ'* pro *δ'* habet, Flor. 17. autem *μὲν* omittit. Ante Olymp. LXXXIX. scripsisset Euripides:

Φοίβου μὲν ἀδικίαν τί δεῖ κατηγορεῖν,

vitato ictu in secunda syllaba vocabuli quartum paeonem efficientis.

30. Ald. *φέρων*, quod emendatum est ex codd. quibus accedit ex correctione Ven. a. De locutione *φέρειν εὔκλειαν πρὸς ἅπαντας* dubitans Matthiae scriptum suspicabatur *πρὸς οὐχ ἅπαντος*. Id ego quidem credo *πρὸς οὐχὶ παντὸς* dici debuisse. Nam *πρὸς οὐχ ἅπαντος* est *non ab uno homine toto*. *Πρὸς ἅπαντας εὐκλεὲς* dicitur quod relatum ad cunctos laudabile est.

31. Falsam opinionem eius, qui in censuris Britannorum trimestribus fasc. XVIII. p. 363. *ἀπιστήσας* scribendum censebat, satis refutavit Matthiae versu Agamemnonis 1058. *πείθοι' ἂν εἰ πείθοι'· ἀπειθοίης δ' ἴσως*.

Πυλάδης θ᾽, ὃς ἡμῖν συγκατείργασται τάδε.
ἐντεῦθεν ἀγρίᾳ συντακεὶς νόσῳ δέμας
τλήμων Ὀρέστης ὅδε πεσὼν ἐν δεμνίοις
κεῖται, τὸ μητρὸς δ᾽ αἷμά νιν τροχηλατεῖ
μανίαισιν· ὀνομάζειν γὰρ αἰδοῦμαι θεὰς
Εὐμενίδας, αἳ τόνδ᾽ ἐξαμιλλῶνται φόβῳ.
ἕκτον δὲ δὴ τόδ᾽ ἦμαρ ἐξ ὅτου σφαγαῖς
θανοῦσα μήτηρ πυρὶ καθήγνισται δέμας,
ὧν οὔτε σῖτα διὰ δέρης ἐδέξατο,
οὐ λούτρ᾽ ἔδωκε χρωτί· χλανιδίων δ᾽ ἔσω
κρυφθείς, ὅταν μὲν σῶμα κουφισθῇ νόσου,
ἔμφρων δακρύει, ποτὲ δὲ δεμνίων ἄπο
πηδᾷ δρομαῖος, πῶλος ὡς ἀπὸ ζυγοῦ.

---

34. Plerique libri: *ἐντεῦθεν ἀγρίᾳ συντακεὶς νόσῳ νοσεῖ τλήμων Ὀρέστης· ὁ δὲ πεσὼν ἐν δεμνίοις κεῖται.* Flor. 10. *νοσεῖ νόσῳ.* Aliquot codd. *οὐδὲ πεσών.* In paucis supra scriptum ὅς. Patet vero vitiosam esse vulgatam scripturam. Nam et quae coniunctissima sunt, aegrotare et in lecto iacere, distinguuntur, et quod dici debebat, hic in conspectu iacere Orestem, omissum est. Hoc posterius perspiciens Reiskius scribendum putabat: *τλήμων Ὀρέστης ὅδε· πεσὼν δ᾽ ἐν δεμνίοις κεῖται.* Senserunt vitium etiam veteres interpretes, quorum alii ὁ δὲ pro ὃς δή dictum putarunt, alii explicandi caussa ὃς adscripserunt, alii οὗ: nam οὐδὲ quorumdam codicum nihil aliud est quam οὗ in textum illatum non deleto δέ. Pessime Brunckius vulgatam defendit hoc dici ratus: *cadens in lecto iacere solet: sed maternus sanguis mox illum exagitat.* Probavit tamen Matthiae. Neque vero *νοσεῖ ὅδε πεσὼν ἐν δεμνίοις κεῖται* defendi potest exemplis, qualia sunt Aristophanis in Nub. 1135. *πᾶς γάρ τις ὄμνυσ᾽ οἷς ὀφείλων τυγχάνω, θείς μοι πρυτανεῖ᾽ ἀπολεῖν μέ φησι κἀξολεῖν,* aut Euripidis in Heracl. 488. *χρησμῶν γὰρ ᾠδούς φησι σημαίνειν ὅδε οὐ ταῦρον οὐδὲ μόσχον, ἀλλὰ παρθένον σφάξαι κελεύειν,* ubi non magis utilia attulit Pflugkius. Nam illa etiam si quis non de vitio suspecta habeat, tamen, si mentis iudicium adhibuerit, nullo modo cum Orestis loco comparari posse intelliget. Est autem veri simillimum istis in locis *ὀμνὺς* et *σημαίνων* scribendum esse. In Orestis versu accidit, quod multis in aliis locis, ut hiantem versum male integraret antiquus scriba addito *νοσεῖ.* Nam aberrans prior aliquis oculis ad sequentem versum, similitudine vocum deceptus, scripserat *νόσῳ δεμνίοις,* quum scribere deberet *ἐντεῦθεν ἀγρίᾳ συντακεὶς νόσῳ δέμας.*

ἔδοξε δ' Ἄργει τῷδε μήθ' ἡμᾶς στέγαις,
μὴ πυρὶ δέχεσθαι, μήτε προςφωνεῖν τινα
μητροκτονοῦντας· κυρία δ' ἥδ' ἡμέρα,
ἐν ᾗ διοίσει ψῆφον Ἀργείων πόλις,
εἰ χρὴ θανεῖν νὼ λευσίμῳ πετρώματι,
ἢ φάσγανον θήξαντ' ἐπ' αὐχένος βαλεῖν.
ἐλπίδα δὲ δή τιν' ἔχομεν ὥςτε μὴ θανεῖν·
ἥκει γὰρ εἰς γῆν Μενέλεως Τροίας ἄπο,
λιμένα δὲ Ναυπλίειον ἐκπληρῶν πλάτῃ
ἀκταῖσιν ὁρμεῖ, δαρὸν ἐκ Τροίας χρόνον
ἄλαισι πλαγχθείς· τὴν δὲ δὴ πολύστονον
Ἑλένην, φυλάξας νύκτα, μή τις εἰςιδὼν
μεθ' ἡμέραν στείχουσαν, ὧν ὑπ' Ἰλίῳ
παῖδες τεθνᾶσιν, ἐς πέτρων ἔλθῃ βολάς,
προὔπεμψεν εἰς δῶμ' ἡμέτερον· ἔστιν δ' ἔσω
κλαίουσ' ἀδελφὴν ξυμφοράς τε δωμάτων.
ἔχει δὲ δή τιν' ἀλγέων παραψυχήν·
ἣν γὰρ κατ' οἴκους ἔλιφ', ὅτ' ἐς Τροίαν ἔπλει,
παρθένον ἐμῇ τε μητρὶ παρέδωκεν τρέφειν
Μενέλαος ἀγαγὼν Ἑρμιόνην Σπάρτης ἄπο,
ταύτῃ γέγηθε κἀπιλήθεται κακῶν.
βλέπω δὲ πᾶσαν εἰς ὁδόν, πότ' ὄψομαι

---

47. Elmsleio ad Med. 1316. praestare videbatur *μηδὲ προςφωνεῖν τινά.*

51. Neque apte locutus est, *αὐχένα* ubi *λαιμὸν* convenientius erat dicens, nec sibi constitit, quum v. 744. utrum vivant an moriantur iudicatum iri tradat. Infra autem v. 930. ut se ipsi interimant decretum esse ait.

53. Homerus Odyss. III. 309. *ἤτοι ὃ τὸν κτείνας δαίνυ τάφον Ἀργείοισιν· αὐτῆμαρ δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος.*

54. *Ἐκπληρῶν* quo modo intelligendum sit, dictum ad Helen. 1588.

62. In Ven. b. *δὲ*, in Havn. *δὴ* omissum. Potuerat hoc dici sic: *ἔχει γε μήν τιν' ἀλγέων παραψυχήν.*

67. Libri *εἴςοδον.* Scholiastes: *εἴςοδον· διέλευσιν, δίοδον, ὁδόν.* Defendi quidem hoc potest: vide schol. Aristoph. ad Aves

Μενέλαον ἥκονθ᾽· ὡς τά γ᾽ ἄλλ᾽ ἐπ᾽ ἀσθενοῦς
ῥώμης ὀχούμεθ᾽, ἥν τι μὴ κείνου πάρα
σωθῶμεν. ἄπορον χρῆμα δυςτυχῶν δόμος.

ΕΛΕΝΗ.

Ὦ παῖ Κλυταιμνήστρας τε κἀγαμέμνονος,
παρθένε μακρὸν δὴ μῆκος, Ἠλέκτρα, χρόνου,
πῶς, ὦ τάλαινα, σύ τε κασίγνητός τε σὸς
τλήμων Ὀρέστης μητρὸς ὅδε φονεὺς ἔχει;
προςφθέγμασιν γὰρ οὐ μιαίνομαι σέθεν,
εἰς Φοῖβον ἀναφέρουσα τὴν ἁμαρτίαν.
καίτοι στένω γε τὸν Κλυταιμνήστρας μόρον,
ἐμῆς ἀδελφῆς, ἥν, ἐπεὶ πρὸς Ἴλιον
ἔπλευσ᾽ ὅπως ἔπλευσα θεομανεῖ πότμῳ,
οὐκ εἶδον, ἀπολειφθεῖσα δ᾽ αἰάζω τύχας.

---

v. 297. sed praestare tamen videtur, quod recentiores a Musgravio coniectum probarunt *εἰς ὁδόν*.

74. Libri et scholiastae hic atque ad v. 85. *τλήμων Ὀρέστης μητρὸς ὅδε φονεὺς ἔφυ*. In cod. I. ad *ὅδε* superscriptum *ὅς*, quod non ausus recipere Porsonus, si quis recipiat, facturum non solum patiente se, sed etiam approbante dicit. Matthiae unum ex scholiastis secutus ita orationem instituisse poetam putabat, ac si dicere vellet *πῶς σύ τε καὶ κασίγνητος σὸς ἔχετε;* sed quum Orestem nominasset, huic nomini etiam, sicut Electrae, probrum addere volentem, inceptae constructionis immemorem ad hoc ultimum rettulisse verbum et scripsisse *μητρὸς ὅδε φονεὺς ἔφυ*. Sensit tamen ipse hanc explicationem esse durissimam. Ac falsa est etiam eo, quod tantum abest ut Helena probrum addere aut Electrae aut Oresti voluerit, ut eam potius amborum misereat, Electrae, quod adhuc innupta sit, Orestis, quod matris caede in mala inciderit. Omnino, si *ἔφυ* scripsit Euripides, reponendum est *μητρὸς ὃς φονεὺς ἔφυ*, ad *πῶς* intellecto *ἔχετε*. Sed quum libri omnes *ὅδε* tueantur, recte scripsit scholiastes: *ἀγνοοῦντες δέ τινες τὸ ὅδε ἀντί τοῦ ὅςτις φασίν· ἔστι δὲ τὸ ὅδε διὰ μέσου δεικτικόν*. Est id tamen minus commodo loco positum, quia ad *Ὀρέστης*, non ad *μητρὸς φονεὺς* pertinet. Quod si verum est *ὅδε*, non dubitandum quin *ἔφυ* vetus error sit librarii *ἔχει* scribere debentis. Id ergo reposui.

79. Libri *ὅπως δ᾽ ἔπλευσα*, quod explicare studuit unus scholiastarum. Reiskius, quem quidam secuti sunt, *ὅπως δὴ ᾽πλευσα*. Porsonus *δ᾽* delevit, quod etiam alter scholiastes non videtur habuisse.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἑλένη, τί σοι λέγοιμ' ἂν ἅ γε παροῦσ' ὁρᾷς,
ἐν συμφοραῖσι τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον;
ἐγὼ μὲν ἄυπνος, πάρεδρος ἀθλίῳ νεκρῷ,
νεκρὸς γὰρ οὗτος οὕνεκα σμικρᾶς πνοῆς,
θάσσω· τὰ τούτου δ' οὐκ ὀνειδίζω κακά·
σὺ δ' εἶ μακαρία, μακάριός θ' ὁ σὸς πόσις
ἥκετον ἐφ' ἡμᾶς ἀθλίως πεπραγότας.

ΕΛΕΝΗ.

πόσον χρόνον δὲ δεμνίοις πέπτωχ' ὅδε;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐξ οὗπερ αἷμα γενέθλιον κατήνυσεν.

ΕΛΕΝΗ.

ὦ μέλεος, ἡ τεκοῦσά θ', ὡς διώλετο.

---

86. Ald. et plerique codd. *σὺ δ' εἶ μακαρία μακάριός θ' ὁ σὸς πόσις ἥκετον ἐφ' ἡμᾶς.* Vict. tres codd. Musgravii, ed. Brubach. *σὺ δ' ἡ μακαρία,* in qua scriptura non recte dictum videtur *μακάριός θ' ὁ σὸς πόσις,* quod dici debebat *ὅ τε μακάριος πόσις σός.* Eustathius p. 146, 12. 809, 37. 1856, 14. *ἥκεις* habet. Porsono videtur placuisse: *σὺ δ' ἡ μακαρία, μακάριός θ' ὁ σὸς πόσις ἥκεις ἐφ' ἡμᾶς.* Si *ἥκεις* ab Euripide profectum est, sic eum potius scripsisse credas: *σὺ δ' εἶ μακαρία, μακάριός θ' ὁ σὸς πόσις· ἥκεις δ' ἐφ' ἡμᾶς ἀθλίως πεπραγότας.* Ac scholiastes refert quosdam post *πόσις* distinxisse, ac deinde *κομματικῶς* adiecisse *ἥκετον ἐφ' ἡμᾶς ἀθλίως πεπραγότας:* sed recte addit: *τὸ δὲ οὐκ ἔστι τοιοῦτον, ἀλλ' εἰποῖσα ἡ Ἠλέκτρα σὺ δέ, ὦ Ἑλένη, μακαρία εἶ, ὤφειλεν εἰπεῖν καὶ ὁ σὸς πόσις μακάριός ἐστι· νῦν δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ καινοπρεπῶς ἐξήνεγκε, πρὸς μὲν τὴν Ἑλένην ὑπαρκτικῷ ῥήματι χρησαμένη ἑνικῷ τῷ εἶ, πρὸς δὲ τὸν Μενέλαον ἀντὶ τοῦ ἐστί τὸ ἥκετον εἰποῦσα, συμπεριλαμβάνουσα ἀμφοτέρους, Ἑλένην τε καὶ Μενέλαον.* Itaque restitui *εἶ.*

88. Apud Philemonem in lexico v. *πόσον* omissum est *δέ.* Musgravius scribendum putabat *δ' ἐν δεμνίοις,* ut v. 35.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὕτως ἔχει τάδ', ὥςτ' ἀπείρηκεν κακοῖς.

ΕΛΕΝΗ.

πρὸς θεῶν, πίθοι' ἂν δῆτά μοί τι, παρθένε;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὡς ἄσχολός γε συγγόνου προςεδρίᾳ.

ΕΛΕΝΗ.

βούλει τάφον μοι πρὸς κασιγνήτης μολεῖν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

μητρὸς κελεύεις τῆς ἐμῆς; τίνος χάριν;

ΕΛΕΝΗ.

κόμης ἀπαρχὰς καὶ χοὰς φέρουσ' ἐμάς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

σοὶ δ' οὐχὶ θεμιτὸν πρὸς φίλων στείχειν τάφον;

---

91. Legebatur: *ὥςτ' ἀπείρηκ' ἐν κακοῖς.* Id scholiastae pro *ἀπείρηκα* accipiunt. In Aug. c. ante correctionem fuerat *ἀπειρήκαμεν.* Porsonus, numeris opinor offensus, quum *ὥςτ' ἀπείρηκεν* scripsit, quod Electra sua mala parvi pendat, neque ea memoret nisi quatenus ex fratris morbo oriantur, se ipse videtur refutare. Hoc potius argumento uti debebat, quod hic non de Electra, sed de Oreste sermo esset. Ac videtur *ἀπείρηκεν κακοῖς* in Ven. a. esse, ex quo nihil discrepantiae a Porsoni scriptura allatum est. Fortasse ita legit etiam scholiastes Flor. 21. qui scripsit: *οὕτως ἔχει ὁ Ὀρέστης, ὡς μηδὲν ἰσχύειν ὑπὸ τῶν κακῶν.* Quod addit Porsonus, Graecos *ἀπειρηκέναι, ἀπειπεῖν κακοῖς*, non *ἐν κακοῖς* dicere, refutatione non indiget. Rectius illud addidisset, si de se diceret Electra *ὥςτ' ἀπείρηκ' ἐν κακοῖς,* nimis importune Helenam rogare, ut inferias ad matris tumulum deferat.

93. Hoc dicit: *πιθοίμην ἂν σοι οὕτως, ὡς ἄσχολός γε οὖσα συγγόνου προςεδρίᾳ: ita tibi obtemperabo, ut quidem occupata assidendo apud fratrem,* h. e. quantum potero, quae non habeam otium.

97. Brunckius ex Par. A. *φίλων*, quod est fortasse etiam in Ven. a. Certe Ven. b. cum Ald. et ceteris libris *φίλον*.

ΕΛΕΝΗ.

δεῖξαι γὰρ Ἀργείοισι σῶμ᾽ αἰσχύνομαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὀψέ γε φρονεῖς εὖ, τότε λιποῦσ᾽ αἰσχρῶς δόμους.

ΕΛΕΝΗ.

ὀρθῶς ἔλεξας, οὐ φίλως δέ μοι λέγεις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

αἰδὼς δὲ τίς σ᾽ ἤδ᾽ ἐς Μυκηναίους ἔχει;

ΕΛΕΝΗ.

δέδοικα πατέρας τῶν ὑπ᾽ Ἰλίῳ νεκρῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

δεινὸν γὰρ Ἄργει γ᾽ ἀναβοᾷ διὰ στόμα.

ΕΛΕΝΗ.

σύ νυν χάριν μοι τὸν φόβον λύσασα δός.

---

100. Porsonus sine idonea caussa οὐ φίλως δ᾽ ἐμοί.

101. Edd. vett. αἰδὼς δὲ δή τις ἐς Μυκηναίους ἔχει. Ex multis codd. repositum αἰδὼς δὲ δὴ τίς σ᾽. Videri potest aliquid acerbitatis in isto δὴ esse: sed omittunt hanc particulam Guelf. et Havn. In Ven. a. b. omissum est δέ. Aug. c. non, ut Matthiae rettulit, sed τίς σε Μυκηναίους. Isto δὴ facile carebimus: habuit tamen scholiastes, qui scripsit: τίς δὲ δὴ αἰδὼς ἔχει σε εἰς τοὺς Μυκηναίους; ἀντὶ τοῦ τίνα αἰδῶ ἔχεις εἰς τοὺς Μυκηναίους. Sed aliter legisse videtur is, cuius scholion in Guelf. Flor. 59. 76. hoc est: τουτέστι τίς ἐστιν ἡ αἰδώς, ἣν αἰδῇ τοὺς Μυκηναίους; Hic quum veram habuisse scripturam videatur, αἰδὼς δὲ τίς σ᾽ ἤδ᾽ ἐς Μυκηναίους ἔχει; hanc restitui.

103. Libri sine interpunctione: δεινὸν γὰρ Ἄργει τ᾽ ἀναβοᾷ διὰ στόμα. Canterus coniecerat καταβοᾷ. Porsonus, nimis secure Brunckium sequi solitus, cum illo post γάρ interpunxit. At nec prodit ea interpunctione illa sententia, quam Brunckius indicat: δεινὸν γάρ ἐστιν ἐκεῖνο ὃ δέδοικας· καὶ γὰρ ἀναβοᾷ σὺ τῷ Ἄργει διὰ στόμα· et, si prodiret, falsam ratiocinationem contineret. Recte Matthiae nihil nisi τ᾽ in γ᾽ mutandum esse vidit.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὐκ ἂν δυναίμην μητρὸς εἰςβλέψαι τάφον.

ΕΛΕΝΗ.

αἰσχρὸν γε μέντοι προςπόλους φέρειν τάδε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τί δ' οὐχὶ θυγατρὸς Ἑρμιόνης πέμπεις δέμας;

ΕΛΕΝΗ.

εἰς ὄχλον ἕρπειν παρθένοισιν οὐ καλόν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ μὴν τίνοι γ' ἂν τῇ τεθνηκυίᾳ τροφάς.

ΕΛΕΝΗ.

καλῶς ἔλεξας, πείθομαί τέ σοι, κόρη.
ὦ τέκνον, ἔξελθ', Ἑρμιόνη, δόμων πάρος,

---

106. Ald. *πρόςπολον*. Codd. fere omnes *προςπόλους*.

108. Post hunc versum in Flor. 33. Aug. d. hic est insertus: *ΗΛ. κἀγὼ γυναικῶν ἄφρων οὐχὶ παρθένος*. In Flor. 17. idem versus ab alia, sed antiqua manu signo addito inseri iubetur. Ex scholiis cognoscimus quaesivisse interpretes, quo modo, si Hermionam quod virgo esset in publicum prodire nolit Helena, ab Electra id petere potuerit, quae item virgo esset. Ex quo patet lusisse aliquem grammaticum, Io. Tzetzam puto, Electramque fecisse ad poetam se convertentem his verbis: *κἀγὼ γυναικῶν, ἄφρον; οὐχὶ παρθένος;* Atque *ἄφρον* scriptum in Aug. d. in quo adnotatum *οὗτος ὁ στοίχος ἀλλότριος*. Receptus hic versus in Flor. 33. invertit vices personarum, ita ut v. 111. seqq. demum Helenae sint.

109. Ven. a. *τεθνηκυίηι*.

110. Ven. a. b. cum vulgatis *ὀρθῶς ἔλεξας*. Tres codices apud Valck. ad Hippol. 715. Mosc. a. Flor. 17. 25. Aug. b. *καλῶς ἔλεξας*, quod reposuit Brunckius. In Flor. 17. superscriptum *ὀρθῶς*, ut *καλῶς* in I. Post hunc versum in libris hic versus legitur:

καὶ πέμψομαί γε θυγατέρ'· εὖ γάρ τοι λέγεις.

Liber P. Flor. 10. 21. Taur. Ven. a. *πέμψομεν*. Flor. 33. Aug. d.

καὶ λαβὲ χοὰς τάςδ' ἐν χεροῖν κόμας τ' ἐμάς·
ἐλθοῦσα δ' ἀμφὶ τὸν Κλυταιμνήστρας τάφον
μελίκρατ' ἄφες γάλακτος οἰνωπόν τ' ἄχνην,
καὶ στᾶσ' ἐπ' ἄκρου χώματος λέξον τάδε·
Ἑλένη σ' ἀδελφὴ ταῖςδε δωρεῖται χοαῖς,
φόβῳ προςελθεῖν μνῆμα σόν, ταρβοῦσά τε
Ἀργεῖον ὄχλον. εὐμενῆ δ' ἄνωγέ νιν
ἐμοί τε καὶ σοὶ καὶ πόσει γνώμην ἔχειν
τοῖν τ' ἀθλίοιν τοῖνδ', οὓς ἀπώλεσεν θεός.
ἃ δ' εἰς ἀδελφὴν καιρὸς ἐκπονεῖν ἐμέ,
ἅπανθ' ὑπισχνοῦ νερτέρων δωρήματα.
ἴθ', ὦ τέκνον μοι, σπεῦδε, καὶ χοὰς τάφῳ
δοῦσ' ὡς τάχιστα τῆς πάλιν μέμνησ' ὁδοῦ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ φύσις, ἐν ἀνθρώποισιν ὡς μέγ' εἶ κακόν,
σωτήριόν τε τοῖς καλῶς κεκτημένοις.
εἴδετε παρ' ἄκρας ὡς ἀπέθρισεν τρίχας,

---

omittunt *γε*. Matthiae, valde improbans verbum medium, *πέμψομεν* praeferebat, sed idem totum versum, qui nihil nisi ieiunam repetitionem praecedentis contineat, suspectum habuit. Ego eum eieci, ut ex adscripta interpretatione confectum. Ac scholiastes ad initium tragoediae trimetros numerat 138. qui numerus deleto isto versu relinquitur.

112. Atticum *λαβὲ* pro vulgato *λάβε* restitui iussit Schaeferus.

113. Idem tollendam esse interpunctionem post *τάφον* monuit, quia *ἄφες ἀμφὶ τάφον* coniungenda sint.

115. Matthiae ex Mosc. d. Aug. b. c. Guelf. Flor. 6. 9. 17. 18. 21. 34. *καὶ στᾶσά γ' ἐπ' ἄκρου χώματος*. Alienum hic est *γε*, offenditque et ictus in praepositionem cadens et correpta hoc quidem in versus loco prima in *ἄκρου*. Recte vulgo *καὶ στᾶσ' ἐπ' ἄκρου χώματος*.

121. Vulgo *ἐμήν*. Porsonus ex Thoma M. p. 215 (491). cum novem codd. *ἐμέ*.

127. Vulgo: *εἴδετε παρ' ἄκρας ὡς ἀπέθριξε τρίχας*. Scholiastes Aeschyli ad Agam. 545. Harl. Flor. 2. 25. Havn. *ἴδετε*. In Flor. 33. Aug. d. Havn. est *εἴδετ'* vel *ἴδετ' ἀπ' ἄκρας*, quod ex *ἴδοιτ' ἂν ἄκρας* ortum esse ex hac scholiastae adnotatione apparet: *ἀντὶ τοῦ ἴδοι τις ἄν, ὡς τὸ φαίης ζάκοτόν τιν' ἔμμεναι*

σώζουσα κάλλος; ἔστι δ' ἡ πάλαι γυνή.
θεοί σε μισήσειαν, ὥς μ' ἀπώλεσας
καὶ τόνδε πᾶσάν θ' Ἑλλάδ'. ὦ τάλαιν' ἐγώ,
αἵδ' αὖ πάρεισι τοῖς ἐμοῖς θρηνήμασιν
φίλαι ξυνῳδοί· τάχα μεταστήσουσ' ὕπνου
τόνδ' ἡσυχάζοντ', ὄμμα δ' ἐκτήξουσ' ἐμὸν
δακρύοις, ἀδελφὸν ὅταν ὁρῶ μεμηνότα.
ὦ φίλταται γυναῖκες, ἡσύχῳ ποδὶ
χωρεῖτε, μὴ ψοφεῖτε, μηδ' ἔστω κτύπος.
φιλία γὰρ ἡ σὴ πρευμενὴς μέν, ἀλλ' ἐμοὶ
τόνδ' ἐξεγεῖραι συμφορὰ γενήσεται.

στροφὴ α'.

ΧΟΡΟΣ.

Σίγα· σῖγα λεπτὸν ἴχνος ἀρβύλης

καὶ τὸ ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις. Duportum *ἴδετε γὰρ ἄκρας* corrigentem secuti sunt Heathius, Brunckius, Porsonus. Matthiae quum corruptum putaret *παρ'*, nisi quis iungere vellet *ὡς ἀπέθρισεν τρίχας παρ' ἄκρας τὰς τρίχας*, veram interpretationem indicavit. Sincerissimum est istud *παρά*, nec quisquam haesisset, si scriptum invenisset *παραπέθρισεν*. Denique *ἀπέθρισεν* vel *ἀπέθρισε* praebuerunt scholiastes et multi codd. Apud Hesychium tamen scriptum est: *ἀπέθριξεν· ἀπέκειρεν, ἀπέκοψεν.* Si Euripides hic *ἀπέθρισεν* et non *ἀπεθέρισεν* scripsit, fecit id, quod haec forma epicorum usu erat stabilita.

128. Plutarchus quum in Alcibiade c. 23. posuit *ἔστιν ἡ πάλαι γυνή,* ita est his verbis usus, ut non videatur, quod visus est, non legisse *δέ*.

130. Ante *ὦ τάλαιν' ἐγώ,* ut haec verba cum sequentibus coniungantur, plene interpungendum esse monuit Schaeferus, feceratque iam Matthiae.

131. Taur. *εἰ δ' αὖ.* Vulgatum *αἵδ' αὖ* male Porsonum cum Brunckio in *αἳ δ' αὖ* mutasse viderunt Matthiae et Schaeferus. De improviso venit chorus non opportunus Electrae. Unde abruptae sententiae moleste ferentis.

133. Ven. b. *ὄμμα τ'.*

139. Pleraque huius cantici metra recte constituit Seidlerus de de verss. dochm. pag. 198. seqq. Memorabilia sunt, quae de modis

τίθετε, μὴ ψοφεῖτε, μηδὲ κτυπεῖτ'.

---

musicis quibus haec canantur tradidit Dionysius Hal. de comp. verb. c. XI. de organica et odica musa scribens: *τάς τε λέξεις τοῖς μέλεσιν ὑποτάττειν ἀξιοῖ, καὶ οὐ τὰ μέλη ταῖς λέξεσιν, ὡς ἐξ ἄλλων τε πολλῶν δῆλον καὶ μάλιστα ἐκ τῶν Εὐριπίδου μελῶν, ἃ πεποίηκε τὴν Ἠλέκτραν λέγουσαν ἐν Ὀρέστῃ πρὸς τὸν χορόν· σῖγα, σῖγα, λευκὸν ἴχνος ἀρβύλης τίθετε, μὴ κτυπεῖτ'. ἀποπρόβατ' ἐκεῖσ', ἀπόπρο μοι κοίτας. ἐν γὰρ δὴ τούτοις τὸ σῖγα, σῖγα λευκὸν ἐφ' ἑνὸς φθόγγου μελῳδεῖται· καίτοι τῶν τριῶν λέξεων ἑκάστη βαρείας τε τάσεις ἔχει καὶ ὀξείας. καὶ τὸ ἀρβύλης τῇ μέσῃ συλλαβῇ τὴν τρίτην ὁμότονον ἔχει, ἀμηχάνου ὄντος ἓν ὄνομα δύο λαβεῖν ὀξείας. καὶ τοῦ τίθετε βαρυτέρα μὲν ἡ πρώτη γίνεται, αἱ δύο δὲ μετ' αὐτὴν ὀξύτονοί τε καὶ ὁμόφωνοι. τοῦ τε κτυπεῖτ' ὁ περισπασμὸς ἠφάνισται· μιᾷ γὰρ αἱ δύο συλλαβαὶ λέγονται τάσει. καὶ τὸ ἀποπρόβατε οὐ λαμβάνει τὴν τῆς μέσης συλλαβῆς προςῳδίαν ὀξεῖαν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν τετάρτην συλλαβὴν μεταβέβηκεν ἡ τάσις τῆς τρίτης.* Ut Dionysius hos versus Electrae esse putavit, sic etiam Cleanthes, de quo Diogenes Laertius VII. 172. *ἐρομένου τινὸς τί ὑποτίθεσθαι δεῖ τῷ υἱῷ, τὸ τῆς Ἠλέκτρας ἔφη, σίγα, σίγα, λεπτὸν ἴχνος.* Item scriptor argumenti Orestis, et scholiastes, cuius haec verba per errorem ad v. 170. reiecta sunt: *τοῦτο τὸ μέλος ἐπὶ ταῖς λεγομέναις νήταις ᾄδεται καὶ ἔστιν ὀξύτατον. ἀπίθανον οὖν τὴν Ἠλέκτραν ὀξείᾳ φωνῇ κεχρῆσθαι, καὶ ταῦτα ἐπιπλήσσουσαν τῷ χορῷ· ἀλλὰ κέχρηται μὲν τῷ ὀξεῖ ἀναγκαίως, λεπτότερον δὲ ὡς ἔνι μάλιστα.* Hos Brunckius et Porsonus Valckenario ad Phoen. 1371. duce secuti sunt. Recte vero Ald. et ceteri credo libri duos primos versus choro adscripserunt. Nam et Electra iam dixerat quod his versibus continetur et prorsus ineptum esset chorum *ἰδοὺ πείθομαι* dicentem introduci, quem decebat ipsum caute et provide ad Electram accedere. Pro vulgato *σίγα, σίγα* Cantero auctore posuerunt editores *σῖγα, σῖγα,* quod habet Dionysii codex Bodleianus. Sic e trochaeis in dochmios transitur, quod quum neque usitatum sit, nec dochmio quidquam nisi accentus obstet, restitui dochmium *σίγα, σῖγα* scribendo. Deinde *λεπτὸν* libri, sed memoratum in scholiis *λευκὸν* habent liber P. et Dionysii edd. atque Hesychius Illustr. pag. 24. quamvis exscribens Diogenem, apud quem *λεπτὸν* legitur, ut in MSS. Dionysii. Porsono, cui *λευκὸν* magis poeticum videbatur, recte contradixerunt Schaeferus et Matthiae. Crebra est horum vocum commutatio. Sic v. 211. in Ven. b. adnotatum *γρ. λευκά.*

140. Vulgo: *τιθεῖτε, μὴ κτυπεῖτε, μηδ' ἔστω κτύπος.* Porsonus *τίθετε* restituit, quod patet Dionysium legisse, etsi nunc apud illum quoque *τιθεῖτε* scriptum est. Codex Leid. apud Valck. ad Phoen. 1371. MS. Cotton. scholiastes Nicandri ad Ther. 424. *μὴ ψοφεῖτε,* quod, ut solebant Valckenarium sequi, receperunt Brunckius et Porsonus. Elmsleius ad Med. 34. scribi iubebat: *τίθετε, μὴ ψοφεῖτε, μὴ 'στω κτύπος:* in quo etsi ferri potest ultima dochmii syllaba non per posi-

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀποπρὸ βᾶτ' ἐκεῖσ', ἀποπρό μοι κοίτας.

ΧΟΡΟΣ.

ἰδού, πείθομαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἆ ἆ σύριγγος ὅπως πνοὰ
λεπτοῦ δόνακος, ὦ φίλα, ἄϋε μοι.

ΧΟΡΟΣ.

ἴδ', ἀτρεμαῖον ὡς ὑπόροφον φέρω
βοάν.

---

tionem producta, quia alius personae verba sequuntur, tamen multo credibilius est μηδ' ἔστω κτύπος a metricis ex v. 136. integrandi versus caussa esse additum. Quare recepi, quod in Elem. doctr. metr. p. 246. proposui, non quod certum, sed tamen probabilius quam Elmsleii coniecturam putarem.

141. Codex K. qui Kingio, quod metra a Triclinio in congruentiam redacta habet, optimus visus est, λέχους, nescio an recte, quum, quod in ceteris libris omnibus est κοίτας, videri possit interpretis esse. Certe in tanto tragicorum studio metra exaequandi permirum foret, si opportunitate quam lingua Graeca plurimam praeberet usi non essent. Quamquam hic quidem dochmius per se bonus est.

142. Havn. πείσομαι.

143. Libri: ἆ ἆ σύριγγος ὅπως πνοά, praeter K. in quo est: ἔα σύριγγος ὅπως πνοιά. Peius etiam Porsonus scripsit ὡς πνοιά. Idoneis rationibus Elmsleius ad Heracl. 431. πνοιὰ a tragicis abiudicavit.

144. Libri omnes φώνει μοι. At hic dochmius φίλα φώνει μοι non modo parum congruit cum antistrophico, sed etiam, quum ferri aegre quidem posset, si φίλα μοι φώνει scriptum esset, plane ferri nequit voce monosyllaba post longam syllabam terminatus. Certissimum est φώνει interpretationem esse verbi, quod vix aliud esse potuit quam ἄϋε. Id igitur reposui.

145. Quod in libris est ἀτρεμαίαν, idem vitium, quod a praecedente versu removi, in hunc intulit. Itaque ἀτρεμαῖον scripsi. Ὑπόροφον Hesychius, Suidas, Etymologicum M. interpretantur ὑπόστεγον. Videtur Euripides vocem quasi sub tegmine aliquo, ut veste praetenta, obscuratam dicere. Nonnulli libri contra metrum ὑπώροφον, ut in Electra v. 1166. κλύεις ὑπώροφον βοάν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ναὶ οὕτως
κάταγε κάταγε, πρόσιθ᾽ ἀτρέμας, ἀτρέμας ἴθι·
λόγον ἀπόδος ἐφ᾽ ὅ τι χρέος ἐμόλετέ ποτε.
χρόνια γὰρ πεσὼν ὅδ᾽ εὐνάζεται.

ἀντιστροφὴ α΄.

ΧΟΡΟΣ.

λόγου πῶς ἔχει μετάδος, ὦ φίλα.
τίνα τύχαν εἴπω; τίνα δὲ συμφοράν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἔτι μὲν ἐμπνέει, βραχὺ δ᾽ ἀναστένει.

ΧΟΡΟΣ.

τί φῄς; ὦ τάλας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὀλεῖς, εἰ βλέφαρα κινήσεις
ὕπνου γλυκυτάταν φερομένῳ χάριν.

ΧΟΡΟΣ.

μέλεος ἐχθίστων θεόθεν ἐργμάτων,
τάλας.

---

146. Vulgo οὕτω. Codd. fere omnes οὕτως.

147. Recte unus scholiastarum: τὸ κάταγε ἐναντίον ἐστὶ τῇ κατατάσει τῆς βοῆς. Et alius: ταπεινοῦ τὴν σὴν φωνήν.

149. Χρόνια ad πεσὼν pertinet: *sero tandem in soporem incidit.*

150. Legebatur: πῶς ἔχει λόγου μετάδος, quod metricis debetur, verba ad σῖγα σῖγα, quod in strophico legebant, accommodantibus.

151. Hunc versum libri Electrae tribuunt.

155. Libri χαράν, etiam Ven. b. Superscriptum in membranis χάριν susceperunt Brunckius et Porsonus. Quod si hic fecerunt, cur non fecerunt v. 177? Si χάρις iucunditatem, χαρὰ autem gaudium significat, utroque loco aptius est χάριν. Sed Brunckium codicis, Porsonum Brunckii duxit reverentia.

157. Ut in praecedente versu Ven. a. b. cum multis aliis libris

ΗΛΕΚΤΡΑ.

φεῦ μόχθων.
ἄδικος ἄδικα τότ᾽ ἄρ᾽ ἔλακεν, ἔλακεν, ἀπό-
φονον ὅτ᾽ ἐπὶ τρίποδι Θέμιδος ἀπεδίκασε
φόνον ὁ Λοξίας ἐμᾶς ματέρος.

στροφὴ β΄.

ΧΟΡΟΣ.

ὁρᾷς; ἐν πέπλοισι κινεῖ δέμας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

σὺ γάρ νιν, ὦ τάλαινα, θωΰξασ᾽ ἄγαν
ἔβαλες ἐξ ὕπνου.

ὦ μέλεος habent, sic in hoc Ven. b. ὦ τάλας, ὦ μέλεος. Ceteri tantum ω τάλας, aliqui τάλας, sine ὦ, recte. Quae sequuntur verba φεῦ μόχθων strophae indicio Electrae dedit Seidlerus.

158. Vulgo: ἆ ἆ ἄδικος ἄδικα τότ᾽ ἄρ᾽ ἔλακεν ἔλακεν, ἀπόφονον ὅτ᾽ ἐπὶ τρίποδι Θέμιδος ἄρ᾽ ἐδίκασε φόνον ὁ Λοξίας ἐμᾶς ματέρος. Pauci codd. semel ἆ, duo ὤ, Flor. 21. autem omittit interiectionem. Nec sane apparet quid hic interiectione opus sit. Etiam ἄρ᾽ ante ἔλακεν in aliquot codd. omissum est, quae particula hic tam recte posita est, quam male ante ἐδίκασε. Singulare vocabulum ἀπόφονος, quo hic et v. 183. usus est Euripides, male scholiastae interpretantur κακόφονον, μισητόν, comparantes γάμον ἄγαμον. Nam infausti significatio, quae istis formis adhaeret, eo efficitur, quod nomina quibus ἀ vel ἀπὸ additur aut bonum quid, ut χάρις ἄχαρις, aut non malum, ut νᾶες ἄναες, indicant. Quod si mali notionem continent, contrarium malo significatur adiectivis, ut κακὸν ἄκακον. Itaque φόνος ἄφονος vel ἀπόφονος est caedes non pro caede habenda, h. e. iuste perpetrata. Recte aliud ad v. 183. scholion: ἀποφυγῆς ἄξιον φόνον. Pro ἄρ᾽ ἐδίκασε reposui ἀπεδίκασε. Opposita inter se sunt ἀποδικάζειν et καταδικάζειν. Vide Pollucem VIII. 24. Abreschium in Lect. Aristaenet. pag. 292. Antiphon περὶ τοῦ χορευτοῦ §. 47. p. 791. Reisk. καὶ ἃ αὐτοὶ ἔργῳ ἀπεδίκασαν, ταῦθ᾽ ὑμᾶς κελεύουσι καταδικάσαι. *Iniusta,* inquit, *pronuntiavit Apollo, quum absolvit caedem crimine ut non esset pro caede habenda.*

162. Libri: σὺ γάρ νιν, ὦ τάλαινα, θωΰξασ᾽ ἔβαλες ἐξ ὕπνου. Male Personus γὰρ et ὦ delevit. Neque enim dubium esse potest

ΧΟΡΟΣ.

εὕδειν μὲν οὖν ἔδοξα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὐκ ἀφ' ἡμῶν, οὐκ ἀπ' οἴκων
πάλιν ἄνα μεθεμένα κτύπου
πόδα σὸν εἱλίξεις;

ΧΟΡΟΣ.

ὑπνώσσει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

λέγεις εὖ.
πότνια, πότνια νύξ,
ὑπνοδότειρα τῶν πολυπόνων βροτῶν,
ἐρεβόθεν ἴθι, μόλε, μόλε κατάπτερος
τὸν Ἀγαμεμνόνιον ἐπὶ δόμον.

---

haec verba trimetrum iambicum cum dochmio continuisse. Quare ἄγαν addidi, indicium praebente scholiastae interpretatione: ἀγρίως φωνήσασα, μεγάλως βοήσασα.

164. Ald. et aliquot codd. εὕδειν μὲν οὖν νιν ἔδοξα. Flor. 33. omittit οὖν. Recte vero multi codices non habent νιν.

166. Libri: πάλιν ἀνὰ πόδα σὸν εἱλίξεις μεθεμένα κτύπου. Clausulas quas vocat recte transposuit Porsonus, hoc est dochmium subiecit dimetro iambico.

169. Tribuebantur omnia usque ad οἰχόμεθα choro. At ea ab Electra cani rectissime monuit Seidlerus, non recte tamen ad eam caussam adhibita adnotatione scholiastae, quae pertinet ad v. 139. ubi de ea dixi. Secessisse aliquantum ab Oreste putanda est Electra, quum haec canit. Vana sunt, quibus Matthiae Seidleri sententiam impugnat.

172. Non mirum est Porsonum, cui non notum erat metrum dochmiacum, τὸν delevisse, quamquam idem recte scripsit Ἀγαμεμνόνιον pro vulgato Ἀγαμεμνόνειον: mirum vero, quod qui didicerat istius metri rationes Matthiae errasse se scripsit, quum ad scholia syllabas νόνιον ἐπὶ paeonem πεντάβραχυν vocari diceret. Ἐπὶ δόμον pro cretico sunt.

ὑπὸ γὰρ ἀλγέων ὑπό τε συμφορᾶς
διοιχόμεθ', οἰχόμεθα. κτύπον ᾐγάγετ'. οὐχὶ σῖγα,
σῖγα φυλασσομένα
στόματος ἀνακέλαδον, ἀπὸ δὲ λέχεος ἥ-
συχον ὕπνου χάριν παρέξεις, φίλα;

ἀντιστροφὴ β'.

ΧΟΡΟΣ.

θρόει τίς κακῶν τελευτὰ μένει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

θανεῖν· τί δ' ἄλλο γ'; οὐδὲ γὰρ * * * *
πόθον ἔχει βορᾶς.

ΧΟΡΟΣ.

πρόδηλος ἄρ' ὁ πότμος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐξέθυσ' ὁ Φοῖβος ἡμᾶς
μέλεον ἀπόφονον αἷμα δοὺς
πατροφόνου ματρός.

---

176. Libri ἀπὸ λέχεος. Inserui δὲ metri indicio, quod dochmiacum est. Ad σῖγα intelligendum ἔσει. Scholiastes: οὐ σιωπήσεις, φησίν, ἀπὸ τοῦ στόματος φυλασσομένη τὸ ἀνακελαδεῖν, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς κοίτης ὕπνου χάριν ἥσυχον αὐτῷ παρέξεις; Haec satis recte: non item quod sequitur: ἢ τὸν κέλαδον ἄποθεν τοῦ λέχους ποιουμένη, quod probans Matthiae ἄπο λέχεος scribi iubebat.

177. χαράν. Scholiastes χάριν. Vide ad v. 155.

179. Ald. τί δ' ἄλλο γ' εἴπω. Multi codd. omittunt γ' εἴπω. In aliis εἴπω tantum abest. In Mosc. a. Taur. Flor. 33. Aug. d. Havn. est τί δ' ἄλλο γ' εἶπας, quod in Flor. 25. τί δ' ἄλλο γ' εἴποις scriptum. Apertum est εἴπω, εἶπας, εἴποις supplementa esse interpretis vel correctoris metrorum, eiecitque cum Kingio Porsonus. Excidit tertia trimetri dipodia.

183. Scholiastes dividens ἀπόφονον: τὸ δὲ ἑξῆς· μέλεον ἀποδοὺς αἷμα πατροφόνου μητρός. At vide ad v. 158. Sententia est:

ΧΟΡΟΣ.

δίχα μέν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καλῶς δ' οὔ.
ἔκανες, ἔθανες, ὦ
τεκομένα με μᾶτερ, ἀπὸ δ' ὤλεσας
πατέρα τέκνα τε τάδε σέθεν ἀφ' αἵματος·
ὀλόμεθ' ἰσονέκυες, ὀλόμεθα.
σύ τε γὰρ ἐν νεκροῖς, τὸ δ' ἐμὸν οἴχεται
βίου τὸ πλέον μέρος ἐν στοναχαῖσί τε καὶ γόοισι
δάκρυσί τ' ἐννυχίοις;
ἄγαμος ἐπεί, ἄτεκνος, ἀτρέμα βίοτον ἃ
μέλεος εἰς τὸν αἰὲν ἕλκω χρόνον.

---

perdidit nos Phoebus, quum miseram caedem matris, quae patrem interfecit, crimine liberavit.

185. Totus versus choro tribuebatur. Strophico recte aptavit personas Seidlerus.

186. Libri *ἔκανες, ἔθανες*, nisi quod duo codd. *ἔκτανες, ἔθανες*, Harleianus autem *ἔθανες, ἔθανες*, quod recepit Porsonus; Brunckius ex Reiskii coniectura *ἔκανες, ἔκανες*: uterque male. Commemoranda hic et patrata a Clytaemnestra caedes erat, ut prima malorum caussa, et allata ei mors a filio, quod is propter eam insanit.

189. Ald. *ὀλόμεσθ', ὀλόμεσθ' ἰσονέκυες*. Porsonus *ὀλόμεθ', ὀλόμεθ' ἰσονέκυε*. Recte vero Paris. A. B. Flor. 2. 10. Taur. Mosc. a. Ven. a. b. *ὀλόμεθ' ἰσονέκυες, ὀλόμεθα*.

190. Brunckius ex Paris. A. *τὸ δ' ἐμόν*, quod etiam Matthiae vulgato *τό τ' ἐμὸν* praeferendum iudicavit. Praetuli ego quoque, ut opponantur inter se *ἐν νεκροῖς* et *ἐν στοναχαῖσί τε καὶ γόοισι*.

191. Libri: *βίου τὸ πλέον μέρος*, nisi quod in Ven. b. ad *τὸ* superscriptum est *τε*. Porsonus scripsit: *πλέον βιότου μέρος*, cuius mutationis idoneam caussam vix ullam intelligi dicit Matthiae. Videtur Porsonus non ferendam putasse duplicationem articuli, quum non cogitaret *τὸ πλέον* explicandi caussa adiectum esse: *τὸ δ' ἐμὸν οἴχεται βίου μέρος τὸ πλέον*.

193. Ald. Aug. d. *ἄγαμος, ἐπεὶ δ' ἄτεκνος*. Flor. 33. *ἐπεὶ δ'*. Mosc. Taur. Guelf. Havn. *ἐπὶ δ'*. Paris. A. B. Florentini omnes praeter 33. *ἔπιδ'*. Id recepit Porsonus cum Brunckio, qui sic interpretatur: *adspice, ut innupta, prolis expers, vitam misera in perpe-*

ΧΟΡΟΣ.

ὅρα παροῦσα, παρθέν' Ἠλέκτρα, πέλας,
μὴ κατθανών σε σύγγονος λέληθ' ὅδε·
οὐ γάρ μ' ἀρέσκει τῷ λίαν παρειμένῳ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ φίλον ὕπνου θέλγητρον, ἐπίκουρον νόσου,
ὡς ἡδύ μοι προςῆλθες ἐν δέοντί τε.
ὦ πότνια λήθη τῶν κακῶν, ὡς εἶ σοφή,
καὶ τοῖσι δυςτυχοῦσιν εὐκταία θεός.
πόθεν πότ' ἦλθον δεῦρο; πῶς δ' ἀφικόμην;
ἀμνημονῶ γάρ, τῶν πρὶν ἀπολειφθεὶς φρενῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ φίλταθ', ὥς μ' εὔφρανας εἰς ὕπνον πεσών.
βούλει θίγω σου κἀνακουφίσω δέμας;

---

tuum traho. Id merito improbat Matthiae, quod *ἅτε* non *quo modo*, sed vel *quippe* vel *sicut* significet. Itaque ipse sic vertit: *quippe innupta, prole carens vitam misera traho.* At id per posituram verborum fieri nequit. Scholiastes *ἅτε* pro *ἧτε* accepit, quod metro adversatur: quare Triclinius pro *καθὰ* esse voluit. At etiam *ἔπιδε* ineptum est, quasi chorus intuens Electram cernere possit et innuptam esse et liberis carere et vitam semper miseram trahere. Nescio an scripserit Euripides, quod quivis exspectet: *ἄγαμος, ἄτεκνος, ἄφιλος ὅτι βίοτον — ἕλκω.* Sed tamen quum libri alius scripturae vestigia monstrent, sic potius corrigendum duxi: *ἄγαμος ἐπεί, ἄτεκνος, ἀτρέμα βίοτον.* *Ἐπεὶ* ultima correpta in dochmio invenitur etiam in Soph. Oed. R. 661. *Ἀτρέμα* autem est *paullatim, gradatim*, ut in Bacchis 1072.

199. Ald. Flor. 2. 10. 25. 33. et Plutarchus de superstitione c. 3. p. 165. E. *ἐν δέοντί γε.* Ceteri codd. praeter Ven. b. et Stobaeus C. 1. *ἐν δέοντί τε*, quod praeferendum alteri recepto a Porsono, qui, si quid mutandum sit, malle se ait *ἐν δέοντι γάρ*, ut in Medea 1277. Ven. b. *ἐν δέοντί μοι*, quod recte se haberet, si legeretur: *ὡς ἡδὺ δὴ προςῆλθες ἐν δέοντί μοι.*

202. Porsonus scripsit *πόθεν ποτ'*, vituperans *πόθεν πότ'* editionum, quod isto accentu putabat interrogativum *πότε* indicari, nec sentiebat retractum accentum propter elisionem esse.

204. Vulgo *ηὔφρανας*. Novem codices *εὔφρανας*. Videndus Matthiae ad Hec. 18.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λαβοῦ, λαβοῦ δῆτ᾽, ἐκ δ᾽ ὄμορξον ἀθλίου
στόματος ἀφρώδη πέλανον ὀμμάτων τ᾽ ἐμῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἰδοὺ τὸ δούλευμ᾽ ἡδύ, κοὐκ ἀναίνομαι
ἀδέλφ᾽ ἀδελφῇ χειρὶ θεραπεύειν μέλη.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὑπόβαλε πλευροῖς πλευρά, καὐχμώδη κόμην
ἄφελε προςώπου· λεπτὰ γὰρ λεύσσω κόραις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ βοστρύχων πινῶδες ἄθλιον κάρα,
ὡς ἠγρίωσαι διὰ μακρᾶς ἀλουσίας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κλῖνόν μ᾽ ἐς εὐνὴν αὖθις· ὅταν ἀνῇ νόσος
μανιάς, ἄναρθρός εἰμι, κἀσθενῶ μέλη.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἰδού. φίλον τοι τῷ νοσοῦντι δέμνια,

---

211. Pro *κόραις* scholiastes et Ven. a. Flor. 21. *γρ. νόσῳ.*

212. Mire ac perplexe Schaeferus et Matthiae explicant *βοστρύχων πινῶδες.* Planissima talium explicatio est *βοστρύχων πίνον ἔχον.*

214. Libri: *κλῖνόν μ᾽ ἐς εὐνὴν αὖθις· ὅταν μ᾽ ἀνῇ νόσος μανίας, ἄναρθρός εἰμι κἀσθενῶ μέλη,* nisi quod aliquot codd. *δέμας* pro *μέλη.* *Μανίας* an *μανιὰς* scripserit Euripides, dubitant scholiastae. Porsonus scripsit *ὅταν ἀνῇ νόσος μανιάς μ᾽..* Vereor ut poeta *μανιας* sub ictu in postrema syllaba posuerit, nec *με* in fine collocari debebat. Matthiae *ὡς* particulam desiderans, *αὖθις* e v. 218. huc retractum putabat. At hoc adverbium omitti non posse ostendunt versus 205. 206. 210. Scribendum erat: *ὅταν ἀνῇ νόσος μανιάς, ἄναρθρός εἰμι.*

216. Separandum erat *ἰδοὺ* ab sequentibus verbis, quibuscum con-

ἀνιαρὸν ὄντα κτῆμ', ἀναγκαῖον δ' ὅμως.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

αὖθίς μ' ἐς ὀρθὸν στῆσον, ἀνακύκλει δέμας·
δυςάρεστον οἱ νοσοῦντες ἀπορίας ὕπο.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἦ κἀπὶ γαίας ἁρμίσαι πόδας θέλεις,
χρόνιον ἴχνος θείς; μεταβολὴ πάντων γλυκύ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μάλιστα. δόξαν γὰρ τόδ' ὑγιείας ἔχει·
κρεῖσσον δὲ τὸ δοκεῖν, κἂν ἀληθείας ἀπῇ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἄκουε δὴ νῦν, ὦ κασίγνητον κάρα,
ἕως ἐῶσί σ' εὖ φρονεῖν Ἐρινύες.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λέξεις τι καινόν; κεἰ μὲν εὖ, χάριν φέρεις·
εἰ δ' ἐς βλάβην τιν', ἅλις ἔχω τοῦ δυςτυχεῖν.

---

iunctum ineptum est. Stat illud solum, significatque eo Electra fecisse se quod Orestes iusserat, et reclinasse eum in lectum. Scholiastes: ἰδού, κλίνω σε. Deinde pro vulgato δέμνιον Mosc. d. et Stobaeus C. 2. δέμνια. Vide ad v. seq.

217. Euripidis libri: ἀνιαρόν ὂν τὸ κτῆμα. Apud Stobaeum in ed. Trinc. omissum ὄν, pro quo codd. Stobaei A. B. μέν. Quid vero sibi vult articulus? Verissimum est in praecedente versu δέμνια, ex quo in hoc ὄντα scribendum.

219. Neglexit στιχομυθίαν Porsonus, qui cum vulgatis hunc versum choro tribuit. Debebat hic ducem suum Brunckium sequi, qui eum Oresti dedit, ut fecerat Musgravius cum Ask. 1. Pari fere errore in Flor. 9. versus 222. 223. choro adscripti sunt.

226. Vulgo λέξεις τί καινόν; quod correxit Brunckius.

227. Flor. 33. τῷ δυςτυχεῖν. Taur. τὸ δυςτυχεῖν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μενέλαος ἥκει, σοῦ κασίγνητος πατρός,
ἐν Ναυπλίᾳ δὲ σέλμαθ᾽ ὥρμισται νεῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πῶς εἶπας; ἥκει φῶς ἐμοῖς καὶ σοῖς κακοῖς,
ἀνὴρ ὁμογενὴς καὶ χάριτας ἔχων πατρός;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἥκει, τὸ πιστὸν τόδε λόγων ἐμῶν δέχου,
Ἑλένην ἀγόμενος Τρωϊκῶν ἐκ τειχέων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰ μόνος ἐσώθη, μᾶλλον ἂν ζηλωτὸς ἦν·
εἰ δ᾽ ἄλοχον ἄγεται, κακὸν ἔχων ἥκει μέγα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐπίσημον ἔτεκε Τυνδάρεως γὰρ ἐς ψόγον
γένος θυγατέρων δυςκλεές τ᾽ ἀν᾽ Ἑλλάδα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σύ νυν διάφερε τῶν κακῶν· ἔξεστι γάρ·
καὶ μὴ μόνον λέγ᾽, ἀλλὰ καὶ φρόνει τάδε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οἴμοι, κασίγνητ᾽, ὄμμα σὸν ταράσσεται,
ταχὺς δὲ μετέθου λύσσαν, ἄρτι σωφρονῶν.

---

236. Vulgo: *ἐπίσημον ἔτεκε Τυνδάρεως εἰς τὸν ψόγον.* Omittunt molestum articulum Flor. 25. Mosc. a. Havn. Atque quum Havn. et Aug. d. *τ᾽* inserant ante *εἰς*, apertum est *τ᾽* et *τὸν* ex *γὰρ* ortum esse. Id igitur restitui.

238. Libri et Stobaeus Ecl. eth. II. 8, 8. atque Eustathius pag. 549, 39. *σὺ νῦν.* Canteri monitu id *σύ νυν* scriptum. Apud Plutarchum de capienda ex inimicis utilitate p. 88. C. *σύ τοι.* Egregie Euripides hac severa admonitione, quam non merita est Electra, incipientem impetum insaniae expressit.

241. Libri et Dio Chrysostomus or. LXXIV. p. 638. *ἄρτι σωφρονῶν.* Porsonum vituperat Matthiae, quod Diogeni Laertio VII. 182.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ μῆτερ, ἱκετεύω σε, μὴ 'πίσειέ μοι
τὰς αἱματωποὺς καὶ δρακοντώδεις κόρας·
αὗται γὰρ αὗται πλησίον θρώσκουσί μου.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

μέν', ὦ ταλαίπωρ', ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις.
ὁρᾷς γὰρ οὐδὲν ὧν δοκεῖς σάφ' εἰδέναι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ Φοῖβ', ἀποκτενοῦσί μ' αἱ κυνώπιδες
γοργῶπες ἐνέρων ἱερίαι, δειναὶ θεαί.

---

homini memoriter citanti, tantum tribuerit, ut ex eo ἀρτίως φρονῶν reciperet. Accedit quod lenius est ἄρτι σωφρονῶν.

242. Bene etiam hoc a poeta inventum est, quod hic et infra v. 255. acrius effervescente insania distichorum tenor ternis versibus turbatur. Quamquam enim non ineptis argumentis communiri potest sententia viri docti, qui in Diarii classici fasc. III. versum 244. post v. 257. collocari iussit, tamen praeter eam rationem quam attuli etiam Longinus c. 15. hos tres versus coniunctos posuit: cuius quidem non tanta fides est, ut nihil dubitationis admittat, siquidem eum memoriter ista attulisse eo apparet, quod addit: καὶ οἴμοι κτενεῖ με. ποῖ φύγω; pro eo quod scriptum est v. 247. ὦ Φοῖβ', ἀποκτενοῦσί μ' αἱ κυνώπιδες.

243. Porsonus ad v. 605. quamquam et codices et Longinus κόρας habent, κύνας scriptum fuisse suspicatur. Mallem potuisse sic scribere Euripidem dixisset, quam suspicatus esset fecisse, praesertim quum sequatur κυνώπιδες.

244. Flor. 10. μοι. Miro errore H. Stephanus in Thesauro v. ἄτη affert ἆται γὰρ αὗται. Nisi ipsius coniectura est.

246. Etsi notiones videndi et sciendi saepe ita commiscentur, ut altera in alteram transeat, quae ipsa caussa est cur apud Graecos eiusdem thematis aliae formae de visu, aliae de scientia usurpatae sint, quae sunt Schaeferi verba, tamen non debebat ille dicere non male Burgesio εἰδέναι hic idem quod ὁρᾶν esse videri. Constantissime enim usus discrevit ἰδεῖν et εἰδέναι. Haesitavit in hoc verbo etiam Matthiae, ita ut σάφ' εἰδέναι vix sanum esse posse censeret, coniiceretque σάφ' ἴσθ' ὅτι. At εἰδέναι hic quoque scire significat: *nihil enim vides horum quae te certo scire putas*, h. e. Furias ad te accedere. Scholiastes: βλέπειν εἰπεῖν ἔμελλεν. ὅτι δὲ ὃ βλέπει τις γινώσκει, οὕτως ἐξήνεγκεν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὔτοι μεθήσω· χεῖρα δ' ἐμπλέξασ' ἐμὴν
σχήσω σε πηδᾶν δυςτυχῆ πηδήματα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μέθες· μί' οὖσα τῶν ἐμῶν Ἐρινύων,
μέσον μ' ὀχμάζεις, ὡς βάλῃς ἐς Τάρταρον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οἳ 'γὼ τάλαινα, τίν' ἐπικουρίαν λάβω,
ἐπεὶ τὸ θεῖον δυςμενὲς κεκτήμεθα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δὸς τόξα μοι κερουλκά, δῶρα Λοξίου,
οἷς μ' εἶπ' Ἀπόλλων ἐξαμύνασθαι θεάς,
εἴ μ' ἐκφοβοῖεν μανιάσιν λυσσήμασιν.
βεβλήσεταί τις θεῶν βροτησίᾳ χερί,

---

255. Citatur hic versus et explicatur in Crameri Anecd. Ox. II. p. 452, 26.

256. Vulgatum *ἐξαμύνεσθαι* servarunt Brunckius et Porsonus: sed multi codd. *ἐξαμύνασθαι.*

257. Citatur in Crameri Anecd. Ox. II. p. 433, 19. Scholiastes: *Στησιχόρῳ δὲ ἑπόμενος τόξα φησὶν αὐτὸν εἰληφέναι παρὰ Ἀπόλλωνος. ἔδει οὖν τὸν ὑποκριτὴν τόξα λαβόντα τοξεύειν.* Is quidem valde rudis histrio fuisset, qui vero arcu sagittisque opus habuisset, et non gestu didicisset sagittas ab arcu emittentem imitari.

258. Diogenes Laertius IX. 60. quod Plutarchus in Q. Symp. IX. 1, 2. p. 737. A. scripserat, *καὶ Ἀνάξαρχος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου μήλοις βαλλόμενος παρὰ δεῖπνον, ἐπαναστὰς καὶ εἰπών, βεβλήσεταί τις θεῶν βροτησίᾳ χερί,* sic rettulit: *ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε προπίνοντα αὐτῷ τὸν Ἀνάξαρχον δεῖξαι τὴν κύλικα καὶ εἰπεῖν, βληθήσεται δή τις θεῶν βροτησίᾳ χερί.* Euripidis libri *βεβλήσεται.* Utrumque quum usurpatum Euripidi dixit Porsonus, nihil differre potestate videtur credidisse. At quod ex aoristo formatum est futurum unius facti notationem continet; quod autem olim futurum medium vocabatur, durantis vel continuatae actionis est: id quod fere etiam in futura ex perfecto facta cadit, ut *κεκράξομαι.* Itaque hic quidem, ubi de sagittis sermo est, quarum non unam mittere in

εἰ μὴ 'ξαμείψει χωρὶς ὀμμάτων ἐμῶν.
οὐκ εἰςακούετ'; οὐχ ὁρᾶθ' ἐκηβόλων
τόξων πτερωτὰς γλυφίδας ἐξορμωμένας;
ἆ ἆ·
τί δῆτα μέλλετ'; ἐξακρίζετ' αἰθέρα
πτεροῖς· τὰ Φοίβου δ' αἰτιᾶσθε θέσφατα.
ἔα·
τί χρῆμ' ἀλύω, πνεῦμ' ἀνεὶς ἐκ πνευμόνων;
ποῖ, ποῖ πόθ' ἡλάμεσθα δεμνίων ἄπο;
ἐκ κυμάτων γὰρ αὖθις αὖ γαλήν' ὁρῶ.
σύγγονε, τί κλαίεις κρᾶτα θεῖσ' ἔσω πέπλων;
αἰσχύνομαί σοι μεταδιδοὺς πόνων ἐμῶν,
ὄχλον τε παρέχων παρθένῳ νόσοις ἐμαῖς.
μὴ τῶν ἐμῶν ἕκατι συντήκου κακῶν·

Furias volebat Orestes, aeque ut pro Anaxarchi consilio aptius erat βεβλήσεται. Ceterum libri et scholiastes hunc versum Electrae tribuunt, quae roget, num quem deum homo sit vulneraturus. Non sane inepta haec ratio est. Nam quum tribus illis qui praecedant versibus aperte sororem alloquatur Orestes, a qua sibi arcum et sagittas porrigi vult, veri simile est ut haec, quoniam id non est factura, aliquid respondeat, quo avertat fratrem ab ista cogitatione, mitigetque gliscentem insaniam. Ei quum Orestes hoc versu respondet, εἰ μὴ 'ξαμείψει χωρὶς ὀμμάτων ἐμῶν, conservatur στιχομυθία, quoniam uni Electrae versui uno et ipse versu respondet, deinde autem duobus distichis Furias appellat. Sed tamen quod Plutarchus atque Diogenes Laertius narrant, indicare videtur pro comminatione acceptum esse istum versum, et proinde non Electrae, sed Oresti fuisse adscriptum, cui eum nuper assignavit G. Dindorfius in doctorum adnotationibus Oxonii ab se editis.

269. Nihil nisi error est, quod in Porsoni edd. scriptum est ὄμμα pro κρᾶτα, quod omnes libri habent. Pro vulgato εἴσω Flor. 18. 21. scholiastes ad v. 284. ἔσω, contra sententiam Emsleii ad Med. 88. qui ut in universum recte senserit, certe cogitare debebat esse ubi regulam quam fecit migrari insuavis sonus suaderet. Ceterum Ald. Flor. 10. 17. Havn. hunc versum Electrae tribuentes θεὶς habent. Scholiastes cum ceteris libris θεῖσ', ut haec Orestis verba sint, quod confirmatur versu 272.

270. Flor. 2. 10. 25. 33. Taur. αἰσχύνομαί σε. Aug. b. Havn. αἰσχύνομαί σοι μεταδιδούς σοι.

σὺ μὲν γὰρ ἐπένευσας τάδ', εἴργασται δ' ἐμοὶ
μητρῷον αἷμα· Λοξίᾳ δὲ μέμφομαι,
ὅςτις μ' ἐπάρας ἔργον ἀνοσιώτατον,
τοῖς μὲν λόγοις εὔφρανε, τοῖς δ' ἔργοισιν οὔ.
οἶμαι δὲ πατέρα τὸν ἐμόν, εἰ κατ' ὄμματα
ἐξιστόρουν νιν, μητέρ' εἰ κτεῖναι χρεών,
πολλὰς γενείου τοῦδ' ἂν ἐκτεῖναι λιτὰς
μήποτε τεκούσης ἐς σφαγὰς ὦσαι ξίφος,

---

273. Nimis exili et haud satis considerata metrorum comparatione Elmsleius in censura meae Supplicum editionis ad v. **303.** VIII. scriptum fuisse coniiciebat *σὺ μὲν τάδ' ἐπένευσας γάρ.*

275. Aut *εἰς ἔργον* cum Ald. inquit Porsonus, aut *ἔργον εἰς* (vel *ἐς*) plerique Mss. unde *ἔργμ'* coniicit Musgravius: sed recte *εἰς* membr. Mosc. d. omittunt, ut et schol. ad Sophocl. Oed. T. **1328.** Is explicat per *ἔπεισε.* Euripidis scholiastae, *ἀναπτερώσας καὶ πείσας*, et *ἀναπείσας.* Matthiae quum id ut *πείθειν τινά τι* dictum ait, videtur in mente habuisse quae in grammatica **§. 421.** adnot. **1.** variorum generum attulit, in quibus non est nisi hoc unum quod quadret exemplum Thucyd. II. **21.** *διὸ δὴ καὶ ἡ φυγὴ αὐτῷ ἐγένετο ἐκ Σπάρτης δόξαντι χρήμασι πεισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν.* Quo etsi defendi potest scriptura *εἰς* omittentium codicum Par. A. Mosc. d. Flor. **2. 33.** Havn. Taur. tamen suspectum habeo hunc locum. Nescio enim an scripserit Euripides: *ὅςτις μ' ἐπάρας ἔργον ἀνοσιώτατον δρᾶσαι, λόγοις εὔφρανε, τοῖς δ' ἔργοισιν οὔ.* Convenit certe cum hac scriptura glossa cod. Aug. d. *παρακινήσας ποιῆσαι*, quamquam ea soli *ἐπάρας* explicando adscripta videtur.

276. Plurimi codd. *εὔφρανε* pro vulgato *ηὔφρανε.*

278. Vulgo *εἰ κτεῖναί με χρή.* Liber P. Flor. **21.** Vict. *εἰ κτεῖναι χρεών*, quod praeferendum esse recte indicavit Matthiae. Videtur etiam scholiastes ita legisse, qui per *πρέπει* reddidit.

280. Ald. Aug. c. d. Havn. Ven. a. *μήπω τεκούσης.* Flor. **25.** *μήπως.* Ven. b. aliique multi codd. cum scholiasta *μήποτε.* Porsonus cum solo Harleiano *μὴ τῆς τεκούσης*, quod *τεκοῦσα* numquam absolute pro *μήτηρ* ponatur ab Euripide. Ab Euripide vero? quasi hic aliter quam ceteri Graeci loquatur. Assensus est Matthiae. Non est hoc recte iudicatum. Nam ut certa mater cum articulo *ἡ τεκοῦσα* sit dicenda, at si omnino aliqua quae mater sit significanda est, omitti articulum convenit. Aeschylus Eum. **516.** *ταῦτά τις τάχ' ἂν πατὴρ ἢ τεκοῦσα νεοπαθὴς οἶκτον οἰκτίσαιτο.* Sophocles Trach. **817.** *ὄγκον γὰρ ἄλλως ὀνόματος τί δεῖ τρέφειν μητρῷον, ἥτις μηδὲν ὡς τεκοῦσα δρᾷ;* Quid igitur impedit quin universe vetetur aliquam

εἰ μήτ' ἐκεῖνος ἀναλαβεῖν ἔμελλε φῶς,
ἐγὼ δ' ὁ τλήμων τοιάδ' ἐκπλήσειν κακά.
καὶ νῦν ἀνακάλυπτ', ὦ κασίγνητον κάρα,
ἐκ δακρύων τ' ἄπελθε, κεἰ μάλ' ἀθλίως
ἔχομεν· ὅταν δὲ τἄμ' ἀθυμήσαντ' ἴδῃς,
σύ μου τὸ δεινὸν καὶ διαφθαρὲν φρενῶν
ἴσχναινε παραμυθοῦ θ'· ὅταν δὲ σὺ στένῃς,
ἡμᾶς παρόντας χρή σε νουθετεῖν φίλα·
ἐπικουρίαι γὰρ αἵδε τοῖς φίλοις καλαί.
ἀλλ', ὦ τάλαινα, βᾶσα δωμάτων ἔσω,
ὕπνῳ τ' ἄϋπνον βλέφαρον ἐκταθεῖσα δός,
σῖτόν τ' ὄρεξαι, λουτρά τ' ἐπιβαλοῦ χροΐ.

---

quae mater sit occidi? Quare servandum duxi *μήποτε τεκούσης*, quum etiam *μήποτε* tali sententiae sit accommodatum.

281. Ven. a. *κεἰ.* Aug. b. *εἰ μήτ' ἐκεῖνον.* Deinde Mosc. a. Havn. *ἔμελλε.* Ceteri *ἤμελλε,* contra usum tragicorum.

282. Porsonus ex Harl. *ἐγώ θ'.* Ceteri libri *ἐγὼ δ'.*

283. Legebatur: *καὶ νῦν ἀνακάλυπτ', ὦ κασίγνητον κάρα.* Brunckius eleganter ex coniectura, *καὶ νῦν ἀνακάλυπτ', ὦ κασιγνήτη, κάρα.* Vulgatam Porsonus eo tuetur, quod *ἀνακαλύπτειν*, ut alia activa, subaudito pronomine dici potuerit. Scholiastes: *τὴν ὄψιν δηλονότι, τὸ σκέπας. τοῦτο γὰρ ἐπὶ τὸ μὴ λυπεῖν τὸν ἀδελφὸν τοῖς δακρύοις ἐποίει, ἑαυτὴν καλύπτουσα· ἔκλαιε γὰρ κρᾶτα θεῖσ' ἔσω πέπλων.* Ven. b. memorabilem scripturam praebet *ἀνακάλυπτ' ὄμμ', ὦ κασιγνητον κάρα.* Unde facile quis coniiciat, *νῦν δ' ἀνακάλυπτ' ὄμμ',* aut *νῦν δ' ὄμμ' ἀνακάλυπτ', ὦ κασίγνητον κάρα.*

285. Matthiae propter sequens *ὅταν δὲ* hic scribendum putabat *ὅταν γὰρ* vel *ὅταν μέν.* Non opus, quum prius *δὲ* ad praegressa spectet.

286. Edd. Commelin. P. Stephani, Barn. *σύ μοι.* Aug. b. *διαφθαρθέν.*

287. Ald. et plerique codd. *ἴσχανε,* adscripto in quibusdam *ἴσχναινε,* quod est in Musgravii E. et 2714. ac Flor. 2. ex quo tamen Victorius *ἴσχαινε* enotavit, ut in Taur. et Flor. 33. scriptum. *Ἰσχαίνειν* licet non conveniat cum analogia, facilioris pronuntiationis caussa praelatum ab Atticis putarunt Porsonus, Schaeferus, Matthiae. Ego quidem analogiam sequendam duxi. Vide Blomfieldium ad Aeschyli Prom. 277.

292. Ald. *ἐπὶ χρωτὶ βάλε.* Codices *ἐπὶ χροῒ βάλε,* praeter K. qui ex emendatione Triclinii *ἐπὶ χροὸς* habet, quod Brunckius, Porsonus, Matthiae receperunt. Matthiae quod scripsit: „pro *βάλε* Gu. *βά-*

εἰ γὰρ προλείψεις μ', ἢ προσεδρίᾳ νόσου
κτήσει τιν', οἰχόμεσθα· σὲ γὰρ ἔχω μόνην
ἐπίκουρον, ἄλλων, ὡς ὁρᾷς, ἔρημος ὤν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὐκ ἔστι· σὺν σοὶ καὶ θανεῖν αἱρήσομαι
καὶ ζῆν· ἔχει γὰρ ταὐτόν· ἢν σὺ κατθάνῃς,
γυνὴ τί δράσω; πῶς μόνη σωθήσομαι,
ἀνάδελφος, ἀπάτωρ, ἄφιλος; εἰ δὲ σοὶ δοκεῖ,
δρᾶν χρὴ τάδ'. ἀλλὰ κλῖνον εἰς εὐνὴν δέμας,
καὶ μὴ τὸ ταρβοῦν κἀκφοβοῦν σε δεμνίων
ἄγαν ἀποδέχου, μένε δ' ἐπὶ στρωτοῦ λέχους.
κἂν μὴ νοσῇ γάρ, ἀλλὰ δοξάζῃ νοσεῖν,
κάματος βροτοῖσιν ἀπορία τε γίγνεται.

λευ cum gl. Taur. βάλει," mendose scriptum videtur. In Ven. a. est σίτων τ' ὀρέξαι λουτρ' ἐπὶ χροΐ βάλλευ. Glossa in Guelf. βάλλευ· Αἰολικὸν βαλοῦ. Ex his efficitur veram scripturam esse ἐπιβαλοῦ χροΐ, quod reposui.

293. Aliquot codd. προσεδρείᾳ.

296. Vulgo κατθανεῖν. Pro eo ex aliquot codd. restituerunt critici καὶ θανεῖν.

301. Aug. d. Vat. 1. καὶ φοβοῦν, altera lectione in Aug. d. adscripta. Deinde pro vulgato σ' ἐκ Flor. 25. Havn. σε, quod recepi.

303. Ald. et aliquot codd. κἂν μὴ νοσῇς γάρ, ἀλλὰ δοξάζεις νοσεῖν. Taur. Ven. a. νοσήσῃς, quod ex νοσῇ et νοσῇς coniunctis factum videtur. Multi codd. δοξάζῃς. Brunckius ex Par. A. νόσῃ et δοξάζῃ, quod neque ipse debebat retractare ad Trach. 2. nec retractantem probare Porsonus. Quod scholiastae dicunt, Καλλίστρατος τὴν ἐκτὸς τοῦ σ γραφὴν διδάσκει, non videtur sic, ut Matthiae putavit, accipiendum esse, quasi ista coniectura sit Callistrati, sed ostendisse illum genuinam scripturam esse tertiae personae. Debuit enim ex lege tragoediae scena finiri generali sententia. In membro secundario ad pluralem primarii membri τὶς intelligi satis notum est. Euripides Suppl. 1111. οὓς χρῆν, ἐπειδὰν μηδὲν ὠφελῇ πόλιν, θανόντας ἔρρειν. Vide Alcest. 356. Heindorf. ad Plat. Gorg. p. 105. ad Protag. p. 499. Ne quis autem in sententia haereat, tenendum est hoc dicere Electram: *mane in lecto tranquillus, neque cogita de illis rebus quae te tenent: nam etiam qui non aegrotat, si se putat aegrotare, aeger et miser est.*

ΧΟΡΟΣ.

στροφή.

αἰαῖ,
δρομάδες ὦ πτεροφόροι
ποτνιάδες θεαί,
ἀβάκχευτον αἳ θίασον ἐλάχετ' ἐν
δάκρυσι καὶ γόοις,
μελαγχρῶτες Εὐμενίδες, αἵ τε τὸν
ταναὸν αἰθέρ' ἀμπάλλεσθ', αἵματος
τινύμεναι δίκαν, τινύμεναι φόνον,

---

305. In hoc carmine non ubique exaequati reperiuntur pedes dochmiorum. Ego quidem quo magis scripturas codicum in carminibus melicis poetarum scenicorum noscitavi, eo magis adductus sum ut multo maiorem in hoc genere diligentiam quam putabatur adhibitam esse credam. Nam quin potuerint omnia inter se paria reddere in tanta linguae et copia et flexibilitate, quis dubitet? Quod quum non ubique factum inveniamus, eos versus aut corruptos aut cum certae rationis observatione compositos putari oportebit. Ac videtur illud certe curatum esse, ut qui versus non plane inter se congruerent, tamen colorem fere eundem haberent, cuiusmodi est, quum vel locus solutae longae, ut v. 308. 324. vel sedes spondei variatur, ut v. 311. 327. In primo carminis versu Brunckius et Porsonus Heathio auctore ter αἰ posuerunt. Hodie constat interiectionem istam αἰαῖ esse: quare aut libri sequendi sunt, qui hic istam syllabam bis habent, aut αἰαῖ αἰαῖ, in antistrophico versu autem ἰὼ Ζεῦ, Ζεῦ scribendum.

307. De his deabus quid Pausanias IX. 8, 1. scripserit, loco lacuna foedato non liquet. Hesychius: ποτνιάδες, αἱ βάκχαι, ἀντὶ τοῦ μαινάδες, λυσσάδες, μανίας αἴτιαι. Sic ποτνιάδες πῶλοι in Phoen. 1131. βάκχαι in Bacch. 663. ubi v. Elmsleius.

308. Ἐν in quibus Mss. deesse dicat Porsonus, non repperisse se dicit Matthiae.

309. Dubitari potest an poeta θρήνοις scripserit, quod congruat cum versu antistrophico.

311. Aug. d. αἰθέρα πάλλεσθ'. Porsonus ignoratione metri dochmiaci cum Musgravio ἀμπάλλεθ'. Ceterorum librorum scriptura αἰθέρ' ἀμπάλλεσθ' in Mosc. a. Ven. a. b. unum λ habet.

312. Musgravii Ms. B. φόνον. Liber P. φόνων, cuius scripturae mentio facta in scholiis. Torsit interpellatio verborum scholiastas. Recentiores tacent. Illud certum est, τινύμεναι non esse persolventes, quia Furiae non necem inferunt, sed punientes. Ex quo

καθικετεύομαι, καθικετεύομαι,
τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον ἐᾶσαι ἐκ-
λαθέσθαι λύσσας μανιάδος δεινᾶς
φοιταλέου μόχθων, οἵων, ὦ τάλας,
ὀρεχθεὶς ἔῤῥεις,
τρίποδος ἄπο φάτιν, ἃν ὁ Φοῖβος
ἔλακε, δεξάμενος, ἔλακεν ἀνὰ δάπεδον,
ἵνα μεσόμφαλοι λέγονται μυχοί.

ἀντιστροφή.

ὦ Ζεῦ,

---

consequitur αἵματος δίκαν dici iudicium interficiendo factum, quo respicitur facinus Orestis, qui necanda matre iudicem et vindicem se praebuerit caedis a Clytaemnestra patratae.

315. Libri: λύσσας μανιάδος φοιταλέου. φεῦ μόχθων, οἵων ὦ τάλας ὀρεχθεὶς ἔῤῥεις, nisi quod multi codd. κακῶν ante μόχθων addunt, Mosc. a. d. Aug. b. c. Havn. autem ὁ τάλας habent. Patet haec corrupta esse. Matthiae deceptus opinione, quam Seidlerus ex Aeschyli Prom. 600. conceperat, φοιταλέου secunda longa esse putabat. Illum locum emendavi in Opusc. vol. IV. p. 334. Nullum in αλέος desinens adiectivum produci α patitur. Apparet excidisse disyllabum vocabulum ante φοιταλέου, quod necesse est aliud epitheton λύσσας fuisse. Itaque quum in antistrophico versu eo loco δεινῶν sit, consuetudo tragicorum idem vocabulum eodem stropharum loco iterandi suadebat ut δεινᾶς ponerem. Φεῦ interpretum est, quum esset post φοιταλέου interpunctum.

318. Librorum alii ἀπόφασιν, alii ἀπόφατιν, unus ἀπὸ φάτιν, Aug. d. Havn. recte ἄπο φάτιν. Omittit praepositionem Flor. 2. Contra ὁ Φοῖβος omissum in Flor. 33. Ven. a. Versus est ex antispasto et dipodia iambica hypercatalecta, quod genus metri non rarum est in tragoedia.

319. Duos dochmios praebent libri fere omnes: ἔλακεν, ἔλακε δεξάμενος ἀνὰ δάπεδον, pariterque in antistropha, sed numeri ratione diversos: ἕτερον ἢ τὸν ἀπὸ θεογόνων γάμων. Omittunt ἔλακεν pauci codices, qua in scriptura quum ἔλακε δεξάμενος exacte congruat cum ἑτέρον ἢ τὸν ἀπό, transponendum fuit ἔλακεν post δεξάμενος, ita ut non δεξάμενος ἀνὰ δάπεδον, sed ἔλακεν ἀνὰ δάπεδον iungantur.

320. Libri omnes μυχοὶ γᾶς, praeter K. in quo a prima manu omissum est γᾶς, quod eiecerunt critici.

321. Libri ἰὼ Ζεῦ. Kingius ὦ Ζεῦ. Vide ad v. 305.

τίς ἔλεος, τίς ὅδ' ἀγὼν
φόνιος ἔρχεται,
θοάζων σε τὸν μέλεον, ᾧ δάκρυα
δάκρυσι συμβάλλει
πορεύων τις εἰς δόμον ἀλαστόρων
ματέρος αἷμα σᾶς, ὅ σ' ἀναβακχεύει;
κατολοφύρομαι, κατολοφύρομαι.
ὁ μέγας ὄλβος οὐ μόνιμος ἐν βροτοῖς·
ἄνα δὲ λαῖφος ὥς τις ἀκάτου θοᾶς
τινάξας δαίμων κατέκλυσεν δεινῶν
λάβροις ὀλεθρίοισιν ἐν κύμασιν
πόνων, ὡς πόντου.
τίνα γὰρ ἔτι πάρος οἶκον ἄλλον
ἕτερον ἢ τὸν ἀπὸ θεογόνων γάμων,

---

325. Porsonus, quod in quibusdam Mss. *συμβάλει* scriptum sit, *συμβαλεῖ*, nihil curans sententiam, dum metrum, quale ipsi videbatur, salvum esset.

326. Libri *εἰς δόμους*, quod ex Triclinii emendatione in *εἰς δόμον* mutatum.

327. Libri: *ματέρος αἷμα σᾶς, ὅ σ' ἀναβακχεύει.* Corrupit versum Porsonus, qui ex Musgravii coniectura *ματρὸς αἷμα σᾶς, ὅ σ' ἀναβακχιοῖ* dedit. Scholiastam metricum ita legisse putabat Matthiae, non sine errore tamen. Is quum scribat: *τὸ ζ' χοριαμβικὸν τρίμετρον καταληκτικὸν ἐκ χοριάμβου, ἐπιτρίτου α', καὶ κρητικοῦ διὰ τὴν ἀδιάφορον. τὸ τῆς ἀντιστροφῆς δὲ κῶλον πεντασύλλαβον ἔχει τὸν ἐπίτριτον·* potius *ὅς σ' ἀναβακχιοῖ* legisse videatur. Si volebant syllabas syllabis exaequare, scribere debebant *ὅς σ' ἐκβακχιοῖ.* Legebant enim quidam, ut ex scholiis cognoscitur, *ὅς σ'.* Sed vide ad v. 305.

331. Libri: *κατέκλυσεν δεινῶν πόνων, ὡς πόντου λάβροις ὀλεθρίοισιν ἐν κύμασιν*: qui sunt quidem quattuor dochmii, sed non bene congruentes cum strophicis. At facile apparebit consideranti ab interprete indicatam constructionem verborum fecisse, ut *πόνων ὡς πόντου* ab suo loco in alium transferretur.

335. Satis defendit Dalzelius in Kiddii Miscellaneis p. 200. *ἄλλον ἕτερον,* quorum vocabulorum alii codices prius, alii posterius omittunt. Non est credibile domum Pelopidarum *τὸν ἀπὸ θεογόνων γάμων* dici hac tantum caussa potuisse, quod Tantalus filius Iovis fuerit: immo utrumque parentem ab diis ortum significari necesse est. Videtur ergo Euripides Pelopem ex Dione Atlantis filia natum putasse,

τὸν ἀπὸ Ταντάλου, σέβεσθαί με χρή;

καὶ μὴν βασιλεὺς ὅδε δὴ στείχει,
Μενέλαος ἄναξ, πολλῇ δ' ἐστὶν
τῶν Ταντατιδῶν ἐξ αἵματος ὢν
ἁβροσύνῃ δῆλος ὁρᾶσθαι.
ὦ χιλιόναυν στρατὸν ὁρμήσας
εἰς γῆν Ἀσίαν,
χαῖρ', εὐτυχίᾳ δ' αὐτὸς ὁμιλεῖς,
θεόθεν πράξας ἅπερ ηὔχου.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ δῶμα, τῇ μέν σ' ἡδέως προςδέρκομαι

---

quam Hyginus eius matrem fuisse scribit fab. 83. Alias nominat scholiastes ad v. 5. et 11.

336. Vulgo τῶν, quod Taur. Guelf. Ven. a. etiam in praecedente versu habent. Sed plerique codd. recte τὸν ἀπὸ Ταντάλου. Deinde Vict. σέβεσθαί μ' ἐχρῆν.

338. Plerique libri et scholiastae: πολλῇ δ' ἁβροσύνῃ δῆλος ὁρᾶσθαι τῶν Ταντατιδῶν ἐξ αἵματος ὤν. Alii undecim vel duodecim codd. ὁρᾶται. Dio Chrysostomus or. II. p. 86. ed. Reisk. τὴν δέ γε τοῦ Μενελάου πολυχρήματον πολύχρυσον αὐλήν, καθάπερ οἶμαι τῶν Ἀσιαγενῶν τινὸς βασιλέων· καὶ γὰρ οὗτος ἦν οὐ μακρὰν τοῦ τε Ταντάλου καὶ Πέλοπος, ὅθεν οἶμαι καὶ τὸν χορὸν Εὐριπίδης εἰς τοῦτο αἰνιττόμενον πεποίηκεν ἐν τῇ προσόδῳ τοῦ βασιλέως· Μενέλαος δὲ πολλῇ ἁβροσύνῃ δῆλος ὁρᾶται τοῦ Ταντατιδῶν ἐξ αἵματος ὤν, ubi unus codex γ' addit post πολλῇ. Nescio an Euripidis verba non a Dione, sed ab lectore aliquo adscripta sint. Videtur ὁρᾶται correctio esse propter δὲ facta. Solus Paris. B. a prima manu πολὺ δ' ἁβροσύνῃ, quem apertum scribae errorem incogitanter a Brunekio et Porsono receptum merito vituperat Matthiae, quod πολὺ nec cum δῆλος nec cum ὁρᾶσθαι coniungi possit, gravem tamen ipse in prosodiae errorem illapsus. Rectissime libri πολλῇ δ'. Ad illud enim si attendissent critici, quod paroemiaco finiri debebat systema antequam chorus Menelaum alloqueretur, vidissent hic quoque, ut v. 331. seq. per adscriptos vocabulis indicandae constructionis caussa numeros ordinem verborum esse turbatum, neglecto quod restitui ἐστίν.

344. Guelf. Flor. 17. 18. 21. εὔχου.

345. 346. Utroque in versu M. Flor. 33. Aug. d. Ven. b. πῇ.

Τροίαθεν ἐλθών, τῇ δ' ἰδὼν καταστένω·
κύκλῳ γὰρ εἱλιχθεῖσαν ἀθλίοις κακοῖς
οὔπωποτ' ἄλλην μᾶλλον εἶδον ἑστίαν.
Ἀγαμέμνονος μὲν γὰρ τύχας ἠπιστάμην
καὶ θάνατον, οἵῳ πρὸς δάμαρτος ὤλετο,
Μαλέᾳ προσίσχων πρῴραν· ἐκ δὲ κυμάτων
ὁ ναυτίλοισι μάντις ἐξήγγειλέ μοι
Νηρέως προφήτης Γλαῦκος, ἀψευδὴς θεός,
ὅς μοι τάδ' εἶπεν ἐμφανῶς παρασταθείς·
Μενέλαε, κεῖται σὸς κασίγνητος θανών,
λουτροῖσιν ἀλόχου περιπεσὼν πανυστάτοις·
δακρύων δ' ἔπλησεν ἐμέ τε καὶ ναύτας ἐμοὺς
πολλῶν. ἐπεὶ δὲ Ναυπλίας ψαύω χθονός,
ἤδη δάμαρτος ἐνθάδ' ἐξορμωμένης,
δοκῶν Ὀρέστην παῖδα τὸν Ἀγαμέμνονος
φίλαισι χερσὶ περιβαλεῖν καὶ μητέρα,
ὡς εὐτυχοῦντας, ἔκλυον ἀλιτύπων τινὸς
τῆς Τυνδαρείας παιδὸς ἀνόσιον φόνον.
καὶ νῦν ὅπου 'στὶν εἴπατ', ὦ νεάνιδες,
Ἀγαμέμνονος παῖς, ὃς τὰ δείν' ἔτλη κακά.
βρέφος γὰρ ἦν τότ' ἐν Κλυταιμνήστρας χεροῖν,

---

347. Flor. 2. Mosc. a. *ἀθλίως*. Sic etiam ex correctione Ven. a. in quo fuerat *ἄθλιος*.

351. Hoc sumptum ex Odyss. IV. 514. seqq. Imperitissimus esset histrio, qui haec sic pronuntiaret, ut *προςίσχων* de Agamemnone, non de se dicere videretur Menelaus.

354. Flor. 10. 21. 34. Taur. *τόδ'*. Flor. 10. 25. 34. Taur. Ven. a. *καταστaθείς*.

357. Vulgo *δακρύων τ'*. Recte plerique libri *δακρύων δ'*.

358. Languidius *πολλῶν* non solum in fine sententiae positum est, sed etiam in alterum versum reiectum. Aptius scripsisset: *πολλῶν δ' ἔπλησεν ἐμέ τε καὶ ναύτας ἐμοὺς δακρύων*. ac nescio an ne sit quidem *πολλῶν* ab Euripide profectum, sed ille sic scripserit: *ἐπεὶ δὲ τῆςδε Ναυπλίας ψαύω χθονός*.

363. Quod in Ven. a. adnotatum *γρ. θυγατρός*, Ald. et octo codd. in textu habent.

ὅτ᾽ ἐξέλειπον μέλαθρον ἐς Τροίαν ἰών,
ὥςτ᾽ οὐκ ἂν αὐτὸν γνωρίσαιμ᾽ ἂν εἰςιδών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὅδ᾽ εἰμ᾽ Ὀρέστης, Μενέλεως, ὃν ἱστορεῖς.
ἑκὼν ἐγώ σοι τἀμὰ σημανῶ κακά.
τῶν σῶν δὲ γονάτων πρωτόλεια θιγγάνω
ἱκέτης, ἀφύλλου στόματος ἐξάπτων λιτάς·
σῶσόν μ᾽ · ἀφῖξαι δ᾽ αὐτὸν ἐς καιρὸν κακῶν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ θεοί, τί λεύσσω; τίνα δέδορκα νερτέρων;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εὖ γ᾽ εἶπας· οὐ γὰρ ζῶ κακοῖς, φάος δ᾽ ὁρῶ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὡς ἠγρίωσαι πλόκαμον αὐχμηρόν, τάλας,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐχ ἡ πρόςοψις μ᾽, ἀλλὰ τἄργ᾽ αἰκίζεται.

---

370. Porsonus quod in aliquot codd. est *μηνύσω*, quia singnificet *ego me ipsum deferam*, multo aptius iudicavit vulgato atque in optimis libris scripto *σημανῶ*. Matthiae nihil interesse putans recte sensisse mihi quidem videretur, nisi hic ob eam ipsam rationem, quam Porsonus attulit, praeferendum censerem *σημανῶ*, ut vitaretur verbum forense.

373. Libri, quod etiam in scholiis ad v. 370. legitur, *ἀφῖξαι δ᾽ αὐτὸς εἰς καιρὸν κακῶν*. Quum non appareat, quid *αὐτὸς* hic sibi velit, ex Schaeferi coniectura *αὐτὸν* scripsi. Ac scholiastes ad v. 370. *ἤτοι εἰς αὐτὴν τὴν ἀκμὴν τῶν κακῶν*, recte ille etiam *καιρὸν κακῶν* coniungens. Impedita est enim oratio in interpunctione a Brunckio ex A. recepta: *σῶσόν μ᾽, ἀφῖξαι δ᾽ αὐτὸς εἰς καιρόν, κακῶν.*

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

δεινόν τε λεύσσεις ὀμμάτων ξηραῖς κόραις.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὸ σῶμα φροῦδον· τὸ δ' ὄνομ' οὐ λέλοιπέ με.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ παράλογόν μοι σὴ φανεῖσ' ἀμορφία.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὅδ' εἰμὶ μητρὸς τῆς ταλαιπώρου φονεύς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἤκουσα· φείδου δ' ὀλιγάκις λέγειν κακά.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

φειδόμεθ'· ὁ δαίμων δ' εἴς με πλούσιος κακῶν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τί χρῆμα πάσχεις; τίς σ' ἀπόλλυσιν νόσος;

---

378. Vulgo δεινὸν δέ. Recte Flor. 2. δεινόν τε. Sententia Homerica est Odyss. XIX. 311. ὀφθαλμοὶ δ' ὡςεὶ κέρα ἕστασαν ἠὲ σίδηρος ἀτρέμας ἐν βλεφάροισι.

379. Ven. a. b. cum Ald. μοι. Plerique codd. με.

380. Flor. 10. σῇ φανεὶς ἀμορφίᾳ.

382. Hoc saepius memoratum Eustathio φείδου δ' ὀλιγάκις λέγειν idem esse patet quod φείδου μὴ πολλάκις λέγειν. Eodem modo v. 1152. dictum est πλησίον κινδύνων.

383. Libri εἰς ἐμέ. Porsonus cum Barnesio ἐς ἐμέ. Elmsleius quum ad Iphig. T. 64. εἴς με scribendum monuit, non erat, ut Matthiae putabat, immemor praecepti grammaticorum. Vide v. 722.

384. Clemens Alex. Strom. VII. p. 844. Ὀρέστα, τίς σ' ἀπόλλυσιν νόσος; Stobaeus XXIV. 5. Ὀρέστα τλῆμον, τίς σ' ἀπόλλυσιν νόσος; An igitur, inquit Porsonus, Clemens et Stobaeus vitio memoriae citavere? an veram lectionem conservavere? an excidit quiddam e vulgatis? Difficilius ad dicendum est quomodo haec quaeri,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἡ σύνεσις, ὅτι σύνοιδα δείν' εἰργασμένος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πῶς φῄς; σοφόν τοι τὸ σαφές, οὐ τὸ μὴ σαφές.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μάλιστα· λύπη ἔσθ' ἡ διαφθείρουσά με·

---

quam quid ad ea responderi possit. Nam nomine appellari Orestem hic ineptum esset, quia, si *Ὀρέστα τλῆμον* diceretur, prorsus inutile nomen langueret, sin autem *Ὀρέστα* sine adiectivo, id aut repentinae admirationis aut increpationis speciem haberet. Apud Stobaeum saepius initia dictorum mutata sunt, et hic quidem, ut lector, cognito de quo sermo esset, rectius vim sententiae perciperet. Eadem caussa etiam Clemens nomen posuit.

385. Porsonus *ἡ ξύνεσις* ex Eustathio p. 22, 4. quod non bene convenit cum *σύνοιδα*. Scripsit ita apud Clementem etiam Klotzius. Sed Stobaeus et Plutarchus de tranquillitate animi p. 476. F. cum libris Euripidis *ἡ σύνεσις*.

386. Scholiastes: *πῶς λέγεις; σοφόν, ἤτοι συνετὸν καὶ φρόνιμον τὸ σαφὲς καὶ εὔγνωστον, οὐ τὸ ἀσαφὲς καὶ τὸ ἄγνωστον. τοῦτο ἔμφασιν ἔχει ὅτι μόνον τὸ σύνεσις ἤκουσε Μενέλαος καὶ οὐ τὸ ὅτι σύνοιδα· τοῦτο γὰρ σαφέστατόν ἐστι, τὸ δὲ σύνεσις μόνον ἔχει τὴν ἀσάφειαν.* Et alius: *διὰ τὸ μὴ πρὸς ἔπος ποιήσασθαι τὴν ἀπόκρισιν, τούτου ἕνεκα λέγει αὐτὸν ἀσαφῶς εἰρηκέναι, ἐπεὶ αὐτὸς μὲν τὴν ἰδέαν ἐπύθετο τῆς νόσου, ὁ δὲ τὸ συνειδὸς ἔφη· τοῦτο δὲ οὐ πάντως νόσος· τούτου χάριν φησὶν ἀσαφῶς εἰρηκέναι. τίς οὖν ἡ ἀπὸ τῆς συνειδήσεως νόσος; ἡ λύπη, ὡς ἑξῆς λέγει, ὅτι σύνοιδα δεινὰ εἰργασμένος. μετὰ γὰρ τὴν μανίαν ἡ ἔννοια τῶν κακῶν αὐτὸν ἐδάμαζεν.* Recte hic alter scholiastes.

387. Vulgo: *λύπη μάλιστά γ' ἡ διαφθείρουσά με*, nisi quod Flor. 21. *γὰρ* post *λύπη* inserit, Flor. 34. autem *διαφθείρασα*, 33. *φθείρουσα* habet. Edd. Brub. Hervagianae aliaeque veteres *μάλιστα δ'*. Canterus coniiciebat non male, *λύπη μάλιστ' ἔσθ' ἡ διαφθείρουσά με.* Ac scholiastes: *λύπη μάλιστά ἐστιν ἡ διαφθείρουσά με.* Cur vero *μάλιστα*? Nam praeter moerorem et insaniam nihil est, quod aegrum reddiderit Orestem. Itaque satius erat dici *λύπη γάρ ἐστιν ἡ διαφθείρουσά με. Μάλιστά γε* in respondendo usurpatur, *sane* significans, ut in Sophoclis Oed. R. 994. Trach. 669. et *μάλιστα* in Oed. R. 1044. Id igitur quum non sine caussa in li-

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

δεινὴ γὰρ ἡ θεός, ἀλλ' ὅμως ἰάσιμος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μανίαι τε, μητρὸς αἵματος τιμωρίαι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἤρξω δὲ λύσσης πότε; τίς ἡμέρα τότ' ἦν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἐν ᾗ τάλαιναν μητέρ' ἐξώγκουν τάφῳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πότερα κατ' οἴκους, ἢ προςεδρεύων πυρᾷ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

νυκτὸς φυλάσσων ὀστέων ἀναίρεσιν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

παρῆν τις ἄλλος, ὃς σὸν ὤρθευεν δέμας;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδης, ὁ συνδρῶν αἷμα καὶ μητρὸς φόνον.

---

bros venisse videatur, loco suo restituendum est. Nam ad illud Menelai, *σοφόν τοι τὸ σαφές, οὐ τὸ μὴ σαφές*, respondet Orestes *μάλιστα;* ad *πῶς φῄς* autem, *λύπη 'σθ' ἡ διαφθείρουσά με.*

389. Vulgo: *μητρός θ' αἵματος τιμωρίαι.* Delevit *θ'* ex coniectura Brunckius, quam confirmarunt Flor. 2. 25. 33. et scholiastes ad v. 386.

391. Scholiastes: *ἐν ᾗ, ἡμέρᾳ δηλονότι, ἐξώγκουν τὴν τάλαιναν μητέρα τάφῳ, ἀντιστρόφως ἀντὶ τοῦ ἐν ᾗ ἐξώγκουν τὸν τάφον τῆς ταλαίνης μητρός.* Inde Ms. Cant. *ἐν ᾗ ταλαίνης μητρὸς ἐξώγκουν τάφον.*

392. Aliquot codd. *πότερον.* Flor. 2. *τάφῳ* pro *πυρᾷ.*

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἐκ φασμάτων δὲ τάδε νοσεῖς ποίων ὕπο;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔδοξ' ἰδεῖν τρεῖς νυκτὶ προσφερεῖς κόρας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οἶδ' ἃς ἔλεξας, ὀνομάσαι δ' οὐ βούλομαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σεμναὶ γάρ· εὐπαίδευτα δ' ἀποτρέπει λέγειν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

αὗταί σε βακχεύουσι συγγενεῖ φόνῳ;

---

396. Ald. Flor. 2. 25. Mosc. a. Ven. a. b. *ἐκ φασμάτων*, quae voces in Flor. 33. in unam coniunctae sunt. Pro iis Mosc. d. Guelf. H. L. Flor. 6. 9. 10. 17. 18. 21. 33. Aug. b. c. *φαντασμάτων*, quod cum Kingio et Brunckio recepit Porsonus. Fortasse id legit etiam scholiastes, qui nihil de duplici praepositione adnotavit. Sed tamen alterum nec falsum et exquisitius videtur. Comparatur cum eo hoc Sophoclis in Trach. 1160. *πρὸς τῶν πνεόντων μηδενὸς θανεῖν ὕπο.* Quod ut neget dici potuisse Wunderus in Emendationibus Trachiniarum p. 29. hoc captioso utitur argumento, quod numquam dictum fuerit *ὑπὸ οὐδενὸς πρὸς τῶν ζώντων ἔθανον.* Sunt enim haec diversissima. Nam ubi, ut in hoc quod finxit exemplo, aliquid praecedit, quod amplius definiri non potest, absurda est adiecta nihil definiens definitio: contra recte accedit definitio, ubi capax definitionis est, quod praecedit, ut in versu Sophoclis. Eadem ratione *οὐκ ἔστιν οὐδέν* dicitur negatione amplius definita, non autem *οὐδὲν οὐκ ἔστι*, in quo altera negatio alteram tollit. Sic apud Euripidem absurdum esset *ἐκ ποίων νοσεῖς ὑπὸ φασμάτων*, nisi ad *ποίων* aliud nomen quam *φασμάτων* intelligeretur; non absurdum autem *ἐκ φασμάτων ποίων ὕπο νοσεῖς;* nam hoc has duas quaestiones continet: *ex simulacris aegrotas? ex qualibus?* ut dici potuerit *ἐκ φασμάτων δὲ νοσῶν, ποίων ὕπο νοσεῖς;*

399. Vulgo: *ἀπαίδευτα δ' ἀποτρέπου λέγειν.* Aug. c. *ἀπαίδευτ'* sine δ'. Porsonus cum Brunckio ex Musgravii emendatione: *εὐπαίδευτα δ' ἀποτρέπει λέγειν.* Atque *εὐπαίδευτα* est in Mosc. d. Flor. 6. 18. Taur. et a prima manu in Guelf. *Ἀποτρέπει* autem

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οἴμοι διωγμῶν, οἷς ἐλαύνομαι τάλας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὐ δεινὰ πάσχειν δεινὰ τοὺς εἰργασμένους.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλ' ἔστιν ἡμῖν ἀναφορὰ τῆς ξυμφορᾶς

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

μὴ θάνατον εἴπῃς· τοῦτο μὲν γὰρ οὐ σοφόν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φοῖβος, κελεύσας μητρὸς ἐκπρᾶξαι φόνον.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἀμαθέστερός γ' ὢν τοῦ καλοῦ καὶ τῆς δίκης.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δουλεύομεν θεοῖς, ὅ, τι ποτ' εἰσὶν οἱ θεοί.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

κᾆτ' οὐκ ἀμύνει Λοξίας τοῖς σοῖς κακοῖς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μέλλει· τὸ θεῖον δ' ἐστὶ τοιοῦτον φύσει.

---

scholiastarum unus legit: ceteri ἀποτρέπου imperativum, quem videntur posuisse qui ἀπαίδευτα scriptum inveniebant. Non male legeretur ἀπετρέπου.

401. Vulgo οἷς γ'. Recte γ' omissum in plerisque codd.

404. Inepte scholiastae mortem patris dici putant. Recte vidit Heathius Orestis mortem significari. *Ne mortem dixeris, ad quam mala tua referas*, h. e. a qua liberationem a malis exspectes.

407. Plerique libri ὅ τι ποτ' εἰσὶ θεοί. Articulum addunt Mosc. a. Flor. 33. Aug. c.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πόσον χρόνον δὲ μητρὸς οἴχονται πνοαί;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἕκτον τόδ' ἦμαρ· ἔτι πυρὰ θερμὴ τάφου.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὡς ταχὺ μετῆλθόν σ' αἷμα μητέρος θεαί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐ σοφός, ἀληθὴς δ' εἰς φίλους ἔφυν φίλος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πατρὸς δὲ δή τί σ' ὠφελεῖ τιμωρία;

---

412. Scholiastes ad v. 408. *καὶ εἶτα οὐ βοηθεῖ ὁ Ἀπόλλων τοῖς σοῖς κακοῖς; πανοῦργος πᾶσα ἡ ἐρώτησις. ὃ μὲν γάρ φησιν, ὁ Ἀπόλλων μοι ἐκέλευσεν ἀνελεῖν τὴν μητέρα· ὃ δὲ ἀντεπάγει, καὶ πῶς ὁ κελεύσας ἀνελεῖν τὴν μητέρα οὐκ ἐλεεῖ σε μαινόμενον; τοῦ δὲ εἰπόντος ὅτι μελλητικόν ἐστι τὸ θεῖον, πάλιν ὁ Μενέλαος φησί, πῶς οὖν αἱ Ἐρινύες ταχέως μετῆλθον; οὐκ εἰσὶ καὶ αὗται θεαί; ἐλέγχει δὲ αὐτὸν ὡς ψευδόμενον.* Ne quis putet scholiastam *πῶς ταχὺ μετῆλθόν σε* legisse, versumque hunc collocatum invenisse post v. 409. tenendum est eum quod inter hos versus positum est distichon praeterire, ut ostendat qua ratione refellat Menelaus Orestem. Id patet ex alio ad v. 410. scholio, cuius eadem sententia est. Recte quidem et apte scriberetur *πῶς ταχὺ μετῆλθόν σε*, sed quum et hic alter scholiastes et libri omnes *ὡς* teneant, est illud servandum, sic quidem ut *quam* significet, verbaque cum quadam ironia pronuntientur, quae admoneat Orestem haud ita tardos esse deos.

413. Vulgo: *οὐ σοφός, ἀληθὴς δ' εἰς φίλους ἔφυς κακός.* Multi codices *εἰπὼν κακῶς,* quam interpretationem esse ex ineptis explicationibus scholiastarum colligi potest. Invectum veteris cuiusdam scribae oscitantia errorem recte sustulit Brunckius, *ἔφυν φίλος* reponens. Defendens se Orestes dicit, non perscrutari se caussas, cur tardi vel citi sint dii, sed verum amicis amicum esse. Sic in Suppl. 867. *φίλοις τ' ἀληθὴς ἦν φίλος παροῦσί τε καὶ μὴ παροῦσιν.* Et Sophocles Antig. 98. *τοῦτο δ' ἴσθ' ὅτι ἄνους μὲν ἔρχει, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη.*

414. Flor. 25. *δὲ* omittit, ut *δὴ* Mosc. d. Ven. b. et utramque

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὔπω· τὸ μέλλον δ' ἴσον ἀπραξίᾳ λέγω.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τὰ πρὸς πόλιν δὲ πῶς ἔχεις, δράσας τάδε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μισούμεθ' οὕτως ὥςτε μὴ προςεννέπειν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὐδ' ἥγνισαι σὸν αἷμα κατὰ νόμους χεροῖν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἐκκλείομαι γὰρ δωμάτων, ὅπῃ μόλω.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τίνες πολιτῶν ἐξαμιλλῶνταί σε γῆς;

---

particulam Mosc. a. Deinde Ven a. τίς σ'. Scholiastarum unus: τῆς ἀναιρέσεως τοῦ πατρὸς τιμωρίαν σοῦ λαμβάνοντος τὸ φονεῦσαι τὴν μητέρα, τίς δύναται συνάρασθαί σοι πρὸς τὸ μηδὲν παθεῖν ὡς φονέα; ex quibus suspicari quis poterit fuisse qui legerent, πατρὸς δὲ δή τίς σ' ὠφελεῖ τιμωρία; Alia vero in scholiis haec adnotatio est: τὸ δὲ τίς ἄμεινον βαρύνειν δή τις, quod credo scriptum fuisse τι et δή τι. Quaerit enim Menelaus, numquid ergo profuerit vindicta patris.

415. Aberravit ab horum verborum sententia is scholiastes, qui scripsit: ἢ οὕτως· οὐ προέστη σοι ὁ πατὴρ ὥςτε ἀποσοβῆσαι τὰς Ἐρινύας; Non enim patri tarditatem Orestes exprobrat, sed Apollini, respiciens ad ea quae supra dixerat. Ceterum non hunc versum, ut Matthiae ait, sed v. 409. Plutarchus de sera numinis vindicta p. 548. D. affert.

418. Pauci codd. κατὰ νόμον.

419. Edd. vett. ἐκβάλλομαι et ὅποι. Codd. ἐκκλείομαι et ὅποι. Ὅποι, nihil referre ratus, servavit Porsonus. Vide quae dixi ad Herc. f. 1236.

420. Non male Flor. 33. τίνες πολιτῶν δ'.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οἴαξ, τὸ Τροίας μῖσος ἀναφέρων πατρί.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ξυνῆκα· Παλαμήδους σε τιμωρεῖ φόνος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὗ γ' οὐ μετῆν μοι· διὰ τριῶν δ' ἀπόλλυμαι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τίς δ' ἄλλος; ἦπου τῶν ἀπ' Αἰγίσθου φίλων;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὗτοί μ' ὑβρίζουσ', ὧν πόλις τὰ νῦν κλύει.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἀγαμέμνονος δὲ σκῆπτρ' ἐᾷ σ' ἔχειν πόλις;

---

421. Non opus erat ut Musgravius τὸ Τροίᾳ μῖσος scribendum censeret. Quod et libri omnes et scholiastae habent τὸ Τροίας μῖσος, Porsonus odium interpretatur quod propter Troiam natum sit: poterat brevius et aptius Troicum odium.

422. Ald. et codd. quidam, in quibus Ven. a. b. φόνου, unus φόνον, plerique cum scholiasta φόνος.

423. Ald. οὔκουν. Aliquot codd. οὗ γ' οὐ. Mira narrat scholiastes ad διὰ τριῶν: πρῶτον τῶν πολιτῶν, δεύτερον τοῦ Οἴακος. διὸ ἐπάγει τίς δ' ἄλλος; ἵνα πληρώσῃ τοὺς τρεῖς. τινές φασι τριῶν τῶν Ἐρινύων· προεῖπε γὰρ ἔδοξ' ἰδεῖν τρεῖς νυκτὶ προσφερεῖς κόρας. τινὲς δέ φασι τῆς συνέσεως, τῆς λύπης, καὶ τῆς μανίας. ἐν δὲ τοῖς Καλλιστράτου γέγραπται· ἐπιζητήσειεν ἄν τις πῶς διὰ τριῶν εἰρήκει, εἰ μὴ διὰ τὸ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ Ὀδυσσέα καὶ Διομήδη φάναι μετασχεῖν τοῦ φόνου Παλαμήδους. Peius etiam alius: ἀντὶ τοῦ διὰ πολλῶν. ἄλλως γὰρ νοεῖσθαι οὐ δύναται. Quod dicit Orestes διὰ τριῶν δ' ἀπόλλυμαι, ut sit, quemadmodum Brunckio videbatur, idem quod παντελῶς, metaphora a τριαγμῷ ducta, tamen proprie dictum esse ostendit quod respondet Menelaus. Respicit Orestes triplicis caedis in se expetentem vindictam, Palamedis, Clytaemnestrae, Aegisthi. Hic est ille τριαγμός, quo se plane prostratum significat.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πῶς, οἵτινες ζῆν οὐκ ἐῶσ' ἡμᾶς ἔτι;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τί δρῶντες; ἢ τι σαφὲς ἔχεις εἰπεῖν ἐμοί;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ψῆφος καθ' ἡμῶν οἴσεται τῇδ' ἡμέρᾳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

φεύγειν πόλιν τήνδ', ἢ θανεῖν ἢ μὴ θανεῖν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

θανεῖν ὑπ' ἀστῶν λευσίμῳ πετρώματι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

κᾆτ' οὐχὶ φεύγεις, γῆς ὑπερβαλὼν ὅρους;

---

428. Ex aliquot codd. scribebatur: *τί δρῶντες, ὅ τι καὶ σαφὲς ἔχεις εἰπεῖν ἐμοί.* Sed Ald. Ven. a. b. et quinque alii codices: *ὅ τι καὶ σαφὲς εἰπεῖν ἔχεις.* Aug. b. *ὅ τι δὲ σαφὲς ἔχεις εἰπεῖν μοι.* In vulgata scriptura requiri mihi videtur *ἔχοις.* Scholiastes: *εἰπέ μοι σαφῶς ὃ ἔχεις εἰπεῖν, τί δρῶντες οὐκ ἐῶσί σε ζῆν. οὐ γάρ ἐστιν αἰτιῶδες τὸ ὅτι, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ τί Ἀττικῶς.* Eadem iterat alius. Tum haec legimus: *ἐὰν γράφηται ἢ τί, ὁ στίχος οὕτως· τί δρῶντες ἢ τί καὶ σαφὲς εἰπεῖν ἔχεις.* Scripserat ille *σαφῶς.* Boissonadus dedit: *τί δρῶντες, εἴ τι σαφὲς ἔχεις εἰπεῖν ἐμοί.* Praeivit *εἴ τι* e cod. Leid. Lentingius. Patet non uno modo haec scribi posse: sed *ὅ τι* scriptum videtur, quum *καὶ* illatum esset in versum. Quo eiecto, *ἢ τι* reposui.

430. Libri in iisque Ven. b. *φεύγειν,* quod non erat cur Porsonus in *φυγεῖν* mutaret. Notanda duo *ἢ* non ad se invicem relata, cuiusmodi exempla attulit Funkhaenelius in Quaest. Demosth. pag. 53. seq. nisi aliud quid scripsit Euripides. Nam valde inutile est illud *ἢ μὴ θανεῖν,* quod si scripsit, intelligendum est, ut scholiastes interpretatur: *ἢ θανεῖν, ἢ μὴ θανεῖν, ἀλλ' ἑτέρως κολασθῆναι δηλονότι.*

432. Brunckius ex Par. A. *ὑπερβάλλων.* Mosc. a. *ὑπερβάλων.* Ceteri libri *ὑπερβαλών.* Argute Matthiae probavit *ὑπερβάλλων,* quia quis, ut ait, non prius *ὑπερβάλλει γῆς ὅρους* et deinde

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κύκλῳ γὰρ εἱλισσόμεθα παγχάλκοις ὅπλοις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἰδίᾳ πρὸς ἐχθρῶν, ἢ πρὸς Ἀργείας χερός;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πάντων πρὸς ἀστῶν, ὡς θάνω· βραχὺς λόγος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ μέλεος, ἥκεις ξυμφορᾶς πρὸς τοὔσχατον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰς σ' ἐλπὶς ἥ 'μὴ καταφυγὰς ἔχει κακῶν.
ἀλλ' ἀθλίως πράσσουσιν εὐτυχὴς μολὼν
μετάδος φίλοισι σοῖσι σῆς εὐπραξίας,
καὶ μὴ μόνος τὸ χρηστὸν ἀπολαβὼν ἔχε,
ἀλλ' ἀντιλάζου καὶ πόνων ἐν τῷ μέρει,
χάριτας πατρῴας ἐκτίνων εἰς οὓς σε δεῖ.
ὄνομα γάρ, ἔργον δ' οὐκ ἔχουσιν οἱ φίλοι
οἱ μὴ 'πὶ καὶ ταῖς συμφοραῖς ὄντες φίλοι.

φεύγει, sed qui φεύγει, eodem tempore ὑπερβάλλει γῆς ὅρους, non cogitans, si ὑπερβαλὼν legitur, hoc dici: *cur non exsulas, superatis finibus?*

434. Ald. et quidam alii libri πρὸς Ἀργείας χθονός. Plerique codd. χερός.

436. Ald. et pauci, ut videtur, codd. εἰς τοὔσχατον. Plerique πρός τοὔσχατον.

440. Speciosum est, quod ex tribus codd. dedit Boissonadus μόνον. Sic certe Taur. Aug. b. Scholiastes cum ceteris libris μόνος, quod intelliget recte se habere, qui cogitaverit in sequentibus hanc latere sententiam: ἀλλὰ χαρίζου οἷς σε δεῖ, μετέχων καὶ τῶν πόνων.

444. Legebatur: οἱ μὴ 'πὶ ταῖσι συμφοραῖς ὄντες φίλοι. Codd. fere omnes ταῖς. Quare καὶ inserui.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ μὴν γέροντι δεῦρ' ἁμιλλᾶται ποδὶ
ὁ Σπαρτιάτης Τυνδάρεως, μελάμπεπλος
κουρᾷ τε θυγατρὸς πενθίμῳ κεκαρμένος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀπωλόμην, Μενέλαε· Τυνδάρεως ὅδε
στείχει πρὸς ἡμᾶς, οὗ μάλιστ' αἰδώς μ' ἔχει
εἰς ὄμματ' ἐλθεῖν τοῖσιν ἐξειργασμένοις.
καὶ γάρ μ' ἔθρεψε μικρὸν ὄντα, πολλὰ δὲ
φιλήματ' ἐξέπλησε, τὸν Ἀγαμέμνονος
παῖδ' ἀγκάλαισι περιφέρων, Λήδα θ' ἅμα,
τιμῶντέ μ' οὐδὲν ἧσσον ἢ Διοσκόρω·
οἷς, ὦ τάλαινα καρδία ψυχή τ' ἐμή,
ἀπέδωκ' ἀμοιβὰς οὐ καλάς. τίνα σκότον
λάβω προσώπῳ; ποῖον ἐπίπροσθεν νέφος
θῶμαι, γέροντος ὀμμάτων φεύγων κόρας;

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

Ποῦ, ποῦ θυγατρὸς τῆς ἐμῆς ἴδω πόσιν,
Μενέλαον; ἐπὶ γὰρ τῷ Κλυταιμνήστρας τάφῳ
χοὰς χεόμενος ἔκλυον ὡς εἰς Ναυπλίαν
ἥκοι σὺν ἀλόχῳ πολυετὴς σεσωσμένος.
ἄγετέ με· πρὸς γὰρ δεξιὰν αὐτοῦ θέλω
στὰς ἀσπάσασθαι, χρόνιον εἰσιδὼν φίλον.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ πρέσβυ, χαῖρε, Ζηνὸς ὁμόλεκτρον κάρα.

---

450. Multi codd. τοῖσιν ἡμαρτημένοις.
457. Seidlerus ad Electr. 541. scribendum putabat βάλω, contra quem vulgatam defendit Matthiae.
459. Flor. 33. ποῦ τῆς θυγατρός.
462. Ald. et pauci codd. ἥκει.
465. Libri: ὦ πρέσβυ χαῖρε. Porsonus, quod Tyndarus re-

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

ὦ χαῖρε καὶ σύ, Μενέλεως, κῆδευμ' ἐμόν.
ἔα· τὸ μέλλον ὡς κακὸν τὸ μὴ εἰδέναι.
ὁ μητροφόντης ὅδε πρὸ δωμάτων δράκων
στίλβει νοσώδεις ἀστραπάς, στύγημ' ἐμόν.
Μενέλαε, προςφθέγγει νιν, ἀνόσιον κάρα;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τί γάρ; φίλου μοι πατρός ἐστιν ἔκγονος.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

κείνου γὰρ ὅδε πέφυκε, τοιοῦτος γέγως;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πέφυκεν· εἰ δὲ δυςτυχεῖ, τιμητέος.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

βεβαρβάρωσαι χρόνιος ὢν ἐν βαρβάροις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἑλληνικόν τοι τὸν ὁμόθεν τιμᾶν ἀεί.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

καὶ τῶν νόμων γε μὴ πρότερον εἶναι θέλειν.

---

spondeat ὦ χαῖρε καὶ σύ, scripsit ὦ χαῖρε πρέσβυ. Hoc si in libris legeretur, laudarem si quod nunc libri habent reposuisset. Notavi parem Bentleii in Terentio errorem in Opusc. vol. II. p. 283. seqq.

469. Ἀστραπαὶ de fulgore oculorum dictae. Draconem vocat, quod serpentes quum nascuntur rupto corpore matrem necent.

470. Scholiastes aliam lectionem, ἀκάθαρτον χέρα, memorat, quae quod et numeris deterior est, et ambiguitatem habet, quasi nondum expiatum significans, nihil putanda est nisi interpretis alicuius adnotatio esse.

474. In Ven. a. ad ἐν βαρβάροις adnotatum γρ. ἀφ' Ἑλλάδος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πᾶν τοὐξ ἀνάγκης δοῦλόν ἐστ᾽ ἐν τοῖς σοφοῖς.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

κέκτησό νυν σὺ τοῦτ᾽, ἐγὼ δ᾽ οὐ κτήσομαι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὀργὴ γὰρ ἅμα σου καὶ τὸ γῆρας οὐ σοφόν.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

πρὸς τόνδε σοφίας τις ἂν ἀγὼν ἥκοι πέρι;
εἰ τὰ καλὰ πᾶσι φανερὰ καὶ τὰ μὴ καλά,
τούτου τίς ἀνδρῶν ἐγένετ᾽ ἀσυνετώτερος,
ὅςτις τὸ μὲν δίκαιον οὐκ ἐσκέψατο,
οὐδ᾽ ἦλθεν ἐπὶ τὸν κοινὸν Ἑλλήνων νόμον;
ἐπεὶ γὰρ ἐξέπνευσεν Ἀγαμέμνων βίον,
πληγεὶς θυγατρὸς τῆς ἐμῆς ὑπαὶ κάρα,
αἴσχιστον ἔργον, οὐ γὰρ αἰνέσω ποτέ,
χρῆν αὐτὸν ἐπιθεῖναι μὲν αἵματος δίκην
ὁσίαν διώκοντ᾽, ἐκβαλεῖν τε δωμάτων
μητέρα· τὸ σῶφρόν τ᾽ ἔλαβεν ἂν τῆς συμφορᾶς,

---

480. Libri plerique: *πρὸς τόνδ᾽ ἀγὼν τίς σοφίας ἥκει πέρι;* In Mosc. d. *ἂν* ante *σοφίας* fuit, quod erasum est. Aug. d. *κεῖται*, adscripto *γρ. ἥκει*. Havn. *ἥκει*, adscripto *κεῖται*. Emendavit versum Porsonus.

486. Vulgo: *πληγεὶς θυγατρὸς τῆς ἐμῆς ὑπὲρ κάρα*. Ven. a. cum multis aliis codd. *τῆς ἐμῆς θυγατρός*. Non tam *πληγεὶς* cum genitivo, quam *ὑπὲρ κάρα* offensui est, ad quod defendendum si quis adhibere voluerit illa apud Aeschylum Choëph. 424. *ἐπασσυτεροτριβῆ χερὸς ὀρέγματα ἄνωθεν ἀνέκαθεν*, meminerit velim aliud esse, quum describitur factum, aliud quum praetereundo commemoratur. Hinc *ὑπαὶ* reposui. Poterat etiam scribere: *κάρα θυγατρὸς τῆς ἐμῆς πληγεὶς ὕπο*.

489. Ms. Sangermanense *διώκειν τ᾽*.

490. Vulgo: *τὸ σῶφρόν τ᾽ ἔλαβεν ἂν τῆς συμφορᾶς*. Aug. d. Cant. *ἀντὶ* pro *ἂν τῆς*. In Flor. 2. *ἀντὶ* in *ἂν τῆς* mutatum. M.

καὶ τοῦ νόμου τ' ἂν εἴχετ' εὐσεβής τ' ἂν ἦν.
νῦν δ' εἰς τὸν αὐτὸν δαίμον' ἦλθε μητέρι.
κακὴν γὰρ αὐτὴν ἐνδίκως ἡγούμενος,
αὐτὸς κακίων μητέρ' ἐγένετο κτανών.
ἐρήσομαι δέ, Μενέλεως, τοσόνδε σε·
εἰ τόνδ' ἀποκτείνειεν ὁμόλεκτρος γυνή,
χὢ τοῦδε παῖς αὖ μητέρ' ἀνταποκτενεῖ,
κἄπειθ' ὁ κείνου γενόμενος φόνῳ φόνον
λύσει, πέρας δὴ ποῖ κακῶν προβήσεται;
καλῶς ἔθεντο ταῦτα πατέρες οἱ πάλαι·

ἀντὶ τῆς συμφορᾶς. Porsonus, qui et *ἀντὶ* et *ἀντὶ τῆς* per se probum iudicavit, *τῆς συμφορᾶς* pro *ἀντὶ τῆς συμφορᾶς* videtur dictum putasse. Scholiastes: *τὸ σῶφρόν τ' ἂν ἔλαβε. καὶ σωφρόνως καὶ ἐγκρατῶς ἔμελλε τὰ τῆς συμφορᾶς τιμωρεῖσθαι. ἢ σῶφρον εἶπε τὸ μέτριον, συμφορὰν δὲ τὴν τιμωρίαν, ἣν ἐλάμβανε ζημιώσας αὐτήν. μετριωτέρα γὰρ αὕτη ἡ τιμωρία τοῦ θανάτου.* Sic etiam alius scholiastes intellexit: quod apertum est admitti non posse. Alius autem ad v. 486. *καὶ οὕτως ἄν, φησί, τοῦ κακοῦ τὸ σῶφρον ἐπελέξατο διώκων, καὶ τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν ἀπῄτησεν ἂν ἐκβαλὼν τὴν μητέρα καὶ νόμῳ πειθαρχῶν ἐφαίνετο.* Id non magis potest probari. Matthiae parum eleganter coniecit *τὸ σῶφρόν τ' ἂν ἔλαβ' ἀντὶ συμφορᾶς.* Th. Bergkius in Diurnis antiquariis a. 1835. n. 118. p. 947. *ἔλαβ' ἂν ἀντὶ* vel *ἔλαβεν ἀντὶ συμφορᾶς,* quorum prius invenustum est, alterum ferri potest, eoque facilius, quod *ἂν* in sequente versu est. Scholiastas patet *τῆς συμφορᾶς* legisse, quod ego quidem, ut Porsonus, idem significare quod *ἀντὶ τῆς συμφορᾶς* puto. Nam hoc *τῆς συμφορᾶς* non potest aliud quam hunc ipsum miserum statum designare, in quo nunc est Orestes, pro quo ille, si matri non necem intulisset, moderationis laudem esset adeptus. Ne Homerica illa memorem, *χρυσὸν Ἀλεξάνδροιο δεδεγμένος,* et *ἢ χρυσὸν φίλου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα,* magis convenit illud Aeschyli in Agam. 358. *πολλῶν γὰρ ἐσθλῶν τήνδ' ὄνησιν εἱλόμην.* Ac nescio an huc trahi possit vexatum illud Sophoclis in Trach. 330. *μηδὲ πρὸς κακοῖς τοῖς οὖσι λύπην πρός γ' ἐμοῦ λύπης λάβοι.* Nam quum rogasset Iolen Deianira ut diceret quae esset, illamque audisset obstinatam tacere, recte videtur dicere, nolle se ad captivitatis mala etiam hoc ei accedere, ut pro dolore, in quo sit propter infortunium suum, alium capiat dolorem, si edisserat caussas doloris. Id est enim dolorem cum dolore commutare.

494. Vulgo: *κακίων ἐγένετο μητέρα κτανών.* H. L. Aug. b. Mosc. d. *γένετο.* Emendavit Porsonus.

εἰς ὀμμάτων μὲν ὄψιν οὐκ εἴων περᾶν,
οὐδ᾽ εἰς ἀπάντημ᾽, ὅςτις αἷμ᾽ ἔχων κυροῖ,
φυγαῖσι δ᾽ ὁσιοῦν, ἀνταποκτείνειν δὲ μή.
ἀεὶ γὰρ εἷς ἔμελλ᾽ ἐνέξεσθαι φόνου,
τὸ λοίσθιον μίασμα λαμβάνων χεροῖν.
ἐγὼ δὲ μισῶ μὲν γυναῖκας ἀνοσίους,
πρώτην δὲ θυγατέρ᾽, ἣ πόσιν κατέκτανεν·
Ἑλένην τε τὴν σὴν ἄλοχον οὔποτ᾽ αἰνέσω,
οὐδ᾽ ἂν προςείποιμ᾽· οὐδὲ σὲ ζηλῶ, κακῆς
γυναικὸς ἐλθόνθ᾽ οὕνεκ᾽ ἐς Τροίας πέδον.
ἀμυνῶ δ᾽, ὅσονπερ δυνατός εἰμι, τῷ νόμῳ,
τὸ θηριῶδες τοῦτο καὶ μιαιφόνον
παύων, ὃ καὶ γῆν καὶ πόλεις ὄλλυσ᾽ ἀεί.
ἐπεὶ τίν᾽ εἶχες, ὦ τάλας, ψυχὴν τότε
ὅτ᾽ ἐξέβαλλε μαστὸν ἱκετεύουσά σε
μήτηρ; ἐγὼ μὲν οὐκ ἰδὼν τἀκεῖ κακά,

---

502. Vulgo κυρεῖ. N. Flor. 10. 21. Taur. Ven. a. κυροῖ, quae vera scriptura videtur. Gravi paralogismo Schaeferus, infelix fere ubi rationalem philologiam attingebat, cave, inquit, probes: lex enim illa in perpetuum valuit, non tantum quo tempore ἔθεντο ταῦτα πατέρες οἱ πάλαι.

503. Vulgo ὡσίουν. Kingius restituit ὁσιοῦν. Deinde pro vulgato ἀνταποκτεῖναι recte plerique et optimi codd. ἀνταποκτείνειν.

504. Plerique libri ἔμελλεν ἕξεσθαι. Sed vetus interpres et Flor. 18. 21. ἔμελλ᾽ ἐνέξεσθαι. Pro vulgato φόνῳ autem liber P. Paris. A. Flor. 2. 25. 33. Mosc. a. φόνου, cui in Flor. 33. superscriptum ω. Hoc non spernendum recte iudicavit Matthiae. Non est autem verbum cum genitivo constructum, sed intelligitur δίκῃ φόνου. Fortasse sic legit etiam ille scholiastes qui adnotavit: διόλου γὰρ ὁ ὕστερος ἀπέκειτο ἐνέξεσθαι, ἤγουν ἔνοχος εἶναι τοῦ φονευθῆναι.

505. Taur. Havn. Ven. a. b. Aug. d. χερός.

507. Taur. Aug. d. Havn. κατέκτεινεν, ut videantur quidam legisse ἣ κατέκτεινεν πόσιν.

508. Vulgo Ἑλένην δέ. Par. A. Flor. 10. 33. Aug. d. recte Ἑλένην τε.

514. Vict. ὦ τάλαν.

515. Conferri potest Aeschylus in Choeph. 896. Fortasse uterque poeta hoc ex aliquo cyclico sumpsit.

δακρύοις γέροντ' ὀφθαλμὸν ἐκτήκω τάλας.
ἓν δ' οὖν λόγοισι τοῖς ἐμοῖς ὁμοῤῥοθεῖ·
μισεῖ σὺ πρὸς θεῶν καὶ τίνεις μητρὸς δίκας,
μανίαις ἀλαίνων καὶ φόβοις. τί μαρτύρων
ἄλλων ἀκούειν δεῖ μ', ἅ γ' εἰσορᾶν πάρα;
ὡς οὖν ἂν εἰδῇς, Μενέλεως, τοῖσιν θεοῖς
μὴ πρᾶσσ' ἐναντί', ὠφελεῖν τοῦτον θέλων·
ἔα δ' ὑπ' ἀστῶν καταφονευθῆναι πέτροις.

---

517. Pro *τάλας* M. R. *γόοις* ex Hecubae v. 434.

518. Libri *ἓν οὖν*. Sensit Schaeferus particulam desiderari, sed non recte coniecit *ἓν γ' οὖν*. Requirimus hic *δ' οὖν*.

519. Vulgo *μισῇ γε*. Porsonus *μισεῖ τε*. Sed quum *μισεῖ πρὸς θεῶν* et *τίνεις μητρὸς δίκας* magis verbis quam re diversa sint, multo potior est scriptura quam N. praebet *μισεῖ σύ*.

523. Ald. et plerique codd. ac scholiastes Apollonii ad II. 253. *μὴ πρᾶσσ' ἐναντί', ὠφελεῖν τοῦτον θέλων*. Mosc. a. Aug. d. Havn. *ἐναντία τοῦτον*. Aliquot alii *ὠφελεῖν αὐτόν*.

524. Libri: *ἔα δ' ὑπ' ἀστῶν καταφονευθῆναι πέτροις, ἢ μὴ 'πίβαινε Σπαρτιάτιδος χθονός*. Quos versus Brunckius, quia infra v. 612. 613. redeant, ut illinc retractos, eiecit, Porsonus autem utroque loco genuinos putavit, nisi simul duo qui hic praecedunt deleantur: quod ille quomodo dicere potuerit, fateor me non intelligere. Nam quod Tyndarus dicit, *ὡς οὖν ἂν εἰδῇς*, quum aperte significet *itaque ut scias quid ego sentiam*, satis ea sententia declarabitur his: *τοῖς θεοῖς μὴ πρᾶσσ' ἐναντία*. Brunckium quidem temere iudicasse ostendit versus 551. *ἐφ' οἷς δ' ἀπειλεῖς ὡς πετρωθῆναί με δεῖ*. Quod ne Porsonus quidem, nec magis Schaeferus videtur animadvertisse, qui se plane assentiri Porsono hoc argumento professus est, quod senex Menelaum non potuerit graviore comminatione terrere, quam interdicendo terra Spartana, si Oresten adiuvaret: quam comminationem aptissime summaque ad permovendum vi iisdem verbis geminari. Hoc vero ille iudicavit perversissime. Nam quia ista gravissima est comminatio, adhiberi debuit eo loco, quo res in summum discrimen adducta est, non illo, ubi Menelaus etiam sine illa comminatione videbatur sola ponderatione iustitiae in sententiam concessurus esse Tyndari. Quo loco si eum Tyndarus terrae Spartanae interdictione terret, infra, ubi maxime opus erit argumento cui ille resistere nequeat, nihil habebit quod fortius sit: ita ut, si repetat quae iam dicta erant, parum efficax et inutilis potius atque inepta sit iteratio minarum, quibus prius ille non fuerat permotus. Quod si hic ineptae sunt istae minae, lapidationis autem mentio non potest abesse, apertum est posteriorem horum versuum, quod infra cum priore coniunctus legitur, hic in margine adscriptum esse, atque ita deinde esse textui illatum. Itaque hunc solum delevi.

θυγάτηρ δ' ἐμὴ θανοῦσ' ἔπραξεν ἔνδικα·
ἀλλ' οὐχὶ πρὸς τοῦδ' εἰκὸς ἦν αὐτὴν θανεῖν.
ἐγὼ δὲ τἄλλα μακάριος πέφυκ' ἀνήρ,
πλὴν εἰς θυγατέρας· τοῦτο δ' οὐκ εὐδαιμονῶ.

ΧΟΡΟΣ.

ζηλωτὸς ὅςτις εὐτύχησεν εἰς τέκνα,
καὶ μὴ 'πισήμους ξυμφορὰς ἐκτήσατο.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ γέρον, ἐγώ τοι πρὸς σὲ δειμαίνω λέγειν,
ὅπου γε μέλλω σήν τι λυπήσειν φρένα.
ἐγῷδ'· ἀνόσιός εἰμι, μητέρα κτανών,

---

525. Omittunt δ' Flor. 6. 9. 17. 18. 31. Mosc. d. Aug. b. c.

528. L. πλήν γ'.

529. Vulgo ηὐτύχησεν. Plerique codd. εὐτύχησεν. Ven. a. εὐτύχηκεν, nescio an recte. Apud Stobaeum LXXV. 10. Diogenis nomine adscripto legitur: ζηλωτός, ὅςτις εὐτύχησεν ἐν τέκνοις, καὶ μὴ 'πισήμοις συμφοραῖς ὠδύρετο.

532. Vulgo: ὅπου σε μέλλω σήν τε λυπήσειν φρένα. H. M. R. ὅπου γε. Itaque Musgravius recte iudicavit scribendum esse: ὅπου γε μέλλω σήν τι λυπήσειν φρένα. Porsonus quum vulgatam hoc Sophocleo in Ai. 1147. defendi putaret: οὕτω δὲ καὶ σὲ καὶ τὸ σὸν λάβρον στόμα σμικροῦ νέφους τάχ' ἄν τις ἐκπνεύσας μέγας χειμὼν κατασβέσειε τὴν πολλὴν βοήν, non reputavit hanc ira commoti orationem esse. Vide quae dixi in dissertatione de ellipsi et pleonasmo p. 205. sive in Opusc. vol. I. p. 224. Ea in mente habens Schaeferus, non libero a cupiditate animo aptissime a Porsono citata esse Sophoclis verba dixit, φρένα hic non simpliciter animum, sed pectus commotum et ira tumens interpretans, atque adeo et τι in Musgravii emendatione misere languere, nec γε hoc loco aptum videri fingens. Ad λυπήσειν in Mosc. a. Aug. d. adscriptum γρ. λυπῆσαι, quod nescio an ab Atticistis sit in λυπήσειν mutatum. De aoristi infinitivo cum μέλλειν coniuncto qui dixerint, memoravit Matthiae.

533. Vulgo: ἐγὼ δ' ἀνόσιός εἰμι. In altero Regio ad δ' superscriptum μέν, quo scholiastae in explicandis his verbis utuntur. Aug. c. ἐγὼ μὲν δ'. Guelf. ἐγὼ δ' ἀνόσιος μέν εἰμι. Ut defendi possit ἐγὼ δέ, tamen parum apte posita est particula, quum praecesserit ἐγώ τοι. Scilicet nihil est hoc ἐγὼ δ' quam depravatio genuinae scripturae ἐγῷδ'. Id est enim concedentis. Vulgatam tuenti proderit Med. 526.

ὅσιος δέ γ' ἕτερον ὄνομα, τιμωρῶν πατρί.
ἀπελθέτω δὴ τοῖς λόγοισιν ἐκποδὼν
τὸ γῆρας ἡμῖν τὸ σόν, ὅ μ' ἐκπλήσσει λόγου,
καὶ καθ' ὁδὸν εἶμι· νῦν δὲ σὴν ταρβῶ τρίχα.
τί χρῆν με δρᾶσαι; δύο γὰρ ἀντίθες δυοῖν·
πατὴρ μὲν ἐφύτευσέν με, σὴ δ' ἔτικτε παῖς,
τὸ σπέρμ' ἄρουρ' ὣς παραλαβοῦσ' ἄλλου πάρα·
ἄνευ δὲ πατρὸς τέκνον οὐκ εἴη ποτ' ἄν.
ἐλογισάμην οὖν τῷ γένους ἀρχηγέτῃ
μᾶλλόν μ' ἀμῦναι τῆς ὑποστάσης τροφάς·
ἡ σὴ δὲ θυγάτηρ, μητέρ' αἰδοῦμαι λέγειν,
ἰδίοισιν ὑμεναίοισι κοὐχὶ σώφροσιν
εἰς ἀνδρὸς ᾔει λέκτρ'· ἐμαυτόν, ἢν λέγω
κακῶς ἐκείνην, ἐξερῶ· λέξω δ' ὅμως.
Αἴγισθος ἦν ὁ κρυπτὸς ἐν δόμοις πόσις.
τοῦτον κατέκτειν', ἐπὶ δ' ἔθυσα μητέρα,

---

534. Flor. 10. 25. 33. Ven. a. b. ὅσιος δ' ἕτερον.

536. Vulgo: ὅ μ' ἐκπλήσσει λόγου. Ask. 1. Mosc. a. Aug. b. Flor. 17. 34. λέγειν pro λόγου. Thomas M. p. 156, 6. ὅ μ' ἐκπλήσσει φόβου, quod Matthiae scriptum coniecit pro eo quod apud scholiastam est: ἐξίστησι, ἐκβάλλει μετὰ φόβου. Idem ex interpretatione ortum putat λόγου. At quum glossema sit in Guelf. λογισμοῦ, scholiastes autem ad v. 537. interpretetur ὅ με κωλύει τοῦ λέγειν, non minus probabiliter etiam λέγειν pro interpretatione haberi potest. Aug. d. λόγους per compendium quo ους significatur: sed in eodem glossema: ὅπερ καὶ ἐκβάλλει ἀπὸ τοῦ.

539. Flor. 10. omittit μέν, si ἐφίτυσέν με scribatur, recte: certe Vict. ἐφίτευσεν. Flor. 25. γὰρ pro μέν.

540. Vulgo: τὸ σπέρμ' ἄρουρα παραλαβοῦσ' ἄλλου πάρα. Non convenit simplici ratiocinationi haec figura prosopopoeiae. Quare ἄρουρ' ὣς scripsi. Metaphrastes: ἡ σὴ δὲ παῖς ἐγέννησεν, ὡς ἄρουρα τὸ σπέρμα παρ' ἄλλου λαβοῦσα. Praeivit Aeschylus Eum. 661. seqq. cui non potuit obiici illud, ἄνευ δὲ μητρός πῶς, καθάρμ' Εὐριπίδη; de quo dixerunt Porsonus et Matthiae.

545. Flor. 17. 34. Aug. b. Ven. οὐχὶ pro κοὐχί.

547. Rarius sic ἐξερεῖν. Sophocles El. 981. τοιαῦτά τοι νὼ πᾶς τις ἐξερεῖ βροτῶν.

549. Vulgo μητέρι. Taur. Aug. b. c. Havn. Vict. μητέρα, quod Brunckius restituit. Unus scholiastarum non recte rem narrare Ore-

ἀνόσια μὲν δρῶν, ἀλλὰ τιμωρῶν πατρί.
ἐφ' οἷς δ' ἀπειλεῖς ὡς πετρωθῆναί με δεῖ,
ἄκουσον ὡς ἅπασαν Ἑλλάδ' ὠφελῶ·
εἰ γὰρ γυναῖκες εἰς τόδ' ἥξουσιν θράσους,
ἄνδρας φονεύειν, καταφυγὰς ποιούμεναι
εἰς τέκνα, μαστοῖς τὸν ἔλεον θηρώμεναι,
παρ' οὐδὲν αὐταῖς ἦν ἂν ὀλλύναι πόσεις
ἐπίκλημ' ἐχούσαις ὅ τι τύχοι. δράσας δ' ἐγὼ
δείν', ὡς σὺ κομπεῖς, τόνδ' ἔπαυσα τὸν νόμον.
μισῶν δὲ μητέρ' ἐνδίκως ἀπώλεσα,
ἥτις μεθ' ὅπλων ἀνδρ' ἀπόντ' ἐκ δωμάτων
πάσης ὑπὲρ γῆς Ἑλλάδος στρατηλάτην
προὔδωκε, κοὐκ ἔσωσ' ἀκήρατον λέχος·
ἐπεὶ δ' ἁμαρτοῦσ' ᾔσθετ', οὐχ αὑτῇ δίκην
ἐπέθηκεν, ἀλλ' ὡς μὴ δίκην δοίη πόσει,
ἐζημίωσε πατέρα κἀπέκτειν' ἐμόν.
πρὸς θεῶν, ἐν οὐ καλῷ μὲν ἐμνήσθην θεῶν,
φόνον δικάζων, εἰ δὲ δὴ τὰ μητέρος
σιγῶν ἐπῄνουν, τί μ' ἂν ἔδρασ' ὁ κατθανών;
οὐκ ἄν με μισῶν ἀνεχόρευ' Ἐρινύσιν;
ἢ μητρὶ μὲν πάρεισι σύμμαχοι θεαί,
τῷ δ' οὐ πάρεισι μᾶλλον ἠδικημένῳ;
σύ τοι φυτεύσας θυγατέρ', ὦ γέρον, κακὴν
ἀπώλεσάς με· διὰ τὸ γὰρ κείνης θράσος

---

sten monet, quoniam primo matrem, postea autem rure venientem Aegisthum secundum Sophoclem interfecerit. Apud Euripidem seu vera seu falsa dicit Orestes, ex re eius est prius interfectum dici Aegisthum. Ἔθυσα non decorum verbum esse observat scholiastes.

551. Quae de ἐφ' οἷς ἀπειλεῖς scripsit Matthiae, perplexa et contorta sunt. Coniungenda ἐφ' οἷς πετρωθῆναι. Vulgo χρή. Plerique codd. δεῖ.

560. Aeschylus Eum. 628. οὐ γάρ τι ταυτόν, ἄνδρα γενναῖον θανεῖν διοσδότοις σκήπτροισι τιμαλφούμενον.

572. Ex Homeri Iliad. V. 875. ut observat scholiastes: σοὶ πάντες μαχόμεσθα· σὺ γὰρ τέκες ἄφρονα κούρην.

πατρὸς στερηθείς, ἐγενόμην μητροκτόνος.
ὁρᾷς Ὀδυσσέως ἄλοχον· οὐ κατέκτανεν
Τηλέμαχος· οὐ γὰρ ἐπεγάμει πόσει πόσιν,
μένει δ' ἐν οἴκοις ὑγιὲς εὐναστήριον.
ὁρᾷς Ἀπόλλω δ', ὃς μεσομφάλους ἕδρας
ναίων βροτοῖσι στόμα νέμει σαφέστατον,
ᾧ πειθόμεσθα πάνθ' ὅσ' ἂν κεῖνος λέγῃ·
τούτῳ πιθόμενος τὴν τεκοῦσαν ἔκτανον.
ἐκεῖνον ἡγεῖσθ' ἀνόσιον καὶ κτείνετε·
ἐκεῖνος ἥμαρτ', οὐκ ἐγώ. τί χρῆν με δρᾶν;
ἢ οὐκ ἀξιόχρεως ὁ θεὸς ἀναφέροντί μοι
μίασμα λῦσαι; ποῖ τις οὖν ἔτ' ἂν φύγοι,
εἰ μὴ ὁ κελεύσας ῥύσεταί με μὴ θανεῖν;

---

575. Vulgo: *ὁρᾷς Ὀδυσσέως ἄλοχον; οὐ κατέκτανε Τηλέμαχος.* Et sic interpungunt Par. A. atque alter Regius ac scholiastes. Quare Brunckius non male scripsit *οὔ νιν ἔκτανε,* praesertim quum alter ille Regius *οὐκ ἀπέκτανε,* Aug. c. autem *οὐκ ἔκτανε* praebeat. Novissimi editores cum Musgravio: *ὁρᾷς; Ὀδυσσέως ἄλοχον οὐ κατέκτανε.* Veram esse antiquam interpunctionem, nisi quod interrogatione non opus est, v. 578. ostendit. Nec profecto aptum hic *ὁρᾷς;*

578. Vulgo: *ὁρᾷς δ' Ἀπόλλων', ὅς.* Omittunt *δ'* Regii duo Brunckii, Flor. 6. 9. 17. 18. 21. 34. Aug. b. c. Ven. a. b. Porsonus vero, quod nec dativi iota recte elidatur, accusativus autem Atticis *Ἀπόλλω* sit, scripsit: *ὁρᾷς; Ἀπόλλων ὃς μεσομφάλους ἕδρας.* Atque *Ἀπόλλων* habent I. N. et, si quidem accurate cum ed. Musgravii collati sunt, de quo vehementer dubito, Florentini omnes. Sane, si v. 575. *ὁρᾷς;* scriberetur, non potuit hic *ὁρᾷς δ';* admitti, quia *ὁρᾷς* et *ὁρᾷς* non possunt inter se opponi, nec sine *δὲ* scribi *ὁρᾷς;* quia hic ista quaestio etiam magis inepta est quam v. 575. Recte tamen vetus scriptura *δὲ* servat, modo id suo loco restituatur: *ὁρᾷς Ἀπόλλω δ'.*

579. Vulgo: *στόμα σαφέστατον νέμει.* Plerique codd. meliore positu: *στόμα νέμει σαφέστατον.* Clemens Alex. in Protrept. p. 65. affert: *ὃς μεσομφάλους ἕδρας ναίει βροτοῖσι στόμα νέμων σαφέστατα.*

581. Clemens l. c. qui versus 581 — 584. omissis tantum *τί χρῆν με δρᾶν* affert, *κείνῳ πιθόμενος,* quod Porsonus recepisset, si unus codex accessisset. Bonum factum, quod nullus accessit.

586. Libri omnes *εἰ μὴ ὁ κελεύσας,* quod recte revocasse Boissonadum arbitror, postquam Brunckius ex Marklandi coniectura pessime

ἀλλ' ὡς μὲν οὐκ εὖ μὴ λέγ' εἴργασται τάδε,
ἡμῖν δὲ τοῖς δράσασιν οὐκ εὐδαιμόνως.
γάμοι δ' ὅσοις μὲν εὖ καθεστᾶσιν βροτῶν,
μακάριος αἰών· οἷς δὲ μὴ πίπτουσιν εὖ,
τά τ' ἔνδον εἰσὶ τά τε θύραζε δυςτυχεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

ἀεὶ γυναῖκες ἐμποδὼν ταῖς ξυμφοραῖς
ἔφυσαν ἀνδρῶν πρὸς τὸ δυςχερέστερον.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

ἐπεὶ θρασύνει κοὐχ ὑποστέλλει λόγῳ,
οὕτω δ' ἀμείβει μ' ὥςτε μ' ἀλγῆσαι φρένα,
μᾶλλόν μ' ἀνάξεις ἐπὶ σὸν ἐξελθεῖν φόνον·
καλὸν πάρεργον δ' αὐτὸ θήσομαι πόνων
ὧν οὕνεκ' ἦλθον, θυγατρὶ κοσμήσων τάφον.
μολὼν γὰρ εἰς ἔκκλητον Ἀργείων ὄχλον

εἰ μὴ ὀὐγκελεύσας dederat, Porsonus autem deleverat articulum, ut ὁ θεὸς repeteretur ἐκ κοινοῦ, quod est durissimum. Non video ego quid obstet, quo minus μὴ ὁ eodem modo quo μὴ ἀδικεῖν, μὴ ἀμελεῖν et similia, coalescere potuerint.

589. Flor. 2. ὅσοι. Flor. 25. καθεστῶσι.

590. Flor. 10. πίπτωσιν.

591. H. R. Flor. 2. δυςτυχῆ. Aristides ad Leptinem T. II. p. 656. ed. Lips. ὥςπερ αὖ μὴ βουλομένων ἐκείνων τά τ' ἔνδον τά τε θύραζε δυςτυχεῖ, ubi cod. Ven. δυςτυχῆ.

593. Vulgo δυςτυχέστερον. Aliquot codd. et Stobaeus LXXIII. 34. δυςτυχέστατον. Pauci codd. δυςχερέστατον, item pauci δυςχερέστερον. Scholiastae fere δυςτυχέστερον legerunt, unus autem δυςχερέστατον, quum reddat per δυςκολώτατον. Praetuli δυςχερέστερον, ut exquisitius. Sic Suidas δυςχερασμάτων interpretatur ἀτυχημάτων.

595. Vulgo φρένας. Ven. a. b. cum aliis et optimis codd. φρένα.

596. Vulgo ἀνάψεις. Par. A. Flor. 2. 25. Taur. Ven. a. ἀνάξεις, quod L. Dindorfius recte scripsisse videtur ἀνάξεις. Sic in Oppiani Cyneg. I. 107. hodie legitur ἀνήϊξεν τε φέβεσθαι activa potestate. Scriptura variat etiam in Medea v. 107.

599. Cant. Flor. 2. Taur. et v. l. Flor. 6. χορὸν pro vulgato ὄχλον. Contra in Taur. γρ. ὄχλον.

ἑκοῦσαν οὐκ ἄκουσαν ἐπισείσω πόλιν
σοὶ σῇ τ' ἀδελφῇ, λεύσιμον δοῦναι δίκην.
μᾶλλον δ' ἐκείνη σοῦ θανεῖν ἔστ' ἀξία,
ἢ τῇ τεκούσῃ σ' ἠγρίωσ', εἰς οὓς ἀεὶ
πέμπουσα μύθους ἐπὶ τὸ δυςμενέστερον,
ὀνείρατ' ἀγγέλλουσα τἀγαμέμνονος,
καὶ τοῦθ' ὃ μισήσειαν Αἰγίσθου λέχος
οἱ νέρτεροι θεοί, καὶ γὰρ ἐνθάδ' ἦν πικρόν,
ἕως ὑφῆψε δῶμ' ἀνηφαίστῳ πυρί.
Μενέλαε, σοὶ δὲ τάδε λέγω δράσω τε πρός·
εἰ τοὐμὸν ἔχθος ἐναριθμεῖ κῆδός τ' ἐμόν,
μὴ τῷδ' ἀμύνειν φόνον ἐναντίον θεοῖς·
ἔα δ' ὑπ' ἀστῶν καταφονευθῆναι πέτροις,
ἢ μὴ 'πίβαινε Σπαρτιάτιδος χθονός.
τοσαῦτ' ἀκούσας ἴσθι, μηδὲ δυςσεβεῖς

---

600. Par. A. ἐκπείσω, adscripto ἀνασείσω, quod alterum duo Brunckii codices cum Mosc. d. Aug. b. c. Guelf. Flor. 6. 9. 18. 21. 34. habent. Hesychius: ἀνασείοις, ἀναπείθοις. Flor. 33. ἐπιπείσω. Ceterorum librorum scripturam Brunckio probatam ἐπισείσω servavit Porsonus, qui non sublata post πόλιν interpunctione δοῦναι δίκην hic rarissimo usu ius dare vel reddere significare statuit. Meliorem viam quum ostendisset Elmsleius ad Heracl. 852. distingui iubens post σῇ τ' ἀδελφῇ, ut δοῦναι δίκην esset ὥςτε ὑμᾶς δοῦναι δίκην, tamen Porsonum defendendum sibi esse existimavit Schaeferus eo, quod etiam λαμβάνειν δίκην de eo qui puniatur dictum sit. Id vero aliis demonstrare exemplis debebat, quam lectorem ad Baccharum v. 1311. 1326. remittendo. Nam quod ibi v. 1311. legitur, δίκην γὰρ ἀξίαν ἐλάμβανεν facillime ad usitatam loquendi rationem revocabitur, si ἐλάμβανες scribemus. Alterum autem exemplum, in quo est σὸς δ' ἔχει δίκην παῖς παιδός, nihil ad probandum valere apertum est.

602. Libri omnes θανεῖν ἔστ' ἀξία. Nihil tribuo Elmsleii ad Bacch. 246. decreto, ex quo ἐπαξία scribendum est.

607. Horum verborum, καὶ γὰρ ἐνθάδ' ἦν πικρόν, ineptissimas interpretationes excogitarunt scholiastae, quorum duo tantum viderunt quae subesset sententia. Eorum alter: ἐνθάδ', ἤγουν ἐν τοῖς ἄνω, alter autem: καὶ γὰρ τοῖς ζῶσι πικρὸν ἦν ἡ μοιχεία: in quibus verbis addidi ἦν.

609. Aug. b. d. δράσω δὲ πρός.

612. Vide ad v. 524.

πόλιν τε πεῖσαι τῷ λίαν χρῆσθαι καλῶς.
καὶ ναῦς γὰρ ἐνταθεῖσα πρὸς βίαν ποδὶ
ἔβαψεν, ἔστη δ' αὖθις, ἢν χαλᾷ πόδα.
μισεῖ γὰρ ὁ θεὸς τὰς ἄγαν προθυμίας,
μισοῦσι δ' ἀστοί· δεῖ δέ μ', οὐκ ἄλλως λέγω,
σώζειν σε σοφίᾳ, μὴ βίᾳ τῶν κρεισσόνων.
ἀλκῇ δέ σ' οὐκ ἄν, ᾗ σὺ δοξάζεις ἴσως,
σώσαιμ' ἄν· οὐ γὰρ ῥᾴδιον λόγχῃ μιᾷ
στῆσαι τρόπαια τῶν κακῶν, ἅ σοι πάρα.
οὐ γάρ ποτ' Ἄργους γ' ἕνεκ' ἂν εἰς τὸ μαλθακὸν

ρεῳ σοί τε. Atque etiam Mosc. a. *σοί τε.* Porsonus cum Brunckio *Τυνδάρεών τε σοί.* In Taur. et Ven. a. adscriptum: *γρ. ἐλθὼν δ' ἐγώ σοι Τυνδάρεων πειράσομαι.* Hoc recepi. Nam neque duplici isto *τε* opus est, et aegre desideratur *ἐγώ.*

692. Libri: *πόλιν τε πεῖσαι τῷ λίαν χρῆσθαι καλῶς.* Dubitari potest, sic an *πείσας* scripserit, ut *πειράσομαι τῷ λίαν χρῆσθαι καλῶς* coniungantur, suadendoque se conaturum callide uti ira populi dicat Menelaus. Si recte se habet *πεῖσαι*, sententia est: *conabor Tyndaro et populo suadere, ut moderate ira sua in te utantur.* Ita quae sequuntur, referenda erunt ad *πεῖσαι.* Non enim illa de moderatione ea, qua quis ipse animum suum refrenet, dicta sunt, ut haec Sophoclis in Antig. v. 715. *αὔτως δὲ ναὸς ὅςτις ἐγκρατὴς πόδα τείνας ὑπείκει μηδέν, ὑπτίοις κάτω στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται*, sed de illa moderatione, qua erga alios utendum sit, ut eos ne magis exacerbemus.

701. Libri: *οὐ γάρ ποτ' Ἄργους γαῖαν εἰς τὸ μαλθακὸν προςηγόμεσθα.* Aberravit a vero Musgravius, qui hic et ad Iph. Taur. 1403. *εἰς τὸ μαλθακὸν* idem quod *κατὰ τὸ μαλθακὸν* esse putabat, Luciani usus exemplis, in quibus *τὸ βάρβαρον* et similia *ad exemplum barbarorum* significant. Eodem modo hanc locutionem accepit Schaeferus, qui *προςηγόμεσθ' ἂν* scribi malebat, quod interpretatur: *nunquam Argivis adhiberem blanditias, nisi necessitas, cui sapientes cedunt, me cogeret.* Scholiastarum unus: *ἤγουν οὔποτε τοῖς Ἀργείοις ταπεινῶς ὑποπεπτώκαμεν, ἀλλὰ μεγαλοπρεπῶς καὶ γενναίως αὐτοῖς ἐχρώμεθα, προστάττοντες μετ' ἐξουσίας ὅσα ἂν ἐβουλόμεθα.* At meliorem viam monstrat alius: *εἰ γὰρ ἦν τοῦτο ῥᾴδιον, οὔποτε διὰ τοῦ Ἄργους τὴν γῆν, ἤγουν διὰ τὸ Ἄργος προςεφέρομεν ἑαυτοὺς εἰς τὸ μαλθακόν.* Quocum convenit adscriptum in cod. Guelf. *διὰ τὸ Ἄργος.* Ex quibus apparet, abstersa vetusta labe scribendum esse: *οὐ γάρ ποτ' Ἄργους γ' ἕνεκ' ἂν εἰς τὸ μαλθακὸν προςηγόμεσθα.* *Non enim unquam Argivorum qui-*

προςηγόμεσθα· νῦν δ' ἀναγκαίως ἔχει
δούλοισιν εἶναι τοῖς σοφοῖσι τῆς τύχης.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ πλὴν γυναικὸς οὕνεκα στρατηλατεῖν
τἄλλ' οὐδέν, ὦ κάκιστε τιμωρεῖν φίλοις,
φεύγεις ἀποστραφείς με; τὰ δ' Ἀγαμέμνονος
φροῦδ'. ἄφιλος ἦσθ' ἄρ', ὦ πάτερ, πράσσων κακῶς.
οἴμοι, προδέδομαι, κοὐκέτ' εἰσὶν ἐλπίδες,
ὅποι τραπόμενος θάνατον Ἀργείων φύγω·
οὗτος γὰρ ἦν μοι καταφυγὴ σωτηρίας.
ἀλλ' εἰςορῶ γὰρ τόνδε φίλτατον βροτῶν,
Πυλάδην, δρόμῳ στείχοντα Φωκέων ἄπο,
ἡδεῖαν ὄψιν· πιστὸς ἐν κακοῖς ἀνὴρ
κρείσσων γαλήνης ναυτίλοισιν εἰςορᾶν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Θᾶσσον ἤ μ' ἐχρῆν προβαίνων ἱκόμην δι' ἄστεως,
σύλλογον πόλεως ἀκούσας, τὸν δ' ἰδὼν αὐτὸς σαφῶς,
ἐπὶ σὲ σύγγονόν τε τὴν σήν, ὡς κτενοῦντας αὐτίκα.

---

dem caussa ad lenitatem adducerer. Superbe loquitur Menelaus, fortitudinem suam iactans, quo ignaviam dissimulet. Ita abit de scena. Nam quae deinde Orestes dicit, solus secum in scena loquitur.

709. Brunckius et Porsonus cum Ald. Flor. 2. et e correctione 10. ὅπῃ. Ceteri ὅποι.

710. Pro σωτηρίας, cui in Taur. superscriptum τῆς συμφορᾶς, in Flor. 21. et Ven. a. autem adiectum est γρ. συμφορᾶς, Venetus b. habet σωτήριος.

715. Aldinae error πρὸ ἄστεος propagatus in alias vett. edd. Codices et schol. Hermogenis in Walzii rhetor. T. V. p. 525. δι' ἄστεος. Havn. δι' ἄστεως.

716. Libri σύλλογον πόλεως ἀκούσας, τὸν δ' ἰδὼν αὐτὸς σαφῶς. Id est: σύλλογον, τὸν μὲν ἀκούσας, τὸν δὲ ἰδών, cuius generis exempla attulit Porsonus ad v. 891. Mosc. a. σὸν δ'. In

τί τάδε; πῶς ἔχεις; τί πράσσεις, φίλταθ' ἡλίκων ἐμοὶ
καὶ φίλων καὶ συγγενείας; πάντα γάρ τάδ' εἶ σύ μοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οἰχόμεσθ', ὡς ἐν βραχεῖ σοι τἀμὰ δηλώσω κακά.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

συγκατασκάπτοις ἂν ἡμᾶς· κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μενέλεως κάκιστος εἴς με καὶ κασιγνήτην ἐμήν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

εἰκότως, κακῆς γυναικὸς ἄνδρα γίγνεσθαι κακόν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὥςπερ οὐκ ἐλθὼν ἔμοιγε ταὐτὸν ἀπέδωκεν μολών.

Ven. b. abest *αὐτός*. Unus scholiastarum: *τὸν ἐπὶ σὲ καὶ τὴν σὴν ἀδελφὴν σύλλογον τῆς πόλεως καὶ ἀκούσας καὶ τοῖς ἐφθαλμοῖς ἰδών*. Unde quis coniiciat *ἀκούσας τ' εἰςιδών τ' αὐτὸς σαφῶς*, vel *ἀκούσας ὄμμασίν τ' ἰδὼν σαφῶς*. Alius scholiastes: *λέγει δὲ ὅτι ἐρχόμενος διὰ τῆς πόλεως ἤκουσα παρά τινων ὡς ἐκκλησίαν Ἀργεῖοι ἐποίησαν ἐπὶ σὲ καὶ τὴν Ἠλέκτραν, ἵνα κτείνωσιν· εἶδον δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τινὰς στείχοντας*. Scholiastes Hermogenis omisit hunc versum sententia integra, si, quod ille in sequente versu habet, *ὡς θανοῦντας αὐτίκα*, scriptum esset *αὐτίχ' ὡς θανουμένους*. Sed illud nihil est nisi error scribentis pro *κτανοῦντας*, quod est in Flor. 33. ut *κτανοῦντες* in Ven. b.

722. Ald. et codd. *εἰς ἐμέ*, praeter Ven. a. in quo est *εἰς 'μέ*. Porsonus cum Musgravio et Brunckio *ἐς ἐμέ*. Defendit *εἴς με* Elmsleius ad Iph. Taur. 64. Vide ad v. 383.

723. *Εἰκότως* sine interpunctione iungebatur sequentibus. Porsonus suspicabatur distinguendum esse, ut oratio in fine versus suspenderetur, ut abrupta. Schaeferus subaudiri *ἔχει* malebat. Id fecit etiam glossator cod. Guelf. Boissonadus coniiciebat *εἰκόθ' ὡς*. Mibi, quum *εἶναι* etiam aliis in formulis cum adverbiis coniungatur, *ἐστὶ* intelligendum videtur. Potuit vero *εἰκὸς ἦν* scribere.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἦ γάρ ἐστιν ὡς ἀληθῶς τήνδ' ἀφιγμένος χθόνα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

χρόνιος· ἀλλ' ὅμως τάχιστα κακὸς ἐφωράθη φίλοις.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

καὶ δάμαρτα τὴν κακίστην ναυστολῶν ἐλήλυθεν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἐκεῖνος, ἀλλ' ἐκείνη κεῖνον ἐνθάδ' ἤγαγεν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ποῦ 'στιν ἣ πλείστους Ἀχαιῶν ὤλεσεν γυνὴ μία;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἐν δόμοις ἐμοῖσιν, εἰ δὴ τούσδ' ἐμοὺς καλεῖν χρεών.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

σὺ δὲ τίνας λόγους ἔλεξας σοῦ κασιγνήτῳ πατρός;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μή μ' ἰδεῖν θανόνθ' ὑπ' ἀστῶν καὶ κασιγνήτην ἐμήν.

---

726. Cant. N. Aug. b. *φίλος*.

727. Mosc. a. Flor. 21. *ἢ καὶ δάμαρτα*. Bene legeretur *ἦ δάμαρτα*.

729. Flor. 33. *πλείους*. Id sic verum esset, si scriberetur: *ἧς πλείους Ἀχαιῶν ὤλεσ' οὐ γυνὴ μία*. Mosc. a. Guelf. *Ἀχαιούς*. Sine iusta caussa censor Elmsleii Heraclidarum in Diar. class. fasc. XIV. p. 304. scribendum putabat *πολλούς*.

732. Ad *μή μ' ἰδεῖν* in multis codd. adscripta interpretatio *μὴ ἀνέξεσθαι*. Nam qui aliquid videt, intuetur credo, non avertit oculos. Quod Matthiae voluit, *ἰδεῖν* esse *περιιδεῖν*, non magis fieri potest, quam ut videre sit praetervidere.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

πρὸς θεῶν, τί πρὸς τάδ' εἶπε; τοῦτ' ἐγὼ εἰδέναι θέλω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εὐλαβεῖθ', ὃ τοῖς φίλοισι δρῶσιν οἱ κακοὶ φίλοι.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

σκῆψιν ἐς ποίαν προβαίνων; τοῦτο πάντ' ἔχω μαθών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὗτος ἦλθ' ὁ τὰς ἀρίστας θυγατέρας σπείρας πατήρ.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Τυνδάρεων λέγεις· ἴσως σοι θυγατέρος θυμούμενος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

αἰσθάνει. τὸ τοῦδε κῆδος μᾶλλον εἵλετ' ἢ πατρός.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

κοὐκ ἐτόλμησεν πόνων σῶν ἀντιλάζυσθαι παρών;

---

733. Ald. Cant. N. Flor. 2. 10. 33. Taur. Havn. Ven. a. b. *τόδε γάρ*. Ceteri *τοῦτό γ'*. Id Porsonus recepit, non recte. Latet in ea scriptura *τοῦτ' ἐγὼ εἰδέναι θέλω*. *Τόδε γὰρ* correctoris videtur esse, nisi quis etiam *τοῦτό γ'* a correctoribus profectum putabit, quum pede imminutum viderent versum, qui integer talis fuerit: *πρὸς θεῶν, τί δῆτα πρὸς τάδ' εἶπεν; εἰδέναι θέλω.*

734. Porsonus cum Brunckio *ηὐλαβεῖθ'*.

735. Ald. et quinque codd. *ἐς*. Ceteri *εἰς*. Deinde Ald. Havn. Taur. *ταῦτα πάντ' ἔχω μαθών*. Liber P. Florentini *τοῦτο πάντ' ἔχω μαθών*. Sic etiam Ven. a. b. sed *μαθεῖν* habentes.

736. Vulgo et apud Moschopulum Opusc. p. 85. *σπείρας*, sed multi codd. *σπείρων*. Praesens defendit Schaeferus parum apto argumento; reiicit Matthiae ut iniuriosum in Tyndarum, quasi non nisi improbissimas filias procreare solitum. Ea certe non iniuria est, quum probam non procreaverit. Praeferrem *σπείρων*, si *ἀρίστας* sine articulo positum esset. Nunc distincte Helena et Clytaemnestra significantur.

739. Perpauci codices *ἀντιλάζεσθαι*.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐ γὰρ αἰχμητὴς πέφυκεν, ἐν γυναιξὶ δ' ἄλκιμος.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἐν κακοῖς ἄρ' εἶ μεγίστοις, καί σ' ἀναγκαῖον θανεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ψῆφον ἀμφ' ἡμῶν πολίτας ἐπὶ φόνῳ θέσθαι χρεών.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἣ κρινεῖ τί χρῆμα, λέξον· διὰ φόβου γὰρ ἔρχομαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἢ θανεῖν, ἢ ζῆν. ὁ μῦθος οὐ μακρὸς μακρῶν πέρι.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

φεῦγέ νυν λιπὼν μέλαθρα σὺν κασιγνήτῃ σέθεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐχ ὁρᾷς; φυλασσόμεσθα φρουρίοισι πανταχῇ.

---

741. Quum scholiastes *ἐν κακοῖς* per *ἐν κινδύνοις* explicet, videri potest poeta scripsisse *μή σ' ἀναγκαῖον θανεῖν*, quia, si Pylades iam nunc inevitabilem esse mortem credat, non videatur recte paullo post, ubi de capitali supplicio audivit, dicere *διὰ φόβου γὰρ ἔρχομαι*. Verum defendenda videtur librorum scriptura ita, ut nunc suam opinionem proferat, statim autem, ubi eam non vanam esse accepit, re ipsa imminente, ut fit, vehementer timere incipiat.

743. Ald. *τί πρᾶγμα.* Codd. *τί χρῆμα.*

744. Vulgo *ὁ μῦθος δ'.* Sublatum a Brunckio *δ'* abest etiam in Ven. b. Servavit Porsonus.

745. Ven. b. *μακρῶν*, errore scribae *μακρὰν* dare volentis, pro *λιπών.*

746. Ald. *φρουρίοις φυλασσόμεσθα πανταχοῦ.* Iustum verborum ordinem praebent codd. quorum in Par. A. est *φρουρίοις ἁπανταχῇ*, quod recepit Brunckius. Huius codex et Flor. 21. *ἁπανταχοῦ.* B. Flor. 10. Taur. *πανταχῇ.* Sic Porsonus.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

εἶδον ἄστεως ἀγυιὰς τεύχεσιν πεφραγμένας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὡςπερεὶ πόλις πρὸς ἐχθρῶν σῶμα πυργηρούμεθα.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

κἀμέ νυν ἐροῦ τί πάσχω· καὶ γὰρ αὐτὸς οἴχομαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πρὸς τίνος; τοῦτ' ἂν προςείη τοῖς ἐμοῖς κακοῖς κακόν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Στρόφιος ἤλασέν μ' ἀπ' οἴκων φυγάδα θυμωθεὶς πατήρ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἴδιον, ἢ κοινὸν πολίταις ἐπιφέρων ἔγκλημα τί;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ὅτι συνηράμην φόνον σοι μητρός, ἀνόσιον λέγων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ τάλας, ἔοικε καὶ σὲ τἀμὰ λυπήσειν κακά.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

οὐχὶ Μενέλεω τρόποισι χρώμεθ'· οἰστέον τάδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐ φοβεῖ μή σ' Ἄργος ὥςπερ κἄμ' ἀποκτεῖναι θέλῃ;

---

749. Vulgo ἔρου. Vict. Ven. a. b. ἐροῦ.
750. Flor. 10. τοῖς ἐμοῖς πόνοις κακῶν.
752. Legebatur ἔγκλημά τι.
756. In Ven. a. adscriptum βίαν. Videntur ergo quidam legisse: μή σ' Ἄργος, ὥςπερ κἄμ', ἀποκτείνῃ βίᾳ.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

οὐ προσήκομεν κολάζειν τοῖσδε, Φωκέων δὲ γῆ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δεινὸν οἱ πολλοί, κακούργους ὅταν ἔχωσι προστάτας.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἀλλ᾽ ὅταν χρηστοὺς λάβωσι, χρηστὰ βουλεύουσ᾽ ἀεί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἶεν. ἐς κοινὸν λέγειν χρή.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τίνος ἀναγκαίου πέρι;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰ λέγοιμ᾽ ἀστοῖσιν ἐλθὼν

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ὡς ἔδρασας ἔνδικα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πατρὶ τιμωρῶν ἐμαυτοῦ;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

μὴ λάβωσί σ᾽ ἄσμενοι.

---

758. Referunt haec scholiastae ad Cleophontem, de quo infra v. 889.

759. Cant. βουλεύσαιντ᾽ ἄν, quod ad βουλευσαίατ᾽ ἄν ferre sensit Porsonus.

761. Flor. 2. Havn. Aug. d. ἔπραξας.

762. Porsonus ex Brunckii coniectura μὴ οὐ λάβωσί σ᾽ ἄσμενοι, quod sit vereor *ut te sint placide accepturi.* Id vero μὴ οὔ σ᾽ ἴδωσιν ἄσμενοι dicendum fuisse monet Schaeferus. Recte libri, non

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλ' ὑποπτήξας σιωπῇ κατθάνω;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

δειλὸν τόδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πῶς ἂν οὖν δρῴην;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἔχεις τίν', ἢν μένῃς, σωτηρίαν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἔχω.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

μολόντα δ' ἐλπίς ἐστι σωθῆναι κακῶν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰ τύχοι, γένοιτ' ἄν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

οὐκοῦν τοῦτο κρεῖσσον ἢ μένειν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλὰ δῆτ' ἔλθω.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

θανὼν γοῦν ὧδε κάλλιον θανεῖ.

---

habentes οὐ. Hoc enim dicit Pylades: *vereor ne te libenter sint accepturi*, quippe ultro te ad supplicium offerentem.

763. Ald. et pars codicum δειλόν, pars δεινόν.

765. Vulgo μολόντι. Multi codd. μολόντα.

767. Servavit Porsonus signum interrogationis post ἔλθω, recte

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εὖ λέγεις· φεύγω τὸ δειλὸν τῇδε.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

μᾶλλον ἢ μένων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ τὸ πρᾶγμά γ' ἔνδικόν μοι.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τὸ δὲ δοκεῖν εὔχου μόνον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καί τις ἄν γέ μ' οἰκτίσειε

ΠΥΛΑΔΗΣ.

μέγα γὰρ ηὑγένειά σου.

---

deletum a Brunckio, sed male explicante. Vere scholiastes: *καὶ δῆτα ἀπέλθω. τὰ συμβουλευτικὰ μετὰ ὑποτακτικοῦ λέγονται.* Est enim consilium eundi capientis: *at ergo eam.* Pro *γοῦν* Ven. b. *γάρ*, quemadmodum scribi volebat V. D. in censuris Edinburgensibus fasc. XXXVIII. p. 480. non usurpatum esse tragicis *γοῦν* contendens: cuiusmodi observatio ipsa natura sua inanis est.

768. Hunc versum, qui in libris post illum, *Ο. καὶ τὸ πρᾶγμά γ' ἔνδικόν μοι. Π. τῷ δοκεῖν εὔχου μόνον*, positus est, Boissonadus cum Kingio ex sententia Morellii suo loco restituit. Non secuti sunt Brunckius aliique, securi, si in singulis verbis metrisve nihil offendat.

769. Ald. Par. A. Taur. Aug. d. Flor. 10. 33. Havn. *τὸ δοκεῖν εὔχου μόνον.* Ceteri *τῷ δοκεῖν*, quod glossatores *τῇ δόξῃ* interpretantur, ut alteram scripturam alii *τὸ νομίζεσθαι καλῶς λέγειν.* Quod Brunckius ex coniectura sua posuit, *τό γε δοκεῖν*, non est ab Euripide scriptum. *Τῷ δοκεῖν* aliquid contorti habet, videturque pariter correctoribus deberi. Quare quod Barnesius dedit *τὸ δὲ δοκεῖν* recepi.

770. Vulgo *καὶ τίς ἄν γέ μ' οἰκτίσειε;* Brunckius sublata interrogatione *καί τις* restituit. Ven. b. *δὲ* habet pro *γε.* Mosc. a. *μή*

ΟΡΕΣΤΗΣ.

θάνατον ἀσχάλλων πατρῷον.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

πάντα ταῦτ᾽ ἐν ὄμμασιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἰτέον, ὡς ἄνανδρον ἀκλεῶς κατθανεῖν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

αἰνῶ τάδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἦ λέγωμεν οὖν ἀδελφῇ ταῦτ᾽ ἐμῇ;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

μὴ πρὸς θεῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δάκρυα γοῦν γένοιτ᾽ ἄν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

οὐκοῦν οὗτος οἰωνὸς μέγας.

μ᾽ οἰκτίσειε. Nescio an scripserit Euripides καί τις ἂν μ᾽ ἐποικτίσειε. Defendi tamen vulgata potest. De ἄν γε dixi ad Phoen. 1223. et ad Soph. Ai. 1318.

773. Ald. τοῦτ᾽. Codd. ταῦτ᾽.

774. Libri δάκρυα γοῦν γένοιτ᾽ ἄν. Scholiastes: τὸ γοῦν ἐνταῦθα ἔμφασιν τοῦ γὰρ ἔχει, ὥςπερ καὶ ἐν ποιήσει καὶ ἐν λογογραφίᾳ εὑρήσεις. Et scribi γὰρ iussit V. D. in censuris Edinburgensibus: v. ad v. 767.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δηλαδὴ σιγᾶν ἄμεινον.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τῷ χρόνῳ δὲ κερδανεῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κεῖνό μοι μόνον πρόςαντες.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τί τόδε καινὸν αὖ λέγεις;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μὴ θεαί μ' οἴστρῳ κατάσχωσ'.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἀλλὰ κηδεύσω σ' ἐγώ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δυςχερὲς ψαύειν νοσοῦντος ἀνδρός.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

οὐκ ἔμοιγε σοῦ.

---

775. Vulgo τῷ χρόνῳ δὲ κερδανεῖς, quod δὲ est ad οὐκοῦν οὗτος οἰωνός μέγας referendum. Ven. b. cum quindecim aliis codd. τῷ χρόνῳ γὰρ κερδανεῖς. Scholiastae haec sic interpretantur, ut lucrum facere dicatur Orestes, quod dilatura sit Electra lamentationem, nec malo omine eventum profectionis impeditura. At haec et inutilis sententia est et parum diversa ab eo, quod modo dixerat Pylades. Recte glossator: διὰ τοῦ χρόνου, ἤγουν συντόμως πορευθῆναι.

776. Pro αὖ λέγεις codices nonnulli ἀγγέλλεις, quod in Mosc. d. emendate scriptum ἀγγελεῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εὐλαβοῦ λύσσης μετασχεῖν τῆς ἐμῆς.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τόδ' οὖν ἴτω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἄρ' ὀκνήσεις;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ὄκνος γὰρ τοῖς φίλοις κακὸν μέγα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἕρπε νυν οἴαξ ποδός μοι.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

φίλα γ' ἔχων κηδεύματα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καί με πρὸς τύμβον πόρευσον πατρός.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ὡς τί δὴ τόδε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὥς νιν ἱκετεύσω με σῶσαι.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τό γε δίκαιον ὧδ' ἔχει.

---

783. Vulgo τὸ δὲ δίκαιον. Codd. fere omnes τό γε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μητέρος δὲ μηδ' ἴδοιμι μνῆμα.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

πολεμία γὰρ ἦν.
ἀλλ' ἔπειγ', ὡς μή σε πρόσθε ψῆφος Ἀργείων ἕλῃ,
περιβαλὼν πλευροῖς ἐμοῖσι πλευρὰ νωχελῆ νόσῳ·
ὡς ἐγὼ δι' ἄστεώς σε σμικρὰ φροντίζων ὄχλου
οὐδὲν αἰσχυνθεὶς ὀχήσω. ποῦ γὰρ ὢν δείξω φίλος,
εἴ σε μὴ 'ν δειναῖσιν ὄντα συμφοραῖς ἐπαρκέσω;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τοῦτ' ἐκεῖνο, κτᾶσθ' ἑταίρους, μὴ τὸ συγγενὲς μόνον·
ὡς ἀνὴρ, ὅςτις τρόποισι συντακῇ, θυραῖος ὢν,
μυρίων κρείσσων ὁμαίμων ἀνδρὶ κεκτῆσθαι φίλος.

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ α΄.

ὁ μέγας ὄλβος ἅ τ' ἀρετὰ
μέγα φρονοῦσ' ἀν' Ἑλλάδα καὶ
παρὰ Σιμουντίοις ὀχετοῖς
πάλιν ἀνῆλθ' ἐξ εὐτυχίας Ἀτρείδαις
πάλαι παλαιᾶς ἀπὸ συμφορᾶς δόμων,
ὁπότε χρυσέας ἔρις ἀρ-

---

788. Ald. et pars codicum ποῦ γὰρ ἂν. Meliores ὢν pro ἄν.

789. Vulgo μὴ δειναῖσιν. Canterus μὴ 'ν, quod multi codd. confirmarunt.

797. Ald. Hervag. 1. 2. παλαιὰς ἀπὸ συμφορὰς, quod indicium videtur alius scripturae esse, παλαιὰς ἐπὶ συμφοράς. Nam unus scholiastarum: τὸ ἑξῆς· ὁ μέγας ὄλβος καὶ ἡ ἀρετὴ τῶν Ἀτρειδῶν ἡ μεγαλοφρονήσασα καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Τροίᾳ εἰς τὸ ἐναντίον τῆς εὐδαιμονίας ἀνῆλθεν, ὅ ἐστιν εἰς δυστυχίαν ἀρχαίαν τὴν τοῖς Ἀτρείδαις συμπεσοῦσαν ἐπὶ τῷ χρυσομάλλῳ ἀρνῷ.

798. Libri: ὁπότε χρυσέας ἔρις ἀρνὸς ἤλυθε Ταντalίδαις,

*νὸς * * ἦλθε Ταντaλίδαις*
οἰκτρότατα θοινάματα καὶ
σφάγια γενναίων τεκέων·
ὅθεν φόνῳ φόνος ἐξαμεί-
βων δι' αἵματος οὐ προλεί-
πει δισσοῖσιν Ἀτρείδαις.

ἀντιστροφὴ α'.

τὸ καλὸν οὐ καλόν, τοκέων
πυριγενεῖ τέμνειν παλάμᾳ

οἰκτρότατα θοινάματα καὶ σφάγια γενναίων τεκέων. Nihil variatur, nisi quod metri ignoratione Triclinius in K. *τῆς χρυσέας* et *οἰκτρότατά τε*, Porsonus autem *χρυσείας* scripsit, quodque Flor. 10. *ἀρνὸς ἔρις*, et Taur. *Ταντaλίδεσι*. Flor. 17. *Ταντaλίδαισιν* habet. At non modo dura est ad *ἔρις* appositio *θοινάματα* et *σφάγια* interposito *Ταντaλίδαις*, sed etiam hic versus dactylicus, *ἤλυθε Ταντaλίδαις*, alieno numero perpetuitatem turbat numeri Glyconei, quem integrum servant quae istis verbis in antistrophe opposita sunt *θανάτου γὰρ ἀμφὶ φόβῳ*. Displicet nunc, quod in Elem. doctr. metr. p. 548. conieci, *ὁπότε χρυσέας ἔρις ἀρνὸς ὕπερ ἦλθε Ταντaλίδαις*, non solum quod id Euripides *χρυσέας ὑπὲρ ἀρνὸς ἔρις* scribere maluisset, sed etiam quod scholiastes nullam in suo codice praepositionem fuisse indicat: *ἔρις τῆς χρυσῆς ἀρνὸς, ἤγουν ὑπὲρ τῆς χρυσῆς ἀρνός. ἔρις γάρ τινος λέγεται καὶ ἣν ἐρίζει αὐτὸς πρός τινα, καὶ ἣν ἐρίζει τις πρὸς αὐτόν, καὶ ἣν ἐρίζουσιν ἕτεροι περὶ αὐτοῦ.* Nisi forte haec defensio est expuncti *ὕπερ*. Quod si non *ὑπὲρ* vel *ἕνεκ'* excidit, suspicari debebimus aut pro *ἤλυθε* aliud verbum positum fuisse, idque fortasse activum, quale *ἐπόρευσε, ἐπίκρανε*, aut, quoniam nihil est cur *ἦλθε* non genuinum putemus, excidisse duas ante *ἦλθε* syllabas, quarum prior a vocali inceperit. Ac sane lenior appositio erit, si hoc fere modo haec scripta fuerunt: *ὁπότε χρυσέας ἔρις ἀρνὸς ὀλό' ἦλθε Τυνδαρίδαις οἰκτρότατα θοινάματα.* Ut in re dubia, satis duxi restituto *ἦλθε* omissionem asteriscis indicare. Ceterum qui integris vocibus finiri versus volunt, meminerint velim, quos ipsi versus vocant membra esse unius versus, qui si ex multis eiusdem generis membris compositus est, nomen habet systematis, re ipsa autem unus est longus versus.

801. Vulgo *τέκνων*, quod correctum est ex multis codicibus.

802. K. *ἔνθεν* ex inutili emendatione metrica Triclinii.

806. Libri *τέμνειν*. Porsonus *τεμεῖν*, quod metri caussa necessarium putabat.

χρόα, μελάνδετον δὲ φόνῳ
ξίφος ἐς αὐγὰς ἀελίοιο δεῖξαι·
τὸ δ' αὖ κακουργεῖν ἀσέβεια μαινολὶς
κακοφρόνων τ' ἀνδρῶν παράνοι-
α. θανάτου γὰρ ἀμφὶ φόβῳ
Τυνδαρὶς ἰάκχησε τάλαι-
να· τέκνον, οὐ τολμᾷς ὅσια·
κτείνων δὲ ματέρα μὴ πατρῴ-
αν τιμῶν χάριν ἐξανά-
ψῃ δύςκλειαν ἐςαιεί.

μεσῳδός.

τίς νόσος ἢ τίνα δάκρυα καὶ

---

807. Mosc. a. Guelf. Flor. 25. Aug. b. *μελάνδευτον*, quod, ut ex scholiastarum adnotationibus apparet, posuisse videntur quibus audacius dictum videretur *μελάνδετον*. Recte vero unus illorum: *πολλὰ δέ εἰσι τὰ τοιαῦτα σύνθετα, οἷον κελαινεφὲς αἷμα· οὐ γὰρ ἔγκειται τὸ νέφος· οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ δεδέσθαι οὐκ ἔγκειται.*

809. Libri *ἀσέβεια μεγάλη*, adscripto in Ven. a. *ποικίλη* quod K. ex correctione Triclinii habet. *Μαινολὶς* scribendum esse ad Orphei hymn. XLV. 2. pag. 309. monui: idque postea etiam Porsonum repperisse testatus est Dobraeus apud Kiddium p. 201.

811. Ven. a. b. cum Ald. et plerisque codd. *θανάτου γὰρ ἀμφὶ φόβῳ*. K. Flor. 6. 9. *θανάτου δ' ἀμφὶ φόβῳ*, quod cum Brunckio recepit Porsonus. Ea vero Triclinii correctio est. *Γὰρ* refertur ad illa, ad quae redit chorus, quae sunt in fine strophae: *ὅθεν φόνῳ φόνος ἐξαμείβων δι' αἵματος οὐ προλείπει δισσοῖσιν Ἀτρείδαις.*

812. Pro vulgato *ἰάχησε* Porsonus *ἰάκχησε* scripsit, quod etsi non plane necessarium erat, tamen, quia etiam in strophico versu anapaestus est, servandum duxi.

814. Ald. Flor. 10. 33. Turn. Havn. Ven. a. b. *κτείνων σὰν ματέρα.* Ceteri *κτείνων σὴν ματέρα*, praeter K. in quo ex pessima correctione Triclinii *κτείνων γε ματέρα* scriptum. Hoc prae metri cura sententiam parvi aestimantes receperunt Brunckius et Porsonus. At *σὰν* quoque non solum metri indicio, sed etiam quia languet, alienam manum prodit. Scilicet interpungebatur sic: *τέκνον, οὐ τολμᾷς ὅσια, κτείνων σὰν ματέρα· μὴ πατρῴαν τιμῶν χάριν ἐξανάψῃ δύςκλειαν ἐςαιεί.* Erat vero *δὲ* pro inepto isto *σὰν* vel *σὴν* ponendum, graviorque restituenda sententia mutatione interpunctionis.

817. Si haec, ut putabatur, epodus est, certe existimanda est ex

τίς ἔλεος μείζων κατὰ γᾶν
ἢ ματροκτόνον αἷμα χειρὶ θέσθαι;

στροφὴ β'.

οἷον ὅγ' ἔργον τελέσας
ἐκβεβάκχευται μανίαις,
Εὐμενίσιν θήραμα φόνῳ
δρομάσι δινεύων βλεφάροις
παῖς Ἀγαμεμνόνειος.

ἀντιστροφὴ β'.

ὦ μέλεος, ματρὸς ὅτε
χρυσοπηνήτων φαρέων
μαστὸν ὑπερτέλλοντ' ἐσιδὼν
σφάγιον ἔθετο ματέρα, πεν-
θέων πατρῴων ἀμοιβάν.

---

proodo et antistrophicis constare, quando, ut iam ab Seidlero observatum erat, de responsione vix dubitari potest. Si non est epodus, novasse censendus est Euripides formam stasimi, ut mesodum interponeret antistrophicis. Quomodo scribendi sint versus, indicavi in Elem. doctr. metr. p. 541. Ald. et Mss. *δάκρυα καί*, praeter K. qui *δάκρυ' ἤ*, quem cum Brunckio secutus est Porsonus.

819. Libri *ματροκτόνον*. Schaeferus scribendum putabat *ματρόκτονον*, id ut esset *μητρὸς φονευθείσης αἷμα*. Magis poeticum est *μακροκτόνον*, quoniam *αἷμα* etiam caedem significat.

820. Ald. et aliquot codd. *οἷον, οἷον ἔργον*. Multi semel *οἷον*. I. *οἷον ὅςτ' ἔργον*. Scripsi *οἷον ὅγ' ἔργον*.

821. Libri *βεβάκχευται*. Scripsi *ἐκβεβάκχευται*.

822. Legebatur *Εὐμενίσι*.

824. Brunckius et Porsonus cum Ald. et plerisque codd. *Ἀγαμεμνόνειος παῖς*, sublato omni numero. Ven. a. et quattuor alii codices *Ἀγαμεμνόνιος παῖς*. Mutavi ordinem verborum cum Seidlero.

826. Ven. b. et aliquot codd. *χρυσεοπηνίτων*. Ceteri libri *χρυσεοπηνήτων*. Scripsi *χρυσοπηνήτων*.

828. Vulgo *πατρῴων παθέων ἀμοιβάν*. Aug. d. Havn. atque, ut videtur, Mosc. a. *πενθέων*, adscripto *γρ. παθέων*. Hinc *πενθέων πατρῴων ἀμοιβὰν* restitui.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

γυναῖκες, ἧπου τῶνδ' ἀφώρμηται δόμων
τλήμων Ὀρέστης θεομανεῖ λύσσῃ δαμείς;

ΧΟΡΟΣ.

ἥκιστα· πρὸς δ' Ἀργεῖον οἴχεται λεών,
ψυχῆς ἀγῶνα τὸν προκείμενον πέρι
δώσων, ἐν ᾧ ζῆν ἢ θανεῖν ὑμᾶς χρεών.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οἴμοι· τί χρῆμ' ἔδρασε; τίς δ' ἔπεισέ νιν;

ΧΟΡΟΣ.

Πυλάδης· ἔοικε δ' οὐ μακρὰν ὅδ' ἄγγελος
λέξειν τὰ κεῖθεν σοῦ κασιγνήτου πέρι.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ τλῆμον, ὦ δύστηνε τοῦ στρατηλάτου
Ἀγαμέμνονος παῖ, πότνι' Ἠλέκτρα, λόγους
ἄκουσον οὓς σοι δυστυχεῖς ἥκω φέρων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

αἰαῖ· διοιχόμεσθα· δῆλος εἶ λόγῳ.

---

830. Videntur libri omnes *ἧπου* habere. Huic tamen loco nescio an magis conveniat *οὔ που*, quod cum illo saepe permutatur. De eo vide ad Iph. Aul. 676. et ad Iph. Taur. 904.

834. Scriptor Christi patientis v. 416. *ψυχῆς ἀγῶνα τὸν προκείμενον πέρι δραμούμενος καθ' ὃν θανεῖν ἐστὶ κρίσις.* Et v. 441. *ψυχῆς ἀγῶνα τὸν προκείμενον πέρι τρέχοντος, ᾧ ζῶντ' ἢ θανόντα νῦν ἴδοις. Δώσων ἀγῶνα* recte interpretatur Schaeferus *copiam facturus iudicii.*

841. Post hunc versum libri habent hunc alium: *κακῶν γὰρ ἥκεις ὡς ἔοικεν ἄγγελος,* agnitum a scriptore Christi patientis v. 150. Eum Brunckius, ut aliunde illatum eiecit, Porsonus uncinis inclusit. Sine idonea caussa damnari iudicavit Matthiae. At non modo langui-

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ψήφῳ Πελασγῶν σὸν κασίγνητον θανεῖν
καὶ σ', ὦ τάλαιν', ἔδοξε τῇδ' ἐν ἡμέρᾳ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οἴμοι· προςῆλθεν ἐλπίς, ἣν φοβουμένη
πάλαι τὸ μέλλον ἐξετηκόμην γόοις.
ἀτὰρ τίς ἁγών, τίνες ἐν Ἀργείοις λόγοι
καθεῖλον ἡμᾶς κἀπεκύρωσαν θανεῖν,
λέγ', ὦ γεραιέ, πότερα λευσίμῳ χερὶ
ἢ διὰ σιδήρου πνεῦμ' ἀποῤῥῆξαί με δεῖ,
κοινὰς ἀδελφῷ συμφορὰς κεκτημένην.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν πυλῶν ἔσω
βαίνων, πυθέσθαι δεόμενος τά τ' ἀμφὶ σοῦ
τά τ' ἀμφ' Ὀρέστου· σῷ γὰρ εὔνοιαν πατρὶ
ἀεί ποτ' εἶχον, καί μ' ἔφερβε σὸς δόμος
πένητα μέν, χρῆσθαι δὲ γενναῖον φίλοις.
ὁρῶ δ' ὄχλον στείχοντα καὶ θάσσοντ' ἄκραν,
οὗ φασι πρῶτον Δαναὸν Αἰγύπτῳ δίκας
διδόντ' ἀθροῖσαι λαὸν εἰς κοινὰς ἕδρας.
ἀστῶν δὲ δή τιν' ἠρόμην ἄθροισμ' ἰδών,

---

dissimam facit sententiam, sed turbat etiam aequalem versuum inter personas distributionem. Nec videtur eum habuisse scholiastes ad v. 832. qui trimetros, quos in libris 116. habemus, numerat 113. Is numerus relinquitur, eiecto hoc et duobus aliis versibus, de quibus v. ad v. 896. 916.

845. Nescio quid Matthiae sibi voluerit, quum Brunckium probavit, qui verba sic construi voluit, *προςῆλθεν ἐλπίς, ἣν ἐξετηκόμην γόοις, πάλαι φοβουμένη τὸ μέλλον.* Nihil opus hoc artificio. Sententia est: *evenit res a me exspectata, quam dudum metuens futura deflevi.*

849. Aug. d. Ven. b. *χρή.*

856. Scriptor Christi patientis v. 377. *φθάσαντ' ἄκραν.*

τί καινὸν Ἄργει; μῶν τι πολεμίων πάρα
ἄγγελμ' ἀνεπτέρωκε Δαναϊδῶν πόλιν;
ὁ δ' εἶπ', Ὀρέστην κεῖνον οὐχ ὁρᾷς πέλας
στείχοντ', ἀγῶνα θανάσιμον δραμούμενον;
ὁρῶ δ' ἄελπτον φάσμ', ὃ μήποτ' ὤφελον,
Πυλάδην τε καὶ σὸν σύγγονον στείχονθ' ὁμοῦ,
τὸν μὲν κατηφῆ καὶ παρειμένον νόσῳ,
τὸν δ' ὥστ' ἀδελφὸν ἴσα φίλῳ λυπούμενον,
νόσημα κηδεύοντα παιδαγωγίᾳ.
ἐπεὶ δὲ πλήρης ἐγένετ' Ἀργείων ὄχλος,
κήρυξ ἀναστὰς εἶπε, τίς χρῄζει λέγειν,
πότερον Ὀρέστην κατθανεῖν ἢ μὴ χρεὼν
μητροκτονοῦντα; κἀπὶ τῷδ' ἀνίσταται
Ταλθύβιος, ὃς σῷ πατρὶ συνεπόρθει Φρύγας.
ἔλεξε δ', ὑπὸ τοῖς δυναμένοισιν ὢν ἀεί,
διχόμυθα, πατέρα μὲν σὸν ἐκπαγλούμενος,
σὸν δ' οὐκ ἐπαινῶν σύγγονον, καλοῖς κακοὺς
λόγους ἑλίσσων, ὅτι καθισταίη νόμους
εἰς τοὺς τεκόντας οὐ καλούς, τὸ δ' ὄμμ' ἀεὶ
φαιδρωπὸν ἐδίδου τοῖσιν Αἰγίσθου φίλοις.
τὸ γὰρ γένος τοιοῦτον· ἐπὶ τὸν εὐτυχῆ
πηδῶσ' ἀεὶ κήρυκες· ὅδε δ' αὐτοῖς φίλος,
ὃς ἂν δύνηται πόλεος ἔν τ' ἀρχαῖσιν ᾖ.

---

861. Ald. Flor. 33. *ἀνεπτέρωσε.* Ceteri et scriptor Christi patientis v. 380. *ἀνεπτέρωκε,* qui etiam *πόλιν* tuetur, pro quo in Havn. Aug. d. *ὄχλον.* In hoc adscriptum *γρ. πόλιν,* in Ven. a. *γρ. ὄχλον.*
867. Omissum *φίλῳ* in Aug. d. Pro eo Ven. a. *φίλον.*
868. Quod in scholiis pro explicatione est, *χειραγωγίᾳ,* in Vat. 1. per *γρ.* ut alia lectio adscriptum.
876. Libri et scholiastae *καλοῖς κακούς,* nisi quod Flor. 33. *κακοῖς καλούς,* Havn. autem *κακοῖς κακούς.* Valckenarius in Diatr. p. 209. coniecerat *καλῶς κακούς.* Ut consueverunt, hunc Brunckius, Brunckium Porsonus secuti sunt. Schaeferus suam fecit metaphrastae explicationem, *ἀντὶ τοῦ συνείρων καὶ συμπλέκων καλοῖς.*
882. Matthiae *πόλεος* simul ad *δύνηται* et ad *ἐν ἀρχαῖσιν ᾖ*

ἐπὶ τῷδε δ' ἠγόρευε Διομήδης ἄναξ.
οὗτος κτανεῖν μὲν οὔτε σ' οὔτε σύγγονον
εἴα, φυγῇ δὲ ζημιοῦντας εὐσεβεῖν.
λαοὶ δ' ἐπεῤῥόθησαν ὡς καλῶς λέγοι,
οἳ δ' οὐκ ἐπῄνουν. κἀπὶ τῷδ' ἀνίσταται
ἀνήρ τις ἀθυρόγλωσσος, ἰσχύων θράσει,
Ἀργεῖος οὐκ Ἀργεῖος, ἠναγκασμένος,

---

refert, merito dubitans de Porsoni opinione, qui copulam encliticam numquam apud veteres Graecos post praepositionem inferri ratus, nisi ea sententiae membrum inchoet, Atheniensem ἔν τε πόλεος ἀρχαῖς vel ἐν πόλεος τε ἀρχαῖς dicere potuisse, non potuisse dicere πόλεος ἔν τ' ἀρχαῖς ait. Confudit Porsonus diversa. Nam si modo ante suum nomen posita est praepositio, ut quum ἔν τ' ἀρχαῖς dicitur, et sequi et praecedere potest πόλεος, quod huius nominis positura non ex grammatica, sed ex rhetorica ratione pendet. Si vero postposita est nomini suo praepositio, ut si dicas πυρὸς ῥιπῇ θ' ὕπο, praecedere copulam necesse est, nec potest dici πυρὸς ῥιπῇ ὑπό τε, non quia πυρὸς initio membri positum sit, sed quia etiam si vel abesset vel postpositum esset per grammaticam rationem non potest dici ῥιπῇ ὑπό τε.

883. Scholiastes: Διομήδης· ὁμώνυμος τῷ ἐν τῇ Τροίᾳ. Fallitur. Nam etsi in Philocteta Lemnium quemdam Hectorem finxisse dicitur Euripides, hic certe perinepte nulla necessitate cogente aliquem Diomedem nominasset. Immo ipsum illum Tydei filium memorat. Is enim Argis versatus videtur, ut de quo Nestor in Odyss. III. 180. de reditu Graecorum exponens, dicat: τέτρατον ἦμαρ ἔην, ὅτ' ἐν Ἄργεϊ νῆας ἐΐσας Τυδεΐδεω ἕταροι Διομήδεος ἱπποδάμοιο ἕστασαν· αὐτὰρ ἔγωγε Πύλονδ' ἔχον.

886. Aliquot codices versum praebent septem pedum, λαοὶ δ' ἐπεῤῥόθησαν οἱ μὲν ὡς καλῶς λέγοι. K. et duo Leidenses apud Valckenarium ad Phoen. 1244. male abiecto λέγοι versui prospexerunt. Ald. et undecim minimum codd. omisso λαοί, quod, ut Matthiae putat, posuerat scriba in mente habens Hecubae versum 553. praebent ἐπέῤῥόθησαν δ'. Porsono visus est Euripides scripsisse: λαοὶ δ' ἐπέῤῥόθησαν ὡς καλῶς λέγοι, idque non solum per se veri simile est, quia mirum esset ni glossatores adiecissent explicandi caussa οἱ μέν, sed etiam aptius videtur. Nam sic si loquitur nuntius, maiorem partem populi assensisse Diomedi subindicat, eoque magis elucescit pravitas illius hominis, cuius deinceps memoratur oratio. Quare hoc recepi.

889. Valckenarius quum in Diatr. p. 256. locum hunc afferens hunc versum omisisset, Beckio visus est eum pro spurio habuisse. Est is si quisquam genuinus. Olympiadis XCII. anno 3. biennio ante actam hanc fabulam, quum Alcibiades Lacedaemonios ad Cyzicum vicis-

θορύβῳ τε πίσυνος κἀμαθεῖ παῤῥησίᾳ,
πιθανὸς ἔτ' αὐτοὺς περιβαλεῖν κακῷ τινι.
ὅταν γὰρ ἡδὺς τοῖς λόγοις, φρονῶν κακῶς,
πείθῃ τὸ πλῆθος, τῇ πόλει κακὸν μέγα·
ὅσοι δὲ σὺν νῷ χρηστὰ βουλεύουσ' ἀεί,
κἂν μὴ παραυτίκ', αὖθίς εἰσι χρήσιμοι
πόλει. θεᾶσθαι δ' ὧδε χρὴ τὸν προστάτην

---

set, hique pacis conditiones offerrent, Cleophon ad bellum excitavit Athenienses, quod tam infeliciter cessit, ut postea numquam ad priorem potentiam emergerent. Vide Diodorum XIII. 53. Homo iste genus a Thracibus ducere putabatur: unde hic Ἀργεῖος οὐκ Ἀργεῖος dictum. Copiose de eo disseruit Fritzschius ad Aristophanis Thesmoph. p. 298. seqq. Dicitur autem ἠναγκασμένος, quod ὢν οὐκ ἀστὸς εἰςβιάζεται, ut est apud Aristophanem Av. 32.

891. Libri πιθανὸς ἔτ' αὐτοὺς, nisi quod I. ὅτ' et Vict. ὥςτ' pro ἔτ': Valckenarius l. c. ἀστοὺς scripsit, quod receperunt Brunckius et Porsonus, probavitque Elmsleius ad Suppl. 355. Porsono confirmari visum est glossa in R. adscripta τοὺς πολίτας, quam Schaeferus magis vulgatae defendendae opportunam putat. Obloquitur Matthiae, nihil hic praecessisse dicens, ad quod referatur illud αὐτούς. At, si in ipsius editione non λαοὶ praecedit, certe οἱ μὲν et οἱ δὲ ostendunt qui sint illi αὐτοί. Sed haeret Matthiae etiam in ἔτι. Id vero recte interpretatus est Schaeferus. Significatur eo, oratorem istum ea suada esse, ut si non statim, at aliquando tamen magnum in malum rem publicam coniiciat.

892. Libri et Stobaeus XLV. 5. ὅταν γὰρ ἡδὺς τοῖς λόγοις. Brunckius ex Musgravii coniectura ἡδύς τις λόγοις.

894. Stobaei codex A. βουλεύωσ'. B. βουλεύσωσ'.

896. Libri plerique: θεᾶσθαι δ' ὧδε χρὴ τὸν προστάτην ἰδόνθ'· ὅμοιον γὰρ τὸ χρῆμα γίγνεται τῷ τοὺς λόγους λέγοντι καὶ τιμωμένῳ. Porsonus in paucis codd. esse ait καὶ τιμωρουμένῳ. Id habet certe Aug. d. adiecto τῷ βασιλεῖ. Musgravius coniiciebat χερί τ' ἰωμένῳ, unde peius quid excogitavit Brunckius, τῷ τ' ἰωμένῳ, medicum, quod fieri non potest, isto participio significari ratus. Unus scholiastarum: τὸν προεστῶτα τῆς πόλεως, τουτέστι τὸν δημαγωγόν, οὕτως ἀφορῶντα πρὸς τὸν λέγοντα δεῖ κρίνειν· ὁμοίως γὰρ, φησίν, ἀποβαίνει τὸ πρᾶγμα καὶ τῷ λέγοντι καὶ τῷ ἀκούοντι· ὥςπερ γὰρ, ἐὰν ᾖ ὁ συμβουλεύων κακός, ἀσύμφορόν ἐστι τῇ πόλει, οὕτως καὶ, ὅταν ὁ ἀκούων κακῶς ἀκούῃ, πάλιν οὐ σύμφορος. Hic quidem legisse videtur κἀχρωμένῳ. Sed patet quae dicit aliena esse. Alius: ὁ δὲ τοῦ δήμου προϊστάμενος ὀφείλει τοιούτους ἐπιλέξασθαι δημηγόρους, τοὺς καὶ χρησιμεύειν μέλλον-

ἰδόνθ᾽· ὅμοιον γὰρ τὸ χρῆμα γίγνεται.
ὃς εἶπ᾽ Ὀρέστην καὶ σ᾽ ἀποκτεῖναι πέτροις
βάλλοντας· ὕπο δ᾽ ἔτεινε Τυνδάρεως λόγους
τῷ σφὼ κατακτείνοντι τοιούτους λέγειν.
ἄλλος δ᾽ ἀναστὰς ἔλεγε τῷδ᾽ ἐναντία,
μορφῇ μὲν οὐκ εὐωπός, ἀνδρεῖος δ᾽ ἀνήρ,
ὀλιγάκις ἄστυ κἀγορᾶς χραίνων κύκλον,
αὐτουργός, οἵπερ καὶ μόνοι σῴζουσι γῆν,
ξυνετὸς δὲ χωρεῖν ὁμόσε τοῖς λόγοις λέγων,
ἀκέραιος, ἀνεπίληπτον ἠσκηκὼς βίον·
ὃς εἶπ᾽ Ὀρέστην παῖδα τὸν Ἀγαμέμνονος
στεφανοῦν, ὃς ἠθέλησε τιμωρεῖν πατρί,

τας. ὁμοίως γὰρ τὸ πρᾶγμα γίνεται τῷ τε δημηγόρῳ καὶ τῷ τοῦ δήμου προϊσταμένῳ. Horum priora falsa sunt et abhorrent plane ab Atheniensium rei publicae ratione: propius autem ad verum accedunt posteriora. Nam hoc dicit Euripides: *ita spectans aliquis considerare debet eum qui rei publicae praesit: nam eadem res est:* h. e. quod in oratore, id etiam in eo qui praeest rei publicae spectandum est. Cetera, quorum genuina scriptura haec est, τῷ τοὺς λόγους λέγοντι καὶ τιμωρουμένῳ, delevi. Nihil sunt enim aliud quam interpretatio, adscripta ad ea quae sequuntur, τῷ σφὼ κατακτείνοντι. Eam metrici in trimetri formam redegerunt. Deletis his recte v. 898. ὃς infertur de malo isto oratore, qui neci dari Orestem et Electram iubebat: quod ὃς aliter ambiguum foret de quo diceretur.

905. Libri: ξυνετὸς δὲ χωρεῖν ὁμόσε τοῖς λόγοις θέλων. Matthiae hoc dici putabat: *qui verbis concertare cum aliis scit, quum vult:* nam ὀλιγάκις eum urbem intrare. At haec non modo inutilis, sed etiam inepta sententia est: non certat enim, quum non vult. Nec θέλων aliud est quam *volens*, h. e. *libens.* At hoc quoque ineptum est: nam quid est *peritus libenter certare?* Libentiae enim nulla peritia est. Scholiastae dubitant utrum τοῖς λόγοις de aliorum, an de ipsius huius viri orationibus accipiendum sit. Certo de aliorum. Etenim vix credo dubitari posse quin scripserit Euripides quod posui, ξυνετὸς δὲ χωρεῖν ὁμόσε τοῖς λόγοις λέγων.

906. Cant. Flor. 2. Ven. b. ἀκέραιον. Deinde Cantabr. Par. A. Flor. 2. 10. Taur. Aug. d. Havn. Ven. a. b. et scriptor Christi patientis v. 394. ἀνεπίπληκτον. Ceteri ἀκέραιος, ἀνεπίληπτον. Hesychius: ἀνεπίληπτον. ἄμεμπτον, ἀκατάγνωστον.

907. Ald. aliaeque edd. vett. male et contra codices ὅς γ᾽ εἶπ᾽.

κακὴν γυναῖκα κἄθεον κατακτανών,
ἢ κεῖν' ἀφῄρει, μήθ' ὁπλίζεσθαι χέρα
μήτε στρατεύειν ἐκλιπόντα δώματα,
εἰ τἄνδον οἰκουρήμαθ' οἱ λελειμμένοι
φθείρουσιν, ἀνδρῶν εὔνιδας λωβώμενοι.
καὶ τοῖς γε χρηστοῖς εὖ λέγειν ἐφαίνετο,
κοὐδεὶς ἔτ' εἶπε. σὸς δ' ἐπῆλθε σύγγονος,
ἔλεξε δ', ὦ γῆν Ἰνάχου κεκτημένοι,
ὑμῖν ἀμύνων οὐδὲν ἧσσον ἢ πατρὶ
ἔκτεινα μητέρ'. εἰ γὰρ ἀρσένων φόνος
ἔσται γυναιξὶν ὅσιος, οὐ φθάνοιτ' ἔτ' ἂν
θνήσκοντες, ἢ γυναιξὶ δουλεύειν χρεών·
τοὐναντίον δὲ δράσετ' ἢ δρᾶσαι χρεών.
νῦν μὲν γὰρ ἡ προδοῦσα λέκτρ' ἐμοῦ πατρὸς
τέθνηκεν· εἰ δὲ δὴ κατακτενεῖτέ με,

---

910. Flor. 2. *ὑφῄρει.*

911. H. *μήτ' ἐκστρατεύειν.*

913. Legebatur hic, ut alibi, *εὐνίδας*. Grammatici *εὔνιδας* scribendum dictitant: v. Etym. M. p. 97, 51. 393, 38. Arcad. p. 32, 17.

916. Post hunc versum legebatur hic: *πάλαι Πελασγοὶ, Δαναΐδαι δὲ δεύτερον*, in quo plerique codd. et Eustathius p. 357, 31. qui hunc versum etiam p. 320, 1. respicit, et ad Dionysii v. 347. in prioribus editionibus, *δὲ* omittunt. Ven. b. *Δαναοὶ δὲ δεύτερον.* Ex Musgravii sententia hunc versum ut Euripideum quidem, sed ex alia fabula sumptum, recte eiecerunt Brunckius et Porsonus. Matthiae tamen verebatur, ne poeta Orestem suum commemoranda antiquitate et fortuna gentis favorem captare voluerit. At verendum potius erat, ne is qui diceret *εἰ γὰρ ἀρσένων φόνος ἔσται γυναιξὶν ὅσιος,* parum caute Danaidarum appellatione memoriam excitaret undequinquaginta Danai filiarum, absolutarum in iudicio Argivorum, nec punitarum nisi apud inferos.

917. Flor. 10. omittit *οὐδέν.* Flor. 33. *ὑμῖν ἀμύνων μᾶλλον ἢ τοὐμῷ πατρί.*

923. Plerique codices *εἰ δὲ δὴ κατακτανεῖτέ με.* Ven. b. *εἰ δὲ κτανεῖτέ με.* Ald. *εἰ δὲ δὴ κατακτενεῖτέ με.* Porsonus: *εἰ δὲ δὴ κατακτενεῖτ' ἐμέ.* Quem quum secutus esset Matthiae, poenituit eum in adnotatione, quod servaverit *ἐμέ*, ut in quo nulla hic sit emphasis. At esse potest, si inter se opponuntur haec: *mater quum punita est, satisfactum est legi: ego si punior, solvitur lex.*

ὁ νόμος ἀνεῖται, κοὐ φθάνοι θνήσκων τις ἄν,
ὡς τῆς γε τόλμης οὐ σπάνις γενήσεται.
ἀλλ' οὐκ ἔπειθ' ὅμιλον, εὖ δοκῶν λέγειν.
νικᾷ δ' ἐκεῖνος ὁ κακὸς ἐν πλήθει λέγων,
ὃς ἠγόρευε σύγγονον σέ τε κτανεῖν.
μόλις δ' ἔπεισε μὴ πετρουμένους θανεῖν
τλήμων Ὀρέστης· αὐτόχειρι δὲ σφαγῇ
ὑπέσχετ' ἐν τῇδ' ἡμέρᾳ λείψειν βίον
σὺν σοί. πορεύει δ' αὐτὸν ἐκκλήτων ἄπο
Πυλάδης δακρύων· σὺν δ' ὁμαρτοῦσιν φίλοι
κλαίοντες, οἰκτείροντες· ἔρχεται δέ σοι
πικρὸν θέαμα καὶ πρόσοψις ἀθλία.
ἀλλ' εὐτρέπιζε φάσγαν' ἢ βρόχον δέρῃ,
ὡς δεῖ λιπεῖν σε φέγγος· ηὐγένεια δὲ
οὐδέν σ' ἐπωφέλησεν, οὐδ' ὁ Πύθιος
τρίποδα καθίζων Φοῖβος, ἀλλ' ἀπώλεσεν.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ δυστάλαινα παρθέν', ὡς ξυνηρεφὲς
πρόσωπον εἰς γῆν σὸν βαλοῦσ' ἄφθογγος εἶ,
ὡς εἰς στεναγμοὺς καὶ γόους δραμουμένη.

---

924. Ven. b. ἀφεῖται.

925. Taur. σπάνις οὐ γενήσεται. Flor. 10. οὐ γενήσεται σπάνις.

927. Flor. 10. λόγων. Scriptor Christi patientis v. 411. cum ceteris libris λέγων.

928. Flor. 2. ἠγόρευσε.

929. Hic versus deest in Flor. 18. Elmsleius quum ad Heracl. 60. vulgatum πετρουμένους, pro quo Flor. 17. πετρουμένοις habet, in πετρούμενος mutari iuberet, quod est in Taur. et adscripto ους in Aug. d. Havn. ea caussa, quod alioqui significaretur reum difficulter iudicibus persuasisse, ut ne ipsi lapidati morerentur, non videtur cogitasse, etsi per se id significare verba possint, tamen hoc loco, ubi et σύγγονον σέ τε praecessit, et res apertissima est, neminem πετρουμένους non ad Orestem et Electram esse relaturum. Assensus tamen ei est Matthiae.

937. In Ven. a. adnotatum: γρ. ὡς οὐ σ' ὁρᾶν δεῖ φέγγος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

στροφὴ α΄.

κατάρχομαι στεναγμὸν, ὦ Πελασγία,
τιθεῖσα λευκὸν ὄνυχα διὰ παρῄδων,
τὰν αἱματηρὸν ἄταν,
κτύπον τε κρατὸς, ὃν ἔλαχ᾽ ἁ κατὰ χθονὸς
νερτέρων Περσέφασσα καλλίπαις θεά.
ἰακχείτω δὲ γᾶ Κυκλωπία,
σίδαρον ἐπὶ κάρα τιθεῖσα κούριμον,
πήματ᾽ οἴκων.
ἔλεος, ἔλεος ὅδ᾽ ἔρχεται
τῶν θανουμένων ὕπερ,
στρατηλατῶν Ἑλλάδος πότ᾽ ὄντων.

ἀντιστροφὴ α΄.

βέβακε γάρ, βέβακεν, οἴχεται τέκνων
πρόπασα γέννα Πέλοπος, ὅ τ᾽ ἐπὶ μακαρίοις

---

943. Praemissum vulgo αἶ αἶ non invenitur nisi in perpaucis codicibus. Deinde vulgo στεναγμῶν, sed aliquot codd. στεναγμόν.

945. Addidi τὰν cum Barnesio, nullo in libro inventum.

946. Pro vulgato ἔλαχ᾽ ἁ nonnulli libri ἔλαχε vel ἔλαχεν.

947. Περσέφασσα auctore Musgravio eiecerunt critici. Habent hoc nomen et libri et scholiastae, etiam metricus, de quo falsum praedicat Matthiae.

948. Pro ἰαχείτω Porsonus restituit ἰακχείτω.

949. Ald. Guelf. Flor. 2. Ven. b. κρᾶτα. Ceteri κάρᾳ, quod Brunckius et Porsonus tenuerunt, vel κάρα, quod Elmsleius in censura meae Supplicum editionis ad v. 303. cum κούριμον coniungendum esse monuit.

950. Eiecta sunt monitu Musgravii a criticis τῶν Ἀτρειδῶν, quae in plerisque libris post οἴκων, in paucis ante πήματ᾽ addita sunt, in quibus sunt Veneti, quorum in a. scriptum est Ἀτρειδᾶν.

953. Ven. a. στρατηλατᾶν. Scholiastes: ἐλεεινότης ἥδε ἔρχεται ἕνεκα τῶν μελλόντων τεθνήξεσθαι παίδων ὄντων τῶν ποτὲ στρατηλατῶν τῆς Ἑλλάδος. Immo ipsi οἱ θανούμενοι vocantur στρατηλάται Ἑλλάδος πότ᾽ ὄντες, quoniam totam gentem Atridarum in mente habet Electra.

ζαλωτὸς ὤν ποτ᾽ οἶκος·
φθόνος νιν εἷλε θεόθεν, ἅ τε δυςμενὴς
φοινία ψῆφος ἐν κακοῖς πολίταις.
ἰὼ ἰώ, πανδάκρυτ᾽ ἐφαμέρων
ἔθνη πολύπονα, λεύσσεθ᾽ ὡς παρ᾽ ἐλπίδας
μοῖρα βαίνει.
ἕτερα δ᾽ ἕτερος ἀμείβεται
πήματ᾽ ἐν χρόνῳ μακρῷ·
βροτῶν δ᾽ ὁ πᾶς ἀστάθμητος αἰών.

στροφὴ β΄.

μόλοιμι τὰν οὐρανοῦ
μέσον χθονός τε τεταμέναν
αἰωρήμασι μυρίαις

---

956. Libri: *ζηλωτὸς ὤν ποτ᾽ οἶκος.* Secuti sunt critici Musgravii coniecturam *ζῆλος ὤν ποτ᾽ οἴκοις.* Satius duxi Doricam formam in librorum scriptura restituere.

958. Libri: *φονία ψῆφος ἐν πολίταις.* Musgravius, qui in strophico versu *Περσέφασσα* eiecit, *φοινία ψῆφος ἐν πόλει* scribendum esse persuasit criticis. Inserui, quod exciderat, *κακοῖς.*

960. Ald. *παρ᾽ ἐλπίδα.* Mss. fere *παρ᾽ ἐλπίδας.*

962. Libri *ἑτέροις.* Porsonus *ἕτερος* restituit.

965. Vulgo: *μόλοιμι τὰν οὐρανοῦ μέσον χθονὸς τεταμέναν.* Codices nonnulli *καὶ* inserunt post *μέσον* cum Eustathio p. 1700, 21. et 56. Matthiae ex mea emendatione in Elem. doctr. metr. pag. 749. *τε* reposuit.

968. Libri: *αἰωρήμασι πέτραν ἁλύσεσι χρυσέαισι φερομέναν,* praeter Aug. c. Ven. b. in quibus est *χρυσέοισι.* Quod olim ut interpretationem ad *αἰωρήμασι* adscriptam suspectum habebam, *ἁλύσεσι,* quum et libri omnes et scholiastae non solum Euripidis, sed etiam Pindari interpres ad Ol. I. 97. qui hos versus affert, et qui respicit Eustathius p. 1700, 62. tueantur, nunc genuinum esse credo. Sed illud non est veri simile, si *αἰωρήμασι πέτραν* unus versus sit, subiectum ei esse trimetrum brachycatalectum, *ἁλύσεσι χρυσέαισι φερομέναν.* Multo minus ferri potest dimeter, qualem Brunckius et Porsonus, Kingium, ut fere in rebus metricis solent, secuti dederunt, *ἁλύσεσι χρυσέαις φερομέναν,* etsi *χρυσέαις* duo libri scholiorum Pindari habent. Fuit ille versus trimeter, *πέτραν ἁλύσεσι χρυσέαισι φερομέναν.* Sic vero deest aliquid praecedenti versui, qui aut Pherecrateus aut Glyconeus fuit. Id unus tantum conservavit scholiastarum, qui scripsit: ὁ

πέτραν ἁλύσεσι χρυσέαισι φερομέναν
δίναισι βῶλον ἐξ Ὀλύμπου,
ἵν' ἐν θρήνοισιν ἀναβοάσω
γέροντι πατρὶ Ταντάλῳ,
ὃς ἔτεκεν, ἔτεκε γενέτορας ἐμέθεν δόμων,
οἳ κατεῖδον ἄτας,

στροφὴ γ'.

ποτανὸν μὲν δίωγμα πώλων
τεθριπποβάμονι στόλῳ
Πέλοψ ὁπότε πελάγεσι διε-
δίφρευσε, Μυρτίλου φόνον
δικὼν ἐς οἶδμα πόντου,
λευκοκύμοσιν
πρὸς Γεραιστίαις
ποντίων σάλων
ἠόσιν ἁρματεύσας.

στροφὴ δ'.

ὅθεν δόμοισι τοῖς ἐμοῖ-
σιν ἦλθ' ἀρὰ πολύστονος,

δὲ λόγος· εἴθε παραγενοίμην εἰς τὴν μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ τεταμένην πέτραν, ἥτις αἰωρεῖται καὶ φέρεται μυρίαις στρεφομένη χρυσαῖς ἁλύσεσιν ἐξ οὐρανοῦ. Hinc recepi μυρίαις.

971. Libri ἀναβοάσω, praeter H. in quo est ἀναβοάσωμαι. Porsonus ex schol. Aristophanis ad Plut. 639. ἀναβοάσομαι posuit, quo usitatissimum tragicis metrum in inusitatum mutatur, ἵνα ubi interpretans, quod scholiastae recte ὅπως significare volunt.

972. Vulgo γέροντι πατρὶ Ταντάλῳ. Aug. d. γέροντι πατέρι. Mosc. d. Flor. 6. 9. 17. 18. 21. 34. Aug. b. c. πατρὶ γέροντι.

975. Libri τὸ πτανόν. Emendavit Porsonus.

977. Ald. Flor. 10. e correctione ὁπότε. Ceteri ὅτε, labante metro servatum a Brunckio et Porsono.

981. Ald. Γεραστίαις, forma saepius obvia. Codices, ut videtur, consentiunt in Γεραιστίαις.

984. Legebatur ἐμοῖς, interrupto numero iambico.

λόχευμα ποιμνίοισι Μαιάδος τόκου,
τὸ χρυσόμαλλον ἀρνὸς ὁπότ'
ἐγένετο τέρας ὀλοὸν ὀλοὸν
Ἀτρέος ἱπποβότα·

στροφὴ ε'.

ὅθεν ἔρις τό τε πτερωτὸν
ἁλίου μετέβαλεν ἅρμα,
τὰν πρὸς ἑσπέραν κέλευθον
οὐρανοῦ προσαρμόσασα
μονόπωλον ἐς Ἀῶ,

στροφὴ ς'.

ἑπταπόρου τε δρόμημα Πελειάδος
εἰς ὁδὸν ἄλλαν Ζεὺς μεταβάλλει,

---

986. De Musgravii sententia Porsonus cum Brunckio λόχευμα ποιμνίοισι posuerunt v. 988. post ὀλοόν, vitiato systemate iambico et contra omnes libros.

988. Multi codd. male semel ὀλοόν.

989. Libri Ἀτρέως, quod correxit Porsonus. Deinde Ven. b. cum aliquot codd. ἱπποβάτα. Recte libri ceteri ἱπποβότα.

990. Vulgo τὸ πτερωτόν. Multi codd. τό τε πτερωτόν.

991. Porsonus ἁλίου restituit pro ἀελίου vel ἡελίου.

993. Recte ab Heathio repositum est προςαρμόσασα. Quod Porsonus in plerisque Mss. et Aldina esse ait, μεθαρμόσας, error est. Habent Ald. et Mss. προςαρμόσας. Neque in scholiis quod iis Matthiae tribuit μεθαρμόσασα invenio, nisi in lemmate, quod tamen pro explicatione habendum esse ex metaphrasi ad v. 970—1004. apparet, in qua legitur προςαρμόσασα, ἀντὶ τοῦ μεθαρμόσασα καὶ μεταλλάξασα. Aliquot codices turbato verborum ordine προςαρμόσασ' οὐρανοῦ, quod mire infelix metrorum iudex Matthiae non dubitavit recipere.

994. Vulgo εἰς ἀῶ. Plerique codd. ἐς ἀῶ. Μονόπωλον inepte interpretantur scholiastae εἰς μίαν ἡμέραν.

995. Ald. et plerique codd. ἑπταπόρου τε δρομήματα πλειάδος. Ven. a. Havn. δραμήματα. Taur. δράμημα. Aliquot alii δρόμημα, quod quum etiam Philoponus ad Aristot. Meteorolog. I. vol. 1. p. 203. ed. Ideleri, confirmet, Porsonus ex Eustathio p. 1713, 7. restituit δρόμημα Πελειάδος.

τῶνδέ τ' ἀμείβει ἀεὶ θανάτους θανάτων τά τ' ἐπώνυμα δεῖπνα Θυέστου
λέκτρα τε Κρήσσας Ἀερόπας δολίας δολίοισι γάμοις, τὰ πανύστατα δ'
εἰς ἐμὲ καὶ γενέταν ἐμὸν ἤλυθε
πολυστόνοισιν δόμων ἀνάγκαις.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ μὴν ὅδε σὸς ξύγγονος ἕρπει
ψήφῳ θανάτου κατακυρωθείς,
ὅ τε πιστότατος πάντων Πυλάδης
ἰσάδελφος ἀνήρ, * * ἰθύνων

---

997. Libri: *τῶνδέ τ' ἀμείβει θανάτους θανάτων*, male interrupto anapaestis systemate dactylico. Scilicet exciderat *ἀεὶ* post *ἀμείβει*, quod restitui. Dubitant autem scholiastae, qui *ἀμείβειν* dicitur utrum Iuppiter sit an Mercurius. Iovem intelligens Matthiae impeditam et contortam interpretationem protulit. At nominativi sunt *δεῖπνα* et *λέκτρα*, quae Atridarum *θανάτους θανάτων ἀμείβειν* dicuntur.

1001. Libri *ἤλυθε*. In Mosc. d. supra scriptum *ἦλθε* ut Porsonus cum Brunckio scripsit.

1002. Vulgo: *δόμων πολυπόνοις ἀνάγκαις*. Mosc. d. Ven. b. *πολυστόνοις*, ut Kingius edidit, quod ita legisse scholiastam metricum intelligeret. Flor. 2. *δόμων σὺν πολυπόνοις ἀνάγκαις*, quod videtur ex interpretatione adiectum, quum in scholiis legamus: *πολυπόνοις. λείπει ἡ σύν, σὺν πολυστόνοις ἀνάγκαις*. Si a poeta profectum esset *σύν*, aptus claudendo systemati esset trimeter catalecticus, *πολυστόνοισι σὺν δόμων ἀνάγκαις*. Sed quum interpretis esse videatur, alius putandus est nec minus usitatus in fine stropharum versus positus fuisse: *πολυστόνοισιν δόμων ἀνάγκαις*.

1003. Omissum vulgo *σὸς* praebuerunt Florentini omnes, Guelf. Ven. a. b.

1004. Hesychius: *κατακυρωθείς. κατακριθείς*. Haec etiam in scholiis leguntur.

1006. Libri: *ἰσάδελφος ἀνὴρ ἰθύνων νοσερὸν κῶλον Ὀρέστου*. Porsonus ex Heathii coniectura recepit *ὀρθῶν*, quod merito miratus Elmsleius ad Heracl. 614. coniecit *ἐξιθύνων*, delendumque censuit *Ὀρέστου*, quod omissum est in Flor. 21. 34. Sine dubio rectam viam ingressus est Elmsleius, sed de *ἐξιθύνων* dubitare licet. Mihi veri similius videtur adverbium excidisse, ut *πέλας* vel *ἀτρέμ' ἰθύνων*

νοσερὸν κῶλον
ποδὶ κηδοσύνῳ παράσειρος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οἲ 'γώ· πρὸ τύμβου γάρ σ' ὁρῶσ' ἀναστένω,
ἀδελφὲ, καὶ πάροιθε νερτέρων πυρᾶς.
οἲ 'γὼ μάλ' αὖθις· ὥς σ' ἰδοῦσ' ἐν ὄμμασιν
πανυστάτην πρόσοψιν ἐξέστην φρενῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐ σῖγ' ἀφεῖσα τοὺς γυναικείους γόους
στέρξεις τὰ κρανθέντ'; οἰκτρὰ μὲν τάδ', ἀλλ' ὅμως
φέρειν σ' ἀνάγκη τὰς παρεστώσας τύχας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ πῶς σιωπῶ, φέγγος εἰσορᾶν θεοῦ
τόδ' οὐκέθ' ἡμῖν τοῖς ταλαιπώροις μετόν;

1010. Vulgo *νερτέρων πυρᾶς.* Comparat Porsonus *νερτέρων στέφη* in Troad. 1247. Addere poterat *νερτέρων ἀγάλματα* Alcest. 614. *θύματα νερτέρων* Ion. 1234. atque ex ipso Oreste 122. *νερτέρων δωρήματα.* Codd. fere omnes et scholiastes *νερτέρου πυρᾶς.* Flor. 2. *νερτέρας.*

1011. Ald. Havn. Aug. c. d. *ὡς ἰδοῦσ' ὄμμασι.* Aliquot codd. *ὡς ἰδοῦσά σ' ὄμμασι.* Alii *ὡς ἰδοῦσά σ' ἐν ὄμμασι.* Porsonus *ὥς σ' ἰδοῦσ' ἐν ὄμμασι.*

1013. Par. A. Flor. 2. 10. 21. Taur. Aug. b. d. Ven. a. b. et duo Leidenses apud Valck. ad Phoen. 1319. *λόγους.* In Aug. d. Ven. a. adscriptum *γρ. γόους*, quae Aldinae et ceterorum librorum scriptura est.

1015. Ald. Ven. a. b. aliique codd. *φέρειν σ' ἀνάγκη.* Omisit pronomen cum Kingio et aliquot codd. Porsonus. Aptius videtur servari, quoniam de sola Electra loquitur Orestes, ipse paratus ad ferendam inevitabilem sortem.

1016. Libri: *καὶ πῶς σιωπῶ, φέγγος εἰσορᾶν θεοῦ τόδ' οὐκέθ' ἡμῖν τοῖς ταλαιπώροις μέτα;* Transposuerunt editores signum interrogationis post *σιωπῶ.* At ita non scripsit Euripides: narrare enim Electra Oresti videretur moriendum esse. Interpunctio quidem veterum editionum recte se habet, sed in scriptura vitium est. Reponen-

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μή σύ γέ μ' ἀπόκτειν'· ἅλις ἀπ' Ἀργείας χερὸς
τέθνηχ' ὁ τλήμων· τὰ δὲ παρόντ' ἔα κακά.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ μέλεος ἥβης σῆς, Ὀρέστα, καὶ πότμου
θανάτου τ' ἀώρου. ζῆν ἐχρῆν σ', ὅτ' οὐκέτ' εἶ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μὴ πρὸς θεῶν μοι περιβάλῃς ἀνανδρίαν,
εἰς δάκρυα πορθμεύουσ' ὑπόμνησιν κακῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

θανούμεθ'· οὐχ οἷόν τε μὴ στένειν κακά.
πᾶσιν γὰρ οἰκτρὸν ἡ φίλη ψυχὴ βροτοῖς.

---

dum erat quod iam Musgravio in mentem venit: *καὶ πῶς σιωπῶ, φέγγος εἰςορᾶν θεοῦ τόδ' οὐκέθ' ἡμῖν τοῖς ταλαιπώροις μετόν.* Nam sententia certe haec inesse in verbis debet, reddideruntque eam haec duo scholia: *καὶ πῶς σιωπήσω, ἐπεὶ οὐκέτι μέτεστιν ἡμῖν τοῖς ἀθλίοις βλέπειν τόδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου; ἐπεὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου οὐ μέτεστιν ἡμῖν τοῖς ταλαιπώροις.* Illud tamen dubitari potest, utrum *μετόν* scripserit poeta, an *εἴ γ' ὁρᾶν μέτα.* Praetuli id quod et elegantius videbatur, et ad sententiam rectius: nam *εἴπερ* potius quam *εἴ γε* dicendum erat.

1018. Quod legebatur, *σὺ μή μ' ἀπόκτειν'*, etsi recte dictum est, si sequentia spectantur, tamen quo modo ad praecedentia apte responderi potuerit pronomine in principio collocato, non apparet. Flor. 2. bonus codex, *μὴ σύ μ' ἀπόκτειν'*. Unde scripsi *μὴ σύ γέ μ' ἀπόκτειν'*. Tum libri plerique *ὑπ' Ἀργείας χερός*, sed Flor. 2. 10. 33. Taur. Ven. a. *ἀπ' Ἀργείας χερός*, quod praestare iudicavi. *Χερὸς* interpretantur glossatores *ὑπὸ τῆς τῶν Ἀργείων δυναστείας.* Mihi videtur *χειροτόνησις* intelligenda.

1020. Quinque codices *ὦ τλῆμον*, quod in aliis ut diversa lectio adscriptum.

1021. Ven. b. *ζῆν σ' ἐχρῆν.*

1022. In Havn. Aug. d. omissum est *μοι*, pro quo Taur. Ven. a. *μου.* In Mosc. a. Aug. c. ad *περιβάλῃς* adscriptum *γρ. προς.* Id ad talem scripturam videtur pertinere: *μὴ πρὸς θεῶν με προςβάλῃς ἀνανδρίᾳ.* Nam in Aug. c. *μοι* sic scriptum est ut nescias *μοι* an *μὴ* sit, in Ven. a. b. autem est *ἀνανδρίᾳ.*

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τόδ' ἦμαρ ἡμῖν κύριον· δεῖ δ' ἢ βρόχους
ἅπτειν κρεμαστούς, ἢ ξίφος θήγειν χερί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

σύ νύν μ', ἀδελφέ, μή τις Ἀργείων κτάνῃ,
ὕβρισμα θέμενος τὴν Ἀγαμέμνονος γόνον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἅλις τὸ μητρὸς αἷμ' ἔχω· σὲ δ' οὐ κτενῶ,
ἀλλ' αὐτόχειρι θνῆσχ' ὅτῳ βούλει τρόπῳ.

1026. Exilis caussa est, qua Elmsleius ad Med. 326. not. 5. scribi volebat *δεῖ δὴ βρόχους*.

1027. Cant. Flor. 6. Ven. a. *θίγειν*. Aug. c. d. *θιγεῖν*. Flor. 10. *ἢ χερὶ ξίφος θίγειν*. Aug. b. *χεροῖν*.

1029. Libri: *ὕβρισμα θέμενος τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον*. Scholiastes: *γράφεται καὶ δόμον. οὕτω γὰρ καὶ Καλλίστρατός φησιν Ἀριστοφάνη γράφειν.* Tacent critici, et Matthiae ne mentionem quidem fecit lectionis Aristophaneae: quae etsi vix cuiquam probabitur, tamen ostendit falsam visam esse grammatico alteram scripturam. Non enim opinor sentiebat, ut scholiastes ad v. 81. qui ibi *τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον* interpretatur *τοὺς παῖδας τοῦ Ἀγαμέμνονος*, sed censebat verba ista et illic et v. 314. non posse nisi de Oreste intelligi, eoque hic, ubi de se loquitur Electra, usurpari non potuisse. Illa quidem dicere debebat *τὴν Ἀγαμέμνονος γόνον*, nec dubitavi id reponere. Nam anapaesto recentior tragoedia in nomine proprio locum concessit, etiam ubi evitari pes ille poterat. Vide ad Soph. Philoct. 794. et infra v. 1538. Ut hic locutus est, ita etiam in Iph. Aul. 794. (800) *διὰ σὲ τὰν κύκνου δολιχαύχενος γόνον.* Vide ad Viger. p. 930.

1030. Vulgo: *ἅλις τὸ μητρὸς αἷμ' ἔχω· σὲ δ' οὐ κτανῶ.* Priorem horum partem in v. *ἔχω* habet etiam Thomas M. Sed Ask. 1. Mosc. a. d. Flor. 17. 25. 34. *ἅλις τὸ μητρὸς αἷμ'· ἐγὼ δέ σ' οὐ κτανῶ.* Hanc scripturam recepit Matthiae, quia vis non possit esse esse in *σέ*, quasi dicat Orestes *alium quidem interficiam, at non te*, sed in prima persona, cui opponatur *ἀλλ' αὐτόχειρι θνῆσκε τρόπῳ*: nam quum librarii errore verbis transpositis scriptum esset *ἐγὼ. σὲ δ' οὐ κτανῶ*, quod in Cant. L. Guelf. Flor. 6. 9. 18. 21. Aug. c. inveniri, mutatum esse *ἐγὼ* in *ἔχω.* Contra Porsonus, speciosam quidem istam scripturam esse fassus, tamen merum errorem esse, quia

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἔσται τάδ᾽· οὐδὲν σοῦ ξίφους λελείψομαι·
ἀλλ᾽ ἀμφιθεῖναι σῇ δέρῃ θέλω χέρας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τέρπου κενὴν ὄνησιν, εἰ τερπνὸν τόδε
θανάτου πέλας βεβῶσι, περιβαλεῖν χέρας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ φίλτατ᾽, ὦ ποθεινὸν ἥδιστόν τ᾽ ἔχων
τῆς σῆς ἀδελφῆς ὄνομα καὶ ψυχὴν μίαν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔκ τοί με τήξεις· καί σ᾽ ἀμείψασθαι θέλω
φιλότητι χειρῶν. τί γὰρ ἔτ᾽ αἰδοῦμαι τάλας;
ὦ στέρν᾽ ἀδελφῆς, ὦ φίλον πρόςπτυγμ᾽ ἐμόν,
τάδ᾽ ἀντὶ παίδων καὶ γαμηλίου λέχους
προςφθέγματ᾽ ἀμφοῖν τοῖς ταλαιπώροις πάρα.

ἐγὼ σὲ δ᾽ in aliis libris sit, liquere ait. Uterque falsa ratiocinatione usus est. Matthiae enim non vidit adesse id ipsum, quod ad oppositionem requirit: nam quum Orestes dicit *ἅλις τὸ μητρός αἷμ᾽ ἔχω· σὲ δ᾽ οὐ κτενῶ*, quid est id aliud, quam *matrem interfeci, te vero non interficiam?* Porsonus autem quum *ἐγὼ σὲ δ᾽ οὐ* pro mero errore habuit, non cogitavit id non minus recte dictum esse, quam in Sophoclis Aiace v. 116. *τοῦτό σοι δ᾽ ἐφίεμαι.* Itaque sic potius statuendum est, *ἐγὼ δὲ σ᾽ οὐ κτενῶ* scriptum ab iis esse, qui isti *σύ νυν* Electrae *ἐγώ* opponendum esse censerent.

1032. Aug. d. *ξίφος*, quod fuerat etiam in Aug. c. in quo correctum est a prima manu.

1034. Male post *τόδε* distinguebatur. Meliora scholiastes docere potuerat.

1035. Aug d. *χέρα.*

1042. Libri: *προςφθέγματ᾽ ἀμφὶ τοῖς ταλαιπώροις πάρα.* Scholiastes ad *ἀμφί· ἀντὶ τοῦ ἐπί. καὶ χωρὶς δὲ αὐτῆς ὁ λόγος σώζεται.* Brunckius ex Musgravii coniectura *ἄρτι.* Porsonus ex H. *ἡμῖν*, ut v. 1017. Id Matthiae ad *ταλαιπώροις* superscriptum in Guelf. interpretis esse videns e Lobeckii coniectura ad Ai. 611. (610. ed. alt.) *ἀμφοῖν* dedit, sequi se illum debuisse dicens etiam *τοῖν τα-*

ΗΛΕΚΤΡΑ.

φεῦ·
πῶς ἂν ξίφος νῷ ταὐτὸν, εἰ θέμις, κτάνοι,
καὶ μνῆμα δέξαιθ᾽ ἕν, κέδρου τεχνάσματα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἥδιστ᾽ ἂν εἴη ταῦθ᾽· ὁρᾷς δὲ δὴ φίλων
ὡς ἐσπανίσμεθ᾽, ὥςτε κοινωνεῖν τάφου.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὐδ᾽ εἶφ᾽ ὑπὲρ σοῦ, μὴ θανεῖν σπουδὴν ἔχων,
Μενέλαος ὁ κακός, ὁ προδότης τοῦ ᾽μοῦ πατρός;

λαιπώροιν scribendo. Sed poenituit eum postea, quod nulla vis sit in eo, quod duo sint, non unus vel plures: itaque *τάδε προςφθέγματα πάρεστιν ἀμφὶ τοῖς ταλαιπώροις* dixisse Euripidem videri pro *πάρεστι τοῖς ταλαιπώροις*, quia summam calamitatem significare voluerit, quae circumdet hominem. Ter in his male abusus est acumine iudicii sui vir doctissimus. Ut a postremo incipiam, torta est quam protulit interpretatio. Nam *ἀμφὶ τοῖς ταλαιπώροις* nihil aliud quam *de miseris* significare potest. Blandis appellationibus quoniam praedicatur aliquid de iis quos quis appellat, dici illae quidem possunt *προςφθέγματα ἀμφί τινι*: sed languet id tamen mirum in modum, quia non quid praedicent de se, sed quod praedicant et testificantur caritatem suam spectatur. Deinde quid hoc est, quod nullam vim in eo esse ait, quod duo, non unus vel plures sint? Id sic recte obiecisset, si haec universe de quibusvis hominibus dicerentur. At ubi non est nisi de duobus sermo, quid est quod illi non sint duo vel ambo dicendi? Immo ubi quid aeque in utrumvis cadere dicendum est, necessarium est id utrique, eoque ambobus convenire dici. Denique quum, si *ἀμφοῖν*, etiam *τοῖν ταλαιπώροιν* se scribere debuisse arbitratus est, non cogitavit, seu dativus seu genitivus sit *ἀμφοῖν*, recte adiectum esse *τοῖς ταλαιπώροις*. Nam si dativus est, recte per appositionis figuram additur *τοῖς ταλαιπώροις*. Differunt enim *ἀμφοῖν, τοῖς ταλαιπώροις*, *ambobus, qui miseri sumus*, et *ἀμφοῖν τοῖν ταλαιπώροιν*, *ambobus miseris*, in quo haec in unam sunt notionem coniuncta. Sin genitivus est, id quod ego quidem verum esse puto, alloquia amborum, h. e. quibus ambo se mutuo appellent, intelligenda sunt, et *πάρεστιν* ad solum *τοῖς ταλαιπώροις* referendum. Itaque *ἀμφοῖν* recepi.

1045. Aug. d. *τεχνάσματι*, superscripto *α*. Ven. b. *ἐν κέδρου τεσχνάσμασιν*.

1048. 1049. Hos versus Mosc. d. tribuit Oresti. Electrae sunt, et recte, in ceteris.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐδ᾽ ὄμμ᾽ ἔδειξεν, ἀλλ᾽ ἐπὶ σκήπτροις ἔχων
τὴν ἐλπίδ᾽, εὐλαβεῖτο μὴ σώζειν φίλους.
ἀλλ᾽ εἶ᾽, ὅπως γενναῖα κἀγαμέμνονος
δράσαντε κατθανούμεθ᾽ ἀξιώτατα.
κἀγὼ μὲν εὐγένειαν ἀποδείξω πόλει,
παίσας πρὸς ἧπαρ φασγάνῳ· σὲ δ᾽ αὖ χρεὼν
ὅμοια πράσσειν τοῖς ἐμοῖς τολμήμασιν.
Πυλάδη, σὺ δ᾽ ἡμῖν τοῦ φόνου γενοῦ βραβεύς,
καὶ κατθανόντοιν εὖ περίστειλον δέμας,
θάψον τε κοινῇ πρὸς πατρὸς τύμβον φέρων.
καὶ χαῖρ᾽· ἐπ᾽ ἔργον δ᾽, ὡς ὁρᾷς, πορεύομαι.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἐπίσχες. ἓν μὲν πρῶτά σοι μομφὴν ἔχω,
εἰ ζῆν με χρῄζειν σοῦ θανόντος ἤλπισας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί γὰρ προσήκει κατθανεῖν σ᾽ ἐμοῦ μέτα;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἤρου; τί δὲ ζῆν σῆς ἑταιρίας ἄτερ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἔκτανες σὺ μητέρ᾽, ὡς ἐγὼ τάλας.

1051. Vulgo ηὐλαβεῖτο. Ven. a. cum aliquot aliis codd. εὐλαβεῖτο.

1054. Ad πόλει in Flor. 6. Ven. a. adscriptum γρ. πατρός.

1056. H. βουλήμασι. Aug. d. βουλεύμασι, uterque adscripto γρ. τολμήμασι, quae est ceterorum librorum scriptura.

1058. Aliquot codd. κατθανόντων.

1060. Mosc. a. Flor. 2. 17. 34. omittunt δ᾽.

1064. L. Havn. Aug. c. ἑταιρείας, ut Personus scripsit.

1065. Flor. 21. τὴν pro vulgato σήν. In Aug. d. ad σὴν ad-

ΠΥΛΑΔΗΣ.

σὺν σοί γε κοινῇ· ταὐτὰ καὶ πάσχειν με δεῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀπόδος τὸ σῶμα πατρί, μὴ σύνθνησκέ μοι.
σοὶ μὲν γάρ ἐστι πόλις, ἐμοὶ δ' οὐκ ἔστι δή,
καὶ δῶμα πατρὸς καὶ μέγας πλούτου λιμήν.
γάμων δὲ τῆς μὲν δυςπότμου τῆςδ' ἐσφάλης,
ἥν σοι κατηγγύησ', ἑταιρίαν σέβων·
σὺ δ' ἄλλο λέκτρον παιδοποίησαι λαβών,
κῆδος δὲ τοὐμὸν καὶ σὸν οὐκέτ' ἐστὶ δή.
ἀλλ' ὦ ποθεινὸν ὄνομ' ὁμιλίας ἐμῆς,
χαῖρ'· οὐ γὰρ ἡμῖν ἔστι τοῦτο, σοί γε μήν·
οἱ γὰρ θανόντες χαρμάτων τητώμεθα.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἦ πολὺ λέλειψαι τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.
μήθ' αἷμά μου δέξαιτο κάρπιμον πέδον,
μὴ λαμπρὸς αἰθήρ, εἴ σ' ἐγὼ προδούς ποτε
ἐλευθερώσας τοὐμὸν ἀπολίποιμί σε.

---

scriptum γρ. σύ. Hoc recipiendum duxi. Nam etsi hic Pyladae matrem intelligi apertum est, tamen, si distincte additur *tuam*, male convenit, quod Pylades respondet, σύν σοί γε κοινῇ.

1066. Interpungebatur: σὺν σοί γε· κοινῇ ταῦτα καὶ πάσχειν με δεῖ. Nulla interpunctio est in Aug. b. sed in Aug. c. post κοινῇ, in Mosc. d. post ταῦτα. Recte Matthiae: ξὺν σοί γε κοινῇ· ταὐτὰ καὶ πάσχειν με δεῖ. Ac ταὐτὰ praebuerunt septem codices. Dein M. χρή.

1067. Flor. 33. μὴ ξύνθνησκ' ἐμοί.

1069. Flor. 10. καὶ λίμην πλούτου μέγας.

1070. Vulgo γάμου. Codd. γάμων.

1071. L. Aug. c. Porsonus ἑταιρείαν.

1072. Guelf. παιδοποίησον, superscripto ab alia manu αι.

1074. Vulgo ὄμμ'. Codices fere omnes ὄνομ'.

1077. Vulgo ἦπου. Multi codd. ἦ πολύ.

1080. Flor. 10. 33. Ven. a. b. ἀπολείποιμί σε.

καὶ συγκατέκτανον γάρ, οὐκ ἀρνήσομαι,
καὶ πάντ' ἐβούλευσ' ὧν σὺ νῦν τίνεις δίκας·
καὶ συνθανεῖν οὖν δεῖ με σοὶ καὶ τῇδ' ὁμοῦ.
ἐμὴν γὰρ αὐτήν, ἧς γε λέχος ἐπήνεσα,
κρίνω δάμαρτα· τί γὰρ ἐρῶ κἀγώ ποτε
τὴν Δελφίδ' ἐλθὼν Φωκέων ἀκρόπτολιν,
ὃς πρὶν μὲν ὑμᾶς δυςτυχεῖν φίλος παρῆν,
νῦν δ' οὐκέτ' εἰμὶ δυςτυχοῦντί σοι φίλος;
οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν κἀμοὶ μέλει.
ἐπεὶ δὲ κατθανούμεθ', ἐς κοινοὺς λόγους
ἔλθωμεν, ὡς ἂν Μενέλεως ξυνδυςτυχῇ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ φίλτατ', εἰ γὰρ τοῦτο κατθάνοιμ' ἰδών.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

πιθοῦ νυν, ἀνάμεινον δὲ φασγάνου τομάς.

1084. Mosc. d. *ἐμοί*. Deinde vulgo, ut Havn. Ven. a. b. *ἧς λέχος ἐπήνεσα*. Brunckius *κατήνεσα*, quod reiiciens Porsonus, quia tantum de *τῷ κυρίῳ* dici videatur, *ἧς γε λέχος ἐπήνεσα* scripsit. Barnesii coniecturam *ἧς λέχος γ' ἐπήνεσα*, firmant K. Flor. 18. 21. Propterea recepit Matthiae. At ea videtur Triclinii correctio esse: quare probabiliorem Porsoni scripturam recepi. Poterat poeta *συνήνεσα* scribere.

1085. Vulgo: *κρίνω δάμαρτα. τί γὰρ ἐρῶ καλόν ποτε.* Liber P. Flor. 2. *τί γὰρ ἐρῶ κἀγώ ποτε.* Aug. d. Havn. *τί γὰρ ἐρῶ ποτε καλόν.* Scholiastes: *τίνα εὐπρόςωπον ἀπολογίαν δώσω*: quam ille interpretationem dare debuit, etiam si non legit istud *καλόν*, quod manifestum est supplementum versus uno pede mutilati. Vera videtur altera scriptura esse, nisi scripsit: *τί γὰρ ἔχων ἐρῶ ποτέ.*

1086. Vulgo: *γῆν Δελφίδ' ἐλθών, Φωκέων ἀκρόπτολιν.* Aug. c. *εἰς γῆν.* Flor. 33. inserit *καὶ* ante *Φωκέων*. Neque enim sine caussa mirati videntur antiqui interpretes terram Delphicam Phocensium *ἀκρόπτολιν* dici. Unde etiam *μητρόπολιν* adscriptum est in quibusdam codd. Quod crederes dudum ex coniectura positum esse, praebet Ven. b. *τὴν Δελφίδ' ἐλθὼν Φωκέων ἀκρόπτολιν.*

1093. Flor. 2. 25. *πείθου νῦν.*

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μενῶ, τὸν ἐχθρὸν εἴ τι τιμωρήσομαι.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

σίγα νυν· ὡς γυναιξὶ πιστεύω βραχύ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μηδὲν τρέσῃς τάςδ'· ὡς πάρεισ' ἡμῖν φίλαι.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἑλένην κτάνωμεν, Μενέλεῳ λύπην πικράν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πῶς; τὸ γὰρ ἕτοιμον ἔστιν, εἴ γ' ἔσται καλῶς.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

σφάξαντες. ἐν δόμοις δὲ κρύπτεται σέθεν.

1097. Mira narrat Schaeferus, Helenam dici *λύπην*, ut in Hecuba 897. esse *δισσὴ μέριμνα μητρί.* Immo ad *κτάνωμεν* additum est *λύπην* eo usu accusativi, quo effectus actionis verbo significatae indicatur, quia in verbo inest *κτάνωμεν τιθέντες λύπην*, quod etiam inversum dici potest *θῶμεν λύπην κτείνοντες.*

1098. Vulgo: *πῶς; τὸ γὰρ ἕτοιμόν ἐστιν, εἴ γ' ἔσται καλῶς.* Haec sic scripta intelligi nequeunt. Scholiastae: *πῶς οὖν ἕτοιμον. τὸ ἑξῆς· εἰ γάρ, φησί, τοῦτο εὔκολον καὶ ἕτοιμον τὸ φονεῦσαι τὴν Ἑλένην, καλῶς ἂν ἡμῖν ἔσται. ἀλλὰ τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἕτοιμόν ἐστι· τὸ γὰρ ἑτοίμως καὶ εὐχερῶς τὴν Ἑλένην κατεργάσασθαι καλόν ἐστιν, εἰ ὅλως δυνατὸν τοῦτο πρᾶξαι. ἕτοιμος γὰρ εἰς τοῦτο εἰμί, εἴγε μὴ καταληφθήσομαι. ἀλλὰ τίνι τρόπῳ, φησίν, ἀνέλωμεν; ἕτοιμος γὰρ εἰμὶ πρὸς τὸ σφάξαι, εἰ ἔστιν εὐμαρὲς τὸ κτεῖναι· τουτέστιν εἰ μὴ καταληφθήσομαι.* Patet hos ita legisse: *πῶς; τὸ γὰρ ἕτοιμον ἔστιν· εἴ γ' ἔσται, καλῶς.* Solo accentu mutato emendari oratio potest: *τὸ γὰρ ἕτοιμον ἔστιν, εἴ γ' ἔσται καλῶς,* hac sententia: *prompta voluntas adest, si recte fieri poterit.* Fateor tamen hoc non valde placere, quia hic tantummodo ut possit fieri, non quam recte aut facile, spectatur, mallemque legeretur: *πῶς; εἰπέ. τὸ γὰρ ἕτοιμον, εἴγ' ἔσται, πάρα,* vel: *πῶς; τὸ γὰρ ἐμόν γ' ἕτοιμον, εἴ γ' ἔσται, πάρα.*

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μάλιστα· καὶ δὴ πάντ' ἀποσφραγίζεται.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἀλλ' οὐκέθ', Ἅιδην νυμφίον κεκτημένη.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ πῶς; ἔχει γὰρ βαρβάρους ὀπάονας.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τίνας; Φρυγῶν γὰρ οὐδέν' ἂν τρέσαιμ' ἐγώ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οἵους ἐνόπτρων καὶ μύρων ἐπιστάτας.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τρυφὰς γὰρ ἥκει δεῦρ' ἔχουσα Τρωϊκάς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὥςθ' Ἑλλὰς αὐτῇ σμικρὸν οἰκητήριον.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

οὐδὲν τὸ δοῦλον πρὸς τὸ μὴ δοῦλον γένος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ μὴν τόδ' ἔρξας δὶς θανεῖν οὐχ ἅζομαι.

1100. Scholiastes: *σφραγῖδας ἐπιτίθησιν, ὡς δὴ πάντα κληρονομήσασα τὰ ἐμά. τὰ μὲν, φησί, σφραγίζει τῶν ἡμετέρων, τὰ δὲ ἀποσφραγίζει. γράφεται καὶ ἀπασφαλίζεται.*

1101. Flor. 21. *κεκτημένην*, quod videtur ex *κεκτημένῃ* ortum.

1104. Quomodo per attractionem interrumpi continuitatem orationis putaverit Schaeferus, ego me fateor non intelligere. Sed solebat ille non perspecta septuose enuntiare.

1108. Ald. et plerique codd. *οὐ χάζομαι*, quod servarunt Brun-

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἐγὼ μήν, σοί γε τιμωρούμενος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὸ πρᾶγμα δήλου καὶ πέραιν᾽, ὅπως λέγεις.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

εἴςιμεν ἐς οἴκους δῆθεν, ὡς θανούμενοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔχω τοσοῦτον, τἀπίλοιπα δ᾽ οὐκ ἔχω.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

γόους πρὸς αὐτὴν θησόμεσθ᾽ ἃ πάσχομεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὥςτ᾽ ἐκδακρῦσαί γ᾽ ἔνδοθεν κεχαρμένην.

---

ckius et Porsonus. Cant. Aug. b. οὐχ ἅζομαι, quod probat Elmsleius ad Heracl. 600. ubi est δυςφημεῖν γὰρ ἅζομαι θεάν. Mosc. d. οὐ-χάζομαι, ut apud Hesychium legitur. Matthiae tuendum putavit οὐ χάζομαι, attulitque ex Apollonio Rhod. IV. 190. μηκέτι νῦν χάζεσθε, φίλοι, πάτρηνδε νέεσθαι. At levis est in hoc genere Alexandrini poetae auctoritas. Qui οὐ χάζομαι defendere voluerit, ostendere debebit Atticos epicum verbum χάζεσθαι usurpasse.

1113. Dubitari potest, utrum, quod Matthiae vult, ἃ πάσχομεν sit ὅτι ταῦτα πάσχομεν, sive, ut rectius dicam, *pro iis quae patimur*, an, quae Schaeferi sententia est, γόους θησόμεθα sit idem quod γοησόμεθα. Hoc ut multo simplicius praeferendum.

1114. Flor. 2. ὥςτε δακρῦσαί γ᾽. Ald. ὥςτ᾽ ἐκδακρῦσαί γ᾽. Sic etiam Aug. b. c. d. Havn. quorum duo postremi γ᾽ omittunt. Alii non pauci codd. ὥςτ᾽ ἐνδακρῦσαί γ᾽. Deinde tres Leid. apud Valck. ad Phoen. 1353. liber P. Mosc. a. Guelf. Taur. Florentini omnes κεχαρμένην. Ex Aldina vulgatum κεχαρμένη, quod et ipsum probum esse gravi errore Porsonus iudicabat, Matthiae autem ex κεχαρμένοι ortum coniecit, quod est in Mosc. d. eoque rettulit etiam α, quod in Aug. d. ad κεχαρμένη superscriptum est. Bonam sententiam praeberet κεχαρμένοι, nisi sequens versus obstaret. Si legitur, ὥςτ᾽ ἐκδακρῦσαί γ᾽ ἔνδοθεν κεχαρμένην, non est id sic intelligendum, ac si

ΠΥΛΑΔΗΣ.

καὶ νῷν παρέσται ταῦθ᾽ ἅπερ κείνῃ τότε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔπειτ᾽ ἀγῶνα πῶς ἀγωνιούμεθα;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

κρύπτ᾽ ἐν πέπλοισι τοισίδ᾽ ἕξομεν ξίφη.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πρόσθεν δ᾽ ὀπαδῶν τίς ὄλεθρος γενήσεται;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἐκκλήσομέν σφας ἄλλον ἄλλοσε στέγης.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ τόν γε μὴ σιγῶντ᾽ ἀποκτείνειν χρεών.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

εἶτ᾽ αὐτὸ δηλοῖ τοὔργον οἷ τείνειν χρεών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἑλένην φονεύειν· μανθάνω τὸ σύμβολον.

---

tam vehementer lamentandum dicat Orestes, ut lacrimas fundere cogatur Helena, sed cum ironia: *scilicet ut illa lacrimas fundat, intus ridens*, quod est, ut gaudeat, dissimulans gaudium lacrimis. Eo pertinebat etiam *κεχαρμένη*. Nam qui sic scribebant, sine dubio legebant: *ὥςτ᾽ ἐκδακρύσει γ᾽ ἔνδοθεν κεχαρμένη.*

1115. Ex nullo libro allatum est *ταῦθ᾽*.

1117. Flor. 2. *τοῖςδ᾽ ἐφέξομεν*.

1119. Vulgo *ἐκκλείσομεν σφᾶς* et *ἄλλοσ᾽ ἐν στέγαις*. Optimi codices *ἐκκλήσομεν* et plerique *ἄλλοσε στέγης*. Mutavi accentum pronominis.

1121. Vulgo *ᾗ*. Sed Mosc. a. Flor. 2. 10. 33. Taur. Aug. d. Ven. a. b. *οἷ*.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἔγνως· ἄκουσον δ' ὡς καλῶς βουλεύομαι.
εἰ μὲν γὰρ εἰς γυναῖκα σωφρονεστέραν
ξίφος μεθεῖμεν, δυςκλεὴς ἂν ἦν φόνος·
νῦν δ' ὑπὲρ ἁπάσης Ἑλλάδος δώσει δίκην,
ὧν πατέρας ἔκτειν', ὧν τ' ἀπώλεσεν τέκνα,
νύμφας τ' ἔθηκεν ὀρφανὰς ξυναόρων.
ὀλόλυγμα δ' ἔσται, πῦρ τ' ἀνάψουσιν θεοῖς,
σοὶ πολλὰ κἀμοὶ κέδν' ἀρώμενοι τυχεῖν,
κακῆς γυναικὸς οὕνεχ' αἷμ' ἐπράξαμεν.
ὁ μητροφόντης δ' οὐ καλεῖ, ταύτην κτανών,
ἀλλ' ἀπολιπὼν τοῦτ' ἐπὶ τὸ βέλτιον πεσεῖ,
Ἑλένης λεγόμενος τῆς πολυκτόνου φονεύς.
οὐ δεῖ πότ', οὐ δεῖ Μενέλεων μὲν εὐτυχεῖν,
τὸν σὸν δὲ πατέρα καὶ σὲ κἀδελφὴν θανεῖν
μητέρα τ', ἐῶ τοῦτ', οὐ γὰρ εὐπρεπὲς λέγειν,
δόμους τ' ἔχειν σούς, δι' Ἀγαμέμνονος δόρυ
λαβόντα νύμφην· μὴ γὰρ οὖν ζῴην ἔτι,
εἰ μὴ 'π' ἐκείνῃ φάσγανον σπάσω μέλαν.

1123. Vulgo: ἄκουσον δ' ὡς καλῶς βουλεύομαι. Flor. 17. 25. 34. Aug. b. d. βουλεύσομαι. Ven. b. βεβούλευμαι. Nescio an vera scriptura fuerit, ἄκουσον δ' ὡς βεβούλευμαι καλῶς.

1129. Vulgo ὀλολυγμὸς ἔσται, quod asyndeton placeat fortasse quibusdam, ut vigorem quemdam orationi addens. Abhorret tamen hoc a consuetudine tragicorum, quae copulam potius addi postulat. Eam praebet Flor. 33. in quo est ὀλολυγμὸς δ'. Scilicet eiecta erat a metricis, postquam ὀλολυγμὸς vulgare nomen pro rariore ὀλόλυγμα scriptum esset. Eo usus est Euripides in Heraclidis v. 782.

1134. Mosc. d. σφαγεύς, posito in margine vulgato φονεύς.

1137. Unus scholiastarum: τὴν μητέρα ἀφίημι· οὐ γὰρ ἀκόλουθον ὑπομιμνήσκειν σε τοῦ φόνου τῆς μητρός. Rectius alius: παραλείπω· ἐνδίκως γὰρ ἀπόλωλε.

1138. Sex codices δόμους θ', quod nullo modo defendi potest.

1140. Ald. εἰ μὴ 'πὶ κείνῃ. Multi codd. εἰ μὴ 'π' ἐκείνῃ. Mosc. d. εἰ μὴ 'π' ἐκείνης. Omnes φάσγανον σπάσω μέλαν. Non

ἣν δ' οὖν τὸν Ἑλένης μὴ κατάσχωμεν φόνον,
πρήσαντες οἴκους τούςδε κατθανούμεθα.
ἑνὸς γὰρ οὐ σφαλέντες ἕξομεν κλέος,
καλῶς θανόντες ἢ καλῶς σεσωσμένοι.

ΧΟΡΟΣ.

πάσαις γυναιξὶν ἀξία στυγεῖν ἔφυ
ἡ Τυνδαρὶς παῖς, ἣ κατῄσχυνεν γένος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

φεῦ·
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κρεῖσσον ἢ φίλος σαφής,
οὐ πλοῦτος, οὐ τυραννίς· ἀλόγιστον δέ τι
τὸ πλῆθος ἀντάλλαγμα γενναίου φίλου.
σὺ γὰρ τά τ' εἰς Αἴγισθον ἐξεῦρες κακὰ
καὶ πλησίον παρῆσθα κινδύνων ἐμοί,
νῦν τ' αὖ δίδως μοι πολεμίων τιμωρίαν,
κοὐκ ἐκποδὼν εἶ. παύσομαί σ' αἰνῶν, ἐπεὶ

---

utilius hic est epitheton quam in Helena v. 1656. ἀλλ' ἴσχε μὲν σῆς ξυγγόνου μέλαν ξίφος, sed peius collocatum in fine. Scholiastes interpretatur θανάτου πρόξενον. Si legeretur εἰ μὴ 'π' ἐκείνης (h. e. ἀπ' ἐκείνης) φάσγανον σπάσω μέλαν, videri posset atratum sanguine significare. Aptius certe scripsisset vel σπάσαιμ' ἐγώ, vel εἰ μὴ 'π' ἐκείνης φάσγανον σπάσω δέρῃ.

1141. Ven. a. Aug. d. ἢν δ' αὖ. In hoc adscriptum ἢν δ' οὖν vulgatum, quod recte se habet.

1146. Aug. d. λέχος pro γένος.

1148. Flor. 10. σαφὴς φίλος, mala positura verborum. In Ven. a. adnotatum γρ. ἀληθής. Fuerunt ergo qui legerent ἢ 'ληθὴς φίλος.

1152. Dixit πλησίον κινδύνων pro οὐχ ἑκὰς κινδύνων sicuti v. 382. ὀλιγάκις pro μὴ πολλάκις.

1153. Ald. et tres codd. νῦν δ' αὖ. Par. A. Flor. 2. 10. 33. Taur. νῦν τ' αὖ. Duodecim alii νῦν αὖ, forsan recte, inquit Porsonus; immo male, Matthiae, quia scilicet sibi respondeant τά τ' εἰς Αἴγισθον et νῦν τ' αὖ. Reputare debebat, priusquam vituperaret Porsonum, αὖ etiam pro δὲ dici. Ergo hic et νῦν τ' αὖ et νῦν δ' αὖ et νῦν αὖ dici potuit.

βάρος τι κἂν τῷδ' ἐστίν, αἰνεῖσθαι λίαν.
ἐγὼ δὲ πάντως ἐκπνέων ψυχὴν ἐμὴν
δράσας τι χρῄζω τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς θανεῖν,
ἵν' ἀνταναλώσω μὲν οἵ με προὔδοσαν,
στένωσι δ' οἵπερ κἄμ' ἔθηκαν ἄθλιον.
Ἀγαμέμνονός τοι παῖς πέφυχ', ὃς Ἑλλάδος
ἦρξ' ἀξιωθείς, οὐ τύραννος, ἀλλ' ὅμως
ῥώμην θεοῦ τίν' ἔσχ'· ὃν οὐ καταισχυνῶ
δοῦλον παρασχὼν θάνατον, ἀλλ' ἐλευθέρως
ψυχὴν ἀφήσω, Μενέλεων δὲ τίσομαι.
ἑνὸς γὰρ εἰ λαβοίμεθ', εὐτυχοῖμεν ἄν,
εἴ ποθεν ἄελπτος παραπέσοι σωτηρία
κτανοῦσι μὴ θανοῦσιν· εὔχομαι τάδε.
ὃ βούλομαι γὰρ ἡδὺ καὶ διὰ στόμα
πτηνοῖσι μύθοις ἀδαπάνως τέρψαι φρένα.

1158. Vulgo *ἀνταναλώσωμεν*. Separavit *μὲν* Porsonus ex Canteri sententia, quod sic haec melius connectantur cum sequente *δέ*. Gravior caussa est, quod quum hic de se solo loquatur Orestes, in plurali ambiguitas inesset, quoniam etiam Pylades eum in patranda caede adiuturus est.

1162. Libri: *ἀλλ' ὅμως ῥώμην θεοῦ τιν' ἔσχεν· ὃν οὐ καταισχυνῶ*. Solus L. *ἔσχεν, ὃν καταισχυνῶ*, quod defendi posse monuit Porsonus, qui cum Barnesio *ἔσχ', ὃν οὐ καταισχυνῶ* scripsit. Id sane quum gravitate sententiae, tum sequente *ἀλλὰ* se tuetur. Metaphrastes ad v. 1154. *ἀλλ' ὅμως ἰσχὺν καὶ ἐπικουρίαν ἔλαβεν ὑπὸ θεοῦ*, ut videri possit legisse *ῥώμην τίν' ἔσχε θεόθεν*. Scholiastae: *περισσὸν τὸ ὅμως. τὸ ὅμως εἶπεν, ἐπειδὴ ὁ μὲν ἀπὸ κοινῆς γνώμης γεγονὼς βασιλεὺς οὐχ ἃ βούλεται προστάττει, ἀλλ' ἃ οἱ ποιήσαντες θέλουσιν, ὁ δὲ τύραννος ἃ γνοίη καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνάγκη ποιεῖν. Ἀγαμέμνονι οὖν ὥςπερ θεῷ ἐπείθοντο, εἰ καὶ πάντων ἄρχων ἦν.*

1167. Vulgo *κτανοῦσιν, οὐ θανοῦσιν*. Plerique et fere optimi codd. cum scholiasta, *κτανοῦσι, μὴ θανοῦσιν*. Absurdam sententiam praebet *οὐ*. Altera lectio sine interpunctione scribenda erat, *κτανοῦσι μὴ θανοῦσιν*: h. e. *occidentibus ita ut ipsi non moriamur*.

1169. Ald. *τέρψω φρένας*. Codd. fere omnes *τέρψαι φρένα*.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐγώ, κασίγνητ᾽, αὐτὸ τοῦτ᾽ ἔχειν δοκῶ,
σωτηρίαν σοὶ τῷδέ τ᾽ ἐκ τρίτων τ᾽ ἐμοί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

θεοῦ λέγεις πρόνοιαν. ἀλλὰ ποῦ τόδε;
ἐπεὶ τὸ συνετόν γ᾽ οἶδα σῇ ψυχῇ παρόν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἄκουε δή νυν· καὶ σὺ δεῦρο νοῦν ἔχε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λέγ᾽· ὡς τὸ μέλλειν γ᾽ ἀγάθ᾽ ἔχει τίν᾽ ἡδονήν.

1171. Vulgo ἐκ τρίτου τ᾽ ἐμοί. Aliquot codd. ἐκ τρίτων τ᾽ ἐμοί, quod merito recepit Porsonus.

1173. Tredecim codd. omittunt γ᾽, quod melius retineri monet Porsonus.

1175. Flor. 10. 33. Taur. Ven. b. cum Ald. τὸ λέγειν. H. τὸ λέγειν τἀγάθ᾽ ἔχειν. Ed. Brubach. ex manifesta correctione τό γε λέγειν ἀγάθ᾽ ἔχει. Ceteri codd. fere τὸ μέλλειν. Scholiastes: τὰ ἀγαθὰ καὶ ἐν τῷ προςδοκᾶσθαι μόνον ἔχει τινὰ τέρψιν. Alius: ἤγουν τὸ προςδοκᾶν, ἐλπίζειν. Porsonum, qui μέλλειν cum accusativo constructum optime a Musgravio, maxime ex Iphig. Aul. 1117. οἶσθα γὰρ πατρὸς πάντως ἃ μέλλει, illustratum esse scripsit, recte quidem refutavit Matthiae, quum ostendit in omnibus istiusmodi exemplis infinitivum aliquem subintelligi, sed tamen ipse quoque in duos haud leves errores incidit. Nam primo non vidit, etsi erravit Porsonus, tamen se sua refutatione non effecisse, ut dici nequeat μέλλειν ἀγαθά, nisi ostenderet nullum hic posse infinitivum intelligi. Atqui ipse hoc interpretatur τὸ μέλλειν ἀγαθά σε (πράσσειν). Alter error in ipsa illa interpretatione est. Non enim Electra se facturam aliquid, sed dicturam professa erat. Neque omnino de Electra haec dici potuissent, si σε non esset additum. Sed quorsum disputo haec? Nimirum ut ostendam ista omnia spiritu difflari posse. Λέγειν, quod in nonnullis libris est, interpretatio est, quae ad μέλλειν adscripta fuit, eaque etsi non vera, tamen ne prorsus quidem inepta, quia ex praegresso λέγε facile repeti λέγειν potest: quamquam non recte ita loqueretur Orestes, nisi addito pronomine: λέγ᾽, ὡς τὸ μέλλειν σ᾽ ἀγαθὰ (λέγειν) ἔχει τίν᾽ ἡδονήν. Sed quid verbis opus est? Quum Electra dixis-

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἑλένης κάτοισθα θυγατέρ'; εἰδότ' ἠρόμην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οἶδ', ἣν ἔθρεψεν Ἑρμιόνην μήτηρ ἐμή.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

αὕτη βέβηκε πρὸς Κλυταιμνήστρας τάφον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί χρῆμα δράσουσ'; ὑποτίθης τίν' ἐλπίδα;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

χοὰς κατασπείσουσ' ὑπὲρ μητρὸς τάφῳ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ δὴ τί μοι τοῦτ' εἶπας εἰς σωτηρίαν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

συλλάβεθ' ὅμηρον τήνδ', ὅταν στείχῃ πάλιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίνος τόδ' εἶπας φάρμακον τρισσοῖς φίλοις;

---

set ἄκουε, ad hoc respondet Orestes: λέγ', ὡς τὸ μέλλειν γ' ἀγάθ' (ἀκοίειν) ἔχει τίν' ἡδονήν. Addidi autem etiam γ' ex isto codicis H. τἀγάθ'.

1180. Vulgo ὑπὲρ μητρὸς τάφον, quod Florentini praeter 21. omnes et Guelf. habent. Liber P. Mosc. d. Aug. d. memoratum scholiastae τάφον. Par. A. B. Cant. N. Flor. 21. Taur. Havn. et superscripto οι Ven. a. τάφῳ, quod cum Brunckio recepit Porsonus. Sed Brunckius, ne quis, quod falsissimum censet, μητρὸς cum τάφον vel τάφῳ coniungeret, ita distinxit: χοὰς κατασπείσουσ', ὑπὲρ μητρός, τάφῳ, persuaderique sibi passus est Matthiae ὑπὲρ μητρὸς significare *pro matre Hermionae Helena.* Non venit id in mentem Euripidis Electrae, quae suae matris Clytaemnestrae tumulum dicit.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἑλένης θανούσης, ἤν τι Μενέλεως σε δρᾷ,
ἢ τόνδε κἀμέ, πᾶν γὰρ ἓν φίλον τόδε,
λέγ᾽ ὡς φονεύσεις Ἑρμιόνην· ξίφος δὲ χρὴ
δέρῃ πρὸς αὐτῇ παρθένου σπάσαντ᾽ ἔχειν.
κἂν μέν σε σώζῃ μὴ θανεῖν χρῄζων κόρην
Μενέλαος, Ἑλένης πτῶμ᾽ ἰδὼν ἐν αἵματι,
μέθες πεπᾶσθαι πατρὶ παρθένου δέμας·
ἢν δ᾽ ὀξυθύμου μὴ κρατῶν φρονήματος
κτείνῃ σε, καὶ σὺ σφάζε παρθένου δέρην.
καί νιν δοκῶ, τὸ πρῶτον ἢν πολὺς παρῇ,
χρόνῳ μαλάξειν σπλάγχνον. οὔτε γὰρ θρασὺς
οὔτ᾽ ἄλκιμος πέφυκε. τήνδ᾽ ἡμῖν ἔχω
σωτηρίας ἔπαλξιν. εἴρηται λόγος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ τὰς φρένας μὲν ἄρσενας κεκτημένη,
τὸ σῶμα δ᾽ ἐν γυναιξὶ θηλείαις πρέπον,
ὡς ἀξία ζῆν μᾶλλον ἢ θανεῖν ἔφυς.
Πυλάδη, τοιαύτης ἆρ᾽ ἁμαρτήσει τάλας
γυναικός, ἢ ζῶν μακάριον κτήσει λέχος.

1185. Flor. 2. Aug. b. et e correctione c. πᾶσι. Deinde N. Par. A. φίλοις. Itaque fortasse quidam legebant πᾶσι δ᾽ ἓν φίλοις τόδε.

1187. Ex ed, Brub. fluxit Μενέλαος Ἑλένης. Ven. a. b. cum reliquis codd. et Ald. Μενέλεως Ἑλένης. Hic quoque, ut v. 20. servari haec forma potest, si scribitur Ἑλένης Μενέλεως.

1194. Ven. b. Taur. Flor. 21. et ex correctione 10. μαλάξει, quod qui posuerunt, in praecedente versu legisse videntur καὶ δὴ δοκῶ.

1197. Liber P. Vict. ἄρσενος.

1200. H. N. ἁμαρτήσεις. Ven. b. ἁμαρτήσῃς. Ald. ἁμαρτήσῃ. Atticam formam praebuit cod. Leid. apud Valck. ad Phoen. 576. Deinde H. φίλης, Cant. M. φίλος pro τάλας.

1201. Libri ἢ ζῶν, praeter Flor. 10. in quo est ἢ σύζων.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

εἰ γὰρ γένοιτο, Φωκέων δ᾽ ἔλθοι πόλιν
καλοῖσιν ὑμεναίοισιν ἀξιουμένη.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἥξει δ᾽ ἐς οἴκους Ἑρμιόνη τίνος χρόνου;
ὡς τἄλλα γ᾽ εἶπας, εἴπερ εὐτυχήσομεν,
κάλλισθ᾽, ἑλόντες σκύμνον ἀνοσίου πατρός.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ δὴ πέλας νιν δωμάτων εἶναι δοκῶ·
τοῦ γὰρ χρόνου τὸ μῆκος αὐτὸ συντρέχει.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καλῶς· σὺ μέν νυν, σύγγον᾽ Ἠλέκτρα, δόμων

Porsonus, qui ex Brunckii coniectura ἢ ζῶν dedit, poteris, inquit, el ἧς legere. Id praeferendum iudicavit Matthiae. At praeterquam quod haec scriptura requirere videtur ἐκτήσω ἄν, debiliorem praebet sententiam, ut qua propemodum bis idem contineatur. Nam tali uxore privari, quid aliud est quam privari beato coniugio? Multo gravius aut privari tali uxore, quod est miser esse, aut beatus viva fore dicitur. Nam si iustam esse oppositionem volumus, ζῶν non Pylades recte vocatur, qui ne miser quidem nisi vivus dici potuerit, sed Electra, u ζῶν neutro genere cum λέχος coniungatur. Quod etsi per verba fieri potest, tamen non dubito quin ζῶν de Pylade dictum sit. Nam huius quoque vita in periculo versabatur, ut recte dici potuerit aut privatum eum iri tali coniugio, si pereat Electra, aut viventem cum ea beatum fore. Itaque Brunckii emendationem sum secutus. Ceterum Brunckiu eiusque sectatores hos versus interrogationem esse voluerunt. Non it libri.

1203. Non debebant recentiores editores distinctionem ponere i fine praecedentis versus: coniungenda enim ἔλθοι καλοῖσιν ὑμεναίοισιν, ἀξιουμένη αὐτῶν. Ceterum recte scholiastae: ἀνοίκεια δὲ ταῖ τα τοῦ προκειμένου ἀγῶνος.

1205. Taur. ὥστ᾽ ἀλλ᾽ ἀγ᾽ εἶπας. Volebat scriba dare ὡ τἄλλ᾽ ἄγ᾽ εἶπας. Deinde vulgo εἰ τάδ᾽ εὐτυχήσομεν, minime male sed codd. fere omnes εἴπερ εὐτυχήσομεν.

1209. Vulgo σὺ μὲν δή. Multi codd. omittunt δή, pro qu multi alii νῦν.

πάρος μένουσα παρθένου δέχου πόδα·
φύλασσε δ', ἤν τις, πρὶν τελευτηθῇ φόνος,
ἢ ξύμμαχός τις ἢ κασίγνητος πατρὸς
ἐλθὼν ἐς οἴκους φθῇ, γέγωνέ τ' εἰς δόμους,
ἢ σανίδα παίσασ' ἢ λόγους πέμψασ' ἔσω.
ἡμεῖς δ' ἔσω στείχοντες ἐπὶ τὸν ἔσχατον
ἀγῶν' ὁπλιζώμεσθα φασγάνῳ χέρας,
Πυλάδη· σὺ γὰρ δὴ συμπονεῖς ἐμοὶ πόνους.
ὦ δῶμα ναίων νυκτὸς ὀρφναίας πάτερ,
καλεῖ σ' Ὀρέστης παῖς σὸς ἐπίκουρον μολεῖν
τοῖς δεομένοισι. διὰ σὲ γὰρ πάσχω τάλας
ἀδίκως· προδέδομαι δ' ὑπὸ κασιγνήτου σέθεν,
δίκαια πράξας· οὗ θέλω δάμαρθ' ἑλὼν
κτεῖναι· σὺ δ' ἡμῖν τοῦδε συλλήπτωρ γενοῦ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ πάτερ, ἱκοῦ δῆτ', εἰ κλύεις ἔσω χθονὸς
τέκνων καλούντων, οἳ σέθεν θνήσκουσ' ὕπερ.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ὦ συγγένεια πατρὸς ἐμοῦ, κἀμὰς λιτάς,
Ἀγάμεμνον, εἰςάκουσον, ἔκσωσον τέκνα.

1210. Flor. 25. πόδας.

1211. Malo sana mutandi pruritu Valckenarius ad Phoen. 982. φύλασσε μή τις. Non debebat tamen Matthiae dicere, recte huic coniecturae opposuisse Heathium, id debuisse φυλάσσου dici.

1213. Vulgo: ἐλθὼν δ' ἐς οἴκους φθῇ: unde Valckenarius l. c. ἐλθών μ' ἐς οἴκους φθῇ. Sed plerique codd. omittunt δ'. Deinde vulgo γέγωνε δ' εἰς δόμους. Codd. γέγωνέ τ'. Ven. a. ἐν δόμοις.

1216. Vulgo cum Mosc. a. Ven. a. b. ὁπλιζόμεσθα. Coniunctivum plerique codd. praebuerunt. In Ven. b. hic versus positus post v. 1217. qui si est Euripidis, nescio an positus fuerit ante v. 1215.

1218. Aperta in versibus 1218—1232. imitatio est Aeschyli Choeph. 477. seqq.

1224. Vulgo εἴσω. Porsonus ἔσω, ut Mosc. a. Aug. a.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔκτεινα μητέρ᾽,

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἡψάμην δ᾽ ἐγὼ ξίφους.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐγὼ δέ γ᾽ ἐπεκέλευσα κἀπέλυσ᾽ ὄκνου.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σοί, πάτερ, ἀρήγων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

οὐδ᾽ ἐγὼ προὔδωκά σε.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

οὐκοῦν ὀνείδη τάδε κλύων ῥύσει τέκνα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δακρύοις κατασπένδω σ᾽.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐγὼ δ᾽ οἴκτοισί γε.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

παύσασθε, καὶ πρὸς ἔργον ἐξορμώμεθα.
εἴπερ γὰρ εἴσω γῆς ἀκοντίζουσ᾽ ἀραί,

1229. Ald. et plerique codd. ἐγὼ δ᾽ ἐπεβούλευσα. R. ἐγὼ δ᾽ ἐβούλευσα. Ven. b. κἀγὼ δ᾽ ἐπιβούλευσα. H. ἐπένευσα. Scholiastes κἀγὼ δ᾽ ἐπεκέλευσα. Porsonus cum K. ἐγὼ δέ γ᾽ ἐπεκέλευσα.

1231. Vulgo ῥῦσαι. Par. A. Taur. ῥύσῃ. Flor. 10. ῥύσει. Recte futurum cum interrogatione adsciverunt Brunckius et Porsonus.

κλύει. σὺ δ', ὦ Ζεῦ πρόγονε καὶ Δίκης σέβας,
δὸς εὐτυχῆσαι τῷδ' ἐμοί τε τῇδέ τε·
τρισσοῖς φίλοις γὰρ εἷς ἀγών, δίκη μία,
ἢ ζῆν ἅπασιν ἢ θανεῖν ὀφείλεται.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

στροφή.

Μυκηνίδες ὦ φίλιαι,
τὰ πρῶτα κατὰ Πελασγὸν Ἀργείων ἕδος.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α'.

τίνα θροεῖς αὐδάν, πότνια; παραμένει
γὰρ ἔτι σοι τόδ' ἐν Δαναϊδῶν πόλει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

στῆθ' αἳ μὲν ὑμῶν τόνδ' ἁμαξήρη τρίβον,
αἳ δ' ἐνθάδ' ἄλλον οἶμον ἐς φρουρὰν δόμων.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α'.

τί δέ με τόδε χρέος ἀπύεις,
ἔνεπέ μοι, φίλα.

1236. Vulgo *δότ'*. Duo Leidenses ap. Valck. ad Hippol. 1403. Flor. 2. 10. Taur. Mosc. d. et pro diversa lectione Guelf. *δός*. Id iam Matthiae verum esse suspicabatur.

1239. Scripsi *φίλιαι* pro vulgato *φίλαι*.

1240. Hic versus quum certo fuerit trimeter iambicus, mutandus erat qui in libris est ordo verborum *κατὰ Πελασγὸν ἕδος Ἀργείων*.

1241. Corrupit haec metri dochmiaci ignoratione Porsonus.

1243. Vulgati ut Flor. 33. e correctione, Aug. a. *τήνδ' ἁμαξήρη τρίβον*. Ceteri codd. cum iisque Ven. a. et a prima manu b. *τόνδ'*. Eustathius p. 74, 2. *ἔτι δὲ καὶ ἡ τρίβος καὶ ὁ τρίβος, ὡς Εὐριπίδης γράφει.*

1245. Hic versus est ex antispasto et dipodia iambica.

1246. Vulgo *ἔννεπε*. Plerique codd. *ἔνεπε*: nonnulli omittunt *μοι*.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

φόβος ἔχει με μή τις ἐπὶ δώμασι
σταθεὶς ἐπὶ φοίνιον αἷμα
πήματα πήμασιν ἐξεύρῃ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α'.

χωρεῖτ', ἐπειγώμεσθ'· ἐγὼ μὲν οὖν τρίβον
τόνδ' ἐκφυλάξω, τὸν πρὸς ἡλίου βολάς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

καὶ μὴν ἐγὼ τόνδ', ὃς πρὸς ἑσπέραν φέρει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

δόχμιά νυν κόρας διάφερ' ὀμμάτων
ἐκεῖθεν ἐνθάδ', εἶτα παλινσκοπιάν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

ἔχομεν ὡς θροεῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀντιστροφή.

ἑλίσσετέ νυν βλέφαρον
κόραισι, δίδοτε βοστρύχων πάντῃ δία.

1248. Vulgo *φόνιον*. Recte Guelf. *φοίνιον*. De metrica ratione talium versuum dictum in Elem. doctr. metr. p. 275. seqq.

1251. Vulgo *τήνδ'*. Plerique codd. *τόνδ'*.

1252. Vulgo *τήνδ' ᾗ*. Pauci codd. *τόνδ' ᾗ*, plerique *τόνδ' ὃς*.

1253. Guelf. Taur. Ven. b. *κόραις*. Ceteri libri *κόρας*. Deinde Ald. Havn. *εἶτ' ἀπ' ἄλλην σκοπιάν*. Multi codd. *εἶτ' ἐπ' ἄλλην σκοπιάν*. Taur. Ven. a. *εἶτα πάλιν σκοπιάν*. Porsonus *εἶτα παλινσκοπιάν*.

1255. Dedit hunc versum choro Euripides laesa aequali distributione personarum, ut interloqueretur aliquid chorus, quo ne Electra antistropham cum stropha continuaret.

1256. Porsonus cum Kingio ex paucis nec bonis codd. *βλέφαρα*. Ald. Ven. a. et plerique codd. *βλέφαρον*.

1257. Vulgo: *κόραισι, δίδοτε διὰ βοστρύχων πάντῃ*. Flor. 2.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α΄.

ὅδε τις ἐν τρίβῳ. τίς ὅδε, τίς ὅδ᾽ ἄρ᾽ ἀμ-
φὶ μέλαθρον πολεῖ σὸν ἀγρότας ἀνήρ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀπωλόμεσθ᾽ ἄρ᾽, ὦ φίλαι· κεκρυμμένους
θῆρας ξιφήρεις αὐτίκ᾽ ἐχθροῖσιν φανεῖ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α΄.

ἄφοβος ἔχε· κενός, ὦ φίλα
στίβος, ὃν οὐ δοκεῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τί δέ; τὸ σὸν βέβαιον ἔτι μοι μένει;
δὸς ἀγγελίαν ἀγαθάν τιν᾽
εἰ τάδ᾽ ἔρημα τὰ πρόσθ᾽ αὐλᾶς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α΄.

καλῶς τά γ᾽ ἐνθένδ᾽· ἀλλὰ τἀπὸ σοῦ σκόπει·
ὡς οὔτις ἡμῖν Δαναϊδῶν πελάζεται.

---

17. *πάντα.* Tres codd. ex correctione Triclinii *πάντα διὰ βοστρύχων.* Canterus coniecit, *κόρας διάδοτε*, plana sententia. Non putavi tamen mutatione indigere *ἑλίσσετε βλέφαρον κόραισι*, quod poeta *βλέφαρον* saepissime pro oculo nominant.

1258. Libri: *ὅδέ τις ἐν τρίβῳ προςέρχεται. τίς ὅδ᾽ ἄρ᾽ ἀμφὶ μέλαθρον πολεῖ.* Brunckius coniecerat *φαντάζεται*, quod repertum in Mosc. d. recepit Porsonus. Quidquid hoc verbi est, supplementum interpretis esse vidit Seidlerus. Geminandum erat *τίς ὅδε.*

1261. Ald. Flor. 21. *ἐχθροῖς ἣν φανῇ.* Ven. b. cum ceteris fere *ἐχθροῖς εἰ φανεῖ.* Emendavit Porsonus.

1263. Ald. Flor. 2. *ὃν σὺ δοκεῖς.*

1265. Plerique libri *τινά μοι.* Omittunt *μοι* Flor. 34. K.

1267. Plerique codd. *τά γ᾽ ἔνθεν.* Aug. a. *τά γ᾽ ἐνθάδ᾽.* Porsonus cum Mosc. d. *τά γ᾽ ἐνθένδ᾽.* Deinde Ald. et pauci codd. *τὠπίσω.* Plerique *τοὐπίσω.* Unus alterve *τἀπί σοι.* Par. A. ut Canterus coniecerat *τἀπὶ σοῦ.* V. D. in censuris trimestribus fasc. XVIII. p. 65. *τἀπὸ σοῦ*, ut oportebat, si *ἐνθένδε* scriberetur.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

εἰς ταὐτὸν ἥκεις· καὶ γὰρ οὐδὲ τῇδ' ὄχλος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

φέρε νυν ἐν πύλαισιν ἀκοὰν βάλω·
τί μέλλεθ' οἱ κατ' οἶκον ἐν ἡσυχίᾳ
σφάγια φοινίσσειν;

ἐπῳδός.

οὐκ εἰςακούουσ'· ὢ τάλαιν' ἐγὼ κακῶν.
ἆρ' ἐς τὸ κάλλος ἐκκεκώφηται ξίφη;
τάχα τις Ἀργείων ἔνοπλος ὁρμήσας
ποδὶ βοηδρόμῳ μέλαθρα προςμίξει.
σκέψασθέ νῦν ἄμεινον· οὐχ ἕδρας ἀγών·
ἀλλ' αἱ μὲν ἐνθάδ', αἱ δ' ἐκεῖσ' ἑλίσσετε.

ΧΟΡΟΣ.

ἀμείβω κέλευθον σκοποῦσα πάντᾳ.

ΕΛΕΝΗ.

ἰὼ Πελασγὸν Ἄργος, ὄλλυμαι κακῶς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α'.

ἠκούσαθ'; ἅνδρες χεῖρ' ἔχουσιν ἐν φόνῳ.

1271. Mosc. a. Havn. Aug. d. *τί μέλλετ', ὦ κατ' οἶκον.*

1274. Ald. ut Aristophanes scribebat *ἐκκεκώφωται.* Ven. a. b. et reliqui fere codd. cum Terentiano Mauro p. 2404. v. 963. *ἐκκεκώφηται.*

1275. Non pauci Mss. *ἐν ὅπλοις.*

1279. Ald. *ἀμείβομεν κέλευθον σκοποῦσαι πάντῃ.* Mss. *ἀμείβω κέλευθον σκοποῦσ' ἅπαντα* vel *σκοποῦσα πάντα.*

1281. Porsonus *ἠκούσαθ'; ἅνδρες* pro vulgato *ἠκούσατ' ἄνδρες.* Hic et sequens versus vulgo Electrae tribuebantur, qui sunt hemichoriorum.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

Ἑλένης τὸ κώκυμ' ἐστίν, ὡς ἀπεικάσαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ Διός, ὦ Διὸς ἀέναον κράτος,
ἐλθ' ἐπίκουρον ἐμοῖς φίλοισι πάντως.

ΕΛΕΝΗ.

Μενέλαε, θνήσκω· σὺ δὲ παρὼν μ' οὐκ ὠφελεῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καίνετε, καίνετε, θείνετε, θείνετε,
δίπτυχα, δίστομα φάσγανα * * *
ἐκ χερὸς ἱέμενοι,
τὰν λιποπάτορα λιπόγαμόν θ', ἃ πλείστους

1283. Hos duo versus cum Mosc. Flor. 17. Electrae dedi, in vulgatis choro tributos.

1284. Flor. 33. Taur. Aug. d. Ven. a. ἐπίκουρος. Deinde plerique omnes Mss. ἐμοῖσι φίλοισι. Ald. ἐμοῖς φίλοισι.

1286. Valde haec in libris perturbata sunt. Tribui autem in libris recte videntur Electrae; non, ut scholiastam sensisse apparet, chori sunt, quem non decebat tanta cum ira caedentes adhortari. Ald. φονεύετε, καίνετε, θείνετε, ὄλλυτε, δίπτυχα δίστομα φάσγανα πέμπετε. K. omittit φονεύετε. In Par. A. Mosc. d. Guelf. Flor. omnibus, Taur. Aug. b. Ven. a. b. abest θείνετε. Porro πέμπετε omissum est in Flor. 2. Taur. Par. A. Aug. d. Ven. b. Habet πέμπετε Ven. a. adscripto γρ. θείνετε. Quae de his versibus certo statui possunt, haec sunt: numeros esse dactylicos, quod hos res quae agitur postulat: quare φονεύετε et ὄλλυτε non dubitandum quin interpretum verba sint. Eo in numero habendum etiam πέμπετε. Deinde non dixisse Electram semel καίνετε, sed aut verbum idem aut notionem quae in eo verbo est iterare debuisse. Ex quo haec scriptura efficitur: καινέτε, καίνετε, θείνετε, θείνετε. Post φάσγανα autem excidit dactylus, ut fortasse scriptum fuerit φάσγαν' ἔσω χροός.

1289. Vulgo: τὰν λειποπάτορα, λειπόγαμον, ἃ πλείστους ἔκτανεν Ἑλλάνων. Multi codd. omittunt τὰν, duo non optimi id repetunt ante λειπόγαμον. In multis libris est λιποπάτορα et λιπόγαμον. Deinde Par. A. Flor. 10. Guelf. ἔκανεν praebuerunt. Matthiae

ἔκανεν Ἑλλάνων
δόρει παρὰ ποταμὸν ὀλομένους, ὁπόθι
δάκρυα δάκρυσι συνέπεσε σιδαρέοις
βέλεσιν ἀμφὶ τὰς Σκαμάνδρου δίνας.

ΧΟΡΟΣ.

σιγᾶτε σιγᾶτ'· ᾐσθόμην κτύπου τινὸς
κέλευθον εἰςπεσόντος ἀμφὶ δώματα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ φίλταται γυναῖκες, ἐς μέσον φόνον
ἥδ' Ἑρμιόνη πάρεστι· παύσωμεν βοήν.
στείχει γὰρ εἰςπεσοῦσα δικτύων βρόχους.
καλὸν τὸ θήραμ', ἢν ἁλῷ, γενήσεται.
πάλιν κατάστηθ' ἡσύχῳ μὲν ὄμματι,
χρόᾳ τ' ἀδήλῳ τῶν δεδραμένων πέρι·
κἀγὼ σκυθρωποὺς ὀμμάτων ἕξω κόρας,

---

ex mea emendatione, τὰν λιποπάτορα λιπόγαμόν θ' ἃ πλείστους ἔκανεν Ἑλλάνων. Sunt enim haec dochmiaca usque ad finem strophae.

1291. Libri δορί. Scripsi δόρει, et ὁπόθι pro ὅθι.

1292. Vulgo: δάκρυα δάκρυσιν ἔπεσε σιδαρέοισι. Multi codices συνέπεσεν vel συνέπεσε. Par. A. Flor. 32. addunt ἔπεσε. Vnde Brunckius et Porsonus συνέπεσεν, ἔπεσε.

1294. Ven. a. b. κτύπου cum libris omnibus praeter R. M. ex quibus Porsonus κτύπον recepit, quod accusativus paullo melius rei iungeretur. Hoc opinor volebat, si κτύπου τινὸς legeretur, ambiguum esse utrum homo aliquis an ipse κτύπος diceretur κέλευθον εἰςπεσών. Flor. 10. τινὸς κτύπου. In Flor. 21. omissum τινός, quo sane carere possemus, si pro eo πόθεν legeretur. Non enim recte puto glossatores ad τινὸς supplere ἀνθρώπου, quum recte etiam sonitus in viam incidisse dici potuerit.

1296. Havn. φόνου.

1301. Vulgo χροίᾳ τ' ἀδήλῳ. Sic etiam Ven. a. Brunckius ex Par. A. restituit χρόᾳ. Porsonus autem δ' pro τ' propter praegressum μὲν posuit, non recte. Deinde Ven. b. cum multis codd. τῶν πεπραγμένων. Sed Par. A. Guelf. Taur. Flor. 2. 10. 33. τῶν δεδραμένων. Ald. Mosc. a. Havn. τῶν δεδραγμένων. Denique vulgo ὕπερ. Codices fere omnes πέρι.

ὡς δῆθεν οὐκ εἰδυῖα τἀξειργασμένα.
ὦ παρθέν', ἥκεις τὸν Κλυταιμνήστρας τάφον
στέψασα καὶ σπείσασα νερτέρων χοάς;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ἥκω, λαβοῦσα πρευμένειαν. ἀλλά με
φόβος τις εἰςελήλυθ', ἥντιν' ἐν δόμοις
τηλουρὸς οὖσα δωμάτων κλύω βοήν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τί δ'; ἄξι' ἡμῖν τυγχάνει στεναγμάτων.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

εὔφημος ἴσθι· τί δὲ νεώτερον λέγεις;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

θανεῖν Ὀρέστην κἄμ' ἔδοξε τῇδε γῇ.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

μὴ δῆτ', ἐμούς γε συγγενεῖς πεφυκότας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἄραρ'· ἀνάγκης δ' ἐς ζυγὸν καθέσταμεν.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ἦ τοῦδ' ἕκατι καὶ βοὴ κατὰ στέγας;

1305. Vulgo νερτέροις. Aug. d. νερτέρας. H. Flor. 10. νερτέρων.

1306. Vulgo με. Flor. 2. 17. 21. Taur. Aug. d. H. Ven. a. b. et pro diversa lectione Guelf. μοι, quod recte Matthiae iudicat immerito deterius visum esse Porsono.

1312. Aliquot codd. ἐμοῦ.

1313. Vulgo ἄραρεν. Codd. ἄραρ'. Par. A. omittit δ'.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἱκέτης γὰρ Ἑλένης γόνασι προςπεσὼν βοᾷ

ΕΡΜΙΟΝΗ.

τίς; οὐδὲν οἶδα μᾶλλον, ἢν σὺ μὴ λέγῃς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τλήμων Ὀρέστης μὴ θανεῖν, ἐμοῦ θ᾽ ὕπερ.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ἐπ᾽ ἀξίοισί τἄρ᾽ ἀνευφημεῖ δόμος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

περὶ τοῦ γὰρ ἄλλου μᾶλλον ἂν φθέγξαιτό τις;
ἀλλ᾽ ἐλθὲ καὶ μετάσχες ἱκεσίας φίλοις,
σῇ μητρὶ προςπεσοῦσα τῇ μέγ᾽ ὀλβίᾳ,
Μενέλαον ἡμᾶς μὴ θανόντας εἰςιδεῖν.
ἀλλ᾽ ὦ τραφεῖσα μητρὸς ἐν χεροῖν ἐμῆς,
οἴκτειρον ἡμᾶς κἀποκούφισον κακῶν.
ἴθ᾽ εἰς ἀγῶνα δεῦρ᾽, ἐγὼ δ᾽ ἡγήσομαι·
σωτηρίας γὰρ τέρμ᾽ ἔχεις ἡμῖν μόνη.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

ἰδού, διώκω τὸν ἐμὸν ἐς δόμους πόδα.
σώθηθ᾽ ὅσον γε τοὐπ᾽ ἔμ᾽.

1316. Vulgo *οὐ γὰρ οἶδα.* Plerique codd. *οὐδὲν οἶδα.*

1318. Libri *τ᾽ ἄρ᾽.* Male Porsonus *γ᾽ ἄρ᾽.*

1320. Vulgo cum paucis codd. *μέτασχε.*

1324. Vulgo *κἀποκούφισον.* Mosc. a. Flor. 2. 10. Taur. Aug. d. *κἀπικούφισον.*

1328. Legebatur *τοὐπ᾽ ἐμοί.* Porsonus ex K. *τοὐπ᾽ ἔμ᾽.*

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ κατὰ στέγας
φίλοι ξιφήρεις, οὐχὶ συλλήψεσθ' ἄγραν;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

οἳ 'γώ· τίνας τούσδ' εἰσορῶ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σιγᾶν χρεών·
ἡμῖν γὰρ ἥκεις, οὐχὶ σοί, σωτηρία.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἔχεσθ', ἔχεσθε· φάσγανον δὲ πρὸς δέρῃ
βαλόντες ἡσυχάζεθ', ὡς εἰδῇ τόδε
Μενέλαος, οὕνεκ' ἄνδρας, οὐ Φρύγας κακούς,
εὑρὼν ἔπραξεν οἷα χρὴ πράσσειν κακούς.

ΧΟΡΟΣ.

στροφή.

ἰὼ ἰὼ φίλαι,
κτύπον ἐγείρετε, κτύπον καὶ βοὰν
πρὸ μελάθρων, ὅπως ὁ πραχθεὶς φόνος
μὴ δεινὸν Ἀργείοισιν ἐμβάλῃ φόβον,
βοηδρομῆσαι πρὸς δόμους τυραννικούς,
πρὶν ἐτύμως ἴδω τὸν Ἑλένας φόνον
καθαιμακτὸν ἐν δόμοις κείμενον,
ἢ καὶ λόγον του προσπόλων πυθώμεθα·

1333. Ven. a. cum aliquot aliis codd. βάλλοντες. Deinde Havn. ut vulgo, ὡς ἴδῃ. Ceteri ὡς εἰδῇ.

1334. Flor. 10. κακοὺς Φρύγας.

1336. Stropham hanc esse, cui respondeant v. 1540. seqq. vidit Seidlerus de vers. dochm. p. 324. Tributa erat Electrae.

1341. Vulgo πρὶν ἂν ἐτύμως. Omittunt ἂν optimi fere codd.

τὰς μὲν γὰρ οἶδα συμφοράς, τὰς δ' οὐ σαφῶς.
διὰ δίκας ἔβα
θεῶν νέμεσις ἐς Ἑλέναν.
*δακρύοισι γὰρ Ἑλλάδ' ἅπασαν * * * **
*ἔπλησε διὰ τὸν ὀλοὸν Ἰδαῖον * **
Πάριν, ὃς ἄγαγ' Ἑλλάδ' εἰς Ἴλιον.
ἀλλὰ κτυπεῖ γὰρ κλῇθρα βασιλείων δόμων,
σιγήσατ'· ἔξω γάρ τις ἐκβαίνει Φρυγῶν,
οὗ πευσόμεσθα τἂν δόμοις ὅπως ἔχει.

ΦΡΥΞ.

Ἀργέϊον ξίφος ἐκ θανάτου πέφευγα

1346. Libri *εἰς Ἑλέναν.* Seidlerus restituit *ἐς.*

1347. Libri: *δακρύοισι γὰρ Ἑλλάδ' ἅπασαν ἔπλησε διὰ τὸν ὀλόμενον Ἰδαῖον Πάριν,* nisi quod Havn. Aug. d. *Ἑλλάδα πᾶσαν,* multique codd. *ἔπλησεν,* et Par. A. Flor. 2. 10. 33. Taur. bis *ὀλόμενον.* Distincti erant versus ita, ut *ἔπλησε* priorem clauderet. Ita vero reliqua omni numero destituta sunt. Antistrophici versus ostendunt excidisse aliquid in fine utriusque versus. Credo Euripidem *sic* scripsisse:

δακρύοισι γὰρ Ἑλλάδ' ἅπασαν ὀδύρμασίν τ'
ἔπλησε διὰ τὸν ὀλοὸν Ἰδαῖον Φρύγα
Πάριν, ὃς ἄγαγ' Ἑλλάδ' εἰς Ἴλιον.

1350. Scholiastes: *τούτους τοὺς τρεῖς στίχους οὐκ ἄν τις συγχωρήσειεν Εὐριπίδου εἶναι, ἀλλὰ μᾶλλον τῶν ὑποκριτῶν, οἵτινες, ἵνα μὴ κακοπαθῶσιν ἀπὸ τῶν βασιλείων δόμων καθαλλόμενοι, παρανοίξαντες ἐκπορεύονται τὸ τοῦ Φρυγὸς ἔχοντες σχῆμα καὶ πρόσωπον, ὅπως διὰ θυρῶν εὐλόγως ἐξιόντες φαίνωνται·* (sic scribendum) *ἐξ ὧν δὲ αὐτοὶ λέγουσιν ἀντιμαρτυροῦσι τῇ διὰ τῶν θυρῶν ἐξόδῳ. φανερὸν δὲ ἐκ τῶν ἑξῆς ὅτι ὑπερεπεπήδηκεν.* Et infra ad v. 1357. *ταῦτα οὕτως φησὶν ὡς ὑπερπεπηδηκὼς τῶν ἔξω τινὸς οἴκων. παστάδων γὰρ τῶν θαλάμων. Αἰσχίνης δὲ τὴν ὑπὲρ ἀντὶ τῆς πρὸ φησίν, ἵν' ᾖ ἀντὶ τοῦ πρὸ τεράμνων.* Alia de isto saltu, sed ineptissima, leguntur ad v. 1359. Alius interpres ad v. 1355. *οὗτος ὁ Φρὺξ εὐνοῦχος ὢν ἄλλου μὲν οἰκήματος ὑπερπηδήσας τὰ στέγη, ἐν ἄλλῳ δὲ ἐλθὼν καὶ ἠσφαλισμένας εὑρὼν τὰς τούτου πύλας, τὰ τούτου κλεῖθρα συντρίψας ἐξῆλθεν.* Rectius hic, modo ne effractas fores dixisset.

1353. Numeri ratio videbatur exigere ut *Ἀργέϊον* potius quam *Ἀργεῖον* scriberetur.

βαρβάροις εὐμαρίσιν,
κεδρωτὰ παστάδων ὑπὲρ τέρεμνα
Δωρικάς τε τριγλύφους,
φροῦδα φροῦδα, γᾶ γᾶ,
βαρβάροισι δρασμοῖς.
αἰαῖ· πᾷ φύγω, ξέναι,
πολιὸν αἰθέρ᾽ ἀμ-
πτάμενος ἢ πόντον, ὠκεανὸς ὃν
ταυρόκρανος ἀγκάλαις ἑλίσ-
σων κυκλοῖ χθόνα;

ΧΟΡΟΣ.

τί δ᾽ ἔστιν, Ἑλένης πρόσπολ᾽, Ἰδαῖον κάρα;

ΦΡΥΞ.

Ἴλιόν, Ἴλιον, ὤμοι, Φρύγιον
ἄστυ καλλίβωλον, Ἴδας τ᾽
ὄρος ἱερόν, ὥς σ᾽
ὀλόμενον στένω
ἁρματεῖον, ἁρματεῖον μέλος

1354. Ven a. *βαρβάροισιν*. Vulgo *βαρβάροις ἐν εὐμαρίσιν*, in quo consentit Etym. M. p. 393, 18. Sed *ἐν*, quod etiam Ven. a. b. servant, deleverunt Brunckius et Porsonus cum Par. A.

1355. Ven. a. *τέραμνα*.

1356. Ald. cum multis codd. *τριγλύφας*. Sed alii codd. nominatim Flor. 2. 10. Mosc. a. Guelf. *τριγλύφους*.

1357. Porsonus cum Brunckio ex Musgravii coniectura *φροῦδα, φροῦδ᾽, ὦ γᾶ, γᾶ*, corrupto numero. Non est in libris *ὦ*. Aug. d. *φρούδα γᾶ φροῦδα*. Sic etiam Havn. in utroque *φροῦδα* hunc accentum habens.

1360. Flor. 10. *ἀναπτάμενος*.

1361. Aug. d. *ὃν ὁ ταυρόκρανος*.

1363. Ald. et pauci codd. *κυκλεῖ*.

1364. Barnesius cum scholiis et Flor. 18. 21. atque, ut videtur, Venetis *τί δ᾽ ἔστιν*. Ceteri cum Ald. *τί δ᾽ ἔσθ᾽*.

1366. Aug. d. *ἄστυ καὶ καλλίβωλον*. Deinde libri omnes *Ἴδας ὄρος ἱερόν*. Addendam putavi copulam. V. 1365. libri *ὤμοι μοι*.

1369. *Ἁρμάτειον μέλος* quid esset nec scholiastae neque Etym.

βαρβάρῳ βοᾷ
δι᾽ ὀρνιθόγονον ὄμμα κυκνόπτερον
καλλοσύνας Λήδας σκύμνου δυςελένας,
ξεστῶν περγάμων Ἀπολλωνίων ἐρινύν.
ὀτοτοῖ·
ἰαλέμων, ἰαλέμων
Δαρδανία τλάμων Γανυμήδεος
ἱπποσύνᾳ Διὸς εὐνέτα.

ΧΟΡΟΣ.

σαφῶς λέγ᾽ ἡμῖν αὔθ᾽ ἕκαστα τἀν δόμοις·
τὰ γὰρ πρὶν οὐκ εὔγνωστα συμβαλοῦσ᾽ ἔχω.

ΦΡΥΞ.

αἴλινον αἴλινον ἀρχὰν θανάτου
βάρβαροι λέγουσιν, αἰαῖ,
Ἀσιάδι φωνᾷ,
βασιλέων ὅταν αἷμα χυθῇ κατὰ γᾶν
ξίφεσι σιδαρέοισιν Ἅιδα.

M. scivisse videntur, quantum ex diversitate explicationum colligitur. Nihil certi cognoscitur ex Plutarcho de musica T. X. p. 657. edit. Reisk. sed ex eiusdem libro de fortuna Alexandri T. VII. p. 322. apparet bellicum modum fuisse, ut *Καστόρειον*, quod tamen videtur diversum fuisse ab *ἁρματείῳ*.

1371. Libri: *διὰ τὸ τᾶς ὀρνιθόγονον ὄμμα κυκνόπτερον.* Barnesius *ὀρνιθογόνου* et *κυκνοπτέρου*. Articulos delendos censuit Porsonus, quos sane et grammatica ratio et metrum, quod dochmiacum est, respuit. Deinde Brunckius et Porsonus cum Barnesio male *κυκνοπτέρου.*

1372. Aliquot codd. *σκύμνον.* Liber P. et Mosc. a. bis *δυςελένας*, quos non debebant sequi Brunckius et Porsonus.

1377. Libri *ἱπποσύνα.* Musgravius coniecit *ἱπποσύνας*. Facilius erat *ἱπποσύνᾳ*. Neque enim recte posita est interpunctio post *ἰαλέμων*, quam Aldina nullam habet. Dardania dicitur *τλάμων ἰαλέμων*. Respicit Homerum Iliad. V. 266.

1383. Aug. d. Mosc. a. Havn. *κατὰ γαῖαν.*

1384. Havn. cum vulgatis *σιδαρέοισιν Ἀΐδα.* Flor. 2. 10. *Ἀΐ-*

ἦλθον εἰς δόμους, ἵν᾿ αὖθ᾿ ἕκαστά σοι λέγω,
λέοντες Ἕλλανες δύο διδύμω·
τῷ μὲν ὁ στρατηλάτας πατὴρ ἐκλήζετο,
ὃ δὲ παῖς Στροφίου, κακόμητις ἀνήρ,
πιστὸς δὲ φίλοις, θρασὺς εἰς ἀλκάν,
ξυνετὸς πολέμου, φόνιός τε δράκων·
ἔῤῥοι τᾶς ἡσύχου προνοί-
ας κακοῦργος ὤν.
οἳ δὲ πρὸς θρόνους ἔσω
μολόντες ἇς ἔγημ᾿ ὁ τοξότας Πάρις
γυναικός, ὄμμα δακρύοις πεφυρμένοι,
ταπεινοὶ
ἕζονθ᾿, ὃ μὲν τὸ κεῖθεν, ὃ δὲ
τὸ κεῖθεν, ἄλλος ἄλλοθεν πεφραγμένοι.
περὶ δὲ γόνατα χέρας ἱκεσίους ἔβαλον
Ἑλένας ἄμφω.
ἀνὰ δὲ δρομάδες ἔθορον, ἔθορον
ἀμφίπολοι Φρύγες·

δαο, quod nescio an posuerit qui versum volebat trimetrum efficere catalecticum, aptum sane huic loco genus metri: quo si hic usus est Euripides, scripsisse eum credo ὑπὸ ξίφεσι σιδαρέοισιν Ἅιδα. Guelf. Mosc. d. et sex Florentini κατ᾿ ἀΐδα vel κατ᾿ ἀΐδου.

1385. Libri ἦλθον εἰς δόμους. Dubitari potest an praepositio a poetae manu sit, qua omissa versus erit trimeter iambicus.

1386. Male unus scholiastarum: ταυτὸν δύναται τὸ δύο καὶ τὸ διδύμω. λέγει δὲ ταῦτα ἐφεξῆς ἀγωνιῶν, ὡς καὶ τὸ αἴλινον αἴλινον καὶ τὰ ἕτερα. Immo duos, eosque geminos saevitia dicit.

1387. Mosc. a. d. Havn. Aug. c. d. ὁ στρατηλάτης.

1388. Libri κακομήτας ἀνήρ, praeter Par. A. Guelf. 2. 10. 33. Taur. K. qui omittunt ἀνήρ. Recte Porsonus scripsit κακόμητις ἀνήρ.

1390. Flor. 2. πολέμῳ. Aug. d. πολέμοις.

1394. Flor. 10. μολόντε. Mosc. a. d. Flor. 2. 21. Aug. d. ὁ τοξότης.

1399. Ven. a. cum plerisque omnibus libris χεῖρας. Havn. ἱκεσίας. Ven. a. Havn. cum vulgatis bis ἔβαλλον, ceteri bis ἔβαλον, quod Ven. b. recte semel habet. Pro γόνυ scripsi γόνατα.

προςεῖπε δ' ἄλλος ἄλ-
λον πεσὼν ἐν φόβῳ,
μή τις εἴη δόλος.
κἀδόκει τοῖς μὲν οὔ,
τοῖς δ' ἐς ἀρκυστάταν
μηχανὰν ἐμπλέκειν
παῖδα τὰν Τυνδαρίδ' ὁ
μητροφόντας δράκων.

ΧΟΡΟΣ.

σὺ δ' ἦσθα ποῦ τότ', ἢ πάλαι φεύγεις φόβῳ;

ΦΡΥΞ.

Φρυγίοις ἔτυχον Φρυγίοισι νόμοις
παρὰ βόστρυχον αὔραν αὔραν
Ἑλένας Ἑλένας εὐπᾶγι κύκλῳ
πτερίνῳ πρὸ παρηΐδος ᾄσσων
βαρβάροις νόμοισιν.
ἃ δὲ λίνον ἠλακάτᾳ
δακτύλοις ἕλισσε,
νῆμά θ' ἵετο πέδῳ,
σκύλων Φρυγίων ἐπὶ τύμβον ἀγάλ-
ματα συστολίσαι χρῄζουσα λίνῳ,
φάρεα πορφύρεα, δῶρα Κλυταιμνήστρᾳ.

1409. Omissum vulgo τὴν restituit ex Par. A. Brunckius, praebueruntque multi codices, in quibus Aug. d. ταν habet.

1410. Mosc. a. d. Aug. d. μητροφόντης.

1414. Plerique libri εὐπαγεῖ, pauci εὐπηγεῖ. Ex mea emendatione novissimae edd. εὐπᾶγι.

1416. Βαρβάροισι primus Kingius in βαρβάροις mutavit.

1419. Vulgo νήματα δ'. Taur. νήμαθ'. Par. A. Flor. 10. Vict. νῆμα θ'. Porsonus cum Brunckio νήματά θ'. In ἵετο πέδῳ consentiunt libri. Nescio an hic trochaicus versus fuerit, ut v. 1385. 1387. sic scriptus: δακτύλοις ἕλισσε, νῆμά θ' ἵετ' ἐν πέδῳ.

προςεῖπε δ' ὧδ' Ὀρέ-
στας Λάκαιναν κόραν·
ὦ Διὸς παῖ, θὲς ἴ-
χνος πέδῳ δεῦρ' ἀπο-
στᾶσα κλισμοῦ, Πέλοπος
ἐπὶ προπάτορος παλαι-
ᾶς ἕδραν ἑστίας,
ἵνα κατειδῇς λόγους.
ἄγει δ' ἄγει νιν· ἁ δ' ἐφεί-
πετ', οὐ πρόμαντις ὧν ἔμελ-
λεν· ὁ δὲ συνεργὸς ἄλλ' ἔπρασσ'
ἰὼν κακὸς Φωκεύς·
οὐκ ἐκποδὼν ἴτ', ἀλλ' ἀεὶ κακοὶ Φρύγες;
ἔκλῃσε δ' ἄλλον ἄλλοσ' ἐν
στέγαισι, τοὺς μὲν ἐν σταθμοῖσιν ἱππικοῖς,
τοὺς δ' ἐν ἐξέδραισι, τοὺς δ' ἐ-
κεῖσ' ἐκεῖθεν, ἄλλον ἄλ-
λοσε διαρμόσας ἀποπρὸ δεσποίνας.

ΧΟΡΟΣ.

τί τοὐπὶ τῷδε συμφορᾶς ἐγίγνετο;

1423. Inserui ὧδ' ad exemplum strophici versus, 1403.

1428. Libri: ἐπὶ προπάτορος ἕδραν παλαιᾶς ἑστίας, ἵν' εἰδῇς λόγους ἐμούς. Correxi haec ad normam strophicorum versuum.

1432. Pauci libri ὧν ἔμελλε παθεῖν. I. ἔμελλον. Porsonus cum Brunckio: ὧν ἔμελλ'· ὁ δὲ ξύνεργος. At libri ὧν ἔμελλεν· ὁ δὲ σύνεργος.

1433. Nihil variant libri. Dubitari tamen potest an hic quoque eadem catalexi, quae v. 1362. 1392. 1450. 1456. 1467. dipodiam iambicam hypercatalectam sequitur, scriptum fuerit: ὁ δὲ σύνεργος ἄλλ' ἔπρασσε Φωκεὺς ἰὼν κακός.

1436. Vulgo ἄλλοσε στέγης. Sed Flor. 2. Ven. a. I. K. L. ἐν στέγαις. Unde ἐν στέγαισι scripsi.

1437. Flor. 10. 33. Taur. Ven. a. b. ἱππικοῖσι.

1438. Vulgo: τοὺς δ' ἐν ἕδραισι cum aliquot codd. Sed Ask. 1. 2. liber P. Flor. 2. 10. 33. τοὺς δ' ἐν ἐξέδραισι.

1441. R. τοὐπὶ ταῖςδε συμφοραῖς.

ΦΡΥΞ.

Ἰδαία μάτηρ, Ἰδαία,
ω ὀβρίμα, ὀβρίμα, αἰαῖ,
φονίων παθέων, ἀνόμων τε κακῶν
ἅπερ ἔδρακον, ἔδρακον, ᾤμοι,
ἐν δόμοις τυράννων.
ἀμφὶ πορφυρέων πέπλων ὑπὸ σκότου
ξίφη σπάσαντε χερσὶν, ἄλλος ἄλλοσε
δίνασεν ὄμμα, μή
τις παρὼν τύχοι.
ὡς κάπροι δ' ὀρέστεροι γυ-
ναικὸς ἀντίοι σταθέντες
ἐννέπουσι, κατθανεῖ
κατθανεῖ, κακός σ' ἀποκτενεῖ πόσις,
τὸν κασιγνήτου προδοὺς ἐν Ἄρ-

1442. Vulgo: Ἰδαία μᾶτερ, μᾶτερ. Mosc. d. Flor. 2. semel μᾶτερ. Flor. 10. Ἰδαῖα μᾶτερ Ἰδαῖα. Respondent haec illis, quae supra v. 1412. leguntur: quare Ἰδαία μάτηρ, Ἰδαία scripsi.

1443. Vulgo ὀβρίμα, ὀβρίμα. Mosc. d. Flor. 2. 6. 9. Aug. b. ὀμβρίμα, ὀμβρίμα. Addidi ὦ.

1445. Ven. b. semel ἔδρακον. Addidi ᾤμοι.

1447. Libri: ἀμφὶ πορφυρέων πέπλων. Scholiastes: τὸ ἀμφὶ πορφυρέων ἢ ἓν μέρος λόγου νόει· ἀμφιπόρφυρα γὰρ ἱμάτια φαμὲν τὰ ὁλοπόρφυρα, ὥςπερ καὶ ἀμφίχρυσα τὰ ὁλόχρυσα· ἢ τὸ ἀμφὶ πρὸς τὸ σπάσαντες νοητέον, ἵν' ᾖ ἀμφισπάσαντες ἀντὶ τοῦ περιλαβόντες. ἢ τὸ ἀμφὶ ἔμφασιν ἔχει διὰ τὴν Ἑλένην, οὕτως· ἀμφὶ τὴν Ἑλένην δηλονότι σπάσαντες καὶ λαβόντες ξίφος ὑπὸ σκότου τῶν πορφυρέων πέπλων, ἤγουν ἃ ὑποκάτω τῶν ἱματίων εἶχον, ἐν ταῖς χερσὶν ἄλλος ἄλλοσε δίνασεν. ἢ τὸ ἀμφὶ πρὸς τὸ ἐν χερσίν, ἵν' ᾖ τὸ ἀμφὶ καὶ τὸ ἐν ἐκ παραλλήλου. Matthiae ἀμφὶ ad δίνασεν referri volebat. Rectius Schaeferus cum πορφυρέων πέπλων coniungit, ut sit *sub vestitu*, quo et gladii et stringentium manus contectae fuerint.

1448. Libri et scholiastes: ξίφη σπάσαντες ἐν χεροῖν ἄλλος ἄλλοσε, pravis numeris. Mosc. d. omittit ἐν. Inde σπάσαντε χεροῖν scripsi, restituique trimetrum.

1454. Vulgo ἀποκτείνει. Ven. a. γρ. ἀποκτενεῖ. Id Ven. b. in textu habet.

1455. Male Porsonus cum Brunckio τοῦ κασιγνήτου. Omittunt

γει θανεῖν γόνον.
ἃ δ᾽ ἴαχεν ἴαχεν, ᾤμοι μοι·
λευκὸν δ᾽ ἐμβαλοῦσα πῆχυν στέρνοις,
κτύπησέν τε κρᾶτα μέλεον πλαγάν·
φυγᾷ δὲ ποδὶ τὸ χρυσεοσάνδαλον ἴχνος
ἔφερεν ἔφερεν· ἐς κόμας δὲ
δακτύλους δικὼν Ὀρέστας,
Μυκηνίδ᾽ ἀρβύλαν προβάς,
ὤμοις ἀριστεροῖσιν ἀνακλάσας δέρην,
παίειν
λαιμῶν ἔμελλεν εἴ-
σω μέλαν ξίφος.

ΧΟΡΟΣ.

ποῦ δῆτ᾽ ἀμύνειν οἱ κατὰ στέγας Φρύγες;

Ven. a. b. articulum cum vulgatis Sed Flor. 2. 25. 34. *τὸν κασιγνήτου.*

1457. Vulgo recte: *ἃ δ᾽ ἴαχεν, ἴαχεν.* Flor. 2. 10. *ἃ δ᾽ ἀνίαχεν, ἴαχεν,* atque ita cum Brunckio Porsonus. Taur. bis *ἀνίαχεν.* Solum *ἀνίαχεν* habet Ven. a.

1459. Libri: *κτύπησε κρᾶτα μέλεον πλαγάν,* nisi quod Par. A. *πλαγᾷ,* quod non debebat recipere Brunckius. Non est verisimile dipodia iambica interpellatum esse numerum dochmiacum. Quare scripsi *κτύπησέν τε κρᾶτα.* Recte illi *τε* respondet quod sequitur *δέ,* quia inter se opposita sunt *κρᾶτα* et *ποδί.*

1460. Libri, *φυγᾷ δὲ ποδὶ,* quod non erat opus ut in *φυγάδι δὲ ποδὶ* mutatum vellet Facius. Vide Seidlerum ad Electr. 236. et Lobeckium ad Ai. 310.

1465. Separavi *παίειν* a sequentibus verbis, quo legenti statim appareret, hunc pedem esse trochaeum semantum. Admirabili enim arte, quod ad metra attinet, hoc canticum compositum est, egregieque hoc Phrygi eunucho terribile verbum ita producitur, ut ingens ea productione horror hominis exprimatur.

1466. Porsonus cum Brunckio ex Par. A. cum quo consentiunt Flor. 2. 25. 33. Havn. Ask. 2. liber P. *λαιμόν.* Sed recte Ven. b. a prima manu cum vulgata aliisque multis codd. *λαιμῶν.*

ΦΡΥΞ.

ἰακχᾷ δόμων θύρετρα καὶ σταθμοὺς
μοχλοῖσιν ἐκβαλόντες, ἔνθ' ἐμίμνομεν,
βοηδρομοῦμεν ἄλλος ἄλλοθεν στέγης,
ὁ μὲν πέτρους, ὁ δ' ἀγκύλας,
ὁ δὲ ξίφος πρόκωπον ἐν χεροῖν ἔχων.
ἔναντα δ' ἦλθεν
Πυλάδης ἀλίαστος, οἷος οἷος
Ἕκτωρ ὁ Φρύγιος, ἢ τρικόρυθος Αἴας,
ὃν εἶδον, εἶδον ἐν πύλαισι Πριαμίσιν·
φασγάνων δ' ἀκμὰς ξυνήψαμεν.
τότε δέ, τότε διαπρεπεῖς ἐγένοντο Φρύγες
ὅσον Ἄρεος ἀλκὰν
ἥσσονες Ἑλλάδος ἐγενόμεθ' αἰχμᾶς,
ὁ μὲν οἰχόμενος φυγάς, ὁ δὲ νέκυς ὤν,
ὁ δὲ τραῦμα φέρων, ὁ δὲ λισσόμενος
θανάτου προβολάν·
ὑπὸ σκότον δ' ἐφεύγομεν·
νεκροὶ δ' ἔπιπτον, οἱ δ' ἔμελλον, οἱ δ' ἔκειντ'.
ἔμολε δ' ἁ τάλαιν' Ἑρμιόνα δόμους
ἐπὶ φόνῳ χαμαιπετεῖ ματρός, ἅ
νιν ἔτεκεν τλάμων.
ἄθυρσοι δ' οἷά νιν δραμόντε βάκχαι
σκύμνον ἐν χεροῖν ὀρεί-
αν ξυνήρπασαν·
πάλιν δὲ τὰν Διὸς κόραν

1469. Libri ἰαχᾷ. Ex mea emendatione Matthiae ἰακχᾷ.

1470. Flor. 17. Taur. Aug. d. Ven. a. b. et ante correctionem Havn. ἐμβαλόντες.

1479. Libri τότε δή. Scripsi τότε δέ, metro indicante. Tres dochmii praecedunt anapaestos.

1486. Non debebat sana tentare Elmsleius ad Heracl. 838.

ἐπὶ σφαγὰν ἔτεινον· ἃ δ' ἐκ παστάδων
ἐγένετο διαπρὸ δωμάτων ἄφαντος,
ὦ Ζεῦ καὶ γᾶ καὶ φῶς καὶ νύξ,
ἤτοι
φαρμάκοισιν ἢ μάγων
τέχναισιν ἢ θεῶν κλοπαῖς.
τὰ δ' ὕστερ' οὐκέτ' οἶδα· δρα-
πέτην γὰρ ἐξέκλεπτον ἐκ δόμων πόδα.
πολύπονα δὲ πολύπονα πάθεα
Μενέλαος ἀνασχόμε-
νος ἀνόνητον ἀπὸ Τροίας ἔλαβ', ἔλαβε
τὸν Ἑλένας γάμον.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ μὴν ἀμείβει καινὸν ἐκ καινῶν τόδε·
ξιφηφόρον γὰρ εἰςορῶ πρὸ δωμάτων
βαίνοντ' Ὀρέστην ἐπτοημένῳ ποδί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ποῦ 'στιν οὗτος ὃς πέφευγε τοὐμὸν ἐκ δόμων ξίφος;

1494. Libri: ἃ δ' ἐκ θαλάμων. Non dubitavi interpretatione expulsa παστάδων restituere, quod trimeter postulat. Scholiastes ad v. 1357. παστάδων γὰρ τῶν θαλάμων.

1497. Ven. b. φαρμάκοισιν. Separavi ἤτοι. Videtur poeta hic quoque usus esse trochaeo semanto, ut haesitationem hominis mirabundi exprimeret.

1498. Ven. a. b. cum vulgatis τέχναις. Mosc. a. Aug. d. Havn. τέχναισιν. Sic etiam Porsonus.

1499. Vulgo: τὰ δ' ὕστερον οὐκέτ' οἶδα. Aliquot codd. τὰ δ' ὕστερ'. Cant. Ven. a. b. τὰ δ' ὕστερ' οὐ κάτοιδα.

1502. Hic versus trochaicus est.

1504. Libri tantum ἔλαβε. Geminavi hoc verbum, ut numerum, qui nullus erat, dochmiacum restituerem.

1509. Ven. a. b. cum Ald. et plerisque libris: ὃς πέφευγεν ἐκ δόμων τοὐμὸν ξίφος, non, ut Matthiae refert, ἐκ δόμων ἐμὸν ξί-

ΦΡΥΞ.

προσκυνῶ σ᾽, ἄναξ, νόμοισι βαρβάροισι προσπίτνων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἐν Ἰλίῳ τάδ᾽ ἐστίν, ἀλλ᾽ ἐν Ἀργείᾳ χθονί.

ΦΡΥΞ.

πανταχοῦ ζῆν ἡδὺ μᾶλλον ἢ θανεῖν τοῖς σώφροσιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὔτι που κραυγὴν ἔθηκας Μενέλεῳ βοηδρομεῖν;

ΦΡΥΞ.

σοὶ μὲν οὖν ἔγωγ᾽ ἀμύνειν· ἀξιώτερος γὰρ εἶ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἐνδίκως ἡ Τυνδάρειος ἄρα παῖς διώλετο;

ΦΡΥΞ.

ἐνδικώτατ᾽, εἴ γε λαιμοὺς εἶχε τριπτύχους θανεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δειλίᾳ γλώσσῃ χαρίζει, τἄνδον οὐχ οὕτω φρονῶν.

φος. Porsonus ut numerosius ex M. K. R. τοὐμὸν ἐκ δόμων ξίφος, qui verborum ordo etiam in N. numeris indicatus.

1510. Vulgo προσπεσών. Quidam codd. προσπίπτων, alii προσπίτνων vel προσπιτνῶν, in quibus duo Leidenses apud Valck. ad Phoen. 300.

1513. Aliquot codd. Μενέλεων.

1515. Flor. 33. ἡ Τυνδάρεως. H. Mosc. d. ἡ Τυνδαρὶς ἄρα. Mosc. a. Havn. Aug. d. διοίχεται, in quo adscriptum γρ. διώλετο, quae vulgata lectio est. Scholiastes: ἀνάξια τῆς τραγῳδίας καὶ τῆς τοῦ Ὀρέστου συμφορᾶς τὰ λεγόμενα.

ΦΡΥΞ.

οὐ γάρ, ἥτις Ἑλλάδ' αὐτοῖς Φρυξὶ διελυμήνατο;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὄμοσον, εἰ δὲ μή, κτενῶ σε, μὴ λέγειν ἐμὴν χάριν.

ΦΡΥΞ.

τὴν ἐμὴν ψυχὴν κατώμοσ', ἣν ἂν εὐορκοῖμ' ἐγώ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὧδε κἀν Τροίᾳ σίδηρος πᾶσι Φρυξὶν ἦν φόβος;

ΦΡΥΞ.

ἄπεχε φάσγανον· πέλας γὰρ δεινὸν ἀνταυγεῖ φόνον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μὴ πέτρος γένῃ δέδοικας, ὥςτε Γοργόν' εἰςιδών;

ΦΡΥΞ.

μὴ μὲν οὖν νεκρός· τὸ Γοργοῦς δ' οὐ κάτοιδ' ἐγὼ κάρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δοῦλος ὢν φοβεῖ τὸν ᾄδην, ὅς σ' ἀπαλλάξει κακῶν;

ΦΡΥΞ.

πᾶς ἀνήρ, κἂν δοῦλος ᾖ τις, ἥδεται τὸ φῶς ὁρῶν.

1522. In Ven. a. adscriptum γρ. ἄπαγε.

1523. Lepide, inquit Schaeferus, ridetur Phryx, cui terribilior videtur mors quam ἀπολίθωσις. Neque hic lepor tragoediam decet, neque ἀπολίθωσιν homo cui ignota est ista fabula morte terribiliorem putare potest.

1526. Aliquot codd. ὁρᾶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εὖ λέγεις· σώζει σε σύνεσις. ἀλλὰ βαῖν' εἴσω δόμ

ΦΡΥΞ.

οὐκ ἄρα κτενεῖς μ';

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀφεῖσαι.

ΦΡΥΞ.

καλὸν ἔπος λέγεις τόδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλὰ μεταβουλευσόμεσθα.

ΦΡΥΞ.

τοῦτο δ' οὐ καλῶς λέγεις.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μῶρος, εἰ δοκεῖς με τλῆναι σὴν καθαιμάξαι δέρην·
οὔτε γὰρ γυνὴ πέφυκας οὔτ' ἐν ἀνδράσιν σύ γ' εἶ.
τοῦ δὲ μὴ στῆσαί σε κραυγὴν οὕνεκ' ἐξῆλθον δόμων·
ὀξὺ γὰρ βοῆς ἀκοῦσαν Ἄργος ἐξεγείρεται.
Μενέλεων δ' οὐ τάρβος ἡμῖν ἀναλαβεῖν εἴσω ξίφους·
ἀλλ' ἴτω ξανθοῖς ἐπ' ὤμων βοστρύχοις γαυρούμενος·
εἰ γὰρ Ἀργείους ἐπάξει τοῖσδε δώμασιν λαβών,
τὸν Ἑλένης φόνον διώκων, κἀμὲ μὴ σώζειν θέλῃ

1527. Barnesius ἔσω. Libri εἴσω.

1530. H. μῶρος εἶ δοκῶν.

1537. Vulgo θέλει. Mosc. d. θέλοι. Havn. Aug. b. Ven. a. Flor. 17. 25. et e correctione 34. recte θέλῃ. In Ven. a. adscriptum γρ. σώσῃ θανεῖν. Ex εἰ enim intelligitur ἤν, in quo genere constructionis non magis quidquam falsi est, quam in illo in Phoen.

σύγγονόν τ' ἐμὴν Πυλάδην τε τὸν τάδε ξυνδρῶντά μοι,
παρθένον τε καὶ δάμαρτα δύο νεκρὼ κατόψεται.

ΧΟΡΟΣ.

ἀντιστροφή.

ἰὼ ἰὼ τύχα,
ἕτερον εἰς ἀγῶν', ἕτερον αὖ δόμος
φοβερὸν ἀμφὶ τοὺς Ἀτρείδας πίτνει.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α'.

τί δρῶμεν; ἀγγέλλωμεν ἐς πόλιν τάδε;
ἢ σῖγ' ἔχωμεν;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

ἀσφαλέστερον, φίλαι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α'.

ἴδε, πρὸ δωμάτων, ἴδε, προκηρύσσει
θοάζων ὅδ' αἰθέρος ἄνω καπνός.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

ἅπτουσι πεύκας, ὡς πυρώσοντες δόμους
τοὺς Ταντaλείους, οὐδ' ἀφίστανται φόνου.

---

93. *μή τις πολιτῶν ἐν τρίβῳ φαντάζεται, κἀμοὶ μὲν ἔλθῃ φαῦλος ὡς δούλῳ ψόγος, σοὶ δ' ὡς ἀνάσσῃ.* Diversae enim conditiones sunt: cum manu Argivorum venturum esse Menelaum non poterat dubium Oresti esse: illud vero incertum est, an interfici eum iussurus sit audito filiae et uxoris periculo. Sentiebat non recte dictum esse *θέλει*, qui *σώσῃ θανεῖν* scribi voluit.

1538. Aug. d. Havn. Mosc. a. omittunt *τε* post *Πυλάδην*. Elmsleius legi volebat *τρίτον τε*, quem vide ad Med. 56. not. a. et quae supra dixi ad v. 1029.

1547. Vulgato *φόνου* in R. M. Flor. adscriptum *πόνου*, quod adscripto *φόνου* habet Cant. Scholiastes: *φόνου, τοῦ τῆς Ἑρμιόνης.*

ΧΟΡΟΣ.

τέλος ἔχει δαίμων
βροτοῖς, τέλος ὅπᾳ θέλει.
μεγάλα δέ τις ἁ δύναμις· δι᾽ ἀλαστόρων
ἔπαισ᾽, ἔπαισε μέλαθρα τάδε δι᾽ αἱμάτων
διὰ τὸ Μυρτίλου πέσημ᾽ ἐκ δίφρου.
ἀλλὰ μὴν καὶ τόνδε λεύσσω Μενέλεων δόμων πέλας
ὀξύπουν, ᾐσθημένον που τὴν τύχην ἣ νῦν πάρα.
οὐκέτ᾽ ἂν φθάνοιτε κλῇθρα συμπεραίνοντες μοχλοῖς,
ὦ κατὰ στέγας Ἀτρεῖδαι; δεινὸν εὐτυχῶν ἀνὴρ
πρὸς κακῶς πράσσοντας, ὡς σὺ νῦν, Ὀρέστα, δυστυχεῖς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἥκω κλύων τὰ δεινὰ καὶ δραστήρια
δισσοῖν λεόντοιν· οὐ γὰρ ἄνδρ᾽ αὐτὼ καλῶ.
ἤκουσα γὰρ δὴ τὴν ἐμὴν ξυνάορον
ὡς οὐ τέθνηκεν, ἀλλ᾽ ἄφαντος οἴχεται,
κενὴν ἀκούσας βάξιν, ἣν φόβῳ σφαλεὶς
ἤγγειλέ μοί τις. ἀλλὰ τοῦ μητροκτόνου
τεχνάσματ᾽ ἐστὶ ταῦτα καὶ πολὺς γέλως.
ἀνοιγέτω τις δῶμα· προσπόλοις λέγω
ὠθεῖν πύλας τάσδ᾽, ὡς ἂν ἀλλὰ παῖδ᾽ ἐμὴν
ῥυσώμεθ᾽ ἀνδρῶν ἐκ χερῶν μιαιφόνων,

1550. Seidlerus βροτοῖς pro vulgato βροτοῖσι vel βροτοῖσιν, strophae indicio. Taur. Ven. a. θέλῃ.

1551. Porsonus cum paucis codd. Kingium et Musgravium secutus male eiecit ἁ.

1552. Vulgo ἔπαισεν ἔπαισε. Taur. Ven. b. ἔπεσεν ἔπεσε. Scribendum erat ἔπαισ᾽, ἔπαισε. Mosc. d. δι᾽ αἵματος.

1554. Ven. b. ἀλλὰ μὴν γε. V. D. in censuris trimestribus scribi volebat ἀλλὰ γάρ. Deinde Ven. a. γρ. πέρα.

1556. Ald. et aliquot Mss. hunc et duos sequentes versus Electrae tribuunt, quam Musgravius intus in domo esse animadvertit.

1563. Aliquot codd. καινὴν. Flor. 10. σφαλεὶς φόβῳ.

καὶ τὴν τάλαιναν ἀθλίαν δάμαρτ᾽ ἐμὴν
λάβωμεν, ἢ δεῖ ξυνθανεῖν ἐμῇ χερὶ
τοὺς διολέσαντας τὴν ἐμὴν ξυνάορον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὗτος σὺ, κλῄθρων τῶνδε μὴ ψαύσῃς χερί,
Μενέλαον εἶπον, ὃς πεπύργωσαι θράσει·
ἢ τῷδε θριγκῷ κρᾶτα συνθραύσω σέθεν,
ῥήξας παλαιὰ γεῖσσα, τεκτόνων πόνον.
μοχλοῖς δ᾽ ἄραρε κλῇθρα, σῆς βοηδρόμου
σπουδῆς ἅ σ᾽ εἴρξει, μὴ δόμων εἴσω περᾶν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἔα, τί χρῆμα; λαμπάδων ὁρῶ σέλας,
δόμων δ᾽ ἐπ᾽ ἄκρων τούςδε πυργηρουμένους,
ξίφος δ᾽ ἐμῆς θυγατρὸς ἐπίφρουρον δέρῃ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πότερον ἐρωτᾶν ἢ κλύειν ἐμοῦ θέλεις;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὐδέτερ᾽· ἀνάγκη δ᾽, ὡς ἔοικέ, σου κλύειν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μέλλω κτανεῖν σὴν θυγατέρ᾽, εἰ βούλει μαθεῖν.

1569. Offensos eiusdem notionis iteratione Musgravium, qui *Λάκαιναν ἀθλίαν*, et Porsonum, qui *Τυνδαρίδ᾽ ἀθλίαν* scribendum putabant, refutarunt Schaeferus et Matthiae.

1570. Libri *ἢ δεῖ.* Scholiastes: *γέγραπται ἢ δεῖ, ἀντὶ τοῦ εἰ δὲ μή.*

1572. Vulgo *χεροῖν.* Mss. fere omnes *χερί.*

1577. Barnesius *ἔσω.* Flor. 10. *μὴ περᾶν δόμων ἔσω.*

1583. Vulgo *σου θυγατέρ᾽.* Cant. Flor. 2. *σὴν θυγατέρ᾽.* Id etiam Porsono melius visum.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἑλένην φονεύσας ἐπὶ φόνῳ πράσσεις φόνον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰ γὰρ κατέσχον μὴ θεῶν κλεφθεὶς ὕπο.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἀρνεῖ κατακτὰς κἀφ' ὕβρει λέγεις τάδε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λυπράν γε τὴν ἄρνησιν· εἰ γὰρ ὤφελον

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τί χρῆμα δρᾶσαι; παρακαλεῖς γὰρ εἰς φόβον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὴν Ἑλλάδος μιάστορ' εἰς Ἅιδου βαλεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἀπόδος δάμαρτος νέκυν, ὅπως χώσω τάφῳ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

θεοὺς ἀπαίτει· παῖδα δὲ κτενῶ σέθεν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὁ μητροφόντης ἐπὶ φόνῳ πράσσει φόνον.

1590. Flor. 10. τάφον.

1592. Cant. M. N. R. Flor. 2. πράσσεις. Vulgo πράσσει, ut apud Polyaenum est VIII. 52. qui quam mulierem hoc versu usam refert, ea quum pariter ut hic Menelaus et πράσσεις et πράσσει dicere potuerit, eo magis confirmat πράσσει. Porsonus prima specie elegantius videri dicens πράσσεις, sed, inquit, orationem fortasse variare voluit poeta, et hoc natum ex 1584. cum πράσσει citet Polyaenus. Mi-

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὁ πατρὸς ἀμύντωρ, ὃν σὺ προὔδωκας θανεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὐκ ἤρκεσέν σοι τὸ παρὸν αἷμα μητέρος;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἂν κάμοιμι τὰς κακὰς κτείνων ἀεί.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἦ καὶ σὺ, Πυλάδη, τοῦδε κοινωνεῖς φόνου;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

φησὶν σιωπῶν· ἀρκέσω δ' ἐγὼ λέγων.

---

serum vero poetam, qui ut pueri in scholis nihil amplius quam variare orationem studeat. Videamus num rectius iudicaverit Schaeferus. Eius haec adnotatio est: „πράσσεις sine dubio recipiendum et post φόνον ponendum signum interrogandi. Hoc multo magis decet animum Menelai commotum. Supra dixit Ἑλένην φονεύσας, hic convicio aliquanto acerbiori ὁ μητροφόντης. In talibus variatio orationis vim adeo frangit.“ Laudarem haec, nisi deinceps diceret Menelaus: οὐκ ἤρκεσέν σοι τὸ παρὸν αἷμα μητέρος; Nam haec quaestio tam exiguo discrimine ab illa differt, id ut pene nullum sit: quo huius quidem versus vis frangi videtur. Id abest, statque sua vis et virtus utrique versui, si prior exclamationem continet, in quam stupens prae timore erumpit Menelaus, non alloquens Orestem. Tum demum, quum ille tamen ad istam exclamationem respondit, recte se ad eum convertit, ex ipso quaerens an non satis habeat matrem interemisse.

1594. Libri τὸ παρὸν. In Marklandi iudicio ad Iphig. Aul. 456. acquiescentes Brunckius et Porsonus scripserunt τὸ πάρος. Poterat sane ita loqui Menelaus, sed debilitaret isto additamento id quod modo multo fortius uno vocabulo dixerat ὁ μητροφόντης, videreturque de nece Clytaemnestrae ut de re dudum transacta loqui: quod contra, si τὸ παρὸν αἷμα μητέρος dicit, non solum dicit quod verum est, sed auget etiam prius dicta. Nam tenetur adhuc matricidii crimine Orestes, estque in eo, ut capitale supplicium propter illud facinus subeat: quo magis mirandum videtur Menelao, quod tali in statu novam patrare caedem velit.

1596. Flor. 33. τῶδε.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἀλλ᾽ οὔτι χαίρων, ἤν γε μὴ φύγῃς πτεροῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐ φευξόμεσθα· πυρὶ δ᾽ ἀνάψομεν δόμους.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

1600 ἦ γὰρ πατρῷον δῶμα πορθήσεις τόδε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὡς μή γ᾽ ἔχῃς σύ, τήνδ᾽ ἐπισφάξας πυρί.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

κτεῖν᾽· ὡς κτανών γε τῶνδέ μοι δώσεις δίκην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔσται τάδ᾽.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἃ ἅ, μηδαμῶς δράσῃς τάδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σίγα νυν, ἀνέχου δ᾽ ἐνδίκως πράσσων κακῶς.

1598. Flor. 10. πτεροῖς φύγῃς.

1600. Flor. 10. ἦ καὶ.

1601. Ald. ὡς μήτ᾽. Emendatum e codd. Deinde Flor. 1 χερί.

1602. Flor. 2. τήνδε.

1603. Ven. a. Ald. δράσεις. Ven. b. πράσσεις. Plurimi codd. δράσῃς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἦ γὰρ δίκαιον ζῆν σε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ κρατεῖν γε γῆς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ποίας;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἐν Ἄργει τῷδε τῷ Πελασγικῷ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

εὖ γοῦν θίγοις ἂν χερνίβων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δὴ γὰρ οὔ;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

καὶ σφάγια πρὸ δορὸς καταβάλοις.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σὺ δ' ἂν καλῶς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἁγνος γάρ εἰμι χεῖρας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλ' οὐ τὰς φρένας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

τίς δ' ἂν προςείποι σ';

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὅςτις ἐστὶ φιλοπάτωρ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὅςτις δὲ τιμᾷ μητέρ᾽;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εὐδαίμων ἔφυ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οὔκουν σύ γ᾽.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐ γὰρ ἁνδάνουσιν αἱ κακαί

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἄπαιρε θυγατρὸς φάσγανον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ψευδὴς ἔφυς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἀλλὰ κτενεῖς μου θυγατέρ᾽;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐ ψευδὴς ἔτ᾽ εἶ.

1612. **Par. A. ut vulgo:** *οὐ γὰρ ἁνδάνουσιν αἱ κακαί.* **Brunckius cum Kingio ex K. R. M. Flor. 33. Aug. d.** *οὐ γάρ μ᾽ ἁνδάνουσιν.* **Ven. a.** *μ᾽ αἱ.* **Scholiastes:** *ἤ μοι νόει ἤ με· τὸ γὰρ ἁνδάνουσι καὶ πρὸς δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν εἴρηται, ὡς καὶ τὸ ἀρέσκω.* **Porsonus exemplum se desiderare ait huius constructionis. Nihil profecerit, qui attulerit hoc ex Medeae v. 11.** *ἁνδάνουσα μὲν φυγῇ πολιτῶν ὧν ἀφίκετο χθόνα,* **ubi ad** *ἁνδάνουσα* **vel** *χθονὶ* **vel** *πολίταις* **repeti potest.**

1614. **Mire aliquot codd.** *ἀψευδὴς ἔτ᾽ εἶ.* **Qui** *ἀψευδὴς* **scripsit, dare volebat** *ἀψευδὴς ἔσει.*

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

οἴμοι, τί δράσω;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πεῖθ' ἐς Ἀργείους μολὼν

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πειθὼ τίν';

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἡμᾶς μὴ θανεῖν αἰτοῦ πόλιν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἢ παῖδά μου φονεύσεθ';

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὧδ' ἔχει τάδε.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ τλῆμον Ἑλένη,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τἀμὰ δ' οὐχὶ τλήμονα;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

σὲ σφάγιον ἐκόμισ' ἐκ Φρυγῶν

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰ γὰρ τόδ' ἦν.

1616. Par. A. et pro diversa lectione H. *θανεῖν*, quod pro ceterorum librorum scriptura *κτανεῖν* recte receperunt Brunckius et Porsonus.

1619. Libri *σοὶ σφάγιον*. Ex emendatione Morelli scripserunt

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πόνους πονήσας μυρίους.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πλήν γ' εἰς ἐμέ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

* * * * * * * *

ΟΡΕΣΤΗΣ.

* * * *

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πέπονθα δεινά.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τότε γὰρ ἦσθ' ἀνωφελής.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ἔχεις με.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σαυτὸν σύ γ' ἔλαβες κακὸς γεγώς.

---

editores σὲ σφάγιον. Nescio an hoc habeat Ven. b. ex quo nihil a Porsoni scriptura discrepantiae adnotatum est. Miro iudicio Schaeferus non intelligere se dixit cur librorum scriptura displicuerit; σοὶ graviter dictum esse, scilicet ἐναγεστάτῳ ὄντι, et aliquanto melius respondere sequentibus, εἰ γὰρ τόδ' ἦν: itaque plene interpungendum esse post Ἑλένη. At haec non modo invenusta, sed etiam prorsus aliena sunt. Verissime Morellus reponendum esse vidit σέ: sed tamen non persanatus est hic locus. Nam quid ineptius fingi potuit, quam Menelaum eo ipso momento, quo filiam perituram intelligit, huius oblitum de Helenae morte conqueri, nisi addat, quod et ipsa res flagitat, et initio positum σὲ addi postulat,

σὲ δ' αὖ κτενοῦσ', ὦ θυγάτερ, οἶδ'· ΟΡ. ἀλλ' ἐνδίκως.

Talem enim fere versum excidisse necesse est. Quare lacunae signa posui.

1623. Si nihil aliud dicit Menelaus quam ἔχεις με, profecto Ore-

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

* * * * * * * * * * * *

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλ' εἶ', ὕφαπτε δώματ', Ἠλέκτρα, τάδε·
σύ τ', ὦ φίλων μοι τῶν ἐμῶν σαφέστατε,
Πυλάδη, κάταιθε γεῖσσα τειχέων τάδε.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ γαῖα Δαναῶν ἱππίου τ' Ἄργους κτίται.
οὐκ εἶ' ἐνόπλῳ ποδὶ βοηδρομήσετε;
πᾶσαν γὰρ ὑμῶν ὅδε βιάζεται πόλιν
ζῆν, αἷμα μητρὸς μυσαρὸν ἐξειργασμένος.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Μενέλαε, παῦσαι λῆμ' ἔχων τεθηγμένον,
Φοῖβός σ' ὁ Λητοῦς παῖς ὅδ' ἐγγὺς ὢν καλῶ,
σύ θ', ὃς ξιφήρης τῆδ' ἐφεδρεύεις κόρῃ,
Ὀρέσθ', ἵν' εἰδῇς οὓς φέρων ἥκω λόγους.

---

stes in pristinam insaniam relapsus videatur, qui domum incendi eo ipso momento iubeat, quo se captum teneri fassus Menelaus victas manus praebiturus atque ut filiam periculo eripiat intercessurus pro Oreste et Electra videtur. Quod adeo absurdum est, ut non dubitandum putem quin hic quoque exciderit Menelai versus tali fere sententia:

ἀλλ' οὐχὶ φεύξει σύ τε κασιγνήτη τε σή.

Itaque hic quoque lacunam indicavi.

1627. Vulgo τείχεος. Codd. fere omnes τειχέων. Matthiae quum ex Flor. 10. pro τειχέων affert τεκτόνων, omisisse videtur πόνον. Nam in Ven. a. adscriptum γρ. τεκτόνων πόνον, e v. 1575.

1629. Vulgo οὔκουν. Ven. a. b. cum aliis multis codd. οὐχὶ, quod Musgravius vidit scribendum esse οὐκ εἶ'.

1630. Recte Brunckius ἡμῶν tacens mutavit in ὑμῶν, Spartiatam, non Argivum esse Menelaum recordatus.

1633. Flor. 2. καλεῖ.

Ἑλένην μὲν ἣν σὺ διολέσαι πρόθυμος ὢν
ἥμαρτες, ὀργὴν Μενέλεῳ ποιούμενος,
ἥδ' ἐστίν, ἣν ὁρᾶτ' ἐν αἰθέρος πύλαις,
σεσωσμένη τε κοὐ θανοῦσα πρὸς σέθεν.
ἐγώ νιν ἐξέσωσα κἀπὸ φασγάνου
τοῦ σοῦ κελευσθεὶς ἥρπασ' ἐκ Διὸς πατρός.
Ζηνὸς γὰρ οὖσαν ζῆν νιν ἄφθιτον χρεών,
Κάστορί τε Πολυδεύκει τ' ἐν αἰθέρος πτυχαῖς
ξύνθακος ἔσται, ναυτίλοις σωτήριος.
ἄλλην δὲ νύμφην εἰς δόμους κτῆσαι λαβών,
ἐπεὶ θεοὶ τῷ τῆσδε καλλιστεύματι
Ἕλληνας εἰς ἓν καὶ Φρύγας ξυνήγαγον,
θανάτους τ' ἔθηκαν, ὡς ἀπαντλοῖεν χθονὸς
ὕβρισμα θνητῶν ἀφθόνου πληρώματος.
τὰ μὲν καθ' Ἑλένην ὧδ' ἔχει· σὲ δ' αὖ χρεών,

1636. Ald. *Ἑλένα.* Codd. *Ἑλένην.*

1638. H. K. et pro diversa lectione Guelf. Cant. *ὡς ὁρᾶτ'.* Deinde libri *πτυχαῖς.* Sed Ven. a. in margine *πύλαις*, quam lectionem hoc solo testimonio fultam non dubitarem reiicere, quum usitata Euripidi formula sit *αἰθέρος πτυχαί*, nisi rediret hoc *ἐν αἰθέρος πτυχαῖς* v. 1643. Nam etsi repetitio eorumdem verborum per se nihil offensionis habet, tamen hic valde displicet. Nihil esset quod vituperaretur, si utroque in versu scriptum esset *ἐν αἰθέρι*: nam hoc, quia non est definitum, omnem caeli orbem comprehendit, ut sive nunc sublimis pendens Helena conspicitur, sive posthac inter sidera conspicietur, de utroque recte dicatur in aethere esse. Sed quum *πτυχαὶ αἰθέρος* dicuntur, aut frigidum est hoc simpliciter pro aethere dictum, aut non aptum, quia de diversis in aethere locis dictum est. Ac v. 1643. quidem recte nominantur *αἰθέρος πτυχαί*, hic vero, ubi in eo est Helena, ut transferatur ad istas *αἰθέρος πτυχάς*, consentaneum est eum dici locum, per quem aditus est ad caelum. Ea caussa recepi hanc scripturam, quae apertum est quam facile in usitatum illud *ἐν αἰθέρος πτυχαῖς* mutari potuerit, cui ne a scholiasta quidem praesidium peti potest, quia quae hic ad hunc versum de stella Helenae adnotavit, potius ad v. 1643. videntur pertinere.

1649. Male vulgo interpungebatur post *θνητῶν.* Nam ut *θνητῶν ἄφθονον πλήρωμα* minuerent deos bellum Troianum excitasse narravit Stasinus in carminibus Cypriis, de quo scholiastes ad Iliad. I. 5.

Ὀρέστα, γαίας τῆσδ' ὑπερβαλόνθ' ὅρους
Παῤῥάσιον οἰκεῖν δάπεδον ἐνιαυτοῦ κύκλον.
κεκλήσεται δὲ σῆς φυγῆς ἐπώνυμον
Ἀζᾶσιν Ἀρκάσιν τ' Ὀρέστειον καλεῖν.
ἐνθένδε δ' ἐλθὼν τὴν Ἀθηναίων πόλιν
δίκην ὑπόσχες αἵματος μητροκτόνου
Εὐμενίσι τρισσαῖς· θεοὶ δέ σοι δίκης βραβεῖς
πάγοισιν ἐν Ἀρείοισιν εὐσεβεστάτην
ψῆφον διοίσουσ', ἔνθα νικῆσαί σε χρή.
ἐφ' ἧς δ' ἔχεις, Ὀρέστα, φάσγανον δέρῃ,
γῆμαι πέπρωταί σ' Ἑρμιόνην· ὃς δ' οἴεται
Νεοπτόλεμος γαμεῖν νιν, οὐ γαμεῖ ποτέ.

1653. Libri omnes: *κεκλήσεται δὲ σῆς φυγῆς ἐπώνυμον Ἀζᾶσιν Ἀρκάσιν τ' Ὀρέστειον καλεῖν,* nisi quod Ven. a. et Vict. *Ἀζᾶσί τ'.* Tautologia offensi Musgravius *κεκτήσεται* et *κλύειν* coniecit, quod recepit Brunckius; Valckenarius ad Herodot. IX. 11. *πέδον* pro *καλεῖν* scribendum putavit; Porsonus proposuit *τεθήσεται καλεῖν,* quod qui exemplis munivit Schaeferus, quibus addere poterat Pindarum Pyth. IX. 110. (65), tamen vulgatam defendit, ut cuius haec sententia sit: *locus autem nomen a fuga tua ductum habebit apud Azanes et Arcades, sic ut Oresteum nominent.* Ut potuerit hoc dici, tamen, si ita scripsit Euripides, fatendum est negligenter scripsisse. Aliud est enim quum diversae originis verba coniunguntur, ut apud Herodotum V. 58. *χρεώμενοι δὲ ἐφάτισαν, ὥςπερ καὶ τὸ δίκαιον ἔφερε, ἐςαγαγόντων Φοινίκων ἐς τὴν Ἑλλάδα, Φοινικήϊα κεκλῆσθαι.* Si non rectius, verius certe *ποτὲ* pro *καλεῖν* posuisset: nam sero ita appellatum est hoc oppidum. Pausanias VIII. 3, 2. *Φιγαλία δὲ καὶ Ὀρεσθάσιον χρόνῳ μεταβάλλουσι τὰ ὀνόματα, Ὀρέστειόν τε ἀπὸ Ὀρέστου κληθεῖσα τοῦ Ἀγαμέμνονος, καὶ Φιαλία ἀπὸ τοῦ Βουκολίωνος παιδὸς Φιάλου.* Si opus est correctione, nescio an satis sit una littera mutata cum Musgravio scribere *κεκτήσεται,* ut rariore usu *ἐπώνυμον* substantivi potestatem habeat.

1655. Libri *ἐνθένδε τ',* praeter Flor. 25. Ven. a. in quibus est *ἔνθεν δ',* et Par. A. H. Taur. qui *ἐνθένδε γ'* habent, quod receptum a Brunckio Porsonus *ἔνθεν δέ γ'* ait distingui debuisse, haud sane rectius. Correctum est in ed. L. Dindorfii.

1656. Aug. d. *ὑπόσχ'.* Vict. *ὑπόσχῃς.* Flor. 9. 33. Ven. b. et ex correctione Ven. a. *ὑφέξεις.*

1660. Ven. a. b. Taur. Aug. d. Havn. *ἐφ' ᾗ.*

1662. Elmsleius ad Heracl. 808. scribendum coniiciebat *Νεοπτόλεμος ἄξεσθαι νιν,* ut *Νεοπτόλεμος* quattuor syllabis pronuntia-

θανεῖν γὰρ αὐτῷ μοῖρα Δελφικῷ ξίφει,
δίκας Ἀχιλλέως πατρὸς ἐξαιτοῦντί με.
Πυλάδῃ δ' ἀδελφῆς λέκτρον, ὥς ποτ' ᾔνεσας,
δός· ὁ δ' ἐπιὼν νιν βίοτος εὐδαίμων μένει.
Ἄργους δ' Ὀρέστην, Μενέλεως, ἔα κρατεῖν,
ἐλθὼν δ' ἄνασσε Σπαρτιάτιδος χθονός,
φερνὰς ἔχων δάμαρτος, ἥ σε μυρίοις
πόνοις διδοῦσα δεῦρ' ἀεὶ διήνυσεν.
τὰ πρὸς πόλιν δὲ τῷδ' ἐγὼ θήσω καλῶς,
ὅς νιν φονεῦσαι μητέρ' ἐξηνάγκασα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ Λοξία μαντεῖε, σῶν θεσπισμάτων.
οὐ ψευδόμαντις ἦσθ' ἄρ', ἀλλ' ἐτήτυμος.
καίτοι μ' ἐσῄει δεῖμα μή τινος κλύων

---

retur, vitareturque anapaestus in ecundo pede. Vide quae dixi ad Soph. Philoct. 4.

1663. L. Havn. *αὐτόν*.

1664. Iidem libri hic cum vulgatis *ἐξαιτοῦντί με*, ubi H. I. R. Flor. 2. Ven. a. *ἐξαιτοῦντα με*. Ven. b. autem et ex correctione M. *ἐξαιτουμένῳ*.

1665. Ven. a. aliique multi codd. ut vulgo, *ᾧ*, sed Par. A. Mosc. a. R. N. Flor. 2. 10. Havn. et pro diversa lectione M. *ὥς ποτ' ᾔνεσας*. Id cum Brunckio et Porsono recepi.

1666. Vulgo *μενεῖ*. Videtur *μένει* a Brunckio profectum esse.

1672. Cant. Flor. 17. *ὅςτις* pro *ὅς νιν*. Id Porsono non omnino malum videbatur. Ad quae quum Schaeferus adscriberet se non putare *ὅςτις* simpliciter pro *ὃς* dici, apparet ei nec discrimen horum pronominum, nec quomodo Porsoni sententia defendi possit satis perspectum fuisse.

1673. In Ald. post *θεσπισμάτων* virgula distinctum, quam sustulerunt postea editores, *οὐ ψευδόμαντις σῶν θεσπισμάτων* coniungentes, quod per se languidum languidius est per *σῶν* pronomen. Distinxi plene. Scholiastes: *ὦ Ἄπολλων μαντευτικέ, ἕνεκα τῶν σῶν μαντευμάτων*. Est enim haec exclamatio Orestis, qui quum modo una cum sorore in summo periculo salutisque desperatione versatus esset, subito omnia in contrarium mutata videns, admirabundus exclamat, dictionis Apollineae recordatus, quam nec crediderat fallacem esse posse, nec quomodo veracem fore speraret habuerat.

ἀλαστόρων δόξαιμι σὴν κλύειν ὄπα.
ἀλλ' εὖ τελεῖται, πείσομαι δὲ σοῖς λόγοις.
ἰδού, μεθίημ' Ἑρμιόνην ἀπὸ σφαγῆς,
καὶ λέκτρ' ἐπῄνεσ', ἡνίκ' ἂν διδῷ πατήρ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

ὦ Ζηνὸς Ἑλένη χαῖρε παῖ· ζηλῶ δέ σε
θεῶν κατοικήσασαν ὄλβιον δόμον.
Ὀρέστα, σοὶ δὲ παῖδ' ἐγὼ κατεγγυῶ,
Φοίβου λέγοντος· εὐγενὴς δ' ἀπ' εὐγενοῦς
γήμας ὄναιο καὶ σὺ χὠ διδοὺς ἐγώ.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

χωρεῖτέ νυν ἕκαστος οἷ προστάσσομεν,
νείκους τε διαλύεσθε.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

πείθεσθαι χρεών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κἀγὼ τοιοῦτος· σπένδομαι δὲ συμφοραῖς,
Μενέλαε, καὶ σοῖς, Λοξία, θεσπίσμασιν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

ἴτε νυν καθ' ὁδόν, τὴν καλλίστην
θεὸν Εἰρήνην τιμῶντες· ἐγὼ δ'
Ἑλένην Ζηνὸς μελάθροις πελάσω,

1686. Cant. Flor. 10. *νεῖκος.*

1690. Plerique libri cum edd. *θεῶν.* Brunckius et Porsonus cum Par. A. N. *θεὸν* reposuerunt, quod pro diversa lectione etiam in Cant. adnotatum. Scholiastes: *τοῦτό φησι διὰ τὸ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐνεστηκέναι τὰ Πελοποννησιακά. πρεσβευομένοις γὰρ Λακεδαιμονίοις περὶ εἰρήνης οὐκ ἐπείσθησαν Ἀθηναῖοι.*

λαμπρῶν ἄστρων πόλον ἐξανύσας,
ἔνθα παρ' Ἥρᾳ τῇ θ' Ἡρακλέους
Ἥβῃ πάρεδρος, θεὸς ἀνθρώποις
ἔσται σπονδαῖς ἔντιμος ἀεί,
σὺν Τυνδαρίδαις τοῖς Διὸς υἱοῖς
ναύταις μεδέουσα θαλάσσης.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ μέγα σεμνὰ Νίκα, τὸν ἐμὸν
βίοτον κατέχοις
καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

1693. Male Porsonus cum Brunckio distinxit: *ἔνθα παρ' Ἥρᾳ, τῇ θ' Ἡρακλέους Ἥβῃ, πάρεδρος θεὸς ἀνθρώποις ἔσται, σπονδαῖς ἔντιμος ἀεί.* Apertum est enim *θεὸς ἀνθρώποις ἔσται* esse coniungenda.

1696. Ven. a. *γρ. ὑγρᾶς.* Credo pro *υἱοῖς.*

1697. Schaeferus cur *ναύταις* ad *ἔντιμος* referendum putaverit, non intelligo. Nihil planius neque aptius esse, quum ut *ναύταις μεδέουσα θαλάσσης* coniungantur, quivis videat necesse est.

1698. Libri omnes *σεμνή,* praeter unum codicem; contra omnes, exceptis quattuor, *Νίκα.* Matthiae hos chori versus uncinis inclusit, assentiens ei, qui in censuris Edinburgensibus eos a grammatico quodam factos putabat, adiectos etiam Phoenissis et Iphigeniae Tauricae. At Lucianus in Piscatore c. 39. *προςεκύνησα τήν γε πρώτην, μᾶλλον δὲ τραγικώτερον αὐτὸ ποιήσειν μοι δοκῶ· σεμνότερον γὰρ ὦ μέγα σεμνὴ Νίκη, τὸν ἐμὸν βίοτον κατέχοις, καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.* Ex Aeschyli quas habemus tragoediis solae Prometheus et Agamemno non finiuntur carmine chori; ex Sophocleis Trachiniae; ex Euripideis nulla, sed ut quibusdam hi versus, ita aliis illud *πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων* est adiectum, de quo dixi ad Bacchas.

INDEX GRAECUS.

Numeri paginas indicant.

INDEX LATINUS.

INDEX SCRIPTORUM.